Dr. Ivoković

ŽIVOTI

SVETACA I SVETICA BOŽJIH

ŽIVOTI
SVETACA I SVETICA BOŽJIH.

NAPISAO

DR. FRANCISKO IVEKOVIĆ,

KANONIK.

MJESEC SIJEČANJ.

DRUGO IZDANJE.

S DOPUŠTENJEM DUHOVNE OBLASTI NADBISKUPIJE ZAGREBAČKE.

ZAGREB.
NA SVIJET IZDALA KNJIŽARA DIONIČKE TISKARE.
1892.

DIONIČKA TISKARA U ZAGREBU.

PREGLED.

Strana

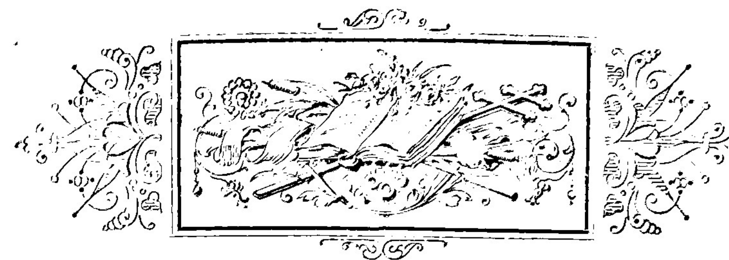
Pristup. O nasljedovanju svetaca i svetica Božjih 1

Siječanj.

1. Obrezanje Hristovo. Nova godina 10
2. Sveti Maksim 16
3. Sveta Genoveva 21
4. Sveti Tit 26
5. Sveti mučenici 30
6. Bogojavljenje iliti Sveta tri kralja 37
7. Sveti Lucijan 41
8. Sveti Severin 45
9. Sveti redovnici i pustinjaci 52
10. Blažena Hristijana 60
11. Sveti Teodosije 65
12. Sveti Arkadije 72
13 Blažena Juta 76
14. Sveti Feliks 80
15. Sveti Mavro 84
16. Sveti Honorat 89
17. Sveti Antonije 93
18. Stolica sv. Petra u Rimu 101
19. Sveti Kanut 106
20. Sveti Fabijan i Sebastijan 111
21. Sveta Agneta 117
22. Sveti Vincencije 121

Strana
23. Sveti Ivan Milostivi 125
24. Sveti Timotej 133
25. Obraćenje sv. Pavla apostola 138
26. Sveti Polikarpo 143
27. Sveti Ivan Zlatoust 152
28. Blažena Margarita 161
29. Sveti Francisko Saleski 167
30. Sveta Martina 174
31. Sveti Petar Nolasko 179

PRISTUP.

O nasljedovanju svetaca i svetica Božjih.

I.

Priznata je istina, da primjer više može nego riječ sáma. Zato se opisuju življenja svetih ljudi, da ugledavajući se na njih, idući slijedom njihovim, nasljedujući ih, hotniji budemo živjeti kršćanski, kreposno. Zato već sv. Pavao apostol nagovara kršćane, nek se na njega ugledavaju. Korinćanima kaže u poslanici prvoj dva puta (4, 16; 11, 1): „Budite nasljedovači moji, kao što sam i ja Hristov". I Filipljanima piše (3, 17): „Nasljedovači moji budite, braćo, i ugledavajte se na one, koji tako hode, kao što nas imate za ugled". A Solunjane hvali (I. 1, 6): „Vi postadoste nasljedovači naši i Gospodnji, primivši riječ u nevolji mnogoj s radošću Duha svetoga". Iz ovih riječi apostolovih razbiramo, da je ugledavanje na svete ljude dobro i korisno. — To isto uče i sveti oci i učitelji crkveni; koliko god ima od njih propovijedi na slavu svecima, toliko ima potvrda tomu, jer nikad

ne govore o življenju svetih a da ne bi pozivali vjerne, neka gledaju ići slijedom njihovim. Za primjer nek nam bude samo nekoliko riječi sv. Ivana Zlatousta. „Onaj — kaže učitelj crkveni (u govoru o mučenicima, da ih treba ili nasljedovati, i tako dalje) — koji se zaslugama svetih s pobožnom ljubavlju divi i koji se o slavi pravednih često sa pohvalom razgovara, neka nasljeduje njihova sveta djela i pravednost; jer komu je mila zasluga sveca kakvoga, treba da mu bude mila jednaka revnost (pomnja) oko službe Božje. Zato ili treba da nasljeduje ako hvali, ili ne treba da hvali, ako ne će da nasljeduje; da onaj koji hvali drugoga, sebe učini dostojna hvale, i koji se divi zaslugama svetih, sâm bude divan svetošću života. Jer ako zato ljubimo pravedne i vjerne, što u njih gledamo pravednost i vjeru, možemo i mi biti što su oni, ako sámi činimo što oni čine. Jer i nije teško nama nasljedovati ono što oni rade, kad vidimo, da su stari ne imajući pred sobom primjera tako radili, te nijesu oni bili nasljedovači drugih, nego su sebe dali nama za ugled kreposti koju valja nasljedovati, dok mi po njima i drugi po nama napreduju, da se tako Hrist u svojim slugama u crkvi svetoj vazda proslavlja". — A što naučavaju učitelji crkveni, to izjavljuje crkva sáma u misnim molitvama; tako se na primjer u molitvi k svetim mučenicima (5. siječnja) molimo: „da se njihovim primjerima užežemo"; u molitvi k sv. Feliksu (14. siječnja): „da nas primjeri svetaca dozovu k boljemu življenju, kako bismo onih, kojima svečanost slavimo, i djela nasljedovali"; u molitvi k sv. Kanutu (19. siječnja): „kao što je on bio nasljedovač Gospodnje muke, tako da mi po njegovim tragovima koračajući vrijedni budemo u

vječno veselje doći"; i tako dalje. — Nekad su se djela svetih mučenika javno u crkvi čitala, da se vjerni slušajući njihovu vitešku muku i smrt utvrde u vjeri i obrate k nasljedovanju. — I spomen se svetih svaki dan preko godine slavi u crkvi, ne samo da ih poštujemo i u pomoć zazivamo, nego da se i na kreposti njihove ugledavamo; i zato nam se i na krštenju nadijevaju imèna svetačka.

Kad nam pak Sveto Pismo, crkva i sveti oci onoliko preporučuju ugledavanje na svece, ugledavanje je ovakovo za cijelo i moguće i korisno. Moguće je, jer razlika megju svecima i nama samo je u većoj i manjoj mjeri dobivenih od Boga milosti i u većoj i manjoj pomnji, kojom se upotrebljavaju milosti, a razlika ova ne čini nam nasljedovanje sasvim nemoguće, već je samo uzrok, da ne možemo upravo onoliko i onako napredovati u življenju duhovnom, koliko su i kako su sveci. I vrlo nam je korisno ugledavanje na svece. Jer kako se dijete i u samom prirodnom svijetu najviše odgaja i obrazuje primjerom roditelja svojih i drugih ljudi što su oko njega, jamačno valja isto pravilo odgojno i za nas kršćane u življenju duhovnom, budući mi sve jednako djeca, što samo pomalo rastemo, „dok dostignemo u čovjeka savršena, u mjeru potpune dobi Hristove" (Efes. 4, 13), a uz to nijesu li nam sveci najbolji ugledi, da po njima obrazujemo duh i srce? Tä čuli smo, kako sv. Pavao nagovara kršćane, da budu nasljedovači njegovi, da se na nj ugledavaju. Pa kada nasljedovanje ne bi bilo vrlo korisno vjernima za napredak duhovni, ne bi sv. Petar (I. 5, 3) iskao od starješina i pastira duhovnih, da „budu ugled stadu od srca". Kako je napokon kršćanin ûd crkve svetih, doista mu dolikuje, da

*

ide slijedom za svetima. Kršćanin primi na krštenju ime sveca kakova, da mu bude svega vijeka njegova i branič i ugled; pristoji se dakle doista, da se na nj ugledava. Kršćanin je nadalje dijete crkve, one crkve svetačke, koja je već nebrojeno mnogo djece odgojila i dovela do najvećega savršenstva; zar se ne će dijete njezino ugledavati na sjajno zrcalo kreposti blažene svoje braće i sestara, da i svetoj materi svojoj bude na čast i poštenje, i učini se dostojno braće i sestara svojih? Na posljetku, kršćanin je zvan, da svršivši sretno trku života unigje u crkvu pobjedonosnu i bude drug svetima u nebeskom Jerusalemu. A ne ište li to neke sličnosti megju njim i nebesnicima? I ne će li mu dobro doći, ako u životu zemaljskom imade za uglede one, s kojima hoće da bude gdjegod jednak na nebesima?

Nema dakle sumnje, da nam je i moguće i korisno i pristojno nasljedovati svece.

II.

No pita se, kako nam treba nasljedovati svece? Trebamo li sve ono činiti što su oni, i onako kako su oni činili? Očita je stvar, da to ne treba, jer je nemoguće. Mnogi su sveci tvorili čudesa, u čemu dakako ne možemo ići njihovim slijedom; u mnogih je mišljenje i ćućenje bilo upravo savršeno, viteško, do kakova se dolazi tek po višem obasjavanju, i kakovo je često zajedno plaća i plod viteškoga odricanja i nadvlagjivanja. Kad je sv. Marija Magdalena de Pazzi (25. svibnja) u zanosu govorila: „Trpjeti, ne umrijeti!“ i kad se sv. Rosa (30. kolovoza) molila: „Gospodine, povećaj, povećaj bol, ali povećaj i ljubav“; to je bilo ćućenje, kakova

obični inače pobožni ljudi ne mogu polučiti, kao što ne mogu ni uzvišenoga, tajnosnoga stanja duševnoga, u koje bijahu pomenute svetice Bogom uznesene. Katkada su sveci što god učinili po osobitom nukanju Božjemu, tako na primjer blaženi Petar Gonzalez (15. travnja), kad plašt svoj baci na gorući kup drva i legne na plašt pozivajući besramnu žensku, koja ga htjede namamiti na grijeh, neka leže do njega; da tko tako učini bez naročitoga nukanja Božjega, griješio bi iskušavajući Boga. Gdjekoji sveci hoteći posve ukrotiti buntovno tijelo, prijeko su nemilice s njim postupali, no nijesu u tome dalje išli, nego ih je vodila velika milost Božja; tko nema onolike milosti, ne bi dobro radio povodeći se za njima.

Sa svim tim ako i ne možemo svetaca nasljedovati tako, da bismo isto ono i isto onako radili, kao što su oni, opet se možemo na njih ugledavati postavljajući življenje njihovo kakogod za pravilo svomu življenju, barem tako, da gledamo ukloniti ono što je upravo protivno u njihovu i u našem življenju; na primjer, dok se oni pomnjivo uklanjaju i najmanjoj pogrešci, mi ne marimo činiti i teške grijehe; dok oni iza svih sila rade, da napreduju na putu kreposti, mi se mlitonje i ne mičemo. Tako razumijevaju propovjednici nasljedovanje svetih, kad kršćane nagovaraju, da primjere svetačke uzmu življenju svome za ugled. Jer oni nagovaraju slušaoce prije svega, da se kane grijèhâ, koji se suprote krepostima svetačkim, ali ih zajedno takogjer opominju, da barem u malo ono čine, što su sveci činili u velikoj, izobilnoj i preopunoj mjeri. Za cijelo razumijeva tako i sv. Pavao apostol nasljedovanje, kad vjerne u Korintu nagovara; „Budite

nasljedovači moji, kao što sam i ja Hristov". On ne ište od njih, da idu po svijetu kao apostoli navješćivati evangjelje, niti ište, da izvršuju kreposti u onoj preobilatoj mjeri kao on, nego samo hoće, da vrše ono od kreposti njegovih, što mogu i kako mogu po silama svojim.

Već se iz dosele rečenoga može razabrati, da bi kršćanin pristajući za svecima mogao zaći s pravoga puta. Zato nasljedujući ugodnike Božje treba držati se nekih pravila, evo ovih od prilike. Prvo, nasljedujući ih budimo duha slobodna, a ne tjeskobna, nemirna, usilovana. Tà nije trijebe i nužde i nema zapovijedi, koja bi nam nalagala, da nasljedujemo svece. Ugled njihov koristan je, naročito što nas nagoni na veću revnost, no nije potrebit bilo da spasemo dušu ili da se popnemo na veće savršenstvo. Imademo nauk sv. evangjelja, on nam dosta jasno kazuje put k savršenstvu; ako njega slušamo, već ćemo tim postajati nalik na svece. Pače, kao što smo vidjeli, o pravom nasljedovanju viteških djela svetačkih nema u opće govora u običnim prilikama života. S toga su bez razloga zabrinute gdjekoje pobožne duše, koje misle, da im je sve nasljedovati što čitaju o svecima, premda ne osjećaju u sebi za to ni snage (jakosti) ni prave volje; dakako, gdje nema snage, ne može biti ni volje odrešite. Drugo: nije svaki svetac svakomu kršćaninu za ugled. To je očito. Nasljedovanje nije ni za što drugo, nego da svakoga vodi k svojemu savršenstvu; svakomu je pak svoje savršenstvo u tom, da se u svojim prilikama uzvije do najveće kreposti što je njemu moguća; dakle vogji mogu mu biti samo sveci, koji su od prilike živjeli u jednakom stanju kao on, a ne sveci u posve različitim prili-

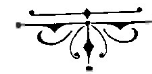
kama. Zato ne će svjetovni svećenik u svemu i svačem uzeti sebi za ugled pustinjaka, ni oženjen čovjek redovnika, ni djevojka što živi u svijetu redovnicu u kloštru zatvorenu. Jer ako i treba da se sve kreposti vrše više manje u svim staležima, opet način, kojim se vrše, različit je prema staležima i prema prilikama u staležu. Treće pravilo nek nam bude: nasljedujući sveca obzirimo se na troje: šta se u toga sveca može u opće nasljedovati? od toga šta mogu ja? i koliko mogu nasljedovati? Gdjekojim djelima svetačkim možemo se diviti, ali ih nasljedovati ne možemo. No ima opet i takvih djela svetačkih, na koja se može ugledavati Petar a ne može Pavao Svjetovni svećenik ne može bez dopuštenja crkvenoga starješinstva svući tanano svećeničko odijelo pa obući grubu haljinu franciskansku; sluškinja ne može u nemar pustiti posao u kuhinji, da se bavi o razmišljanju kao kakva redovnica u kloštru. Najkraće reći: svece valja tako nasljedovati, da se ne poremeti pravi red u družtvu ljudskom. Pa kad mi je i moguće sveca nasljedovati u kakvom djelu, još se pita: koliko to mogu? Jer ako se i mogu ugledavati na djelo svečevo, ne valja suditi, da mogu upravo ono i upravo onoliko činiti, što je i koliko je svetac; već treba ponajprije odrediti, koliko, po kakvoj mjeri mogu ići slijedom njegovim. Ne bi bilo razborito, kad bi tko sebi govorio: sveti N. učinio je to i to, dakle mogu i ja to učiniti: već valja govoriti: sveti N. uradio je to i to; šta mogu ja uraditi? Čitanje i slušanje života ugodnika Božjih neka nam ovako govori: sada razmišljaj o sebi i o stanju svojem, i o tom, šta si u prilikama svojim dužan ili moguć učiniti; a neka nam ne govori: idi, i učini i ti ovako! Tko hoće da zna,

koliko može nasljedovati djela svetačka, neka sebe prvo ispita, dokle mu sežu sile i u kakvoj mjeri može očekivati milosti; drugo, šta mu dopuštaju prilike, u kojima živi. No i bez takova ispitivanja i bez navlastice učinjena razmišljanja pobožan će kršćanin često po zdravom umu svojem ili po nadahnuću Duha svetoga odmah znati, kako može nasljedovati sveca kojega. Čitavši o obilatoj milostinji sv. Ivana Milostivoga (23. siječnja), smisli: danas ću kojemu god siromahu dati pet, deset ili više novčića; ili slušavši o ispaštanju blaženoga Nikole von der Flüe (22. ožujka), odluči: danas ću čašu vina manje ispiti ili zalogaj manje pojesti. U nekim, težim dogagjajima trebat će dakako na um uzeti ona već pomenuta pravila, da se ne zagje stramputice; pak se može i savjet zamoliti u razborita i pobožna ispovjednika.

Po svemu tome možemo suditi, da djela svetačka, navlastito viteška i izvanredna, imadu biti više badalj iliti ostan volji nego li svjetlo razumu našemu; ona nam mogu većma volju nagoniti, da činimo dobro, nego li razum učiti, kako da dobro činimo. Velika revnost, s kojom su ugodnici Božji izvršivali viteške kreposti, za cijelo nam volju podražuje i sklanja na nastojanje oko kreposti Kad čujemo divna djela kojega sveca, ragja se nehotice u nama misao: a kako malo mi činimo? zar da se ne stidimo mlitavosti i kukavosti svoje? I sveci, koji su čitajući žića starijih svetaca na njih se ugledavali, nijesu nasljedovali svih djela njihovih, nijesu nastojali, da sve ono čine i onako, kao što su stariji, nego su se primjerima njihovim duhovno sazigjivali i na dobro užizali; kao što se i crkva za nas Bogu moli, „da se primjerima svetih mučenika užežemo“.

Na posljetku napominjemo, da mnoga od onih poučenja, koja se u ovim Životima Svetaca dodaju gotovo kod svakoga žića pod tri zvjezdice, imaju pobožnu čitaocu ponajviše biti upravo kao kažiputi: šta mu valja poglavito nasljedovati u sveca, da ide za njim ma i nazorice a da ne zagje s pravoga puta.

MJESEC SIJEČANJ.

(JANUARIUS.)

1. dan siječnja.

Obrezanje Hristovo. Nova godina.

Isus Hrist Spasitelj naš od svih je svetaca svetiji, početak je i izvor svetosti. Kao što zvijezde dobivaju svjetlost od sunca, tako su i sveci od svetosti Isusove dobili svjetlost kreposti svojih. Zato je njemu od svih prvomu posvećen prvi dan u godini.

Poslije pometnje kod kule Babilonske razišli se ljudi na sve strane svijeta, i što su se više razilazili, sve je većma iščezavala vjera u jednoga pravoga Boga i ginulo ufanje (nadanje) u obećanoga Spasitelja. U to odabra Gospodin Bog pravednoga Abrahama, da se po njemu i potomstvu njegovu čuva i širi prava vjera i oživljava ufanje u Spasitelja. Bog učini s Abrahamom zavjet iliti ugovor, po kojem mu Bog obeća zemlju Hanaansku i mnogobrojno potomstvo i izmegju ovoga svemu svijetu Spasitelja, Abraham pak zaduži sebe i potomke svoje na vjerno izvršivanje volje Božje. Znak tomu

zavjetu bilo je obrezanje; svakomu je naime muškomu djetetu osmi dan po rogjenju trebalo obrezati okrajak tijela. Obrezanje ovo značilo je čistoću tjelesnu, a čistoća tjelesna znamenovala čistoću duševnu; ono je obrezane opominjalo, da obuzdavaju neuredne želje svoje, osobito tjelesne; bol kod obrezavanja bila kao kazan (kaštiga) za grijeh, u kojem se svaki Adamov potomak rodi na ovaj svijet i koji se otpušta po milosti spasenja obećanoj Abrahamu i sjemenu njegovu. S toga je svaki bogobojazni Israelac, potomak Abrahamov, koji je željno očekivao Spasitelja, po obrezanju dobio oproštenje našljednoga (istočnoga) grijeha. Obrezanje bijaše slika svetomu krštenju.

Isus, premda roda Abrahamova, nije bio podložan zakonu obrezanja; jer je bio začet od Duha svetoga u prečistom tijelu djevice Marije i bio vazda bez svakoga najmanjega grijeha. Ipak se pokorio zakonu i bio osmi dan obrezan, a to prvo zato, da nas uvjeri o svojem utjelovljenju, da je naime zbilja imao pravu čovječju narav, u kojoj je hotio za nas trpjeti i umrijeti; drugo da dokaže, da je koljena Abrahamova, iz kojega se je imao roditi Spasitelj; treće da trpeći bol obrezavanja pokaže, da je došao na ovaj svijet trpjeti i trpljenjem svojim otkupiti nas od grijeha; obrezan je bio napokon Isus i zato, da nas primjerom svojim uputi pokornosti, poniznosti i strpljivosti. Upućuje nas pokornosti tim, što na tanko ispunjava zakon obrezanja, koji je bio dan samo za grešnike; poniznosti nas upućuje, što se ponizuje uzimajući obličje nejaka djeteta pače grešnika; a strpljivosti nas tim upućuje, što dragovoljno podnosi ljutu bol obrezavanja na nevinom tijelu. Tako nas božansko dijete Isus kad još ni govoriti ne

umije, već poučava primjerom svojim, što nas je kasnije učio riječju (Iv. 13, 15): „Ja vam dadoh primjer, da i vi tako činite, kako ja učinih“.

Sveto evangjelje pripovijeda, da je Spasitelj osmi dan po rogjenju bio **obrezan**, i sv. Epifanije († 403) misli, kao i više crkvenih otaca, da se je to dogodilo u Betlehemu, u mjestu rogjenja njegova. A tko ga je obrezao, ne zna se za cijelo. Samo znademo iz Sv. Pisma, da nije bio svećenik potrebit za obrezavanje. Abraham obreza sâm sina svojega Ismaela i druge ukućane svoje; i Sefora žena Mojsijeva obreza takogjer sáma sina svojega. Zato mnogi misle, da je božansko dijete obrezao sv. Josip ili presveta mati njegova Marija; a drugi kažu, da je za taj posao bio dozvan svećenik ili levit. Dosta nam je znati, da je Spasitelj po zakonu bio osmi dan obrezan i nadjenuto mu ime **Isus**.

Bio je u Židóvâ običaj kod obrezavanja djetetu nadjenuti ime, zato i čitamo u evangjelju sv. Luke (2, 21): „Kad se navrši osam dana da dijete obrežu, nadjenuše mu ime Isus, kao što je angjel rekao, prije nego se bio začeo u utrobi“. Angjel Gabriel bješe naime rekao Mariji (Luk. 1, 31): „Evo zatrudnjet ćeš (zanosit ćeš), i rodit ćeš sina, i nadjenut ćeš mu ime Isus“. I sv. Josipu je angjel rekao: „Rodit će (Marija) sina, i nadjenut ćeš mu ime Isus“, a uz to je angjel kazao i razlog, zašto mu se ima nadjenuti ime Isus: „jer će on spasti (otkupiti) narod svoj od grijeha njihovih“. (Mat. 1, 21). Riječ Isus znači spasitelj, izbavitelj, otkupitelj. Sin Božji dogje na ovaj svijet, da rod ljudski spase i otkupi, s toga mu nadjenuše ime Isus. Bilo je u starom zavjetu (zakonu) više ljudi, kojima je bilo ime Isus: vojvoda Israelski i nasljednik Mojsijev zvao se Josua

iliti Isus, jednomu velikomu svećeniku, sinu Josedekovu, bilo ime Josua iliti Isus, i pisac svete knjige Crkvenice zvao se Isus sin Sirahov. Nekoje su opet u starom zavjetu zvali spasitelje: Josipa sina Jakobova zato što je svijet spasao od glada; Gedeona što je Israelce izbavio iz sedmogodišnjega ropstva Madijanskoga; i Samsona što ih je branio od Filisteja. No ni jedan od njih nije se zvao s takvim razlogom Isus ili ti spasitelj, s kakvim Hrist Gospodin naš; jer ni jedan od onih nije spasao svega svijeta, niti je mogao jednoga jedincatoga čovjeka izbaviti od grijeha. Jedini je Hrist potpuno bio, što mu sveto ime kaže; mukom je svojom i smrću spasao sav ljudski rod od grijeha i smrti vječne, te je on i zbilja Isus, Spasitelj.

Više svetaca, kao sv. Bernardo (18. kolovoza), sv. Bonaventura (14. srpnja) i sv. Bernardin Sienski (20. svibnja) i drugi, pisali su mnogo i lijepo o presvetom imenu Isusovu i sili njegovoj; no već davno prije njih uči nas sv. Pavao apostol, da je ovo ime nada sva imèna, i da se u ovo ime neka pokloni svako koljeno onih, koji su na nebu, na zemlji i pod zemljom. (Filip. 2, 9. 10). Hrist nam je sâm istumačio silu svojega imena veleć (Iv. 16, 23), da će nam nebeski Otac sve dati, što god ga uzmolimo u ime njegovo. On je takogjer rekao (Mark. 16, 17. 18), kolika će se čudesa tvoriti silom njegova imena: „U ime moje izgonit će bjesove; govorit će novim jezicima; uzimat će zmije u ruke; i ako smrtno što popiju, ne će im nauditi; na bolesnike metat će ruke, i ozdravljat će“. Da se je to zbilja ispunjavalo, čitamo u Djelima Apostolskim i u životopisima mnogih svetaca. Mnogi su presveto ime Isusovo osobito štovali i častili i često

izgovarali, budući slatko i milo vjernim kršćanima a strašno i grozno dusima paklenim. Sv. apostol Pavao napisao ga u poslanicama (listima) svojima više nego dvjesta puti; apostoli su, kao što svjedoči Sv. Pismo, bili radosni, što bjehu dostojni sramotu trpjeti za ime Gospodina Isusa. I kada kamenjem zasipahu sv. Stefana gjakona, molio se on Bogu i govorio: „Gospodine Isuse, primi duh moj“. (Djel. Apost. 7, 58). Odatle valja da polazi lijepi običaj pobožnih kršćana, da o samrtnome času češće izgovaraju ovo sveto ime. A da budeš i ti, dragi kršćanine, dostojan izgovarati ga u čas smrtni duši svojoj na korist, ne huli na nj za života, već mu svagda čini dužnu čast, u nuždi ga pobožno prizivaj, i bližnjega pozdravljaj kršćanskim pozdravom: Hvaljen Isus Hrist!

* * *

Današnji dan, posvećen dragocjenom krvlju Hristovom, prvi je takogjer dan u godini. Spasitelj prikaza danas prve kaplje krvi svoje Ocu nebeskomu; prikaži mu i ti prvi dan nove godine posvećujući ga dobrim djelima. Zahvali mu, što je tebi dao doživjeti početak godine, a mnoge je tisuće drugih ljudi pozvao s ovoga svijeta. Moli ga takogjer za prolivenu krv Hristovu, neka ti udijeli milost, da novu godinu provedeš na njegovu slavu i na svoju duhovnu korist.

Prvi dan nove godine danas si doživio; hoćeš li doživjeti i posljednji dan ovoga ljeta? To ne znaš. Mnogomu će ova godina biti posljednja u životu, da ako bude i tebi. Koliko ima ljudi, koji su danas mlado ljeto veselo pjevajući pozdravili, a dok se mjesec dvanaest puti ne pomladi, bit će oni već u vječnosti! Nekoji će se prije svršetka

godine radovati u nebesima, drugi mučiti u paklu. A gdje ćeš ti biti? To sâm Bog znade. Prorok Jeremija (28, 16) reče po zapovijedi Božjoj lažnomu proroku Hananiji: „Ove ćeš godine umrijeti“. Pomisli, da tebi gospodin Bog danas po meni kaže: ove ćeš godine umrijeti; ne bi li mu po tom vjerno služio? ne bi li se kajao za učinjene grijehe i nastojao, da ih opereš pravom pokorom? ne bi li se čuvao i najmanjim grijehom vrijegjati Boga, pred čiju ćeš sudačku stolicu stupiti? Ne znaš istina, hoćeš li baš ljetos umrijeti; ali znaš jamačno, da da ti se to lako može dogoditi. Ako ne umreš, ne će ti doista biti žao, što si Bogu vjerno služio, pokoru činio i grijeha se čuvao; ako ti je pak ljetos umrijeti, bit će ti utjeha na samrtnome času i nada u vječno blaženstvo.

Sjeti se, što Spasitelj u evangjelju (Luk. 13, 6—9) pripovijeda o smokvi usagjenoj u vinogradu, koja nije ragjala. Gospodar zapovjedi vinogradaru, neka je posiječe; no na prošnju vinogradarevu gospodar ostavi smokvu još za jednu godinu, pa ako ni onda ne rodi, da se posiječe. Ti si ta smokva. Mnogo već godina nijesi urodio rodom dobrih djela; već si davno zavrijedio, da budeš posječen i bačen u oganj vječni. Ali dobri Bog nije to učinio. Megju tim ako i ove godine ne urodiš valjanim rodom, ako ne popraviš življenja, boj se, Gospodin će te još ove godine u srdžbi svojoj posjeći i baciti u oganj vječni. Ako hoćeš toj strašnoj kazni da se ukloniš, ne odgagjaj poboljšanja, nego odmah danas s novom godinom počni novo življenje. Ako ti bude i teško, samo pregni, čvrsto odluči; Bog će ti pomoći. Reci s pobožnim Davidom (psalm. 76, 11): „Rekoh, sada počinjem!“

Pomolimo se.

Bože, koji si po plodnom djevičanstvu blažene Marije ljudskomu rodu podao darove spasenja vječnoga, udijeli, molimo, da osjećamo gdje ona za nas odvjetuje, po kojoj smo zaslužili dobiti početnika života, Gospodina našega Isusa Hrista Sina tvojega, koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vijeka. Amen.

2. dan siječnja.

Sveti Maksim.

Većina ljudi dan danas ginući samo za slastima i radostima ovoga svijeta misle, da je najveće blaženstvo ljubav k osobi (licu) drugoga spola. Slabo mareći za stvari plemenitije i uzvišenije nalaze svu sreću u ljubavi spolnoj. Ne će zato biti s gorega, ako se takovim ljudima pokažu i protivni primjeri, kako je naime bilo ljudi na ovom svijetu, koji su čeznuli za nečim što im je bilo draže od lijepe osobe, pače koji su lijepu osobu drugoga spola držali za smetnju svojemu nastojanju oko višega cilja (svrhe).

Sv. Maksim rodio se u Francuskoj godine 583. poslije rogjenja Hristova, jedinac bogatih roditelja. Na nauke išao u grad Kahors k biskupu, i toliko napredovao u znanju i dobroti, da je još veoma mlad bio odabran za učitelja u istom gradu. A lica bio je veoma lijepa. Ugledan čovjek po imenu Beraldo dogje k ocu Maksimovu i reče: „Čuo sam, da imaš sina veoma lijepa; dozovi ga, da ga vidim“. U ono doba odabirali bi sami roditelji sinovima svojim žene i kćerima muževe. Ovo je toliko bilo dobro, što roditelji obično bistrije vide, hoće

li se moći mladenci za svega vijeka svojega slagati, nego mladenci sámi zaslijepljeni često žarkom ljubavlju, koja brzo ohladni. Kad je Beraldo Maksima vidio, reče ocu: „Doista je sin tvoj Maksim lijep i prelijep; daj ga meni, i bit će mu moja kći žena, i dat ću im veliko bogatstvo“. Majka Maksimova napomene na to: „Nadam se, da se naš sin Maksim ne će ženiti“. Tada je ćuši muž njezin i reče; „Nije tako, kako ti govoriš“. Maksim se uplaši, da će ga prinugjavati k ženidbi, te pobjegne noću k biskupu, kod kojega je bio otprije na nauku. Biskup ga tješio i obećavao mu pomoć svoju. Sa svim tim bio Maksim u strahu. Sjutradan u zoru upita učenika svojega Ambrosija, koji mu je bio vršnjak u godinama i prijatelj: šta će učiniti? jer voli u pustinji megju divljom zvjeradi život svoj dokončati nego li se vezati nestalnom ženidbom. Ambrosije odluči s njim poći; i pobjegoše obojica u pustinju, gdje je već bilo pobožnih pustinjaka. Maksim sagradi sebi kolibicu, u kojoj će Bogu služiti; a drug mu se naskoro povrati doma. Bogoljubni mladić provodio megjutim dane u postu, molitvi i bdjenju (nespavanju), pjevao psalme i druge duhovne pjesme, i molio se Bogu bez prestanka.

Ali mu otac dozna za prebivalište. Uzjaše dakle konja i uzme sa sobom lovce, da ulovi sina, kao da ide na medveda. Nagju Maksima, svežu mu ruke i noge, i odvuku ga k očinskomu domu, gdje ga bace u tamnicu, da se — kako reče otac — ukroti. Kad su to javili nesugjenomu tastu Beraldu, veoma se obraduje i učini sjajnu gozbu. Maksima izvedu iz tamnice, obuku u svečano ruho i dovedu k stolu, gdje mu otac reče: „Uzmi iz ruku Beraldovih zaručni prsten, i daj ga kćeri njegovoj za

obilježje“. Maksim se ustručavao. Tada otac ljutito vikne: „Da si odmah učinio“. Kako je sin još sve jednako oklijevao, htjene ga otac tući batinom. Tada uzme Maksim prsten, i metne ga na prst Beraldovoj kćeri veleći: „Ja te zaručujem, da ti budeš meni zaručnica u Gospodinu i ja tebi zaručnik u Hristu, u ime Oca i Sina i Duha svetoga“. Za osam dana pozove Beraldo susjede i prijatelje na svadbu. Maksim se jako prepade i našavši pobožna putnika, zapita ga za savjet, jer ga prinugjavaju na ženidbu a on bi volio duhovni život živjeti. Putnik ga svjetuje, neka ide s njim, kamo bude volja Božja; i tako ostavi Maksim kuću i oca i mater i zaručnicu i zemlju imena Isusova radi, da svu svoju ljubav i sav život posveti Bogu.

Nakon različitih zgoda bude primljen u Limonski monastir (kloštar), gdje je veoma bogoljubno živio i postao opat iliti glavar monastirski. Pa kako Gospodin koga ljubi, onoga kara (Prič. Sal. 3, 12), dogodi se, da čovjek sotonjak Maksima u bok kopljem ubode. Teško ranjena odnesu u monastir. Noću prikaže mu se angjel Gospodnji i reče: „Maksime! Maksime!“ Maksim odgovori: „Tko si ti?“ Angjel njemu: „Ja sam — kaže — angjel Gospodnji, koji sam te na ovo mjesto doveo; ne boj se, sutra ćeš vidjeti čudesnih stvari, kakovih još nijesi vidio. Doći će k tebi sv. Mihael sa pjevajućim zborom angjelskim, da te ljubazno primi, jer su tvoja djela bila vazda ljubazna. Ti si svet i zavrijedio si društvo svetih. Ti si mučenik, koji si za ime Hristovo krv prolio, koji se prijetnji nijesi plašio, nego si svagda čeznuo za kraljevstvom nebeskim“.

Sjutradan o podne dozva Maksim monastirsku braću k sebi i natoči u kalež vina, blagoslovi ga,

pi iz njega i dade piti svima za znak ljubavi megju njima. Po tom prosi za oproštenje, ako je i kad koga uvrijedio, iscjeliva se sa svima i reče im s Bogom. Kad začu nebesko pjevanje, prekriži se svetim križem i umrije u Gospodinu, dne 2. siječnja godine 625.

* * *

Ako i jest ovo, što nam legenda (tako se zove spis o životu kojega sveca) pripovijeda o sv. Maksimu, priprosto i davno se već dogodilo, ipak se u tom nalazi istina uzvišena i vazda nova. Sto i sto ljudi mogli bi na ovom i na drugom svijetu sretni biti, kad bi ovu istinu poznali i prigrlili. Ima kod nas kao i svagdje momaka i djevojaka, koji se zbog siromaštva, pogreške kakve na tijelu, staleža svojega ili drugih prilika i neprilika ne mogu oženiti ili udati, pa misle, da su nesretni, i počine kojekakve budalaštine i grijehe, i tim budu zbilja nesretni pred Bogom i pred ljudima. Eh, srce čovječje po naravi svojoj čezne (gine) za srećom i blaženstvom, i osjeća takogjer, da je najveće blaženstvo u ljubavi; ali se jako vara, tko misli, da će u ljubavi k osobi drugoga spola naći pravu sreću, najveće blaženstvo. Šta naláziš u njoj? Ljepotu njezinu može jedna jedina bolest utamaniti, pa ako ne bolest, za cijelo će je uništiti starost; pogledaj de onu staru namrskanu babu, koja mimo tebe ljuma, i ona je bila nekad ljepota djevojka! Što ti se pak čini, da je dobra i mila kao golubica, često je samo njeno pretvaranje i tvoje varanje. Pa na posljetku: i ljepotu i dobrotu pokosi smrt. — No ima druga ljubav, nju je našao sv. Maksim; ova je ljubav lijepa i plemenita i vječna, i već te

na ovom svijetu usrećava više nego li ljubav k najljepšemu stvorenju, to je ljubav k Bogu.

Ne branimo nikomu, da se ženi, tko pravednim načinom može. Ali kad su prilike takove, da moraš ostati neoženjen ili bi barem trebalo da se poradi drugih ne ženiš: nemoj misliti, da je tebi usud gore usudio nego oženjenima. Sv. Pavao piše (Kor. I. 7. 38): „Onaj koji djevojku svoju udaje, dobro čini: ali koji ne udaje, bolje čini". Samo nastoj, da ti srce ne bude pusto, prazno. Što neoženjena i neudatu čini puno sretnije od najsretnijega muža i žene, to je ljubav Božja. Ovo nije tek pobožnjačka doskočica, nego je živa istina: bogoljubac već je na ovom svijetu ljubavlju svojom sretniji od svjetoljupca u ženidbi najsretnijega. Zato, srce jadno, ako misliš, da nema za tebe veselja, jer svijet za tebe ne haje, obrati se posve k Bogu; tu ćeš naći sve pače više nego ti svijet može dati. Sv. Maksim ostavio je dragovoljno bogatu i uglednu zaručnicu, i iskao ljubavi Božje; ako je tebe ostavio svijet zbog siromaštva ili druge koje stvari, barem od nužde išti ljubavi Božje, i naći ćeš već za ovoga vijeka blaženstvo. Sv. Augustin koji je takogjer mnogo i dugo po svijetu iskao sreće, našavši napokon Boga reče: „Čovjek je od Boga, zato je srce čovječje dotle nemirno, dok se k Bogu ne povrati i u njemu se ne umiri". I sv. Pavao kaže (Rim. 8, 38. 39): „Znam jamačno, da ni smrt ni život, ni angjeli ni oblasti ni sile, ni sadašnje ni buduće, ni jakost ni visina ni dubina, ni drugo kakvo stvorenje ne može nas rastaviti od ljubavi Božje". Ljubav je Božja blago u polju, dragocjen biser, o kojem govori evangjelje; i ti ne možeš ništa tražiti, ni za što moliti se, ni za što žrtve prinositi, što bi bilo vrednije od

ljubavi Božje. I ova knjiga, u kojoj se opisuju žića (životi) ugodnika Božjih, samo je zato napisana, da ti pomože postići najveće blago — ljubav Božju.

Pomolimo se.

Molitva blaženoga Maksima opata neka nas, prosimo Gospodine, preporučuje: što svojim zaslugama ne možemo, da njegovom zaštitom postignemo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

3. dan siječnja.

Sveta Genoveva.

U Parizu glavnom gradu Francuskom ima lijepa starinska crkva sagragjena na čast svetoj Genovevi zaštitnici grada. Sveticu ovu još dan danas Parižani i u opće Francuzi mnogo poštuju, premda je već pred 1300 godina umrla. Još nam valja napomenuti, da ova svetica nije ona Genoveva, o kojoj je Zbor duhovne mladeži u Zagrebu već više puti na svjetlo izdao pripovijetku: kako ju je muž otjerao, i kako je živjela u šumi hraneći sebe i sina svojega mlijekom od košute, i tako dalje. Jer je sveta Genoveva bila djevica i ostala do smrti.

Sveta Genoveva rodila se oko godine 422. u Nanterreu selu blizu Pariza. Bilo joj sedam godina, kad su onim selom u Englešku prolazili biskupi sv. German i sv. Lup. Seljani se slegu a megju njima i Genoveva sa roditeljima svojim, da od putujućih biskupa dobiju blagoslov. Bogodušni biskup German pita za Genovevu, čije je dijete? I kad se prijaviše njeni roditelji, reče im, da su sretni, što

imadu takvo čedo, jer će im kćerka izaći velika pred Gospodinom i mnogi promišljavajući njezin sveti život da će odustati od grešna, nečista života, obratit će se i opet naći milost u Boga. Onda položi ruku djevojčici na glavu i reče, neka provodi svet. jedino Bogu posvećen život; što ona drage volje i od srca obeća. I digne biskup bakren novac, koji mu je pred nogama na zemlji ležao i imao na sebi križ utisnut, i dade ga djevojčici veleć: „Ovo na moj spomen objesi sebi o vrat, i ne dopusti, da ti se i kada vrat ili prsti nakite zlatom, srebrom ili biserom; jer ako ne uspreziréš svjetovnoga uresa, lišit ćeš se vječnih i nebeskih nakita“. Tada reče djevojčici s Bogom, i preporuči je ocu njezinu.

Kad je jednom majka Genovevina na blagdan išla u crkvu, hotjela je i ona s njom ići; no majka joj ne dopusti, s toga dijete počne plakati i reče: „Ja sam biskupu obećala, da ću sveto živjeti, zato trebam često ići u crkvu“. Majka se rasrdi i ćuši kćer; ali u onaj tren oslijepi. Nakon dvadeset jednoga mjeseca, u koje je vrijeme bila jednako slijepa, dosjeti se, što joj je biskup German rekao o kćeri, zovne je dakle i reče; „Uzmi, dijete moje, pehar, pa mi donesi iz zdenca vode“. Djevočica se nad zdencem rasplakala, što je majka zbog nje oslijepila, tako da su joj suze kapale u zdenac; onda zagrabi peharom vode. Kad je majci donijela vodu, diže majka ruke k nebu i reče Genovevi, neka prekriži vodu. Pošto je kći to učinila, umi majka do tri puta sebi oči, i kod trećega umivanja progleda posve zdravo.

Kad je Genovevi bilo petnaest godina, učini pred biskupom Pariškim zavjet vječnoga djevičanstva. Poslije smrti roditelja svojih otide u Pariz ka kumi svojoj, bogobojaznoj ženi. Od onda do pedesete godine svoje tako je postila, da nije nikad ništa jela do ječmenoga hljeba i sočiva. Istom od pedesete godine jela je na zapovijed svojega duhovnoga poglavara takogjer mlijeka i ribe. Noću od subote na nedjelju nije nikad spavala nego se pripravljala na dan Gospodnji. Od svetih triju kralja do velikoga četvrtka zatvorila bi se u sobicu i klonila se svakoga ljudskogu društva, da može jedino s Bogom općiti (družiti se).

Kako je još i drukčije živjela u izvanrednoj pobožnosti i kreposti, ne pripovijeda nam stari pisac njezina života; jer zbilja djevojci i svetici većma dolikuje živjeti skrovito i u poniznosti Bogu služiti. Otac pak nebeski koji vidi u skrovito, tim je svijetu pokazao, koliko je sveto i savršeno življenje Genovevino, što ju je proslavio velikim čudesima. Megjutim bit će još zgode govoriti o tom, što nam je držati do čudesa u životima mnogih svetaca; zato ne ćemo svih čudesa Genovevinih pripovijedati.

U ono doba provalio je u Francusku Atila, kralj divljega Hunskoga naroda. Huni stanovali su u sadašnjoj Madžarskoj, odatle toj zemlji i ime Hungarija iliti Ugarska. Bili su pak Huni strašni ljudi: kamo god bi došli, opustošili bi polja, popalili sela i gradove i poubijali ljude; a nitko im nije mogao odoljeti (oprijeti se). Kad to čuju u Parizu, svi se uplaše, i gragjani naume skupiti sve stvari svoje i pobjeći u tugje krajeve, gdje će biti bezbjedniji od Hûnâ. Onda izagje Genoveva iz samoće i pozove žene Pariške, nek se Bogu svesrdno mole, poste i bde (ne spavaju), ne bi li tako uklonile nesreću od grada. Tako Parižanke i učine, i ne-

kolika dana probave u crkvi moleći se Bogu i bdeći. I muškarce je nagovarala sv. Genoveva, neka nikamo ne idu sa stvarima svojim, jer će upravo one krajeve, kamo su naumili otići, krvožedni Huni opustošiti, a Pariz će obranom Spasiteljevom biti poštegjen. Tako se i dogodi; sveta djevica Genoveva molitvom svojom i molitvom onih mnogih ljudi u Parizu, koje je k tomu nagovorila, sačuva grad od nesreće, te Huni i ne dogjoše u Pariz.

Sâm kralj Franački Hilderik, premda poganin, vrlo je poštovao sv. Genovevu, i kad bi tko bio osugjen na smrt, on bi mu na prošnju njenu oprostio smrtnu kazan (kaštigu). Nego jednom odluči neke zločince svakako pogubiti, pa da mu Genoveva ne dogje dodijavati molbom za nesretnike, dade stratište odasvud zatvoriti. Kad je ona to začula, pogje ipak učiniti plemenito djelo, prositi milost u kralja za jadne grešnike. Kad dogje do zatvorenih vrata, na čudo stražarima otvore se sama od sebe; došavši do kralja tako je milo prosila za nesretnike, da im je ipak poklonio život.

Blagodatni život svrši Genoveva godine 502, kad je Gospodin Bog u 80. godini vijeka njena pozove k sebi, da primi plaću pripravljenu svima, koji ga ljube.

* * *

Ne ište se od svakoga kršćanina, da isto tako oštro, sveto živi, kako je živjela sv. Genoveva. Što se ište od tebe, dragi kršćanine, mnogo je manje, mnogo lakše. Ima naime kod nas u gradovima, trgovištima i gdješto već u selima osoba poimence ženskih, koje imadu dar i zvanje od Boga, da čine samo djela pobožnosti i ljubavi. Ne udavaju se, idu u kloštar, gdje tiho i pobožno žive; ubogo se odi-

jevaju, prosto i malo jedu, i nalaze se najviše u crkvi, školi, bolnici ili ubožnici. Svjetina osobito gradska psuje ovakove pobožne osobe, da su besposličarke, licemjerke, zaludnice, i tako dalje. Ti si pak, dragi kršćanine, već vidio u sv. Genoveve, kako je živa istina ono, što kaže sv. Pavao apostol (Tim. I. 4, 8): „Pobožnost je za svašto korisna“. Genoveva je više svijetu koristila mudrim savjetima i molitvom, nego da se je udala i kao kućanica kuhala, prala, šivala, štedila i sav se vijek brinula za vremenite stvari. Tim nije ništa zlo rečeno o običnim kućanicama (gospodaricama); pače čast im i poštenje, dok ne zaborave Boga i odgajaju djecu kršćanski. No ako i bude u vrtu najviše zelja, graha, krastavaca i voćaka posagjeno, ne će ipak nitko pametan zamjeriti, ako se gdješto nagje i bijeli ljiljan ili crvena ruža. Ako se ovakvo cvijeće i ne upotrebljava u kuhinji, sa svim tim godi oku čovječjemu, i jamačno tako lijepo proslavlja Boga kao jabuka ili grah. Tako su i ljudi i njihovi staleži. Ako je većina ljudi i prinugjena za vremenite stvari raditi u polju ili u radionici ili u kuhinji; ali treba da bude i takovih, koji sve svoje misli i djela namjenjuju upravce Bogu samomu. Zato opet ne misli, da ovakvi ljudi samo za sebe žive i svijetu ništa ne koriste.

U mnogom cvijetu ima osim ljepote i sila, koja može bolesnu čovjeku povratiti zdravlje; tako su i pobožne osobe mnogo puta drugim ljudima veoma korisne, kao što si već i u životu sv. Genoveve vidio. Ne griješi dakle psujući i grdeći osobe zbilja bogoljubne; one su primjerom, savjetom i nagovorom druge više puti sa zla puta odvratile ili uzdržale, molitvom su doista mnogo već koristile, i

može biti da je već kojekakvo zlo zbog njih izostalo, koje bi bilo drukčije snašlo tvoju kuću ili općinu, mnogi se je bolesnik iscijelio, mnogi se grešnik obratio po njihovima molitvama, jer „molitva pravednikova mnogo pomaže“, kaže Sveto Pismo (Jak. 5, 16). Ni po kojem načinu ne smiješ prezirati, što Bog visoko cijeni, a Spasitelj veli, da je Marija brinući se samo za duhovne stvari izabrala bolji dijel od kuharice Marte.

Ako na posljetku ne možeš biti jednak s drugima u pobožnosti, ne išti barem, da budu drugi tebi jednaki u mlitavosti, kao da je tvoja mlitavost baš prava mjera za kršćansko življenje; i buduć da je sâm poganin kralj Hilderik mnogo poštovao sv. Genovevu, od tebe kao kršćanina ipak se može iskati, da osoba Bogu posvećenih barem ne grdiš i ne opadaš.

Pomolimo se.

Usliši nas, Bože spasitelju naš: kao što se radujemo svetkovini blažene Genoveve djevice, tako da se u osjećanju iskrene pobožnosti obučavamo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen

4. dan siječnja.

Sveti Tit.

O svetom Titu, osim onoga što o njemu piše Sveto Pismo, znamo vrlo malo, ali je i to dosta, da nas privoli na najveće štovanje k njemu.

Tit rodi se, kako piše sv. Ivan Zlatoust, u Grčkoj u Korintu, koji je grad bio veoma bogat i lijep ali i zloglasan sa neznaboštva i razuzdana ži-

vota. Roditelji Titovi budući pogani odgojili su i njega u neznaboštvu; no on baveći se iz mala o učenju različitih znanosti i jezika i slušajući glas savjesti živio je u poštenju i čistoći.

U to dogje prvi put u Korint sv. Pavao apostol Gospodnji i navješćiva Hrista Spasitelja našega. Tit slušajući riječ njegovu odmah srce svoje otvori milosti Božjoj, vjerova i krsti se, zato ga i sveti Pavao nazivlje pravim sinom svojim u vjeri. Videći Pavao kako Tit ne samo napreduje u svakoj kreposti nego i od želje gori, da i druge ljude privede k poznavanju Gospodina Hrista, veoma ga zamilova i uze sa sobom na putovanje apostolsko; čega radi zove ga bratom svojim, drugarom i pomoćnikom.

U gradu Antiohiji tvrdili su nekoji kršćani, koji su se bili od vjere Židovske obratili ka kršćanskoj, da se ne može nitko spasti, tko se ne obreže po zakonu Mojsijevu. Da se ova raspra poravna, poslaše kršćani iz Antiohije sv. Pavla u Jerusalem, a s njim ode i Tit. Apostoli sazvaše godine 51. poslije rogjenja Hristova prvi crkveni sabor, na kojem bi odlučeno, da kršćani nijesu dužni držati zakon Mojsijev. Na saboru bio je i Tit.

Po tom posla Pavao Tita u mjesto njegova rogjenja, u Korint, gdje se je već mnogobrojna kršćanska općina nalazila, da poravna razdor megju nekojim udima općine. Korinćani ga dočekaše s velikim štovanjem i nudiše mu svega u obilju; no on primi od njih tek najpotrebnije stvari za živež. Istinitom ljubavlju i krotošću svojom pomiri brzo nesložne u općini i svrati opet krivce na put istine i pravde. Svršivši posao u Korintu povrati se k Pavlu i kaza mu, kako je sve sretno svršio, o čemu apostol

Korinćanima izjavi veliku svoju radost. Poslije toga posla Pavao Tita po drugi put u Korint, da sakupi darova za uboge u Jerusalemu i po Svetoj Zemlji; i u tom bijaše Tit sretan, jer su mu se zemljaci jagmili, koji će više priložiti za siromahe.

Megjutim bješe sv. Pavao po zahtijevanju Židóvâ, koji su na nj mrzili zbog širenja kršćanske vjere, uhvaćen i kao sužanj odveden u Rim. Nakon dvije godine pušten iz zatvora dogje opet u istočne strane, po imenu na Kretu otok u Sredozemskom moru, koji se sada zove Kandija. Propovijedajuć sveto evangjelje obrati mnoge žitelje onoga otoka k vjeri kršćanskoj. No Krećani bijahu u opće dosta nevaljani ljudi; i sâm njihov pjesnik Epimened reče o njima, da su svagda lažljivi, zli zvjerovi, trbusi besposleni, pa sv. Pavao potvrdi ovo kao istinito. S toga da bi novokrštenici stalni ostali u vjeri i da bi se još i drugi obratili ka kršćanstvu, trebalo je ondje za biskupa postaviti čovjeka, koji će im svijetliti svetim životom i gorjeti od želje za slavom Božjom i spasenjem dúšâ. A takov bijaše učenik Pavlov Tit. On poslan na otok zbilja neumornim propovijedanjem, ljubavlju, molitvom i milošću Božjom brzo privede veći dijel Krećana u krilo vjere kršćanske. Da mu osladi apostolski trud i poveća čast kod kršćana na otoku, pisa mu sv. Pavao utješljivu poslanicu (list), u kojoj mu dava lijep nauk, kako se ima kao duhovni pastir vladati megju stadom svojim. U toj mu poslanici ujedno poruči, neka dogje k njemu u Nikopolje, gdje kani zimovati. Odanle posla Pavao Tita godine 65. u Dalmaciju navješćivati nauk Hristov. I ovdje je Tit sjao kao stup istine u tmini neznaboštva i otvarao nevoljnicima sva vrela ljubavi Božje. Vjera kršćanska

propovijedanjem njegovim uhvati u Dalmaciji duboko korijenje, te kada su Hrvati pogani u sedmom stoljeću sa sjevernih krajeva došli u ovu zemlju, našavši je već dobro nakvašenu naukom evangjeoskim, brzo stupiše u krilo crkve katoličke. Tako je sv. Tit učenik apostolski zemlju ovu, u kojoj sada stanuje narod Hrvatski, posvetio stopama svojim i prvi u nju bacio sjeme riječi Božje. Iz Dalmacije vrati se opet na Kretu, gdje je do pozne starosti, do 94. godine vijeka svojega kao skrban i mudar pastir vodio ovce svoje na putu spasenja. Sveti ostaci njegovi sahranjeni bjehu u stolnoj crkvi Gortine glavnoga grada na otoku. Godine 823. razoren bi grad od Saracena muhamedovaca, i po tom se od ostataka sv. Tita ništa više ne nagje nego glava, koju su prenijeli u Mletke, gdje se još dan danas poštuje u crkvi sv. Marka.

* * *

Iz poslanice, koju je sv. Pavao pisao Titu, ispisat ćemo ti, dragi kršćanine, nekoliko vrsta za poučenje. Megju ostalim piše dakle apostol: „Ti (Tite!) govori što pristoji zdravomu nauku: starcima, da budu trijezni, pošteni, razboriti, zdravi u vjeri, u ljubavi, u strpljivosti; staricama takodjer, da žive kako se pristoji svetima, da ne budu opadljive, da se ne predaju vrlo vinu, da uče dobru, da uče mlade mudrosti, kako će ljubiti muževe svoje i djecu svoju, biti razborite, čiste, trijezne, dobre kućanice, blage, pokorne muževima svojim, da se ne huli na riječ Božju. Tako i mladiće nagovaraj, da budu trijezni . . . Sluge da slušaju gospodare svoje, da budu ugodni u svačemu, da pokazuju vjeru dobru, da nauk spasitelja našega Boga ukra-

šuju u svačemu (2, 1—6. 9. 10). Opominji ih, da budu pokorni i poslušni vladaocima i poglavarima, na svako dobro djelo gotovi; ni na koga da ne hule, da se ne svagjaju nego da budu čedni, svaku krotost da pokazuju svim ljudima.“ (3, 1. 2.)

Blago sada sv. Titu, što je slušao nauk Pavla apostola i po tome nauku sav svoj život udešavao! Blago i tebi, kršćanine, ako budeš dragovoljno i pomnjivo slušao riječ Božju i po zakonu Božjem upravljao sve korake svoje; jer „pred Bogom nijesu pravedni oni, koji slušaju zakon, nego će se oni opravdati, koji zakon ispunjavaju“. Rim. 2, 13.

Pomolimo se.

Bože, koji si blaženoga Tita ispovjednika svojega i biskupa apostolskim krepostima ukrasio, njegovim zaslugama i zagovorom dopusti, da pravedno i pobožno živeći u ovom vijeku budemo dostojni doći u nebesku domovinu. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

5. dan siječnja.

Sveti mučenici.

Za Rimskoga cara Dioklecijana toliko je kršćana pogubljeno u Misiru (Egiptu) u pokrajini Tebaidi, da im se ni imena ne spominju, nego se u mučeničkim knjigama samo u opće kaže: „Danas (dne 5. siječnja) slavi se u Misiru spomen veoma mnogih svetih mučenika, koji su u Tebaidi za progonstva Dioklecijanova ubijeni različitim mukama“.

Buduć da će u ovoj knjizi često biti govor o mučenicima, razmatrat ćemo danas u opće, kako je sve koliko kršćanstvo bilo punih trista godina progonjeno i mučeno; bit će još zgode pripovijedati o pojedinim mučenicima, i onda ćemo lakše razumjeti historiju njihovu, kad uzaznademo progonstva i muke svega kršćanstva.

Rimski carevi vladali su u svim zemljama, u kojima se kršćanstvo raširilo za prvih trista godina. Vladanje pak Rimskoga cara bilo je posve drugojačije nego li vladanje cara ili kralja u naše doba. Rimski cesar nije imao do duše prava ali je imao vlast po svojoj volji uzimati ljudima život i imutak. Ako je dakle cesar mrzio na kršćane, mogao ih je ubijati kako je hotio.

Više je bilo rázlôgâ, zašto su pogani mrzili na kršćane. Po zakonima Rimskim bila je svaka tugja vjera zabranjena; a kršćani ne samo da su ispovijedali vjeru, koja je bila Rimljanima nova i tugja, nego su i svaku drugu vjeru držali za lažnu. Kršćani nijesu mogli ni hotjeli prinositi lažnim bogovim žrtve za cara i za državu Rimsku, nijesu mogli ni hotjeli zaklinjati se imenom carevim i njegovu se liku (kipu) klanjati, nijesu išli na nečovječna igrališta, u kojima su se ljudi megju sobom ili s divljom zvjeradi borili i ubijali na slavu stečenoj pobjedi Rimske vojske ili na čast obljetnici rogjenja careva; s toga su bili gledani kao neprijatelji cesaru i domovini. Kršćanska vjera ište od nas, da budemo ponizni i tjelesne želje da obuzdavamo; zato je bila odurna (gadna) tadašnjim nadutim i razbludnim poganima. Protiv kršćana raznosile su se megju poganskom svjetinom svakojake preružne potvore, da tobože počinjaju gadna djela, koja se megju kršćanima ne smiju ni spominjati. Govorilo se o njima, da su bezbošci, pa kad bi kakova nevolja, na primjer glad ili kuga, došla na

svijet, reklo bi se, da je to od bogova razljućenih zbog bezbožnih kršćana. I Židovi su pogane bunili na kršćane. Još su gdjekoji pogani i bojeći se svoje štete nenavidjeli kršćane; na primjer neznabožački svećenici zato što je njihova vjera to više propadala, što je više kršćanska napredovala; rukotvorci, koji su štogod za neznabožačku službu radili; ljudi, koji su priregjivali javne, nepristojne zabave, i tako dalje.

Što je göri bio koji Rimski car, to je većma nenavidio i progonio kršćane. Najgori je pak od svih careva bio Neron vladavši od godine 54—68. poslije rogjenja Hristova. On je mnogo ljudi dao ubiti od samih hira, pače ubio i majku i ženu svoju; i govorio je, da bi najvolio, kad bi svi koliki ljudi imali samo jedan vrat, da može svima u jedan mah odsjeći glave. Za njega nastane u Rimu silan požar, od kojega izgori gotovo sav grad. Buduć da se je car već više puta pokazao čas kao pravi pravcati lugjak čas opet kao živi gjavol, govorkalo se po Rimu: sâm je Neron upalio grad, da se na velikom požaru nasladi. Da ovu sumnju sa sebe svali, razasu glas, da su kršćani zažegli Rim, i natjera na njih hajku, kao da su same otrovne guje i ljute zvijeri. Nekoje sašiju u živinske kože i nadrškaju na njih pse; neke razapnu na križe; neke opet namažu smolom i drugim gorivim stvarima i zapale ih noću, da živi gore kao baklje. Megju mnogim mučenicima pogubljenim za okrutnoga Nerona bili su i prvaci apostolski sv. Petar i Pavao.

Poslije smrti Neronove odlahnulo je kršćanima sve do Domitijana, koji zacarivši se godine 81. počne godine 94. progoniti kršćane, jer je nešto čuo, da kršćani čekaju kraljevstva mesijina, koje

će se raširiti po svemu svijetu. Nije bio bolji od Nerona. Za toga cara bješe apostol i evangjelist Ivan bačen u kotao vreloga ulja ali s pomoću Božjom izagje zdrav; svetoga Antipu turiše u šupljega vola od mjedi i naložiše pod njim oganj, dok se mjedeni vol sav usjao i u njemu mučenik umro.

Kad je Domitijan umro, imali su kršćani opet nekolike godine mir Cesar Trajan (od godine 98—117) broji se megju dobre care Rimske, ali je i za njega bilo progonstva na kršćane. Kako se sâm čvrsto držao staroga Rimskoga praznovjerja a kršćanstvo se dan na dan sve više razgranavalo, nije mario, ako su gdjekoji namjesnici njegovi kršćane gonili i na smrt osugjivali. Pače i sâm Trajan došavši u ratu na Parćane u grad Antiohiju, osudi tamošnjega biskupa sv. Ignacija, da bude u Rimu bačen pred divlju zvjerad. Za Trajanovih našljednika Hadrijana i Antonina bijaše kršćanima bolje, premda se i onda svjetina poganska kadšto na kršćane pobunila te su mnogi vjere radi Hristove postradali.

Antoninov je našljednik bio Marko Aurelije, cesar od godine 161. do 180. Ako je prem bio čovjek blage ćudi, ali jedno što je sâm Rimsku pogansku vjeru veoma poštovao, a drugo što su ga poganski mudraci neprestance podjarivali na kršćanstvo, bili su i za njega kršćani progonjeni. Najgroznije progonstvo nastade u Lyonu i u okolini, u sadašnjoj Francuskoj Na poganski blagdan htjede carski namjesnik u Lyonu svjetini da učini veselje; dovede dakle sve uhvaćene kršćane, i pita ih još jedan put, hoće li da se odreku kršćanstva? Ali mjesto da se odreku vjere, prijave se pače još gdjekoji koji su prije od straha zatajali kršćanstvo, i reku, da im

je žao za ono što su učinili, i evo ih sada gotovih umrijeti za Isusa Hrista. Na to budu svi pogubljeni, što mačem sasječeni, što od divlje zvjeradi rastrgani. Jedan stari pisac veli, da je krv na glavnom tržištu potokom ćurjela.

Iza toga imagjahu kršćani više manje mir sve do cara Decija; jedino za cara Septimija Severa, koji je godine 202. zabranio poganima prelaziti k vjeri kršćanskoj ili Židovskoj, dogodi se veće progonstvo, i za cara Maksimina od godine 235—238. Ali za Decija koji je od godine 249. do 251. carovao, diže se silna bura na kršćane. Hoteći kršćanstvo posve utamaniti oštro je kaznio (kaštigovao) i same namjesnike svoje, koji su nemarno izvršivali zakone suprot kršćanima, i zapovjedio, da ne treba kršćane naglo ubiti nego ih dugo mučiti mukama najgroznijim. To su poglavari pogani vjerno vršili. Strašno je samo čitati, što su trpjeli jadni kršćani. Mnogo ih je mučeničkom smrću umrlo; megju njima poznatiji su nam sv. Fabijan papa Rimski i sv. Agata djevica.

Car Valerijan (253—260) bio je isprva dobar kršćanima, no kasnije navrkao ga na njih vojvoda Makrin, pa tako se opet zametnulo teško progonstvo. Mnogo se krvi prolijevalo, kršćani bili bijeni, u tamnice zatvarani, na robiju pošiljani, iz domovine tjerani. Megju ostalima poginuli su u tom progonstvu sveti Ciprijan biskup i sveti Lovrencije gjakon.

Na to su kršćani opet imali poduže vrijeme mir. Broj je njihov rastao svaki dan sve više, i već su gradili sebi javne crkve, u kojima su otpremali službu Božju. No cesari Rimski bili su još jednako pogani.

Već se brojila godina 303. poslije rogjenja Hristova, kad ali nastane zadnje no najsilnije progonstvo, koje je u svemu carstvu Rimskom trajalo punih deset godina. To se dogodilo za cara Dioklecijana, koji je vladao od godine 284. do 305. Iz početka nije dirao u kršćane; no godine 303. izgorje mu u gradu Nikomediji carska palača pa zlobno okriviše kršćane, da su oni upalili palaču. Razljućeni car izda naredbu, da se svi kršćani liše časti i službi, njihove crkve da se poruše i knjige spale. Po toj naredbi radili su i nasljednici njegovi sve do godine 312. kad je car Konstantin, prvi megju Rimskim cesarima, prigrlio kršćansku vjeru. Crkve kršćanske budu zbilja svigdje porušene, knjige svete spaljene, ugledniji kršćani isprva samo lišeni časti i imutka, kasnije pak progonjeni, mučeni i ubijani kao i prostiji. U sámoj pokrajini Bitiniji, gdje je bio carski grad Nikomedija, toliko je kršćana, i djece, spaljeno, da su ih morali u rpe porazdjeljivati. Okolo svake rpe naložili bi drva i upalili. Robovima što su vjerovali u Hrista objesili bi kamen o vrat, pa ih u more utopili. Suci imali su uza se žrtvenik lažnomu (krivomu) bogu, da mogu odmah svakoga iskušati, da ako je kršćanin. A muke za kršćane izmišljali su pogani čisto nove. Gdjekoje ubili bi baš sjekirom kao marhu; drugima bi isprebijali sve kosti u tijelu; nekoje bi objesili za noge a pod glavu naložili oganj od sirova drva, da ih dim zaduši; drugima bi najprije nos, ruke i noge, zatim ostale ude jedan za drugim poodsjekli; jedne bi na žeravici žive pekli; drugima bi megju lopatice lijevali vrelo olovo, da im je sve izgorjelo dò plûćâ i srca. No odvratimo lice od ovih strahota, koje kao da nijesu ljudi počinili nego bijesne

zvijeri. Muke prvih kršćana popisane sačinjavaju debele knjige; a koliko je tisuća bilo mučenih, kojima muke i smrt upisane su samo kod Boga, u knjizi životnoj!

Onaj dan, u koji je umro mučenik ili u opće svetac, crkva zove danom rogjenja njegova, jer je umro svijetu a rodio se nebesima.

* * *

Iz dosele pripovijedanoga mogao si vidjeti, dragi kršćanine, za kolikačku je cijenu kršćanstvo kupljeno; mlado drvo bilo je najprije usagjeno u krv velikoga mučenika Isusa Hrista, i zatim bilo trista godina zalijevano krvlju najboljih i najplemenitijih ljudi, da uzraste i ojača i istraje do svršetka svijeta. Iz svake kapljice koju je prolio Gospodin, kao da se rodio mučenik. I sada jošte i u svako doba u onim zemljama, gdje se kršćanstvo istom zasagjuje, treba znoja i krvi, dok ojača. Hrista još jednako muče u njegovim udima, u svetim kršćanima, dok dogje da sudi živim i mrtvima.

Zato misli na to, kršćanine, kako je kršćanstvo veliko, dragocjeno, skupo kupljeno blago, a kako je tebi bilo lako ovo blago naći i prihvatiti. Gle, kršćanstvo je ono blago sakriveno u polju, koje našavši čovjek sakri i od radosti za to otide i sve što ima prodade i kupi polje ono; onaj je mnogocjeni biser, koji kad nagje čovjek trgovac, otide i prodade sve što ima i kupi ga. (Mat. 13, 44—46). Ako dakle hvališ Gospodinu Bogu za život i zdravlje, za jelo i pilo, za sva dobra koja ti udjeljuje, ne zaboravi hvaliti mu za najveće dobro — za kršćansku vjeru.

Pomolimo se

Bože, koji nas svetkovinom svetih mučenika svojih razveseljavaš, dopusti milostivo: kojih se zaslugama radujemo, da se njihovim primjerima užežemo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

6. dan siječnja.

Bogojavljenje iliti sveta tri kralja.

Otom čitamo kod svetoga evangjelista Mateja (2, 1—12) ovo: „Kad se rodi Isus u Betlehemu Judejskome za vremena kralja Heroda, a to dogju mudraci od istoka u Jerusalem i kažu: gdje je kralj Židovski, što se rodio? Jer smo vidjeli njegovu zvijezdu na istoku, i došli smo, da mu se poklonimo. Kad to čuje kralj Herod, uplaši se i sav Jerusalem s njim. I sabravši sve glavare svećeničke i pismoznance narodne, pitaše ih: gdje će se roditi Hrist? A oni mu rekoše: u Betlehemu Judejskome; jer je tako prorok napisao: I ti Betleheme, zemljo Judina, ni po čem nijesi najmanji megju kneževskim gradovima Judinim; jer će iz tebe izići čelovogja, koji će pasti narod moj Israelski. Onda Herod tajno dozva mudrace, i ispitavaše ih, kad se pojavila zvijezda. I poslavši ih u Betlehem reče: idite i raspitajte dobro za dijete, pa kad ga nagjete, javite mi, da i ja idem da mu se poklonim. I oni saslušavši kralja, pogjoše; a to i zvijezda, koju su vidjeli na istoku, igjaše pred njima, dok ne dogje i stade od ozgor, gdje bijaše dijete. A kad vidješe zvijezdu, obradovaše se veoma velikom radosti. I ušavši u kuću vidješe dijete s Marijom materom njegovom, i padoše i poklo-

niše mu se: pa otvoriše dare svoje i darivaše ga: zlatom, tamjanom i dragocjenom mašću. I primivši u snu zapovijed, da se ne vraćaju k Herodu, drugim putem otidoše u zemlju svoju.“

Današnji blagdan zove se bogojavljenje, jer se slavi spomen onih triju načina, kojima se Hrist Bog naš objavio ljudima: prvo kad se mudracima na istoku zvijezdom javio, kako smo malo prije čitali u evangjelju; drugo pošto je bio kršten od Ivana Krstitelja u Jordánu potoku, glasom s neba objavljen bi za sina Božjega, i sigje Duh sveti na nj u tjelesnom obliku kao golub; i treće kad je Hrist Gospodin na svadbi u Kani u Galileji preobrativši vodu u vino prvi put objavio silu svoju božansku.

Zove se ovaj blagdan i sveta tri kralja na čast onim mudracima s istoka, koji su došli pokloniti se novorogjenomu Spasitelju svijeta, i koji su po starodrevnom kazivanju bili kralji po imenu: Gašpar, Melhior i Baltasar.

Na spomen krštenja Isusova krštava se to jest blagoslivlja se voda u oči bogojavljenja, pa je odatle ovoj svetkovini takogjer ime: vodokršće.

* * *

Mudraci iliti kralji koji su došli pokloniti se Isusu, stanovali su na istoku daleko od Židovske zemlje i bez sumnje čuli što god o starim proročanstvima, o proročanstvima čudnim i tamnim, da će se naime jednom u Židovskoj čudan kralj roditi, koji će zagospodovati svim svijetom i biti kao Bog, pa kad se rodi, da će se na nebu pojaviti osobita zvijezda. Kad se takova zvijezda na nebu zbilja pojavila, odluče poći na daleki put, potražiti nepoznato novorogjenče.

Što ih je sklonilo na taj put? Iskreno štovanje ka kralju i gospodaru, koji valja da će drukčiji i bolji gospodar biti nego li drugi kraljevi, i tajno čeznuće (pogibanje) za djetetom, koje valja da će pomoći svijetu nevoljnome; kao zora u rasvit osvijetli im Duh sveti u srcima tminu proročkih besjeda.

A koliko im je tegoban bio put! I oni su za cijelo imali znanaca i susjeda, koji su im se rugali i držali ih za gotove lugjake, što idu na onako dalek tegoban put, da se poklone djetetu, o kojem su nešto samo iz tamnih, nerazgovijetnih proročanstva čuli. Trebalo im jamačno pol godine poslove kod kuće u nemar baciti. Na putu su imali kojekakvih teškoća. U onim krajevima gdje se je sve ovo dogodilo, veća je žega nego u nas o Ilijnju, pa ljudi putuju noću, da ih danju sunce odviše ne peče. O cestama (drumovima), poštama i gostionicama (krčmama) nije bilo ni spomena; k tomu je ondje pogibao od lavova i drugih zvijeri a i od rázbojnîkâ, koji putnike oplijene i ubiju.

Sa svim tim oni su se ugledni ljudi dali na put; njihovo pobožno čeznuće pokloniti se božanstvenomu djetetu bilo je jače od svakoga ruga, gubitka, tegobe i pogibli. I kako je jako bilo čeznuće njihovo, tako im je bila jaka i vjera. Tražili su kralja svemu svijetu, a našli u siromašnoj kolibici u Betlehemu kod prostoga drvodjelje i žene njegove novorogjeno dijete, koje je bilo kao i druga djeca. Ali se ipak nijesu uza sve to nimalo zabunili, nego su pali pred ubogo dijete i poklonili mu se kao svojemu Bogu i Gospodaru.

Promisli de sada, kršćanine, ne bi li i ti mogao gdje god potražiti Boga i Gospodara svojega, nije

li on gdje god nazočan u prostu obliku, i ne dava li tebi tako zgodu, da pokažeš vjeru svoju i da mu se pokloniš? Gle, to možeš učiniti kod svake sv. mise, gdje je Isus Hrist u sv. sakramentu nazočan tako istinito, kako je istinita riječ njegova: Ovo je tijelo moje. I kada kod podizanja pokledneš, imaš pred sobom, što su imala pred sobom tri kralja, kad im je Marija dijete pokazala. Promisli još jednom, što su ona tri poganina — za onda su bili oni još pogani — sve učinili i pretrpjeli, da se Hristu poklone, dakle ne da što od njega dobiju, nego da njemu prinesu poklonstvo i darove, i promisli, što si do sada učinio ti, kršćanin? Jamačno si već ostavio misu zbog dažda, zime ili druge nepogode; jamačno i koji put već izostao od mise iz škrtosti, tobože nijesi mogao doći od posla svojega; a može biti da si se koji put i bojao u djelatnik (težatnik) poći u crkvu, da ti se ne rugaju kao pobožnjaku. Pa ako si i išao u crkvu, koliko puta si to učinio ne gledeć na svoju korist, ne hoteć izmoljakati što od Boga, nego da mu se samo pokloniš? Dobro je dakako, pače i potrebno, da mu se svaki dan za sve i svašta Bogu molimo; ali bi bilo doista lijepo pred Bogom, kad bi kršćanin s onako plemenitom dušom išao kadšto k sv. misi, kako su ona tri poganina išla u Betlehem, ne želeći ništa drugo nego pokloniti se Hristu.

Sveti kralji nijesu znali, koliko će Isus za nas raditi i trpjeti, ipak su njemu na čast pošli na dalek put i donijeli mu skupocjenih darova. Ti znaš bolje, koga imaš kod svete mise pred sobom, i vidiš na svakom raspelu, što je za tebe Isus Hrist trpio; zar ti za nj ništa da ne učiniš, ništa da ne prineseš i ništa ne pretrpiš? Kada kod podizanja klečiš i

križaš se, to ima značiti, da mu se klanjaš; no treba ne samo mislima i riječima da mu se klanjaš nego i djelima. Pa otvori i dare svoje; jer i ti možeš Spasitelju darivati dare, koji će mu biti dragi koliko i zlato, tamjan i dragocjena mast, pače i draži. Možeš mu prinijeti lijep zavjet, obećati na primjer, da ćeš crkvu više polaziti i sv sakramente češće primati nego do sada, ili da ne ćeš više ići na raskalašan ples, u kartaško društvo ili na pijanku, ili da ćeš prijazniji biti ocu i majci, braći i sestrama, ili da ćeš jezik svoj većma obuzdavati. Ako ne znaš upravo, čim da nadariš Spasitelja, daj barem u ime njegovo koji novčić bijednu čovjeku. Trsi se, da kod svake svete mise takov koji dar doneseš Hristu; no na dan bogojavljenja ne zaboravi to nikako. Jer svetkovanju ovoga dana dolikuje, da poput svetih triju kralja nadarimo kojim god darom Spasitelja Isusa Hrista.

Pomolimo se.

Bože, koji si na današnji dan jedinorogjenca svojega prehodnicom zvijezdom objavio narodima, udijeli milostivo: koji smo te već po vjeri poznali, da budemo na razmatranje tvoje uzvišenosti dovedeni. Po istom Hristu Gospodinu našemu. Amen.

7. dan siječnja.

Sveti Lucijan.

V Asiji na obalama rijeke Oronta u plodnoj okolini stoji sada Antakija siromašno selo puno starinskih razvalina, ali uza sve to oku i srcu putnika kršćanina veoma milo. Ovo propalo selo starodrevna je Antiohija, prestolnica naj-

prije Sirskih kraljeva a kasnije Rimskih namjesnika, u ono doba za Rimom i Aleksandrijom najveći i najljepši grad na svijetu. Sveti apostoli Pavao i Barnaba mnogo su ljudi u Antiohiji obratili k vjeri kršćanskoj; ona je kolijevka (zipka) imena kršćanskoga: ondje su se vjerni najprije prozvali „hristijani, kršćani". Na stolici biskupskoj u Antiohiji prvi je sjedio sâm prvak apostolski sv. Petar; odatle je bila toj stolici vazda velika čast i pošta u kršćanskoj crkvi. Od biskupa njezinih, imajući vazda čast patrijaršku, mnogi su bili jako znameniti, učeni i sveti ljudi; i od nižih svećenika gdjekoji su se proslavili bogoljubnošću i učenošću, a megju njima je ponajslavniji sv. mučenik Lucijan (Lukijan).

On se rodio u Samosati u Siriji od kršćanskih bogobojaznih roditelja. Već u dvanaestoj godini dobi svoje ostane sirota bez oca i majke. Razdavši svoju dosta veliku baštinu ubogima ode u grad Edesu k Makariju, da se uči razumjeti Sveto Pismo i živjeti bogoljubno. Slušajući pažljivo nauk iz usta Makarijevih i čitajući marljivo Sveto Pismo i knjige svetih otaca, toliko je nabavio znanje, da je mogao i sâm, premda još mlad, druge naučavati u istinama spasonosnim i oprovrgavati krivovjernike. Uza to je nastojao sve više usavršiti življenje svoje: besposlen nije nikad bio, kruh je služio prepisujuć knjige, na dan samo jedan put jeo, vina ni mesa nikad okusio, malo govorio i to samo o Bogu i stvarima božanskim, suprot sebi bio jako oštar, no to ljubazniji prema svakomu drugomu.

Kasnije otide u Antiohiju, gdje ga biskup zbog kreposna života i velika znanja njegova posveti za svećenika. Onda otvori javnu školu, u kojoj je ne zahtijevajuć nikakve plaće mladež obučavao u znanosti i svetosti. Biskup Antiohijski povjeri mu takogjer službu, da tumači Sveto Pismo. Buduć pak da su knjige Svetoga Pisma na nekojim mjestima bile iskvarene čestim prepisivanjem i zlobom krivovjeraca, popravi ih Lucijan po starodavnim dobrim rukopisima. Njegov popravak Svetoga Pisma prihvatiše sve crkve od Antiohije do Carigrada, i po tom popravku bjehu svete knjige prevedene i na jezik Staroslavjanski. Tumačeć Lucijan Sveto Pismo po slovu udari temelj onoj bogoslovskoj školi, koja se zvala Antiohijska i iz koje su izišli najglasitiji tumačioci biblijskih knjiga: sveti Ivan Zlatoust i sveti Jeronim.

Progonstvo na kršćane, koje bješe car Dioklecijan godine 303. započeo, produži nasljednik njegov u Asiji cesar Maksimin. Doznavši ovaj, u kolikom je poštovanju i uglednosti svećenik Lucijan kod kršćana u Antiohiji, dade ga nekako koncem godine 311. uhvatiti i dopremiti u Nikomediju. Najprije nastojaše odmetnuti ga od vjere kršćanske laskanjem i obećavanjem svega dobra na ovome svijetu, onda mukama. Doveden pred sud govoraše Lucijan prelijepu besjedu na obranu kršćanstva, no dakako govorio je kamenu. Za tim ga odvedoše u tamnicu i stanu mučiti mukom najgroznijom: gladom i žegju. Svezavši mu ruke i noge, i metnuvši ga tako svezana na šiljasto crepinje, ne dadoše mu četrnaest dana ništa jesti ni piti; onda mu prostriješe stol i metnuše na nj lažnim bogovima žrtvovane (prinesene) pečenke. Ali hrabri vojnik Hristov pobijedi silni svoj naravni nagon silnijom ljubavi Božjom: odbi od sebe jelo, od kojega da je šta okusio, značilo bi, da se je odrekao kršćanstva. Odvuku ga po tom iznovice pred sud;

no na sva pitanja odgovori jednim odgovorom: „Ja sam kršćanin“. Odnesu ga natrag u tamnicu, da čeka osudu.

Bio je upravo blagdan bogojavljenja; okolo mučenika stajali su nekoji učenici njegovi, koji su za njim došli iz Antiohije, i drugi kršćani; željeli su iz ruku njegovih na taj blagdan primiti svetu pričest. U tamnici nije bilo nikakova stola; a Lucijan još jednako svezanih ruku i nogu. Ali se ljubav svemu domisli; mučeniku na prsa metnu hljeba i vina, a on onako ležeć pretvori riječima Hristovim hljeb u tijelo i vino u krv njegovu. Tada se pričeste nazočni kršćani, i Lucijana okrijepe tijelom Isusovim, da bude jak tijelo svoje žrtvovati Bogu. Sjutradan, dne 7. siječnja godine 312. osugjen bi na smrt. O vrat mu objese težak kamen, i utope ga u more; no poslije nekoliko dana nagju kršćani tijelo njegovo na obali morskoj, i s velikom ga svečanošću ukopaju u gradu Drepani.

* * *

Sveti Ivan Zlatoust govorio je na čast svetomu Lucijanu besjedu, koja se ovako počinje: „Na jučerašnji dan (bogojavljenje) Gospodin je naš vodom kršten, a danas se sluga krvlju krsti; na jučerašnji dan otvorila su se vrata nebeska, danas su vrata paklena satrta“. Za razmišljanje evo ti svršetka iz govora Zlatoustova: „U mirno doba vjedžbajmo se u ratnim stvarima, kad dogje vrijeme ratno, da stečemo slavnu pobjedu. Glad je on (Lucijan) prezirao, naslade i mi prezirimo i gospodovanje trbuha rušimo, ako dogje vrijeme, koje će onoliku jačinu iskati od nas, u manjim stvarima prije uvjedžbani da pripravni stupimo u borbu. On je pred knezovima i

kraljevima slobodno govorio; to i mi sada činimo, pa kad se sastanemo s bogatim i visokorogjenima bezbošcima, srčano ispovijedajmo vjeru, zabludama se njihovim podsmijevajmo. Ako stanu svoje stvari uznositi a naše ništiti, ne šutimo, niti uzimajmo na laku ruku, nego rugobu njihovu otkrivajući, sa mnogom mudrošću i srčanošću sve stvari kršćanske veličajmo, te kao car na glavi krunu, tako i mi svigdje nosimo ispovijest vjere. Tä njega ne krasi toliko kruna, koliko nas vjera i ispovijest njezina; ne samo riječima nego i djelima to činimo, i u svačemu provodimo život na ispovijest prikladan, da vjere ne sramotimo opakim djelima, već u svačemu Gospodina našega slaveći, da postignemo čast na ovom i na onom svijetu, koju svi mi dokučili po milosti i dobroti Gospodina našega Isusa Hrista, s kojim Ocu slava, carstvo i čast, zajedno sa svetim i životvornim Duhom, sada i vazda u vijeke vijeka. Amen.“

Pomolimo se.

Udijeli, molimo, svemogući Bože: koji blaženoga Lucijana mučenika tvojega spomen častimo, da se njegovom prošnjom u ljubavi tvojega imena učvrstimo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

8. dan siječnja.

Sveti Severin.

Sadašnje pokrajine u našoj monarhiji: Koruška, Salcburška, Gornja i Dolnja Austrija zvale su se u staro doba sve skupa Norik. Poslije smrti Hunskoga kralja Atile, o kojem smo već govorili u životu svete Genoveve, njegovi su

sinovi megju sobom krvave ratove vodili za krunu, i od tih ratova najviše je stradao Norik, pa se bilo bojati, da će kršćanska vjera ondje sasvim izginuti. No u toj nevolji pošlje promisao Božji Noričanima iznenada utjehu i pomoć. Godine 454. poslije rogjenja Hristova pojavi se u jedan put na desnom brijegu rijeke Dunava u okolini sadašnjega Beča čovjek visoka stasa, crne puti, blaga lica, poštena obraza. Zvao se Severin, a nitko nije znao, otkuda je; sâm nije o rodu i zavičaju svojem nikad govorio. Jednom ga zapita Pirmenije svećenik iz Italije, otkuda je došao u Norik? Sveti Severin reče mu najprije šaljivo: „Ako misliš, da sam bjegunac, pripravi novce, da me otkupiš, kad me dogju tražiti;“ a onda ozbiljski: „Što koristi sluzi Božjemu govoriti o rodu i zavičaju svojem? Šutimo o tom i trsimo se, da budemo gragjani nebeske otadžbine; no znaj, Bog me je poslao k ovim bijednim ljudima, da im budem na korist“. Poslije ga nije nitko više o tom pitao; samo su iz govora njegova razbirali, da je Latin i da je puno putovao po Istoku. S Istoka je upravo i došao u Norik.

Da vidimo u nekoliko primjera, kako je sv. Severin koristio Noričanima. Stanovao je blizu grada Asturisa; svećenike je i stanovnike u gradu opominjao, da gradu prijeti propast, neka je dakle srdačnom molitvom, postom i milostinjom odvrate od grada. Ali ga nijesu slušali; a neprijatelji navale na grad, i tako ga razore, da se sada ne zna ni mjesto, gdje je stajao. Sveti Severin već se je prije toga preselio u grad Kumanis. I ovdje je govorio ljudima kao i u Asturisu; ali ga ni ovi nijesu hotjeli slušati. Onda dogje iz Asturisa starac, koji je pokolju sretno utekao, i pripovjedi Kumanišanima, što se je Asturišanima dogodilo, i kako im je stran čovjek nesreću prorekao, ako se ne obrate k Bogu, no da mu nijesu vjerovali, i tako se nesreća dogodila. Kad je po tom onaj starac sv. Severina vidio i rekao, da je to onaj stranjski čovjek, vjerovaše riječima Severinovim, prosiše ga za oproštenje, što su ga prije prezreli, i postiše i moliše se Bogu tri dana zajednički. Neprijatelji bjehu već opkolili grad; no treći dan u večer nastane iznenada silan potres, neprijatelji se prestrave i pobjegnu glavom bez obzira; još se noću megju sobom potuku, misleći da ih gone gragjani iz Kumanisa.

U gradu Favijani — sad se zove Beč — zavlada velik glad. Bilo je usred zime; očekivali su žita iz krajeva, što leže pokraj Ina potoka. No voda se bila smrznula te nijesu mogle lagje Inom ploviti. Kako su žitelji Favijanski iliti Bečki već čuli, koliko pomaže molitva sv. Severina, pošalju po nj. Došavši u grad nagovori gragjane na molitvu i pokoru. I gle, u jedan put dogje mnogo lagja punih hrane; ove su se lagje bile prije smrzle u vodi, a sada je led iznenada i u neobično vrijeme pukao. Svi zahvale Bogu na pomoći.

Malo kasnije navali velika četa razbojnička u okolicu Bečku, i odvuče sa sobom sve ljude i marhu, što nagje pred gradskim zidovima. U gradu bilo vrlo malo vojnika; sv. Severin nagovarao zapovjednika vojničkoga, da ide u potjeru za razbojnicima, Bog da će pomoći, samo neka rázbojnîkâ ne ubije, kad mu ih Bog dade u ruke. Zapovjednik uzdajući se u molitve sv. Severina pogje zbilja u potjeru; stigavši razbojnike, ovi se poplaše i pobacaju oružje, nekoji budu uhvaćeni a drugi pobjegnu. Uhvaćene dovede zapovjednik k sv. Se-

verinu; ovaj ih nahrani i napoji, i davši im očinsku opomenu, neka više ne čine štete bližnjemu, pusti ih kući.

Po tom potraži sv. Severin mjesto skrovito na gori blizu Beča, da može ondje daleko od svjetske buke sâm s Bogom živjeti. Ali se brzo oko njega sabra više učenika, kojima sagradi monastir te mudrom besjedom i svetim primjerom pokaza put k svakoj dobroti. Samo za sebe načini dalje od Beča kolibicu, u kojoj je želio više puti samovati. No i onamo dolažaše svijet prositi ga za savjet ili pomoć. Tako doveze na kolima jedan put majka sina svojega Rufa, koji je već dvanaest godina bolovao od kostobolje, te nije mogao ni maknuti tijelom i trpio strašne boli. Majka plačući moljaše sv. Severina, da joj iscijeli sina; a on će na to: „To ne mogu ja učiniti; to može sâm Bog; no svjetujem te, daj koliko možeš milostinje ubogima“. Žena nije imala ništa kod sebe, svuče dakle gornje odijelo, da ga dade siromasima; sv. Severin reče joj, neka odijelo opet obuče, da će moći, kad joj sin ozdravi i kući se povrati, djelom pokazati svoju dobru volju. Tada se Severin Bogu pomoli, i nuto, bolesnik toliko ozdravi, da je na čudo svima, koji su ga poznavali, pješke kući otišao; mnogi nijesu mogli ni vjerovati, da je taj čovjek onaj isti pregjašnji bolesnik, tako im se ova stvar činila čudnovata.

Mnoge su općine sv. Severina k sebi pozivale; mislile su, ako bude on kod njih, da im se ne može nikakova nesreća dogoditi. Dozvan jednom dogje u mjesto, u kojem su se nekoji žitelji još idolima (lažnim bogovima) klanjali. Severin im razloži, kolika je grehota idolopoklonstvo; ali nitko ne

htjede grijeha priznati. On naloži dakle trodnevni post i zapovjedi, da čeljad iz svake kuće dogju u crkvu s voštanicom ali nezapaljenom. Kad se po tom sv. Severin sa svećenicima i pukom svesrdno pomolio Bogu, eto zapale se same od sebe voštanice onima, koji se nijesu idolima klanjali, a voštanice krivaca ostanu nezapaljene. Na ovo čudo ispovjediše krivci javno krivnju. Pisac života Severinova, učenik njegov svećenik Eugipije, k tomu dogagjaju pripominje: „E blaga svemogućnosti Stvoriteljeva, koja svijeće i srca k jednu užižeš! Vidljiv oganj upali krivcima voštanice i rastali vosak, a nevidljiv oganj užeže srca njihova i rastopi ih u suze pokajanja“.

Drugi put doleti u onu okolicu tušta i tama skakavaca (kobilica), koji su sve u polju utamanili. Ljudi opet pribjegnu k sv. Severinu, da se za njih Bogu moli. On ih naputi, kako im treba postom i milostinjom i molitvom tražiti milost u Boga; još im naročito zabrani, da ide i tko u polje, jer suvišnja brižljivost ne bi otjerala skakavce nego pomoć Božju. Dok se je staro i mlado Bogu molilo po naputku sv. Severina, izagje ipak čovjek siromašak na njivicu svoju, koja je bila usred drugih njiva, i htjede silom otjerati jata skakavaca. Istu onu noć odletiše skakavci, i svi usjevi ostaše s pomoću Božjom neoštećeni, samo njiva onoga čovjeka bijaše gola, kao da si je britvom obrijao. Čovjek se vrati jaučuć u grad. Sveti Severin pouči po tom gragjane, neka budu Bogu vazda poslušni, kad su mu i skakavci poslušni. Onaj je pak siromašak kukao, da će i on biti u napredak Bogu poslušan, samo da mu je barem toliko ostalo, da može preživjeti. Onda reče sv. Severin ostalim gragjanima: „Pravo je, da onaj čijom ste se nesrećom

naučili biti ponizni i poslušni, vašom bude darežljivošću ljetos prehranjen". I skupi za nj toliko milostinje od gragjana, da mu je za onu godinu bilo dosta.

Dogodi se takogjer, da jedna ženska dugo bolovavši posve obamre, kao da je mrtva; domaći stanu sve pripravljati za ukop i babe naricati za njom kao za pokojnom. Nekolicina ljudi ušutkaju narikače i odnesu obamrlo tijelo pred kolibicu sv. Severina. Ovaj ih pita: „Šta ćete?" Odreku mu: „Da se obamrloj ženi tvojom molitvom povrati život". Onda plačuć zaviče: „Šta tražite od mališa stvari velike? Znam, da sam nedostojan; oh, da mogu za grijehe svoje dobiti oproštenje". A oni: „Znamo, da će oživjeti, ako se Bogu uzmoliš". Tada sv. Severin roneć suze pade ničice moliti se Bogu, i u čas dogje žena opet k sebi; reče po tom ljudima: „Ne upišite ovo meni u zaslugu nego vjeri svojoj; i ovo se zbiva na mnogim mjestima i kod mnogih naroda, da poznaju jednoga Boga, koji na nebu i zemlji tvori čuda, propale dovodi k spasenju i umrle povraća na život". Ozdravljela žena već je treći dan pošla u polje na radnju.

Još bi mogli iz života sv. Severina više primjera pripovijedati, kako je molitvom ljudima koristio. No neka bude dosta i to, što smo do sada kazali.

Godine 482. umrije sv. Severin u monastiru, koji bješe sagradio kod Beča. Od bòca morade leći. Četvrti dan po tom primi pobožno svete sakramente, opomenu braću na strah Božji i na molitvu, i reče im napokon, neka zapjevaju pjesmu zahvalnicu. Kada nijesu mogli od plača, prekriži se svetim križem, i reče s Davidom (Psalm. 150, 6): „Sve što diše, neka hvali Gospodina!" zaklopi

oči i usnu mirno u Gospodinu u onaj isti čas, kako bješe naprijed kazao.

Radi velikih zasluga, koje sv. Severin steče za održavanje i učvršćivanje vjere kršćanske u Noriku, zove se apostol Norički.

* * *

Kako ti, kršćanine dragi? Ne tišti li tebe nikakova nevolja na duši ili na tijelu ili drukčije u životu? Nemaš li ti nikakova križa, nikakove žive želje? Može biti volja Božja, da se onaj križ s tebe za sada ne snimi, ona želja za sada ne ispuni, no može opet k tomu, da ti se želja ispuni, nedostajati (manjkati) samo jedna stvarca: silna svesrdna molitva. Takova je molitva kao novac, kojim možemo od Boga kupiti mnoge i velike stvari. Najbolje će biti, kad ovo pročitaš, da se odmah s molitvom obratiš k Bogu zbog nevolje, koja te tišti — bez toga nije nitko na ovom svijetu — i moli se tako jako i dotle, dok budeš i kako mogao, i vjeruj i uzdaj se posve čvrsto, da će te Bog za volju Isusa Hrista uslišiti na koji god način, da će ti ono dati, za što ga moliš, ili pače što korisnije. I tako se moli Bogu opet sutra i posutra i sve dotle, dok ne budeš uslišen. Ti nijesi dakako svetac, i tvoja molitva ima jamačno nedostataka; no kako je Bogu bio drag novčić, što mu darova uboga udovica (Mark. 12, 42—44), bit će mu mila i tvoja molitvica, kad je još ne umiješ bolje otrsiti.

Pomolimo se.

Molitva blaženoga Severina opata neka nas, prosimo Gospodine, preporučuje: što svojim zaslugama ne možemo, da njegovom zaštitom postignemo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

*

9. dan siječnja.

Sveti redovnici i pustinjaci.

Do sada smo svaki dan razmatrali život samo jednoga sveca ili svetice; no ne misli, da se svaki dan slavi spomen samo jednoga ugodnika ili jedne ugodnice Božje; pače nema ni jedan dan u godini, u koji ne bi padala svetkovina mnogih svetijeh, a mi od svih jednoga izberemo, za čiji život mislimo, da će biti najviše poučan i tebi koristan. Da od prilike vidiš, od kolikih se svetih spomen služi u jedan dan, evo imenovat ćemo svece, kojima se svetkovina danas svetkuje: „U Dionu u Burgundiji sveta Pashasija djevica mučenica; u Africi sveti mučenici Epiktet, Kvinkto, Sekundo, Jukundo, Saturnin, Vital, Kvinkto, Vincentije, Felicitata, Kvinkto, Feliks, Artakse, Fortunat, Rustik, Sil, Kviet, Pikto i drugih pet; u Smirni sveti mučenici Vital, Revokat, Fortunat, Firmo, Possessor, Januarije, Saturnin; u Mauretaniji sv. Marcijana djevica i mučenica; u Antinoju u Misiru sveti mučenici i mučenice Julijan, Basilissa, Celso, Marcionilla, Antonije, Anastasije, sedam svetih dječaka rogjaka caru Karinu, dvadeset svetih vojnika, bezimeni prijatelj Marcijana namjesnika, i mnogi drugi biskupi, svećenici, monasi i djevice; u Jermenskoj sv. Petar biskup u Sebasti; u Italiji sv. Marcellin biskup Jakinski; u Normandiji sv. Vaningo; u Škotskoj sv. Filan opat; u Engleškoj sv. Adrijan opat i sv. Britvaldo nadbiskup Kanterburyjski; u Bitiniji sv. Eustratije Čudotvorac“.

Bili smo naumili za danas opisati život sv. Adrijana opata, koji učinivši mnogo za prosvjetu naroda Engleškoga umrije godine 708. Život mu

je vjerno opisao časni Beda, suvremenik njegov. Nego smo se predomislili. U ovoj će se knjizi više puti govoriti o opatima, monasima, pustinjacima, redovnicima, opaticama; zato mislimo, dobro će biti, da u opće što god rečemo o **početku i razvitku života pustinjačkoga i redovničkoga**; jer će se po tom i život pojedinih svetih pustinjaka i redovnika bolje razumjeti.

Tko hoće da ugje u kraljevstvo nebesko, dužan je izvršivati zapovijedi Božje; izvršivanje samih zapovijedi dosta je za blaženstvo vječno, nasuprot bez izvršivanja zakona Božjega ne može se imati život vječni. „Jedan mladić pristupi k Isusu i reče: Učitelju blagi! kakovo dobro da činim, da imam život vječni? A Isus mu reče: Ako želiš ući u život, drži zapovijedi. Reče mu: koje? A Isus reče: da ne ubiješ; ne činiš preljube; ne ukradeš; ne svjedočiš lažno; poštuj oca i mater, i ljubi bližnjega svojega kao samoga sebe. Reče mu mladić: Sve sam ovo držao od mladosti svoje; šta mi još treba? Reče mu Isus: Ako hoćeš savršen da budeš, idi prodaj što imaš, i podaj siromasima, i imat ćeš blago na nebu, pa dogji, slijedi mene“. (Mat. 19, 16—21). Isus obeća mladiću život iliti blaženstvo vječno, ako bude izvršivao zapovijedi Božje; ako li se uz to još odreče imutka svojega i podje za njim, onda da će imati blago na nebu, to jest blaženstvo u većoj mjeri. Jer „druga je svjetlost suncu, druga svjetlost mjesecu, i druga svjetlost zvijezdama, jer se zvijezda od zvijezde razlikuje u svjetlosti; tako i uskrsnuće mrtvih“ (Kor. I. 15. 41. 42), tako će se naime i oni, koji iz mrtvih ustanu na život vječni, megju sobom razlikovati u blaženstvu. Isus nije mladiću zapovjedio, neka sve svoje proda,

nego ga je na uboštvo samo svjetovao (preporučio mu), ako hoće da bude savršen. — Nadalje, kad je jednom Isus kazao, ako tko pusti ženu svoju osim zbog bludnosti, da čini preljubu, rekoše mu učenici: „Ako je tako čovjeku sa ženom, nije se dobro ženiti. A on im reče: Ne primaju svi tih riječi, nego samo oni, kojima je dano. Jer ima uškopljeníkâ, koji su se tako rodili iz utrobe materine; i ima uškopljeníkâ, koje su ljudi uškopili; a ima uškopljeníkâ, koji su sami sebe uškopili kraljevstva radi Božjega. Tko može primiti, neka primi“. (Mat. 19, 9—12). Uškopljenici, koji su sami sebe uškopili kraljevstva radi Božjega, jesu oni ljudi, koji se iz ljubavi k Bogu odreku naslada ženidbenih i očuvaju vječnu čistoću. I to Isus ne zapovijeda nikomu, nego samo savjetuje, preporučuje onima, koji mogu primiti. — Napokon, kad je Isus mladiću rekao: dogji, slijedi mene, i kad je apostolima zato što su sve ostavili i njega slijedili, obećao, da će sto puta onoliko dobiti i sjediti na dvanaest prijestola i suditi nad dvanaest koljena Israelovih (Mat. 19, 21. 28. 29), nije svjetovao samo na dobrovoljno uboštvo nego i na potpunu poslušnost volji Božjoj; oni naime, koji su ostavivši sve slijedili Isusa, svoju su slobodnu volju u svačemu i u najmanjemu pokorili volji Isusovoj. Kada tko svoju slobodnu volju dobrovoljno i iz ljubavi Božje potpuno pokori volji kojega duhovnoga poglavara kano namjesnika Isusova, u svemu što je dopušteno, onda čini ono na što je Isus mladića svjetovao veleć: dogji, slijedi mene! No i ovakove potpune pokornosti ili poslušnosti Spasitelj nikomu ne zapovijeda, nego samo savjetuje, preporučuje onima, koji mogu primiti. Dakle dobrovoljno uboštvo, vječna čistoća (neženidba i neudaja) i potpuna poslušnost nijesu nikomu zapovijedi nego tek savjeti. Ovi se savjeti zovu evangjeoski, jer se nalaze u evangjelju.

Na što je Gospodin naš Isus Hrist druge savjetovao, u tom je sâm primjerom svojim svijetlio kao jarko sunce o podne. „Lisice imaju jame i ptice nebeske gnijezda, a sin čovječji nema gdje glave zakloniti“, reče Spasitelj o sebi. (Mat. 8, 20). Rogjen od prečiste djevice bješe „svet, bezazlen, čist, odvojen òd grešnîkâ“. (Hebr. 7, 26). I „ponizio je sam sebe, postavši poslušan do smrti, a smrti na križu“. (Filip. 2, 8). I apostoli su se ugledali na riječi i primjer učitelja svojega nebeskoga i prihvatili savjete evangjeoske.

Kako su prvi kršćani sve misli, riječi i djela svoja savjesno udešavali po zapovijedima Božjim, svjedoče nam Djela Apostolska i stari pisci ne samo kršćanski nego i poganski. Svigdje i svagda imali su tadašnji kršćani Boga pred očima; njegove su se volje kao pravila u svemu držali; jeli su i pili samo za održavanje života a ne za nasladu; ženili se navlastito zato, da imaju djece i pobožno ih odgoje; divna im je bila dobrota k svima i samim neprijateljima; ženidbeni drugovi čuvali su vjernost neoskvrnjenu; poglavarima svojim, akoprem poganima, bili su poslušni: molili se Bogu za njih, plaćali porez i carinu, i pokoravali se svim naredbama, koje nijesu bile suprot zakonu Božjemu. Istina, ni prvi kršćani nijesu bili sami sveci; tà sam je Hrist Gospodin rekao, da će u njegovoj pšenici biti i kukolja, ali u ono vrijeme bilo je pšenice mnogo a kukolja jako malo. Megjutim gdjekojim kršćanima nije bilo dosta, da izvršuju zapo-

vijedi, koje je Isus dao vjernima svojim, nego su nastojali ispunjavati i savjete evangjeoske. Naukom i primjerom Hrista Spasitelja, Ivana Krstitelja i àpostòlâ napućeni, živjeli su savršenije i oštrije nego drugi vjerni; odrekavši se bogatstva, slasti ženidbene i ugodnosti ljudskoga društva, provodili bi dane u molitvi, postu i samoći. Zvali su se asketi, to će reći: ljudi koji se vjedžbaju u duhovnom življenju. Bilo je pak takvih asketa muških i ženskih. Živjeli bi isprva u gradovima sami u svojim kućama ili u domovima roditeljskim, kloneći se mnogoga druženja s ljudima; kasnije bi nekoji tražili mjesta skrovita blizu grada, pa nemajući ni ondje dosta mira i samoće, otišli bi gdjekoji daleko kamo u pustinju. Ovakovi asketi živeći u pustinji zvali su se pustinjaci, Grčki eremiti od rieči eremos, što znači pustinja, odatle naše Remete i Remetinac, jer su ova sela pripadala pavlinima, bivšim kod nas fratrima reda pustinjačkoga. No progonstva na kršćane dala su najviše zgode k životu pustinjačkomu. Imajući naime kršćani na umu riječi Isusove (Mat. 10, 23): „kad vas potjeraju u jednom gradu, bježite u drugi“, kad bi ih pogani uzeli okrutnije progoniti, gdjekoji bi pobjegli kamo god u pustinju. Megju takovim bjeguncima bilo i asketa, a njima život u pustinji omilio, pa kad bi se kršćanima opet mir povratio, ne bi se oni iz pustinje kući više ni vraćali.

Od prvih pustinjaka, o kojima nam historija pripovijeda, najpoznatiji su sv. Pavao i sv. Antonije. Pavao rogjen u Dolnjoj Tebaidi u Misiru pobježe za progonstva Decijeva godine 250. u pustinju. Našavši kod jedne pećine bistar izvor i nekoliko palama, ne povrati se odanle više kući, nego pijući

iz vrutka vodu, hraneći se plodom od palama i odijevajući se lišćem njihovim doživi ondje u pobožnosti duboku starost od sto trinaest godina. Baš prije smrti njegove naigje na nj sv. Antonije. Taj se rodio godine 251. u Gornjem Misiru. Kad je čuo u crkvi riječi Hristove: „ako hoćeš da budeš savršen, idi, prodaj što imaš i daj siromasima“, mladić istom u dvadesetoj godini razda svu bogatu baštinu siromasima, i stane asketski živjeti blizu kuće svoje, kasnije ode u gore i ondje u staroj kuli proživi više od dvadeset godina. Primjer njegov namami više pustinjaka u blizinu njegovu, i oni se utekoše pod njegovu skrb i upravu; tako se raspršani pustinjaci već združiše u nekakvu zadrugu, ali još ne stanovaše u jednoj zgradi. Sv. Antonije drži se općim patrijarhom iliti ocem redovničkoga života. O njemu ćemo još govoriti na 17. dan ovoga mjeseca. Malo kasnije sagradi sv. Pahomije na otoku Nilskom Tabenni veliku zgradu, u nju skupi mnogo asketa, i svima propiše pravilo iliti red, po kojemu će živjeti. Ovakvi asketi zajedno stanujući zovu se monasi ili kenobiti, to će reći: ljudi koji udaljeni od svijeta ali u zajedini žive. Zato što imadu živjeti po propisanom redu, kažemo im mi: redovnici. Stan njihov zove se Grčki monastir, to jest samotinja, a Latinski klaustrum (zatvor), odatle naški kloštar. Zvali su se megju sobom braća, Latinski fratres, a poglavara svojega: abbas, opat, koje znači otac, ili igumen (vogj), ili arhimandrit (glavar monastirski). Ovakovu redovničku zadrugu utemelji u isto vrijeme Ammon na Nitrijskim brdima u Misiru, i Hilarion učenik Antonijev u Svetoj Zemlji, odakle se monaški život razgrana po svoj Asiji. Svi gotovo monastiri na Istoku poprimiše kasnije pravilo iliti red

sv. Basilija, pa se zato istočni monasi zovu basiliti, a sveti im je Basilije patrijarh. U Italiji i u drugim zapadnim stranama upozna svijet redovnike najprije godine 340., kad je sv. Atanasije sa nekoliko monaha od krivovjeraca arijanaca pobjegao u Rim. Po tom su sv. Martin, sv. Ambrosije, sv. Augustin i drugi mnogo raširili život monaški na Zapadu. Pravilo iliti red, što je sv. Benedikto opat na brdu Monte-Kassinu propisao svojim monasima, poprimiše po vremenu i drugi mnonasi na Zapadu, pa je sv. Benedikto ono na Zapadu, što je sv. Basilije na Istoku. Na Zapadu nije bilo pustinja kao u Misiru i Asiji, zato su se monastiri gradili u šumama; malo po malo nastane se okolo monastira i drugi ljudi, te tako bude monastir matica selu, kasnije povećemu trgovištu, a kadšto i veliku gradu. Tako nijesu monastiri bili više stani u samotinji, ipak su i nadalje zadržali ime: monastiri. Napokon su bili monastiri gragjeni i u selima i gradovima, što su već otprije postojali.

Premda različiti monastiri imadu ponešto različno pravilo iliti red, po kojem žive stanovnici njihovi, ipak se u glavnom svi podudaraju; svima je naime redovnicima izvršivati tri savjeta evangjeoska: dobrovoljno siromaštvo, vječnu čistoću i potpunu poslušnost. Da će to izvršivati, zavjetuju se svečanim zavjetima.

Sad su monasi većinom ujedno i svećenici; u staro doba bili su svjetovnjaci (laici), samo glavar monastirski bješe regjen za svećenika, da vrši službu Božju i dijeli podložnicima svojim svete sakramente. Ručnim djelom nabavljali su svagdašnje potrebe, a što preteče, dijelili su siromasima. Po takovu su načinu monasi često u gladna vremena čitave

pokrajine spasli od grozne smrti. Življenje monaško opisuje sv. Zlatoust u kratko ovako: „Dan pozdravljaju crkvenim pjesmama, zatim razmišljaju o riječima Svetoga Pima, u 3. 6. i 9. sat zajednički se Bogu mole, u ostalo vrijeme rade rukama“. U ostalom život redovnički bolje ćemo poznati, kad budemo razmatrali žića (živote) pojedinih svetih redovnika.

U vrijeme sv. Antonija i kasnije još dvije tri stotine godina puno je ljudi grnulo u monastire, megju njima takogjer veoma bogatih i visokorogjenih. U gdjekojim monastirima bijaše po pet tisuća monaha. Uzrôkâ tomu ima više. Glavni je uzrok dakako, što je u srcima tadašnjih kršćana bila još živa i čvrsta ona vjera, koja kaže, da su uska vrata i tijesan put, koji vodi u život vječni (Mat. 7, 14); koja veli: kakova je korist čovjeku, ako sav svijet dobije a duši svojoj naudi? (Mat. 16, 26); koja uči, da stradanja sadašnjega vremena nijesu ništa prema slavi, koja će nam se javiti (Rim. 8, 18); živa je bila jošte vjera u onoga, koji reče: tko ne uzme križa svojega i ne pogje za mnom, nije mene dostojan (Isus u Mat. 10, 37). Drugi uzroci, s kojih se je redovnički stalež tada onako neizmjerno razgranao, bijahu: progonstva, koja su kršćani do cara Konstantina trpjeli od pogana; primjeri velikih ljudi, kao sv. Antonija, Pahomija, Basilija, Benedikta i drugih, kojima se je svijet pravedno divio; štovanje, koje su onda monasi imali kod svih ljudi, i kod samih vladara; k tomu u ono žalosno doba, kad su barbarski narodi počeli rušiti svu prosvjetu Grčku i Rimsku, monastiri su bili utočišta svima onima, koji su ljubili mir i knjigu. — Naše vrijeme ne prija staležu redovničkomu.

Što je sv. Augustin rekao o redovnicima svojega vremena, valja i o sadašnjima. „Kao što sam teško našao boljih ljudi — kaže isti crkveni učitelj — nego li su dobri redovnici, tako nijesam vidio gorih, nego što su nevaljani monasi". Svaki poštenjak štovat će čovjeka, koji se iz same ljubavi k Bogu, od želje za većim savršenstvom i dušnim spasenjem posveti tešku staležu, pa odrekavši se zbilja svake svjetovne taštine i naslade savjesno živi po redu, koji mu je propisan; nasuprot žalit će čovjeka, koji je samo imenom redovnik a djelom neurednjak. Gdje megju monasima nered vlada, pak ih nije više moći nikako popraviti, najbolje je, kad crkvena oblast takov monastir ukine, da ne budu stanovnici u njemu sebi na vječnu propast i vjernima na sablazan.

Pomolimo se.

Molitve blaženih redovnika i pustinjaka neka nas, prosimo Gospodine, preporučuju: što svojim zaslugama ne možemo, da njihovom zaštitom postignemo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

10. dan siječnja.

Blažena Hristijana.

Blaženica ova rodila se u Italiji blizu grada Firence kod rijeke Arna godine 1239. od roditelja prostih ratara, i dobila na krštenju ime Oringa; no kasnije su je radi pravoga kršćanskoga življenja njezina prozvali Hristijana to jest kršćanka, pa je po ovom imenu više poznata. Za mlada je pasla marhu; ali dok je otpremala taj

prosti posao i bivala u društvu s kravama i volovima, bavila se je ujedno o poslu najćasnijem koji se može pomisliti, i družila se s društvom uglednijim od svakoga društva na ovome svijetu: bavila se naime s Bogom u molitvi i razmišljanju vječnih istina. I dok su joj se životinje pasle dolje na ledini, njezina se je duša pasla gore na nebu i tražila hranu duhovnu. Kad se dijete vazda druži s ljudima pristojnim i prijaznim, bit će i njegovo vladanje prijazno i pristojno; jer društvo ima veliku vlast na svakoga, osobito pak na dijete, i utisne mu, rekli bismo, u dušu sliku svoju. Zato tko se mnogo bavi s Bogom, za cijelo će sav bitak njegov dobiti nešto sveto i božanstveno. Tako je bilo i Hristijani. Sav njezin bitak izagje tako čist i svet, da joj se je svaki put stužilo (mučno bilo), kada god bi čula nepristojne riječi. Kad i kad bude joj odatle tolika muka, da se i razboljela. Zato kad ne bi mogla ružna govora spriječiti, začepila bi sebi uši, premda bi je zbog toga ismijevali. Najradije je bila u samoći, a kad je morala izaći megju svijet, oborila bi oči, da ne vidi stvari, koje bi joj mogle smutiti dušu. Budući veoma lijepa obraza činila je protivno od onoga, što rade žene tašte (isprazne); što bi trebalo da se kiti, nagrdila bi lice, da se tugje oči za njom ne otimlju. K tomu je govorenje njezino i podnošenje bilo tako ozbiljsko i sramežljivo, da se nitko nije usudio u njenoj nazočnosti govoriti ili raditi lakoumno i nepristojno, kako se mladež žalibože često megju sobom podnosi.

Braća su je pritjerivala na udaju, no duša njena, obikla na druženje s nebeskim vjerenikom Isusom Hristom, ne htjede združiti se sa zaručnikom zemaljskim. Zato su je braća psovala i tukla, dok

napokon ne pobjegne u grad Luku, gdje kod poštene obitelji nagje službu. Plaće nije nikakve tražila osim hrane i odijela i toliko prostoga vremena, da može izvršiti pobožnosti. Hodila je bosa i toliko postila, da su je više puti morali gotovo silom nagoniti, da što jede. Jela je kadšto samo zato, da zbog duga posta ne čini buke. U komorici svojoj svesrdno bi se Bogu molila i razmišljala o muci Hristovoj, osobito u petke, tako da bi ne samo odijelo svoje nego i pod nakvasila suzama.

Poslije nekoliko godina ode na proštenje u Rim; tu se sluči pak ju bogobojazna udovica uze k sebi u službu. Videći udovica, koliko je Hristijana pošteno i radino čeljade, pokloni joj lijepo novo odijelo, no ona ga brzo darova prosjakinji, pa opet obuče staru svoju donošenu odjeću

Po tom sabere oko sebe nekoliko djevica i osnuje u mjestu rogjenja svojega kloštar, u kojem su posve ubog ali Bogu veoma prijatan život vodile; imajući jako malo imutka, ipak su milostinju sve jednako dijelile, za svoj imutak i više nego bogataši. Nastala jednom velika skupoća. Hristijana dade posljednji novčić i odijelo svoje ubogima, a sebe zaodjene prnjama. I na njivi, koja je pripadala kloštru, načini natpis, da je ondje svakomu slobodno brati grah. To se tako dopalo gdjekojim ljudima, da su i sámi to isto učinili.

Kad joj bilo sedamdeset godina, udari je kap, i tri je godine ležala imajući mrtvu svu desnu stranu tijela. Ali je Spasitelja toliko ljubila i nju su kloštranke toliko pazile, da su je svaki dan nosile u crkvu, kad je bilo podizanje. Kad joj se približio samrtni čas, prosinu lice njeno divnom ljepotom i sjajem, kao radost što oblije obraz djetetu, koje će nakon dužega rastanka vidjeti majku svoju. Kad je umrla, navali silna svjetina gledati mrtvo tijelo; krasota koja je na umoru prosinula licem njezinim, osta joj i poslije smrti. Deset dana ležalo je tijelo neukopano i nije udaralo nimalo na mrtavštinu. Kad je kod one navale svijeta i jedna zloglasna ženska pristupila k mrtvomu tijelu, pripovijedaju, da je pokojnica sama odjećom svojom prikrila sebi lice. I druga su se čuda zbila, kojima je Bog pokazao, koliko mu je pokojnica bila ugodna.

* * *

Na ovom svijetu ima gospodárâ i slúgâ, slúgâ pače više nego gospodárâ. Gdjekoji malo cijene sluge, no pred Bogom svi su staleži jednaki. Ako si sluga, ne misli, da te Bog ne voli; sjećaj se riječi Isusovih (Mat. 20, 26. 28): „Koji hoće da bude megju vama veći, neka bude vaš službenik; i koji hoće megju vama da bude prvi, bit će vaš sluga; kao što ni sin čovječji nije došao, da mu služe, nego da služi". Ako ti se kadšto na žao dava, što na ovom bijelom svijetu nemaš ništa svojega, nego svega vijeka svoga obijaš tugje prage, pomisli, da se je Isus Sin Božji u siromašnoj pojati rodio te nije imao, kako sâm kaže, gdje glave zakloniti. (Mat. 8, 20.) Bio kako godijer ubog, ipak još možeš komu dobro činiti. Hristijana bijaše siromašica, sa svim tim nije zaboravljala dužnosti kršćanskih k drugoj siromaši. Daj i ti onima, koji su od tebe siromašniji, koliko možeš. Kriščica hljeba, što otrgneš od usta sebi i dadeš siromahu, pred Bogom više vrijedi nego bogatašev gotov novac; tvoj novčić više nego njegov zlatni dukat. I zahvalnost za tvoj darak bit će to srdačnija, što je dar

dragovoljniji. A platac ti je Bog, koji veli (Mat. 25, 40): „Amen kažem vam: kad učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste".

Blažena je Hristijana Boga u srcu neprestano nosila: vjerno je gospodarima služila, ali još vjernije Bogu. Ne misli, da ti kao sluga to ne možeš činiti. Pače može biti da i lakše nego i tko drugi. Samo kušaj ali viteški, i moli Boga za pomoć, pa ćeš vidjeti, da ti je moguće. Ako i ne budeš sa svim jednak Hristijani, bit ćeš barem na nju nalik. Kod teškoća, koje te snagju u staležu službeničkom, misli na teškoće u životu Isusovu. Kada ti je daleko i teško hoditi; pomisli, da je Isus svom zemljom Židovskom više puti u šir i u duž prošao. Ako ti je više puti gorke riječi slušati od gospodara, gospodarice ili djece njihove; pomisli, koliko li je opasti, potvora, lažnih tužbi slušao Isus. Kad ti je teško što raditi, nositi; pomisli, kako je Isus nosio teško breme križa. Svagdje, gdjegod si, radio doma ili u polju, svagdje je kraj tebe Bog, koji čuje prošnje tvoje, osjeća uzdahe prsiju tvojih i ulijeva ti u srce utjehu.

Kako svaki stalež ima i službenički zle prigode i kušnje. Može biti da služiš u ljudi, koji te mame na grijeh, obećavaju ti novaca, zlatne nakite, lijepo odijelo; može biti u ljudi, koji su samo po imenu kršćani pak te od puke lakomosti za vremenitim dobitkom ne puštaju u nedjelju u crkvu; bježi iz kuće besramnoga zavodnika, bježi ispod krova pohlepnoga bezvjernika! Bolje da se potucaš od kuće do kuće, nego da se kao propalo stvorenje voziš u zlatnoj kočiji. „Jer kakova je korist čovjeku, ako sav svijet dobije a duši svojoj naudi?" (Mat. 16, 26.) Blažena je Hristijana ostavila braću i kuću, kad su je natjerivali k poštenoj udaji; ostavila je poštenu službu, da bude mogla u Rimu revnosnije Bogu služiti. Koliko si više ti dužna ostaviti čovjeka, koji te mami na grijeh, ostaviti službu, gdje ti se sprečava služba Božja! Ne reci: šta ću, kamo ću? Bog skrbi za svoje, kako je skrbio za blaženu Hristijanu.

Pomolimo se.

Usliši nas, Bože spasitelju naš: kao što se radujemo svetkovini blažene Hristijane djevice, tako da se u osjećanju iskrene pobožnosti obučavamo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

11. dan siječnja.

Sveti Teodosije.

Teodosije rodi se godine 423. poslije Hrista u Kapadociji u Maloj Asiji u selu Magarijasu od roditéljâ veoma bogoljubnih. U ono doba čitali bi se poveći komadi iz Svetoga Pisma uza službu Božju, pa kako se Teodosije iz malena naučio lijepo čitati i bio krotke ćudi i čedan u vladanju, imenovan bi jošte mlad štiocem u crkvi. No čitajući puku Sveto Pismo, prodirala je njemu samomu riječ Božja duboko u srce. Čitao je, kako Bog reče Abrahamu (Mojs. I. 12, 1): „Idi iz zemlje svoje i od roda svojega i iz doma oca svojega u zemlju, koju ću ti pokazati". Čitao riječi Isusove (Mat. 19, 29): „Svaki koji ostavi kuću ili braću ili sestre ili oca ili majku ili ženu ili djecu ili njive imena mojega radi, primit će sto puta onoliko, i dobit će život vječni". Odatle se u njemu rodi živa želja poći uskom stazom za sto-

pama Hristovim. Kad je bio u dobi, u kojoj mu je valjalo odabrati stalež za sav život, zaputi u Jerusalem, da ondje na svetim mjestima razmisli, koji će stalež odabrati. Na putu svrati se kod Antiohije k Simeonu Stupniku, o čijoj je svetosti već onda glas pukao na sve strane. Čim ga Simeon spazi, zovne ga po imenu: „Dobro došao, čovječe Božji Teodosije!“ Teodosije se prepadne, i popne se na stup na poziv Simeonov, koji ga lijepo pouči duhovnomu življenju i mnogo mu unaprijed kaziva o sudbini, što ga čeka. Dobivši blagoslov od Stupnika produži put u Jerusalem, i ondje s velikom pobožnošću obigje sveta mjesta, te po tom dozri u njemu odluka odreći se svijeta i Bogu se sasvim predati. Otide s toga k starcu pustinjaku Longinu, što je stanovao blizu kule Davidove u trošnoj kolibici, da mu bude vogj na stazi kršćanskoga savršenstva (vrline). Nakon kratka vremena postane na molbu nekakve bogobojazne žene a na zapovijed Longinovu nastojnik nove crkve, koju je ona žena sagradila na putu što vodi u Betlehem. Ljudi videći Teodosijevu istinitu pobožnost i svake ruke dobrotu, skupljali bi se oko njega i svaku mu čast činili. A on bojeći se da bi se s toga mogao uzoholiti, ostavi nastojništvo kod crkve i ode na pusto brdo, gdje je trideset godina u pećini (špilji) samotovao hraneći se jedino biljem i korijenjem.

Ako li nas pitaš, šta je ondje u samoći onoliko godina radio? evo ti odgovora: ništa drugo nego je izvršivao što je mogao potpunije onu veliku zapovijed, koja veli: „Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim i svom dušom svojom i svom misli svojom“. (Mat. 22, 37.) Sve njegove sile duševne čeznule su jedino za Bogom gore na nebesima, kao što osamljeni u polju jablan deblom i granama i lišćem svojim teži na nebeske visine.

Kad u šumi makar i daleko od pčelinjaka zacvjeta medan grmečak, pčelice vogjene od svojega Stvoritelja ipak ga nagju; tako su gdjekoji, koji su pregli bogoljuban život živjeti, sv. Teodosija našli i u pustoj gori i željeli u njega ostati i od njega učiti, kako će Boga svesrdno služiti. Hoteći ove učenike svoje naučiti, kako će ne samo oči svoje nego i misli odvratiti od svijeta, reče im, neka iskopaju grob. Kad duša misli na smrt i grob, okrene se od svijeta i povuče se u se, u tihu samoću. „Pri svim djelima svojim opominji se pošljednjih stvari svojih, pa ne ćeš nikad sagriješiti“. (Crkv. 7, 40.) Kad je grob bio iskopan reče Teodosije: „Bog zna tko će prvi u nj leći?“ Na to pristupi učenik Basilije, koji je bio ujedno i svećenik, klekne pred Teodosija i zamoli ga: „Blagoslovi oče, ja ću prvi u ovaj grob“. Četrdeseti dan iza toga usne zbilja bez svake boli i bolesti mirno i blaženo u Gospodinu.

Malo po malo skupljalo se okolo sv. Teodosija sve više ljudi, megju njima i uglednih i bogatih, koji su željeli u samoći pod njegovim vogjenjem bogoljuban vijek vjekovati. Da se je Teodosije povodio samo za srcem svojim, bio bi sve pridošlice otpravio ili sâm pobjegao, jer bi bio volio samotovati s Bogom; ali je promislio, da čovjek nije samo za sebe na ovom svijetu nego i za dobro bližnjega svoga. Zato se uteče molitvom k Bogu, neka mu pokaže, što je bolje. I Bog mu pokaza, da može srce u Boga ostati, ako se tijelo i nalazi u družtvu ljudskom. Sagradi dakle monastir, gdje su svi zajedno kao braća bavili kršćanski život. Monastir bude

sve veći i širi i izagje napokon cijela naselbina, Grčki lâvra nazvana, koje će reći ulica. Monasi nijesu se samo Bogu molili, nego su trebali i radom u polju kruh služiti, da ne budu drugim ljudima na teret, pa da mogu i sámi izvršivati djela milosrdnosti. Monastir je bio blizu Betlehema, kamo je silno ljudstvo od svih strana svijeta dolazilo na proštenje; k tomu je nastao glad pa su siromasi od svuda grnuli k monastiru. Sv. Teodosije ljubazno dočeka sve putnike i uboge; pače kadšto razda njima svu hranu, što su imali u lavri, uzdajući se u Boga, da će se on već poskrbiti za vjerne sluge svoje. A tako je i bilo. Jednom jave zabrinuta braća Teodosiju na sámu veliku subotu, da nemaju ni zalogaja hljeba pače ni toliko, da bi mogli sjutradan na uskrs svetu službu ovršiti. Sveti opat reče im bez i kakve malodušnosti: „Ne brinite se! Bog koji je nekad mnogo tisuća Israelaca i u novom zakonu množinu ljudstva sa nekolika hljepca prehranio, ne će ni nas zaboraviti, jer nije ni sila ni dobrota njegova umanjena.“ Zatim ode s braćom pred sliku prečiste Bogorodice izmoliti od nje pomoć u Boga. I gle! pod večer donese čovjek posve nepoznat na dvije mazge toliko živeža, da su imali više dana dosta. Do monastira sagradi sv. Teodosije gostionicu za putnike, ubožnicu za siromahe i bolnicu za bolesnike, gdje su se braća brinula za njihovo duševno i tjelesno zdravlje. Kod svega toga vladala je megju opatom i monasima najljepša ljubav i sloga. Kad su se jednom ipak dva učenika sporiječila, kleče opat pred njih i moli ih usrdno, neka ljubavi ne ugase, i ne usta prije, dok se nijesu potpuno pomirili. A da i u zajedničkom životu sačuvaju što

više samoću, nije bilo prosto monasima bez potrebe nikada govoriti.

Sv. Teodosije prijateljovaše sa svetim Savom, koji je u susjedstvu bio opat glasovitoj lavri. Često su se pohagjali i mudrim savjetima potpomagali.

Na posljetku dogje velika napast na sv. Teodosija. U ono doba zavlada megju mnogim kršćanima kriva vjera, da u Isusu Hristu nijesu ujedno narav Božja i čovječja, i uz taj krivi nauk pristajaše i Grčki car Anastasije. Kako je Teodosije bio veoma ugledan i svagdje štovan, htjede ga car na svoju pridobiti; pošlje mu dakle mnogo novaca tobože za siromahe a upravo s nadom, da će ga ovako lakše premamiti. Sv. Teodosije uzme novce i razda ubogima, a caru otpiše, da voli za pravu vjeru časno umrijeti nego li u krivovjerstvu sramotno živjeti; kako je gotov za domovinu svoju umrijeti, tako da je još gotoviji za pravu vjeru život žrtvovati, i da voli gledati gdje će se crkve sažgati, nego da se u njima navješćuje krivi nauk. Car kao da se na ovo Teodosijevo pismo opametio. No naskoro za tim izda opet naredbe i prijetnje suprot pravoj vjeri i posla vojnike, koji će paziti, da ne bi tko šta govorio protiv krivoga nauka. Tada ode sv. Teodosije u Jerusalem, popne se na propovijedaonicu i jasno i glasno pred svim narodom ispovjedi pravu vjeru a prokune krivovjerstvo; po tom pogje od sela do sela, da ljude obrani od krive vjere; svagdje je naučavao, nagovarao, hrabrio narod, neka se drži istine, i pošiljao i učenike svoje po istom poslu. I sveti Sava je isto tako radio. Car sav ljutit izda naredbu, da se oba starca, Teodosije i Sava, za uvijek istjeraju iz zemlje. Me-

gjutim car brzo po tom umrije, i tako se mogoše oba prognanika vratiti u zavičaj svoj.

Teodosije živio je sve do smrti u velikoj svetosti, a umro sto pet godina star. No prije smrti teška ga bolest cijelu godinu mučila. Kad ga jedan starac svjetovao, neka se Bogu pomoli, da mu ublaži bol, odreče mu: „Nipošto; ja sam u životu svojem uživao mnogo dobra; kad ne bih sada hotio boli podnositi, ne bih imao zasluge strpljivosti, i Bog bi mi mogao reći: ti si plaću svoju na zemlji već primio“. Tako mu se duša u kršćanstvu ukrijepila, dok je tijelo od starosti i bolesti posve onemoglo. Bog pak posvjedoči mnogim čudesima prije njegove smrti i poslije, kako mu je ugodno bilo življenje njegovo.

* * *

Ako se sada, dragi čitaoče, ogledaš na život sv. Teodosija, dvije ćeš osobite stvari moći lako razabrati: prvo, Teodosijevu ljubav i čeznuće za samoćom, a za tim krasnu njegovu i plodnu radinost, koja je nikla iz samotovanja. Kad pšenično zrnce počne u njivi oživljavati, klica mu ne ide odmah u vis, na polje, da bude lat, nego kao korijen najprije udara dolje u tamno, tiho tlo; pa kad se ondje učvrsti, onda istom prodire vanka na svjetlo Božje, i tvori lišće, i bude lat i klas, i rodi kruhom. Tako je i kod duhovnoga života. U samoći udara duša korijenje, no tlo joj nije zemlja nego sâm Bog. Mojsije bijaše najprije cijelih četrdeset godina pastir u pustinji, dok ga je Bog pozvao, da bude uzmožan vogj puku Israelskomu. Ivan Krstitelj življaše dugo u skrovitoj pustinji, prije nego je izišao kao preteča Spasiteljev. I sâm se Spasitelj zadržavaše trideset godina tiho i mirno

u Nazaretu, onda se četrdeset dana odijeli od ljudi u pustinju, pa i one tri godine, što je javno naučavao, liječio i spasavao, ode više puti od svojih učenika i uzide na brdo koje, da bude sâm s Bogom. Tako su i sv. Teodosije i svi pravi kršćani ljubili samoću, jer se u njoj može na osobiti način s Bogom općiti, i duša može na sebe samu bolje paziti, da vidi, u kakovu je stanju. Samoća kao da je kupelj duši, gdje se zagnjuri i raspline u Bogu, i opet ohlagjena, očišćena i okrijepljena izagje u svijet.

Ako ti, kršćanine, i ne možeš iz kuće i sela izaći u samoću, ima ipak časova, kad se možeš sasvim lako odijeliti od svijeta i sâm s Bogom proboraviti. Možeš kadšto poslije mise ili večernice sâm u crkvi ostati, ili možeš doma ostati, kad drugi kamo otigju, ili možeš bez druga poći u polje ili u šumu. Tudijer će ti se roditi u glavi gdjekoja krasna misao, duša će ti umeknuti i osjetiti čeznuće za vječnom otadžbinom. Koliko će ti ovo više koristiti nego pusto brbljanje u gdjekojem društvu, gdje jezik puno griješi a duša se zamaže od mnogoga praha ništetnih misli i svjetovnih riječi, gdje kao da skakavci (kobilice) požderu zeleni usjev, koji ti je u srcu počeo klicati od službe Božje i propovijedi. Ako ti je samoća odviše mrska, to nije dobro znamenje; to pokazuje, da ti Bog nije mil drug.

Pomolimo se.

Molitva blaženoga Teodosija opata neka nas, prosimo Gospodine, preporučuje: što svojim zaslugama ne možemo, da njegovom zaštitom postignemo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

12. dan siječnja.

Sveti Arkadije.

Rimski car Gallien, koji je carovao od godine 260. do 268, dao je kršćanima mir. Sa svim tim kako su zakoni protiv kršćana još sve jednako postojali, našlo se carskih namjesnika, koji su mrzeći na kršćane po onim zakonima pojedine vjerne sluge Hristove nemilo progonili i mučili. Takov mrzitelj kršćanski bijaše i namjesnik carski u Mauritaniji u Africi.

U Cesareji gradu pokrajine Mauritanske živio u ono vrijeme Arkadije, čovjek bogat a vatren kršćanin. Videći kako carski namjesnik mrzi na kršćane a ne hoteći bez potrebe doći u napast, ostavi grad i zakloni se u zaselak svoj. Kad su pogani jednom svečanost svoju svetkovali, opaziše, da nema Arkadija, i misleći da je kod kuće, carski namjesnik posla po nj vojnike. Mjesto Arkadija nagjoše megjutim rogjaka njegova, koji kaza, da ne zna, gdje je Arkadije. Vojnici odvedoše rogjaka pred namjesnika, i ovaj, kako je bio čovjek krvolok, baci ga u tamnicu, dok ne kaže, gdje je Arkadije; no on nije zbilja za to znao. Nasuprot Arkadije dozna, što se je dogodilo rogjaku, te budući odviše plemenita srca nego da bi mogao podnositi gdje drugi za nj strada, izigje iz skrovišta i dogje pred namjesnika, neka mu rogjaka ispusti iz zatvora. Namjesnik mu reče: „Oprostit ću ti sve kazni, ako uzažrtvuješ bogovima“. Arkadije odgovori riječima sv. Pavla (Filip. 1, 21): „Meni je život Hrist a smrt dobitak“. Pobješnjelomu namjesniku činile su se redovne muke premalene za Arkadija, zapovjedi s toga, neka ga polako ubijaju, tako da će sâm svoje ubijeno truplo gledati. Krvnici spopadoše Arkadija i stadoše mu odsijecati ud za udom, najprije prednje zglobe na prstima, onda prste do rúkû, tada ruke, po tom podlaktice, za tim ramèna; isto su mu tako odrezivali zglob za zglobom na nogama. Sv. Arkadije bio je isprva mislio, da će mu odsjeći glavu i tako ga brzo skončati; ali mu zapovjediše, da pruži ruke, i onda nastade ono grozno mrcvarenje. Sami pogani nijesu se pri tom mogli uzdržati od suza.

A kako se je Arkadije vladao kod toga? Kad mu je tijelo u svojoj krvi ogreznulo i ud mu za udom odsijecali, pisac njegove muke pripovijeda, da je ovako govorio: „O sretnih vas ûdâ, koji ste zavrijedili Bogu vašemu služiti; nikad vas nijesam toliko ljubio, dok ste bili na tijelu, koliko vam se sada radujem, kad vas gledam odrezane od tijela; tako je pravo, da za časak razdruženi jednoć u susret pogjemo kralju našemu u slavi, i za smrtne ude da mi vi sami budete vraćeni besmrtni. Vi ste sad Hristovi, i sad osjećam, da sam ja Hristov“. I ovo rekavši bez svakoga jada na 12. siječnja Hristu Gospodinu preda dušu. Za tim skupiše kršćani ude njegove k osakaćenomu truplu, i ukopaše tijelo dičnoga mučenika s velikom čašću hvaleći Gospodina Isusa Hrista, koji je vjernomu sluzi svojemu dao onoliku krepost i kojemu bila čast i slava u vijeke. Amen.

* * *

Zapanjeni od čuda i velika štovanja obaziremo se u davnu davninu na dičnoga mučenika sv. Arkadija, kao na krasnu zvijezdu, koja nam s dalekoga noćnoga neba svijetli. Kad se ogledamo oko sebe, moglo bi nam se činiti, kao da zemlja naša i sa-

dašnje vrijeme nije više u onolikoj milosti Božjoj, jer onakova čuda više ne vidimo. Mislili bismo, da su sadašnji kršćani prema prvim kršćanima kao dogarajuće svijeće lojanice prema svijetlim nebeskim zvijezdama, i zbog toga da Bog sadašnje mlitave kršćane ne će da meće na teško kušanje mučeničko. Pa ipak ako stvar pravo promislimo, nije tako. Bog ište još i sada i svagda, da kršćanin onako nešto čini, što je činio Arkadije, naime da dragovoljno žrtvuje ude svoje. I sad ima još kršćana i bit će ih do svršetka svijeta, koji to i čine.

Ispisat ćemo ti ovdje riječi Hristove, koje valjaju za sva vremèna i za sva mjesta, i još danas valjaju i jednako za mene i za tebe, čitaoče dragi. U svetoga evangjelista Marka u glavi 9. vrstama 42—47. čitamo ovako: „I ako te ruka tvoja sablažnjava, odsijeci je; bolje ti je bez ruke u život ući, nego li s obje ruke ući u pakao, u oganj vječni, gdje crv njihov ne umire i oganj se ne gasi. I ako te noga tvoja sablažnjava, odsijeci je; bolje ti je ući u život hromu, nego li s dvije noge da te bace u pakao, u oganj vječni, gdje crv njihov ne umire i oganj se ne gasi. Ako te oko tvoje sablažnjava, iskopaj ga; bolje ti je ćoravu ući u kraljevstvo Božje, nego li s dva oka da te bace u pakao ognjeni, gdje crv njihov ne umire i oganj se ne gasi."

Vidiš li dakle, kršćanine, da ima ruka, ima noga, ima oko, koje može čovjeka sablažnjavati to jest navoditi na grijeh i koje valja Bogu žrtvovati, i kojega će žrtva Bogu biti tako ugodna, kao da dade mučenik sebi ude odsjeći, da se ne odreče Boga. Može ti naime biti koja god stvar tako draga, kako ti je draga tvoja ruka ili tvoje oko, i bilo bi ti tako teško otkinuti se od one stvari,

kao da moraš sjekirom ili pilom sebi nogu otkinuti; a ipak to mora biti, ako ne ćeš da se odrečeš kršćanstva i Boga ne izgubiš. Ja ću ti izbrojiti neke takove stvari: može biti da si u trgovini, zanatu ili baštinom stekao znatan imutak, ali nijesi pravednim načinom, ili si bližnjemu kvar učinio, a ne može ti na sudu dokazati; povrati, kako je pravo pred Bogom presvetim, makar ti novac bio tako potreban i rastanak s njim bio tako bolan, kao da ti se otkida ruka od tijela; bolje ti je. — Ili da ako si se uljubio u koju osobu, pa te ta ljubav zavodi na grijeh bilo mišlju ili djelom; ako ti je i tako teško kloniti se one osobe, kao da moraš usjalim željezom iskopati sebi oko, ipak to čini; bolje ti je, nego da te bace u pakao ognjeni. — Ili je megju tobom i bližnjim baš protivno od ljubavi, naime neprijateljstvo, pa svaki vas misli, da nije moguće mržnju u srcu udušiti i neprijatelju ruku pružiti na pomirbu, kako kršćanin valja da čini; ipak to mora biti, makar ti bilo teško, kao da svojom rukom nogu sebi odsiječeš; bolje ti je. — Tako ima i drugih stvari, na primjer: rasipnost, pijanština, kartanje, mnogo zabavljanje i drugo koješta, što se ne podudara s pravim kršćanskim životom; kod svih ovih stvari valja nekrvno ali Bogu veoma ugodno mučeništvo pretrpjeti, ako nijesi rad doći u mjesto, gdje crv ne umire i oganj se ne gasi.

Pomolimo se.

Udijeli, prosimo, svemogući Bože, da se po molitvi blaženoga Arkadija mučenika tvojega i od svih tegoba oslobodimo na tijelu i od zlih misli očistimo na duši. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

13. dan siječnja.
Blažena Juta.

Na današnji dan slavi se takogjer spomen dviju glasovitih i za crkvu Božju veoma zaslužnih svetaca: Leontija biskupa u Cesareji u Kapadociji i Hilarija biskupa u Poitiersu u Francuskoj. Mi ćemo megjutim danas radije razmatrati život manje poznate ugodnice Božje, Jute, jer u nje jasno vidimo ono svojstvo (vlastitost), po kojemu se ponajbolje raspoznava prava pobožnost od lažne.

Juta rodila se godine 1158. u Belgiji. Već se u četrnaestoj godini uda, ali joj muž već za pet godina umre, i tako mlada obudovi sa dvoje djece. Budući takogjer lijepa i bogata, javi se odmah mnogo prosaca; i roditelji su je i rogjaci nagovarali, da se opet uda; no sve uzalud. Zato otac njezin zamoli biskupa, kod kojega je bio upravitelj, neka bi je on sâm nagovarao na udaju. Biskup je pozove preda se i opomene, da se savjetu njegovu i volji očinoj pokori te muža sebi odabere. Dok joj je biskup govorio, pomoli se u duhu Bogu za pomoć, i po tom izjavi, da se je Hristu zavjerila i da nije voljna združiti se više ni s kojim smrtnim čovjekom. Na to se sâm biskup predomisli, pa što bi trebalo da je još nagovara na udaju, opomenu je, neka vjerna ostane svojoj odluci, dade joj blagoslov i svjetova oca njezina, da je više k udaji ne natjeruje.

Juta je onda počela provoditi prijeko bogoljuban život. Lijepo je odijelo i sav nakit svukla; mnogo vremena svaki dan bavila se o molitvi; san prikraćivala, samo da ima više vremena za pobožnost; govorila malo i samo dobro promišljene riječi; jela proste jestvine; no skrivala oštro svoje življenje od drugih, da je ne hvale. Osobito je pak ljubav činila siromasima. Kad bi je siromah u ime Božje zaprosio za darak a ne bi imala što drugo pri ruci, dala bi mu komad ili cijelo platno, što bi drukčije trebala za sebe ili za djecu. Na stan je primala uboge putnike, i dijelila hljeb svoj s gladnima, brinula se u opće za stradaoce, kao da su joj srodnici.

To Juti nije još dosta bilo. Blizu njezinoga rodnoga mjesta bila bolnica za gubave; budući pak da je guba bolest odurna i kužna pa i bolnica bila siromašna, bilo je teško dobiti ljudi, koji bi bolesnike dvorili. Juta u najljepšoj dobi svojoj imajući istom dvadeset tri godine, odgojena u bogatstvu i uglednom svijetu, pregnu (odluči se) badava primiti se službe, koju je tek najsiromašnije čeljade hotjelo za plaću vršiti. I dvorila je ranjave i gubave bolesnike kod jela, prala im ruke i noge, čistila im odjeću, dizala slabije s kreveta, i s tolikom ljubavi i vjernosti njegovala jadnike one, kao da dvori samoga Spasitelja. Ova njezina ljubav tako je ganula očevice, da su se gdjekoji i sami odlučili na takva ljubavna djela, a drugi počeli u opće bolje kršćanski živjeti. I ona silna ljubav k bližnjemu nije samo za časak planula u srcu Jutinu, nego je blaženica cijelih jedanaest godina tvorila ona teška djela milosrdnosti. Uz to crpajući iz bogatoga vrela bogoljubnoga srca svojega znala bi tako mudro i milo drugima k srcu govoriti te se je više ženskih iz okolnih mjesta nastanilo blizu nje, da mogu češće slušati razgovore i opomene njene. Kad bi se tko preporučio njenim molitvama, tješila bi ga i nagovarala na uzdanje u Boga i za nj se i zbilja Bogu molila.

Pisac koji je opisao njezin život i poznavao je u glavu, kaže, da nije još nikoga vidio, tko bi imao veće smilovanje i milosrgje ka grešnicima i nesretnicima nego blažena Juta.

Kad je osjetila, da joj se približava samrtni čas, nije bila toliko zabrinuta za svoju dušu koliko za duše onih pobožnica, koje su se pod njezinim nastojanjem dale na duhovno življenje. I u ono vrijeme, u koje se običavala drugda Bogu moliti, skupila bi katkada oko sebe duhovne kćeri svoje, poučavala ih, opominjala sve skupa i pojedine, tješila ih i krijepila; i tako je pokazivala, da joj je toliko stalo do spasenja drugih koliko do svojega, jer je voljela i manje nego drugda Bogu moliti se, samo da ima više vremena brinuti se za duše njihove.

U noći na sveta tri kralja htjede kao obično ustati s postelje, da se pokloni Bogu, no osjeti žestoku groznicu i veliku slabost, pa ne htjede nikoga uznemirivati u noćnom počinku, i tako osta do u jutru u smrtnoj muci. Sjutradan se ispovjedi i proreče dan, kad će umrijeti, i nakani istom onaj dan primiti pošljednje pomazanje; ali kćeri njezine duhovne bojeći se, da bi mogla i prije umrijeti, molile su je, neka bi se odmah opskrbila sakramentom svetoga pomazanja, i učini po njihovoj želji. U onaj dan, koji je naprijed kazala, ode Bogu na istinu s vedrim licem i s riječima (Psalm. 30, 6): „U ruke tvoje preporučujem duh svoj; izbavio si me, Gospodine, Bože istiniti!"

* * *

Kazali smo, da se u blažene Jute jasno vidi ono svojstvo, po kojemu se ponajbolje raspoznava prava bogoljubnost iliti pobožnost od lažne. Ti si, dragi kršćanine, ono svojstvo jamačno već i sâm

pogodio, a to je: prava ljubav k bližnjemu. Ima ljudi, koji skrbljivo ispunjavaju dužnosti svoje vjerske, Bogu se mole, idu k svetoj službi, češće primaju svete sakramente, upišu se u bratovštine, nastoje biti djelnici svetih proštenja; no što budu oni po svome načinu pobožniji, to budu drugima dosadniji. Tvrdoglavi budući ne će da se pokoravaju volji starijih; vazda imadu što kuditi na drugima bilo riječima ili u srcu čemernim mislima; malene stvari primaju za teške uvrede; da bi mogli i sami krivo imati u prepirkama, to im ni u snu ne pada na um; imadu li služinčad, muče ih svojim hirima, da nije moći podnositi; milostinje ne davaju najpotrebitijima nego onima, koji im bolje umiju laskati. Pače naći ćeš ljudi, koji imaju malo vjere no iz prirogjene dobroćudnosti imadu više smilovanja i ljubavi k bližnjemu nego gdjekoji tobožnji pobožnjaci. Ali takova je pobožnost lažna i ništa ne koristi, pače škodi, jer čovjeka uljulja u tlapnju, da stupa pravom stazom kršćanske kreposti. Spasitelj veli (Iv. 13, 35): „Po tom će svi poznati, da ste moji učenici, ako imadbudete ljubav megju sobom." Apostol Pavao piše (Kor. I. 13, 3): „Ako razdam sve imanje svoje za hranu ubogima, i ako predam tijelo svoje da se sažeže, a ljubavi nemam, ništa mi ne pomaže." I apostol Jakob piše (2, 8): „Ako zakon kraljevski izvršujete po Pismu: ljubi bližnjega svojega kao samoga sebe, dobro činite." I apostol Petar piše (I. 4, 8): „Prije svega imajte neprestanu ljubav megju sobom; jer ljubav pokriva mnoštvo grijèhâ." I sveti Ivan piše (I. 4, 8): „Koji nema ljubavi, ne pozna Boga; jer je Bog ljubav."

Dakle je nepromjenita riječ Božja i pokazala se u svih pravih svetaca, da je ljubav glavna stvar,

ako hoćemo da budemo Bogu dragi. Kao što ne može tijelo čovječje živjeti, kad je srce mrtvo i više ne bije, tako nema ni duša tvoja duhovnoga života, koji vodi u vječno blaženstvo, ako nema ljubavi. Komu nedostaje ljubavi, nedostaje mu svega, šta treba za život vječni.

Pomolimo se.

Usliši nas, Bože spasitelju naš: kao što se radujemo svetkovini blažene Jute, tako da se u osjećanju iskrene pobožnosti obučavamo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

14. dan siječnja.

Sveti Feliks.

U Kampanji, jednom od najubavijih i najplodnijih krajeva na zemlji, dvije milje daleko od Napulja u Italiji stoji lijepi grad Nola, pun starina i spomenika, koji su svjedoci negdašnje veličine njegove. U taj grad dogje početkom trećega stoljeća poslije rogjenja Hristova iz Sirije starac vojnik, da u lijepom mjestu a u miru Božjemu preboravi pošljednje dane života. Imagjaše dva sina, jedan, naslijedivši duh očev, ode za orlima cara Rimskoga, a drugi, bogodušan, po imenu Feliks, stupi pod zastavu Isusa Hrista, cara nad carevima.

Feliks preda se iz malena službi crkvenoj; mladićem bude štilac u crkvi, a zatim u zrelijoj dobi svećenik. Poradi kreposna života i ozbiljskoga vladanja njegova zamilova ga biskup Nolski Maksim i odredi sebi za nasljednika.

U ono doba i to godine 250. za cara Rimskoga Decija nastade silno progonstvo na kršćane, poimence na crkvene poglavare. Maksim je znao, da će i njega pogani potražiti, i buduć da ne valja bez potrebe ostati u pogibli, pobježe u goru. Kad dakle njega nijesu progonitelji našli u gradu, uhvate Feliksa, koji je pokazivao od svih najveću brigu za širenje kršćanstva, bace ga u tamnicu i ruke mu i noge gvožgjem okuju.

Megjutim snagje biskupa njegova Maksima velika bijeda; budući već star i sam samcat bez družine u gori, malo nije umro od gladi, studeni i brige za duhovno stado svoje. Tada dogje njemu i Feliksu pomoć načinom čudesnim. U gluho doba noći prikaza se Feliksu u tamnici angjel, i zapovjedi mu, da priteče biskupu u pomoć; u onaj tren spadoše Feliksu okovi s ruku i s nogu, i vrata se otvoriše, a stražari bjehu tvrdo zaspali. Po promislu Božjem nagje Feliks još i mjesto, gdje se nalazio biskup; taj pak malo nije bio već mrtav: ležao u nesvjestici niti je mogao više govoriti. I tu pomože Bog. Feliks opazi na grmu grozd, pa iscijedi iz njega sok u usta izgladnjelomu starcu; taj dogje zbilja k sebi. Na prošnju njegovu odnese ga Feliks u grad u stan njegov, gdje se dalnje brige za nj primi nekakva starica. Kad je Feliks već odlazio, pozove ga biskup natrag hoteći ga za ljubav njegovu nadariti: položi mu na glavu ruku i sazove na nj nebeski blagoslov. Sveti Pavlin biskup Nolski, umro godine 431, koji je opisao život našega sveca, kaže, da velika čuda, koja je Bog tvorio preko svetoga Feliksa, dolaze od onoga blagoslova.

Zatim otide Feliks po običaju puk poučavati u vjeri kršćanskoj. S toga navališe pogani iznova da ga smaknu s ovoga svijeta. Ne našavši ga doma,

poletješe s golim mačima na glavno tržište, gdje je zbilja Feliks upravo naučavao narod. Pa akoprem su ga mnogi u glavu poznavali, tako su im se oči iznenada zavarale, da ga nijesu poznali, nego su baš njega pitali, nije li vidio Feliksa? On im smijući se odgovori, da ga nije vidio. Dok su dalje otrčali, da ga traže, sakrije se Feliks u stare razvaline; ali ga netko izda, te pogani brzo pogju, da ga izvuku. No za toga dok su dolazili, sruše se po Božjem promislu zidine pred njim, i što je još otvora ostalo, prepredu pauci paučinom, tako da su došavši progonitelji mislili, ondje ne može biti Feliks, jer bi drukčije paučina bila raskinuta, pa odu dalje. Lijepo napominje ovdje sv. Pavlin: „Gdjegod je Hrist do nas, ondje nam je i paučina zidom; ali gdje Hrist nije uz nas, i zid nam bude paučinom.“

Noću iza toga potraži Feliks drugo utočište; nagje star, napola isušen zdenac u uskoj ulički megju dvije kuće. Onamo sigje i osta duže vremena; bogobojazna ga žena iz susjedstva hranila a Bog tješio načinom čudesnim u onom jadnom skrovištu. Napokon prestane progonstvo, Feliks izagje iz skrovišta, i kršćani ga dočekaju s velikim veseljem. Stari biskup Maksim bješe megjuto umro, pa su svi hotjeli Feliksa za biskupa. Ali on bojeći se visoke časti i velike odgovornosti, nagovori puk, da izabere za biskupa Kvinta, koji da je od njega stariji svećenik, jer je sedam dana prije njega bio regjen za svećenika. Po tom su kršćanima i sva prava bila povraćena, pa su nekoji prijatelji nagovarali sv. Feliksa, neka natrag ište veliki svoj imutak, koji mu je bio otet. A on odgovori: „Ne ću nipošto, da natrag ištem stvari, koje sam izgubio a di vjere svoje. Volim ubog duhom slijediti Isusa;

onaj koji me je u zatvoru i u tamnom zdencu onoliko vremena hranio, hranit će me i u napredak.“ Ostala mu bješe kućica s vrtom, k tomu uzme u zakup jedno dvije rali zemlje, što je sâm svojima rukama obragjivao, da sa znojem lica svojega privrijedi hljeb.

U velikoj starosti pozva ga Bog u svoj vrt, u kojem cvjeta drvo vječnoga života i sazrijeva zlatno voće blaženstva. Vjerni u Noli ukopaše Feliksa u široku polju, staviše mu spomenik od mramora i napisaše na nj: „Ovdje počiva čovjek Božji.“ O kamo sreće, da mogu ove lijepe riječi jednoć i na našem grobu napisane biti po istini!

* * *

Savjesni i učeni Francuski pisac historik Tillemont veli: „Čuda koja se pripovijedaju u životu sv. Feliksa, tolika su, da bismo dvoumili o istini, kad ne bi pripovjedač sâm bio svetac, naime sveti Pavlin.“

U početku kršćanstva trebalo je mnoga čuda već s toga da se dogagjaju, da bi se nevjernici uvjerili o istini nove vjere, i da bi se vjerni potkrijepili uz ona grozna progonstva, što su trpjeli od pogana i Židóvâ. I zato neka nam se ne čini sumljivo, kad čitamo, kako je Bog velikim čudesima Feliksu u nevolji pomogao. No možemo li i mi od Boga čudesa očekivati, kad smo u nevolji? Teško; ali se možemo za cijelo nadati, da će nam Bog pomoći, ako se samo mi prije ne odmetnemo od njega. Bog nam naime može u svim prilikama i bez vidljivih čudesa pomoći, i to preko drugih ljudi ili zgodno upravljajuć prirodnim zakonima, koji napokon samo ono izvršuju, što Bog hoće. Bog je već u naprijed sve tako udesio, da onima, koji ga ljube, bude u prilog; a kad ne bi išlo po običnom redu u pri-

rodi, Svemogući nije sebi svezao ruke niti se odrekao prava i sile učiniti čudo. Već su se veoma često i u svako doba u životu bogoljubnih ljudi dogodile stvari, koje su posve nalik na čudo. Zato nije kršćanski mučiti se odviše brigom za stvari vremenite: kako ćemo djecu opskrbiti, kako se prehraniti, šta će biti, ako nastane glad, rat, i tako dalje, ali je još većma nekršćanski iz straha od budućnosti lagati, varati, lihvariti, krasti, tugje otimati, i tako dalje. Takvi odbijaju od sebe pomoćnu ruku Božju, te hoće sámi da sebi pomognu; zato ne propadaju često samo dušom, nego i u vremenitim stvarima nagje ih nesreća za nesrećom, neka osjete, tko je Gospodin a šta je čovjek. Tko se pak čvrsto nada u Boga i obećanja njegova, tko čini, što je pravo, i u svačemu gleda ispuniti volju Božju, neka se ničega ne plaši. Bog upravlja njegovim poslovima, i sve dobro udešava, i pomaže na vrijeme makar i čudom. Doista, otkad je svijeta i vijeka, nije se postidio čovjek, koji Boga vjerno služi i u nj se čvrsto uzda.

Pomolimo se.

Dopusti, molimo, svemogući Bože, da nas primjeri svetaca tvojih dozovu k boljemu življenju, kako bismo onih, kojima svečanost slavimo, i djela nasljedovali. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

15. dan siječnja.
Sveti Mavro.

Sveti Benedikto, čiji ćemo život opisati dne 21. ožujka, sagradio bješe u Italiji blizu Napulja na brdu Monte-Kassinu velik monastir, u koji su dolazili mnogi ugledni ljudi, da

pod rukovogjenjem njegovim sebe sáme i imutak svoj posvete Bogu, a drugi su pošiljali onamo djecu, da se nauče knjizi i svakoj dobroti.

I Rimski starješina Eutihije posla godine 522. dvanaestogodišnjega sina **Mavra** k sv. Benediktu na kršćansku odgoju. Mnogo je mladića bilo pod upravom Benediktovom, ali je od svih najvolio Mavra. Jer primjerom svečevim izagje mladi Mavro tako revnostan (marljiv) u ispaštanju (pošćenju), bdjenju (nespavanju), trpljenju zime i drugih teškoća, u moljenju i u mučanju, da ga je duhovni hranitelj trebovao više ustezati nego li nagoniti. Kad bi sv. Benedikto očinske opomene davao onima, koji su stupili u monastir, često bi baš Mavra stavljao nemarnijima za primjer, na koji da se ugledaju.

Glas o velikoj bogoljubnosti sv. Benedikta i njegovih redovnika puče naskoro po svemu kršćanstvu. Biskup Manski u Francuskoj zaprosi sv. Benedikta, da mu pošlje nekolika valjanija učenika, koji će mu zasnovati nov manastir. Benedikto odabere Mavra i pridruži s njim još drugu četvoricu, i pošlje ih u Francusku No dok su došli u Mans, biskup bješe umro, a našljednik mu ne htjede ništa za monastir da čuje Ali iz te neprilike pomože Bog. U dvoru Franačkoga kralja Teodeberta bijaše veoma ugledan i bogat velikaš po imenu Flor, čije je savjete kralj u svemu rado slušao. Flor je bio čovjek bogodušan, pa je odlučio na imanju svojem Glanfeuilu u biskupiji Angerskoj sagraditi monastir; to se i samomu kralju svidjelo, te privoljivši se na to želio je samo, da se redovnici u novom monastiru i za nj i za djecu njegovu svagda Bogu mole. Flor darova sve, što je trebalo za gradnju i unutrašnju uredbu monastira. I primjer

svetosti Mavrove toliku je imao vlast na Flora, da mu je najprije jedinca svojega, dijete od osam godina, dao na nauku i odgoju, a poslije odlučio i sâm odreći se svijeta i stupiti u duhovni red. Pogje dakle k Teodebertu i moli ga za dopuštenje, da se odreče časti u kraljevskom dvoru i stupi u monastir, da bi postom i molitvom i drugim dobrim djelima okajao grijehe, što je počinio u svijetu. Kralj rastužen privoli se napokon u to, premda mu je bilo teško rastati se sa mudrim savjetnikom. Samo ga je još nekoliko dana zadržao kod sebe u dvoru te ga ispitivao o življenju Mavrovu, o monastirskoj uredbi i redovničkim pravilima. Sve što god je kralj doznao od Flora, toliko mu se mililo, da je želio biti nazočan, kad će činiti redovničke zavjete. I premda je Mavro s drugovima svojim s prevelikim poštovanjem dočekao kralja, ipak je ovaj osjetivši veliku razliku koja postoji megju svjetovnom i kraljevskom čašću i pravom svetošću, u kraljevskoj odori svojoj poklekao pred Mavra, i roneći suze prosio ga, neka se za nj Bogu moli i njegovo ime u svoj red upiše, i poklonio monastiru dragocjenih darova.

Primjer Mavrov i Florov toliku je imao silu, da su se odasvud ljudi ne samo prostiji nego i ugledniji prijavljivali u monastir, da ostale dane života probave služeći jedino Bogu. Drugi su opet donosili onamo djecu, da budu poučena knjizi i dobrim primjerom upućena bogoljubnosti. Tako se dogodi, da se za nekoliko godina u novom monastiru nalazilo sto četrdeset redovnika. Ovi su redovnici i njihovi nasljednici — po sv. Benediktu benediktini prozvani — za ljudski rod mnogo zasluga stekli ta-

kogjer gojeći nauke i vještine i pretvarajući brda i močvarne krajeve u vinograde i pitoma polja.

Megjutim umrije Flor smrću pravedničkom, pa i sv. Mavro osjeti, da mu dolazi čas samrtni, s toga pozva braću redovnike, da izaberu drugoga opata iliti poglavara. A oni ga umoliše, da to sâm učini; i tako izabra sebi za nasljednika Florova sina Bertulfa, koji je i krepostima Mavrovim bio pravi nasljednik.

Primivši pobožno svete sakramente, opkoljen od učenika svojih, ispusti bogoljubnu dušu u sedamdeset drugoj godini života, proslavljen mnogim čudesima prije i poslije smrti. U svemu bio blagosloven Bog, koji kraljuje u vijeke vijeka. Amen.

O sv. Pavlu prvom pustinjaku, čiji se spomen takogjer danas služi, govorili smo već na 9. dan ovoga mjeseca opisujući u opće početak i razvitak življenja pustinjačkoga i redovničkoga.

* * *

Što ovdje o sv. Mavru napisasmo, nijesmo zato napisali, da tebe, dragi čitaoče, nagovaramo na život redovnički; bit će još zgode o tom govoriti, komu bi bilo dobro a komu ne bi bilo dobro stupiti u red duhovnički. U životu sv. Mavra razmotrit ćemo istinu, koja se tiče svakoga bez razlike staleža. Mavro je naime izišao onoliki svetac primjerom sv. Benedikta, s kojim se je družio; i bogati velikaš Flor postao je bogoljuban, ponizan redovnik, jer je primjer sv. Mavra u njemu užegao goruću ljubav k Bogu, kao svijeća što užeže svijeću; i Florov je sin Bertulfo izobilovao svim krepostima, što je pošao slijedom Mavrovim; i bezbrojni oni ljudi koji su stupili u benediktinski re-

dovnički stalež i u njemu provodili svet život, po čemu su oni do toga došli? I opet po primjeru onih, koji su im prednjačili sa svetošću.

Primjer je naime silna vlast u svijetu, kojom ćeš često više učiniti nego dugom propovijedi (prodikom). Pa primjer i jest propovijed, koju može i sluga gospodaru govoriti a da ovaj ne smije psovati; jest propovijed, kojom može i neuk kršćanin potresti dušu učena čovjeka; jest propovijed, kojom mogu i djeca roditeljima, seljaci gospodi, podložnici poglavarima besjediti u srce.

A kolik blagoslov svijetu od dobra primjera! Ako pošten život provodiš, ne koristiš samo sebi nego i onima, s kojima živiš. Zašto ljudi upravo onoga najvećma opadaju i grde, koji nastoji pravo kršćanski živjeti? Jer im se dobrim primjerom savjest uznemiri, pa bi ga hotjeli kinuti sebi s očiju. Ako li se dobar primjer ipak ne kine grešniku s očiju, često se grešnik obrati. Dobri pak ljudi budu dobrim primjerom učvršćeni, da lako ne zagju s dobroga puta. A osobito puno vrijedi dobar primjer, ako imaš djecu ili mladež oko sebe. Za njih je dobar primjer, što je blago sunce i kišica u proljeće za usjev i voćke; sve krasno potjera. Ali pazi: nije dobar primjer, ako se samo gradiš pošten i krepostan a nijesi u zbilji; to je pretvaranje i nema blagoslova; dobar primjer treba da bude istinit. No rijedak li je dan danas dobar primjer u svijetu! Mnogo se mladeži riječima propovijeda a premalo dobrim primjerom. Neka to promisli svatko, koga se tiče.

Pomolimo se.

Molitva blaženoga Mavra opata nek nas, prosimo Gospodine, preporučuje: što svojim zaslugama ne možemo, da njegovom zaštitom postignemo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

16. dan siječnja.

Sveti Honorat.

Jučer smo se iz života sv. Mavra naučili, kako je dobar primjer koristan k življenju bogoljubnu; a danas ćemo u životu sv. Honorata vidjeti, da je moći i pored rgjava primjera kreposno živjeti.

Honorat rodio se u Francuskoj od velikaških roditelja; ali mu je sav rod bio još u poganstvu. On je sa svim tim već iz malena počeo razabirati, koliko je kršćanstvo uzvišenije od poganstva, pa se je učenjem istina kršćanskih i dobrim vladanjem pripravljao na sveto krštenje. No to je otac hotio spriječiti, te je gledao lovom, igrama i svakojakim zabavama u srce sinovo usaditi ljubav k ovomu svijetu i odmetnuti ga od Isusa Hrista; znao je otac i kao poganin po svojem načinu ono, što piše sveti Ivan (I. 2, 15): „Ako tko ljubi svijet, nema ljubavi Božje u njemu.“

Ali je Honorat ostao postojan u odluci svojoj, i slobodio dušu svoju više puta ovim razmišljanjem: „Godi ovaj život, no vara; druge se zapovijedi u crkvama navješćuju, druge ovdje moje uši slušaju; ondje se čednost, ustezanje i mir i čistoća preporučuju, ovdje razuzdanost; ondje poziva Hrist u kraljevstvo vječno, ovdje vabi gjavol u vremenito.

Sve što je u svijetu, ispraznost je i požuda (želja) očiju; i svijet će proći i požuda njegova, a koji bude izvršivao volju Božju, ostaje u vijeke, kao što i Bog ostaje u vijeke. Požurimo se dakle izbaviti se iz ove zamke, dok još nijesmo suviše zapleteni. Ne ću da budem rob opačinama; spasenje nek mi bude veseljem, mudrost ženom, krepost zabavom, Hrist blagom mojim."

Tako se Honorat usred poganskoga življenja u roditeljskoj kući krijepio u mišljenju kršćanskom, i po tom je mišljenju takogjer udešavao sve, što je radio, tako da je tijelo svoje krotio, ali to krasniji, bogatiji i jači bivao na duši. Sve prošnje, psovke i prijetnje očeve nijesu ništa koristile, pa dok rgjavi primjer roditeljski nije mogao bogoljubnoga mladića svratiti s prave staze, njegov je dobri primjer rod rodio. Stariji naime brat Honoratov Venancije obratio se primjerom kršćanskoga života njegova, i sâm postao onako pobožan, te su se oba brata nagovarala i podbadala na svaku dobrotu. Takmili su se, čija će ćud biti kroća, čije jelo prostije, čiji govor blaži, čije odijelo grubije, koji će manje govoriti, koji se više Bogu moliti, koji manje biti na postelji a duže kod knjige, kojega će manje ganuti uvreda a više tugja bijeda, koji radije ubogima udijeliti, iz čijih će se usta regje čuti svjetovna besjeda a češće Isus Hrist. Sveti Hilarije koji je opisao život Honoratov, kaže: „Na zemlji su provodili život angjelski u velikoj strpljivosti, u nespavanju, u postu, u čistoći, u znanju, u velikodušnosti, u krotosti, u duhu svetom, u ljubavi nehinjenoj, u kreposti Božjoj."

Oba brata poželješe gdjegod u samotinji bez smetnje služiti Bogu, to većma što ih je svijet zbog iskrene pobožnosti veoma štovao i slavio, a to im je

vrijegjalo poniznost. Ostaviše dakle kuću roditeljsku, razdaše sav imutak svoj ubogima te odoše u društvu sa starim pustinjakom Kaprasijem po moru u Grčku, da ondje na kojem pustom ostrvu (otoku) žive u samoći. Na putu megjutim nijesu bili sretni: Venancije na veliku žalost Honoratovu umrije, a sâm Honorat morade se zbog slaba zdravlja vratiti u Francusku.

U Sredozemskom moru ne daleko od Francuskoga grada Marseilla ima ostrvo Lerins, koje je u doba Honoratovo bilo sasvim pusto, bez stànôvnìkâ, a puno zmíjâ. Onamo s pouzdanjem u Boga zaputi Honorat i počne zemlju obragjivati, po čem je zmíjâ sve više nestajalo. Naskoro skupi se oko njega više ljudi, koji su pregli pod njegovom rukom stupati stazom Gospodnjom. Sagragjen bude velik monastir, iz kojega po vremenu izagje mnogo učenih, glasovitih i svetih ljudi. Honorat bio svima veoma blag, zato i od sviju štovan i pažen. Biskupi Francuski često su polazili monastir, da se naslade na pobožnosti i radinosti stanovnika njegovih.

Pošto je Honorat više od trideset godina upravljao monastirom Lerinskim i megjuto bio regjen za svećenika, bude godine 426. suprot svojoj volji izabran za biskupa u Arlesu. No i u toj je časti pokazao, da je pravi našljednik apostolski, skrban otac ubogima i vjeran pastir duhovnomu stadu; njegova pače ljubav k Bogu i bližnjemu tada je još vrûćâ postala, te učenik njegov sv. Hilarije kaže o njemu, tko bi hotio ljubav vidljivo naslikovati, neka bi samo naslikovao lice Honoratovo. I ova žarka ljubav izgorila mu je tjelesne sile, i već za tri godine biskupovanja svojega umrije blaženo u Gospodinu godine 429. Tijelo mu bješe ukopano u

Arlesu, a godine 1391. preneseno na ostrvo Lerinsko, koje se danas zove ostrvo sv. Honorata.

* * *

Vidio si, dragi kršćanine, mladića Honorata u domu, u kojem nije imao dobra primjera pred očima; ipak je činio dobro. I vidio si Venancija, koji je gledao rgjav primjer očev i dobar primjer bratov, pa se poveo za bratovim dobrim primjerom, U tom poslu ima ljudi 1. koji iz malena imadu pred očima vazda dobar primjer, pa budu i sámi dobri; 2. ljudi, imajući dobar i rgjav primjer pred sobom, ipak se za dobrim povode, kao Venancije; i 3. ljudi, koji gledaju samo rgjav primjer, pa opet budu dobri, kao sv. Honorat. Očito je, da je onaj, koji se uz rgjav primjer ipak ne pokvari, najviše vrijedan i da tim pokazuje osobitu čvrstoću vrline svoje.

U svijetu imade dakako više primjêrâ k zlu nego li k dobru; i narav čovječja po grijehu našljednom voli zlo nego dobro; pa i ona misao: tà tako rade i drugi! zavara mnoge ljude, da ostanu u grijehu i nikad se k Bogu pravo ne obrate. Nasuprot tomu evo ti riječi Spasiteljevih (Mat. 7. 13. 14): „Ugjite na uska vrata! jer su široka vrata i širok put, što vode u propast, i mnogo ih ima, koji njim idu. Kako su uska vrata i tijesan put, što vode u život, i malo ih je, koji ga nalaze!“ Ako dakle u prilikama svojim i staležu radiš, kako većina njih rade, nijesi na tijesnom putu, koji vodi u život, nego si na širokom putu i na utreniku, koji vodi u propast. Ako li hoćeš u vječni život da ugješ, treba da budeš bolji od većine svojih drugova; treba da nasljeduješ onu nekolicinu, koji su savjesni

i bogodušni. Pa ako na pošljetku nikoga ne nagješ, tko ide dobrim putem i čiji bi primjer mogao slijediti, nek ti bude dosta Bog. Budi jak u Bogu, i sâm napreduj u dobru; neka te ne zavede rgjav primjer drugih, pače im ti daj dobar primjer; neka idu oni za tobom, ne ti za njima.

Pomolimo se.

Usliši, molimo Gospodine, prošnje naše, koje donosimo o svetkovini blaženoga Honorata ispovjednika tvojega i biskupa, i koji ti je vrijedan bio dostojno služiti, njegovim odvjetnim zaslugama od svih nas oslobodi grijèhâ. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

17. dan siječnja.

Sveti Antonije.

Svaki kršćanin znade iz kršćanskoga nauka, da je gjavol iliti vrag naše prve roditelje Adama i Evu naveo na grijeh. Svake se godine na čistu nedjelju čita u crkvi, kako je gjavol i Spasitelja našega različnim načinom napastvovao (tentao). I Pavao apostol piše Efescima (6, 11. 12): „Obucite se u oružje Božje, da biste se mogli održati protiv zasjeda gjavolovih; jer naša borba nije s krvlju i s tijelom, nego s poglavarima i s vlastima, s upraviteljima tame ovoga svijeta, s opakim duhovima ispod neba.“ Kako je gjavol već prve ljude i sámoga Spasitelja napastvovao, tako napastvuje i nas. Bilo bi i čudno, kada ne bi bilo tako; naše tijelo živi u vidljivom svijetu, i sile toga vidljivoga svijeta mogu mu na sto načina nauditi (naškoditi): zimom, vrućinom, škodljivim česticama u vazduhu, vodom, kad dogje u svrućen

želudac, naglom promjenom vremena, gromom, i tako dalje. Naš je pak duh nevidljiv, i kao što nije tijelo naše jedina vidljiva stvar na ovome svijetu, tako nije ni duh naš jedina nevidljiva stvar, nego ima još mnogo drugih dúhâ, dobrih i zlih. Pa zli dusi gledaju našoj duši nauditi, kao što su druge stvari u svijetu tijelu našemu škodljive. To se pokazalo osobito u životu sv. Antonija.

Antonije rodio se godine 251. blizu grada Herakleje u Srednjem Misiru; čestiti i veoma imućni roditelji odgojiše ga iz malena u iskrenoj bogoljubnosti; kad je nešto porastao, akoprem bistra duha i žive naravi, nije nalazio veselja u djetinjskim igrama niti je gramzio (hlepio) za znanjem, no to slagja mu je bila molitva. Kad mu bilo od prilike devetnaest godina, umriješe mu roditelji, i ostade na svijetu sâm s mnogo mlagjom sestricom bez drugih srodnika. Tada ču jednom u crkvi riječi, koje Gospodin reče bogatomu mladiću (Mat. 19, 21): „Ako hoćeš savršen da budeš, idi prodaj što imaš, i podaj siromasima, i imat ćeš blago na nebu; pa hajde, slijedi mene". On prími te riječi, kao da su njemu samomu rečene, i odluči savjet evangjeoski izvršiti po duhu i po slovu. Pobrinuvši se za žitak i odgoju sestrinu, darova sva svoja polja, sto pedeset rali, općini, druge stvari rasproda i novce podijeli ubogima, i ode u samoću. U pustinji imade tigara, lavova i drugih divljih zvjerova, koji ričući idu na grabež. Ali ovi lavovi ne napastvovahu Antonija; drugi ga lav vrebaše dan i noć, lav, koji „ričuć hodi i traži, koga da proždere" (Petr. I. 5, 8), krvnik ljudski od početka, lažac i otac laži (Iv. 8, 44): sotòna. Zli duh nastojao ga napastvovanjem odmetnuti od dobre odluke: s jedne ruke opominjao ga velikog imutka, od kojega bi mogao gospodski živjeti, mlade sestre, za koju da je dužan skrbiti se, slave i časti, koju bi stekao u svijetu, slatkoga jela i rujnoga vina i svakojakih zabava, koje bi mogao sve u strahu Božjemu uživati; s druge pak ruke zavaravao ga, koliko je teško dokučiti pravu krepost, koliko tomu treba muke, a on da je slabačka zdravlja i još odviše mlad, pa će mu biti predugo nositi teško breme oštra života. Ovakvim mislima namače se zli duh kao crn oblak nad dušu Antonijevu, tako da mu se je čisto zamračilo. No služeći se molitvom kao oružjem, raspudi ove napasti, i opet mu sinu vedrò nebo u duši.

Gjavol gledao zatim drugim načinom bogoljubnoga mladića navesti na grijeh. Udisao mu nečiste misli, jario u njemu gadne želje, i činio, da je i u snu o nečistim stvarima snivao. Antonije borio se protiv toga moleći se neprestance Bogu, ne spavajuć, posteć i osobito češće razmišljavajuć o mukama vječnoga prokletstva, pa je tako i pored mnogovrsnih napasti sačuvao uvijek dušu čistu. Kad je zli duh henjao od napastvovanja, videć da mu je zaludno, zahvali Antonije Gospodinu za pobjedu, ali se pripravi na nove napasti, jer je imao na umu riječi Sv. Pisma: „Djavol hodi kao ričući (gladni) lav i traži, koga da proždere".

Kad je Antonije jednom veoma teške kušnje (napasti) gjavolove nadvladao, pričini mu se, da tama iznad njega iščezava a Spasitelj da mu se u svjetlu prikazuje. Antonije uzdišuć reče: „Isuse blagi, gdje si bio prije? zašto mi nijesi prije došao u pomoć?" Za odgovor dobi: „Bio sam ja ovdje i gledao tvoju borbu, i svagda ću ti pomagati". Drugda opet poslije strašne borbe ispade pred ko-

libicu, i ruke lomeći viknu na nebo: „Gospodine, ja bih hotio — hotio bih savršen biti, ali ne mogu, moje me misli odviše smetaju i kvare“. I ču glas: „Hoćeš li da budeš Bogu drag, moli mu se, a kad se ne možeš moliti, radi; srce i ruke neka ti nikad ne budu besposlene!“

Antonije je tako činio: rukama je radio i Bogu se molio bez prestanka. Sunce izlazeći nagje ga više puti gdje se još onako klečeć Bogu moli, kako ga je zapadajući ostavilo. Tako nadvlada najžešće napasti; svjetlo milosti Božje svanu mu u srcu; čestim pobjedama izvanredno mu očvrsnuše duh i tijelo. I željezo što je češće u ognju, više očvrsne; i vojnik koji je više puti u ratu, bude tvrd, hrabar i vješt, te je prema njemu kao dijete onaj vojnik, koji nije bio još nikad na bojištu.

Da se još većma udalji od svijeta, ode u goru na zapad od Crvenoga mora, gdje u starim razvalinama preboravi u samoći cijelih dvadeset godina. No i odanle dopre napokon glas o svetosti njegovoj megju ljude. S toga igjahu mnogi pitati ga za naputak, kako će moći Bogu vjerno služiti, i za savjete o drugim stvarima; a mnogi ostaše kod njega kao učenici. Tim se zasnova monaški iliti redovnički stalež. Sv. Antonije napućivaše učenike svoje takogjer, šta će raditi kod vražjega napastvovanja; govoraše im: „Prije svega treba da budemo uvjereni, da Bog nije nikakova zla stvorio. Zloća u gjavólâ ne dolazi od stvaranja nego od njihove slobodne volje, koju su obratili na zlo. I što su prije bili angjeli a sada se posve izopačili, to su puni zavisti suprot nama i sve jednako gledaju spriječiti, da mi ne dogjemo na njihovo mjesto u nebo. Što se više tko trudi okolo kršćanskoga savršenstva,

i oni više nastoje smesti ga bezbožnim i gadnim mislima. Molitvom i postom nadvladat ćete ih istina svagda; samo ne mislite, da će vam mir dati, ako ste im jednu navalu uzbili. No nek nas obećavanja gjavolova isto tako malo mame, kako nas prijetnje njegove straše; jer gjavol laže, kad obećava, i laže, kad prijeti. Naročito gleda one, koji su se obratili k Bogu, u malodušnost tim strmoglaviti, što ih muči spomenom na pregjašnje grijehe. Ali mi se držimo žive istine Isukrstove a ne ubojite laži gjavolove. U ostalom vlast je njegova tako slaba, da ne će nikoga nadvladati, tko je voljan držati se dobra; tà nije mogao bez naročitoga dopuštenja Božjega ni u svinje Geraške otići. (Mat. 8, 31. 32.) Oružje na sotonu čist je život i čvrsta vjera. A gjavol što nagje zlo u našem mišljenju i naravi, to upotrebi, da zlo u nama još više podjari, kao što je podjario škrtost Judinu, tako da se je dao natjerati na izdajstvo Gospodina i na samokrv.“

Jednom dogjoše k Antoniju više bogoljubnih staraca, da se porazgovore o putu k savršenstvu. Razgovor im je trajao od večera do blizu jutra; naročito su najduže vijećali o tom: koja krepost ili koje dobro djelo može čovjeka tako zaštititi od napasti gjavolovih, da se ne će odmetnuti od Boga. Svaki je rekao svoju: neki, da je za to post i nespavanje najbolje, neki, da je siromaštvo, neki, da samotovanje, neki pak, da najviše koriste djela ljubavi i milosrgja. Pošto su dugo o tom vijećali, stane napokon i Antonije govoriti i reče: „Sve što ste do sada kazali, potrebno je i korisno onima, koji Boga traže; no iskustvo uči, da nije u tom glavna stvar. Ja sam naime već više puta vidio ljudi, koji su to činili, o čemu vi govoriste, a ipak

ih je nenadana napast uvalila u grijeh. Nijesu imali: opreznosti (pazljivosti); opreznost je nada sve potrebna, da krepost učvrstimo i savršimo; opreznost je majka, branilica i vodilica svih kreposti". Drugda pak vidje Antonije u duhu gdje gjavol sav svijet isprepleće mrežama i zamkama. Uzdišuć reče: „Tko će ovuda proći?" I dobi odgovor: „Jedina će poniznost".

Glas o besjedama i djelima Antonijevim razlijegao se po svemu carstvu Rimskom; on je megjuto ostao jednako ponizan, priprost, blag. Sâm car Konstantin pisao mu pismo, kojim se preporučio u molitve njegove. Kad su se učenici njegovi tomu čudili, reče im Antonije: „Što se čuditi tomu, da samrtan čovjek piše samrtnu čovjeku? Čudite se radije, da je Bog ljudima pisao zakon i da je on s nama govorio preko Jedinorogjenca svoga".

Samo se dva puta sv. Antonije iz pustinje povratio u svijet. Kad je godine 311. za Rimskoga cara Maksimina nastalo progonstvo na kršćane, ode Antonije u grad Aleksandriju tješiti progonjenu braću, i ako bude Božja volja, s njima dijeliti slavu mučeničku Tamo je ostao, dok je god trajalo progonstvo, i nagovarao kršćane na stalnost u vjeri. Oluja minu ne zahvativši njega, jer još ne dogje čas njegov. Krivovjerci Arijanci učeći, da Isus Hrist nije pravi Bog, hvalili su se, da i časni Antonije za njima pristaje. Čuvši to on, premda mu je bilo tada već sto godina, dade se na daleki put u Aleksandriju. Kad se pojavio u gradu, sve mu se čudilo: starac visok a prav, očiju bistrih, tijela krepka, držanja dostojna a ljubazna, navješćivao s mladenačkim zanosom glasno i jasno vjeru u božanstvo Isusovo. Sve je grnulo, da vide „čovjeka

Božjega" i čuju riječ njegovu; mnogi su se od njega vraćali okrijepljeni u staroj vjeri a mnogi obraćeni od krivoga nauka. Otkuda tolika sila riječima Antonijevim, koji nije učio škole? Imao je bogato srce, bistro proučio narav ljudsku i dobro poznavao Sveto Pismo: bijaše samouk, bijaše bogouk.

Iz Aleksandrije vrati se opet k braći; poslije se oprosti s njima osjećajući, da mu se približava čas, i skloni se od kolibica pustinjačkih dalje u goru, kamo su ga samo dvojica pratila, da mu budu zadnje dane na dvorbu. Kasni, dugo očekivani čas dogje mu napokon, i osjeti zakon smrti u udima svojim; milo i ljubazno kao vazda tješeć prijatelje: „Tiho, djeco moja, s Bogom, otac vaš ide putem svih otaca, ide na poziv Gospodnji!" ispusti čistu dušu dne 17. siječnja godine 356. u sto petoj godini dobi svoje.

* * *

Kako je sv. Antonije bio napastvovan od duha zloga, tako se dogagja ljudima i danas i dogagjat će se do svršetka svijeta. Prije svega je potrebno, da napasti poznaš, i priznaš, da mnoge zle misli i želje dolaze od drugoga, od duha opakoga, koji te podražuje na grijeh i u propast. Pa kao što je god gjavol prve ljude umovanjem a Spasitelja našega riječma Svetoga Pisma gledao navesti na grieh, tako radi još i danas. Nastoji grijeh svakojakim izgovorima i krivo tumačenim riječima iz Biblije (Svetoga Pisma) tako lijepo zaodjeti, da ti se pričinja kao stvar nedužna, pače da ako i dobra; jer gjavol je lažac od početka.

A kako ćeš laži njegove raspoznati od istine? Sve misli koje te potkrepljuju u lakoumnosti, kao

da si već dosta prăv pred Bogom, ako se i ništa ne popraviš; da nije grijeh to i to, protiv čega se s propovijedaonice govori; da imaš još dosta vremena za pokoru; sve misli koje te čine taštim, kao da si ti nešta osobito na ovom svijetu, ili koje te čine malodušnim, kao da su grijesi tvoji odviše veliki nego da ih Bog oprosti, ili da je život kršćanski pretežak pače nemoguć; sve misli koje te draže, kao da te je bližnji uvrijedio, kako još nitko nikoga na svijetu — sve su takve misli od staroga lašca. Ne vjeruj im zato!

Kad ti pak u duši nastane sumnja i smetnja, da se sav zbuniš, bit će najbolje, idi k pametnu i bogoljubnu duhovniku, očituj mu dušu i pokori se nauku njegovu.

Ako li napasti nijesu samo u mislima nego i u željama, na primjer: gramziš za imutkom, tjelesnom nasladom, čašću, i tako dalje, drži se nauka sv. Antonija: ne spavaj, ne budi besposlen i ne uzdaj se u se, jer onaj stari zlobnik nikad ne spava nego neprestano gleda, kako će te uvaliti u grijeh i propast; naročito ne zaboravi nikad, da kroz njegove mreže i zamke pomaže samo istinita poniznost, po kojoj znaš, da si grešan, slab, potreban pomoći Božje.

Ima i drugojačijih napasti, kad ti na primjer u crkvi za službe Božje padnu na pamet najodurnije misli i najružnije hule na Boga To se katkada dogodi i bogodušnim ljudima, tako da se čisto zgroze. Na utjehu ti kažemo, da takve gjavolske misli nijesu grijeh, dok ih oduravaš; pače takve napasti baš su najmanje strašne, nije ih se bojati, samo su nepriličine. Sv. Antoniju prikazivale su se najgadnije gjavolske prikaze; no to mu nije bio

grijeh. Isto tako nije ni tebi grijeh, ako ti se takve vražje prikaze pojave u duhu, to jest kao bogomrske misli. Dok ih oduravaš, nijesu tvoje.

Pomolimo se.

Molitva blaženoga Antonija opata neka nas, prosimo Gospodine, preporučuje: što svojim zaslugama ne možemo, da njegovom zaštitom dobijemo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

18. dan siječnja.

Stolica sv. Petra u Rimu.

Svaka crkva svetkuje onaj dan, u koji je bila osnovana ili posvećena; takova se svetkovina zove posvetilo. Na današnji dan svetkuje crkva Rimska svoje posvetilo. Buduć pak da u crkvi Rimskoj i glavi njezinoj ima čitava crkva katolička jedinstvo svoje i opstanak: njezino se posvetilo svetkuje po svemu katoličkom svijetu, pa dolikuje svakomu kršćaninu katoliku znati, kako je crkva Rimska osnovana iliti utemeljena.

Spasitelj naš odredio je Simona sina Jonina, da bude stijena (kamen), na kojoj će sazidati crkvu svoju. „I ja tebi kažem: ti si Petar (stijena), i na toj stijeni sazidat ću crkvu svoju, i vrata paklena ne će je nadvladati;“ reče Isus Simonu Petru. (Mat. 16, 18.) A poslije uskrsnuća svojega tri puta je naložio Spasitelj Simonu Petru, neka pase jaganjce i ovce njegove. Kad se naime Isus treći put poslije uskrsnuća javio učenicima, reče Simonu Petru: „Simone Ivanov (Jonin)! ljubiš li me većma nego ovi? Reče mu: da, Gospodine, ti znaš, da te ljubim.

Reče mu Isus: pasi jaganjce moje. Reče mu opet: Simone Ivanov! ljubiš li me? Reče mu: da, Gospodine, ti znaš, da te ljubim. Reče mu: pasi jaganjce moje. Reče mu trećom: Simone Ivanov! ljubiš li me? A Petar posta žalostan, što mu reče trećom: ljubiš li me? i reče mu: Gospodine, ti znaš sve, ti znaš, da te ljubim. Reče mu Isus: pasi ovce moje. (Iv. 21, 14—17.) Petar kao prvak apostolski i glava svoj crkvi prvi je na duhove u Jerusalemu skupljenomu ljudstvu javno navješćivao spasitelja Isusa Hrista. Zatim je upravljao crkvenim poslovima u Svetoj Zemlji, kasnije došao u Antiohiju, gdje je bio nekoliko godina glavar općine kršćanske, a napokon prispio u Rim.

U ono je doba Rim bio glavni grad svijetu; ondje su stanovali cesari Rimski a vlast njihova rasprostranjena bila na tri strane svijeta. U tom gradu bješe onda nagomilano više bogatstva, sile i znanja nego u svima drugim pokrajinama zajedno. Rasprostranjavanju vjere kršćanske bilo vrlo probitačno (korisno), da se evangjelje u Rimu navješćuje i čvrsto ukorijeni. Apostoli odluče s toga, da ide Petar u Rim.

Bilo je okolo 42. godine poslije rogjenja Hristova, kad je Petar došao onamo; pratio ga evangjelist Marko. Petar propovijedajuć i čuda tvoreć zasnuje naskoro u Rimu znamenitu općinu kršćansku, koja je bila čvrsta u vjeri i kojoj je i sv. Pavao apostol pisao poslanicu, što se još sada nalazi u Bibliji (Svetom Pismu).

Petar nije megjutim od onoga vremena pa do smrti svoje ostao jednako u Rimu, nego je putovao u mnoge krajeve svijeta, da slijepe prosvijetli svjetlom Hristovim, zašle na krivi put da povrati na pravi,

iduće pravom stazom da dovede do većega savršenstva, neprijatelje Božje da odbije, progonjene kršćane ohrabri, sâm da pretrpi svakojaka progonstva, najkraće reći: da sve moguće teškoće i nevolje podnese za raširivanje evangjelja.

Gospodin pak bješe Petru objavio, kakovom će smrću i na kojem mjestu Boga proslaviti. Tomu se Petar nije hotio ukloniti, pa otide iznovice u Rim. A u ono vrijeme vladaše u Rimu car Neron, koji je u čovječjem obličju bio gotov gjavol. Da je taj nečovjek kršćane nenavidio i progonio, samo se kaže. Za njegova carovanja dogodi se ovo u Rimu, kako pripovijeda sv. Ambrosije: pogani u Rimu, koji nijesu hotjeli biti kršćani, vrlo su zlobili apostolu Petru, jer su mrzili na kršćanstvo. Kršćani znajući da pogani traže Petra, molili su ga, nek se za čas udalji i život svoj sačuva, da bude mogao još duže vremena narod naučavati i u vjeri kriјepiti. Petar je istina čeznuo za smrću mučeničkom, no napokon usliši neprestane molbe kršćana, i htjede noću iz grada izići. Bio je već na gradskim vratima, kad ali vidje gdje Isus Hrist ulazi na ista vrata. Petar pita: „Gospodine, kamo ideš?“ Isukrst odgovori: „Idem u Rim, da se još jedan put dadem raspeti“. Petar razumje odmah ove riječi, vrati se natrag, pripovjedi prikazu, i bude brzo zatim uhvaćen. U tamnici probavi više mjeseci, i obrati i u njoj puno ljudi k vjeri kršćanskoj, megju njima i nekolika stražara, koji su ga stražili. Na posljetku izvedoše ga iz tamnice, da ga razapnu; na stratištu prosi krvnike, da ga strmoglavce razapnu, jer nije dostojan onako biti raspet kako Gospodin njegov Isus Hrist. To se i dogodi Umrije godine šezdeset šeste poslije rogjenja Hristova. Tako je

stolica vidljive glave crkvene posvećena krvlju i križnom smrću sv. Petra, prvoga biskupa u Rimu i prvoga pape u kršćanstvu.

Što je temeljni kamen u zgradi, to je glava u crkvi Hristovoj, kojoj je rasprostraniti se po svemu svijetu. Kad ne bi bilo temelja zgradi, ne bi joj bilo za dugo opstanka, nego bi se odmah ili na brzo porušila. Kad ne bi bio Isus crkvi svojoj postavio glave, koja će sve nadgledati, bila bi u crkvi brzo nastala smetnja, nesloga i razdor. A za čudo kako je stolica Petrova, to jest papinska crkvena oblast, od vreménâ apostolskih sve do danas ostala čvrsta i stalna. Najveće i najuzmožnije vladalačke kuće propale su, carstva se i kraljevstva raspala, i svaka je zemlja po vremenu dobila druge stanovnike i druge gospodare, i nema danas na svem svijetu države, koja bi bila postojala već u vrijeme apostolsko. Vidljiva pak glava crkve ostala je od vremena sv. Petra sve do danas. Drugi su vladaoci imali velike države, imali mnogo tisuća vojnika, imali mlade jake sinove, i opet im se koljeno zatrlo. Nasuprot papa je svećenik bez djece, često starac, kojemu je samo još malo godina živjeti, malu državicu oteli su mu neprijatelji, pa ako je opet i zadobije s pomoću Božjom, iz nje ne može zavojštiti na druge silne države, pa ipak njegova vlada traje već tisuću osam sto godina i zahvata na sve strane svijeta, gdje ima kàtolîkâ To dolazi otuda, što svijet može lijepo opstati i ljudi dobro živjeti, vladao taj ili taj car ili kralj kojom zemljom; naprotiv sa svim je potrebno, da velika katolička crkva ima sredinu, koja čvrsto veže sve njezine dijelove. Zato je Spasitelj naš stolici iliti stijeni Petrovoj obećao

stalnost, i ovo obećanje valja danas i valjat će do svršetka svijeta.

* * *

Sve spasenje što možemo postići na ovome svijetu, sastoji se u tom, da imamo dijel s Isusom Hristom. Sva je istina i milost Isukrstova ostavljena crkvi katoličkoj. Crkva pak katolička ne bi imala života ni zdravlja, kad je ne bi vidljiva glava u redu održavala; kao što bi se i u tijelu sva krv u žilama stinula, da izvadiš iz njega srce. Dakle sreću svoju što pripadaš pravoj crkvi i što si djelnik potpune istine i svih sakramenata, imaš, dragi kršćanine, tomu zahvaliti, što crkva ima glavu. S toga je današnji dan, u koji se slavi namještaj sv. Petra na stolicu Rimsku, za svakoga kršćanina katolika radosna svetkovina, te treba Bogu hvaliti, što je tako mudro i čvrsto sve uredio, što god nam treba k spasenju. S toga se ti, kršćanine, Bogu moliš zajedno i za sebe i za bližnjega svojega, kad se moliš za glavu crkvenu, da ga Bog upravlja k mudrim odlukama i spasonosnim uredbama; pa zato evo postavljamo ti molitvu, koja se po nedjeljama poslije litànîjâ moli za svetoga oca pàpu:

Pomolimo se.

Bože, svih vjernih pastire i upravitelju, ogledaj se milostivo na slugu svojega (papu), kojega si postavio za pastira crkvi svojoj; daj molimo, neka on podložnicima svojim riječju i primjerom koristi, da zajedno sa stadom njemu povjerenim dogje u život vječni. Koji živiš i kraljuješ s Bogom Ocem u jedinstvu Duha svetoga, Bog u sve vijeke vijeka. Amen.

19. dan siječnja.

Sveti Kanut.

Kad je godine 1080. u Daniji umro kralj Heraldo, izabraše Danci kraljem njegova brata Kanuta. U ono vrijeme bjehu istina već svi Danci pokršteni, no mnogi samo izvana, a misao im i srce bijaše još puno poganštine. Razbojništvo i otimačina, mislili su, nije baš grijeh kod Boga, pa kad se samo porobljenomu povrati stvar oteta, sve je opet dobro; svećenike držali su za vješce (coprnjake), koji kad se razljute, mogu graditi buru i tuču; biskupi su bili kao tugjinci u zemlji, bez prava, bez vlasti. Tomu svemu gledao je Kanut doskočiti. Biskupe izjednači s velikašima u kraljevini, a svećenicima dade desetinu, kako je bio tada običaj u ostaloj Europi, da budu službenici crkveni slobodniji u službi i ne imajući odviše brige za žitak svakidašnji budu mogli više raditi za prosvjetu i spasenje naroda. Protiv razbojništva i otimačine izdade oštre zakone, kojih se je bezobzirce i držao. Čovjeka po imenu Eigila imenova kralj namjesnikom svojim na nekakovu otoku, jer je već njegov otac kraljevu ocu vjerno služio, i jer je i sâm Eigil kralju več puno koristio. No Eigilu se hotjelo kneževski živjeti, a nije imao k tomu dosta dohotka, pa se dao pače na gusarstvo (razbojništvo na moru), samo da se dokopa novca. Kad je kralj za to dočuo, zapovjedi mu, neka drži manje služinčadi, da mu bude manje potroška. Eigil lijepo obeća, ali ne drža riječi. Što bi trebalo da se popravi, to on otplovi sa osamnaest lagja u susjednu zemlju ter je opljačka (oplijeni). Drugda razbi se bogata trgovačka lagja kod otoka, na kojem

je Eigil bio kraljevski namjesnik; što bi opet trebalo da priskoči nesretnicima u pomoć, on otme iz lagje dragocjenosti i robu, a lagju skupa s lagjarima na njoj zapali, samo da spriječi, da ga tko oda. No glas o tom groznom zločinu Eigilovu dopre ipak kralju do ušiju, i dade ga svezana preda se dovesti. Eigil prizna, što je učinio, misleći, kad nije samomu kralju nikakve štete učinio, da mu ne će zamjeriti, i uzdajući se u dosadašnju milost kraljevu; još su rogjaci i prijatelji Eigilovi, sáma velika gospòda, nudili kralju mnogo novaca, ako Eigilu oprosti. Ali kralj odgovori, ako ne bi činio po pravdi, da bi sâm bio djelnik Eigilova zločinstva, i dade ga u šumi na dub objesiti.

Kako pravednost tako je Kanut izvršivao i druge kreposti, koje vladaoca najviše ukrašuju. Najveća mu bila briga, da mu podložnici budu imućni, i kršćanstvo da donosi plodove. Ali je i sâm sa primjerom svojim prednjačio u svakoj dobroti. Oženivši se Flandrijskom kneginjom Adelom bio je ugled vjerna i ljubazna muža, i ugled skrbna oca; sin je njegov sveti Karlo s pridijevkom Dobri. Suprot sebi samomu bio je jako oštar, molio se Bogu neprestance za pomoć, davao mnogo ubogima i puno trošio na gragjenje i ukrašivanje kuća Božjih. U kraljevskom dvoru njegovom bilo uzorno vladanje i pravo kršćansko življenje; nije trpio nikakove razuzdanosti i neurednosti. Najkraće reći: sav život kralja Kanuta takov je bio, da ga crkva katolička s razlogom poštuje kao sveca. Pa ipak taj dobri, za narod svoj skrbljivi kralj kako je na koncu zlo prošao! Evo šta mu se je dogodilo.

Prije Kanuta vladali su kralji Danski i Engleškom. Ondje su sada Normani žarili i palili.

Englezi sjećajući se negdašnje dobre vlade Danske pozovu Kanuta u pomoć. Ovaj zbilja opremi silne brodove, da ide u Englešku. No prije je trebalo obezbijediti svoju kraljevinu od navala susjednih naroda; otide s toga u Šlezvik, da s tamošnjim Slavjanskim knezovima ugovori mir. Ugovaranje trajalo dosta dugo. U to velikaši, nezadovoljni kraljem zbog njegove bezobzirne pravičnosti i podmićeni novcem Normanskim, stanu buniti puk na kralja. Kad se kralj vrati k brodovima, nagje ih prazne: mornari se kućama razbjegoše. Bjegunce počne kralj kazniti: ili svaki da plati globu, ili da se zaduži savjesno davati desetinu svećenicima. Danci nijesu naime hotjeli nikako desetine davati, pa su i sad radije globu plaćali; no kod toga su službenici kraljevski gadno radili: varali su i plijenili jadni narod bez milosrgja. Tako nastane buna. Kralj s jednim svojim bratom i sa nekoliko vjernih vojnika pobjegne u crkvu sv. Albana u Odense. Brat kraljev s vojnicima brani ulazak u crkvu s divnim junaštvom. Ali kroz prozor doleti kamen i pogodi kralja na čelu nad okom, da mu je krv briznula, i trebao rukom ranu držati, da mu sva krv ne isteče. Kako su pak vrata junački bila branjena, zamoli jedan od vogja buntovničkih, po imenu Egvindo, neka ga puste ka kralju, da učini s njim mir. Brat kraljev odgovarao od toga ozbiljski, jer nije buntovniku vjerovati; no kralj zapovjedi, nek unigje. Egvindo dogje, duboko se prigne pred kraljem, kao da mu se klanja, u to trgne ispod kabanice handžar i zatjera kralju u tijelo. Ubojica skoči brzo na oltar, a odanle na prozor, da će van, ali ga vojnik kraljev tako zahvati mačem, da mu je jedan dijel tijela ispao van na prozor, a drugi

dijel ostao u crkvi. Na to još većma pobjesne buntovnici, i stanu odasvud na prozore bacati kamenje i koplje. Kralj leži još živ u krvi pred oltarom i čeka smrt; koplje bačeno kroz prozor učini napokon kraj njegovu životu. Buntovnici poubijaju još kraljeva brata i sedamnaest vojnika, koji su kralja onako hrabro branili. To se zbilo godine 1086.

* * *

U životu i smrti sv. Kanuta iznova se pokazala živa istina, da ovaj svijet nije mjesto, gdje bi se svakomu po svojim zaslugama naplaćivalo. Mnogomu pravomu kršćaninu, koji se trudi Bogu vjerno služiti, često je puno trpjeti na ovom svijetu od siromaštva, progonstva i svakojakih bolesti, i sâm na sebi doznava istinitost riječî u Svetom Pismu: „Koga ljubi Gospodin, onoga kara, i kao otac sina, koji mu je mio". (Prič. Sal. 3, 12.) Bog pošiljući tegobe dobru kršćaninu, hoće često da mu otvori novo vrelo zäslûgâ za život vječni; kako je dobrim djelima sakupio zlata za drugi svijet, tako neka strpljivo podnoseći bijede i nevolje nabere bisera i dragoga kamena. Odatle možeš razabrati, kako nekršćanski govori, tko veli, kad ga snagje kakova bijeda: „Šta sam skrivio, da me Bog ovako kazni (kaštiguje)?" Takova čovjeka trebalo bi onda pitati: a šta je Sin Božji skrivio, da je na križu umro? šta je skrivila sveta Bogorodica Marija, te joj je bilo gledati gdje njezina sina razapinju? šta su apostoli skrivili, da su bili grgjeni, tučeni i ubijani? šta su skrivili mnogo tisuća mučenika, da im je bilo trpjeti najgroznije muke? šta je sv. Kanut skrivio, te su ga u samoj crkvi ubili? Jesi li ti bolji od onih kršćanskih vitezova, koji su teškim

mukama uljezli u kraljevstvo nebesko? Nijesi bolji, pače si mnogo gori, to pokazuje sámo tvoje pitanje: šta sam skrivio? To pitanje pokazuje prvo, da si farisej i da još ne poznaješ grešnosti svoje; i pokazuje drugo, da nemaš strpljivosti i da se ne pokoravaš sa svom poniznošću volji Božjoj; pokazuje nadalje, da ne vjeruješ ozbiljski u život vječni, jer govoriš, kao da poslije smrti nema ništa više; pače to pitanje pokazuje, da u opće ni u Boga pravedna, mudra i predobra pravo ne vjeruješ, da upravo rekavši ni kršćanin nijesi.

Kad ti dogje, dragi čitaoče, misao na um, da te Bog odviše iskušava, vjeruj, takova je misao opaka napast, koja ti trpež (muku) samo opterešuje i zajedno plod trpeža za život vječni u naprijed zatire, kao crv što tamani pupoljak na voćki. Misli radije na sv. Kanuta, koji je na svijetu mnogo dobra učinio a puno zla pretrpio, i koji se sada na nebu toliko veseli i Bogu hvali za zlo što je pretrpio, koliko za dobro što je učinio. Ne zabijaj sebi u glavu, kad bi Bog stvar ovako ili onako promijenio, da bi bilo za tebe sto puti bolje, i zašto na primjer Petar ništa ne strada a Pavao premnogo. Ovdje valja lijepi onaj odgovor, koji ti Bog dava na usta proroka Isaije (55, 8. 9): „Moje misli nijesu vaše misli, niti su vaši putovi moji putovi; koliko su nebesa viša od zemlje, toliko su putovi moji viši od vaših putova, i misli moje od vaših misli". Dä, promisli svaki put, kad se u tebi stane micati gjavolski otrov oholosti, pa bi se s Bogom hotio kao pravdati, zašto je to i to učinio tako a ne inako, promisli svaki put: tvoj je razum prema razumu Božjemu, što je oko u slijepoga miša prema jarkomu suncu.

Pomolimo se.

Bože, koji si se na proslavu crkve svoje dostojao blaženoga Kanuta kralja mučeničkom palmom i dičnim čudesima ukrasiti, dopusti milostivo: kao što je on bio nasljedovač Gospodnje muke, tako da mi po njegovim tragovima koračajući vrijedni budemo u vječno veselje doći. Po istom Hristu Gospodinu našemu. Amen.

20. dan siječnja.

Sveti Fabijan i Sebastijan.

Danas se slavi spomen dviju mučenika, koji su istoga dana ali ne jedne iste godine prepatili mučeništvo: sv. Fabijana pape Rimskoga, koji je dne 20. siječnja godine 250. za cara Decija pogubljen; i sv. Sebastijana vojnika, koji je krunom mučeničkom vjenčan dne 20. siječnja godine 288 za cara Dioklecijana.

Jučer smo vidjeli, da može i kralj u najvećem bogatstvu i časti sveto živjeti; danas da vidimo, kako se može i vojnik posvetiti. To nam pokazuje sv. Sebastijan.

Sebastijan rodio se od uglednih kršćanskih roditelja u Narbonni u Galliji (sadašnjoj Francuskoj), a odgojen je u Milanu u Italiji. Jošte mlad stupi u carsku vojsku najviše zato, da ima bolju zgodu na stalnost hrabriti kršćane, koji bi progonjeni bili vjere radi. Hrabrošću svojom, poštenjem i urednošću brzo steče štovanje u drugóvâ i ljubav u poglavárâ; penjući se od časti na čast postane još dosta mlad pukovnik (obrstar) u vojsci cara Rimskoga. Sebastijan nije se u toj visokoj časti odrekao kršćanske vjere, premda nije poganima o njoj govorio, dok

ga nijesu sámi pitali, pa je imao ovako to duže vremena priliku kršćane u tamnicama nagovarati, da radije podnesu sve muke ovoga svijeta, nego da se odreku vjere Hristove.

Na koncu godine 284. za Rimskoga cara Karina osužnjiše se blizanci Marko i Marcelijan, bogati koljenovići. Samo su oni u rodu bili kršćani, svi su im drugi srodnici još ostali u poganstvu. Oba brata blizanca bila su osugjena na smrt zbog vjere; no mogućni roditelji i rogjaci izmole od poglavarstva, da se smrtna osuda odgodi na trideset dana, nadajući se, da će ih dotle nagovoriti na odmetništvo od vjere. Sebastijan polazio braću u tamnici svaki dan, tješio ih i nagovarao, da prezru zamame ovoga svijeta i da se ne straše mûkâ, koje samo jedan časak traju. Ali su k njima dolazili i roditelji ter ih plačući molili i zaklinjali svojom ljubavi, neka po carevoj zapovijedi žrtvuju bogovima i tako se oproste svake bijede. Braći su već padala krila i gasila se u njima želja umrijeti za Hrista. U to prispije Sebastijan, koji je kao pukovnik mogao doći u tamnicu kad je hotio, i reče: „Braćo, ohrabrite se, vojnici Hristovi, budite junaci; ne dajte, da vam otmu sjajnu krunu mučeničku; junački ste započeli borbu, u vašim je rukama pobjeda; zar da vas suze i prošnje žénâ i djece savladaju?“ Zatim živo opiše ništavilo ovoga života a blaženstvo budućega, i kaže rogjacima, da im sužnji ne će biti za uvijek izgubljeni, da se samo za kratko vrijeme s njima rastaju, kako bi za njih u Boga milost prave vjere isprosili, a tada će biti uvijek zajedno u neiskazanoj sreći.

Sebastijan je dugo govorio s tolikim žarom, da su slušaoci mislili, angjel nebeski drži pred njim

otvorenu knjigu; i za cijelo on nije govorio sâm od sebe nego nadahnut od Duha svetoga po riječi Gospodnjoj (Mark. 13, 11): „Jer ne govorite vi nego Duh sveti“. To se zbivalo u kući suca Nikostrata; žene njegove Zoe, koja bješe u bolesti onijemila, tako su se dojmile (kosnule) riječi Sebastijanove, da je ničice pala pred bogodušnoga govornika i nijema ruke k njemu digla. Tada će Sebastijan svečano: „Ako sam ja pravi sluga Božji, ako je to što sam govorio sve istina, neka Gospodin ovoj vjerujućoj ženi otvori usta,“ a ona u onaj tren glasno zaviče: „Blagosloven budi, vjesniče Božji, i blagoslovena bila riječ tvoja“. Više nije moglo odoljeti ni jedno srce: roditelji i rogjaci Marka i Marcelijana, Nikostrat i svi nazočni obrate se k vjeri kršćanskoj te se krste. Stara pisma pripovijedaju, da je sv. Sebastijan i drugih još ljudi, i jako uglednih, obratio ka kršćanstvu.

Iduće godine za tim zacari se Dioklecijan, koji Sebastijana tako zamilova, da ga je postavio kapetanom svoje prve tjelesne straže i pridržavao u svojoj blizini, kada god bi se desio u Rimu. Kad je car Dioklecijan stao progoniti kršćane, Sebastijan ih je — premda još uvijek potajno — riječju i djelom tako zakriljivao, da ga je papa sveti Kaj prozvao braničem crkve. No za dugo nije se ipak moglo kriti, da je on kršćanin i druge učvršćuje u kršćanstvu. Viši časnik izdade stvar caru Dioklecijanu. Ovaj dozove Sebastijana i reče mu: „Ja sam tebe uzvisio na veliku čast, a ti na moju propast vrijegjaš bogove“. Sveti mu Sebastijan odreče: „Ja sam se svagda za tvoje spasenje molio Hristu, i onoga, koji je na nebesima, prizivao za sreću carevine Rimske. No držao sam za ludost klanjati se,

bogovima, koji su od kamena načinjeni". Car se jako razgnjevi, Sebastijana zapovjedi odvesti na polje, svezati ga o drvo i dotle na nj strelicama strijeljati, dok ne izdahne. To se i zbude: streljači dotle su strijeljali na sv. Sebastijana, dok mu je tijelo bilo puno strelica, pak su mislili, da je mrtav. Tako ga slikari slikuju: k drvu privezana i strelicama prostrijeljena.

Udovica jednoga mučenika, po imenu Irena, izagje noću, da učini djelo milosrgja, htjede tijelo kriomce uzeti i ukopati. Prignu se udovica k tijelu svečevu i poljubi mu ranu na prsima; kad ali opazi, da još diše. Zamrli mučenik bude dopremljen u kuću njezinu, gdje se uz brižnu njegu brzo toliko oporavi, da je mogao opet izaći iz kuće. Kršćani koji su ga polazili, nagovarahu ga, da pobjegne. No učini drukčije. Pomolivši se Bogu, stane na putu, kuda je car prolazio u neznabožački (poganski) hram (crkvu). Kad dogje car, progovori mu sv. Sebastijan: „Neznabožački svećenici zalugjuju ti dušu gadnom prevarom, potvaraju kršćane, da su neprijatelji carstvu, a kršćani ne prestaju moliti se Bogu za vladaoca i domovinu". Car se u prvi mah prestravi, ali razabravši se brzo reče: „Nijesi li ti Sebastijan, koga smo nedavno osudili na smrt od strelica?" Sv. Sebastijan odgovori: „Zato me je Gospodin moj Isus Hrist opet oživio, neka ti pred svim narodom kažem i posvjedočim, da krivično proganjaš sluge Hristove". Sv. Sebastijan radeć ovako ili je mislio, da će car krivicu svoju poznati i obustaviti progonstvo, ili da će slobodna njegova riječ cara opet razgnjeviti te ga života stajati. Ovo se pošljednje i dogodi: car dade sv. Sebastijana pograbiti, iz grada izvući i dotle batinama tući, dok nije mrtav

ostao; tako je sv. Sebastijan dva puta mučeništvo pretrpio. Živio je i umro kao pravi vojnik, kao vojnik velikoga kralja Isusa Hrista. Čvrstu je imao vjeru i hrabro srce za ljubaznoga Gospodara svojega, i bio vazda gotov poginuti za raširivanje kraljevstva njegova.

Godine 680. silna je kuga morila ljude u Rimu, bilo se bojati, grad će opustjeti. Sazidaše oltar na čast sv. Sebastijanu, i prosiše ga za odvjetovanje u Boga; kuga presta. Na spomen čudesnoga toga dogagjaja na današnji se dan po svemu katoličkom svijetu drže procesije, da Gospodin Bog po zagovoru sv. Sebastijana milostivo odvrati od nas kugu, najgroznije zlo od svih zala.

* * *

Kada sav u čudu, čitaoče dragi, razmatraš krasni život i još krasniju smrt kršćanskoga junaka Sebastijana, kao da stojiš pred gromoradnim jedrim dubom ter se diviš silnomu drvetu; ti dakako ne možeš cijeloga duba ponijeti sa sobom, ali možeš s njega ubrati grančicu i zataći za kaput ili klobuk. Tako teško će tko od nas onakva djela počiniti, kakova je počinio sv. Sebastijan, ili onako dičnom smrću umrijeti; no ako ne sve možemo barem nešto uzeti iz njegova života kao grančicu s gromorna drveta. To je: imati srce govoriti, kad može korisno biti za kraljevstvo Božje. Znao je dobro sv. Sebastijan, da njegovo hrabrenje mûčenîkâ ne može uvijek tajno ostati, i znao je, što ga čeka, ako cara prekori radi krivičnosti njegove, ipak je to činio da radi po mogućnosti za kršćanstvo. A svagda ima zgode, gdje ti treba srca, da kažeš istinu; i tada se pokazuje, kakov si kršćanin. Nije

dakako nikakvo junaštvo o vjeri i pobožnim stvarima govoriti megju dobrim ljudima. Ali je drugo, kad si megju ljudima, koji se vjeri rugaju, besramno govore, nevaljalštinu hvale i krepost drže za ludost. Tu treba srca, da se njihovim riječima slobodno suprotiš. Isto tako može gospodin veći od tebe u društvu opadati bližnjega; i tu treba srca, da uzmeš u obranu poštenje bližnjega. Ili, sud te pozove, da svjedočiš u stvari teškoj, gdje se radi o životu ili smrti; rogjaci obtuženikovi prijete ti paležem, ako budeš po duši svjedočio; i tu opet treba pokazati, što je u tebi jače, kršćanstvo ili strah od ljudi. Jer ne govoriti, kad Bog zapovijeda, znači takogjer odreći se vjere.

Ima dakako prílîkâ, u kojima je bolje šutjeti nego govoriti, na primjer s pijanima, vrlo razljućenima, prijeko opakim ljudima, i svigdje, gdje bi riječima svojim još veću grdnju i psovku uzrokovao; jer je Gospodin kazao (Mat. 7, 6): „Ne dajte svetinje psima, niti mećite bisera svojega pred svinje“. No ako hoćeš da budeš pravi kršćanin, vojnik Hristov, govori, kad ocrnjuju bližnjega; govori, kad se pred djecom razgovaraju o ružnim stvarima; govori, kad bi tvoju šutnju tako mogli tumačiti, kao da ti pristaješ na zlo; govori potpunu istinu, kad te zovu za svjedoka; govori pače i svjedoči, ako te i ne zovu, kad bi drukčije nedužan mogao postradati; govori u opće svagda, kad bi mogao šta dobro učiniti ili zlo kakovo spriječiti; i upravo onda kad bi se govorom mogao dostati ruga, neprilike ili štete, onda pokaži, da imaš srce, da si pravi vojnik Isukrstov, voljan za stvar njegovu boriti se i stradati.

Pomolimo se.

Na slabost našu ogledaj se, svemogući Bože, i kako breme vlastitoga djela tišti, neka nas blaženih mučenika tvojih Fabijana i Sebastijana dična molitva zakriljuje. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

21. dan siječnja.

Sveta Agneta.

Kako smo jučer sv. Sebastijana isporedili s gromoradnim dubom, današnju sveticu isporedit ćemo s bijelim ljiljanom; i zaisto su kršćani već u davnoj davnini s velikim štovanjem, s ljubavlju i veseljem poglédali na taj lijepi cvijetak u vrtu Gospodnjemu, bijel kao snijeg u nevinosti a crven kao krv u mučeništvu.

Sveta Agneta živjela je u vrijeme istoga cara Dioklecijana, pod kojim je sv. Sebastijan služio i umro. Bila je od roda plemenita i bogata; već se u trinaestoj godini dobi svoje rascvjetala u prekrasnu djevojku, te su sinovi najveće gospode u Rimu ginuli za njom. Megju ostalima snubio je Agnetu i sin načelnika Rimskoga; no ona mu izjavi, da je već drugoga našla, komu je poklonila srce svoje, taj da je Isus Hrist; tomu Gospodinu da ne može i ne će da se iznevjeri a manjemu da se zavjeri. Kad nijesu mogli djevojke nikakvim obećavanjima i nagovaranjima pridobiti, baciše je u tamnicu, jedno iz osvete, drugo nadajući se, da će se predòmisliti u strahu òd mûkâ i smrti.

U tamnici su opet sv. Agnetu napastvovali svakojakim obećanjima, ako se odmetne od vjere Isusove, i prijetnjama, ako ostane u njoj, naročito

prijetio joj sudac, da će je živu spaliti. Odvukoše je takogjer k oltaru lažnoga boga, da prospe tamnjana na vatru, koje bi značilo, da se je poklonila lažnomu bogu i odrekla kršćanstva; ali čim su djevojci ruke razdriješili, a ona mjesto da uzme tamnjana, prekriži se svetim križem. Videći sudac, da je ne može nikakvim prijetnjama odmetnuti od Hrista, pade mu na um misao doista vražja. Ako se ne pokloni lažnomu Bogu, zaprijeti joj stvarju najgorom za nevinu djevojku, da će je naime odvući u sramotnu kuću, gdje će najpoganiji ljudi na njoj zasititi gadne svoje požude (želje). No nevino djevojče ostade vjerno i stalno; u najvećoj tjeskobi, ostavljeno od svega svijeta, pouzda se u Isusa Hrista.

Dogode se u svijetu katkada stvari i nastanu prilike, gdje ti srce samo kaže: tu treba Bog da pomogne, i nije drukčije, makar i čudom. Moći je razumjeti, kako Bog dopušta, da bude najbolji i najsvetiji čovjek mučen na smrt; jer je mučenička smrt sjajnost i radost u sve vijeke, i mnogi su je bogoljupci već prosili od Boga kao osobitu milost. Ali bi teško bilo razumjeti, kako bi mogao Bog dopustiti, da se bijednu, od ljudi ostavljenu djevojčetu, nedužnošću i godinama još djetetu, koje u ljubavi i vjernosti k Isusu Hristu vjerno ostade pored svih obećanja i prijetnji, da se takvoj čistoj djevojci ono dogodi, što je za djevicu najsramotnije. Bilo bi doista čudo, kad se tu ne bi čudo pripetilo, osobito u ono vrijeme, kad su se za raširivanje vjere kršćanske i bez toga zbivala mnoga i velika čudesa. I Bog je zbilja pokazao ovdje svemoguću ruku svoju. Sv. Agneta bude odvučena u kuću sramotnu te tako bačena pred pseta, to jest pred onakve ljude, koji tjelesne požude svoje izdovoljavaju, gdje im se upravo nagje zgoda. Pa kao što se je katkada dogodilo, da lavovi i tigri, pred koje bi kršćani bačeni bili, da ih razderu i prožderu, nijesu im se ni približili niti ih se dotakli, kao da angjel Božji stoji izmegju onih zvjerova i kršćana, tako se pripetilo i sada. Razuzdanici koji su doletjeli željni na sramotno djelo, kao da se zapanjiše pred djevicom od straha i pošte, i ne mogoše je ni gledati, kao da stoji duh pred njima. Jer Bog i najvećega grešnika rukom svojom uzdržava, da ne ide dalje na zlom putu, nego što Bog dopušta, kao što pas na lancu ne može ići dalje, nego mu lanac doseže.

Kad se je ovako na čudan način namjera sučeva razbila, i nije mogao djevojci uzeti nevinosti, odluči uzeti joj život. Čuvši to sv. Agneta, srdačno se obradova. Sila svijeta dogje na stratište; svi su suze ronili, videći gdje nevinu djevojku vode na smrt, samo ona sáma nije plakala; i sâm krvnik jedva je mogao od žalosti zamahnuti mačem. Sveta Agneta pomoli se jošte Bogu, prignu glavu, i dobi smrtni udarac.

Pripovijedaju, da se je kasnije roditeljima svojim u snu prikazala preobražena u najvećoj sjajnosti, imajući uza se jagnje bjelije od snijega, i da im je rekla, neka za njom ne plaču, jer je sada kod onoga, kojega je već na zemlji nađa sve ljubila. S toga ima sv. Agneta na slikama kraj sebe bijelo jagnje.

* * *

Već je u starodavno doba sv. Agneta bila u svemu kršćanstvu mnogo poštovana; u Italiji, u Španjolskoj, u Francuskoj, u nas i na Istoku; veliki su crkveni učitelji, kao sv. Ambrosije, sv. Jeronim,

sv. Augustin, pisali o njoj i slavili je kao ugled djevičanske nevinosti. I za cijelo ne možeš ništa ljepše pomisliti nego slabačku djevojku, na koju reže pogani i paklenici, a ona stalna ostaje u vjeri zadanoj Isusu Hristu, i gubi život, ali ne gubi nevinosti. Poštuj i ti, dragi kršćanine, ovaj bijeli ljiljan, ovu sjajnu zvjezdicu na nebu svetačkom; pogledaj na nju često okom duševnim, i gledaj, kako je lijepo srce čisto. Pomisli, da gledaš ovu djevojku u nebeskom preobraženju njenom i kraj nje bijelo bjelcato jagnje, sliku njene nevinosti; bi li ti mogao pred njom govoriti riječi nečiste ili misliti nesramno? Pa sjećajući se ove čiste djevice, ne vidiš li, kako je svaka nečistoća gadna i odurna, i kako ni jedna duša nečistim željama omrljana ne može onamo unići, gdje stanuju take djevičanske duše, kakva je sv. Agneta? Veli Sveto Pismo (Mat. 5, 8): „Blago onima, koji su čista srca, jer će Boga vidjeti". I opet (Efes. 5, 5): „Ovo znajte, da ni jedan nečist nema dijela u kraljevstvu Hrista i Boga". I kad ovo i ne bi bilo u Svetom Pismu, ti ćeš jamačno lako razumjeti, da i za drugi svijet valja ona: kakva slika takva prilika, dakle čisti sa čistima, a nečisti s nečistima. Ako dakle želiš doći u društvo sv. Agnete, pomnjivo pazi na svoje misli, oči, uši, jezik i ruke.

Pomolimo se.

Svemogući vječni Bože, koji slabe stvari na svijetu odabiraš, da smeteš jake, dopusti milostivo: koji blažene Agnete djevice i mučenice tvoje svečanost častimo, da njezinu zaštitu kod tebe osjećamo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

22. dan siječnja.

Sveti Vincencije.

Spasitelj naš bijaše odmah od početka znak, kojemu se je svijet protivio (Luk. 2, 34); on dogje k svojima, a svoji ga ne primiše (Iv. 1, 11), nego mrziše na nj i goniše ga od jasala do križa; poslije njegova uzašašća na nebo bjesniše Židovi i pogani s ognjem i mačem na vjesnike i ispovjednike vjere njegove. No sve neprijateljske sile ispogibaše u toj žestokoj borbi: stvar Hristova nadvlada. Hrist nadvlada svijet; to dokazuje ne samo historija svega svijeta nego i historija pojedinih ljudi, imenito i slavnoga mučenika, čiji se spomen danas svetkuje.

Vincencije bio je potomak veoma ugledna stara roda. Djed mu je imao čast konsulsku. Rodio se u Osci u Španjolskoj. Roditelji odgojivši sina iz malena jako brižljivo i kršćanski, dali su ga na dalje nauke Valeriju biskupu u Saragossi. Pod mudrom i blagom upravom ovoga svetoga čovjeka napredovao mladić lijepo u naucima svjetovnim i u znanosti stvari nebeskih. Kako je bio roda plemenita i krasan dušom i tijelom, mogao se je nadati u svijetu lijepoj sreći; ali sve miline ovoga svijeta nijesu njega mogle odmamiti od čvrste odluke: predati se posve službi Hristovoj. Suprot tadašnjemu običaju redi ga Valerije još dosta mlada za gjakona kod svoje biskupske crkve, i kako je sâm bio spora jezika, imenova mladoga gjakona mjesto sebe propovjednikom riječi Božje. Čast je ovu Vincencije vršio zdušno i revnosno, i što je riječju naučavao, to je djelom posvjedočavao, bio

je jedan od onih, koji se veliki nazivaju u kraljevstvu nebeskom, jer „čine i naučavaju". (Mat. 5, 19.)

Godine 303. poslije rogjenja Hristova dogje u Španjolsku za carskoga namjesnika Dacijan i donese sa sobom od cara Dioklecijana oštre naredbe na kršćane, osobito na svećenike njihove. Biskupa Valerija i njegova gjakona Vincencija dade odmah u teško gvoždje metnuti i preda se dovesti u Valenciju. Najprije budu bačeni u tamnicu, gdje im se za dugo nije davala nikakva hrana, ako su prem tegotnim dalekim putem već dosta bili izmučeni. Bojeći se pak Dacijan, da će sužnji od glada umrijeti i tako izmaći mukama, koje je za njih izmislilo nemilo srce njegovo, dovede ih pred svoju sudačku stolicu. Dacijan prekori Valerija, što ne sluša zapovijedi carske, a trebao bi svojom pokornošću dobar primjer davati kršćanima; Vincenciju reče, da mu ga je milo zbog njegove mladosti i ugledna roda; neka dakle obojica žrtvuju bogovima, ako hoće, da ih minu muke i smrt.

Biskup je Valerije budući spora jezika šutio. S toga ga Vincencije zapita: „Hoćeš li oče, da ja za tebe sudu odgovaram?" Odgovori mu biskup: „Već sam ti prije, sinko dragi, povjerio navješćivanje riječi Božje, i sad odgovaraj za vjeru našu". Tada će Vincencije Dacijanu: „Ti si nas pozvao, da se odrečemo vjere svoje; a znaj, da je u kršćana najveće zločinstvo ma i u najmanjoj stvari odmetnuti se od štovanja pravoga Boga. U kratko da ti kažem: mi smo kršćani, priznavaoci i službenici jednoga pravoga Boga, koji je vjekovit. Mi se ne plašimo tvojih prijetnji i muka, gotovi smo za istinu dati svoj život". U ovom smislu još je više govorio čvrsti u vjeri gjakon.

Riječi Vincencijeve razjariše Dacijana do bjesnila; staroga Valerija za kazan (kaštigu) samo izagna u tugju zemlju, a Vincencija razape na muke, da su mu kosti pucale i ruke se i noge iščašile. Tada ga zapita okrutnik: „Šta ćeš sada, ha?" Mučenik odgovori veselo: „Meni se zbiva, što sam već davno želio. Ne popusti od mučenja, da mi se slava ne umanji. . . Sluga Božji vazda je gotov sve trpjeti za ime Spasiteljevo! . . . Prosto ti je svu svoju okrutnost na meni pokazati. Ti ćeš vidjeti, da sam ja s pomoću Božjom jači u podnošenju mûkâ nego ti u mučenju . . ." Dacijan misleći da krvnici, koji su mučili Vincencija, odviše blago s njim postupaju, stane ih u bjesnilu svojem tući, i zapovjedi im, da mu kliještima meso s tijela saderu. Zatim pristupi nečovjek k mučeniku, i poče ga nagovarati, neka mu izda svete knjige kršćanske, da ih spali, tako da će se izmaći daljim mukama i poštediti svoj mladi život. „Nijesu svete knjige odregjene za oganj — odreče mu Vincencije — nego ti. Još jedan čas: i gust će te oblak zastrti, da te rine u bezdno, koje je upaljeno od gnjeva Božjega". Krvolok problijedi i zapovjedi Vincencija još groznije mučiti: metnuli su ga na usjao roštilj, odozgor pekli usjalim pločama i u rane mu sipali sol. Za toga strahovitoga zlostavljanja mučenik je nepomično upirao oči u nebo, Bogu se molio i ispovijedao vjeru. Sa roštilja odnijeli su ga natrag u tamnicu, noge mu metnuli u kladu, pod tijelo nastrli šiljasta crepinja, i ništa mu nijesu dali ni jesti ni piti.

No Bog ne ostavi vjernoga svjedoka svoga: na oči mu spusti blagi san, noge mu se razdriješiše, nova snaga proniče tijelom njegovim; kad se probudi, vidje pod sobom mjesto crepinja mirisavo

cvijeće, i prikazaše mu se angjeli, koji su pjevali Bogu u slavu, i on zapjeva s njima. Stražari zapanjeni gledahu svjetlost u mračnoj prije tamnici i slušahu divno pjevanje; po tom prigrliše vjeru Hristovu. I kršćani dogjoše k svetomu mučeniku: vezali su mu i cjelivali rane i natapali krvlju njegovom rupce svoje, da ih sahrane kao dragocjen spomen.

Kad je Dacijan to dočuo, metne mučenika u meku postelju rekavši, ako kasnije umre u postelji, ne će ga kršćani štovati kao sveca. Ali za Dacijana i njemu slične ljude valja ona (Ps. 2, 4): „Onaj koji živi na nebesima, smije im se, i Gospodin im se podsmijeva“. Istom su sveca u postelju postavili, ispusti pobožnu dušu, dne 22. siječnja godine 304. Jošte nije tiranin srca iskalio: tijelo mučenikovo baci u pusto polje, da ga razderu zvijeri i ptice. No Gospodin proslavi slugu svojega i poslije smrti: gavran je tijelo oblijetao i branio od druge životinje. Zatim utopiše tijelo u more, ali ga more izbaci. Na obali morskoj nagjoše kršćani Vincencijeve ostatke i ukopaše u zemlju, a kad je progonstvo prestalo, odnesoše ih u crkvicu, koja je bila izvan zidina grada Valencije.

* * *

Trnci nas podilaze, kad samo pomislimo, kakove je grozne muke pretrpio sv. Vincencije, i pitamo se u čudu: kako je samrtan čovjek mogao onolike boli podnositi dragovoljno pače radosno? Nije dakako mogao bez izvanredne milosti nebeske i bez goruće ljubavi k Bogu. Plamen ljubavi Božje koji je plamtio u srcu Vincencijevu, jači je bio od ognja, koji mu je palio tijelo. I nas pali oganj: oganj tjelesnih požuda (želja), koje gjavol u nama podžiže. Oživljavajmo s toga jednako u sebi ljubav Božju, i povećavajmo je čineći dobra djela, razmišljajući vječne istine i često i dostojno primajući svete sakramente. Tako ćemo, kao sv. Vincencije, nadvladati sve napasti, koje nam duši prijete, i napokon, kao on, dostat ćemo se života vječnoga.

Nikad se nije milost Božja očevidnije pokazala nego u viteškim krepostima i pobjedama, kojima su sveti mučenici nadvladali najstrašnije muke. A nas ozlovolji i najmanji bol! Ne mrmljajmo barem; kad nas Bog tegobom kojom kazni ili kuša, pa ako ga i molimo, da se smiluje na nas, pridodajmo svagda: Budi volja tvoja! Tä svačemu će biti ipak svršetak. „Svršetak je bio — kaže sv. Augustin — ljutosti i okrutnosti Dacijanovoj, a bio i mukama Vincencijevim; nasuprot nema svršetka kazni Dacijanovoj i plaći Vincencijevoj“.

Pomolimo se.

Pridogji, Gospodine, k prošnjama našim: koji se po opakosti svojoj priznajemo krivi, da se blaženoga mučenika tvojega Vincencija molitvom oslobodimo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

23. dan siječnja.

Sveti Ivan Milostivi.

Ni jedno djelo milosrgja ne preporučuje se u Svetom Pismu tako često kao milostinja (lemozina, almuštvo), to će reći pomoć koju tko iz pomilovanja podava čovjeku potrebnu. Čujmo samo, što o tom veli sveti Pavao apostol (Tim. I.

6. 17—19): „Bogatima na ovome svijetu zapovijedaj, da se ne ponose, niti uzdaju u nestalno bogatstvo nego u Boga živoga, koji nam sve daje izobilno za užitak; neka dobro čine, neka se bogate u dobrim djelima, neka rado davaju i udjeljuju, sabirajući sebi temelj dobar za u napredak, da postignu pravi život“. Prekrasan primjer milosrgja k ubogima i potrebnima daje nam sv. Ivan, kojemu su uprav zaradi njegova milostiva srca pridjeli pridjevak Milostivi.

Ivan Milostivi rodio se na otoku Cipru. Roditelji su mu bili jako bogati. Mlad se oženio, ali su mu žena i djeca rano poizumirala. Ostavši ovako sâm rasproda sve imanje svoje, i novac podijeli ubogim i potrebnim ljudima. S ove darežljivosti razleže mu se glas po svemu Istoku; sve ga je poštovalo i ljubilo, ter ga godine 608. svećenstvo i puk grada Aleksandrije u Misiru jednoglasice izabraše za patrijarha svoga. Prvo mu djelo bilo, kad se uspeo na stolicu patrijaršku, da je dao popisati sve uboge i neimućne u Aleksandriji, a bilo ih je sedam tisuća osam sto. Sve je ove potrebnike uzeo pod svoje okrilje, i akoprem su dohoci njegove patrijaršije bili veliki, bio je ipak prinugjen kojekad i sâm milostinju primati od drugih, no i ova je došla u ruke ubogima. Da ih što bolje zaštiti od svake nepravde, dobro je pazio, da ne bi trgovci, mesari i kramari imali krivu mjeru i vagu, i da ne bi javni službenici primali mito od bogatijih. Ubogi su odasvud grnuli k njemu, pa da im ne bi dvorski njegovi ljudi sprečavali pristup k njemu, sjedio je svake srijede i petka vani pred crkvom čitajući Sveto Pismo ili razgovarajući se s bogobojaznim ljudima; tada je mogao svatko bez i kakve sprečice k njemu doći.

No ima nešto što je od davanja milostinje potrebitije za spasenje, a to je ljubav. Sveti Pavao kaže (Kor. I. 13, 3): „Ako razdam za hranu siromasima sav imutak svoj, a nemam ljubavi, ništa mi ne pomaže“. A da je sveti patrijarh imao pravu ljubav, pokazao je ne samo tim, što je obilato udjeljivao ubogima, nego i drugim načinima. Da vidimo nekoliko primjera.

Patrijarh morade jednoga svećenika kazniti zbog prestupka; svećenik što bi trebalo da se popravi, uze patrijarha opadati po gradu. Čuvši za to patrijarh, žao mu je bilo ne toliko zbog poštenja svojega koliko zbog pogibli, u koju je moglo doći spasenje podložníka njegovih. Kad je u nedjelju zatim sv. Ivan već pristupio k oltaru, da služi svetu službu, padoše mu na um riječi Spasiteljeve (Mat. 6, 23. 24): „Ako prineseš dar svoj k oltaru, i ondje se opomeneš, da brat tvoj ima nešto na te, ostavi ondje dar svoj pred oltarom, i idi prije te se pomiri s bratom svojim, pa onda dogji i prinesi dar svoj“. On odstupi odmah od oltara, kao da mu je nešto pozlilo, i posla po onoga svećenika. Kad je ovaj došao, patrijarh prignu pred njim koljeno i reče; „Oprosti mi, brate!“ To je svećenika tako u srce dirnulo, da je i sâm odmah na koljena pao i molio za oproštenje. Patrijarh reče: „Oprostio Bog nama obojici!“ Tada ustadoše oba dva i pogjoše pomireni u crkvu, gdje je sv. Ivan mogao od srca kazati: „I otpusti nam duge naše, kako i mi otpuštamo dužnikom našim“.

Jednom se sveti patrijarh posvadi s Niketom carskim namjesnikom u Aleksandriji; patrijarh traži

nekakvu polakšicu za neimućne, a namjesnik ne htjede na to pristati. No patrijarh reče, da nije slobodno srditi se na koga bio razlog ili ne bio, pa pošlje pod večer dva svećenika k namjesniku, neka mu kažu: „Gospodine, sunce zalazi!“ opominjući ga riječi Svetoga Pisma (Efes. 4, 26): „Sunce neka ne zagje u srditosti vašoj“. Namjesnika silno uzdrmaše ove riječi, i pogje s mjesta patrijarhu, gdje se obojica od srca pomiriše.

Patrijarh imagjaše kod sebe sinovca svojega Gjuricu, kojega je jako volio. Ovaj se jednom svadi na ulici sa čovjekom prostijega roda, i bude od njega ružno opsovan. Gjurica se s toga vrlo ožalosti, najviše što je mislio, da je i stričevo poštenje ovako napadeno. Dogje plačuć kući i kad ga je stric pitao, šta mu je, ne može od plača odgovoriti. Drugi znajući što se je dogodilo, kažu mu sve. Na to će patrijarh sinovcu: „Tiho budi, ja ću te tako osvetiti, da će sav grad o tom govoriti“. Mladić je mislio, da će stric onoga čovjeka na javnu mjestu kazniti, kao što su onda biskupi mogli činiti, i utješio se. Tada poljubi patrijarh mladića, i reče mu: „Ako si zbilja moj rogjak, budi moj rogjak i u poniznosti, i uči se od mene podnositi uvrede od svakoga čovjeka; jer pravo rodbinstvo ne dolazi iz krvi i mesa nego iz srca“. A kako se je patrijarh osvetio onomu čovjeku, koji mu je sinovca uvrijedio? Evo ovako: onaj je čovjek još dugovao patrijarhu zakupninu; dozove dakle sv. Ivan upravitelja svojih dobara, i zapovjedi mu, da izbriše onaj dug, i tako je uvreditelju svojega sinovca još i dobro učinio.

Kad bi tko k sv. Ivanu došao i počeo koga opadati i potvarati, on bi gledao govor o drugim

stvarima zapodjeti; kad bi onaj ipak još i dalje opadao, patrijarh bi posve zamukao, i poslije bi sluzi svojemu zapovjedio, da onoga opadaća ne pušta više pred njega.

Mladić jedan zavede djevicu Bogu posvećenu, što je patrijarha dakako veoma ojadilo. Jednom zgodom zapodjede se riječ i o tom žalosnom događjaju; neki svećenici izrekoše oštar sud o mladiću, jer je dvije duše upropastio, svoju i djevičinu. Sveti Ivan ih ukori veleć: „Nemojte tako, sini moji; vi sámi činite dva grijeha: jedno, što prestupate zapovijed Hristovu: Ne sudite, da ne budete sugjeni; a drugo, što ne znate, jesu li ono dvoje još u grijehu; mogli su se megjutim i obratiti k Bogu“.

U ono doba bijahu sluge robovi, s kojima je gospodar mogao raditi, što i kako ga bila draga volja. Kad bi sveti patrijarh doznao za gospodara, koji zlo postupa sa služinčadi, dozvao bi ga k sebi i ljubazno mu govorio: „Sine moj, promisli, da Gospodin baš na niske stvari pòglêdâ. I rob je čovjek, i njega radi je stvoreno nebo, njega radi zemlja, njega radi zvijezde, njega radi sunce, njega radi more i sve što je u njemu; i njega služi angjel čuvar, i za njega dao se Hrist raspeti i sve pretrpio. A ti prezireš onoga, koga Bog sâm časti, i radiš s njim, kao da nemaš naravi iste s njim. Reci mi, bi li hotio, da te Bog za svaki tvoj grijeh kazni? Ne bi doista. Pa ipak se Bogu moliš: otpusti nam duge naše, kako i mi otpuštamo dužnikom našim. Oprosti dakle svaki put i robu svojemu, kad te uvrijedi“.

Buduć da je bilo poznato, kako se taj čovjekoljubac čvrsto drži riječi evangjeoske (Mat. 5, 42): „Koji ište u tebe, podaj mu; i koji hoće, da mu

uzajmiš, ne odreci mu“, poslužila se tim jedna varalica i uzajmila od njega prilično mnogo novaca; poslije je pak taj nevaljanac nijekao, da je i kad pozajmio novaca od patrijarha. Svetoga Ivana nagovarahu, neka varalicu tuži sudu, jer nije pravo, da ovaj potepe, što bi se moglo dati siromasima. Ivan za odgovor reče riječi Svetoga Pisma (Mat. 5, 45. 48): „Da budete sinovi oca svojega, koji je na nebesima, koji čini te sunce njegovo izlazi nad dobrima i zlima, i daždi na pravedne i nepravedne; budite savršeni, kao što je i otac vaš nebeski savršen“.

Drugda udijeli sveti patrijarh prosjaku jednomu manje, nego se ovaj nadao, pa zato poče vikati i psovati. Sluge patrijarhove navališe na besramnoga prosjaka. No patrijarh oštro ih ukori i reče: „Ja već šezdeset godina vrijegjam Hrista grijesima svojim, zašto da i ja jedan put ne pretrpim uvrede?“ Tada ponudi prosjaku kesu, neka izvadi, koliko hoće.

Bio čovjek u Aleksandriji veoma ugledan, koji je dugo vremena na nekoga mrzio. Sv. Ivan uzalud je nastojao pomiriti ga s protivnikom. Jednom dakle pošlje patrijarh po onoga čovjeka, jer ima s njim otrsiti znatan posao. Kad je došao, pozove ga Ivan u kućnu kapelicu, da će najprije odslužiti svetu službu. Osim pozvanoga bio je samo jedan poslužnik nazočan, s kojim se Ivan bio već dogovorio. Bio je onda običaj, da su kod službe Božje svi nazočni poslije podizanja zajedno sa svećenikom molili Očenaš. Kad su dakle došli do prošnje: „otpusti nam duge naše, kako i mi otpuštamo dužnikom našim“, zamukoše u jedan mah Ivan i poslužnik, tako da je pozvani čovjek sâm one riječi izgovorio. U onaj čas okrene se Ivan od oltara i reče: „Promisli, što

si u ovaj sveti trenutak Bogu rekao: otpusti meni, kako ja drugima otpuštam“. To je tako potreslo srce čovjeku, da se je bacio Ivanu pred noge i kazao: „Gospodine, što god zapovijedaš, gotov sam učiniti“, te se od srca pomiri s protivnikom.

Mogli bismo iz života sveca ovoga još više ovakvih lijepih zgoda pripovijedati; ali je već to dosta, što smo do sada napisali, da vidiš, kako je on riječju i djelom iskazivao najčišću ljubav, i kako je s njega milo odsijevao duh Hristov kao jutarnje sunce sa rosne kapljice.

O posljednjim danima velikoga ovoga čovjeka čitamo, da je putujući u Carigrad došao bio već do otoka Roda, no osjetivši da mu je prispio čas smrtni, ode upravo na Cipar, i u rodnom mjestu ispusti bogoljubnu dušu godine 616. Tijelo sv. Ivana Milostivoga preneseno bi kasnije u Carigrad, a odanle ga je car Turski na dar poslao u Budim Ugarskomu i Hrvatskomu kralju Matijašu. Sad se sveti ostaci nalaze u Požunu u crkvi sv. Martina.

* * *

Dobrota k ubogima i nevoljnima za cijelo je krepost najumiljatija a uz to najlakša. Ne treba upravo da bude tko svetac a da bude ipak vrlo milostiv bijednim ljudima. Gle, dragi kršćanine, može biti s dušom tvojom rgjavo, može biti puno gòre nego i sâm misliš; mnoge milostinje i djela milosrdna ne mogu dakako izbrisati grijeha tvojih. No ako budeš mnogo dobra činio nevoljnicima i srce im pokazivao milostivo, i Bog će tvojoj ubogoj duši biti milostiv, i gledat će, da te unutrašnjim i izvanjim opomenama navede na poboljšanje i na put spasenja. Bog je i poganinu Korneliju preko

angjela rekao (Djel. Apost. 10, 4): „Milostinje tvoje uzidoše na spomen pred Boga“.

Milosrgju sv. Ivana k nevoljnicima svi su se s razlogom čudili; no još pouzdaniji znak, da je duh Hristov živio u njemu, bila je ljubav njegova k svim ljudima i k neprijateljima. Upravo je ljubav k neprijateljima kušnja, na kojoj je nama svima opstati, ako želimo doći u blaženstvo. Bog je tako udesio ovaj svijet, da svaki čovjek bude kad i kad uvrijegjen ili da mu se učini krivica. I tebi se je, dragi kršćanine, to već dogodilo, ili ako nije, jamačno će ti se još dogoditi. Bog ti tako daje zgodu, da učiniš najbolju pokoru i pokažeš najljepšu ljubav. Ako svaku uvredu zaradi Boga odmah oprostiš, budi uvjeren, da će i tebi Bog grijehe oprostiti, a u samrtni čas nema ti ljepše utjehe, nego ako si bio za života mnogo puti uvrijegjen a isto si toliko puta oprostio. Pa kao što je na licu čovječjemu oko od svega najljepše, i najljepše bi lice bez očiju bilo ružno, tako je u životu kršćanskom najljepša stvar srdačna pomirljivost, i bez ljubavi k neprijateljima sve su kreposti lažne i nevaljane. Promisli dobro, ljubav k neprijateljima nije savršenstvo, koje se ište samo od velikih svetaca, nego je dužnost svakomu, koji hoće da unigje u kraljevstvo nebesko.

Razmisli de sada odmah, da li ne živiš s kim u neprijateljstvu, pa se sjeti riječi Duha svetoga: sunce neka ne zagje u srditosti vašoj. Ne mudruj puno, tko je više kriv neprijateljstvu, ti ili bližnji. Što si bolji kršćanin, radije ćeš sebe krivcem priznati, a što je lošije (slabije) u tebe kršćanstvo, to će ti se veća činiti krivnja u bližnjega. A napokon kad bi i zbilja tvoj bližnji bio veći krivac od tebe, nijesi li sada čitao u životu sv. Ivana Milostivoga, kako je on radio s neprijateljima? Zar ne bi bilo od tebe lijepo i plemenito, kad bi ti prvi neprijatelju pružio ruku na pomirbu i izbavio ga od mržnje na tebe, ako i krivične? Pa da i u srcu svojem ugušiš svaki gnjev i mrzost na njega, izmoli za nj Očenaš; tako ćeš neprijatelju dobro učiniti, a sebi još bolje, jer će se molitva tvoja kao mirišljiv tamjan uzviti k prijestolu onoga, koji je rekao (Mat. 5, 44): „Ljubite neprijatelje svoje . . . činite dobro onima, koji na vas mrze“.

Pomolimo se.

Usliši, molimo Gospodine, prošnje naše, koje donosimo o svetkovini blaženoga Ivana Milostivoga ispovjednika tvojega i biskupa, i koji ti je vrijedan bio dostojno služiti, njegovim odvjetnim zaslugama od svih nas oslobodi grijèhâ. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

24. dan siječnja.

Sveti Timotej.

Megju najznamenitije ljude, o kojima čitamo u Svetom Pismu novoga zavjeta, broji se bez sumnje sv. Timotej, drug sv. Pavla apostola, slavan s nelicemjerne vjere i neumorne trudbe za slavu Božju.

Timotej rodi se u Listri u Maloj Asiji. Otac mu bijaše poganin a mati po imenu Eunika Židovka. Majka i baba Loida, obje bogobojazne, iz mlada su ga veoma skrbljivo odgajale i u djetinje meko srce sadile strah Božji i ljubav k riječi Božjoj: davale su mu u ruke svete knjige staroga zavjeta i učile ga živjeti po pregnuću Davidovu i mudrosti Salomonovoj. Kad je sv. Pavao na prvom putovanju

apostolskom s Barnabom došao u Listru i čovjeka, koji bješe hrom od rogjenja, u ime Isusovo izliječio. Videći to ljudi stadoše vikati, da su bogovi k njima sišli, i nazivahu Barnabu Jupitrom a Pavla Merkurijem, jer je on upravljao riječju. (Jupitar bijaše u pogana Rimljana najveći bog a Merkurije bog trgovine, umjetnosti i tumač drugim bogovima). I svećenik Jupitrov dovede junce i donese vijence i s narodom htjede, da prinosi žrtvu. Kad su to čuli Barnaba i Pavao, skočiše megju narod vičući i govoreći: „Ljudi! šta to činite? I mi smo kao i vi smrtni ljudi, koji vam propovijedamo evangjelje, da se od ovih lažnih stvari obratite k Bogu živomu, koji je stvorio nebo i zemlju i more i sve što je u njima“. (Djel. Apost. 14, 15). Tako ih odvratiše od lude nakane. Za tim pak pobuniše Židovi nestalno ljudstvo na apostole, i Pavla zasuše kamenjem i izvukoše iz grada misleći, da je mrtav. A kad su ga učenici opkolili, ustade i ugje u grad. Megju obraćenima, koje je Pavao pridobio za vjeru u Isusa Hrista, bijaše Timotej a jamačno i njegova majka i baba.

Kad je Pavao na drugom svojem putovanju apostolskom došao opet u Listru, gle, ondje bješe učenik Timotej, za kojega su dobro svjedočila braća u Listri i u Ikoniju. Ovoga namisli apostol uzeti sa sobom; i uze ga i obreza zbog Židova, koji su bili u onim mjestima, jer su svi znali, da mu je otac bio poganin, a Židovi se nijesu hotjeli družiti s neobrezanima. Od onda je Timotej bio vjeran drug Pavlu, i štovao ga kao oca svoga i službenika Hristova, pokoravajući mu se u svemu; a Pavao je pazio njega kao ljubazna sina. Išli su skupa od naroda do naroda navješćujući evangjelje.

Efes, najveći trgovački grad na Maloasijskoj obali, bijaše veoma bogat i slavan ne samo zbog žive svoje trgovine nego i zbog prekrasnoga hrama (crkve) božice Dijane, koji se brojio u osam čuda staroga svijeta, i u koji je silan narod odasvuda vrvio. U tom gradu boravio je Pavao apostol dvije godine, i najprije navješćivao nauk Isusov u zbornici Židovskoj a po tom u školi nekoga Tirana, kamo su i pogani dolazili. Tako se pomalo ondje skupi velika općina kršćanska, kojoj se ime čulo daleko u svijet. Bilo je pak u Efesu mnogo zlatárâ i srebrnárâ, koji su od štovanja božice Dijane imali veliku korist gradeći crkvice i likove (kipove) Dijanine i skupo ih prodavajući kao svetinje. A što je više raslo kršćanstvo, manja bijaše progja i manji dobitak zlatarima. S toga zlatar Demetrije pobuni druge zlatare na Pavla, i oni se napuniše gnjeva i vikahu govoreći: Velika je Dijana Efeška! Silna gungula nasta u gradu i jedva je utiša pisar gradski. Tada Pavao da se poradi njega ne ponovi buna, dozva k sebi učenike (kršćane), i utješivši ih oprosti se s njima i izigje, da ide u Maćedoniju, ostavivši za svojega namjesnika u Efesu Timoteja, da bude biskup iliti glava općini kršćanskoj, da kazuje nekima, da drukčije ne uče niti gledaju na izmišljotine i na rodoslovja beskrajna, nego da se čine molitve, prošnje, zahvaljivanja za sve ljude; muškarci da čine molitve na svakom mjestu podižući čiste ruke bez gnjeva i svagje, tako i žene u pristojnom odijelu, sa stidom i poštenjem, da ukrašuju sebe ne pletenicama ni zlatom ili biserom ili haljinama skupocjenim nego dobrim djelima, kao što se pristoji ženama, koje obećavaju pobožnost“. (Tim. I. 1, 3. 4; 2, 1. 8—10). No premda je Timotej stolicu

biskupsku imao u Efesu, ipak ga još i kasnije nalazimo u društvu s Pavlom, tako u Troadi i Korintu i naročito u Rimu, kamo ga je apostol za tamnovanja svojega pozvao, da se utješi nazočnošću ljubaznoga učenika. Poslije smrti svetih apostola Petra i Pavla Timotej prebivaše stalno u Efesu.

Sv. Pavao pisa dvije poslanice (lista) Timoteju, koje se još sada nalaze u Svetom Pismu, a pune su mudra nauka za sve, osobito pak za one, koji se imadu brinuti za spasenje duša Bogom im povjerenih. Iz prve poslanice vidimo, da je Timotej oštro postio i vina nikad ne pio. Apostol brinući se i za tjelesno zdravlje učenika svoga, svjetuje ga (5, 23), da „vode više ne pije, nego da pije pomalo vina radi želuca svojega i čestih svojih bolesti“.

Kako je učitelj Pavao tako je i učenik Timotej smrću posvjedočio istinu vjere Hristove. Jer kad su Efesci godine 97. poslije Hrista imali svetkovinu Dijaninu i lik njezin javno po ulicama nosili, hotio ih je Timotej od praznovjerja odvratiti i naučiti vjeri u pravoga Boga, koji je stvorio nebo i zemlju. No pogani tom poukom ražljućeni pograbe kamenje i stanu se nabacivati na nj. Kršćani dotrčavši jedva silom biskupa istrgnu iz ruku bijesne svjetine i odvedu na mjesto zaklonito, gdje skoro zatim ispusti dušu.

* * *

Sv. apostol Pavao svjetova Timoteja, da pije pomalo vina radi želuca svojega. Malo vina piti zdravo je, osobito onomu, koji ima slab želudac; no odviše piti škodljivo je svakomu, ma imao koliko mu drago zdrav želudac. Bog nam je vino dao, da krijepimo slabo tijelo, a ne da njim ubijamo

dušu, često i tijelo. Zato slušaj, dragi kršćanine, sv. Pavla, kad veli, da pij pomalo vina, i budi umjeren u pilu. Ne misli pak, da si umjeren, ako i mnogo popiješ, ali se još uvijek na nogama držiš. Ako ideš u krčmu, kad bi trebalo raditi, ako trošiš za pilo novac, koji krvavo trebaš za kuću, za ženu, djecu, porez, opravu, hranu, znaj, da si na putu postati pijanica. Okreni se, brate, s puta, dok je doba: kad te strast posve svlada, ne ćeš gotovo moći njena jarma zbaciti. A šta imaš od pijanstva? Eto 1. Kvariš sebi zdravlje: čeka te drhtavica, vodena bolest, upala plûćâ ili sušica, ako se prije drugač ne ubiješ. 2. Propada ti imutak, dugovi rastu, zaslužba prestaje, djeca se zapuštaju. 3. U kući nema mira; žena jauče, psuje i kune, i tebe drži svojim gjavolom, koji joj život truješ; a djeca ne znaju za čovjeka, kojega bi mogla većma prezirati i nenavidjeti nego tebe, oca svojega; može biti da im sáma majka ulijeva u srce ovaj prezir i mržnju na tebe. 4. Gubiš poštenje; nitko nije odurniji od pijanca. 5. U pijanstvu ružno govoriš, svagjaš se, kuneš, činiš ludosti kojekakve i kadšto takva gadna djela, kojih u treznoći ne bi mogao počiniti. 6. Kad se pijanac rastrijezni, u tijelu mu je i u savjesti göre nego i kojemu čovjeku. Napokon je 7. najgroznije, što Duh sveti kaže na usta sv. Pavla (Kor. I. 6, 9. 10): „Ne varajte se . . . ni lakomci, ni pijanice kraljevstva Božjega ne će naslijediti“.

Pomolimo se.

Na slabost našu ogledaj se, svemogući Bože, i kako nas breme našega djela tišti, neka nas blaženoga Timoteja mučenika tvojega i biskupa dični zagovor brani. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

25. dan siječnja.

Obraćenje svetoga Pavla apostola.

vemoguća je milost Gospodina našega Isusa Hrista: najljućega progonitelja kršćanskoga obrati u najglasitijega vjesnika svete vjere i u apostola narodima. Crkva Hristova svetkuje danas spomen toga obraćenja na slavu Bogu i na opomenu grešnicima, neka se uzdaju u milost Božju, koja i kamena srca umekša i na dobro skloni, ako joj se uporno ne protive.

Pavao, kojemu je prije bilo ime Savao, bijaše sin Židovskih roditelja iz plemena Benjaminova, koji su se bili naselili u Tarsu glavnom gradu Maloasijske pokrajine Cilicije te imali pravo Rimskoga gragjanstva. Za mlada bi poslan u Jerusalem u školu glasovitoga učitelja Gamaliela, da temeljito nauči zakon Mojsijev. U ono je doba bio već razdor u vjeri Židovskoj, ova se cijepala u više strana, od kojih je strana farisejska bila najznatnija. Fariseji ne mareći puno za unutrašnju svetost izvršivali bi izvana na dlaku zakon Mojsijev, pa bi se s toga ponosili, da su oni jedini Bogu mili i dragi, druge ljude bi prezirali i mrzili, pače bi naučavali, da je Bog upravo dužan njih na ovom svijetu učiniti sretne i na drugom blažene, a svi drugi ljudi da su prokleti. Bili su fariseji s veće strane grobovi izvana pobijeljeni a iznutra puni gada i smrada, premda bi se i megju njima našao po gdjekoji čestit čovjek. Takov čestit farisej bio je i Savlov učitelj Gamaliel. U školi njegovoj mladi Savao preteče sve drugove svoje u nauku i usplamti većma od svih za zakon Mojsijev i nauke farisejske. Ali upravo znanje bez poniznosti i revnost (trudba) bez razboritosti učini Pavla neprijateljem Isusa Hrista i učenika njegovih. Kad su Židovi svetoga Stefana kamenjem zasipali, oni haljine svoje metnuše kòd nogû mladića Savla; i on bješe pristao na smrt Stefanovu. Savao ču, kako se mučenik Gospodnji moli za krvnike svoje, pa toj molitvi sv. Augustin pripisuje obraćenje Pavlovo. „Crkva — kaže sv. otac — ne bi nikad imala Pavla, da se nije Stefan za nj Bogu molio.“

U taj dan postade veliko progonstvo na kršćane u Jerusalemu, i Savao im dosagjivaše, jer bi išao po kućama i vukao ljude i žene te predavao u tamnicu. Slušajući sve jednako, da su Spasitelj naš Isus i učenici njegovi neprijatelji zakonu Mojsijevu, koji mu je srcu sasvim prirastao, disaše prijetnjom na učenike Gospodnje i žegjaše za krvlju njihovom. Zato izmoli od Židovskoga poglavara svećeničkoga poslanice (pisma) u Damasak na zbornice (Židovske bogomolje), da sve Židove, koji su Isusa priznavali za Spasitelja, poveže i dovede u Jerusalem. I samo ime Savlovo bijaše kršćanima strašno.

Ali čovjek snuje, a Bog boguje: na molitvu sv. Stefana i drugih progonjenih vjernih htjede Bog na Savlu pokazati dugotrpnost svoju. Kad je bio naime Savao na putu i došao blizu Damaska, u jedan put obasja ga svjetlost s neba, i padnuvši na zemlju ču glas gdje mu govori: Savle! Savle! zašto me progoniš? A Savao reče: Tko si ti Gospodine? A Gospodin reče: Ja sam Isus, kojega ti progoniš; teško ti je protiv ostana praćati se (to je protiviti se silnijemu od sebe). Ovaj blagi ukor Spasiteljev, unutrašnjom milošću praćen, umekša upornost Savlovu, ugasi mu bjesnilo na progonjene, iscijeli oholost njegovu i stvori ga čovjekom posve

novim. Savao drhćući od straha reče: Gospodine! šta hoćeš da činim? I Gospodin mu reče: Ustani i ugji u grad, pa će ti se kazati, šta ti treba činiti. A ljudi koji su išli s njim, stajahu i čugjahu se, jer su čuli glas a nijesu vidjeli nikoga. I Savao usta sa zemlje i otvorenim očima svojim nikoga ne vidje. A oni ga uzeše za ruku i uvedoše u Damasak u kuću Žida po imenu Jude. I bješe tri dana slijep i ne jede i ne pi. A u Damasku bješe učenik Isusov po imenu Ananija. Ovomu se prikaza Gospodin i reče, neka u kući Judinoj traži Savla Taršanina, gdje se Bogu moli. Pobožni Ananija uplaši se od imena Savlova, jer je znao za sve zlo, što je počinio vjernima u Jerusalemu, i zašto je došao u Damasak. A Gospodin reče Ananiji: Idi, jer mi je Savao sud (posuda) izabrani, da iznese ime moje pred neznabošce i kraljeve i sinove Israelove. I ja ću mu pokazati, koliko mu valja postradati za ime moje. I pogje Ananija i ugje u kuću i metnuvši ruke na Savla, reče: Savle brate! Gospodin Isus, koji ti se javio na putu kojim si išao, posla me, da progledaš i da se napuniš Duha svetoga. I odmah otpadoše s očiju njegovih kao ljuske i odmah progleda. I još mu reče Ananija: Bog otaca naših izabra te, da poznaš volju njegovu, i da vidiš pravednika, i da čuješ glas iz usta njegovih; jer ćeš mu biti svjedok pred svim ljudima za ono, što si vidio i čuo. I što sad oklijevaš? Ustani i krsti se i operi se od grijeha svojih, prizvavši ime Gospodina Isusa. I Savao ustade i krsti se, i pošto se je najeo, okrijepi se. I bi nekoliko dana s učenicima, koji su bili u Damasku, i odmah po zbornicama propovijedaše Isusa, da je on Sin Božji. A svi koji su slušali, divljahu se i govorahu: nije li ovo onaj, koji je progonio u Jerusalemu one, koji su prizivali ime ovo, i ovamo je zato došao, da ih povezane vodi glavarima svećeničkim? A kad se navršilo mnogo dana, dogovoriše se Židovi, da ga ubiju, ali Savao doznade njihov dogovor, i učenici ga uzeše noću i spustiše preko zida u košari. I dogje Savao u Jerusalem, no svi ga se učenici Isusovi bojahu, jer nijesu vjerovali, da je i on učenik; a kad su čuli obraćenje njegovo, radovahu se i hvaljahu Boga (Djel. Ap. 9, 1ss; 22, 3ss). Tako bude od Savla Pavao, od hulitelja i gonitelja Isusova slavitelj i navjestitelj svete vjere njegove. Pavao postade apostol narodima, i njegova se riječ ču po svim stranama tada poznatoga svijeta, po svim krajevima silne Rimske carevine.

* * *

Savlovo življenje prije obraćenja njegova očevidno nam pokazuje, kako oholost zašljepljuje čovjeka. Iz knjiga Mojsijevih, imenito iz pisama proročkih, i iz crkvenih običaja Židovskih moglo se razabrati, da je Isus zbilja u starom zavjetu obećani Spasitelj svijeta; no Savao, premda vele učen i zdušan izvršivalac zakona Mojsijeva, nije poznao Isusa, jer mu je magla oholosti zastirala istinu. Bog se oholima protivi a poniznima dava milost. Često ubog ratar bolje umije Boga služiti nego li učena a ohola glava. U poniznosti srca služi Gospodina!

Obraćenje Pavlovo lijepa nam je potvrda, da je milosrdnost Božja neizmjerna i da ruka njegova nije okraćala: bio kolik god grešnik, ne zdvoj, samo se tvrdoglavo ne protivi milosti Božjoj. Bog je bio milostiv najljućemu protivniku crkve svoje, ni tebe ne će zavrći, ako ga se ne oglušiš, kad te zovne

bilo srećom, koju ti da, ili nesrećom, koja te zadesi, ili propovjednikom, koji te opomene, ili prijateljem, koji ti predoči tvoje jadno grešno stanje. Ako danas glas njegov, kao Savao, začuješ, nemoj da ti odrveni srce, nego ponizno reci: Gospodine! šta hoćeš da činim? Poslat će Gospodin i tebi Ananiju, ispovjednika, koji će ti kazati, šta imaš činiti, i koji će te lijepo voditi stazom prave pokore, da budeš izabrani sud kao sv. Pavao.

Obraćenje sv. Pavla napokon najljepši nam je primjer prave pokore i istinskoga poboljšanja. On je javno priznavao prijašnje svoje zlo djelo veleć (Kor. I. 15, 9): „Nijesam dostojan, da se zovem apostol, jer sam progonio crkvu Božju". Popravio je sablazan prije uzrokovanu i nije se sramio pred neznabošce i kraljeve i sinove Israelove iznositi ime Isusovo, koje je prije u šljepoti svojoj proklinjao, te što je veću štetu prije činio crkvi Hristovoj, to se više kasnije trudio raširiti kraljevstvo Božje po svijetu. Tko istinsku pokoru učini i zbilja se popravi, ostaje Bogu vjeran do svršetka, kao sv. Pavao koji je za vjeru Isusovu dao život.

Pomolimo se.

Bože, koji si sav svijet naučavao propovijedanjem blaženoga Pavla apostola, daj nam, molimo: koji danas njegovo obraćenje svetkujemo, da po njegovim primjerima do tebe koračamo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

26. dan siječnja.

Sveti Polikarpo.

U Smirni u Maloj Asiji bijaše bogobojazna udovica, koja kupi malo ropče, pomnjivo ga odgoji i pouči u spasonosnoj vjeri. Ropče, po imenu Polikarpo, zbog dobra srca, pokornosti i bogoljubnosti veoma omili udovici, ona ga posini i učini baštinikom svih dobara svojih. Poslije smrti hraniteljičine Polikarpo vazda se opominjao, da je bio nekad ubogo siroče, i zato je mnogo dobra tvorio udovicama i sirotama. Budući sâm malim zadovoljan, mnogo mu je pretjecalo za djela milosrdnosti.

Kad biskup Bukol dozna za čestitoga mladića, uzme ga k sebi, pouči temeljito i redi za gjakona a malo kasnije za svećenika. Tada bude Polikarpo još revnosniji (brižljiviji) u dobru i svaki dan svetiji u življenju. Biskup izjavi prije smrti svoje želju, da mu bude Polikarpo nasljednik; a sve koliko svećenstvo i sav vjerni puk radosno se na to privoli. Sâm sveti Ivan apostol i evangjelist posveti Polikarpa za biskupa u Smirni godine 96. poslije rogjenja Hristova. Ove časti pokaza se on vazda dostojan. Propovijedi njegove bijahu prave riječi Božje, koje su kao oštar mač sasijecale zablude poganske. I mnoga čuda učini, kojima je mnoge neznabošce obratio k vjeri kršćanskoj. Takov učenik Gospodnji bijaše za cijelo Bogu i ljudima mio i drag. I doista sâm Bog ovako hvali biskupa Smiranskoga u knjizi Otkrivenja Ivanova (2, 8—10): „Ovo govori prvi i pošljednji, koji bješe mrtav i evo je živ: znam nevolju tvoju i siromaštvo tvoje, ali si bogat, i hule na tebe oni, koji govore, da su Ži-

dovi, a nijesu nego zbornica sotonina. Ne boj se ništa, što ćeš trpjeti. Gle, gjavol će neke od vas metati u tamnicu, da se iskušate, i imat ćete nevolju do deset dana. Budi vjeran do smrti, i dat ću ti vijenac života". I vjerni njegovi tako su ga pazili (ljubili), da su gledali dotaknuti se odjeće njegove, kad bi megju njih došao. A i drugi biskupi, druzi njegovi u vinogradu Gospodnjemu, veoma su ga poštovali. Sv. Ignacije biskup Antiohijski baš je tada bio osugjen, da se u Rim odvede i ondje muči. Na putu ka groznoj smrti posjeti Polikarpa, i kasnije mu još pisa dvije poslanice (lista) pune mudrosti nebeske.

U ono doba bijaše razlika megju istočnom i zapadnom crkvom u svetkovanju uskrsnoga blagdana; istočna je naime crkva uskrs praznovala na četrnaesti dan po mlagju mjeseca ožujka, a zapadna iliti Rimska u nedjelju, koja dogje za četrnaestim danom po mlagju. Da se ova razlika poravna, ode Polikarpo, tada već starac od šezdeset godina, u Rim k papi sv. Anicetu. Akoprem se ova dva sveta čovjeka nijesu porazumjela o danu uskrsnom, sa svim tim je papa Anicet veoma štovao Polikarpa, i molio ga, da mjesto njega služi veliku misu. I u samom Rimu je sveti biskup zalutale ovce Isusu povraćao. Krivovjernici Valentin i Marcion smutiše mnogo ljudi; njima otkri Polikarpo zlobu i zablude krivovjerničke, te ih privede opet k pravoj vjeri.

Sv. Polikarpo povrati se iz Rima u Smirnu. Godine 166. za Rimskoga cesara Marka Aurelija počeše pogani kršćane nemilice progoniti. Namjesnik cesarski u Smirni poče progonstvo tim, što je dvanaest kršćana bacio divljoj zvjeradi, da ih prožderu. Megju ovim mučenicima bijaše mladić po imenu Germanik, kojega je namjesnik laskavim riječima nagovarao, nek se odmetne od vjere kršćanske i tako poštedi mladi svoj život; ali hrabri mladić razdraži sâm na sebe divlju zvijer, samo da se što prije oprosti nepravde ovoga svijeta. Zaćudi se svjetina junaštvu mladoga kršćanina i stade vikati: Polikarpa potražite; on je otac kršćanima, on obara naše bogove!

Muku ovoga velikoga biskupa pripovijedat ćemo po poslanici, koju su crkveni poglavari u Smirni, bivši očevici slavne smrti njegove, pisali kršćanskoj općini u Filadelfiji:

„Kad je Polikarpo, divni ovaj čovjek, čuo, da hoće puk da ga ubije, odluči ostati u gradu. Ali ga njegovi nagovarahu, neka pobjegne. Ode dakle u zaselak, koji je bio blizu grada. Tu nije s onima, koji su bili kod njega, ništa drugo radio, nego dan i noć Bogu se molio za sve, kao što je svagda činio po običaju svom. Megjutim tri dana prije što će ga uhvatiti, objavi mu se znak: vidje gdje mu plamen opkoljuje uzglavlje. Tada reče svojima: Ljubazna braćo! sad ne dvoumim nimalo, da ću za vjeru Hristovu biti ognjem opkoljen i tako umrijeti. Blagosloven bio Otac Gospodina našega Isusa Hrista, koji me čini dostojnim vijenca mučeničkoga!

Već su bile uhode blizu, kad ali Polikarpo ode u drugi zaselak. Ne našavši njega pograbiše dva dječaka i jednoga od njih dotle tukoše, dok je prokazao prebivalište biskupovo. S ovim dječakom odoše k Polikarpu, oružani kao da idu na razbojnika; a bijaše u petak pod večer.

Kasno pod noć navališe na nj i nagjoše ga u gornjem spratu kuće. Odanle bio bi mogao još pobjeći, ali ne htjede i reče: Neka bude volja Go-

spodnja. I kad je čuo one ljude dolje govoriti, sigje i govori s njima. Oni se začudiše njegovoj starosti i radosnu licu, i neki rekoše: Je li nam trebalo ovako hitjeti, da ulovimo takova starca?

On odmah zapovjedi, neka se dade momčadi jesti i piti, koliko hoće, samo ih zaprosi, da može jednu uru bez smetnje Bogu se moliti. To mu dopustiše. Onda se Bogu moljaše stojeć, pun milosti Božje, tako da je dvije ure neprestano govorio. I sáme su se izaslane sluge namjesnikove čudile, i nekima je bilo žao, što su navalili na takvoga bogodušnoga starca. Poslije molitve posadiše ga na magarca i odvedoše u grad na veliku subotu.

Na putu susretoše ga desetnik Herod i otac njegov Niketa. Ovi su sjedjeli na kolima i rekli Polikarpu, nek uzigje k njima. Tada mu reku: A zar je zlo kazati cesaru gospodin i njemu žrtvovati, pa se tako osloboditi? Isprva ne odgovori ništa, a kad su ga salijetali, reče im: Ne ću učiniti, na što me svjetujete. Kad su vidjeli, da ga ne mogu nagovoriti, opsovaše ga i zbaciše s kôlâ, tako da mu se je pozlijedila nožna cijev. A on, kao da mu se nije ništa dogodilo, veseo igjaše u amfiteatar.

Amfiteatar bijaše u staro doba velika zgrada, u kojoj su se prikazivale igre, glume, borbe sa životinjama, pače i borbe ljudske. Zgrada bijaše okrugla, u srijedi borile bi se zvijeri ili ljudi, a u okolo sjedjeli gledaoci, prednji nisko a drugi straga sve više. U sredinu ovakvih amfiteatara doveli bi pogani kršćane, pa napustili na njih gladnu divlju zvjerad: lavove, risove, slonove, medvjede, i tako dalje, da ih raskinu i prožderu. U ovakov amfiteatar doveden bi Polikarpo. Kad je unišao, nastade tolika krika, da nije mogao nitko ništa čuti. A Polikarpu dogje s neba glas: Hrabar budi i junački se bori, Polikarpo! Nitko nije vidio onoga, od koga dogje glas, ali su mnogi od naših, koji bijahu nazočni, čuli glas.

Doveden k namjesniku, bi upitan, je li on Polikarpo? Odgovori: da, jesam. Onda mu reče namjesnik: Gledaj na starost svoju, odreci se Hrista, zakuni se srećom cesarovom. Budi pametan! Reci: propali bezbožnici! Polikarpo sa ozbiljskim licem pogledavši svu rulju bezbožnih pogana, što su sjedjeli u amfiteatru, pruživši ruke k njima i uzdahnuvši k nebu reče: Propali bezbožnici! Kad ga je namjesnik po tom opet salijetao i govorio mu: Zakuni se, pa ću te pustiti. Opsuj Hrista; odgovori mu Polikarpo: Osamdeset i šest godina ga služim, i nikad mi nije nikakva zla učinio; kako da psujem kralja mojega, koji me je spasao? Namjesnik mu prijetio zvijerima i ognjem, a on odrekao: Prijetiš mi ognjem, koji časak peče i brzo ugasne, a ne znaš za oganj idućega suda i vječne kazni, koji se čuva za opake. No šta oklijevaš? učini, što hoćeš!

Govoreći tako bi pun pouzdanja; i radost i milost Božja razli mu se licem. Namjesnik ljut posla u amfiteatar glasnika, koji tri puta razglasi: Polikarpo je priznao, da je kršćanin.

Kad je to čula svjetina, stane vikati prigledaču divlje zvjeradi, neka pusti lava na Polikarpa. Prigledač odgovori, da mu nije prosto. Tada svi u jedan put zavikaše: Polikarpa treba sažeći! Ovako se je imala ispuniti prikaza, koju je imao Polikarpo o gorućem uzglavlju.

Sad se dogodi sve brže, nego li je moći riječima iskazati. Donesoše brzo iz radionica i kupaonica cjepanica i šušljevine; oko toga su se osobito

trudili Židovi, kao što su navikli kod ovakvih zgoda. Kad je lomača bila gotova, svuče se Polikarpo sàm i dade se svezati ka kolu; po tom kao izvrstan ovan iz velikoga krda, kojega će prinijeti kao žrtvu Bogu ugodnu, pogleda na nebo i reče: Gospodine Bože svemogući, Oče ljubljenoga i blagoslovenoga Sina tvojega Isusa Hrista, po kojem tebe poznasmo, Bože ângjêlâ i sîlâ i svega stvorenja i svega roda prăvednîkâ pred licem tvojim živećih, blagoslivam te, što si me ovaj dan i ovaj čas dostojna učinio, da dijel dobijem u broju mučenika tvojih, u kaležu Pomazanika tvojega, na uskrsnuće žitka vječnoga, duše i tijela, u neraspadljivosti po Duhu svetom; megju koje neka budem ja danas primljen pred tobom u žrtvi pretiloj i ugodnoj, kao što si pripravio i meni objavio i sada izvršio, nelažljivi i istiniti Bože! S toga za sve hvalim te, blagoslivam te, slavim te, s vjekovitim i nebeskim Isukrstom, ljubljenim tvojim Sinom, s kojim tebi i Duhu svetomu slava i sada i u vijeke. Amen. Kada dovrši molitvu, krvnici zapališe lomaču i plamen se umah uzvi k nebu. No dogodi se veliko čudo, koje su svi nazočni vidjeli i sačuvali drugima za svjedočanstvo. Oganj naime kao svod i kao jedro vjetrom razapeto obuhvati tijelo mučenikovo, i bijaše u sredini ne kao meso pečeno nego kao hljeb, koji se žari, ili kao zlato ili srebro, koje se u peći čisti. I miris zamirisa kao tamnjan ili draga mast.

Kad su bezbožnici vidjeli, da mu oganj ne može tijela sažeći, zapovjediše krvniku, da bodežem probode tijelo mučenikovo. I kad je krvnik to učinio, toliko krvi procuri, da je ugasila oganj i da se je sva svjetina čudila, kolika je razlika megju nevjernicima i megju izabranima, s kojima se pridruži divni mučenik Polikarpo, koji bijaše učitelj apostolski i proročki biskup Smiranske katoličke crkve; jer koja je god riječ izašla iz usta njegovih, svaka se ispunila ili će se ispuniti.

Ali zavidni onaj i zlobni i opaki pokoljenju pravedničkomu vazda neprijateljski protivnik, videći dično njegovo mučeništvo i neporočno od mladosti življenje i znajući, da je već naplaćen vijencem besmrtnosti: svom silom nastojaše, da ostataka njegovih mi ne odnesemo, akoprem su mnogi smišljali, kako bi mogli biti djelnici svetoga tijela njegova. Jer je (zli duh) udahnuo Niketi ocu Herodovu, neka moli namjesnika, da im ne preda tijela, kako se ne bi, govoraše, ostavljajući Raspetoga počeli ovomu klanjati. A to on govoraše po nagovoru Židóvâ, koji su i tijelo čuvali, kad smo ga hotjeli iz ognja iznijeti; a ne znadu jadni, da nam ne može ni na um doći ostaviti Hrista, koji je za spasenje sviju stradao, pravednik za nepravednike, ili da se drugomu komu klanjamo. Jer se ovomu kao Sinu Božjemu klanjamo, a mučenike kao Gospodnje učenike i nasljedovače pravedno poštujemo poradi velike njihove k svojemu kralju i učitelju ljubavi, kojima kamo sreće da možemo biti i mi drugovi i saučenici.

Videći dakle satnik, kako su se Židovi ukopistili, metne tijelo usred ognja i sažeže. Tako mi kasnije sabravši kosti njegove draže od dragoga kamenja i skupocjenije od zlata, sahranismo ih na zgodnu mjestu, gdje će nam Gospodin dopustiti, kad nam bude moguće, da sastavši se zajedno dan mučeništva njegova s veseljem i radošću slavimo na spominjanje onih koji su borbu već dovršili, a na sokoljenje i pripravljanje onih koji se još bore.

Ovo o blaženom Polikarpu. On postojanošću svojom savlada krivičnoga namjesnika i tako zadobivši slavu besmrtnosti sa apostolima i pravednicima svima radujući se slavi Boga Oca, blagosiva Gospodina našega Isusa Hrista, spasitelja duša naših, upravitelja tjelésâ, pastira katoličke crkve po svemu svijetu raširene.

Kad pročitate ovu poslanicu, pošljite je dalje drugoj braći, da i oni slave Gospodina, koji ih odabra za sluge svoje, koji sve nas može milošću svojom uvesti u vječno svoje kraljevstvo po Sinu svojem jedinorogjenom Isusu Hristu, kojemu slava, čast, oblast, veličanstvo u vijeke. Amen.“

* * *

„Osamdeset i šest godina Isusa služim, i nikad mi nije nikakva zla učinio; kako da psujem kralja mojega, koji me je spasao?“ Tako odgovara sv. biskup Polikarpo, kad ga na grijeh nagovaraju. O zapiši, dragi kršćanine, duboko u srce ove zlatne riječi. I Bog te sâm pita: „Šta sam ti učinio, puče moj, i čim sam te ucvijelio, što me ostavljaš, odgovori mi?“ A šta ćeš mu odgovoriti? Priznati ti je istinski, da si od njega samo blagodati primao i milosti dobivao za svega vijeka svojega. A kako mu ti vraćaš? Ne psuješ li ga više puta gadnim kletvama, ne vrijegjaš li ga teškim grijesima? Je li to zahvalnost za dobra, koja ti udjeljuje? Okaji i oplači crnu nezahvalnost svoju i nastoj, da Boga dobrotvora svojega više ne vrijegjaš. Kada te duh pakleni kuša ili vlastita zla požuda (želja) mami ili opak čovjek nagovara na grijeh, reci: Nikad mi nije Bog nikakva zla učinio, pače mi je neizmjerno mnogo dobra udijelio, kako dakle da ga žalostim?

Sv. Polikarpo nije se bojao ognja, kojim mu je prijetio krvolok, jer taj oganj samo za časak gori i ugasne; bojao se je ognja, koji je pripravljen grešniku i u vijeke gori. Misli, čovječe, često na oganj, koji u paklu gori, i boj se pravednoga Boga, koji te onamo može osuditi.

Kršćani u Smirni pomnjivo potražiše kosti Polikarpove u pepelu, i sahraniše ih kao drago kamenje i čisto zlato. Ipak se ne zna, kamo su ti dragocjeni ostaci za tisuću i sedam sto godina dospjeli. Sa svim tim imamo drugih skupocjenih ostataka od sv. Polikarpa, ostataka od duha njegova. Pisao je naime on poput àpostôlâ nekim kršćanskim općinama poslanice, kojima ih je na svetost opominjao i koje su crkveni službenici javno u crkvama čitali. Iz poslanice, koju je sv. biskup pisao Filipljanima i koja se je još do danas sačuvala, izvadit ćemo ti nekoliko riječi; misli, da ih svetac tebi piše.

„Zapregnuvši boke svoje služite Bogu u strahu i istini, kloneći se praznih riječi i pogreške drugih ljudi, vjerujući u onoga, koji je Gospodina našega Isusa Hrista iz mrtvih uskrsao (podigao) i njemu slavu dao i stolicu s desne svoje; kojemu su podložene sve stvari na nebu i na zemlji; kojemu svaki duh služi; koji će doći suditi živim i mrtvima; čiju će krv Bog tražiti od onih, koji u nj ne vjeruju. Onaj pak koji je njega uskrsao iz mrtvih, i nas će uskrsnuti, ako budemo ispunjavali volju njegovu i postupali po zapovijedima njegovim i ljubili ono, što je on ljubio, čuvajući se svakoga bezakonja, varanja, škrtosti, opadanja, lažnoga svjedočanstva, ne vraćajući zla za zlo, ni psovke za psovku, ni pesti za pest, ni kletve za kletvu, a opominjući se

onoga, što je rekao Gospodin učeći: nemojte suditi, da ne budete sugjeni; opraštajte, i oprostit će vam se; budite milostivi, da milosrgje dobijete; kakvom mjerom uzmjerite, onakovom će vam se odmjeriti; i: blago siromasima, koji trpe progonstvo, jer je njihovo kraljevstvo Božje".

Pomolimo se.

Bože, koji nas godišnjom svetkovinom blaženoga Polikarpa mučenika svojega i biskupa razveseljavaš, udijeli milostivo: čije rogjenje slavimo, da se i s njegove zaštite radujemo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

27. dan siječnja.

Sveti Ivan Zlatoust.

Tko bi hotio velikoga crkvenoga učitelja Ivana Zlatousta život obilat vjerom i ljubavlju, djelima i mukama, dostojno opisati, kamo li u malenoj samo sličici vjerno prikazati, trebao bi biti cijel vještak, trebao bi imati duh i ruku sámoga Zlatousta.

Ivan rodi se godine 347. u Antiohiji gradu Sirskom od roditéljâ veoma uglednih i bogatih. Naskoro poslije rogjenja Ivanova umrije mu otac Sekundo, veliki vojnički časnik, a majka Antusa to većma zamilova sinčića, što opazi, da je puki otac. Mlada majka udova živjela je samo za svojega jedinca, podjarivala za mlada u njemu ljubav k svemu dobru, udisala mu u dušu štovanje riječi Božje, vodila ga brižljivom rukom kao angjel čuvar na prvim stazama života. Kako mu se duh sve ljepše i obilatije razvijao, pobrinu se majka za iz-

vrsnu i temeljitu pouku; i Ivan tako napredova, da je bio prvi učenik slavnoga učitelja Libanija. Svršivši nauke bude odvjetnik, te mu se tako otvori put do najvećih časti u carevini. No brzo zapazi pogibli zvanja odvjetničkoga; njegova mu istinitost ne dopusti, da se u obranama kod sudova mjesto pravih dokaza služi lažnim doskočicama, kao što su činili odvjetnici tadašnji. K tomu sa strahom zamijeti, kako svakojake zabave i svjetovni poslovi sve pomalo slabe u njemu bogoljubnost, koju mu je brižna majka usadila u srce. Zato se odreče odvjetničije te se povrati u kuću majčinu, gdje je čitao i učio Sveto Pismo, ove knjige pune žara i svjetla, trudeći se da se zadube u duh nauka Isusova i njega se napuni. U to ga patrijarh Antiohijski Meletije imenova javnim štiocem u crkvi i tako zamilova, da bi ga bio uzeo u dvor svoj, kad bi Antusa bila mogla biti bez milenka svojega. Od onda nitko više ne ču iz usta Ivanovih riječi nemile ili lažne, nikad zakletve, nikad šale; prijatelji dosadašnji podsmijevahu se šutljivosti njegovoj, no brzo umukoše diveći se čvrstoći duha njegova. Oko godine 374. kad mu je umrla majka, zaželje u samoći i zajedini s bogoljubnim pustinjacima i redovnicima još većma ukrijepiti duh svoj i umrtviti požude tjelesne. Ode s toga u obližnje gore, gdje pod rukovodstvom stara pustinjaka provede četiri godine u trapljenju i u razmišljanju vječnih istina, po tom još dvije godine sâm u nekakvoj pećini (špilji). Ondje opisa blaženi mir i duševnu radost, koju uživaju bogobojazni pustinjaci i redovnici; napisa knjige o skrušenosti i obranu pustinjačkoga i redovničkoga života. No trapeći se odviše razbolje se pa se povrati u Antiohiju. Flavijan našljednik Meletijev

posveti ga za svećenika u 39. godini vijeka njegova i imenova propovjednikom.

Cijelih dvanaest godina propovijedaše Ivan svake nedjelje i blagdana, i nikad mu ne presahnu tijek božanstvenoga govorništva, jer je crpao iz neizmjernoga blaga svetih knjiga, iz bogatoga vrela srca svojega i iz valovitoga mora života ljudskoga. Osobito je znao upotrebiti svakidašnje dogagjaje u životu, da potrese srca slušača svojih. Nije blieštio izvanjim sjajem i zvučnim riječima, nego je zanosio bogatstvom misli i živim prikazivanjem, brzinom, kojom su se izmjenjivale prikladne misli, čarovne slike i istiniti dokazi. Glas mu je bio zvučan i razgovijetan, kretanje dostojanstveno, oči mu sjale blagim ognjem ljubavi kao oči svetog Ivana evangjelista; no kad se je raspaljen žarom svetog Ivana Krstitelja digao na tadašnje opačine, na pohlepnost velikašku, na raskošnost žensku, na tvrdost bogatašku, na mlitavost gradskih ljudi i na duhovnu lijenost seoskoga puka: onda mu je govor bio oštar i silan, ognjevite strijele bliskale mu iz očiju, gromovne besjede udarale iz usta, kretanje mu bilo kao u junaka, koji pouzdanom rukom pogagja cilj i čvrstom mišicom obara protivnika. Ljudi od svih staleža ne samo kršćani nego i Židovi i pogani rivali se k njegovim propovijedima: sav je Istok odjekivao slavom njegova govorništva.

Godine 397. uprazni se patrijarška stolica u Carigradu smrću patriarha Nektarija. Taština carskoga dvora, glasovi svećenstva i želje puka ujediniše se u tom, da im bude patrijarh Ivan, prvi onoga doba crkveni govornik, kojemu su već vršnjaci nadjeli časni pridjevak: Zlatoust. No on se žacao od tolike časti, jedno iz istinske poniznosti, a drugo što je mislio, da će mu biti odviše teško breme, koje pokriva sjajna patrijarška odora (oprava). Znali su to oni, koji su ga željeli imati za patrijarha; zato su upotrebili silu i lukavštinu. Carski naime poslanik zamoli Ivana, nek mu pokaže grobove mučeničke, koji su bili izvan Antiohije, pa kad je Ivan bio već na kolima, potjera poslanik put Carigrada. Tako bi Ivan dovezen u carski grad i ondje posvećen za biskupa.

Tada je u Carigradu bio car Arkadije, čovjek dobar no slab, kojim su vladali njegova na blago i čast pohlepna žena carica Eudoksija i ništavi i kovarni dvoranici, pravi na tijelu i duši uškopljenici. Svećenstvo u patrijaršiji, što je obuhvatala dvadeset osam pokrajina, bilo u žalosnu stanju: biskupi cjepidlačili stvari vjerske, a popovi njihovi predavali se lasti i slasti. Teško je dakle bilo stanje novoga patrijarha, ali se on junački prihvatio posla: trudio se svom silom zatamaniti veliku skvarenost, koja je kao crv točila sve kolike staleže, no prije svega gledao, da svećenstvo svrati na vršenje starih crkvenih naredaba, k čemu je sve načine upotrebio: ljubaznu opomenu, oštar ukor, pače i kazan; hotio je najprije iz grešnoga sna razbuditi čuvare, koji imadu nad drugima bdjeti. U svim krepostima prednjačio je svećenstvu sa svojim primjerom: vodio oštar život, uklanjao se svim zabavama, stan mu bio sasvim prost, nije davao gozbe niti išao komu na gozbu, dohocima svojim utemeljivao i poboljšavao bolnice i ubožnice, polazio bolesne i uboge, branio progonjene, udovice i sirote. — Carica Eudoksija krivično uze vinograd nekakvoj ubogoj udovici. Zlatoust pisa joj list, kojim je lijepo moli, da povrati udovici krivično oteti imutak. No

carica ne haje. Zlatoust ide sâm k njoj te joj razloži, koliku je nepravdu učinila; ali ni živom riječju ne opravi ništa. Tada se posluži duhovnom vlašću svojom. Bijaše spasovo a carica dogje sa sjajnom pratnjom u crkvu. Zlatoust stoji kod vrata i ne pusti je unutar. Eudoksija pobjesni od jada i jedan vojnik već izvadi mač, da probode patrijarha, ali mu ruka utrne i istom onda može je opet ganuti, kad je svetoga patrijarha molio za oproštenje. Kad se ljutita carica vratila kući, i netko rekao Ivanu, nek se pazi od gnjeva caričina, odgovori posve mirno: „Ne marim; ne bojim se ničega do grijeha."

No sveti patrijarh držeći se nauka Isusova (Mat. 5, 44): „Ljubite neprijatelje svoje, činite dobro onima, koji na vas mrze, i molite se Bogu za one, koji vas progone", uzeo bi u obranu i neprijatelje svoje. Eutropije podigavši se pletkama od roba do carskoga doglavnika ali ostavši sve jednako rob svakojakim ružnim strastima naročito pohlepnosti i bludnosti, mišljaše, da Zlatoust na njega nišani (cilja), kad bi govorio suprot oholosti, otimačini i razuzdanosti, zato je mrzio na njega, osvetljivu caricu na nj vrkao i gledao, da se izdadu zakoni vrijegjajući crkvena prava naročito pravo, koje su imale crkve, da budu utočišta nesretnicima. Brzo po tom zapade Eutropiju sunce dvorske milosti. Puk, kojemu je bio veoma mrzak, zatraži, da se pogubi. Nesretnik pobjegne u crkvu, kojoj je prije slobodu krnjio. Car pošlje vojnike po njega. Doleti Zlatoust i obrani neprijatelja svojega mačem usta svojih. Car zapovjedi dovesti patrijarha; ali i cara svlada silom govora. Razjareni puk navali na to u crkvu vikom ištući, da se zlotvor pogubi. Zlatoust ustane puku govoriti o taštini slave svjetske, o pregjašnjoj vlasti i gizdi a sadašnjoj nesreći Eutropijevoj, i tako silno gane riječi Božjom slušaoce, da su suze roneći oprostili gonjeniku.

Prava vrlina u čovjeka nikad se jasnije ne pokaže nego u tmini bijede i u noći patnje. I Zlatoust imao je mnogo trpjeti, da mu vrlina sine u potpunom svjetlu. Opaka Eudoksija nije mirovala, dok nije Ivana zbacila sa stolice patrijarške. Priliku je tomu lako našla. Teofil patrijarh Aleksandrijski, čovjek duha silna no srca manje ljubavna, istjerao bješe iz Nitrijske pustinje u Misiru više redovnika tobože zbog krivovjerstva; Zlatoust ih ljubazno primi, dok se izvidi, jesu li zbilja što krivi. Razljutio se zato Teofil, pa ga carica brzo sklonila, da sabere oko sebe do trideset najviše svojih biskupa, koji premda nemajući prava suditi Ivanu, izrekoše osudu, da se patrijarh ima izagnati iz Carigrada, jer da je škrt, da ne živi prema dostojanstvu svojemu, svećenike da progoni, carski dvor da vrijegja, puk buni, i tako dalje. Kad je puk za to doznao, opkoli crkvu i dvor patrijarhov, da ga brani; istom treći dan, kad se svijet nešto razišao, ode kriomce Zlatoust iz dvora svojega i preda se u ruke carskomu čovjeku, da ne bude krvoprolića. U večer odvedu ga k moru, gdje na rastanku reče žalosnim prijateljima svojim: „Uzbunilo se more, uzburkali se valovi, no mi se ne bojimo, da ćemo propasti. Šta da se bojimo? Smrti? Hrist je život moj a smrt mi je dobitak! Zatočenja (izgona)? Sav je svijet Gospodnji! Hvala Bogu za sve." Sjutradan zajauče sav Carigrad doznavši što se zbilo, crkve se napune svijeta, i na ulicama uzavru ljudi; još veći nemir nastane, kad je noću silan potres drmao gradom. Car se poboja bune i pozva Ivana natrag. S neizmjernim veseljem dočeka

pobožni puk patriarha na obali morskoj i uz radosno podvikivanje doprati ga u crkvu, gdje umoljen od naroda sa stolice svoje patrijarške reče: „Šta da vam rečem? Hvala Bogu! ovu riječ rekoh, kad su me izagnali; ove se riječi držah u zatočenju (izgonu), i ovu riječ opet sada prihvaćam. Sjećate li se jošte, kako sam kod rastanka napomenuo Joba i rekao vam: Ime Gospodnje bilo hvaljeno u vijeke. Kao oprosno slovo ostavio sam vam ovu riječ, kao zahvalno slovo opet vam je donosim: Ime Gospodnje bilo hvaljeno u vijeke. Izagnan hvalih Gospodina, povrativši se hvalim ga. Ima različitih stvari, no jedna je samo svrha ljetu i zimi, jedna svrha: napredak polja Hvaljen bio Bog, koji me je odavle odvesti dopustio, hvaljen bio i opet onaj, koji me je natrag pozvao. Dogodi se šta dobro, hvali Boga — i dobro ostaje. Dogodi li se šta zlo, hvali Boga — i zlo mine.“

No Ivan nije zadugo imao mira. Carica načinila sebi na trgu pred Sofijnom crkvom lik (kip) od srebra, i namještanje toga lika slavilo se javnim igrama i plesom. Ovu je nepristojnost Ivan ukorio. Za tim opet rekoše carici, da je patrijarh propovijedao o smrti svetoga Ivana Krstitelja pa govoreći o Herodijadi, koja je tražila smrt Krstiteljevu, da je mislio sámu caricu. Ona se zakle osvetom; i zbilja brzo na to bi Ivan drugi put zbačen sa časti patrijarške i osugjen na zatočenje.

Starca patrijarha uzeše vojnici vucinjati po najdivljim krajevima. Žestoka ga je groznica mučila a bio je bez svake dvorbe, često nije ništa imao za okrepu do tvrda pljesniva hljeba i smradne vode. Često mu je silan svijet na putu došao u susret i plakao od smilovanja, no nitko mu nije

smio pomoći. Kadšto mu je bilo iznenada bježati, kad je tugji divlji kakov narod nahrupio u zemlju, katkada su opet na nj nadrškali prostu svjetinu. Napokon dogje u Kukus gradić u Maloj Jermenskoj, kamo bješe izagnan. Okolica bijaše ondje pusta, zimi je onako ljuta studen vladala kao ljeti žestoka sparina (zapara), obližnji divlji narodi navaljivali bi onamo plijeniti i robiti, pa kadšto nije bilo moći hrane dobiti. Tu u skrajnoj bijedi napisa Ivan dvije knjige, koje još imamo; u jednoj dokazuje: tko sâm sebi zla ne čini, njemu da ne može nitko nauditi; a u drugoj govori, da čovjek u nesreći treba onako mučeć da se preda Stvoritelju svojemu, kako se glina predaje lončaru.

Pomalo priviče se sveti Ivan onoj pustoj okolini, te mu se zdravlje oporavljalo. No ne bijaše mu ni ondje mira. Premda je sâm Rimski papa sveti Inocencije Prvi uzeo zatočenika u obranu, pa i Rimski car Honorije svomu bratu caru Arkadiju za nj pisao, nije ipak sve ništa koristilo. Pače ovo zagovaranje od uzmožnih ljudi i koristan rad Ivanov u zatočenju, odakle je mnogo dobra tvorio pismima svojim, još je većma ozlovijedilo neprijatelje njegove. S toga odlučiše maknuti ga s puta za uvijek; izmamiše od cara odluku, da valja Ivana iz Kukusa odvesti u Pitiunt, pusto mjesto na obali Crnoga mora, na skrajnoj megji Grčkoga carstva. Dva su ga vojnika onamo vodila, kojima je bilo koješta obećano, ako tako put udese, da starac putem pogine. Tako su i radili: čas bi mu bilo putovati gologlavu na najvećoj sunčanoj žegi, čas opet ići po najvećoj pljuskavici bez potrebnog odijela. Na posljetku tako se razboli, da ga vojnici već nijesu mogli dalje vući te su bili prinugjeni kod grada Komane u

crkvi sv. mučenika Basiliska prenoćiti. U snu prikaza se sv. mučenik Zlatoustu i reče: „Utješi se, brate moj, sutra ćemo biti zajedno.“ Sjutradan moli vojnike, da ga puste ondje do jedanaest sati, osjećajuć da će umrijeti. Ali neljudi vucijahu ga dalje, no za poldrugu uru tako oslabi, da su se morali s njim povratiti u crkvu. Tada svuče sa sebe staro odijelo i obuče čisto, primi svetu pričest, pomoli se Bogu i dokonča molitvu i život svoj krasnim riječima, koje su mu zlatna usta najčešće izustila: „Hvala Bogu za sve, Amen.“ Dogodilo se to godine 407. Zlatoustu Ivanu bilo tada šezdeset godina.

* * *

Kad se dopjeva lijepa pobožna pjesma, koja ti je dušu uznijela k nebesima; ili kad netom sunce zagje za goru pa pošljednjim još zracima pozlati ubavu okolinu, na kojoj oči pariš: tada želiš jamačno, da budeš sâm i da bude tiho sve okolo tebe i da uroniš u misli i u osjećanja svoja. Zato sada, kad si pročitao, kako je živio i kako umro ovaj krasnik Božji, ne ću da te i kakvim naukom bunim: razmišljaj sâm. Samo ne zaboravi u dobru i zlu govoriti: Hvala Bogu za sve!

Pomolimo se

Crkvu tvoju, molimo Gospodine, milost nebeska neka raširi, koju si hotio blaženoga Ivana Zlatousta ispovjednika svojega i biskupa dičnim zaslugama i naucima proslaviti. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

28. dan siječnja.

Blažena Margarita.

Blaženica ova rodila se na Hrvatskoj zemlji, megju Hrvatskim narodom, od Hrvatskoga kralja i Hrvatske kraljice.

Prije šest sto godina navalili bjehu divlji Mongoli i Tatari iz Asije u Europu i doprli u Ugarsku. Bjela Četvrti, tadašnji kralj Ugrima i Hrvatima, dočeka nepozvane strašne goste kod rijeke Slane. Kralju svojemu u pomoć pritekoše i Hrvati vogjeni vojvodom svojim Kolomanom bratom kraljevim. Mongola i Tatara bijaše mnogo više nego li Ugara i Hrvata. Zametnu se bitka: kraljeva vojska bi potučena, Hrvati ostadoše najzadnji na bojištu, i onda se istom umakoše, kad im je bio smrtno ranjen vojvoda Koloman, koji vrativši se polumrtav u Hrvatsku u Čažmi umrije i bi ondje ukopan. Divlji Mongoli i Tatari razbivši kraljevu vojsku poplaviše kao bujica kraljevinu Ugarsku, gradove razoriše, sela popališe, ljude poubijaše: sva Ugarska bijaše pusta kao u selu groblje, za koje se ne brine ni župnik ni puk. Kralj Bjela sa ženom svojom, kraljicom Marijom, i s djecom pobježe u kraljevinu svoju Hrvatsku, k vjernim Hrvatima. Najprije se bavio u Zagrebu do šest mjeseci, a kad su se divljaci natisnuli za njim u potjeru, ode u Dalmaciju u čvrsti grad Klis. Kraljica bijaše trudna (noseća), te se ona i muž joj zavjetovaše, ako ih Gospodin Bog izbavi od strašnih neprijatelja, da će mu darovati čedo što će se roditi Kraljica porodi kćerku, kojoj nadjenuše ime Margarita. Megjutim su Tatari razorivši grad Zagreb pošli za kraljem; ali su ih Hrvati junački dočekali na Grobničkom polju i u

drugim primorskim Hrvatskim i Dalmatinskim stranama, razbili im glavnu silu, te ovako prinudili divljake na povratak u Asiju. Kralj Bjela i kraljica Marija s novorogjenom kćerkom Margaritom i s ostalom djecom, obranjeni hrabrim i vjernim Hrvatima, mogli su se opet vratiti u Ugarsku. To se dogodilo godine 1242.

Kad je Margarita navršila istom tri godine, kralj Bjela sjetivši se zavjeta učinjena u Klisu, predade kćerku redovnicama dominikankama u Vesprimu, poimence bogobojaznoj i mudroj redovnici Jeleni, da se pod njezinom brigom iz malena privikne životu, kojemu bješe od začetka namijenjena. Megjutim je kralj na Dunavskom otoku megju Budimom i Peštom sagradio lijep kloštar, kamo su i Margaritu preselili. Otok onaj zove se i danas Margaritin otok. Kad bi malena Margarita u kloštru vidjela raspelo, pitala bi, šta je to? Pa kad bi joj kazali, da raspelo znači Isusa Hrista Sina Božjega, koji je raspet na križu smrću svojom spasao ljudski rod od vječnoga prokletstva, gorko bi zaplakala. Od onda je sav svoj vijek istinito ljubila stradajućega i do smrti poslušnoga Spasitelja.

Kad je Margarita ponarasla, od poniznosti nije trpjela, da je tko zove kraljevom kćerju, i ako ju je tko ipak tako zvao, bilo joj teško, kao da tko obična čovjeka opsuje. S toga nije joj bilo takogjer drago, ako su je roditelji, kralj i kraljica, češće polazili, jer su joj se takvom zgodom drugi ljudi duboko klanjali i odviše joj laskali. Više puti bi kazala: „Kamo sreće, da mi je Bog udijelio milost te sam se rodila od roditéljâ seljačkih a ne kraljevskih; barem bi mogla mirnije Bogu služiti“.

Odijelo je u nje bilo od prostijega latka nego u drugih redovnica (opatica). Nove odjeće ne bi hotjela, nego bi je sebi sašila od starih krpa. Kad bi joj roditelji poslali fina sukna ili platna, ona bi ga poklonila siromasima, i od ovih u zamjenu uzela njihovu nevaljanu odjeću. Od kože ježeve načinila sebi pojas i tako nosila, da su bodljike bile k tijelu okrenute, a na čizmicama imala čavle kroz potplate probite, da su je boli pri hodu i stojnici

Češće kad bi druge redovnice jele, Margarita bi zastorom zastrla sebi lice i Bogu se tiho molila. Kad bi je ponudili boljim jelom, ona bi se ozlovoljila i tražila prostu hranu. Često bi postila, a mesa nikad nije jela osim u bolesti.

Kad bi se Margarita razboljela, sakrivala bi bolest, dok god bi mogla, i to jedno zato, da drugih ne uznemiruje i ne muči, a drugo, da ne bude prinugjena meso jesti. Svake godine od velikoga četvrtka do uskrsa ne bi išla spavati u postelju, nego bi sve to vrijeme probavila u molitvi; uz to bi se do krvi bičovala.

Prema drugim redovnicama vladala se kao najpokornija sluškinja. Izmetala je crkvu, kloštar, kuhinju; prala kuhinjsko posugje i strugala ribe, da su joj zimi kad i kad ruke ozebľe i koža na njima popucala i krv brizgala.

Najveću je pak brigu Margarita imala za bolesnice: nosila im jelo, posteljala, sve čistila, bolesnice s postelje dizala i namještala, vodila ih u crkvu, koje su željele biti kod svete mise, nosila vodu i drva, kad je za njih trebalo prirediti kupelj. Nije se žacala ni od kakve nečistoće ili smrada. Neke djevojčice imale su glave osipom osute i pune gada; blažena ih je Margarita češljala i ma-

zala. Jedna je sluškinja imala neku vrstu gube; i nju je čistila i dvorila. U opće je kod bolesnih sve ono dragovoljno ovršivala, što se kadšto i najsiromašnijoj sluškinji gadi. Imala u kloštru jedna redovnica bolest kao kratelj (koleru), pri čem je iz nje zaudarao zadah, kojega nije nitko mogao podnositi. Margarita zamoli poglavaricu, da može onu bolesnicu njegovati. To joj se dopusti pod uvjet, da još jednu redovnicu uzme za pomoć. No ne mogavši ova podnositi smrada, Margarita joj reče, neka njoj samoj pusti njegu.

Kad bi poglavarica što god zapovjedila, prva je bila Margarita, koja je zapovijed izvršila i drugima dala dobar primjer. Jedan put zapovjedi poglavarica za kazan većini redovnica, neka objed svoj, samo kruh i vodu, pojedu na tlima, na podu, jer su prestupile propisani post. Margarita premda nije bila djelnica prestupka, ipak je prosila, da bude djelnica kazni.

Uzmožni kralj Češki Otakar posjetivši jedan put Margaritu s ocem njenim, kraljem Bjelom, poželje je sebi za ženu. Roditelji stadoše je nagovarati na udaju, govoreći kako će lako od svetog oca pape dobiti milost, da bude riješena zavjeta evangjeoskih. No ona ne htjede o tom ni čuti, jer nije voljna iznevjeriti se svomu nebeskomu vjereniku, a roditelje opomenu zavjeta u nuždi Bogu učinjena.

Bila je još mladovjeka, kad osjeti, da će je skorim k sebi pozvati vjerenik nebeski; nije se bojala smrti, pače s veseljem čekala čas, kad će se ujediniti s Isusom. Primivši bogoljubno sv. sakramente, na veliku žalost rodbini i drugaricama svojim, ode Bogu na istinu godinu 1271. u dvadeset devetoj godini dobi svoje.

* * *

Život bl. Margarite tebi se, dragi kršćanine, bez sumnje čini prijeko oštar; ne boj se, ne ćemo te nagovarati, da i ti provodiš onakov život. No putovi su Božji nedohitni, i sâm Bog zna, što je svakomu čovjeku potrebno i što bi ga najlakše dovelo k životu vječnomu, samo kad bi se dao voditi. A gdjekomu je potreban za spasenje upravo oštar život, kakov je bl. Margarita dragovoljno odabrala, pa ga zato Bog postavlja u takovo stanje, u kojem je prinugjen gotovo onako živjeti, kako je ona blaženica živjeła bez sile.

Ti možeš biti od prosta i uboga roda, a siromasi imadu bijeda i nevolja, za koje drugi i ne znadu. No velika je razlika, kako ti siromaštvo i nevolje svoje podnosiš. Ako kod svake bijede mrmljaš na Boga i ljude, tvoja je muka grešna muka, i tako ti malo koristi kao prokletniku muka u paklu. Ili ako bijedu podnosiš bez Boga, jer se upravo ne možeš izbaviti od nje, i onda ti mnogo ne koristi. I vol nosi jaram, i konj ranjen u ratu pogiba nakon duge muke, i bolesna zvijer u šumi bude izjedana od mravi i zmija, pa šta koristi životinji sva ona bijeda? No ako ti strpljivo, kršćanski podnosiš bijede, koje ti Bog naloži, kao da si ih sâm dragovoljno uzeo na se, kako ih je bl. Margarita dragovoljno uzela, i tvoja će plaća tolika biti, kolika je njezina. Protumačit ćemo ti ovo u nekoliko primjera.

Blažena Margarita bila bi voljela, da se je rodila od seljačkih roditelja nego od kraljevskih. Ti možeš biti od niska roda, i drugi te preziru. To ti neka bude drago, pa misli: i moj je Spasitelj uzeo obličje sluge i za prijatelje svoje odabrao proste ljude. I ja ne ću sebi drugo šta željeti.

Blažena se Margarita odijevala posve prosto. Može biti da je tebi nužda prosto oblačiti se; čak da si se i sramio u nedjelju u crkvu ići zbog kukavne odjeće svoje. Podnosi to dragovoljno, pak misli: ja sam Bogu više po volji u kukavnoj odjeći, kad sam njom zadovoljan, nego da sam obučen u svilu i kadifu (baršun).

Čitao si, kako je bl. Margarita tijelo svoje hotimice trapila Mnogomu dolazi ovakov trpež sam od sebe. Eto, kad imaš žulje na nogama, a dužan si kamo ići pak te pri svakom koraku strašno zaboli; ili te sunce peče u polju na tešku djelu; ili ti je u mrzloj kuhinji raditi, da ti noge ozebu, misli tada na bl. Margaritu, i reci: sve ću drage volje podnositi, kako dragi Bog hoće i dokle on hoće.

Blažena Margarita postila je, a nije od nevolje. A mnogi ljudi moraju postiti budući prepukli siromasi. Ti si siromašak iz poštenoga no kršnoga Primorja ili iz junačke no goletne Like ili iz lijepoga al ubogoga Zagorja, pa ti i nedjelje dana progju a da nemaš u kući ni kruha, o mesu pak ne smiješ ni u nedjelju sanjati; primaj to od Boga u poniznosti, i ne pusti, da ti se u srcu ugnijezdi nezadovoljstvo ili zavist na imućnije; tada će tvoja oskudica biti svet post, i naplatit će ti se obilato na vječnoj gozbi u nebu.

I kod bolèstî ugledaj se u blaženu Margaritu. Ako si ti bolestan, ne muči drugih vazdašnjim jaukanjem i tužnjavom, nego tiho podnosi, čega i tako ne možeš promijeniti. Ako li je drugi tko bolestan, a ti si dužan dvoriti ga, pak je smradan, nečist i oduran, nadvladaj se, ne budi zlovoljan, nego ga njeguj u ljubavi i Bogu za volju.

Ako si ženska, pak se ne možeš udajom opskrbiti, nego ti treba po službama težak kruh služiti, razmisli, kako je kći kraljevska, blažena Margarita, sve to drage volje odabrala. Za tebe je to Bog odabrao, i tako možeš to pouzdanije vjerovati, da je taj stalež za tebe dobar, pouzdanije nego da si ga sáma odabrala.

Tko god si ti, dragi čitaoče, naći ćeš lako križ, koji te tišti, pa promisli dobro, kako ga kaniš od sada nositi. Bio taj križ velik ili malen, nosi ga od sada sa istinski bogoljubnim srcem, kako dragi Bog bude hotio i dokle bude hotio.

Pomolimo se.

Bože, djevičanstva ljubitelju i čuvaru, čijim je darom službenica tvoja Margarita ures djevičanstva združila sa zaslugom dobrih djela, dopusti, molimo, da cjelovitost pameti uzmogbudemo obnoviti duhom spasonosne pokore. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

29. dan siječnja.

Sveti Francisko Saleski.

Ovaj ugodnik Božji rodio se godine 1567. u Savoji u dvoru Salesu, otkuda mu prezime Saleski. Otac njegov Francisko grof de Sales i majka Franciska grofica de Sionas bili su veoma ugledni i bogati, milostivi ubogima, pravični svima, a uz to vjerne sluge Božje.

Prvu odgoju i prve nauke primio je sv. Francisko od samih roditelja: otac je tako utvrdio volju njegovu, da mu se ne bi ničim na svijetu dala odvratiti od dobra, na koje bi jednom pregnula (odlučila se); a majka mu u srce ulila onu blagost, koja

razlivši se po svemu bitku njegovom već ga je na ovom svijetu preobrazila u angjela svima nevoljnim tješitelja.

Da nauči jezike i filosofiju, poslan bi u Pariz. Nastojeći okolo nauka s velikom pomnjom nije zaboravljao svaki dan Bogu moliti se niti je u nemar puštao pobožnosti, kojima ga je majka naučila. Sa svim tim dogje na nj baš tada teška kušnja (proba). Zli duh duh je laži, tmine i muke. S toga u ljudi, koji se na dobru putu već nalaze ili su pak voljni obratiti se, nastoji kad i kad zametnuti crnu misao, da im Bog ne će grijèhâ oprostiti, i da je sve uzalud, što god radili, ipak da će biti za uvijek prokleti. Koga opstre ovakva tamna misao, taj ima pravi pakao u sebi, život mu je mračan, jadan; molitva mu se duri, k ispovijedi mu se ne da, i svaka ga napast lako nadvlada; misli: tà nije ni vrijedno Bogu služiti. Ako nijesi takvih mračnih časova jošte imao, mogu ti još doći, ili da ako imaš znanca, kojega muči takovo zdvojenje (očajanje). Stanje ovakovo gòre je od najgore bolesti, prevelika je duševna bijeda i nevolja. Zar se ne bi našlo tomu lijeka?

Život i spisi sv. Franciska Saleskoga nalik su na velik krasan vrtao, u kojem ima sjenita drveća, mirisava cvijeća i ljekovita bilja. Potražit ćemo u ovom vrtlu onu biljku (travu), koja može izliječiti od pomenute duševne bolesti.

Kazali smo već, da je Franciska u Parizu snašla teška kušnja. I njega je naime mučila crna misao, da je od Boga proklet i da mu ništa više ne može pomoći. Volju je k molitvi izgubio, sjeta (žalost) ga ubijala, kadšto mu grozno zdvojenje razdiralo srce mlado; više puti je dan i noć gorko

plakao od duševne muke. Slatki ga san minuo, jesti i piti slabo je mogao: jadni je mladić posve omršavio. Jednom pogje u crkvu, u koju je i drugda najvolio ići, jer je u nju malo svijeta dolazilo, pak je mogao ondje biti sâm s mirom. Došavši u crkvu, klekne pred sliku presvete Bogorodice; mislio je, samomu se Bogu moliti da nije dostojan. I stane moliti se onoj, koju zovemo majkom milosrgja: kako je sâm već proklet i odregjen u paklu na Boga uvijek mrziti, nek ona za nj izmoli u Boga milost, da smije dajbudi (barem) na ovom svijetu Boga svim srcem ljubiti. Istom se tako pomolio prečistoj djevi Mariji, kad al u jedan hip henja mu u duši svaka tjeskoba, i u srce mu se povrati slatka utjeha, kakovom sâm Bog bez riječi tješi nevoljnika; i zdrav dušom i tijelom povrne se kući. Od onda je provodio život koliko svet toliko radostan. Pa budući da se je on sâm nalazio duže vremena u mračnom ponoru zdvojnosti, sjete i duševne tjeskobe, može za cijelo podati dobar savjet svima onim, kojima se isto tako dogagja. Pred što ćemo napomenuti riječi Franciskove takvima na utjehu, dopisat ćemo u kratko život njegov.

Iz Pariza otišao Francisko u Italiju, u glasovitu veliku školu u Padovi, gdje se dao na pravne nauke i stekao doktorsku lovoriku. Vrativši se kući roditeljskoj, hotje ga otac oženiti i priskrbiti mu visoku državnu službu. No Francisko reče ocu, da se je Bogu zavjetovao vječnim djevičanstvom i da želi stupiti u stalež svećenički. Ocu se to dalo na žao, ali je napokon pristao. Postavši Francisko svećenik ispunjavao je dužnosti svoje savjesno, i svijetlio svjetlom svetoga života kao svijeća na oltaru što gori. Godine 1602. imenovan bi biskupom Ge-

nevskim. U njegovoj se biskupiji bješe mnogo raširila kriva vjera Kalvinova; da ovce, koje su zašle s puta, privede opet u ovčinjak Hristov, išao bi pješke preko najviših gora Savojskih u najdublje doline; i zbilja obrati više tisuća krivovjeraca k vjeri katoličkoj, k vjeri djedova njihovih. O svemu biskupskom rádu njegovom kazat ćemo samo dvije: bijaše apostol. Od toga njegova râda možeš još i dan danas ubrati slatka ploda: čitaj marljivo knjigu, koju je napisao pod natpisom: Filotea, to jest naputak k pobožnomu životu. Ova je knjiga već više puti prevedena na jezik Hrvatski; pošljednji je put na svjetlo izdana u Zagrebu godine 1859. Sveti Francisko Saleski megju svima je svecima osobito izobilovao izvanrednom blagošću i krotošću. Preminuo je blaženo godine 1622.

Sada da čujemo savjete, koje je sv. Francisko davao ljudima, što su se nalazili u zdvojnosti, sjeti i tjeskobi duševnoj. Jednom začuje on za čovjeka u tamnici, koji je bio osugjen na smrt a nije hotio da se ispovjedi, jer su grijesi njegovi veći, nego da bi mu se mogli oprostiti, i zato da je za cijelo proklet. Sveti ga Francisko posjeti; osugjenik mu reče: „Meni ništa više ne koristi, ja sam plijen gjavolu i žrtva paklu". Svetac odreče: „Ne bi li ti volio biti plijen Bogu i žrtva križu Hristovu?" „Dakako — odgovori osugjenik — no šta će Bog s ovakovom gadnom mrcinom, kao što sam ja?" Tada se svetac Bogu tiho pomoli: „Bože, opomeni se milosrgja svojega od iskona i obećanja svojega, da smrskane trstike ne ćeš prelomiti, i stijenja što se puši da ne ćeš ugasiti; tà ne ćeš smrti grešnikove, nego da se obrati i spase; učini sretan zadnji trenutak ovomu jadnomu grešniku!" Tada će svetac

opet grešniku: „Ne bi li se hotio radije predati Bogu nego vragu?" Grešnik odgovori: „Dakako; no šta će Bogu ovakov čovjek, kakov sam ja?" Svetac reče: „Upravo za takove ljude, kakov si ti, vječni je Otac Sina svojega na svijet poslao, pače i za gôre, kao za Judu i za one, koji su ga na križ razapeli; jer Isus Hrist došao je spasti grešnike a ne pravednike". Zlotvor primijeti: „A zar ne bi bilo od mene besramno, kad bih se utekao k milosrdnosti njegovoj?" Sveti Francisko odgovori: „Bila bi velika besramnost misliti, da milosrdnost njegova nije neizmjerna, veća od svih grijéha, koje bismo mogli počiniti ili samo pomisliti. Milosrdnost je njegova nad sva djela njegova i vazda je veća od njegove pravednosti; prijestolu njezinu za podnožje služi naša kukavština". Napokon stane u grešniku nada svitati kano zora u prozorje, „ali — reče jošte — Bog će me ipak prokleti budući pravedan". Francisko ga razgovori: „On će ti oprostiti, ako ga uprosiš, jer je milosrdan i svakomu je obećao milost, koji ga za nju prosi s poniznim i skrušenim srcem". „Dobro dakle — uzdahne na pošljetku nevoljnik — ja sam Božji, neka me slobodno prokune, ako ga je volja". Zatim se sa skrušenim srcem ispovijedi i umre predavši se posve volji Božjoj. Zadnje su mu riječi bile: „Isuse, tebi se sav predajem". — Sveti Francisko često je kazao, da svemogućemu Bogu nije moguće za vijeke prokleti dušu, koja rastajući se s tijelom volju svoju podloži volji Božjoj.

Drugi put ispovjedio se grešnik pred sv. Franciskom o svemu svojem življenju i pokazao mnogo skrušenosti. Sv. Francisko izjavi mu s toga radost svoju. No grešnik reče na to: „Vi to kažete, samo

da me utješite: ali u duši svojoj za cijelo prezirete ovolikoga grešnika". Svetac mu odgovori: „Buduć da si već odriješen od grijeha svojih, ja bi bio pravi farisej, kad bih te prezirao. Ti si mi sada bijel kao snijeg i čist kao Naaman, kad je izišao iz Jordána. U ostalom dužan sam te dvostruko ljubiti, jedno pazim te kao sina svojega, jer ti je Bog udijelio toliko ljubavi i toliko pouzdanja u mene. Zatim svemogući te je Bog od suda za sramotu pretvorio u sud za čast i svetost. Osim toga bio bih bez srca, kad se ne bih radovao s angjelima, koji se sada na nebu raduju za tvoje obraćenje. Vjeruj mi, suze koje si ronio, u srcu su mojem isto učinile, što čine kapljice od vode, kojima kovač prska oganj; kaplje ne ugase ognja, nego još ga većma ražare". — Pokornik ode po tom posve veseo od ispovjedaonice, te prijatelju jednomu kaza, da mu je od onda ispovijed prava naslada.

Jednomu čovjeku, koji je bio sasvim malodušan i mislio, da ne može nikako u dobru napredovati, govoraše sv. Francisko: „Ti si dužan imati strpljivost sa svima no najviše sa samim sobom; nemoj se suviše plašiti slabosti svoje, nego imaj srce, da se opet digneš. Jer ćemo samo onda biti strpljivi s pogreškama tugjim, kad budemo strpljivi sa svojima. I ne ćemo moći drugih u duhu krotosti opominjati, ako sebe gorko i ljuto ukoravamo. Napokon, tko se suviše plaši i drhće zbog pogrešaka svojih, nikad ih se ne će osloboditi, jer tomu treba miran, razborit duh. Ako li padneš (u grijeh), odmah se uteci k Bogu i reci u poniznosti i pouzdanju: Gospodine, budi mi milostiv, jer sam slab. Ustani opet mirno, i počni iznova Bogu služiti. Kad se na stanu tkalačkom štogod zamrsi, tkalac ne rastrgne niti,

nego ih lijepo razmrsi, i posao nastavi; tako i ti ne spusti krila i ne misli, da je sve uzalud, ako si pogriješio, nego još pomnjivije uzmi napredovati u dobru".

U opće je govorio sv. Francisko: tko vazda misli samo na onakove istine vjere naše, koje ragjaju strah i tjeskobu, a ne misli i na ono, što ga može utješiti i usloboditi, takav čovjek radi naopako, kao da s ružičnoga stabla bere samo trnje a rúžâ i ne gleda. Nama je gospodar Gospodin, koji je bogat milosrgjem k svima koji ga priznavaju; on otpušta deset tisuća talenata duga na najmanju prošnju. Poniznost koja te čini malodušna, nije dobra poniznost. Možeš biti uvjeren: koji se uzdaju u dobrotu Božju, ne će se postidjeti.

* * *

Riječi sv. Franciska nijesu ovdje dakako napisane za ljude lakoumne; takvi neka razmisle, da Bog njima ne će biti milosrdan, ako se ne obrate. No ti, dragi kršćanine, imaš dobru volju i voljan si Bogu služiti, ali te sotòna drži na konopcu, i ne možeš nikako pravo pregnuti (odlučiti se); konopac, kojim te sotòna usteže te ne možeš pribjegnuti k Bogu, lažna je misao, da su grijesi tvoji preveliki pa ih Bog ne može oprostiti, ili da si već odregjen za vječno prokletstvo, ili da se nikako ne možeš kaniti pogrešaka svojih. — Vjeruj više riječima sv. Franciska nego zlim mislima, kojima hoće gjavol da ti uzme pouzdanje u Boga. Prosi sv. Franciska, nek se on za tebe Bogu pomoli; on je bio veoma ljubazan i blag čovjek, koji je osobito milosno grešnike dizao i k Bogu vodio. Rado će se za tebe Bogu moliti, da i ti mir nagješ. I ako su

te riječi sv. Franciska, koje si čitao, umirile i utješile. čitaj ih opet, kad ti dogju mračni teški časovi.

Pomolimo se.

Bože, koji si za spasenje dūšā hotio, da blaženi Francisko ispovjednik tvoj i biskup bude sve svima, dopusti milostivo, da napunjeni slašću tvoje ljubavi po njegovim opomenama i zaslugama postignemo vječne radosti. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

30. dan siječnja.

Sveta Martina.

Gospodin je vidjelo moje i spasenje moje; koga da se bojim? Gospodin je branič života mojega; koga da se strašim? (Psalm. 26, 1). Tako su s kraljem Davidom nekad govorili kršćani uzdajući se posve u Boga, pa su od Boga dobivali onu čudesnu duševnu krepčinu i stalnost, kojoj se sada divimo. U Boga se uzdala i dična djevica i mučenica Martina i od njega dobivala svrhunaravnu silu podnositi najveće muke za vjeru Isusovu.

Ona bješe rodom Rimljanka i umrije mučeničkom smrću za vjeru svoju u Isusa Hrista u vrijeme Rimskoga cara Aleksandra Severa godine 227. poslije rogjenja Hristova.

Car Aleksandar Sever nije progonio kršćana, pače im je bio prijazan i premda poganin pokazivao veliko štovanje k imenu Isusovu i nauku evangjeoskomu, osobito mu se svidjelo ono (Luk. 6, 31): „Kako hoćete, da čine vama ljudi, činite i vi njima onako". Zato je dao ove riječi velikim slovima urezati u svojoj palači i u svim javnim ku-

ćama. Ipak su i za ovoga cara bili mnogi kršćani mučeni to u Rimu to izvan Rima, gdje su god Rimljani vladali. A to se dogagjalo jedno s razloga, što su još sve jednako postojali zakoni izdani od predaka Aleksandrovih, po kojima je vjera kršćanska bila zabranjena te su neznabožaćka svjetina i poglavari mogli vazda s kršćanima nemilice postupati i život im uzimati; drugo, čuveni pravdoznanac Domitije Ulpijan, koji je bio caru u velikoj milosti, mrzio je na kršćane i zato u jednu knjigu skupio sve zakone suprot njima izdane. Lako je dakle vjerovati, da je Ulpijan veliku vlast svoju zlo upotrebljavao te progonio kršćane, naročito kad bi car iz Rima otišao u rat.

Megju žrtvama Ulpijanove mržnje bijaše i sv. Martina, čuvena po svemu Rimu zbog plemenita roda, silna bogatstva i sveta življenja. Gotovo sve svoje bogatstvo razda ubogima. Premda je bila još mlada, no kako je čistoću nada sve ljubila, povjerena joj bi crkvena služba gjakonise, po kojoj je mlade kršćanke naučavala u nauku kršćanskom i skrbila se za siromahe i bolesnike. Saznavši pogani, da je ona kršćanka, mislili su, ako nju odmetnu od vjere kršćanske, da će se brzo za njom povesti drugi prostiji i siromašniji kršćani. Pošlju dakle po nju poslužnike od suda.

Baš onaj čas molila se ona Bogu sa svojom služinčadi. Poslužnici od suda rekoše joj uljudno, neka ide žrtvovati bogu Apolu. Razumje Martina odmah, da se tu radi ili o odmetništvu od svete vjere ili o smrti; valjade se zato uteći pomoći Božjoj. Poslužnicima reče, neka malo pričekaju, i vrati se u bogomolju, gdje se preporuči presvetomu Trojstvu u obranu. Okrijepljena milošću nebeskom ide bez

straha, kamo je poslužnici vode. Došavši do hrama boga Apola i saslušavši riječi, kojima je nagovarahu, da žrtvu prinese bogu njihovu, stade se na glas moliti Bogu pravomu, neka pokaže silu svoju i posrami himbenost vražju. Čim dovrši molitvu, nastade silan potres, od kojega se lik lažnog boga sruši i jedan dijel hrama razvali pokopavši pod sobom neznabožačke svećenike. Pogani su sve ovo pripisivali čarobijama; zato počnu Martinu po licu udarati i trepavice joj čupati; no krvnike kao da je zaustavljala sila nevigjena. Oni naime opaze četiri bijelo odjevena čovjeka kraj sv. Martine, te se uplaše. Sveta djevica pomoli se Bogu, da krvnicima dade milost obraćenja, i tako se dogodi. Krvnici, njih osam, uzmu hvaliti Isusa Nazarećanina, koji tako brani one, što sveto ime njegovo prizivlju u pomoć; i okrijepljeni unutrašnjom milošću Božjom stalni ostanu u vjerovanju i svi zadobiju krunu mučeničku.

Sjutradan izvedu sv. Martinu iz tamnice. Kad vide, da je još stalna u vjeri, počnu joj rezati tijelo, iz kojega procuri krv s mlijekom pomiješana, zatim ju batinama tući; no pored svih muka ostane nepomična, i dobije opet utjehu òd ângjêlâ. Odvedena natrag u tamnicu molitvom i pjesmom ukrijepi vjeru svoju. Poslije ju dovedu k hramu božice Dijane, da joj žrtvu prinese, ali se pokaže opet sila Boga kršćanskoga, jer strijela udari u hram i sažeže lik Dijanin. Pogani salete po tom svetu djevicu sa svakojakim obećanjima, samo da je premame; sve uzalud. Još je bace pred gladna lava, a ovaj doplazi do nogu njezinih i stane ih lizati. Pošto se je ovako sila žive vjere očevidno pokazala na vjernoj službenici Božjoj, dopusti Bog, te joj mač učini konac životu. O toj svetoj mučenici valjaju potpuno

riječi Duha svetoga (Psalm. 115, 15): „Dragocjena je u očima Gospodnjim smrt svetih njegovih“. Već u šestom stoljeću bijaše u Rimu na čast sv. Martine sagragjena krasna crkva, u kojoj je pobožni puk slavio spomen njezin. Godine 1633. za svetoga oca pape Vrbana Osmoga iskopaše njeno sveto tijelo u zapuštenoj već crkvi, koju obnoviše, i od onda počeše opet s velikom slavom svetkovati dan ove sv. mučenice.

* * *

Kako sv. Martina tako su sto i sto drugih mučenika i mučenica za svetu vjeru život svoj drage volje dali i radosno krv prolili Iz svake kapi presvete krvi, koju je Spasitelj naš prolio na gori Kalvariji, izrasli su mučenici i mučenice, koji su istinu svete vjere kršćanske pred svim svijetom potvrdili životom i smrću svojom. Od svega blaga na ovome svijetu veće je blago sveta vjera Hristova, po kojoj ako si voljan živjeti, ne trebaš toga radi danas muku trpjeti, ne trebaš život svoj dati. Zato Gospodinu neba i zemlje svaki dan zahvali kako za sva druga dobra tako osobito za najveće dobro, za pravu vjeru, u kojoj si odgojen i poučen. No najljepšu ćeš zahvalnost Bogu pokazati, ako se vjere ne budeš sramio nego ju očitovao riječju i djelom.

Što kršćanin u srcu vjeruje, treba da i izvana izjavljuje, drukčije mu vjera ništa ne vrijedi. Sv. Pavao apostol kaže (Rim. 10, 10): „Srcem se vjeruje za pravdu, a ustima se priznaje za spasenje“. — Tko se pred ljudima stidi Hrista i nebeskoga nauka njegova, njega će se i Hrist stidjeti, kad dogje u veličanstvu svojem na sud. Kada dakle slušaš gdje se o vjeri Hristovoj, o svetoj crkvi, o njezinim zapovijedima i službenicima nedostojno govori, onda

Spasitelj od tebe ište, da vjeru svoju ustima priznaš, ružnomu se govoru opreš i čast Isusovu uzmeš u obranu. Ako to ne učiniš, zatajiš vjeru svoju, pa će i Hrist tebe zatajati pred Ocem svojim nebeskim.

Kako si u osobitim prilikama dužan ustima priznati vjeru, dužan si to svaki dan, svaki čas djelom pokazati. Šta bi ti koristilo Isusa ustima priznavati a djelom ga se odricati? — Ne zaboravi s toga nikada za jutarnje i večernje molitve, pomoli se Bogu, kad sjedneš k jelu i kad ustaneš od jela, ne stidi se otkriti glavu, kada crkva glasnim zvonom zove na molitvu. Marljivo hodi po nedjeljama i blagdanima k službi Božjoj, često primaj svete sakramente, zdušno drži poste. Kada se što traži na slavu Božju, na poljepšanje kuće Božje, ne krati se priložiti po mogućnosti. Kad vidiš, da se u kući tvojoj ili u susjedstvu prestupaju zapovijedi Božje i crkvene, ne podnosi to, nego opominji, prosi, karaj. Poučavaj neuke, tješi žalosne, potpomaži siromahe, dvori bolesnike i u svemu pokazuj, da ti je vjera živa. Tako će se svijetliti svjetlo dobrih djela tvojih pred ljudima, i oni će hvaliti Oca, koji je na nebesima. Tako ćeš zavrijediti krunu života vječnoga jer će Isus Hrist ispuniti svoje obećanje (Mat. 10, 32): „Koji god prizna mene pred ljudima, priznat ću i ja njega pred Ocem svojim, koji je na nebesima“.

Pomolimo se.

Bože, koji si megju ostalim čudesima svoje mogućnosti i slabomu spolu podijelio pobjedu mučeništva, dopusti milostivo: koji blažene Martine djevice i mučenice tvoje rogjenje svetkujemo, da po njezinim primjerima do tebe koračamo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

31. dan siječnja.

Sveti Petar Nolasko.

nogih čovjekoljubaca imèna zapisana su u knjizi životnoj na nebesih zlatnim slovima; megju njima sjaji se takogjer ime današnjega svetitelja.

Petar prezimenom Nolasko ugleda svjetlo Božje godine 1189. u južnoj Francuskoj. Roditelji njegovi, starinom plemići a bogati, nastojali su, da im sin bude dobro poučen u svakoj nauci i vještini, kako je donosio stalež njihov, no najviše su se starali, da bude odgojen u strahu Božjemu. I nije im bila briga uzalud, jer su na radost svoju opažali, da im sinak na duši i tijelu sve ljepše procvjetava. Od malenih nogu imao je srce veoma milostivo k ubogima i nevoljnima; kad bi vidio, da je koji prosjak otpravljen bez milostinje, dotle bi plakao, dok mu se ne bi što udijelilo; kad je poodrastao pak bi mu roditelji dali novaca na dar, da kupi igračaka ili slatkiša, sav bi novac razdao potrebnicima, i to mu je bilo najveće veselje. U nauku bio je marljiv kao pčela, ali uz to nije zaboravljao pobožnih djela, držeći da je bistra glava bez pobožnih djela, držeći da je bistra glava bez bogoljubna srca kao voćka, koja lijepo cvjeta ali ne ragja plemenita roda Nada sve pak trsio se očuvati svetu čistoću, da u čistom tijelu lakše sačuva dušu čistu. Klonio se i malih, lako oprostivih grijeha, jer je znao, da se i manjim grijesima u srcu gasi plamen ljubavi Božje i da manji grijesi navode na veće.

Kad je Petru bilo petnaest godina, umre mu otac. Dobra majka podvostruči tada pažnju svoju i brigu za njegovo odgajanje. Pošto je zatim Petar posve dorastao, htjede ga majka oženiti i predati

mu imanje na upravu. On megjutim nemajući volje za ženidbeni premda sveti stalež pade jedne noći na koljena i vruće se Bogu moli, da mu objavi volju svoju; i obasja ga milost nebeska i zavjetova se Bogu vječnim djevičanstvom, a imutak svoj namijeni slavi Božjoj i koristi bližnjega.

Upravo u ono doba ratovali su u južnoj Francuskoj katolici s krivovjernim Albingencima; Petar Nolasko pridruži se sa vojskovogjom katoličkim Simeonom grofom Montfortskim. Krivovjernici bjehu potučeni i njihov pomagač Petar kralj Aragonski iz Španjolske pade mrtav a šestogodišnji sin mu Jakob bi zarobljen. Mladoga kraljevića povjeri grof Montfortski skrbi Petra Nolaska; kad je brzo zatim grof iz smilovanja dijete natrag poslao u Španjolsku, ode s njim u Barcelonu glavni grad Aragonske kraljevine i Petar Nolasko, da mu bude gojitelj.

Sve sladosti i dragosti kraljevskoga dvora nijesu mogle Petra svratiti s puta, kojim je išao od djetinjstva; s najvećom je trudbom otpravljao teški svoj posao, odgajao naime kraljevića, a uz to izvršivao sve ono, što može voditi k savršenstvu kršćanskomu. Četiri ure danju i dvije noću molio bi se Bogu i razmišljao o vječnim istinama, čitao često Sveto Pismo, trapio tijelo postom i krijepio dušu svetim sakramentima. Ispovjednik mu bio sveti Rajmundo Pennafortski, kojemu je bio u svemu poslušan i kojega je o svakoj znatnijoj stvari molio za savjet.

Tada su južnom Španjolskom vladali Mavri muhamedovci, pod kojima nije kršćanima ništa bolje bilo nego do nedavna našoj braći kršćanima pod Turcima muhamedovcima. Ali je još najgore bilo kršćanima zarobljenim u ratu ili drukčije u miru.

Muhamedovci Mavri i Saraceni dolazili bi naime iz Afrike i sa Istoka morem na lagjama do Španjolske, Italije i tija do naših obala, i hvatali muškarce, žene i djecu, i sa sobom ih vukli u ropstvo. Strašna je bila sudbina takvih zarobljenih kršćana: svakojakim mukama natjerivali bi ih, da od Hristove vjere prijegju na Muhamedovu, vodili ih po sajmovima kao marhu na prodaju, i davali im najteže poslove raditi. Petar Nolasko vidio je sâm svojima očima u Španjolskoj, u kakovu se bijednu stanju nalaze kršćani pod gospodstvom muhamedovačkim, i mnogo je čuo, da je još gòre zarobljenim kršćanima u Africi. To mu je kao bridak mač probadalo srce, i puno je smišljao, kako bi mogao nevoljnicima pomoći. Najprije je potrošio sav svoj veliki imutak na otkupljivanje zarobljenika, na jedan jèdini put otkupio ih trista iz ropstva; onda je nagovarao druge na milosrdnost, hodao od kuće do kuće, i sabirao milostinju; i tako je zbilja sabrao puno novaca i otkupio njima mnogo zarobljenika.

Ali da s njim samim ne izumre ovaj duh kršćanke ljubavi, sv. Petar naumi sastaviti duhovnu zadrugu (red), kojoj bi bila dužnost otkupljivati zarobljenike. Kad je svetac u noći pred blagdanom Petrovih okova (1. kolovoza) o naumu svojem dugo razmišljavao i Bogu se molio, neka bi jadnim zarobljenicima okove odriješio kao nekad apostolu Petru, prikaza mu se majka milosrdnosti, presveta Bogorodica, i reče, da će Sinu njezinu i njojzi biti jako drago, ako utemelji duhovni red, kojemu će biti dužnost otkupljivati zarobljenike. Sve ovo očitovao je Nolasko svetomu Rajmundu; a ovaj pa i sâm kralj Jakob krepko su ga potpomagali, da sastavi naumljenu zadrugu. Red je zbilja bio utemeljen na

sámo Lovrencijevo godine 1223. Taj je naime dan sv. Petar Nolasko iz ruku biskupa Barcelonskoga primio redovničko odijelo: bijelu halju s crvenim križem na prsima, i učinio osim tri evangjeoska zavjeta o poslušnosti, siromaštvu i čistoći još četvrti zavjet, da će biti gotov za otkup zarobljenika dati sve i slobodu svoju. Novo redovničko odijelo primili su isti dan još trinaest španjolskih plemića, i za kratko vrijeme red se tako raširio, da je trebalo za nj više kloštara sagraditi. Zadruga se zvala: red blažene djevice Marije za otkupljivanje zarobljenika, a prvi je glavar redu bio sâm sv. Petar Nolasko.

Po pravilima novoga reda ode Petar s jednim drugom otkupljivati zarobljenike najprije u Valenciju u južnu Španjolsku a zatim preko mora u Afriku. Svigdje se je zarobljenicima prikazivao kao angjel čuvar, svigdje za sobom ostavljao očevidne tragove blagoslova Božjega. Mnogo je zarobljenih kršćana bilo otkupljeno, mnogima sudbina olakšana, a svi su bili izvanredno utješeni. Ljubav Petrova nije znala ni za kakve smetnje. Pohagjao je tamnice, da barem utjehu svete vjere donese onima, kojih nije mogao iskupiti; propovijedao sa žarom ljubećega srca a bez straha vjeru Hristovu; podnosio strpljivo glad, golotu, sunčanu žegu i tamnicu; ipak sve to nije moglo u srcu njegovu udušiti ljubavi k bližnjemu. I sámi su muhamedovci u čudu gledali viteške kreposti Petrove, i gdjekojima su se oči otvorile od svjetla evangjeoskoga.

Iza povratka iz Afrike živio je sv. Petar u tihoj samoći, u kloštru Barcelonskom. Iz poniznosti najradije je gledao posle, koji drugima nijesu bili ugodni, i neprestano nastojao, da mu se oduzme

uprava čitave redovničke zadruge. No što je on više želio živjeti u zaboravu od svijeta, glas se je o njemu više širio: najveći i najugledniji ljudi i sámi kraljevi molili su često od njega savjet ne samo za svete nego i za svjetovne stvari. Tako na primjer, kad se kralj Francuski sveti Ludovik Deveti spremao u rat na Saracene u Misiru i Svetoj Zemlji, molio je sv. Petra, da ide s njim; no njega je spriječila u tom bolest. Gospodin naime poslao mu bješe veoma tešku bolest, da se već na ovom svijetu očisti od svih ljudskih slabosti kao zlato u ognju.

Preko trideset godina upravljaše sv. Petar redovničkom zadrugom, koja je pod obrambom bl. djevice Marije tisuće i tisuće zarobljenika iskupila iz ropstva. I duhom proročkim nadari ga Bog: kralju Jakobu proreče, da će pobijediti Mavre, i čas svoje smrti kaza naprijed. Kad mu je ovaj čas zbilja prispio, sazva oko sebe svu braću redovnike, očinske im da opomene, i sve blagoslovi. Primivši zatim pobožno svete sakramente i uzevši moliti psalam: „Hvalim te, Gospodine, od svega srca“, kad izusti riječi (Ps. 110, 9): „Otkup posla Gospodin narodu svojemu“, preda duh svoj Bogu na badnjak o polnoći godine 1256. Papa Aleksandar Sedmi naredi, da se spomen sv. Petra Nolaska služi dne 31. siječnja.

* * *

Ropstvo iščezava već po svemu svijetu od svjetla vjere kršćanske; nalazi se još gdješto u dalekim stranama, no mi, hvala Bogu, za nj više ne znamo. Ima megjutim još i sada u carevini Turskoj i drugdje kršćana, kojima je sudbina jako gorka i čemerna. Ne imajući gotovo ništa svojega ne mogu graditi crkava i škola, niti ih čim opskrbljivati. Ako dakle dogje tko odanle u naše krajeve sabirati dragovoljne priloge za crkvu i školu, udijeli mu po mogućnosti; svaki darak bit će Bogu prijatan, kao da si ga dao u ruke sv. Petru Nolasku za otkup zarobljenih kršćana.

Ali imamo i mi kod sebe zarobljenika, koji nijesu manje vrijedni pomilovanja od onakvih zarobljenika, za kakve se je sv. Petar Nolasko onoliko trudio. Ovakovi su zarobljenici grešnici, jer po riječi Hristovoj (Iv. 8, 34): „koji čini grijeh, rob je grijehu". Ako nastojiš, da grešnike iskupiš iz ropstva gjavoljega, u kojem stenju, i opet ih dovedeš na slobodu, kojom nas je Hrist oslobodio (Gal. 4, 31), ne ćeš imati u Boga manje zasluge, nego da si ih izbavio iz ropstva tjelesnoga. „Tko obrati grešnika s krivoga puta njegova, izbavit će mu dušu od smrti i pokriti mnoštvo grijèhâ", piše apostol Jakob (u poslanici 5, 20).

Kako li možeš obratiti grešnike na pravi put? Ako se 1. vruće Bogu moliš za obraćenje njihovo i u pomoć prizivaš prečistu djevu Bogorodicu, koja je utočište grešnicima. Kako se ona u vrijeme sv. Petra Nolaska skrbila za zarobljenike, tako će se pače još i više sada brinuti za grešnike. 2. Grešnicima prednjači s primjerom kršćanskoga života. Kad su Mavri muhamedovci vidjeli Petrovu ljubav k zarobljenicima, divili su mu se, i gdjekoji su prigrlili vjeru Isusovu. 3. Kada ti bude dobra zgoda, opominji, karaj, usteži od zla one, koji hode po krivu putu; no to čini vazda s ljubavlju i strpljivošću. Dobra riječ na vrijeme rečena nagje vazda plodno tlo. 4. Za obraćenje grešnika čini i sâm neka djela pokore. Bog ne će nikako dobre volje tvoje ostaviti bez plaće.

Pomolimo se.

Bože, koji si za primjer svoje ljubavi, na otkup vjernih, svetoga Petra božanstvenim načinom poučio, kako će crkvu tvoju novim potomstvom oploditi, dopusti nama po njegovoj prošnji, da oslobogjeni iz ropstva grijeha u nebeskoj domovini u vječnoj se slobodi veselimo. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vijeka. Amen.

ŽIVOTI SVETACA I SVETICA BOŽJIH.

NAPISAO

DR. FRANCISKO IVEKOVIĆ,

KANONIK.

MJESEC VELJAČA.

DRUGO IZDANJE.

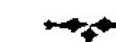
S DOPUŠTENJEM DUHOVNE OBLASTI NADBISKUPIJE ZAGREBAČKE.

ZAGREB.
NA SVIJET IZDALA KNJIŽARA DIONIČKE TISKARE.
1892.

DIONIČKA TISKARA U ZAGREBU.

PREGLED.

Veljača.

Strana

1. Sveti Ignacije Bogonosac 185
2. Očišćavanje blažene djevice Marije iliti Svjećnica 193
3. Sveti Blaž 197
4. Sveti Andrija Korsini 203
5. Sveta Agata 209
6. Sveta Doroteja 214
7. Sveti Romualdo 220
8. Sveti Jeronim Emilijan 231
9. Sveta Apolonija 238
10. Sveta Skolastika 241
11. Sveti Saturnin i drugari mučenici 246
12. Sveti Meletije 251
13. Svete Fuska i Mavra 258
14. Sveti Valentin 262
15. Sveti Faustin i Jovita 267
16. Sveti Onesim 271
17. Sveti Silvin 275
18. Sveti Simeon 280
19. Sveti Konrad 285
20. Sveti Euherije 290
21. Blaženi Pipin 294
22. Sveta Margarita Kortonska 299
23. Sveti Petar Damjanov 305
24. Prijestupni dan 312
24. Sveti Matija apostol 316
25. Sveta Valburga 319
26. Sveti Nestor 325
27. Sveti Leandar 330
28. Bezimeni Sveci 334

MJESEC VELJAČA.

(FEBRUARIUS.)

---

1. dan veljače.

Sveti Ignacije Bogonosac.

Pred silnom četom svetaca, koji se svetkuju ovaj mjesec, s razlogom korača kao četovogja veliki biskup i mučenik Ignacije Bogonosac.

O mladosti njegovoj i o kasnijem životu sve do muke, koju pretrpi, malo što znamo. Grčki pisci pripovijedaju, da je Ignacije bio ono dijete. koje Isus dozva, kad su se učenici njegovi prepirali, tko je najveći u kraljevstvu nebeskom, pa postavivši dijete megju njih, reče im (Mat. 18, 1—4): „Zaisto vam kažem, ako se ne obratite i ne budete kao djeca, ne ćete ući u kraljevstvo nebesko. Koji se dakle ponizi kao dijete ovo, taj je najveći u kraljevstvu nebeskom". Rodio se u Antiohiji glavnom gradu Sirskom ili ondje blizu, i bio učenik apostola i evangjelista Ivana kao i sv. Polikarpo, čiji smo život opisali dne 26. siječnja. Po-

znavao je takogjer apostole Petra i Pavla. Apostol Ivan, ljubimac Gospodnji, pouči Ignacija ne samo u vjeri nego mu takogjer u srce uli onu vruću ljubav k Hristu Bogu, zbog koje mu nadjenuše pridjevak: Bogonosac, to će reći čovjek koji u sebi, u srcu i misli, Boga nosi. Apostoli pak Petar i Pavao posvetiše ga za biskupa u Antiohiji. U tom je gradu prvi biskup bio sâm prvak apostolski sveti Petar, za njim sv. Evodije, a za Evodijem sv. Ignacije. Za biskupovanja njegova stao je Rimski car Domitijan progoniti kršćane, a on ih molitvom, postom i neprestanim opomenama krijepio u vjeri. Kad je prestalo progonstvo, radovao se Ignacije, što su kršćani bili stalni i što je crkvi povraćen mir; no jedno ga žalostilo: mislio je, da još nema prave ljubavi Hristove, jer bi mu drukčije Gospodin bio udijelio milost, da život svoj mučeničkom smrću prinese Bogu kao žrtvu ljubavnu.

Pošto je sv. Ignacije cijelih četrdeset godina kao brižan pastir nastojao oko stada Hristova, ispuni mu se napokon žudnja (želja) za mučeničkom smrću. Za cara naime Trajana opet uzeše progoniti kršćane. O tom progonstvu kaže sv. Ivan Zlatoust, da ga je gjavol osobito suprot biskupima zasnovao, kako bi lakše stada njihova uvalio u propast. Car Trajan nadvladavši kod Dunava Dake i Skite dogje u Antiohiju godine 107. poslije rogjenja Hristova, da odanle zavojšti na Jermene i Parćane. Car je na pobjedi svojoj nad Dacima i Skitama zahvaljivao bogovima Rimskim, i opet se novoj pobjedi od njih nadao; zato zamrzi na kršćane, što se nijesu hotjeli klanjati bogovima, tobožnjim braničima carevine Rimske. Začuvši u Antiohiji o Ignacijevoj

svetosti i o velikom poštovanju i ljubavi, koju imagjahu kršćani k njemu, dozva ga preda se.

Što dalje uspripovijedamo o Ignaciju, vadit ćemo iz spisa, što napisaše Filon i Agatopod, Ignacijevi prijatelji i pratioci na putu iz Antiohije u Rim.

Car Trajan spazivši Ignacija ljutito se na nj osiječe: „Tko si ti, zli duše, koji se usugjuješ zapovijedi naše prestupati, a još i druge nagovaraš, da zlo progju?“ Mirno odgovori starac Ignacije: „Bogonosca neka nitko ne zove zlim duhom, jer zli dusi bježe od sluga Božjih.“ Trajan pita: „Tko je Bogonosac?“ Ignacije odreče: „Onaj koji Hrista nosi u prsima.“ Onda će car: „Misliš li, da i mi u srcu ne nosimo svojih bogova, koji su nam pomagači protiv neprijateljâ?“ – „Varaš se — reče mu Ignacije — kada bijese poganske držiš za bogove, jer je jedan Bog, koji je stvorio nebo i zemlju i more i sve što je na njima, i jedan Hrist Isus Sin Božji jedinorogjeni, čijega kraljevstva oh da budem djelnik!“ — Na to izreče Trajan osudu: „Zapovijedamo, da Ignacija, koji kaže, da u sebi nosi Raspetoga, u gvožgje okovana vojnici odvedu u veliki Rim, da bude hrana zvijerju za zabavu narodu.“ — Čuvši sveti mučenik ovu osudu od veselja zavika: „Hvala ti, Bože, što si me dostojao počastiti savršenom k tebi ljubavlju, što si me s apostolom svojim Pavlom metnuo u gvozdene okove!“

Ignacija metnu u gvoždje i odvedu iz Antiohije do Seleucije, morske luke, a odanle morem dalje najprije do Smirne. Vojnici, njih deset, strašili su ga dan i noć i nemilice mučili. U Smirni bavili su se po za dugo, pak je Ignaciju bilo do-

*

pušteno družiti se s tamošnjim biskupom, drugom svojim od mladosti, sv. Polikarpom, i dočekivati kršćane, koji su odasvud k njemu grnuli pokazati mu ljubav svoju i primiti od njega blagoslov. Obližnje općine kršćanske, naročito u Efesu, Magnesiji i Tralama, poslaše k njemu poslanike, da ga pozdrave, a on istim općinama odzdravi poslanicama punim apostolskoga duha i ljubavi, kojima ih opominjaše na slogu s crkvenim starješinstvom i na svaku dobrotu. Čini se, sveti je Ignacije u Smirni takogjer doznao, da se kršćani u Rimu spremaju izbaviti ga iz sužanjstva i od smrti, pa je zato pisao onamo poslanicu, u kojoj im opisuje goruću svoju želju umrijeti za Hrista i zaklinje ih, neka nikako ne sprečavaju, da se izvrši osuda njegova. „Ja crkvama pišem i svima javljam — piše megju ostalim u poslanici Rimljanima — da drage volje umirem Boga radi, samo mi nemojte vi smetati. Molim vas, ne činite mi milosti u nevrijeme. Dopustite, da budem hrana zvjeradma, po kojima mogu dobiti Boga. Žito sam Božje, i neka me zubi zvjerski samelju, da izagjem čist hljeb Hristov. Pače laskajte zvjeradma, da mi budu grob i ništa ne ostave od mojega tijela, da usnuvši (umro) ne budem nikomu nepriličan. Tada ću biti u istinu učenik Hristov, kad ni tijela mojega ne bude svijet vidio. Molite se Hristu za mene, da po ovom orugju (po zubima zvjerskim) postanem žrtva. Ne zapovijedam vam, kao Petar i Pavao. Oni apostoli, ja osugjenik; oni slobodni, ja do sada rob Nego ako postradam, oslobogjenik bit ću Isusov, i u njemu ću ustati slobodan. Sada okovan učim se ništa ne željeti, što je svjetovno ili isprazno." — Iz Smirne odjedri lagja u Troadu, gdje nekoliko dana stade

u pristaništu; upotrebivši ovu zgodu pisa Ignacije lijepe poslanice kršćanskim općinama u Filadelfiji i Smirni i biskupu Polikarpu. Iz Troade prejedriše u Maćedoniju, a odanle pješke putovaše do Drača u Arbaniji, gdje se opet ukrcaše, te onda morem Jadranskim i Toskanskim do Porta kod Ostije grada, gdje rijeka Tever utječe u more. Tamo dočekaše sv. Ignacija kršćani iz Rima, puni straha i radosti; radosni, što ih je Bog usrećio dolaskom Bogonoščevim, a žalosni, što se takav čovjek vodi na smrt. Sveti mučenik stane zaklinjati braću, neka mu ne zavide, što se žuri doći ka Gospodinu, i pošto su svi poklekli, pomoli se Sinu Božjemu za crkve i za prestanak progonstva i za ljubav megju braćom (kršćanima); i po tom bi odmah odveden u Rim u amfiteatar, gdje dva lava nijesu već više dana dobila jesti, da budu što bjesniji; od glada strahotno su rikali. Kad je Ignacije došavši u amfiteatar čuo groznu riku njihovu, reče: „Čujte trublje kralja mojega, koji me zove na borbu i na pobjedu!" Stavši nasred amfiteatra pomoli se tiho i još jednom glasno izusti riječi, koje bješe Rimljanima pisao u poslanici: „Žito sam Božje, i neka me zubi zvjerski samelju, da izagjem čist hljeb Hristov!" U to budu otvorena vrata od kobače, oba lava navališe strelimke na mučenika, i raskidoše ga za jedan čas, i ostaviše od njega samo nekoliko najtvrgjih kosti. Ove kosti pokupiše kršćani, u platno ih uviše i u Antiohiju odnesoše, da ih čuvaju kao najveće blago.

* * *

Cesar Trajan hoteć satrti kršćanstvo udarao je najviše na biskupe po onoj (Mat. 26, 31): „Udarit

ću pastira i ovce će se od stada razbjeći." Još su u vrijeme Ignacijevo kršćane mutili krivovjernici — zvali su se doketi — naučavajući, da Spasitelj naš Isukrst nije imao pravoga čovječjega tijela, s toga da nije za nas zbilja trpio i umro nego samo prividno, na oko. Zato je sv. Ignacije u svojim poslanicama (listovima), koje su se, njih sedam, još do dan danas sačuvale, najviše opominjao kršćane, neka se čvrsto drže biskûpâ kao udi od tijela glave svoje, u vjeri i ljubavi neka budu složni, a smutljivaca što mute čisti nauk apostolski, neka se čuvaju kao vukóvâ u ovčjoj koži.

Danas ne će nas istina nitko osuditi, da budemo zaradi vjere kršćanske bačeni zvjeradi za hranu, niti se u nas nalazi javnih krivovjeraca, koji će nauk apostolski izvrtati i na svoju tumačiti. Ali opomene one očinske, koje je sv. Ignacije davao kršćanima svoga doba, valjaju i danas za nas. Očevidno je žalibože, kako ljudi budu ne samo sve hladniji u vjeri i ljubavi, nego se pače u gdjekojih pojavljuje upravo gjavolska mržnja na sve što je vjersko, što je kršćansko, što je Božje. Ovakvi ljudi ma bili kako uglagjeni i prosvijetljeni, samo da im se poda prilika, onako bi nemilice postupali s biskupima, sa svećenicima, pače sa svima pravim kršćanima, kao što su pogani u staro doba. Ne varajmo se: i car Trajan i drugi mnogi pogani, progonitelji kršćanski, bili su veoma fina i učena gospoda, no mržnja na kršćanstvo ugasila je u njima svjetlo razuma i udušila ćuvstvo čovječje te stvorila od njih divljake i bijesne zvjerove. Pored sve visoke prosvjete i uljudnosti našega vijeka mogu se opet povratiti ona žalosna za kršćane vremèna; mogu i prije nego i tko i sluti. Onda će najprije

dakako udarati na biskupe i svećenike, da udarivši pastire, razbjegnu se ovce od stada. A smutljivaca, ako i ne javnih krivovjeraca, ima svagda i svagdje, koji će ti govoriti: ispovijed, post samo su popovske izmišljotine, u crkvu neka idu bake, briga mene, šta će biti poslije smrti, i tako dalje. Zato evo ti, dragi kršćanine, nekoliko riječi iz poslánîcâ velikoga svetitelja Ignacija za poučenje i za razmišljanje.

„Kada se pokoravate biskupu kao Isusu Hristu, tada mi se čini, da ne živite po čovjeku nego po Isusu Hristu, koji je za nas umro, da vjerujući u smrt njegovu smrti se ukloniti . . . Svi neka štuju biskupa kao Isusa Hrista, sina Očeva, i svećenike kao starješinstvo Božje i zbor apostolski. Bez ovih nema crkve . . . Molim vas, ne ja nego ljubav Isusa Hrista, uživajte samo kršćansku hranu, a čuvajte se tugje trave, što je kriva vjera. Ovi (krivovjernici) u svoje otrove miješaju i Isusa Hrista govoreći, što je nedostojno za vjeru, slični onima, koji podavaju ubojit lijek sa slatkim vinom, čega ako tko ne zna, drage volje prima smrt u opakoj nasladi . . . Od takvih se dakle čuvajte. A to će biti, ako ne budete ni naduti ni otkinuti od Boga Isusa Hrista i biskupa i zapovijedi apostolskih." (Iz poslanice Traljanima gl. 2. 3. 6. 7.)

„Sinovi svjetla i istine! klonite se razdora i krivih nauka; nego gdje je pastir, onamo kao ovce idite . . . Čuvajte se trava škodljivih, kojih ne goji Isus Hrist, jer nijesu nasad Očev . . . Koji god su Božji i Isukrstovi, oni su s biskupom; i koji god učinivši pokoru vrate se u jedinstvo crkve, i oni su Božji, da žive po Isusu Hristu . . . Vikao sam, kad sam bio nazočan, govorio sam u sav glas: poslušni budite biskupu i svećenstvu . . . Bez biskupa

ništa ne činite tijelo svoje kao Božju crkvu čuvajte, slogu ljubite, razdora se klonite, idite za Isusom Hristom kao i on za Ocem svojim." (Iz poslanice Filadelfijcima gl. 2. 3. 7.)

„Valja da se slažete s biskupom, kao što i činite. Jer časno vaše svećenstvo tako je složno s biskupom kao žice na citari. S toga se u slozi vašoj i složnoj ljubavi pjeva Isus Hrist . . . Ima ih, koji drugo rade, nedostojno Boga, kojih se vi kao zvjeradi klonite. Jer su psi bijesni, tajno grizući, od kojih vi bježite kao od neizlječivo bolesnih. A liječnik je jedan, i tjelovni i duhovni, stvoren i nestvoren, u čovjeku Bog, u smrti pravi život i iz Marije i iz Boga, prvo stradalni i zatim nestradalni, Isus Hrist, Gospodin naš." (Iz poslanice Efescima gl. 4. 7.)

„Kao što nije Gospodin ništa učinio bez Oca, budući s njim ujedinjen, ni sâm po sebi, ni po apostolima; tako i vi ništa ne činite bez biskupa i svèćenîkâ . . . Nego svima kolikim jedna neka bude molitva, jedna prošnja, jedna misao, jedna nada, u ljubavi, u radosti svetoj. Jedan je Isus Hrist, od kojega nema ništa bolje." (Iz poslanice Magnešanima gl. 7.)

„Gdje se pojavi biskup, ondje neka bude i ljudstvo; kao što gdje je Hrist Isus, ondje je katolička crkva . . . Dobro je poštovati Boga i biskupa. Tko štuje biskupa, njega Bog štuje; tko potajno što od biskupa radi, gjavolu služi." (Iz poslanice Smirnjanima gl. 8. 9.)

Pomolimo se.

Na slabost našu ogledaj se, svemogući Bože, i kako nas breme našega djela tišti, neka nas blaženoga Ignacija mučenika tvojega i biskupa dični zagovor brani. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

2. dan veljače.

Očišćavanje blažene djevice Marije iliti Svjećnica.

Dogagjaji, kojima se spomen danas služi, temelje se na dvije naredbe zakona Mojsijeva. Prva je naredba: kad žena rodi muško, nečista da je četrdeset dana; ni jedne svete stvari da se ne dodijeva i u svetinju (crkvu) da ne ide, dok se ne navrše dani očišćavanja njezina. A kad se navrše dani očišćavanja njezina, neka donese svećeniku u svetinju jagnje jednoljetno i golupče ili grlicu za žrtvu; ako li zbog siromaštva ne može dati jagnjeta, onda neka uzme dvije grlice ili dva golupčeta za žrtvu; i molit će se svećenik za nju, i tako će se očistiti (Mojs. III. gl. 12.) Po drugoj pak naredbi Mojsijeva zakona svaki prvenac (prvorogjeni sin) od sinova Israelskih bješe Bogu posvećen, zato što je Bog prvence Israelske u Misiru (Egiptu) poštedio, dok je pobio sve prvence Misirske. Po tom bio bi dužan svaki prvenac izmegju sinova Israelskih služiti Gospodinu u svetinji (crkvi): no za službu Božju bili su odregjeni samo potomci Levijevi, a prvenci od drugih jedanaest pleménâ otkupili bi se od one službe novčanim prilogom. (Mojs. IV. 8, 5ss.)

Po ovim dvjema naredbama Mojsijevim pogjoše i Marija i Josip s božanskim djetetom Isusom četrdeseti dan poslije rogjenja njegova u Jerusalem, da ga prikažu Gospodinu i da prinesu prilog, dvije grlice ili dva golupčeta. Kad je Marija dijete prikazala Gospodinu i Josip ga od crkvene službe otkupio novčanim prilogom, moglo je kod toga svetoga djela biti stotina ljudi svake dobi i sta-

leža, ali je samo dvoje njih slutilo, da je nazočan spasitelj svijeta. Bijaše naime — kako pripovijeda sveti evangjelist Luka (gl. 2.) — u Jerusalemu čovjek po imenu Simeon, i taj čovjek bijaše pravedan i bogobojazan, čekajući utjehe Israelove, i Duh sveti bijaše u njemu. I njemu bijaše Duh sveti kazao, da ne će vidjeti smrti, dok ne vidi pomazanika (Hrista) Gospodnjega. I dogje po Duhu u hram (crkvu), i kad donesoše roditelji (Marija i Josip) dijete Isusa, da svrše za njega po običaju zakona, uze ga on na ruke svoje i hvali Boga i reče: Sad otpuštaš u miru slugu svojega, Gospodine, po riječi svojoj, jer vidješe oči moje spasenje tvoje, koje si ugotovio pred licem svih naroda, svjetlo na prosvjetljivanje neznabožaca i na slavu naroda tvojega Israela. I otac njegov i mati njegova čugjahu se tomu, što se govoraše za njega. Zatim Simeon kao da proročkim duhom gleda silnu borbu, koju će Spasitelj zapodjeti u Israelu i u svem kolikom ljudskom rodu, reče Mariji majci njegovoj: Gle, ovaj je postavljen, da obori i podigne mnoge u Israelu, i da bude znak, protiv koga će se govoriti. Gledajući jošte duhom žuhku muku, što Spasitelja čeka, i što će za majku biti strašna kušnja, reče majci vraćajuć joj dijete: A i tebi samoj probost će mač dušu. — U taj čas dogje i Ana proročica, kći Fanuelova, od plemena Ašerova; ona je ostarjela, i sedam je godina živjela s mužem od djevojaštva svojega, i udova okolo osamdeset i četiri godine, koja ne odlažaše od hrama i služaše Bogu dan i noć postom i molitvom. I ona došavši u taj čas hvaljaše Gospodina i govoraše za njega svima, koji čekahu odkupa Israelova. I kad svršiše sve po zakonu Gospodnjemu, vratiše se u Galileju u grad svoj Nazaret. A dijete rastijaše i jačaše puno mudrosti, i milost Božja bješe u njemu.

Riječi starca Simeona: da je Isus svjetlo na prosvjetljivanje neznabožaca, bile su razlog već u staro doba, da se je ovaj blagdan svetkovao svečanom procesijom, u kojoj su pobožni kršćani u rukama nosili goruće voštane svijeće, otkuda tomu blagdanu sada i ime: svjećnica ili svjetlo Marijnje. U starije pak vrijeme zvala se ova svetkovina: sretenje, pa tako se još i sada zove u istočnoj crkvi, jer se je starac Simeon sreo s Marijom i s Isusom.

* * *

Danas svetkujemo dvojaku svetkovinu: svetkovinu očišćavanja Marijina i svetkovinu prikazivanja Isusova.

Blažena djevica Marija nije bila dužna pokoriti se naredbama, koje su valjale za druge žene porodilje, a ipak im se pokori; majka prečista, na kojoj nije bilo ni radi začetka ni radi poroda nikakve ljage, htjede sa svim tim biti brojena megju nečiste, da nikoga ne sablazni; majka onoga, koji je došao zakon i proroke ispuniti a ne razdriješiti, htjede zakon u svemu izvršiti. Tako presveta Bogorodica dava sjajan primjer poniznosti i poslušnosti svim ženama porodiljama. Lijepi starinski običaj, da se žene poslije poroda u crkvu uvode (upeljavaju) uz molitve i blagoslov, neka ne bude ženama kršćankama nepriličan; u starom je zavjetu bio uvod takov zakonom zapovijedan, u novom zavjetu samo se preporučuje, samo ga ište zahvalnost. Kamo da porodilja, kad ozdravi, prvi put izagje, kamo da učini prvi korak, ako li ne u kuću onoga,

koji nije samo njezin dragi život očuvao u čas pogibli i boli, nego joj darovao i drugi isto toliko mil život?!

Marija prikaza prvenca svojega Bogu. S kolikom li ljubavlju prinese Ocu nebeskomu svoje predrago, Božjom silom začeto jedinče! S kolikom dragošću upre oči na nebesko čedo, koliko blaženstvo, kolika milina potrese joj dušu, kad ga preporuči Ocu! Ali kakove joj i žalosti i kakove skrbi stiskoše srce, kad ču zloslutne riječi Simeonove: a i tebi sámoj probost će mač dušu! Radost i žalost na ovome se svijetu izmjenjuju kao svjetlo i sjen; no jedno valja da bude nepromjenito, stalno: djetinjsko pouzdanje i poslušnost naša k Bogu, kao što je bila poslušna Marija: evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj! — Kako je Marija, tako neka svaka majka čedo svoje posveti Bogu i zakloni pod njegovo uzmožno okrilje. Tä svaka majka rodi dijete na sliku i priliku Božju stvoreno; neka se dakle na ulasku u crkvu s pouzdanjem pomoli Bogu: Oče nebeski, tebi posvećujem i prikazujem, tebi žrtvujem milo čedo moje; prati ga okom svojim, vodi ga rukom svojom na svim stazama i rasputicama života, rasvjetljuj ga zrakama svjetla svojega, napunjaj ga duhom istine i znanja, ogrijevaj ga ognjem ljubavi svoje, daj mu srce bogoljubno, razlij blagoslov svoj na glavu njegovu i ulij mir svoj u dušu njegovu, neka bude sretno na svijetu i blaženo u vječnosti; tebi, o Bože, predajem ovo u boli i radosti rogjeno dijete!

Majke, ako budete djecu svoju odmah pri prvom polasku crkve poslije poroda posvećivale Bogu i na tu posvetu vazda mislile, i vaša će

djeca rasti i jačati puna mudrosti, i milost Božja bit će u njima.

Pomolimo se.

Svemogući vječni Bože, veličanstvo tvoje ponizno prosimo: kao što je jedinorogjeni Sin tvoj na današnji dan sa bitnošću našega tijela u crkvi prikazan, tako učini, da ti budemo i mi s očišćenim pametima prikazani. Po istom Hristu Gospodinu našemu. Amen.

3. dan veljače.

Sveti Blaž.

Djela gdjekojega velikoga sveca bijahu svijetu tako poznata, da iz početka nije nitko mislio na to, kako bi ih pismom sačuvao poznomu potomstvu za spomen. Tek mnogo kasnije, katkada poslije više stoljeća, nagje se štovalac svečev, koji mu opisa život, i u taj opis uplete svoje pobožne osjećaje i pučke priče, pa je kadšto teško raspoznati, što je u opisu istina historijska a što nakit piščev.

I sveti je Blaž jako štovan u svem kolikom narodu našemu, ali iz njegova doba imamo malo vijesti o njemu, a što se je kasnije pisalo na dugo i na široko o življenju njegovu, nije posve pouzdano. Gledat ćemo od toga pokupiti ono, što je po svoj prilici istinito.

Blaž se rodio u gradu Sebasti u Jermenskoj. O mladosti njegovoj znademo malo; toliko je jamačno, da je ljubav svoju k bližnjemu pokazivao mnogim izvanrednim djelima duhovne i tjelesne milosrdnosti, i iz te ljubavi, čini se, liječio je takogjer bolesnike. S toga od svih štovan i milovan, izabran bi za biskupa u rodnom mjestu.

U ono vrijeme vladala su dva cara u carevini Rimskoj: kršćanin Konstantin Veliki na Zapadu i poganin Licinije na Istoku. Imajući Licinije veću polovinu carevine polakomi se i na dijel Konstantinov, odatle se zametnu rat megju njima, no car Konstantin nadvlada godine 314. kod sadašnjih Vinkovaca suparnika Licinija, a ovaj razlivši mržnju svoju s Konstantina na sve kršćanstvo, stade kršćane, osobito biskupe, nemilice progoniti. U Sebastu, gdje je bio sv. Blaž biskup, posla Licinije za svojega namjesnika Agrikolaja sa nalogom, da satre kršćanstvo. Začuvši to sv. Blaž uze duhovno stado svoje nagovarati na postojanost i naučavati, kako i zašto valja svaku muku prije pretrpjeti, pače i sâm život prije dati nego li Isukrsta iznevjeriti. Odluči takogjer stada svojega nikad ne ostaviti; no njegovi su ga svećenici prosili i sâm Bog opomenuo, neka se donekle ukloni viharu, koji je okrenuo na crkvu Božju. Postavi dakle nekolika svećenika za namjesnike svoje, koji će vjerne tješiti i slobođiti, i zakloni se u goru Argej, gdje se je u pećini (špilji) bez prestanka molio Bogu za duhovne ovce svoje, da milošću nebeskom okrijepljene budu za progonstva postojane u vjeri. I bi uslišena molitva svetoga biskupa: ni jedan se kršćanin u Sebasti ne odmetnu od prave vjere, i nikakva muka ni smrt sama ne bješe vjernima njegovim tako grozna, da je ne bi bili radosno pretrpjeli za vjeru kršćansku. Pa dok je vrijedni biskup duhovnomu stadu molitvom u pomoć pritjecao, sabra se okolo njega drugo stado; kako je naime bio blag i k zvjeradi, zvjerke su mu se pomalo privikle: ptice su ga pjevajući oblijetale i košute i srne podavale mu hranu, a on ih milovao, branio od nepogoda, tražio im piću i bolesne iscjeljivao znamenjem svetoga križa. Dolazili bi k njemu iz okoline i ljudi, koji bi ili sámi bolovali ili bolesnike sa sobom dovodili, pa zdravlje od njega tražili. Svetac pomolivši se Bogu i prekriživši bolesne otpuštao bi ih u miru Božjemu kući zdrave i vesele.

Tako je sv. Blaž neko vrijeme samotovao u gori Argeju tvoreći i ondje djela milosrdnosti. Kad ali jedan put dogju u onu goru lov loviti sluge carskoga namjesnika Agrikolaja, pa tjerajući zvjerad, koja je u Blaža tražila utočište, nagju u pećini svetoga biskupa upravo gdje se Bogu moli. To jave odmah namjesniku, a on im zapovjedi, da biskupa dovedu u grad. Još na putu iznesu pred njega bolesnih, koje mahom ozdravi pred slugama namjesnikovim. Tako dovedu i dječaka, jedinca u majke udove, kojemu je kost od ribe u grlu tako zapela, da je se nije mogao nikako riješiti. Siromaha je strašno boljelo, i vrat mu već grdno otekao. Čovjek Božji pogleda na nebo i svetim križem prekriži oteklo grlo. U onaj hip ispane dječaku iz grla kost. Odatle je postao običaj u biskupiji Zagrebačkoj i u mnogim drugima, da na današnji dan svećenik poslije svete mise metne vjernima pod podbradak dvije unakrst svezane blagoslovljene voštanice i izmoli nad njima molitvu: Po zagovoru sv. Blaža biskupa i mučenika oslobodio te Bog od zla grlena i od svakoga drugoga zla. U ime Oca i Sina i Duha svetoga. Amen. — U Sebasti bace Blaža umah u smradnu tamnicu, ali s dopuštenjem tamničarovim dolazili su mu bolesnici i onamo, da ih iscijeli.

Po tom dovuku Blaža iz tamnice pred Agrikolaja, koji ga je gledao i laskanjem i prijetnjom premamiti na štovanje lažnih bogova. No kada

svetac počne bez i kakva straha namjesniku dokazivati lažnost i ništavost bogova njegovih, bude osugjen na batine. Poslije nekoliko dana doveden bi opet pred namjesnika, i buduć da je i sad ostao stalan u vjeri svojoj kao i prvi put, udare ga na muke i tijelo mu raščešu željeznim česalima. Zatim ga odvuku natrag u tamnicu. Sedam pobožnih žena idući za mučenikom sakupljale su tankim platnom krv što je curjela iz tijela njegova na tle; ali i njih dade namjesnik uhvatiti i nakon groznih muka glave im odsjeći. Onda dovedu sv. Blaža treći put pred Agrikolaja. Taj reče svecu: „Hajde, makar i kasno, prinesi bogovima žrtvu. Ako li ne učiniš, ne ću te više živa trpjeti“. Sv. Blaž mu odgovori: „Čudim se, što ne vidiš svjetla, koje je bjelodano. Jer kad bi ti vidio pravo svjetlo, doista se ne bi klanjao lažnim bogovima. U ostalom ja se nimalo ne bojim tvoje prijetnje, jer me krijepi Hrist. Imaš istina tijelo moje u vlasti, no nemaš duše moje. A može onaj, kojemu služim, koji je na nebesima Bog, i tijelo moje, ako hoće, izbaviti iz ruku tvojih“. „Da vidimo — reče namjesnik — hoće li te Hrist, tvoj, kako kažeš, Bog izbaviti, kad zapovjedim, da te bace u duboko jezero“. I bace sv. Blaža u jezero, a on prekriži vodu i hodi po njoj kao po suhoj zemlji i propovijeda odanle skupljenomu ljudstvu istinu kršćanske vjere. Razgnjevljeni namjesnik zapovjedi napokon, da sv. biskupu odsijeku glavu. To se dogodi godine 316. poslije rogjenja Hristova. Bogoljubna žena Oliva ukopa tijelo mučenikovo na onom mjestu, gdje je krv prolio.

Kršćani iz Europe više puta su od godine 1096. pa do godine 1281. zavojštili na muhamedovce u Asiji, da od njih obrane ondješnje kršćane i Svetu

Zemlju, i da im spriječe provalu u Europu. Oni ratovi zovu se križarski, jer su vojnici imali na desnom ramenu za obilježje križ. Za onih križarskih ratova doneseni su ostaci sv. Blaža u Europu, i po zagovoru njegovu mnogi su bolesnici čudesnim načinom ozdravljeli. Tim se je štovanje toga svetoga biskupa i mučenika raširilo po svemu kršćanstvu, mnoge su crkve sagragjene na čast njegovu, i mnogi su ga gradovi izabrali za branića i zagovornika svojega. Tako je poimence slavna republika Dubrovnik svetoga Blaža (Dubrovčani ga zovu Vlaho) izabrala braniocem svojim i zavjetnikom u Boga.

* * *

U legendi (tako se zove spis o životu kakova sveca) čitamo, kako je sv. Blaž znamenjem svetoga križa učinio na bolesnicima i drukčije mnoga istinita čudesa. Od najstarijih je vremena križanje u običaju kod kršćana. Tertullijan pisac kršćanski iz trećega stoljeća poslije Hrista veli: „Kod svakoga koraka i svakoga kreta, kod ulaska i izlaska, kod odijevanja, kad idemo u kupaonicu, k stolu ili spavati, kod zabave znamenujemo čelo znamenjem križa“. Znamenujući se sv. križem ispovijedamo vjeru kršćansku i izjavljujemo zajedno pouzdanje svoje u neizmjerne zasluge muke i smrti Gospodina našega Isusa Hrista. Mi se Hrvati križamo velikim križem, to jest desnom šakom sa čela na prsa i s lievoga ramena na desno, a Slovenci i drugi nekoji kršćani čine mali križ, to jest palcem desne ruke prekriže čelo, usta i prsa. No križali se ovako ili onako, jednako izjavljujemo pred svijetom, da nam je Hrist na križu raspeti sva nada i jedina obrana.

Ali žalibože imade dan danas kršćana, osobito što su se nešto pogospodili, koji se od svijeta stide prekrižiti se časnim križem. Ni prije ni poslije jela, ni u jutru ni u večer, ni doma ni u crkvi ne znamenuju se križem; njima je križanje za djecu i za prostu svjetinu. No neka se sjete takovi, koji se stide zastave Hristove, što je Hrist rekao u evangjelju (Luk. 9, 26): „Tko se mene stidi, njega će sin čovječji stidjeti, kad dogje u slavi svojoj i u slavi Oca i svetih angjela". Ti, čitaoče dragi, ne budi od takovih nazovikršćana, koji se srame znaka spasenja; ne zaboravljaj znamenovati se znamenjem časnoga križa, nego se po starodavnom kršćanskom običaju križaj u jutru i u večer, kod ustajanja i kod lijeganja, prije jela i poslije jela, i u svakoj pogibli za dušu i tijelo. No križaj se svagda s cijelim zaufanjem u onoga, koji je iz ljubavi k nama na svetom križu umro smrću onako sramotnom i grozovitom. „Kad se znamenuješ svetim križem — piše sv. Ivan Zlatoust — oružaj čelo velikim pouzdanjem . . . Valja križ činiti ne samo prstom na tijelu nego prije velikom vjerom na srcu. Ako tako njim lice obilježiš, ni koji od zlih duhova ne će imati srca s tobom boriti se videći onu sulicu, kojom je smrtno ranjen".

Pomolimo se.

Bože, koji si blaženoga Blaža mučenika svojega i biskupa učinio divna u podnošenju svojih muka i u iscjeljivanju tugjih bolesti, dopusti milostivo, da njegovu i postojanost u vjeri slijedimo i obranu u pogiblima osjećamo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

4. dan veljače.

Sveti Andrija Korsini.

Koliko su nepouzdane vijesti o životu jučerašnjega sveca, toliko nam je izvjesnije življenje sv. Andrije, čiji se spomen u nas na današnji dan svetkuje.

On se rodio u Firenci u Italiji godine 1302. na dan sv. Andrije apostola, zato je i dobio na krštenju ime Andrija. Roditelji njegovi od visoka roda Korsinijeva nijesu dugo imali djeteta, pa su se s toga zavjetovali, da će prvo čedo, što će dobiti po milosti Božjoj, posvetiti službi Boga i blažene djevice Marije. Da ispune taj zavjet, sa svom su pomnjom odgajali Andriju, prvorogjenca svojega; no sva briga njihova bila uzalud. Mladić kako je bio vatren, letio samo za zabavama a opomena roditeljskih nije slušao; kad mu bilo petnaest godina, stao je polaziti društva opakih mladića, baviti se o lovu, jašenju, zametati svagje, a roditelje bi još i opsovao, kad bi ga ukorili. Tako jednom kad ga majka ljubazno opomenula a on se na nju ljutito osjekao, kroz plač zavika majka za njim: „Ti si doista onaj vuk, o kojem sam snila, da sam ga rodila!" Ove riječi žacnu mladića, pa vrativši se k majci moli je, neka mu kaže, šta znače? Majka mu ispripovjedi gorke suze roneći, kako je onu noć prije što će ga roditi, u snu vidjela, da rodi vuka, a taj vuk pošavši u crkvu, da se je pretvorio u jagnje; vuka da poznaje žalibože i predobro, no jagnje — jagnje? — Ove riječi majčine raniše kao strelica srce Andrijino, cijelu noć je o njima razmišljao, sjutradan išao u crkvu redovnika karmelićana pred sliku blažene djeve Marije, a odanle otišao kao

nov čovjek, čvrsto odlučivši svijeta se odreći i Bogu se sa svim posvetiti. S dopuštenjem roditéljâ stupi u red karmelićanski, i sinu naskoro svjetlom kreposti i silom čudotvornom.

Za onaj nauk, koji hoćemo da sakupiš iz života Andrijina, bit će zgodnije, da prešutimo njegove kreposti a da pripovijedamo dva tri čuda, koja je Bog učinio preko vjernoga sluge svojega. — Jedan se njegov rogjak razboli od pokostice, bolesti dugovite. Kako ga je dan i noć jako boljelo, da bol kakogod zaboravi, stade se kartati. Ali mu se kartanje skorim pretvori u strast, te su se kartaši iz cijeloga grada k njemu skupljali. Andrija žaleći u rogjaka svojega više stanje duševno nego tjelesno, kaza mu jednom: „Ne bi li ti hotio ozdraviti?“ Bolesnik se razljuti na to pitanje misleć, da mu se Andrija ruga, i osiječe se na nj, neka ide s Bogom. No Andrija opet: „Dragi rogjače, ne srdi se; ako hoćeš da ozdraviš, učini, šta ću ti kazati“. Bolesnik se primiri i odgovori: „Učinit ću, što hoćeš, ako je moguće“. Andrija reče: „Ako hoćeš da ozdraviš, nemoj se sedam dana kartati, nego sve to vrijeme pobožno moli očenaš i zdravomariju i šest dana posti; obećavam ti, da će ti tada presveta Bogorodica od Sina svojega izmoliti milost zdravlja“. Premda bolesnik nije bio pobožnjak, pouzda se ipak u ono, što mu je Andrija rekao. Sedmi dan ozdravi potpuno, i što još više vrijedi, od onda je postao bogobojazan te živio kršćanski.

Bio bogat i ugledan čovjek, kojemu su svi sinovi pomrli, pa ostala kćerka jedinica, dijete od deset godina, a ona imala sušicu. Jadni otac učinio sve, što god mu kazali liječnici, no sve uzalud. Jednoga dana dogje plačući k djetetu i reče:

„Kćerko draga, šta bih još učinio, da mi ozdraviš? Ti si mi život, ti sve moje: bez tebe nema mi veselja na ovome svijetu. Prosim te, kaži mi, bi li što hotjela, ili što misliš, oda šta bi ti moglo odlahnuti? Tä ti znadeš, da sam bogat, i da nemam baštinika do tebe. Reci mi, dušo, želiš li što?“ I kći zaplaka i reče: „Ah, oče dragi, ja više nemam nade do u Boga i u pomoć blažene djevice Marije; poruči sluzi Božjemu, bratu Andriji, da se za me Bogu moli i svojim svetim rukama da mi priugotovi jelo, onda ću, nadam se, opet ozdraviti“. Otac potrča odmah sâm u monastir (kloštar) karmelićanski, i nagje Andriju gdje kleči pred raspelom. Pade ničice pred njega i moli jaučuć i plačuć, neka se smiluje i dogje k bolesnomu djetetu. Andrija reče: „Ja sam siromah grešnik, no Bog ozdravlja sve, koji su skrušena srca; on udijelio kćeri tvojoj zdravlje na duši i na tijelu. Uzdaj se u Gospodina Isusa i u njegovu presvetu majku, idi, ja ću taki doći“. Dobivši od glavara monastirskoga dopuštenje ode i dogje u sobu, u kojoj je djevojčica ležala i roditelji njeni i rogjaci čekali, i reče: „Bog, koji pomaže onima, što se u njega uzdaju, izliječio te od te bolesti, da mu budeš mogla služiti“. Onda ga zaprosi djevojčica, neka joj svojima rukama priugotovi jelo, da joj se pluća očiste. Andrija uze hljeba, umoči ga u vino i reče: „Svemogući Bože i Spasitelju Isuse Hriste, koji na spomen svoj pod prilikama kruha i vina vjerne hraniš tijelom svojim i krvlju, blagoslovi ovaj s vinom pomiješani kruh, da ovoj djevojci, koja se uzda u tvoju pomoć, bude na zdravlje duši i tijelu“. Po tom dade kruh i vino djevojčici, koja jede i pi i zatim namah zaspa. Probudivši se uze dozivati: „Oče, majko, dajte mi brzo

odijelo moje, brat Andrija me zove!“ Kad su je obukli, ode zdrava i vesela u monastirsku crkvu, gdje je glasovito hvalila i slavila Boga velikoga.

Po naredbi svojih poglavara posveti se Andrija naucima bogoslovskim i bude za svećenika regjen. Da se još više uvješti u naucima, poslaše ga u slavne velike škole u Pariz, kamo putujući dogje u grad Avignon, gdje se najprije svrati u crkvu. Na vratima crkvenim nagje slijepa prosjaka. Kad ga Andrija zapita, kako je oslijepio, odgovori mu: „Imam ženu i djecu, a bio sam zlatar; mnogo sam se mučio, da porodicu prehranim, pa sam gledajući oneprestano u oganj izgubio vid, što me boli osobito zbog moje malene dječice, kojih ne mogu više hraniti; prosim te, moli se Bogu za me“. Andriji navale suze na oči, i reče: „Bog, svjetlo pravo, rasvijetlio te, da uzmogneš na slavu njegovu djecu svoju odhraniti“. Onda otide u crkvu, padne na tle pred veliki oltar i ostane od prilike jednu uru onako moleći se Bogu. Zatim se povrne k slijepcu, pokropi ga blagoslovljenom vodom i reče: „Gospodin i Bog naš Isus Hrist, koji je rogjenomu slijepcu otvorio oči, povratio ti svemogućom svojom silom vid očinji“. I u čas slijepac progleda, zahvali Bogu i pripovijeda svigdje, što mu se je dogodilo.

Iz ostaloga života sv. Andrije pridodat ćemo samo, da je u Parizu ovjenčan lovorikom doktorskom sv. bogoslovja, kasnije postao glavar monastira karmelićanskoga u Firenci, a godine 1360. bio od kaptola u gradu Fiesoli jednoglasno izabran za biskupa, te je godine 1373. blaženo umro ljubljen i oplakivan od svega puka radi apostolske trudbe i milosrdnosti k ubogima i ljubaznosti k svima.

* * *

Koliko li bi bolesnih i danas dozvalo sv. Andriju Korsinija, da je još živ, i nadali bi se molitvom njegovom i svetošću dobiti od Boga zdravlje ili olakšicu! Ele on je živio daleko od nas u Talijanskoj, i umro već odavna, prije pet sto godina. Nema li nikoga, tko bi nam bio bliže i isto onako mogao u bolesti pomoći? Mi znademo za takovu svrhunaravnu pomoć, koja se može svagdje i svagda naći u crkvi katoličkoj. Apostol Jakob piše (5, 14. 15): „Boluje li tko megju vama, neka dozove svećenike crkvene, te neka se Bogu mole nad njim, i neka ga pomažu uljem u ime Gospodnje; i molitva vjere pomoći će bolesniku, i podignut će ga Gospodin, i ako je u grijesima, oprostit će mu se“. To je sakramenat svetoga pomazanja. Ako bolesnici po njemu ne dobiju olakšice, utjehe i zdravlja, nije tomu kriv sakramenat, kao da mu je moć preslaba, nego su krivi bolesnici, koji imajući premalo žive vjere ne zaslužuju pomoći svrhunaravne.

I ako ne možeš dozvati sv. Andriju Korsinija, možeš dozvati nekoga drugoga, koji može neizmjerno više pomoći i koji je rekao (Mat. 11, 28): „Hodite k meni svi, koji ste umorni i natovareni, i ja ću vas odmoriti“. Kad bolesnik ne može k onomu Gospodinu, koji je u crkvi, dogje taj Gospodin sâm k bolesniku, naime u presvetoj pričesti. Tu bi se našlo puno utjehe, olakšice, kad bi se bolesnik samo valjano pripravio pak onda dozvao Spasitelja. Ali to ne biva; najveći čudotvorac, Isus Hrist, imajući svu vlast na nebu i na zemlji, uvijek je blizu, no bolesnik ga često ne želi, ili ako ga i dozove, nema prave vjere, nade i ljubavi, i zato nije vrijedan, da mu se pomože načinom svrhunaravnim. — Nadalje, dobro je u bolesti uzdati se

u vješta liječnika i u lijek što propiše, nego ne treba zaboraviti, da napokon do Boga stoji, hoće li liječnik pogoditi lijek i hoće li lijek povratiti zdravlje.

Pa kako traže mnogi bolesnici olakšicu? Ne u Spasitelja i u njegovim svetim sakramentima, nego često u kartanju, kao onaj rogjak sv. Andrije, ili u čitanju nevaljanih knjiga, ili u razgovaranju s onima, što dolaze u pohode i donose novosti iz mjesta. Ali od takovih tričarija ne će ti odlahnuti. Bog hoće bolešću da te odvoji od svijeta, da što više misliš na njega i na dušno spasenje svoje. Ako pak pored svega toga dušom i tijelom prianjaš za ovaj svijet, radiš uskos namjeri Božjoj, i bolest te muči a da nemaš odatle nikakve koristi. Bolovanje je vrijeme pokore i posta, što ti Bog odregjuje, i moglo bi ti mnogo koristiti, kad bi ga samo hotio dobro upotrebiti.

Budeš li bolestan, sada znadeš, kako možeš bolovati kršćanski a kako svjetovno, i možeš po volji odabrati: možeš dozvati ili Spasitelja ili svijet k bolesničkoj postelji. Promisli, što je po tebe bolje, i po tom radi.

Pomolimo se.

Bože, koji u crkvi svojoj vazda ponavljaš primjere kreposti, daj puku svojemu blaženoga Andrije ispovjednika tvojega i biskupa stope tako slijediti, da dobije i plaću. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

5. dan veljače.

Sveta Agata.

Pri svakoj svetoj misi moli misnik poslije podizanja molitvu: da i nama grešnicima Bog po velikoj milosrdnosti svojoj dade dijel i društvo sa svetim apostolima i mučenicima; pa se onda poimence spominju osam mučenika i sedam mučenica, megju kojima je i sv. Agata. Zaisto je velika čast, da se čije ime više nego tisuću godina svaki dan pri svakoj misi spominje, do koje časti moglo se je doći dakako samo velikom svetošću. Da čujemo dakle, kakova je svetica Agata.

Ona se rodila na otoku Siciliji od plemenitih i bogatih roditelja, i bila koliko lijepa toliko djevičanska. Za Rimskoga cara Decija, koji je carovao od 249. do 251. godine, namjesnik njegov na otoku Siciliji po imenu Kvintijan dogje u grad Kataneju, da po zapovijedi carevoj satre kršćanstvo, koje se u gradu bješe lijepo rascvatilo. Čuvši za Agatu, da je revnosna (brižna) kršćanka, dozva je preda se. Isprva bio od ljepote njene zablehnut, onda počeo mamiti je na grijeh; ali je i brzo iskusio, da nije lako djevojku kršćanku prevariti. Videć da mu je uzalud sve nastojanje, pade mu na um paklena misao: u istom gradu bila je zloglasna žena Afrodisija, koja je živjela od sramotovanja kćeri svojih; ovoj bezdušnici preda Kvintijan Agatu nadajući se, da će takovo društvo pomalo potkopati krepost djevičinu. Agata bila bi voljela sto puti umrijeti smrću mučeničkom nego li živjeti u tom paklu besramnih ljudi; cijeli mjesec dana bilo joj ondje provesti i slušati laskanja, obećavanja i zamamljivanja Afrodisijina, da bi joj se pokolebala vjera i krepost.

Ali se Agata neprestanom molitvom čvrstila u stalnosti, te je nakon mjesec dana Afrodisija prinugjena bila priznati Kvintijanu, da bi prije kamen umekšala nego preokrenula volju Agatinu.

Kvintijan zapovjedi sv. Agatu preda se dovesti. Kod toga preslušavanja dokazivaše sv. djevica s divnom razboritošću i slobodom, kolika je ludost klanjati se bogovima načinjenim od zlata, srebra, drva ili kamenja. Carski namjesnik zaprijeti joj groznim mukama, ako ne bude žrtvovala bogovima. Sv. Agata mu odreče, imajući Duha svetoga u sebi da se ne straši nikakovih muka. Kvintijan klimajući glavom dade sveticu zatvoriti u smradnu tamnicu i povika za njom: „Razmisli, Agato, i preumi, da ne dobiješ teških korbača“. Sjutradan pita je opet namjesnik, je li se predomislila, da spase život? Ona odgovori: „Moj spas je Hrist“. On opet: „Odreci se Hrista, Agato, i daj čast bogovima, da prerano ne zaglaviš“. A svetica: „Ti se odreci bogova svojih, koji su kamenje i drvo, a pristani uz stvoritelja i Boga pravoga“. Namjesnik razljutivši se dade je udariti na muke, na prsima kinjiti i dugo mučenoj napokon sise odrezati. Zgražajući se od tolikoga nečovještva reče sv. Agata; „Bezbožni i krvoločni okrutniče, zar se nijesi stidio na ženi ono odrezati, što si na majci sisao?“ Ovako grozno izmrcvarenu mučenicu odvukoše natrag u tamnicu. Legenda pripovijeda, da joj se one noći prikazao starac apostol, koji ju čudom iscijeli, i da je cijelu noć u tamnici bila velika svjetlost.

Poslije četiri dana bude mučenica opet dovučena pred namjesnika. Buduć da se i sada pokazivala postojana, prijatelji Kvintijanovi dadoše mu savjet za cijelo sotonski, za kojim se on i po-

vede. Zapovjedi naime pöd posuti šiljastim i oštrim crepovljem i živim ugljevljem, i Agatu do gola svučenu po njemu vucinjati. Dok se ta grozota dogagjala, nastade silan potres, a namjesnik prestravljen zakaza djevicu svu ranjavu i oprljenu odnijeti u tamnicu. U tamnici raskrili sv. djevica ruke i reče: „Gospodine, koji si me stvorio i čuvao iz malena, i učinio, da sam se u mladosti muški ponijela, koji si mi oduzeo ljubav k svijetu, koji si tijelo moje obranio od ljage, koji si učinio, da nadvladam muke krvnikove, gvožđje, oganj i okove, koji si mi usred mûkâ udijelio krepost strpljivosti: tebe molim, da sada primiš duh moj, jer je vrijeme, da mi zapovjediš ostaviti ovaj svijet i doći k tvojoj milosrdnosti“. Ovo kada pred mnogim ljudima izgovori na sav glas, ispusti dušu. Kršćani u Kataneji čuvši za smrt sv. Agate, dotrčaše onamo i odnesoše sveto tijelo s velikom svečanošću na groblje, i dok su tijelo mazali balsamom, dogje stranjski mladić u svilu obučen sa mnoštvom male djece, i položi svetoj mučenici do glave mramornu pločicu s natpisom: pamet svetu, dragovoljnu čast Bogu i slobodu domovine. Kad su grob zaklopili, ode onaj mladić, i nitko ga više ne vidje, zato su općenito mislili, da je ono bio angjel sv. Agate. A grob svete djevice i mučenice štovali su od onda ne samo kršćani nego i sámi pogani i Židovi.

* * *

Po volji Božjoj već se više stotina godina čistoća i postojanost sv. Agate po svemu svijetu veoma poštuje. U Rimu su dvije crkve na njeno ime sagragjene. U Siciliji se njezini sveti ostaci drže u velikoj časti. Viteški red Malteški ima ovu sveticu

za zavjetnicu (zagovornicu) svoju. I u nas je sv. Agata (Jagata, Jaga, i t. d.) mnogo štovana pa već od starinskih vremena, kao što svjedoče Hrvatska prezimena: Agatić, Jagatić, Jagić, i t. d.

A je li zbilja Božja volja, da štujemo svece? Na ovo je pitanje odgovorio sâm Bog. Kad su naime Saraceni udarali na Siciliju, ostaci sv. Agate odneseni bjehu u Carigrad, a poslije okolo godine 1126. preneseni su natrag u Siciliju. Kod toga prijenosa svetih ostataka Agatinih slegla se silna svjetina s cijeloga ostrva Sicilije u Kataneju, i dogodila se očevidna čudesa na mnogima, koji su sa štovanjem i pouzdanjem prizivali pomoć svete Agate. Tadašnji biskup u gradu Kataneji imenom Mauricije, koji je bio sâm nazočan kod prijenosa, napisao je obilat izvještaj o svemu, što se tada dogodilo, pa ćemo ti, dragi čitaoče, iz toga izvještaja napomenuti nekoliko riječi, da vidiš, možeš li mu vjerovati. „Hoteći mi — kaže biskup — po redu pripovijedati druga čudesa, koja su se po njoj (po zagovoru sv. Agate) dogodila, da ne bi tko o tom posumnjao, Gospodina ljubitelja istine pozivamo za svjedoka i suca, da ne ćemo poput slavitéljâ ništa kazati, što ne bi bilo posve istinito, pače da ne dosadimo, mnogo ćemo izostaviti. Jer što bi bilo grešnije nego li svakojakim lažima mazati hvalu onih, koji su vazda istini služili vjerom i djelima? Jer da su se oni hotjeli za života svojega lažima kititi, ne bi bili poslije smrti nikako došli u društvo istine. Zato Bože sačuvaj, da bi vjerni, koji znadu, da će za svaku praznu riječ dati odgovor u dan strašnoga suda, hotjeli ludim izmišljotinama svece tobože slaviti.“ Zatim pripovijeda biskup Mauricije, kako je sâm vidio, da je nekakva slijepa, kljasta i hroma djevojka, moleći pred tijelom sv. Agate njezinu pomoć, sasvim ozdravila; da je više bjesomučnih i bijesnih bilo od duha zloga izbavljeno; da je jedna majka sina od rogjenja nijema u molitvi preporučila sv. Agati, i sin da je progovorio; i da su i drukčije svakojake bolesti bile u trenutak iscijeljene, kad su bolesnici sv. Agatu s pouzdanjem prizivali, kadšto pače da se je svetica bolesnicima prikazala.

Tako je sâm Bog tvoreć čudesa na slavu sv. Agate a na spasenje duša vjernih očevidno pokazao, kako mu je drago, da mi njegove ugodnike i ugodnice štujemo i u pomoć prizivamo.

Kad znaš, što je komu milo i drago i što mnogo cijeni i veoma poštuje, lako ćeš znati, kakov je čovjek. Oholici su najveći ljudi, koji su mačem pokorili pol svijeta, makar uz to poubijali i unesrećili tisuću i tisuću ljudi, kao na priliku Aleksandar Veliki ili Napoleon Prvi. Lakomcu su najsretniji ljudi na ovome bijelom svijetu Gavani imajući novca na milione. Žderalica veli: blago onomu, koji može svaki dan sjesti za stol pun izabranih jela i izvrsnih vina! A čovjek bogodušan srdačno štuje one, koji su od ostalih ljudi odvojili ljubavlju Božjom i krepošću pa već dobili vijenac vječnoga blaženstva; to su pak baš sveci. Nije dakle pravi kršćanin, tko mnogo ne štuje svetijeh; nema duha Božjega, tko malo drži do čistoće, postojanstva i junaštva svete Agate, do one sunčane zrake iz Boga izašle, koja je onako dično preobrazila njezinu dušu.

Pomolimo se.

Bože, koji si megju ostalim čudesima twoje mogućnosti i slabomu spolu podijelio pobjedu mučeništva, dopusti milostivo: koji

blažene Agate djevice i mučenice tvoję rogjenje svetkujemo, da po njezinim primjerima do tebe koračamo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

6. dan veljače.

Sveta Doroteja.

Kako jučerašnja svečarica tako ima i današnja glavu ovijenu mučeničkim vijencem spletenim od crvenih ruža, a u ruci joj djevojački bijeli ljiljan. I inače je život sv. Doroteje mnogo sličan životu sv. Agate.

Doroteja je živjela u gradu Cesareji u zemlji Kapadociji za Rimskoga cesara Dioklecijana, što je vladao od godine 284. do 305. poslije rogjenja Hristova. Bila je kršćanka i iz malena prianjala za svako dobro. Bogoljubnost bila joj istinita, združena s ljubežljivom čednošću i nehinjenom poniznošću. Postila bi često, a Bogu se neprestance molila. Pomnjivo čuvala nevinost srca i sasvim se u djevičanskoj čistoći žrtvovala svojemu nada sve ljubljenomu Gospodinu, Isusu Hristu. Mudrošću kršćanskom natkrilila čak i ljude, koji su s nje bili glasiti. Pa kolika joj bila krasota duševna tolika i tjelesna ljepota. Kršćani u Cesareji ponosili su se, što imadu u općini mudru djevicu, koja noseći u ruci bukteći žižak (lampu) svima svijetli dobrim primjerom.

Budući Doroteja na tako lijepom glasu, lako saznade za nju cesarski namjesnik Sapricije. Došavši u Cesareju zatvori odmah djevicu kršćanku u tamnicu i naloži, kad bude druge prestupnike carskih zapovijedi sudio, da i nju dovedu preda nj.

Preklonivši glavu i Bogu tiho moleći se stupi djevica pred Sapricija. Pošto ju je upitao za ime, reče joj: „Zato sam te dao ovamo dovesti, da žrtvuješ bogovima besmrtnim po zapovijedi svijetlih naših vladalaca". Doroteja kaza: „Bog koji je na nebu vladalac, zapovjedio mi je, da njemu jedinomu služim. Jer je pisano (Mat. 4, 20): Gospodinu Bogu svojemu poklanjaj se i njemu jedinomu služi. Valja dakle promisliti, kojemu vladaocu da se pokorimo: zemaljskomu ili nebeskomu, Bogu ili čovjeku? Jer što su cari do smrtni ljudi, kao što su bili i oni bogovi, kojih se likovima poklanjate". Na to će Sapricije: „Ako hoćeš, da se vratiš bez kazni (kaštige), kani se tvrdoglavstva te žrtvuj bogovima. Drukčije dat ćeš po zakonima prinugjeńa primjer straha". Doroteja odreče: „Svima ću dati primjer straha Božjega, da se Boga boje, a ljúdî da se ne straše". „Čini mi se — reče joj opet namjesnik — ti si odlučila ostati u toj ludoj vjeri i voljna si s drugima umrijeti. Slušaj me, pa žrtvuj, da umakneš mukama". Doroteja odgovori: „Muke su tvoje časovite, a muke su u paklu vjekovite. Ako dakle hoću da umaknem mukama vjekovitim, ne smijem se strašiti muka časovitih. Spominjem se, da je rekao Gospodin moj (Mat. 10, 28): Ne bojte se onih, koji ubijaju tijelo a duše ne mogu ubiti, nego se bojte onoga, koji može i dušu i tijelo pogubiti u paklu". I opet će joj Sapricije: „Dakle treba da se bojiš bogova, koji ti mogu i dušu i tijelo pogubiti razljućeni, ako im ne žrtvuješ". Doroteja reče: „Već sam ti kazala, Sapricije, da me ne ćeš nikako nagovoriti, neka žrtvujem bijesima (lažnim bogovima), koji su nekad bili ništavi ljudi te tako živjeli, da je ružno o tom i govoriti, koji su umrli kao

životinje, jer dok su živjeli, nijesu poznavali onoga, koji stvori nebo i zemlju, more i sve što je u njima. Onih dakle duše u ognju gore, kojih likovima vi se klanjate. I s njima će u vječni oganj biti bačeni, koji god ostave stvoritelja pa njih štuju".

Kad je to čuo Sapricije, strašno se razgnjevi i zapovjedi krvnicima, da Doroteju udare na muke, neka vidi, da nije šala, i žrtvuje bogovima. A službenica Božja nimalo ustrašena reče: „Što oklijevaš? Učini, što kaniš učiniti, da uzmogu vidjeti onoga, za čiju ljubav ne bojim se umrijeti i mûkâ se ne plašim". Sapricije ju pita: „A tko je onaj, koga želiš?" Doroteja odgovori: „Hrist Sin Božji". Sapricije: „A gdje je Hrist?" Doroteja reče: „Što se tiče svemogućnosti njegove, on je svigdje; a po naravi čovječjoj priznajemo o njemu, da je kao Sin Božji uzišao na nebesa i da sjedi s desne Oca svojega Boga svemogućega, gdje imajući jedinstvo božanstva s Otcem i s Duhom svetim poziva nas u raj slástî svojih".

Doroteja je imala dvije sestre, Hristu i Kalistu, koje uplašivši se mûkâ zatajale bjehu vjeru kršćansku i bogovima žrtvovale i tim došle u milost carskomu namjesniku. Videć Sapricije da sâm ne može ni riječima ni mukama ništa s Dorotejom opraviti, posla je k nesretnicama onim, neka sestru gledaju odmetnuti od Hrista; i obeća im za to bogate darove. Čim dogje Doroteja k njima, uzmu joj namah govoriti, neka učini, što namjesnik hoće, kako su i one učinile, da se oslobodi groznih muka pače i smrti; tä bilo bi ludo tako od prkosa u najljepšem cvijetu dobi zaglaviti. A Doroteja im reče: „Oh, da vi slušate moj savjet, te se pokajete, što ste žrtvovale bogovima! Jer je Bog predobar i

pun milosrgja k svima, koji se svim srcem obrate k njemu". Hrista i Kalista kažu: „Mi smo se već odmetnule od Hrista; kako bismo se mogle opet povratiti?" Doroteja reče: „Göri je grijeh očajati (zdvojiti) o milosrdnosti Gospodnjoj nego li žrtvovati ništavim bogovima. Nemojte dakle očajati o dobrom i vještom liječniku, jer može iscijeliti rane vaše. Nema rane, koje ne bi on mogao izliječiti; jer se zato zove spasitelj, što spasava; zato otkupitelj, što otkupljuje; zato osloboditelj, što oslobagja. Samo se vi od srca obratite k pokori, pa ćete bez sumnje dobiti oproštenje". Obje sestre padoše pred Dorotejom na koljena plačući i proseći, neka se za njih Bogu moli, da dobiju oproštenje; a Doroteja se pomoli: „Bože, koji se rekao, ne ću smrti grešnikove, nego hoću, da se obrati i živi; Gospodine Isuse Hriste, koji si kazao, da se angjeli na nebesima više vesele za jednoga grešnika pokornika nego li za devedeset i devet pravednika, koji ne sagriješiše; pokaži blagost svoju na ovima, koje je gjavol kušao tebi oteti. Pozovi ovce svoje natrag k stadu svojemu, da se po njihovu primjeru povrate k tebi, koji su otišli od tebe".

Megjutim je cesarski namjesnik poslao po sve tri sestre. Hrista i Kalista izjave namah pred njim, da im je žao, što su sagriješile žrtvujući lažnim bogovima i da su se povratile k Hristu nadajući se dobiti od njega oproštenje. Sapricije sav bijesan od ljutosti zapovjedi ruke im naopako svezati i u kotlu žive sažeći. Pošljednje im riječi bile: „Gospodine Isuse Hriste, primi pokoru našu, i daj nam oproštenje svoje". Doroteju pak zatim opet udare na muke, no ona je svejednako pokazivala lice vedro i veselo, pa kad je Sapricije u čudu zapita, kako

može još i radosna biti u tolikim mukama, odgovori: „Nikad se nijesam za svega vijeka svojega ovoliko radovala kao danas: prije svega zbog duša onih, koje bješe gjavol po tebi Bogu oteo a po meni Hrist natrag dobio; danas je veselje u nebu. . . Požuri se dakle, Sapricije, i čini što kaniš, da mogu prispjeti na veselje svetačko, i da se radujem s onima, s kojima sam plakala na zemlji“. Onda su je još tukli u obraz, lučima palili i nakon svakojakih grozota mačem joj odrubili glavu.

* * *

Ako čitajući muke svetih mučenika misliš, da je mučenička smrt stvar malena i da bi ti na njihovu mjestu isto onako govorio i radio, to se, dragi čitaoče, jako varaš; slabo poznaješ sebe, niti znaš, kolika je za čovjeka strahota, kad mu prijeti sramota kod ljudi, muka i smrt. Svakomu je sugjeno umrijeti; ali većina ljudi umiru u bolesti i tolikoj već slabosti te kao da zaspe, kad umru; nasuprot strašno je za čovjeka, kad mu je zdravu i jaku umrijeti. Dogodilo se više puta, da su ljudi inače sasvim nebojazni, kad su bili osugjeni na smrt, kao djeca jaukali i lelekali, i bili bi voljeli pretrpjeti sve na svijetu, samo da ostanu živi. A promisli tek, da ti je pušteno na dragu volju: učiniti grijeh pa ostati živ, ili ako se kratiš sagriješiti, pod strašnim mukama umrijeti. Promisli samo, koliko si puti već sagriješio zbog malene kakve god stvari; a što bi istom bilo, kad bi ti se radilo o životu ili smrti? Što misliš, bi li ostao postojan kao kakov sveti mučenik? Vjeruj, brate, velika je to stvar: pred bijesnim sucem neznabošcem a na očigled mukama i ognju ispovijedati (priznavati) vjeru kršćansku; a još je veća,

kad to čini slabačko djevojče. Ne može to nitko činiti svojom silom no samo silom Duha svetoga.

U sv. Doroteje vidimo očevidno, kako Duh sveti radi u čovjeku, u kojem prebiva. Dok je svijet sv. Doroteji dao mir, učini u njoj Duh sveti, te je ona provodila život skrovit, bogoljuban, uzorit. Kad je pak bila dovedena pred sud na strašnu kušnju, onda Duh sveti razbudi u njoj divnu svrhunaravnu silu: namjesniku cesarskomu daje odgovore pune mudrosti i nebeskoga svjetla; što bi trebalo da se boji trpeža i smrti, a ona se tomu veseli, što bi se primjerom i nagovaranjem sestara svojih odmetnula od vjere, ona u sestrama uznijeti opet svetu vatru, da se obrate.

Kad Duh sveti prebiva u čovjeku, svijetli mirno i tiho, dok čovjeka ništa ne buni; ako li dogju teške napasti, tiha se svjetlost rasplamti u živ plamen, koji sve savlada. Tako žena, kojoj umre muž a ostavi mnogo djece i dugóvâ, postane jaka, da odrešitije misli i radi, nego su prije muž i žena zajedno. Kršćanin, kojega povali teška bolest, ne bi bio nikad vjerovao, da je moći bol i nevolju lijepo strpljivo pače i veselo podnositi. Kadšto se i bolji ljudi zgroze pomislivši na smrt, a kad im kucne posljednji čas, budu posve mirni i utješeni, i presele u vječnošt s radošću i pouzdanjem.

Megjutim, dragi kršćanine, ako želiš, da budeš u teškim napastima, bolestima i nevoljama i u samrtnome času imao onakovu višu silu Duha svetoga, treba da u mirno doba živiš u zajedini s Duhom svetim, to jest treba da živiš bogoljubno, kršćanski. Luč se užiže, kad je mirno vrijeme, a

ne kad vihar bjesni; vihar pače ugasne slab luč, ali jak luč raspiri u silniji plamen.

Pomolimo se.

Svemogući vječni Bože, u čije je ime slavna djevica i mučenica Doroteja mnoge vrste mûkâ nadvladala, tebe ponizno molimo, da po njezinu zagovoru sve pogibli svladamo, i nju u našim potrebama brzu pomoćnicu osjetimo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

7. dan veljače.

Sveti Romualdo.

Ono vrijeme, što zovemo deseto stoljeće, a to je od godine 901. do 1000. poslije rogjenja Hristova, bijaše doba velike gluposti i divljači. Osim svèćenîkâ i redovníkâ malo bi tko drugi znao čitati i pisati; bilo je knezova, vojvoda, kraljeva i careva, koji su jedva svoje ime znali potpisati. Velika gospòda bavila se o ratu i o lovu, megju sobom se bila i puk plijenila; za više su stvari slabo marila. No Bog liječnik naš (Mojs. II. 15, 26) svakomu zlu nagje ustuka: u ono tamno doba istavi sv. Romualda kao jasno svijetleći žižak, kojim su mnogi rasvijetljeni iz tmine izašli kao sinovi svjetla i sinovi dana (Sol I. 5, 5).

Romualdo rodi se godine 907. u Italiji u gradu Ravenni od koljena kneževskoga. Otac mu bio čovjek pohlepan, ohol i osvetljiv. Mladomu Romualdu, kao svoj tadašnjoj gospodskoj mladeži, jedina zabava bili psi i konji, lov i jahanje, igre svakojake i sijela djevojačka; o molitvi i postu, o slušanju ili čitanju riječi Božje i o polaženju crkve ni spomen. No dogagjaj jedan preokrene ga posve. Otac njegov

izazove rogjaka svojega na mejdan junački zbog tobožnje uvrede. I Romualdo dogje na mejdan kao djever (svjedok) očev. U borbi ubije otac rogjaka, a to grozno djelo tako silno potrese dušu Romualdovu, da nije nigdje mogao naći mira. Odluči s toga poći u monastir benediktinski sv. Apolinara od Ravenne jednu uru udaljeni, da ondje četrdeset dana pokoru čini za svoj i svojega oca grijeh te umiri sebi savjest. Pogje zbilja u monastir; ali je teško čekao, da bude konac pokori, i smijao se jednomu redovniku, koji ga stade nagovarati, da ostane za uvijek u monastiru, jer ako se povrati u svijet, da će mu duša biti vazda u pogibli. Redovnik reče jošte u pobožnoj prostodušnosti Romualdu: „A šta bi mi ti dao, kad bih ti našega svetoga Apolinara pokazao živa živcata?“ „Evo ti moje poštene riječi — odvrati Romualdo — da ću se odreći svijeta, ako svetoga mučenika vidim živa“. Po dogovoru ostanu obojica one noći u crkvi. Polnoć bije, a izvanredna sjajnost rasvijetli crkvu, i sv. biskup mučenik Apolinar prikaže se odjeven u prekrasnu crkvenu odoru (odjeću), u ruci s kadionicom, kojom okadi sve oltare, i po tom iščezne. Premda je pak Romualdo bio obećao, da će se odreći svijeta, ako mu se prikaže sv. Apolinar, sa svim tim nije mu se pravo hotjelo, nego reče redovniku, ako bi još jedan put vidio sv. biskupa, da bi onda bio voljan ostati u zadruzi redovničkoj. Druge dakle noći opet ostanu obojica u crkvi moleći se Bogu, i opet im se prikaže svetac kao i prve noći. Romualdo uzdrman u duši tom prikazom pade ničice pred oltar blažene djevice Marije i zavjetuje se od onoga hipa jedino Bogu služiti.

Romualdu je tada bilo dvadeset godina. Benediktini ga megjutim nijesu hotjeli primiti u svoj red bojeći se njegova oca. No na pošljetku nakon neprestane molbe bude primljen. Koliko prije nije mario za stvari Božje, toliko se sadà trudio umrtviti u sebi svaku želju svjetovnu; no baš to je srdilo neke njegove mlitave drugove; nijesu mislili, da bi ugledni, svjetovno odgojeni i razmaženi mladić mogao i kad tako oštar život provoditi, pa premda je sebe držao za najvećega grešnika i svoj braći monastirskoj bio poslušan, ipak je već sâm njegov oštri život bio neprestan ukor mlitavosti njihovoj. Opazivši Romualdo da se s njim u monastir uvlači nesloga i zlovolja, ode poslije tri godine s dopuštenjem poglavarskim u pustinju u Mletačku državu, gdje je boravio pustinjak Marin, čovjek bogobojazan no jako grub. Njega Romualdo izabere za nastojnika i učitelja svojega. Marin bi cijelu godinu po tri dana u nedjelji jeo samo kriščicu hljeba i malo graha, a tri dana nešto vina i čorbe, psaltir bi pak svaki dan sav izmolio. I Romualdo morade s njim moliti psaltir; išli bi zajedno u šumu, pa pod jednim drvom izmolili po dvadeset, pod drugim po trideset, pod trećim po četrdeset psalama, i tako dalje; Romualdo bi stao prema Marinu, pa kako je znao isprva slabo čitati, kad bi pogriješio, udario bi ga Marin šibom po lijevom uhu. To je Romualdo dugo strpljivo snosio; samo jednom zamoli učitelja, da ga unaprijed tuče po desnom uhu, jer na lijevo malo da nije ogluhnuo. Marin se začudi mukotrpnosti učenikovoj, i od onoga časa barata s njim uljudnije.

U ono vrijeme bio je dužd u Mlecima Petar Urseolo. Njegov predak bješe ubijen, a nije se to

ubistvo dogodilo bez krivnje Petrove. Na ovoga dužda puno su ratovali i Hrvati. Zbog ubistva onoga i zbog drugih zločina pekla Petra duša, pa kad u Mletke dogje iz Francuske opat Gvarin, da se Bogu pomoli kod ostataka sv. Marka evangjelista, otkri mu Petar dušu svoju. Po savjetu Gvarinovu dozva dužd Romualda i Marina u Mletke; poslije zrela razmišljanja i dogovaranja ostavi Petar Urseolo prvu i najveću čast u državi Mletačkoj, i ode s prijateljem svojim Ivanom Gradenikom u društvu s Romualdom i Marinom u Francusku u monastir, u kojem je bio Gvarin opat iliti poglavar. Urseolo i Gradenik stupe u monastir, a Romualdo i Marin nastane se u obližnjoj pustinji. Još su jednako Romualdu dolazile kojekakve napasti: gjavol mu prišaptavao, kako bi buduć od plemenita roda mogao postati velik čovjek; zašto da veliki imutak svoj ostavi nezahvalnim rogjacima, što bi trebalo da ga sâm uživa? pa i njegova djela pokore da ne vrijede baš puno; da će još mnogo godina živjeti, a da se toliko godina trapi, to da ni Bog od njega ne ište. Gjavol ga je tolikom silom napastvovao, da mu je pače na tijelo navaljivao. Jedan put je u žestokoj napasti uzdisao sv. Romualdo: „Dragi Isuse! Zašto si me ostavio? Zar si me sasvim predao u ruke neprijateljima mojim?“ U tren prestanu sve napasti, i u srce Romualdovo razlije se čuvstvo tako slatke ljubavi Božje, da je mislio, srce će mu se rastopiti kao vosak u ognju.

Romualdo začuje, da mu je otac ganut milošću Božjom, pošao u nekakav monastir pokoru činiti za grijehe, no da mu je život u monastiru dodijao, pa da kani vratiti se u svijet. Odmah se spremi Romualdo na put u Talijansku i došavši k ocu, ne

odustane od njega, dok ga ne nagovori, da ostali život svoj provede u pokori; otac zbilja ostane u monastiru, i ne dugo za tim bogoljubno premine.

Čim se po Italiji razglasilo, da se je Romualdo povratio u domovinu, uzeše ljudi sa svih strana k njemu grnuti, da pod njegovom upravom provode duhovno življenje; za njih se posagradi više novih monastira. Jednomu monastiru bio je sâm Romualdo glavar; no oštrina njegova i paska tako je naskoro ozlojedila redovnike, da su ga iz monastira otpravili. Ožalošćen s toga mislio je, da je sasvim neprikladan upravljati druge u duhovnom življenjn, pak je odlučio unaprijed brinuti se samo za svoje duševno spasenje. Povrati se dakle u pustinju. No Njemački car Oton Treći, koji se tada bavio u Italiji, i biskup Ravennski dadu ga potražiti, i prinude ga napokon, da primi upravu monastira svetoapolinarskoga, u kojem je sâm počeo redovnički život. Ali i redovnicima toga monastira bijaše uprava njegova preoštra, pa ga privoliše, da se je odrekao službe svoje.

Megjuto bješe Romualdo mnoge osobito od visoka roda obratio na stazu kreposti. Imao je naime dar od Boga te bi se grešnici navlastito visoka gospoda kad bi pred njega došli kao pred veličanstvom Božjim žacnuli i prestravili. Grof imenom Rajner bješe ubio u boju susjeda, pa se onda oženio udovicom njegovom. Taj je grof veoma poštovao sv. Romualda i poslao mu skupocjenih darova; ali ih Romualdo nije hotio uzeti, da ne bude djelnik grijeha njegova. Taj isti grof rekao bi češće, da ga ni car ni i koji čovjek ne može natjerati u toliki strah kao pogled Romualdov. Duh sveti koji je u njemu pribivao i s lica mu sijevao,

podizaše u grešnicima onaj strah. I cara Otona je sv. Romualdo sklonio na pokoru. Car je naime pogazivši vjeru dao Rimskoga senatora Krescentija pogubiti a ženu mu udovu uzeo za suložnicu. Po nagovoru Romualdovu pogje car bos na proštenje k sv. Mihaelu na brdo Gargansko, da javno pokaže, kako mu je žao za učinjenu sablazan.

Onda ode sv. Romualdo u Istru, gdje je kod grada Poreča sagradio monastir, redovnicima postavio poglavara, a sâm živio dvije godine posve samotno u pećini (špilji), koja se još dandanas pokazuje kod Poreča. Ondje se vazdašnjom molitvom, čitanjem Svetoga Pisma naročito psalama i razmišljanjem riječi Božje popeo na vrh duhovnoga življenja. Bog mu otvori smisao teško razumljivih mjesta u Svetom Pismu, udijeli mu dar proroštva i milost tolike skrušenosti, kad bi se sjetio grièhâ mladosti svoje, da su ga suze polile i plač ga malo nije zahliknuo. Često bi ga čuli gdje uzdiše i od neizgovorne žestine ljubavi Božje viče: „Isuse dragi, mili, slatki moj mede, sladosti svetačka, milino angjelska!“ i slične stvari, što mu je Duh sveti kazivao a mi ne možemo ljudskim riječima iskazati. Jer kao što veli sv. Pavao apostol (Rim. 8, 26): „Ne znamo, za što ćemo se moliti kao što treba, nego sâm Duh ište za nas uzdasima neiskazanim“.

Probavivši sv. Romualdo tri godine u Istri povrati se u Talijansku. Tu čuje, da je njegov učenik Bonifacije propovijedajuć sveto evangjelje u sjeverno-istočnim krajevima Europe umro mučeničkom smrću. Zaželi i sam steći slavu mučeničku, pa se opravi u Ugarsku, gdje se tada megju Madžarima istom sijalo sjeme nauka Isusova. No

putem se razboli, te mu se bilo na žalost svoju vratiti u Italiju. Stanujući na brdu Sitriji napiše tumačenje psaltira Davidova, koje se još do danas čuva u monastiru Kamaldulskom. Tada mu se ovo dogodi: od teška puta zaspi u pustoj dolini u gorama Apeninama u državi Toskanskoj. Sve je mirno i tiho, samo gorski potočić žubori kraj njega. I nuto, otvore mu se oči duševne i vidi ljestve od zemlje do neba, po kojima se učenici njegovi u bijele haljine odjeveni penju, kao što nekad patrijarh Jakob u snu vidje ljestve, koje su stajale na zemlji a vrhom ticale u nebo, i angjeli su Božji po njima penjali se i silazili. (Mojs. I. 28, 12). Na onom mjestu sazida sv. Romualdo monastir, a stanovnicima njegovim propiše bijelo odijelo i nova oštra pravila, po kojima su dužni bili život provoditi u neprestanoj pokori, postu, molitvi i šutnji. No ne misli, kršćanine dragi, da je svetomu Romualdu i njegovim drugovima u onoj oštroj pokori bio život jadan i žalostan. Pače što više čovjek umrtvi u sebi požude (želje) tjelesne i svjetovne a uz to čezne za stvarima nebeskim, sve više mu se u duši otvara nevidljivo nebo, te ga Duh sveti ne samo posvećuje nego mu i blaženu radost ulijeva. Redovnici, kojima je sv. Romualdo duhovni roditelj, zovu se kamaldulci po onom mjestu, na kojem je sagragjen prvi monastir ove redovničke zadruge.

Pošto je sv. Romualdo mnogo godina proživio, mnogo monastira posagradio, mnogim ljudima naputak dao k svetomu življenju, kao što je i sâm sveto živio, prispje mu napokon samrtni čas. No već prije što će mu se duša od tijela odijeliti, odijelio bješe se sav od svijeta i bješe za ovaj svijet mrtav. Pod konac otide sv. Romualdo k monastiru,

što leži u samotnoj dolini de Kastro; ondje blizu načini ćeliju s kapelicom, da se u samoći i šutnji pripravi na put u vječnost. Čovjeku, koji je više svjetovno nego duhovno živio, može doista biti korisno i utješljivo, ako su uz njega bogoljubne duše pomažući ga u smrtnoj borbi molitvama svojim i nagovorima. No to ne treba kršćaninu, koji je puno godina tako ozbiljski i sveto živio, kao da je svaki dan dan njegove smrti i svaki čas čas samrtni. Takov najlakše umre sâm s Bogom. Tako i sveti Romualdo jednom u večer reče dvjema redovnicima, koji su ga od starosti slaba dvorili, neka otigju i dogju sjutra natrag. Oni to nerado učine bojeći se, da će im megjutim umrijeti. Ostanu dakle pred vratima i čuju jedan čas gdje bolesnik uzdiše i Bogu se moli; no u jedan put ne čuju ništa više, otvore vrata, zapale svijeću i nagju sv. Romualda mrtva. On bješe već trideset godina prije toga prorekao, da će kod monastira u dolini de Kastro sâm samcat umrijeti; zato kaže pisac njegova života na svršetku: „Koji je tako umro, kako je prorekao, on je tamo i dospio, kamo se je nadao."

Sveti Petar Damjanov, koji je bio rodom iz Ravenne kao i današnji svečar i život mu opisao petnaest godina poslije smrti njegove, kaže, da je sv. Romualdo doživio neobičnu starost od sto dvadeset godina, umro je naime godine 1027. Kako je došao do tolike starosti? Mirom duševnim i umjerenošću! „Koji je umjeren, produži život", veli Duh sveti u knjizi Crkvenici (37, 34).

* * *

Da o kojem godijer djelu sv. Romualda razmišljamo, došli bismo na mnoge istine hasnovite

za vremenitost i za vjekovitost. No sada razmatrat ćemo samo jedno, što je za početak i za svršetak pravoga kršćanskoga iliti svetoga življenja osobito potrebno. Sveti je naime Romualdo proučavao riječ Božju, o njoj razmišljao i po njoj život upravljao. A kako je to potrebno, već je davno veliki prorok i kralj David lijepo i jasno rekao u prvom od sto pedeset psalama. Zato evo ti, dragi kršćanine, prvoga psalma za razmišljanje:

1. Blago čovjeku, koji ne ide na vijeće bezbožničko, i na putu grešničkom ne stoji, i na stolici kužnoj ne sjedi;

2. nego mu je omilio zakon Gospodnji, i o zakonu njegovu misli dan i noć!

3. I on je kao drvo usagjeno kraj potoka, koje rod svoj donosi u vrijeme svoje i kojemu list ne spada; i što god radi, u svemu napreduje.

4. A ne tako bezbožnici, ne tako, nego kao prah od pljeve, koji prosipa vjetar sa zemlje.

5. Zato se ne će bezbožnici održati na sudu, ni grešnici na zboru pravedničkom.

6. Jer Gospodin zna put pravednički; a put bezbožnički propast će.

Nuto, o svakom čovjeku koji nema vazda na umu zakona iliti riječi Božje, može se reći, što se kaže u prvom stihu. Jer na čije vijeće ide takov čovjek? Ide na vijeće bezbožničko, to jest radi po volji tijela svojega i krvi; jer tijelo i krv naša od naravi je bezbožna i opire se duhu. I stoji na putu grešničkom, to jest radi po savjetu ljúdî, kojima je jedina skrb, da na ovom svijetu dobro žive, a za Boga i za dušu deveta ih briga. I sjedi na stolici kužnoj, to jest radi po naputku kuge, gjavola, koji ga lažnim utvarama mami od grijeha na grijeh.

Nasuprot blago onomu, kojemu je mila riječ Božja i koji na nju misli. Kao što je zao znak, kad bude tko s riječi Božje zlovoljan te joj se uklanja; tako je dobar znak, kad je tko traži i najvoli o njoj misliti i govoriti. No nije to tek dobar znak, nego je takov i našao pravo vrelo blaženoga života i pije iz njega. U Istoku velika je žega i kadšto nema kiše više mjeseci, pa sve zeleno posahne i bude sve pusto i mrtvo kao kod nas usred zime. Ako li je drvo usagjeno kraj potoka ili izvora, iz kojega mu korijenje dobiva vlagu, to se zeleni i cvjeta da je milina i donosi plemenito voće u vrijeme svoje. Tako je i duh čovječji. Život ga svjetovni osuši, da bude od godine do godine sve mrtviji za Boga, i svaka plemenitost obumre u njemu. Nasuprot koji se drži riječi Božje, koji ju svaki dan proučava i o njoj razmišlja, on dobiva iz nje hranu i volju za bogoljuban život, ragja svake godine rod dobrih djela, i svetost mu izlazi sve čvršća, viša i savršenija. „On je kao drvo usagjeno kraj potoka."

Bezbožnici pak to jest oni koji žive i rade ne misleći i ne obzirući se na Boga, jesu kao prah ili bolje kao pljeva. Pljeva je izvana kao žito, no kad vjetar duhne, prospe ju kao prah. Tako može i grešnik pred svijetom biti razborit, dobroćud, umjeren, radin, kućevan, što no se kaže: poštenjak; ali kad duhne vjetar, kad dogje sud, njegove se kreposti pokažu prazna pljeva. Bio je pošten i krepostan zbog svijeta, zbog zdravlja, zbog sreće, od navade, od naravi, a nije bio zbog vjere u Isusa i iz ljubavi k Bogu.

U zadnjem stihu govori psalmist o dva puta, o putu pravedničkom i o putu bezbožničkom. Put

je bezbožnički mnogovrstan; milion ljudi idu po njemu, pa opet svaki drukčije: jedan se preda pilu, drugi kurvarstvu, treći igri; ovi su naduti i oholi, oni gramze za novcem i bogatstvom; gdjekoji se mrze, mnogi zapuštaju djecu svoju, neki satiru dužnike; mnogi opet zaboravljaju zvanje svoje, mnogi griješe jezikom — tko će izbrojiti sve staze, kojima idu svjetoljupci! Ali sve vode do jednoga cilja — u propast, kao što i svaka bolest vodi u smrt, ako se ne izliječi. — Put pak pravednički samo je jedan, kao što ima i samo jedno zdravlje, i taj put je naznačen riječju Božjom. Zato puno stoji do toga, da kršćanin sve do svršetka svojega sluša ili čita i promišlja riječ Božju, i prije svakoga znatnijega djela da se sjeti, šta kaže riječ Božja.

Ako ne možeš steći onolikoga znanja o riječi Božjoj, koliko je imao sv. Romualdo, čini barem šta možeš. Idi na kršćanski nauk, pribavi dobrih knjiga i marljivo ih čitaj, druži se s kršćanima, koji te mogu poučiti, pitaj duhovnika svojega, kad dvoumiš, šta ti je vjerovati i šta raditi. Nije bilo sveca, kojemu ne bi bila mila riječ Božja; a mnogi se grešnik riječju Božjom obratio i mnogi mlitavac njom postao svetac. Zato dobro pamti riječ Gospodnju (Luk. 11, 28): „Blago onima, koji slušaju riječ Božju i drže je.“

Pomolimo se.

Zagovor blaženoga Romualda opata neka nas, prosimo Gospodine, preporučuje: što svojim zaslugama ne možemo, da njegovom zaštitom postignemo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

8. dan veljače.

Sveti Jeronim Emilijan.

Ovaj se ugodnik Božji rodi godine 1481. u Mlecima od plemena veoma ugledna: otac mu bijaše gradski vijećnik. Još djetetom pokazivao je mnogo duha, roditelji su ga pomnjivo odgajali, na molitvu svaki dan opominjali i u crkvu pošiljali. Kad je bilo Jeronimu petnaest godina, zavojštiše Francuzi na Italiju, a na njih ustadoše Mlečani i drugi Talijani. Jeronim Emilijan stupi onako mlad u vojsku na obranu otadžbine svoje. No kao vojnik priviče se nekim zlim običajima, naročito postade naprasit i gnjevljiv, te bi odmah planuo kao živa vatra, kad mu tko ne bi šta po volji uradio. Drukčije pak bijaše omilio svojim lakoumnim drugovima, budući gotovo od svih najlakoumniji i najrazuzdaniji. Majka i braća često su ga i ozbiljno prekorila, no sve je bilo uzalud; jedino strah, da ne zakrči sebi puta do najvećih časti u državi Mletačkoj, uzdržavao ga od potpune raskalašnosti.

Godine 1509. nastade rat megju Mletačkom i carem Njemačkim. Jeronim Emilijan bude zapovjednik jedne tvrgjave u Furlaniji. Dugo je i junački odbijao navale Njemačke na tvrgjavu, no napokon nije mogao odoljeti pretežnoj sili neprijateljskoj: Nijemci pridobiju grad i zasužnje Jeronima. Kako je nesretan udes u opće najbolji propovjednik pokore, tako se dogodi i tudijer. Što je Jeronim svom mogućom silom branio grad, neprijatelj mu to u grijeh upisao i bacio ga u smradnu tamnicu, vrat mu u gvožgje okovao i objesio o lanac tešku kruglju od kamena. Najviše je pak

Jeronima mučila misao, da će biti jamačno na smrt osugjen; a nije se strašio toliko sáme smrti koliko suda poslije smrti. Tu mu sada dolaze na um mnogi i teški grijesi, što je počinio, i strah ga hvata, da ne će naći u Boga milosti. No upravo milost Božja zameće u njemu žuhku bol i mržnju na grijehe, tako da ga više peku grijesi nego sva njegova nesreća. Drži sebe za nedostojna i kakove milosti i gotovo očajava (zdvaja). Kad ali se dosjeti, da će se uteći preblaženoj djevici Mariji, majci božanske milosti. I moli joj se svim srcem i sa sinovljim pouzdanjem, neka mu u Sina svojega, kojega je uvrijedio premnogim grijesima, isprosi oproštenje i mir duši. Dok se ovako u jadu i čemeru i suze lijuć moli i valjada misli, e mu se je još dugo boriti, dok mu zraka utjehe sine u mračnoj duši: evo pomoći Božje. Tamnicu obasja svjetlost i Jeronimu se prikaže prečista Djevica veleći, da mu je molitva uslišena. I sâm bi dvoumio, je li sve to san ili tlapnja, da nije ujedno čudnovitim načinom oslobogjen iz okova i tamnice.

Po svršenom ratu imenovan bi Jeronim glavarom u gradu, u kojem je bio za rata zapovjednik; a kad mu po tom brat umrije, ostavi zapovjedništvo i povrati se u Mletke, da se skrbi za odgajanje bratove djece.

Što je Jeronim u tamnici obećao, to je i držao s pomoću Božjom. Nije se više onako gizdavo odijevao kao otprije; marljivo je polazio propovijedi, da naknadi, što je u nemar bacio u djetinjstvu, i da mu bude veća skrušenost za grijehe i istinitije poboljšanje života. A jedno je i drugo sve više raslo: što mu je bila veća mržnja na prošle grijehe, više mu je rasla ljubav k Isusu, koji uze na se grijehe svijeta; i što mu istinitija bila ljubav k Isusu, više je oduravao grijehe, kojima je vrijegjao Spasitelja svojega. Uklanjao se svakomu društvu sa opakim ljudima i gledao ukrijepiti se na stazi kreposti družeći se s pravim kršćanima, pa da slučajno ili po svojoj domisli ne zagje na stramputice, izabrao je za duhovnoga vogja razborita i pobožna svećenika, čije je savjete ponizno slušao.

Kako je otprije malo trošio za uboge a to više za svoje kojekakve tobožnje potrepštine, tako je sada baš protivno radio; navlastito je darežljiv bio onakvim obiteljima, koje su bile siromašne a stidjele se prosjačiti, i dao miraze mnogim djevojkama, koje bi bile drukčije zbog siromaštva po zlu prošle. Mnogo se je imao još boriti sa svojim tjelesnim požudama (željama), koje prijašnjom razuzdanošću razigrane mogle su se istom pomalo stišati. Napokon ih je ipak nadvladao mnogo posteć a malo spavajuć, Bogu se neprestance moleć, čitajuć, radeć i bolesnike polazeć. Otprije bi se Jeronim strašno razljutio, kad bi mislio, da ga je tko uvrijedio; sada bude krotak kao jagnje. Imao jednom posla s trgovcem grubim i neotesanim; taj stane Jeronima psovati i kleti i napokon prijetiti mu, da će mu bradu iščupati. Jeronim koji bi bio prije takova čovjeka smrvio, ostade posve miran, skloni glavu k trgovcu i smiješeći se reče: „Evo brade; ako je s voljom Božjom, radi šta hoćeš“.

Godine 1528. nastade u Mletačkoj velik glad. Općenitu nevolju primi Jeronim tako k srcu, kao da je bio dužan sâm za sve skrbiti; i toliko je dobra svima tvorio, da su siromasi odasvud k njegovoj kući grnuli kao pčele k cvjetnomu grmu. Kad je do pošljednje pare novac potrošio za siromahe,

proda dragocjene stvari, pokućtvo, odijelo, samo da uzmogne još više dobra činiti. Za njegovim su se primjerom i drugi mnogi poveli te siromaši puno pomogli. Poslije glada dogje, kao obično, pomor, te se razboli i Jeronim. Pravi pak kršćani budu bolešću svagda još bogoljubniji i revnosniji (marljiviji) u dobru; tako bi i Jeronim. Kad mu Bog povrati zdravlje, cijenio ga kao nov život, koji odluči sasvim posvetiti jedino na slavu Božju i na dobro bližnjemu. Molitvom pitao je Boga, što je njegova sveta volja? I dozna naskoro, što mu je raditi po volji Božjoj.

Od glada i pomora toliko je svijeta bilo pomrlo, da su čitave čete sirótâ bez oca i majke trkale po ulicama i zapuštene tjelesno i duhovno grezle u svakomu zlu. Jeronim je u to vrijeme puno puti u molitvi pitao Boga, kakovo da zvanje odabere? Bog mu dade u molitvi i odgovor: dogje mu naime misao a s mišlju i volja i čvrsta odluka, da posegne (zauzme se) za siročad, djecu što su ostala bez roditéljâ. Spremi dakle kuću u Mlecima i potraži djecu po ulicama. Za skupljenu tako siročad dobavi rukotvoraca, koji će djecu učiti različne zanate (meštrije), da budu mogla danas sutra sáma hljeb služiti. Više se pak od svega Jeronim brinuo, da mu posinci i pokćerke naslijede najbolju baštinu za vremenito i vjekovito življenje: živu vjeru. Kad su djeca rano ustala, dužna su bila najprije na glas zajedno izmoliti jutarnje molitve, po tom ići k svetoj misi i za tim k djelu; a da ne budu pri poslu koješta brbljala, čitalo bi im se što god iz valjanih knjiga ili bi sáma pjevala pobožne pjesme. Dva puta na dan bila su poučavana u vjeri, čitanju i pisanju, i svaki mjesec imala zajedno ispovijed. U opće bila

je sva odgoja siročadi tako uzorita i pravo kršćanska, da su joj se svi divili, osobito što je Jeronim, čovjek u Mlecima prije veoma bogat i ugledan, kao prava majka sirotinjska samo za siročad svoju živio i umirao, u prostu odijelu uvijek uz njih bio, i u crkvu ih i svakamo pratio. Mnogi su ljudi dolazili gledati njegovu sirotnicu (kuću za sirote) i davali obilatih priloga za sirotinju. Tako je mogao više sirotnica zasnovati. Trudba Jeronimova raširila se i na susjedna ostrva (otoke). I ondje je poiskao sirote ili takvu djecu, kojima su roditelji bili odviše ubogi te nijesu mogli sámi djecu prehraniti, i uzeo u svoje sirotnice, da ih odgoji. Megju mnogom djecom bilo naročito četvoro njih bogoljubnije od ostalih a ne navršilo još osme godine. Jeronim bi više puti rekao, ako s pomoću Božjom što postigne, da ima navlastito zahvaliti onoj nevinoj pobožnoj dječici, koja su uvijek molitve svoje ujedinjavala s njegovima.

Što je više čovjeku Božjemu napredovalo veliko djelo, većma mu je rasla trudba, da još više učini. Utemeljivši i uredivši više sirotnica u Mlecima, preda ih valjanim ljudima, a sâm pogje u Veronu i u druge gradove, jer je i tudijer po gladu i pomoru mnogo djece osirotjelo i golo i boso ostalo. Tu je radio kao i u Mlecima, samo što mu je bilo još kukavnije započeti, pošto je bio već sav svoj imutak razdao. Skupio je dakle najprije nekoliko zapuštene djece, i svaki dan od kuće do kuće prosjačio za njih najpotrebnije stvari. No primjer toga čovjekoljupca, koji je iz ljubavi kršćanske sve činio i žrtvovao, skorim se je tako primao svijeta, da su mu od svih strana dolazili veliki pokloni, činile se zaklade i darivale i kuće za potpomoć si-

ročadi. I tako on došavši u Veronu ubog kao prosjak, ostavi ondje velikih prekrasno uregjenih sirotnica. Ali nije Jeronim dobivao samo novaca nego i ljúdî, kojima, primjerom njegovim natjeranima, nije se na ino moglo nego da život svoj posvete službi i odgoji uboge djece. Bilo je ljúdî i od najplemenitijih obitelji, koji su se po primjeru i naputku Jeronimovu toj službi do smrti predali. Od ljudi takovih sastavio je Jeronim najprije u selu Somaski zadrugu redovničku, kojoj je bila dužnost odgajati i obučavati siromašnu djecu.

Malen prostor ove knjižice ne dopušta nam pripovijedati, što je sv. Jeronim Emilijan još sve učinio za bolesnike, za neuke seljane i za bludne žene; k tomu bi trebalo cijele knjige. I malo ovo, što smo o njemu do sada iskazali, dosta dokazuje, kakov li je bio krasnik Božji. Trudeći se do pošljednjega hipa neumorno za slavu Božju i za dobro ljudsko ispusti plemenitu dušu u Somaski dne 8. veljače 1537.

* * *

Nema gotovo boljega i ljepšega djela na ovome svijetu nego li iz milosrdnosti za sirotu posegnuti i kršćanski je odgojiti. Pa što je sv. Jeronim kojim tisućama djece učinio, za njih imutak i sve vrijeme i svu silu vijeka svojega žrtvovao, to mogu mnogi i premnogi barem jednomu djetetu učiniti a da ne žrtvuju za to Bog zna šta. Ni jednomu čovjeku ne možeš toliko dobra a tako lako učiniti kao djetetu, i ni za što nije Spasitelj naš obećao veće plaće nego za to, kad tko dijete primi u ime njegovo.

Promisli de, ne bi li i ti mogao tako što učiniti. Bog ti nije dao djece, ili su ti pomrla; moglo

se tako dogoditi, što je Bog htio mjesto ostaviti ili uprazniti, da tugje dijete primiš i kršćanski odgojiš. Ili ako imaš samo jedno dijete, učinit ćeš njemu samomu veliko dobročinstvo, ako primiš još jedno ili dvoje tugje djece; jer nas iskustvo uči, da redovno djeca nijesu napredna, ako nema uz njih druge djece, kao što i drvèta samo onda lijepo i jednako rastu, kad ih ima više skupa. Ili imaš više djece a dosta si imućan, pa znadeš za dijete, kojemu bi se pomoglo, kad bi ga k sebi primio: primi ga. Navijat će ti na kuću Božji blagoslov, i Bog će ti već na ovome svijetu na ostaloj djeci tvojoj naplatiti.

Što roditelji svojoj djeci dobro čine, to im je dužnost i narav ih na to nagoni, tà i životinja skrbi se za mlad svoju; no što čine tugjemu djetetu, to je čista viša ljubav i zadužbina u Boga. Često pače redovno od ovakve se primljene djece, kad odrastu, više zahvalnosti i vjernosti žanje nego od svoje. Promisli dakle, ne dovodi li ti Bog pred oči ili na um dijete, kojemu bi ti mogao biti otac i majka i spasitelj? Najveće je pak dobročinstvo primiti dijete iz kuće, u kojoj bi se iskvarilo. Ako li u ovaj par ne znaš za dijete, koje bi mogao primiti, ili ne možeš za sada to nikako učiniti, moći će se to kasnije za koju godinu pripetiti, ili možeš počem sada nagovoriti koju kršćansku obitelj, da primi u kuću zapušteno dijete, na primjer od neudate ili pače od razuzdane ženske.

Ele neka ti ni na koji način ovo čitanje o životu sv. Jeronima ne ostane bez ploda. Ako ne možeš drugo šta učiniti, udijeli veći ili manji darak kojemu zavodu za djecu zapuštenu: pestionici, sirotnici, bolnici ili ubožnici. Izvadi odmah sada darak taj i metni na stranu, prije što ćeš dočitati ovaj

život. Čuj de, što kaže Sin Božji (Mat. 18, 5): „Koji primi dijete u ime moje, mene prima“. Vjeruješ li, što veli Isus Hrist? Ako vjeruješ, ne ćeš li baš ništa učiniti?

Pomolimo se.

Bože, milosrdnosti Oče, po zaslugama i zagovoru blaženoga Jeronima, koji je po tvojoj volji bio sirotama pomoćnik i otac, dopusti, da Duha posinačkoga, po kojemu se sinovi tvoji zovemo i jesmo, vjerno čuvamo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

9. dan veljače.

Sveta Apolonija.

Ako je u prva tri stoljeća kršćanstva i bio pogdjekoji Rimski car, koji nije progonio kršćana, ipak i za takovih careva nalazimo dosta mučenika megju kršćanima. Svjetina je naime poganska kipjela od mržnje na kršćane kao na bezbožnike, koji ne će da poštuju bogova djedinskih, kao na odmetnike, koji ne mare za narod i domovinu, kao na buntovnike, koji hoće sve uredbe državne da prevrnu, kao na mrzitelje svega ljudskoga roda, kao na neprijatelje, koji u noćnim sastancima snuju i kuju propast svemu, što je ljudima milo i drago. Ali je još najveća mržnja na kršćane bila u Misiru (Egiptu), gdje se je svijet starodrevnih običaja držao kako nigdje, gdje je sve bilo stalno i nepomično kao njihove gromorne (velike) piramide, i gdje su gorostasni od granita načinjeni hramovi (crkve) rekao bi jamčili za vječnost vjere starinske.

Bilo je za Rimskoga cara Arapina Filipa, koji je vladao od godine 244. do 249. a bio toliki prijatelj kršćanima, da su i njega samoga gdjekoji držali za kršćanina, kad u Misiru u gradu Aleksandriji nekakav gatar (vrač) tako pobuni i razjari pogane na kršćane, da su mislili to više omiljeti bogovima svojim, što budu nemiliji s kršćanima. O toj pobuni poganskoj pisao je očevidac biskup Aleksandrijski sv. Dionisije Fabiju biskupu Antiohijskomu list, koji nam se do dandanas sačuvao. Po ovome listu pripovjedit ćemo muke tadašnjih kršćana u Aleksandriji.

„Svjetina od gatara pobunjena zgrabi najprije starca po imenu Metrana, i natjeruje ga, neka reče riječi bezbožne (na Hrista i svetu vjeru). Kad starac to ne će, tijelo mu isprebiju batinama, oštrim trstikama izbodu lice i oči, pa izvedavši ga iz grada, zaspu kamenjem. Onda dovuku vjernu ženu po imenu Kvintu u hram neznabožački i nagone, da se pokloni idolima (lažnim bogovima). Kad se ona s ogavljem odvratila od idôlâ, svežu joj noge, vuku tako svezanu po ulicama kamenom potaracanima, i po taracu izlomljenu i korbačima izmrcvarenu zaspu kamenjem na onom mjestu, gdje su i starca Metrana zasuli.

Po tom navale silimice u kuće kršćanske, i gdje koji znade u susjedstvu za kršćanina, onamo odmah vodi rulju: kuće opljačkaju i okradu, tako da skupocjeno pokućtvo sebi zadrže, a što je od drva ili prostije, to pobacaju i na ulicama sažegu; kao da su neprijatelji pridobili grad. Ali većina kršćana bjehu se uklonili od navale pobunjene rulje, i sakrili se u skrovitija mjesta, i dali s radošću, kao oni o kojima svjedoči Pavao (Hebr. 10, 34), da im se razgrabi imanje. I ne znam, je li koji,

već ako jedan gdjegod od njih uhvaćen, zatajao Hrista.

No i divnu onu Apoloniju, vremešnu djevojku, uhvate i sve joj zube izbiju udarajući je po čeljustima, i zapalivši lomaču izvan grada, prijete joj, da će je živu spaliti, ako ne će s njima da govori riječi bezbožne. Ona se zastoji, kao da razmišlja šta će; u jedan put skoči u oganj i izgori."

Dok je ono sv. Apolonija popostala, kao da premišlja, šta da radi, ona se — kako uče crkveni oci — tiho Bogu pomolila, pa onda po nadahnuću Duha svetoga skočila u oganj, da pokaže, kako je pripravnija Hristu za ljubav umrijeti, nego što su pogani bili gotovi ubiti je.

Još dandanas prizivlju ovu kršćansku junakinju vjerni u pomoć u zubobolji: kao što je sama trpjela strašne muke, kad su joj zubi izbijani, tako da i njih Gospodin Bog po njezinu zagovoru oslobodi od boli zubne.

* * *

Boli, koje sv. Apolonija prepati, kad su joj izbijali zube, bile su za cijelo grozne; ipak ih je ona radosno snosila iz ljubavi Božje. Kad te zub boli pa prizivaš svetu mučenicu, da se njenim zagovorom oslobodiš bóljê, pravo radiš. Ako li uza sve to po odredbi Božjoj bol duže potraje pa je se molitvom i naravnim načinom ne oslobodiš, onda gledaj, da ju po primjeru sv. Apolonije iz ljubavi k Bogu podnosiš strpljivo. Milost k tomu potrebnu prosi od Boga po zagovoru današnje svečarice. No promisli: kad u paklu ne bi bilo druge boli do zubne i kad ne bi duže od dva tri mjeseca trajala; ne bi li ti sve moguće učinio, samo da te mine? A zašto to sada ne činiš, kad znaš, da su boli u paklu mnogo strašnije nego na ovome svijetu, i uz to da ne traju samo dva tri mjeseca nego u sve vijeke — bez kraja i konca? Nadalje kad bi ti Bog objavio: čim učiniš smrtan grijeh, da će te najveća zubna bol snaći i trajati neprestance cijelu godinu dana; bi li ti učinio smrtan grijeh? Ne bi li ga se čuvao kao žive vatre? Napokon znadeš, kršćanine, iz kršćanskoga nauka, kad učiniš smrtan iliti velik grijeh, da ti se je bojati, dopast ćeš mûkâ većih od najstrašnije zubobolje, mûkâ ne samo u zubima nego u svim udima, mûkâ što će trajati va vijek vijeka. Zašto dakle da ne činiš sve, što Bog zapovijeda, da te minu one muke?

Pomolimo se.

Bože, koji si megju ostalim čudesima svoje mogućnosti i slabomu spolu podijelio pobjedu mučeništva, dopusti milostivo: koji blažene Apolonije djevice i mučeniee tvoje rogjenje svetkujemo, da po njezinim primjerima do tebe koračamo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

10. dan veljače.

Sveta Skolastika.

Svršetkom petoga stoljeća poslije rogjenja Hristova življahu u Talijanskoj u gradu Nursiji bogoljubni ženidbeni drugovi Eutropije i Abundancija, koji su dugo bili bez djece. Oboje njih nastojahu postom, molitvom i milostinjama isprositi od Boga, da ih blagoslovi potomstvom. To se i dogodi; no djeca im ne bijahu kao druga obična djeca. Dobiše u jedan put sina i kćer. Sin je sv. Benedikto, o kojem ćemo još govoriti

na dan 21. ožujka; a kći je sv. Skolastika, koje spomen danas poštuje svijet katolički.

Činilo se, kao da su i djeci prirogjena ona pobožna djela, kojima su roditelji od Boga isprosili ženidbeni blagoslov. Sin i kći rado su se Bogu molili, uzdržavali se od naslada tjelesnih i odrekli se imanja. Sv. Benedikto osnovao veliki u tisuću i tisuću monastira razgranani benediktinski red. Sestra njegova, sv. Skolastika, provodila doma u skrovitosti bogoljuban život i posjećala brata, kad je na gori Kassinu sagradio monastir i bio u njemu opat (poglavar). Tražila je u njega savjet i naputak, kako će što potpunije Bogu služiti. No kako je sv. Benedikto postavio pravilo, e nije dopušteno ženskoj glavi stupiti u njegov monastir, da ne bi nastala kakva god sumnja: kad bi ga sestra posjetila, išao bi joj u susret na jedan hum pod gorom Kassinom i ondje se s njom razgovarao. Kasnije odluči sv. Skolastika po savjetu sv. Benedikta ondje sagraditi za sebe ćeliju. Po tom se skupe oko svete Skolastike još druge djevice, tako da je i ona sagradila i upravljala ženski monastir, kao što je njezin brat muški.

Pošto je sv. Skolastika mnogo godina ne samo Bogu služila s velikom ljubavlju i revnošću, nego i mnogim djevicama bila duhovna majka napućujući ih na bogoljuban život, osjeti napokon, da će je Gospodin Bog skorim odazvati s ovoga svijeta. Kako prije od kuće, tako bi i kasnije iz monastira pohodila brata svake godine jedan put; išla bi naime u kuću ponešto udaljenu od monastira, poručila po sv. Benedikta, te bi ovaj došao sa nekolika redovnika. Tako je i sada, osjećajući da će

skoro umrijeti, željela još jedan put utješiti se razgovorom bratovim.

Taj pošljednji sastanak sv. Skolastike sa sv. Benediktom pripovijeda papa sv. Gregorije Veliki, koji je upravljao crkvom katoličkom od godine 590. do 604, evo ovako:

„Jednoga dne dogje Skolastika po običaju, i k njoj sagje s učenicima poštovani njezin brat, koji probavivši cijeli dan u slavljenju Božjem i svetim razgovorima, kad se već hvatao noćni mrak, uzeše zajedno hranu. I dok su još za stolom sjedjeli i u svetim razgovorima kasna noć nastala, ona sveta ženska, sestra njegova, prosi ga veleći: „Molim te, da me sê noći ne ostaviš, da se do jutra razgovaramo o radostima nebeskoga života“. Kojoj on odgovori: „Tä šta govoriš, sestro? Ostati izvan monastira nikako ne mogu“. A bilo je tako vedro, da nije bilo ni oblačka vidjeti na nebu. Sveta pak ženska, kad je čula bratovo nećanje, metne sklopljene ruke na stol, prigne glavu na ruke i moli se Bogu. I kad je opet glavu digla sa stola, tako silna grmljavica i bljeskavica i tako silan pljusak navali, da poštovani Benedikto i braća, što su bila s njim, nijesu mogli ni korakom koračiti preko praga one kuće, u kojoj su se sastali. Jer je sveta ženska prignuvši glavu na ruke curkom točila na stol suze, kojima je vedro nebo privukla na dažd. Onda čovjek Božji videć, da se u onoj bljeskavici i grmljavici i silnom pljusku ne može povratiti u monastir, počne se tužiti žalostan veleć: „Oprostio ti Svemogući Bog, sestro, šta si to učinila?“ Ona mu odgovori: „Eto, molila sam tebe, i nijesi me hotio slušati; molila sam Gospodina mojega, i uslišio me je“. A on ne mogavši izaći ispod

krova ostade ondje prinugjen, kad nije hotio dragovoljno ostati. I tako se dogodi, da su cijelu noć prebdjeli i svetima se razgovorima o duhovnom življenju megju sobom krijepili.

Kad je sjutradan poštovana ženska otišla u ćeliju svoju, povrati se čovjek Božji u monastir. Kad ali nakon tri dana sv. Benedikto stojeći u svojoj ćeliji diže oči na nebo i vidi gdje se duša njegove sestre iz tijela izišavši kao golub uzvija u nebeska skrovišta. Veseleći se tolikoj njezinoj slavi svemogućemu Bogu dade hvalu pjesmama i molitvama, i smrt njezinu javi braći, koje odmah posla, da tijelo njeno donesu u monastir i polože u grob, koji je za sebe pripravio. Ovako se dogodi, kojima je bila misao vazda zajedno u Bogu, da su se i tjelesa njihova ujedinila u grobu". Tako pripovijeda Gregorije Veliki. Sv. Skolastika umrije oko godine 543.

* * *

Ako se drvo poznaje po rodu (plodu), kako veli Spasitelj naš, katkada se poznaje i po lišću. Rod u čovjeka djela su njegova, a lišće mu je govor. Vidjeli smo, kako su sv. Benedikto i sv. Skolastika sav dan i svu noć govorili jedino o Bogu i o Božjim stvarima. Čega su im bila srca puna, o tom su i usta govorila. A kako su pobožni razgovori Bogu prijatni, pokazao je Bog tim, što je čudom ispunio želju i molitvu Skolastikinu.

Ako li slušamo razgovore, koje u naše vrijeme ljudi obično vode, možemo takogjer doznati, čega su im srca puna. U družtvima, sastancima i sijelima govori se s veće strane o novcu, poslu i trgovini, ili o novinama i politici, ili o službi i plaći, ili o konjima, psima i djevojkama, ili o plesu i lijepoj

odjeći, ili se kazuju besramne dosjetke i šale, ili se bližnji opada i ocrnjuje. Pa ako im nije razgovor svaki put grešan, ipak im je najviše puti prazan i za dušu nekoristan. To sve pokazuje, čega su srca ljudska većinom puna puncata: zemaljske ljubavi i grijeha.

A gdje, u kojim se društvima govori o Bogu i vjeri? U nas je žalibože već dotle došlo, da se drži za tupost i neuglagjenost, ako tko, osobito u gospodskom društvu, sa štovanjem i ozbiljnošću spomene Boga i stvari Božje. Pače je mnogomu spomenak o tom jako neugodan kao gdjekojemu psu musika i zvonjava. Samo im je u jednom dogagjaju milo slušati razgovore o vjeri i zakonu: kad tko nesramno i gnusno blebeće o svetim stvarima ili laže i potvara na službenike crkvene.

A ti, kršćanine? Ako zbilja imaš srce bogoljubno, ne plaši se govoriti o onom, koga ljubiš nada sve. Kad bi svaki čekao, dok drugi počnu, ne bi nikad ni do čega došlo. Pobožno je razgovaranje ispovijedanje vjere i ljubavi Božje i pripomaže, da se vjera, strah i ljubav Božja poveća u tebe i u drugih. Mnogo puti možeš pobožnim razgovorom slaba čovjeka osokoliti, ili u njemu opet uspiriti iskru vjere, koja se već gasi. Imade dakako kûćâ i društava, gdje bi biser pred svinje metao, kad bi govorio o Bogu i svetim stvarima, i gdje bi tim zapodjenuo samo psovku i rug. No na takova mjesta ne idi, ako nijesi upravo dužan.

Ti, kršćanine dragi, govori svagda tako, da bi se sve riječi tvoje mogle popisati i u dan sudnji pročitati pred Bogom i svim angjelima i svim ljudima.

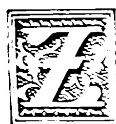
Pomolimo se.

Bože, koji si učinio te se duša blažene djevice tvoje Skolastike, da se pokaže put nevinosti, u obliku goluba na nebo uzvila, daj nama njezinim zaslugama i molitvama tako nevino živjeti, da zaslužimo doći u vječnu radost. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

11. dan veljače.

Sveti Saturnin i drugari mučenici.

Za Rimskoga cesara Dioklecijana bile su kršćanske crkve rušene i knjige Svetoga Pisma kršćanima otimane i u oganj bacane. Kršćani su se sa svim tim sastajali u skrovitim kućama, u grobnicama, u pećinama (spiljama) i u drugim skrovištima u nedjelje i u blagdane, da budu kod službe, kod navješćivanja riječi Božje i kod čitanja svetih knjiga.

No ne rijetko bili bi takovi kršćanski sastanci odani ili bi pogani za njih drukčije kakogod doznali, te bi onda kršćane pozvali na sud i osudili na različite teške kazni ili pače i na smrt. Tako se dogodi godine 303. i kršćanima u Abitini gradu u Africi, u sadašnjoj Tuniškoj državi.

Saturnin svećenik u Abitini služio je jedne nedjelje u kući Oktavija Feliksa svetu misu, kad nahrupe (bahnu) u kuću gradski poglavari s vojnicima i uhvate četrdeset i dva kršćanina. Najugledniji megju njima bili su: svećenik Saturnin i četvero njegove djece: mlagji Saturnin i Feliks, obadva štioci u crkvi, Marija Bogu posvećena djevica i Hilarijon, koji je bio još dijete; zatim gradski vijećnik Dativ; Ampelije, Rogatijan i Viktorija.

Dativ, dika gradskoga vijeća u Abitini, stupao je pred ovom svetom ćetom, uz njega Saturnin opkoljen porodicom svojom, drugi su mućeći slijedili.

Pred sudom svi su bez i kakova straha ispovijedali Isusa, da su se sámi suci ćudili srćanosti njihovoj. Ispovjednici Isusovi budu povezani i odvedeni u grad Kartagu, gdje je sjedio carski namjesnik Anulin. Putem su veselo pjevali pjesme u slavu Božju. Namjesnik uzme najprije preslušavati Dativa pitajući ga, kakova je staleža i je li bio na sastanku kršćanskom. Dativ odgovori, da je kršćanin i da je bio kod službe Božje. Jošte zapita namjesnik Dativa, tko je onaj sastanak sazvao, no i ne čekajući odgovora, dade ga na muke razapeti i željeznim pančama mrcvariti. Na ovu groznu kinjbu (muku) osudi i većinu ostalih ispovjednika; ali su je svi s nevigjenom strpljivošću podnijeli, kako muškinje tako i ženskinje. Osobito se junački ponijela Viktorija. Ona je od djetinjstva poznavala istinu kršćansku i iz ljubavi k djevičanstvu odbila veoma sjajnu udaju. Brat njezin Fortunatijan, žestok branitelj poganskoga praznovjerja, bio je nazočan kod preslušavanja i krivio Dativa, da je on Viktoriju naveo na vjeru kršćansku i odmamio u Abitinu na sastanak kršćanski. No Viktorija na mukama odgovori s kršćanskom slobodom: „Ni po čijem nagovoru nijesam išla, niti sam s Dativom pošla u Abitinu. To mogu gragjani posvjedočiti. Sve sam radila od svoje drage volje. Bila sam na sastanku i pričest sam s braćom primila, jer sam kršćanka". Kako je Viktorija bila plemićkoga roda pa sestra Fortunatijanova, gledao je Anulin odmetnuti je od kršćanstva i tako joj život poštedjeti; ali ni groženjem ni laskanjem ne postiže ništa. For-

tunatijan uze je izgovarati, da joj se pamet pomela: no ona će: „Zdrava mi je pamet, nije mi se nikad pomela". Onda joj reče namjesnik Anulin: „Hoćeš li, da ideš s bratom svojim Fortunatijanom?" Djevica odreče: „Ne ću, jer sam kršćanka, i oni su mi braća, koji drže zapovijedi Božje". Anulin opet će je nagovarati: „Budi pametna; evo brat tvoj hoće da te spase". Ali kad je Viktorija otkazivala: „Zdrave sam pameti; bila sam pri službi Božjoj, jer sam kršćanka", razgnjevi se Anulin i pošlje je u tamnicu, dok se s drugima osudi na smrt.

Zatim udare na muke starca svećenika Saturnina. Namjesnik ga prekori, što je protiv zakona skupio kršćane na sastanak. Saturnin reče: „Služba Božja ne može se propustiti". Onda namjesnik: „Ali ne valja zabrane prezirati nego pače vršiti, i ne činiti protiv zapovijedi cesareve". Kad su na to krvnici starčevo tijelo uzeli kliještima razdirati, ovako se svećenik Gospodinu molio: „Molim Hriste, usliši me. Hvala ti Bože, daj neka mi glavu odsijeku. Molim Hriste, smiluj se na me; sine Božji, pomozi". Opet će mu Amulin: „Zašto si radio suprot naredbi?" A svećenik: „Zakon tako zapovijeda, zakon tako uči", odgovori. I njega po tom odvuku u tamnicu, da čeka ondje smrtnu osudu.

Saturnin mlagji, sin svećenika Saturnina, pokaza se posve dostojan oca svojega. Na pitanje namjesnikovo: je li bio na kršćanskom sastanku? odgovori: „Bio sam na službi Božjoj, jer je Hrist Spasitelj". Namjesnik čuvši ime Spasiteljevo pobjesni i zapovjedi Saturnina udariti na muke i kinjiti klieštima, koja su još krvava bila od krvi očeve. Krv postojanoga sina pomiješa se s krvlju hrabroga oca. Ali nepobijegjen ostade sin kao i otac. Nakon duge i bolne muke odvuku sina k ocu u tamnicu.

Nagiblje se već dan. Krvnici su umorni. Namjesnik srdit, što ne može ništa postići. Samo bogodušni ispovjednici stoje još s istom srčanošću, s kojom su došli. Namjesnik pozvat će ih jošte jedan put, da se pokore carskim zapovijedim, pa kad mu mjesto odgovora svi opet jednoglasice iskažu vjeru svoju u Isusa Hrista Sina Božjega, opravi ih u tamnicu. No još će kušati jednoga da pridobije, najmlagjega, dijete Hilariona. „Zar ne sinko — veli mu Anulin — tvoj otac i braća naveli su te, da ideš na sastanak kršćanski?" „Ja sam kršćanin — kaže dijete na sav glas — od svoje sam drage volje išao s ocem i s braćom na sastanak". Da ga poplaši, prijeti mu namjesnik: „Odrezat ću ti kosu i nos i uši, pak ću te tako osakaćena pustiti". „Čini što ti drago, ja sam kršćanin", odgovori srčano mladi junačina. Anulin zapovjedi, da i njega odvedu u tamnicu. Hilarion poviče veselo: „Hvala Bogu!"

Što se dalje dogodilo hrabrim zatočnicima Hristovim, u najstarijim pismima ne čitamo. Iz njih znademo, da su gdjekoji, kao na primjer Feliks drugi sin Saturninov, poginuli odmah pod mukama, a za druge pišu pozniji pisci, da su svi koje od pretrpljenih muka koje od glada umrli u tamnici.

* * *

Vidio si, kršćanine dragi, koliko su se trudili prvi kršćani, da nedjelju, dan Gospodnji, dostojno proslave. Na pitanje carskoga namjesnika, kako se usugjuju suprot zabrani carevoj držati crkvene sa-

stanke, odgovaraju i na samim mukama: služba Božja ne može se propustiti; zakon tako zapovijeda, zakon tako uči. Biti kod svete mise, kod najeda, zakon tako uči. Biti kod svete mise, kod navješćivanja riječi Božje i kod drugih zajedničkih pobožnih djela, držali su za najveću dužnost. A ti da ne ideš s veseljem pred lice Gospodnje, da budeš u općini kršćanskoj djelnik svete vjere i zakona? Duboko si pao, brate, duboko, ako dan Gospodnji onesvećuješ težačkim djelom, duhovnom lijenošću ili nedopuštenim igrama i zabavama. Čovjek podivlja, koji ne teži ni na kakvu višu stvar.

Kolika li razlika megju negdašnjima a mnogim sadašnjim kršćanima! Oni nijesu hotjeli u nedjelju propustiti službe Božje, ma im i o život bilo; ovi nasuprot puste u nemar više puta u nedjelju ili blagdan svetu misu s rázlôgâ posve ništavih: jer je ružno vrijeme ili kod kuće kakov posao ili zabava gdje god; ili ako idu u crkvu, to bude od sile ili od puke navade, bez srca i bez duha. Tako se na lakouman način lišavaju velike utjehe i silne okrepe, koju podava dostojno svetkovanje službe Božje.

„Čuvaj zapovijedi moje i bit ćeš živ, i zakon moj kao zjenicu oka svojega". Priče Sal. 7, 2.

Pomolimo se.

Bože, koji nas godišnjom svetkovinom svetih mučenika svojih Saturnina i drugara njegovih razveseljavaš, dopusti milostivo: kojih se zaslugama radujemo, da se njihovim primjerima užežemo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

12. dan veljače.

Sveti Meletije.

Crkva se Hristova u Svetom Pismu više puti pòredi sa čovječjim tijelom: glava joj je sâm Isukrst a udi pravovjernici. Pa kao što se je tijelu čovječjemu više bojati od bolèstî, koje se ragjaju u njemu ili na njemu samom, nego li od izvanjih svakojakih pogibli, na primjer od ognja, zvjeradi, vode, i tako dalje — jer ako i tisuće ljudi pogibaju u ratu, na moru ili od druge koje izvanje sile, od bolèstî umiru milioni — tako se je i crkvi Božjoj vazda bilo više bojati razdora i raskola, koji su se u njoj samoj zapodijevali, to jest krivovjerstva, nego li izvanjih napasti od pogana, Židova i muhamedovaca. Pogani su preko trista godina progonili crkvu, i premda su mnogo tisuća kršćana na mukama umorili, ipak dušama njihovim nijesu ništa naudili; no po krivovjerstvu je propala prava vjera u čitavim carevinama i kraljevinama, pa su ljudi još mislili, da imadu pravo.

Okolo godine 317. stade Arije svećenik u gradu Aleksandriji naučavati, da Isukrst nije Bog, nego da je samo prvo i najviše biće, što je Bog stvorio. Brzo nagje mnogo pristaša i samih biskupa i careva, koji su progonili one, što su vjerovali nauk katolički, da je Isukrst pravi Bog.

U to je vrijeme živio sv. Meletije. Rodio se u Melitini u Maloj Jermeniji. Godine 359. bješe izabran za biskupa u Sebasti; no kako mu je bila općina protivna, tvrdoglava i samovoljna a on bio blage i krotke ćudi i volio mir, odreče se naskoro biskupije i skloni se nekamo u Siriju. Ali se i iz

onoga zaklona na daleko razlijegao glas o krepostima Meletijevim.

U gradu Antiohiji bilo je tada mnogo arijana, to jest pristaša krivoga nauka Arijeva. Patrijarška stolica bila prazna i Meletije izabran za patrijarha. Arijani nadajući se, da će se Meletije od same mirnoće i blagosti s njima slagati, pogju kao i katolici novomu patrijarhu u susret, da mu iskažu štovanje svoje i radost. A šta nam je držati do Meletija, razabrati možemo iz dva govora, koje su sv. Gregorije Niški i sv. Ivan Zlatoust govorili u njegovu slavu i koji su se još do danas sačuvali. Ovi glasoviti crkveni oci hvale u Meletija sve kreposti: bogobojaznost, čistoću, istinitost, pravednost, ali navlastito da je bila u njega izvrsna krotost, čednost i mirnoća. Iz očiju i s lica da mu je odsijevala ljubežljiva i mirna ćud. Sv. Gregorije veli, da su mu ruke bile svagda gotove grliti i blagoslivati. Takovu je čovjeku dakako svaki nemir i razdor nesnosan. S toga je bila za Meletija prava napast čast biskupska u Antiohiji, gdje je bilo mnogo arijana. Najvolio bi bio imati mir sa svima, ali nije dužnost dopuštala. Šta je dakle činio?

Odmah prvi mjesec, kako je sio na stolicu patrijaršku, očisti općinu svoju od krivovjerstva izbacivši iz crkve sve one, koji nijesu istinito ispovijedali vjeru u božanstvo Isukrstovo. Arijani uskipješe od jeda i privolješe cara Konstantija, koji je bio istina kršćanin ali vjetrenjak, da je sv. Meletija izagnao iz Antiohije. Namjesnik cesarski htjede ga sâm na kolima iz grada izvesti, ali katolici bjehu tako ozlojegjeni, što im otimaju biskupa, da su se na namjesnika kamenjem bacali. Meletije poseže sâm za namjesnika i zakri ga plaštem svojim. Car postavi mjesto Meletija biskupom ljuta arijanina nadajući se, da će tako pravovjerne lakše pridobiti na svoju ruku. Ali katolici ostadoše vjerni svojemu izagnanomu biskupu i nijesu se dali odmetnuti od vjere. A ljubav i pošta njihova k Meletiju, premda je bio veoma daleko od njih, tolika bijaše, da su djeci na krštenju nadijevali ime Meletije, sliku biskupovu imali na stijenama obješenu, pače i na čašama i na posugju naslikanu i na pečatima urezanu. Dok je bio Meletije u Melitini, svojem rodnom mjestu, kamo je bio izagnan, protivnici njegovi tja su onamo potvore odašiljali, da je otjeran zbog raspre sa svećenstvom svojim a ne zbog obrane prave vjere. I sâm slavni crkveni otac sv. Jeronim dao se prevariti, te je mislio, da je Meletije sa stolice patrijarške zbačen zbog prevjere.

Kad je car Konstantije godine 361. umro, zacari se Julijan prozvan Odmetnik, što se odmetnuo od kršćanstva i prešao k poganstvu. On dopusti svim izagnanim biskupima, da se povrate na stolice svoje; a to učini s toga, da se biskupi megju sobom svagjaju i tako škode vjeri kršćanskoj, jer su u Istoku za nesretne arijanske smutnje gotovo u svakom gradu bila po dva tri biskupa namještena. I Meletije se povrati u Antiohiju, ali naigje na strašan metež i razdor, jer su i gdjekoji pravovjerni, povjerovavši onim potvorama o Meletiju, da mu tobože vjera nije čista, napokon prihvatili drugoga biskupa. Megjutim Meletije i opet ne osta za dugo u Antiohiji. Dječak naime jednoga poganskoga svećenika prigrli vjeru kršćansku i uteče se pod okrilje Meletijevo; car Julijan s toga ljut izagna Meletija iz Antiohije. Za dvije godine pogibe car Julijan Odmetnik, i na carski prijestol sjede Jovijan dobar

katolik. Za Jovijana povrati se Meletije opet u Antiohiju, dobi od cara novu crkvu i drža crkveni sabor, na koji se skupilo dvadeset sedam biskupa. Na tom je saboru istina nauka katoličkoga protiv lažnoga nauka Arijeva iznovice potvrgjena.

Poslije Jovijana, koji je žalibože samo godinu dana carovao, žazlo (šibiku) carsko dobi Valente. žestok arijanin. Katolike htjede prinuditi, da prime krivu vjeru, pa kako se je sili carevoj Meletije opirao, bude sveti patrijarh po treći put iz svoje biskupije izagnan. Kad je na pošljetku godine 378. car Velente u ratu poginuo, naslijedi ga sinovac njegov Gracijan, koji katolik budući pozove izagnane biskupe natrag. I sveti se Meletije povrati, a sav ga grad radosno dočeka, kako pripovijeda sv. Zlatoust, i koji nijesu mogli k njemu blizu doći, bijahu presretni, ako su mu mogli samo izdaleka lice vidjeti ili glas čuti.

Tako se sv. Meletije svega vijeka svojega mučio i borio sa lažnim naukom arijanskim. On je sâm bio prijeko blag i miran, a lukavi krivovjernici znali bi laži nametnuti obrazinu istine, sa svim tim je Meletije volio ne imati mira i trpjeti svakojakih teškoća nego li živjeti s njima u zajedini i dopuštati, da mu puk truju otrovom krivovjerstva.

Godine 381. pozvan bi sv. Meletije u Carigrad na crkveni sabor, koji se drži općenitim crkvenim saborom, jer su kasnije odluke njegove odobrili i prihvatili papa i svi biskupi Zapadne crkve. Tada je na prijestolu carskom sjedio revnostan kršćanin, Teodosije Veliki. On je nekoliko dana prije što će postati carem, vidio u snu sv. Meletija gdje ga carskim plaštem oblači i krunu mu meće na glavu; a nije bio još nikad vidio Meletija. Zato zakaza car,

neka mu nitko ne pokaže Meletija, da vidi, hoće li ga po snu poznati. Kad su svi biskupi skupa došli u carske dvorove, pozna Teodosije namah sv. Meletija po onom, kako ga bješe vidio u snu, pohiti k njemu, zagrli ga kao sin oca, kojega nakon dužega rastanka prvi put vidi, ižljubi mu oči, usta i ruke, i pripovjedi svima, što je u snu vidio.

Sv. Meletije je crkvenomu saboru bio predsjednik; ali ga Bog još za istoga sabora pozva u drugi sabor — u sabor izabranika svojih u nebeskom Jerusalemu. Izvanredno sjajno bijaše slavljena pogrebna svečanost u Carigradu, po tom tijelo sv. patrijarha odvezeno u Antiohiju i ondje ukopano. Njega broji istočna i zapadna crkva megju velike svoje svetitelje.

* * *

Ima u naše vrijeme dosta ljudi, koji tako malo razumiju, što će reći imati dijel sa Hristom, da vele, sve jedno je, bio tko kršćanin ili Žid ili Turčin, samo ako je pošten. Takovi ljudi, ako su i kršteni, jesu pravo govoreći još svejednako pogani, jer ne vjeruju, da se možemo spasti samo po Isusu Hristu. Sveti su mučenici pokazali da treba radije cijeli svijet i život žrtvovati nego li se odmetnuti od kršćanstva, jer je kršćanstvo dobro najveće. Ali i megju ljudima, koji drže kršćansku vjeru za potrebnu, imade ih, koji misle, da je dosta biti kršćanin, a jesi li katolik ili nijesi, to je sve jedno. Takvima neka bude sv. Meletije primjer, kako se valja čvrsto i vjerno držati pravoga nauka crkve katoličke.

Prije trista godina učili su Luter, Kalvin i drugi kojekakve nove nauke o vjeri, odmetnuli se od stare crkve katoličke i povukli za sobom velik

dijel Evropskih naroda. Pristaše njihove zovu se luterani i kalvini, ili jednom riječju protestanti. Nova vjera bila zahvatila i jedan dijel naroda Hrvatskoga, zasijala se osobito u Megjumurju; no ostali Hrvati, vjerni starinskoj vjeri svojoj, ustali su junački na obranu vjere svoje, iskorijenili novotariju, i sve do godine 1848. nijesu dopuštali, da se megju njima nastani luteran ili kalvin. Znali su oni dobro, da je malenu narodu rascjepkanost u vjeri gotova propast, i da odmetništvo od stare općenite crkve ne može ni Spasitelju biti po volji ni odmetnicima na spasenje. Isus hoće, da bude samo jedan ovčinjak i jedan pastir (Iv. 10, 16). On je glava crkvi, a jedna glava ne može imati dva ili tri tijela; s toga može Isus biti glava samo katoličkoj crkvi, jer ova odvajkada postoji, a vjera luteranska i kalvinska nastale su prije trista godina. I sv. Pavao (Tim. I. 3, 15) kaže, da je crkva stup i tvrgja istine; to se ne može reći o crkvi, koju je istom prije tri stoljeća skovao Luter ili Kalvin, nego samo o crkvi, koja od apostolskih vremena pa do danas postoji, a to je crkva katolička; dakle samo u ovoj crkvi možemo istinu tražiti i naći.

Tvrdeći da se samo u katoličkoj crkvi nalazi istina, ne ćemo tim da osugjujemo protestante, koji su se već megju nama nastanili ili se sad nastanjuju: Bog će i njima i nama suditi. No ne može biti nikako sve jedno, da li je tko djelnik cijele istine i svih sakramenata, kako se podjeljuju u katoličkoj crkvi, ili da veći dijel istina vjerskih i svetih sakramenata odbacuje, kako čini protestanat. Svakako je nesreća za protestanta, što ne pripada crkvi katoličkoj. No možemo ga izgovoriti, što nije u vjeri katoličkoj odrastao, odgojen i poučen. Ali čim će

se izgovoriti katolik, koji se odmetne od prave vjere i obilate milosti, što mu crkva udjeljuje u sakramentima, ili je barem bezbrižan za te svetinje? Valja da budemo strpljivi s inovjernicima i da bolju svoju vjeru pokažemo većom ljubavlju; tä Gospodin je rekao (Iv. 13, 35): „Po tom će svi poznati, da ste moji učenici, ako budete imali ljubav megju sobom". No nikad nije dopušteno govoriti, da je laž što i istina, da je jedna vjera kao i druga, lažna vjera kao i prava, a još je manje slobodno pravu vjeru odbaciti pa krivu prigrliti. Zato da ne dogješ u napast, ne idi na protestanatsku propovijed, ne primaj knjižica suprot katoličkoj vjeri pisanih, koje su naši gosti već i megju naš puk počeli dijeliti, i uklanjaj se čovjeku, koji bi hotio u tebi uzdrmati pravu vjeru, kako uči i apostol ljubavi sv. Ivan (u poslanici II. 10): „ne primajte ga u kuću niti mu „zdravo" kažite". Promisli, da do prave vjere mnogo stoji; ako tko i teške grijehe počini, prije će se u pravoj vjeri obratiti na pravi put i spasti. Ali tko se odmetne od prave vjere, neka čuje, što kaže apostol Pavao u poslanici Hebrejima (6, 4—6): „Nije moguće, da oni koji su jednom prosvijetljeni, i okusili dara nebeskoga, i postali djelnici Duha svetoga, i okusili dobre riječi Božje i sîlâ budućega vijeka, pa su otpali, da budu opet obnovljeni na pokajanje".

Pomolimo se.

Usliši, molimo Gospodine, prošnje naše, koje donosimo o svetkovini blaženoga Meletija ispovjednika tvojega i biskupa, i koji ti je vrijedan bio dostojno služiti, njegovim odvjetnim zaslugama od svih nas oslobodi grijèhâ. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

13. dan veljače.

Svete Fuska i Mavra.

azali smo u životu sv. Apolonije, da je Rimski car Filip Arapin bio velik prijatelj kršćanima, te su i njega sámoga gdjekoji držali za kršćanina. Na njega ustade godine 249. Decije, kod Verone ga potuče i ubi. Koliki je bio Filip prijatelj kršćanima, toliko je Decije mrzio na ime kršćansko. Čim se zacario, izda odmah zapovijed svima namjesnicima u cesarevini, neka svim mogućim načinima nastoje, da vjeru kršćansku posve iskorijene. Pogani začuvši za tu zapovijed od veselja su rukama pljeskali, a namjesnici carski žurili se, da izvrše volju gospodara svojega. Grozno je bilo progonstvo, koje se tada zapodjelo na kršćane; premda je Decije samo dvije godine carovao, ipak je za njega i za cara Dioklecijana najviše mučeničke krvi proliveno. I sveta Agata je, kao što znamo, za Decija dobila vijenac mučenički.

U gradu Ravenni u Italiji bijaše za cara Decija namjesnik Kvintijan, imenjak onomu carskomu namjesniku na otoku Siciliji, koji je sv. Agatu izmučio na smrt. Kvintijan je za cara Filipa teško pridušivao u duši svojoj mržnju na kršćane; zato je sada to žustrije (brže) izvršivao naredbu Decijevu.

U Ravenni življaše tada petnaestogodišnje djevojče imenom Fuska, kojoj su bili roditelji neznabošci a dojkinja Mavra potajna kršćanka. Ova bi joj već u djetinjstvu pripovijedala lijepe pripovijetke iz života Isusa Hrista. Što bi Mavra više pripovijedala, to bi Fuska radije slušala i sve više ispitivala. Tako bi joj onda Mavra kazivala, zašto je Sin Božji postao čovjek, što je Isus za nas činio i što naučavao, kako je muku trpio i za nas umro. Kad se u to najvećma razgorjelo progonsto na kršćane, obasja Fusku zraka svjetla Božjega i Duh sveti užeže srce njeno, te ona očitova Mavri, da želi biti kršćanka. Mavra joj kaza, što je čeka, ako se krsti: teškoće svakojake, progonstva, muke, da ako i smrt. Ali Fuska ostade postojana u odluci uljesti u ovčinjak Hristov. Mavra je napokon odvede k svećeniku Hermolaju, koji je pouči u istinama vjere, krsti u ime presvete Trojice i okrijepi tijelom Hristovim. Od onoga časa bijaše Fuska u vrtu Gospodnjemu cvijetak mirišući svakom milotom i dobrotom, a najpače milosrgjem k ubogima, kojima bi bila, da je mogla, razdijelila sav imutak svoj.

Doznavši roditelji Fuskini, da se je krstila, uzmu plakati i naricati i nagovarati je i moliti, neka se odreče vjere kršćanske, neka ih ne čini nesretne, jer ako dozna Kvintijan, da je kršćanka, ne će je štedjeti, a ona njima budući jedinica jedino i najveće veselje. Fuska bi im odgovarala: „Nemojte se žalostiti, dragi oče i majko, nego se pače veselite, što sam vjerovala pravomu Bogu; jer su bogovi vaši rukom načinjeni idoli, koji mogu upropastiti one, što u njih vjeruju, spasti ne mogu“. Kad joj po tom otac reče, koliko je već kršćana pogubio Kvintijan, odreče mu: „Lud je strah, kad se tko više boji sile čovječje nego Božje. Kažem ti, oče, kao što sam ti već više puti kazala, da sam jedan put odustala od idola (lažnih bogova), i da se nikad više ne ću njima zamrljati. Gospodinu pak mojemu Isusu Hristu uvijek ću se klanjati i uvijek njega štovati; sama ću se predati smrti iz ljubavi k onomu, koji će poslije smrti tjelesne dušu moju odvesti u pokoj vječni“. Nikakove ni naj

strašnije prijetnje očeve nijesu mogle Fuskine vjere pokolebati.

I Kvintijan dozna, da je Fuska kršćanka. Dade dozvati Fusku, roditelje njene i Mavru. Kvintijan će najprije ocu: „Zašto si kćer predao zakonu kršćanskomu?“ Otac Fuskin reče: „Tako ti zdravlja, već se mnogo dana mučim, ali je ne mogu odvratiti od te ludosti“. Okrenuvši se Kvintijan k Fuski pita je: „Kako se zoveš?“ Sveta Fuska odgovori: „Imenom tjelesnim Fuska a imenom duhovnim kršćanka“. „Kojega Boga štuješ?“ pita dalje namjesnik. „Gospodina mojega Isusa Hrista, budući kršćanka,“ reče blaženica. „Zar kažeš onoga Hrista, kojega su Židovi raspeli na križ? Tako mi bogova — raspali se Kvintijan — ako se ne kaniš te budalaštine i ne žrtvuješ bogovima besmrtnim, umrijet ćeš!“ Sveta Fuska odgovori: „Gotova sam za Gospodina mojega Isukrsta smrt pretrpjeti, a nikad ništavim bogovima žrtvovati“.

Razgnjevljeni namjesnik dade Fusku prošibati i prošibanu zajedno s dojkinjom njezinom baciti u tamnicu. Nakon nekoliko dana, kad ih Kvintijan nikako nije mogao prevjeriti, zapovjedi krvnicima, neka obje dvije izvedu iz grada i glave im odsijeku. Kad je krvnik Fuski odrubio glavu, dohvati Mavra truplo gospodarice svoje i prosi krvnika, da i nju što prije ubije; to se odmah i dogodi.

* * *

Više puti treba djetetu tražiti dojkinju ili dadilju (pestinju), jer mu je majka umrla ili je slaba ili s drugoga razloga. Iz života svetih mučenica Fuske i Mavre vidimo, što znači djetetu dati dojkinju bogoljubnu: Fuska je rekao bi s mlijekom

Mavrinim usisala duh kršćanski. Nasuprot ako je dojkinja izopačena, neurednostima i ružnim strastima robinja, i narav će se djeteća lako tim okužiti. S toga su roditelji dužni Boga radi, djeteta radi i sebe samih radi s najvećom pomnjom birati dojkinju. A i izbirajući dadilju valja da su oprezni: kao u mekan vosak tako se u dušu djetinju utisne sve, što dijete od dadilje čuje i vidi.

Dojkinje i dadilje, učite se od sv. mučenice Mavre odgajati djecu, koja su povjerena brizi vašoj. Prednjačite im s primjerom nehinjene bogobojaznosti, prave blagosti i čiste ljubavi, ne budite im nikada kamen smutnje i sablazni, pa ćete i vi doživjeti veselje, da će djeca vašoj odgoji izručena prianjati za vas sa zahvalnom ljubavlju, kao što je Fuska prianjala za dragu dojkinju svoju. Ne mislite, ako što nepristojno govorite ili radite pred malenim djetetom, da nije ništa, jer dijete to ne razumije: tako se u srce djetinje baca zlo sjeme, koje može proklijati, uzrasti i rod donijeti. „A koji sablazni (spači) jednoga od ovih malih, koji vjeruju u mene — veli Spasitelj (Mat. 18, 6. 7) — bolje bi mu bilo, da se objesi kamen mlinski o vratu njegovu i da potone u dubinu morsku. Teško čovjeku od sablazni!“

U naše vrijeme prestala su progonstva, kršćanstvo je svuda rašireno; nitko vam ne smeta, da u srce djetinje usadite sjeme vjere kršćanske; no nastojte osobito, da djeci vjera kršćanska omili s vašega kreposnoga življenja. Molite se više puti Bogu za gojenčad svoju; kad vam u krilu zaspe, molite se, neka im Bog dade milost, da budu u krilu vaše i svoje majke, svete crkve Hristove, poslušna i čestita djeca.

Pomolimo se.

Daj nam, molimo, Gospodine Bože naš, svetih mučenica tvojih Fuske i Mavre palme neprestanom pobožnošću poštovati: kojih ne možemo dostojnom pameću svetkovati, da ih poniznima barem službama častimo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

14. dan veljače.

Sveti Valentin.

Megju hrabrim vitezovima Hristovim, koji su drvo vjere kršćanske krvlju svojom zalili i ime Isusovo smrću proslavili, mnogo se svigdje poštuje svećenik Valentin.

Rimski cesar Klaudije Drugi, vladavši od godine 268. do 270, čovjek blage ćudi, ne bijaše neprijatelj kršćanima; sa svim tim su i za njegova kratka carovanja kršćani dosta pretrpjeli od njegovih namjesnika i sudaca, koji su ili od mržnje bili žedni krvi kršćanske ili od lakomosti željni imutka njihova.

Za toga cara bijaše u Rimu kod općine kršćanske svećenik Valentin, kao pametan i pravedan čovjek ne samo u kršćana nego i u pogana veoma poštovan. Skrb za uboge činila ga ocem njihovim, a trudba za slavu Božju bila mu to blagoslovnija, što je bila iskrena, čista od svake samoživosti (pohlepe na svoju korist).

Ne zna se više, pod kakvom su izlikom Valentina uhvatili i u tamnicu bacili. Za dva dana dovedu ga pred cara Klaudija. Car mu reče: „Zašto nam nijesi prijatelj, kad živiš u našoj državi? Čujem, da si veoma pametan; pa kako možeš ludo praznovjerje držati za istinu?“ Valentin odgovori: „Kad bi ti znao dar Gospodnji, veselio bi se i ti i država, i odbacio bi idole rukotvorene i priznavao jednoga Boga Oca svemogućega stvoritelja neba i zemlje, móra i svega što je u njima, i Sina njegova Isusa Hrista“. Jedan carev savjetnik bojeći se da će se riječi Valentinove primiti cara, zapita: „A šta ti držiš do Jupitra i Merkurija?“ Odgovori Valentin svećenik i reče: „Držim, da su bili najgnusniji ljudi, koji su svega vijeka svojega živjeli u nečistoći i u nasladi tjelesnoj. Samo uzmi njihovu historiju, pa ćeš vidjeti, kako su bili gadni“. Savjetnik glasno poviče: „Pohulio je na bogove i na upravitelje državne!“ A Klaudije posve blago kaže Valentinu: „Ako je Hrist Bog, zašto me ne uvjeriš, da je istina?“ „Poslušaj me, dobri care — reče mu Valentin — pak će se spasti duša tvoja, i država će se tvoja povećati, i neprijatelji će tvoji izginuti, i sve ćeš nadvladati, i ovdje ćeš carovati i na drugom svijetu. Samo te opominjem, da se pokaješ i vjeruješ u Isukrsta, i da se krstiš, i spast ćeš se.“ Klaudije reče nazočnima: „Čujte Rimljani, kako razborit nauk uči ovaj čovjek“. Namjesnik pak Kalpurnije poviče na sav glas: „Zaveo te je, care, lažan nauk. Sudite, je li pravo, da ostavimo bogove, koje štujemo od kolijevke svoje?“

Car Klaudije, dobar no slab čovjek, poboja se na to nezadovoljstva gospòde i svjetine, pa izruči Valentina Kalpurniju, neka ga bolje ispita i onda s njim po zakonu postupi. A namjesnik Kalpurnije preda Valentina sucu Asteriju s nalogom, da ga lijepim riječima premami na svoju ruku.

Asterije odvede Valentina u kuću svoju. Rimljani imali bi u dvorištima male likove domaćih

bogova, pak bi ih gosti prizivali za sreću i zdravlje domaćinu i obitelji njegovoj. Kad Valentin stupi u kuću Asterijevu, klekne i pomoli se: „Bože svih stvari stvoritelju, koji si poslao Sina svojega Gospodina Isukrsta, da nas iz tame izvedeš na pravo svjetlo, ti obrati kuću ovu i udijeli joj svjetlo poslije tmine, da poznaju tebe Gospodina i Hrista s Duhom svetim". Čuvši ovu molitvu Asterije reče Valentinu: „Čudim se mudrosti tvojoj, što veliš, da je vaš Hrist pravo svjetlo". Odgovori svećenik Valentin: „Da, Gospodin Isus Hrist, koji se rodi po Duhu svetom od Marije djevice, pravo je svjetlo, što rasvjetljuje svakoga čovjeka, koji dolazi na ovaj svijet". Onda će Asterije: „Ako rasvjetljuje svakoga čovjeka, da vidimo, je li on Bog; ili ću tebe kao varalicu pogubiti". I priklopi: „Imadem pokćerku, koja mi je mila, a pred dvije godine je oslijepjela. Ako joj vid povratiš, učinit ću sve, što god ushtiješ". Reče Valentin svećenik: „U ime Gospodina našega Isusa Hrista dovedi je k meni". Asterije pohiti po slijepu djevojku, i dovede je k Valentinu. A Valentin dignuvši ruke k nebu, roneći suze reče: „Gospodine Bože svemogući, Oče Gospodina našega Isusa Hrista, Oče milosrdnosti, koji si poslao Sina svojega Gospodina našega, da nas iz tmine dozoveš k pravomu svjetlu, ja nevrijedni grešnik dozivam tebe, koji hoćeš da se svi spasu a nitko da ne pogine, da poznadu, ë si ti Bog i otac i stvoritelj svega, koji si rogjenomu slijepcu otvorio oči i mrtvoga Lazara probudio iz groba, tebe dozivam, koji si pravo svjetlo i gospodar svih vladalaca i oblasti, da ne bude moja volja nego tvoja nad ovom službenicom tvojom, i udostoj se rasvijetliti je svjetlom razuma tvojega". I položi ruke

svoje na oči njezine veleć: „Gospodine Isukrste, rasvijetli službenicu svoju, jer si ti Bog pravo svjetlo". I kad to reče, otvore joj se oči.

Kad to vidi Asterije, padne k nogama Valentinovim, a tako i djevojka, i reku: „Za Hrista, po kojem smo poznali svjetlo, molimo te, da učiniš, što znaš, da se spasu duše naše". Asterije satre po tom sve idole svoje i stupi sa svom kućom svojom u crkvu Hristovu.

Vijest o čudu, što se dogodilo u kući Asterijevoj, i o njegovu obraćenju raznese se brzo po gradu. Poslije nekoliko dana nahrupe u kuću vojnici, svežu Valentina, Asterija i sve ukućane njegove i odvedu u tamnicu. Asterije i mnogi drugi umru smrću mučeničkom, a Valentinu najprije tijelo batinama isprelamaju, i zatim glavu mačem odrube na drumu (putu) Flaminijevu dne 14. veljače godine 269. Ondje je nad grobom sv. mučenika Valentina poznije papa Julije Prvi, koji je upravljao crkvom katoličkom od godine 337. do 352, sagradio lijepu crkvu i oko crkve groblje, kamo se je nekad iz Rima na dan sv. Marka vodila procesija.

* * *

Velika je zaisto sreća bila za pokćerku Asterijevu, što je po molitvi sv. Valentina opet mogla gledati svjetlo sunčano. Ali je bila za nju, za Asterija i za sve ukućane njegove još veća sreća, što su duhom progledali i poznali svjetlo, što rasvjetljuje svakoga čovjeka, koji dolazi na ovaj svijet: Isusa Hrista, sina Božjega, spasitelja svijetu. „Ja sam svjetlo svijetu — veli Isus — tko ide za mnom, ne hodi po tmini, nego će imati svjetlo života . . Vjerujte u svjetlo, da budete sinovi svjetla . . Ja dogjoh

svjetlo na svijet, da ni jedan, koji u mene vjeruje, ne ostane u tmini". (Iv. 8, 12; 12, 36. 46.) Sunce donosi svjetlom svojim zemlji našoj svako dobro: ono rasvjetljuje, ugrijeva, oživljava sve. Bez sunca bila bi na zemlji vječna noć, zima, smrt. Hrist naukom svojim rasvjetljuje sve duhove, primjerom ugrijeva na svako dobro, Duhom svetim oživljava k svakomu kreposnomu djelu: on je ljudskomu rodu sunce. Bez Hrista bio bi nam duh i srce što svijet bez sunca. Tko ne mari za istinu i krepost, i za izvor sve istine i kreposti: za Hrista Boga, slijep je kod zdravih očiju i hodi u tmini. Tumarajući u tami napipava samo ono, što mu može za čas srce nadovoljiti; stvari vjekovitih ne vidi.

Ideš li ti, kršćanine, za Isusom koji je svjetlo svijetu? Nastojiš li, da budeš sve više rasvijetljen svjetlom vjere njegove, rado i pomnjivo slušajući riječ Božju, čitajući svete i druge pobožne knjige i razgovarajući se o stvarima vječnim? Nastojiš li, da ti bude duša sve više ugrijevana žarom ljubavi Božje, slušajući pobožno svetu misu i primajući s bogoljubnim srcem svete sakramente?

Svjetlo vjere Isusove neka ti svijetli u tami ovoga svijeta, i oganj ljubavi Božje neka ti ugrijeva srce do hladnoga groba, pa će ti ključ čvrstoga ufanja otvoriti na onom svijetu vrata vječne radosti.

Pomolimo se.

Udijeli, molimo, svemogući Bože: koji blaženoga Valentina mučenika tvojega rogjenje svetkujemo, da se od svih nastajućih zala po njegovom zagovoru oslobodimo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

15. dan veljače.

Sveti Faustin i Jovita.

Ovi sveti mučenici rodili su se u Bresciji u Gornjoj Talijanskoj u prvom stoljeću poslije rogjenja Hristova od plemenitih roditelja te su bili braća ne samo po ocu i majci nego i po vjeri, koju su ispovijedali, i po ljubavi, koja im je srca vezala u životu i u smrti.

Imajući sámi živu vjeru u Isusa Hrista i plamenitu ljubav k Raspetomu željeli su, da svi ljudi prigrle istu spasavajuću vjeru i trudili se, da svi usplamte istom nebeskom ljubavlju. Videći biskup Brescijski Apolonije trudbu njihovu okolo širenja vjere kršćanske i uzorito življenje, posveti starijega brata Faustina za svećenika a mlagjega Jovitu za gjakona. Od onda su još postostručili brigu za slavu Božju: ni jedno im djelo nije bilo preteško, ni jedna smetnja prevelika, nikakva prijetnja ni sâm strah od smrti nije ih mogao zaustaviti na putu rada apostolskoga. Naskoro nagje se tim ugodnicima Božjim zgoda, da uvjerenje svoje zapečate smrću.

Tada je Rimskoj carevini gospodar bio Hadrijan, koji nije istina izdao zapovijedi na kršćane, ali kad bi koga optužili, da vjeruje u Hrista te prezire starinsku pogansku vjeru, dopustio bi ipak, da ga progone, pače bi katkada i sâm to činio pod izlikom, tko se ne klanja bogovima, da prestupa zakone državne. U Bresciji bio je namjesnik carski Italik, koji je na kršćane iz dna duše mrzio. Sastavši se s carem Hadrijanom optuži Faustina i Jovitu, da su se i sámi odmetnuli od bogova i da druge takogjer ljude premamljuju na kršćansku

vjeru, te se je bojati, da se skorim ne će naći u Bresciji čovjek, koji bi štovao starinske bogove. Hadrijan naloži Italiku, da kršćane ma i silom obrati k štovanju bògôvâ. Vrativši se carski namjesnik u Bresciju, započe odmah progonstvo. Biskup Apolonije ukloni se u skrovište, a Faustin i Jovita budu uhvaćeni i u tamnicu bačeni.

Za pet dana dogje sâm car u Bresciju. Sužnje izvedu pred cara, i on ih stane nagovarati, neka se poklone besmrtnim bogovima, dokazujući im, da su dužni pokoriti se zakonima državnim i štovati vjeru djedova svojih. A kad su sveta braća bez i kakova straha ispovijedala vjeru svoju u Boga Hrista, osudi ih car na smrt od divlje zvjeradi. Sveti mučenici dovedeni su u amfiteatar; ispuste na njih najprije lavove, onda leoparde, napokon medvede gladne i razdražene; grozno riču zvjerovi: smrvit će jadnu braću. No čim zvijeri spaze ljude Božje u bijele svite obučene, nebeskom milotom preobražene, usplahire se, stanu i ne maknu se više, kao da ih čvrsta nevigjena ruka drži na uzdi. Po tom načine pogani krijes i u oganj bace svetu braću; ali i usred najžešćeg ognja ostanu neoštećena sve jedno kao nekad u Babilonu tri mladića u ražarenu peć bačena. (Dan 3, 93. 94). Borioce Isusove odvedu natrag u tamnicu, da u njoj umru od glada; no vjesnici i sluge Božje dogju do njih kod strážá i vrátâ i dadu im okrepe.

Napokon izvedu hrabre mučenike Hristove iz grada na drum (put) Kremonski, da im odsijeku glave. Sveta braća pokleknu i prime od krvnika smrt vremenitu, da zadobiju življenje vjekovito. To se dogodi godine 120.

Za mučeništva ovih dviju svetitelja, navlastito radi čudesa koja su se zbila, mnogo je tisuća pogana poznalo Boga pravoga. Tako se opet ispunila riječ crkvenoga pisca Tertullijana, što je umro oko godine 220, da je krv mučenička sjeme kršćansko.

Na čast današnjim svećarima sagragjena je u Bresciji velika lijepa crkva, gdje se još i danas sveti ostaci njihovi mnogo cijene i poštuju.

* * *

Kada u naše vrijeme čitamo onakva kršćanska viteštva, kakova su počinili današnji svećari sv. Faustin i Jovita ili jučerašnji sv. Valentin ili prekjučerašnje svete mučenice Fuska i Mavra, pa se sjetimo, kakvi su kukavci mnogi sadašnji kršćani, koji će radi najmanje neprilićice ostaviti najsvetiju dužnost, čisto nam se zamagli pred očima i u čudu se pitamo: zar ne može danas vjera kršćanska onakvih vitezova stvoriti kakovih je nekad?

Da to razumiješ, sjeti se najprije, kako Spasitelj naš u svetom evangjelju riječ Božju pòredi s dobrim sjemenom, a svijet ovaj s njivom, na kojoj sa pšenicom raste i kukolj; pače ako dobro sjeme riječi Božje padne na kamen ili u trnje, ostaje bez ploda.

A znaš s druge opet ruke, da ima krajeva, kojih ruka čovječja još nije obragjivala: tudijer ti ima silnih hrastova, bukava i drugoga drveća. Kad se takov kraj iskrči, obradi i nasije, više godina donosi preobilat plod; takova je krčevina puno rodnija nego drugo polje, koje se već mnogo godina obragjivalo. No polako se gubi plodnost krčevini, pa bude kao i drugo staro polje. Ako se

pak tlo opet zapusti, ne donese dakako žita, ali ne narastu na njemu više ni onakovi hrasti i bukve kao otprije, nego sve polje obraste kukavnim dračem i kršljavim grmljem.

I za sjeme vjere kršćanske bilo je dvovrsno tlo: Židovsko i pogansko. Židovstvo je bilo tlo već odavna obragjivano, pa je na njemu riječ novoga zavjeta rgjavo napredovala. Nasuprot poganstvo je bilo kao pradavna šuma: kad je onamo prodrlo svjetlo evangjeosko, tlo se pogansko rasvijetlilo i otoplilo i krčevina donijela lijepa žita. Takvo su valjano žito sveti mučenici, o kojima smo govorili i mnogo tisuća kršćana, koji su sveto živjeli.

No u gdjekojim krajevima svijeta kao da se je tlo dandanas već ujalovilo i istrošilo, to jest mnogi ljudi ne prihvataju više kršćanstva, postali su kao puste pjeskulje. Poučeni su u vjeri i slušaju kadšto riječ Božju, no ne rači im se: dosadna im je i suhoparna. A hoće li takovo istrošeno staro tlo, na kojem pšenica više ne ragja, postati opet kao tlo nikad još neobragjeno, kao pradavna šuma? Hoće li takovi kršteni kršljavci, kojih se nauk kršćanski više ne prima, hoće li opet biti kao pogani? Ne će; pogani su bili istina veliki grešnici, ali je bilo u njih naći i puno poštenja, krepčine i plemenitosti. Mnogi pogani ne bi se nikad iznevjerili zadanoj riječi, mnogi su bili čisti i vjerni u ženidbi, mnogi su život dali za domovinu, mnogi su bili milosrdni k siromasima i nevoljnicima, mnogi umjereni, mnogi velikodušni; bili su kao divlja no krepka stabla. Ali naraštaj ljudski, koji u kršćanstvu uzraste a u dušu i srce ne primi kršćanstva, pravi je korov: slabačka su to, zavidna, kukavna, razmažena, podmukla, tašta, pohotna, lakoma stvorenja, puki nitkovići. Pravi poganin, koji bez svoje krivnje odraste u poganstvu, prema takovomu je krštenomu bezvjerniku, što je silan dub prema blatnomu hvošću, što u glibu raste.

A što si ti, dragi čitaoče, na njivi Gospodnjoj? Je si li pšenica ili kukolj? Ne gledaj na drač i kukolj, što je okolo tebe, nego se radije ugledavaj na sv. Faustina i Jovitu i na druge ugodnike Božje, koji su kao pšenica odneseni u žitnicu nebesku. Pa ako do danas nijesi bio krepak dub i pun klas pšenični, nego si se brojio u korov i kukolj, promisli: ti si duhovna biljka te se možeš, dok god te ne iščupaju iz tla, sâm promijeniti u dobro žito ili pak u ništav drač, i promisli: što će po riječi Isusovoj biti na pošljetku od pšenice a što od drača i kukolja?

Pomolimo se.

Bože, koji nas godišnjom svetkovinom svetih mučenika svojih Faustina i Jovite razveseljavaš, dopusti milostivo: kojih se zaslugama radujemo, da se njihovim primjerima užežemo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

16. dan veljače.

Sveti Onesim.

U Kolosama, gradu Maloasijskom, živio je u vrijeme apostolsko bogat čovjek po imenu Filemon, kojega je sv. Pavao obratio k vjeri kršćanskoj. I žena se Filemonova Apija krstila. Tada su imućni ljudi mjesto slúgâ imali robove, kao jošte dandanas što imaju muhamedovci u Africi i Asiji. Robovi nemaju nikakve plaće, a kupuju se i prodavaju kao marha, i često se s njima tako i barata. I Filemon je imao roba po imenu Onesima;

ali je Onesim bio nevaljalac, koji je gospodara okrao i od njega utekao. Potucajući se kojekuda dogje napokon u Rim. Baš onda je bio u Rimu u zatvoru. sv. apostol Pavao; no bio je i u zatvoru toliko slobodan, da su ga mogli polaziti kršćani, prijatelji i znanci. I Onesim posjeti po promislu Božjemu Pavla u zatvoru, jer je poznavao apostola iz kuće Filemonove. Kolika je god bila Pavlu briga za obraćanje cijelih naroda, ipak mu nije ni bijedni Onesim bio odviše neznatan i nizak a da se i za njegovu dušu ne pobrine. Pouči ga dakle u kršćanskoj vjeri, obrati i krsti. Obraćenik pribio se svom dušom uz svojeg učitelja, pomagao mu kod navješćivanja sv. evangjelja i vjerno i revnosno služio ga u zatvoru. Rado bi bio sv. Pavao Onesima zadržao kod sebe, ali ne htjede bez dopuštenja gospodareva; posla ga zato k Filemonu natrag, pa mu dade poslanicu (list) za Filemona, gdje ga moli, da primi povraćenoga Onesima opet u milost.

Ta poslanica Pavlova pisana Filemonu nalazi se megju svetim knjigama novoga zavjeta, pa kako nije velika, evo je cijele u vjernu prijevodu:

„Pavao sužanj Hrista Isusa i Timotej brat Filemonu ljubaznomu i pomagaču našemu, i Apiji sestri preljubaznoj, i Arhipu našemu drugaru u vojevanju, i crkvi, koja je u tvojoj kući: milost vam i mir od Boga oca našega i Gospodina Isusa Hrista. Zahvaljujem Bogu svojemu spominjući te svagda u molitvama svojim, čuvši ljubav tvoju i vjeru, koju imaš ka Gospodinu Isusu i k svima svetima, da tvoja vjera, koju imamo zajedno, bude silna u poznanju svakoga dobra, koje imate u Hristu Isusu. Jer imam veliku radost i utjehu radi ljubavi tvoje, što su srca svetijeh počinula kroz tebe, brate! Toga radi ako i imam veliku slobodu u Hristu Isusu, da ti zapovijedam što je potrebno, ali opet molim ljubavi radi, ja Pavao starac a sad i sužanj Isukrstov; molim te za svojega sina Onesima, kojega sam rodio u okovima, koji je tebi negda bio ni za što, a sad je i tebi i meni potreban, kojega poslah tebi natrag. A ti ga kao moje srce primi. Ja sam ga hotio zadržati kod sebe, da mi mjesto tebe posluži u okovima evangjelja; ali nijesam hotio bez tvoje volje ništa učiniti, da ne bi tvoje dobro bilo kao za nevolju nego od drage volje. Jer može biti da se je zato rastao s tobom na neko vrijeme, da ga dobiješ vječno, ne više kao roba nego mjesto roba preljubaznoga brata, osobito meni a kamo li tebi i po tijelu i po Gospodinu. Ako dakle držiš mene za drugara, primi njega kao mene. Ako li ti je u čemu skrivio ili je dužan, to na mene zapiši. Ja Pavao napisah svojom rukom: ja ću platiti; da ti ne rečem, da si i sâm sebe meni dužan. Da brate! da imam ja od tebe korist u Gospodinu, razveseli srce moje u Gospodinu. Uzdajući se u poslušnost tvoju pisah ti znajući, da ćeš još više učiniti, nego što govorim. A uz to pripravi mi stan; jer se nadam, da ću vam po molitvama vašim biti darovan. Pozdravlja te Epafra, koji je sa mnom sužanj u Hristu Isusu, Marko, Aristarho, Dema i Luka, pomagači moji. Milost Gospodina našega Isusa Hrista s duhom vašim. Amen“.

Kad se bjegunac Onesim s ovom Pavlovom poslanicom povratio u Kolose k svojemu gospodaru Filemonu, nije bio nikako kažnjen nego pače iz ropstva pušten na slobodu. Onesim se povrati u Rim k Pavlu, da ga dvori stara (tada je imao Pavao šezdeset tri godine) i jošte zasužnjena. Od nevjerna roba

izagje Onesim po nauku i milosti Spasiteljevoj tako dobar i pouzdan kršćanin, da ga je Pavao posvetio za gjakona, za koju službu izabirali bi apostoli samo najbolje i najbogoljubnije vjerne. Kad je sv. Pavao pisao poslanicu Kološanima, posla im je po Onesimu.

Pripovijedaju starinski crkveni pisci, da je sv. Pavao Onesima poznije posvetio za biskupa, i poslao ga poslije smrti sv. Timoteja u Efes. Kao revnosna kršćanina i biskupa odvedoše ga napokon u Rim i zasuše kamenjem oko godine 109. poslije rogjenja Hristova

* * *

U staro vrijeme ne bijaše na ovom bijelom svijetu stvorenja zlosretnijega i preziranijega od roba, a naime roba kradljivca i bjegunca. Pa ipak vidimo u životu sv. Onesima, da i takov nevoljnik nije bio Bogu prenizak, da za nj ne posegne te ga uzvisi na najveću visinu, na koju se može i tko na ovome svijetu pred Bogom popeti. Milost Božja učini, da se je Onesim obratio, kršćanski živio, vjeru Isusovu megju poganima širio, biskup postao, kao mučenik umro i da se sada kao svetac poštuje. I buduć da su i Pavao i Filemon imali duha Božjega, zato su bili onako dobri Onesimu, te se Bog njima služio kao pomoćnicima, da onolikih milosti udijeli Onesimu.

A to je, kršćanine dragi, baš najveća plemenitost u čovjeka, koji je bilo rodom ili staležem ili imutkom uzvišen nad druge ljude, da se ugleda u Boga pa bude milosrdan ljudima bijednim i zlopakim. Grešnika izvlačiti iz grehovanja, neznalicu poučavati i prosvjetljivati, za nevoljnika od svega svijeta prezrena posezati, ljude niska roda i staleža ne prezirati nego s njima ljubežljivo postupati, to

će reći: nasljedovati Boga, ići za Bogom, koji ponižene podiže i trstike stučene ne prelama, i stijenja što se puši, ne gasi. Pa tako čitamo i o svecima, makar bili koliko god visoka roda, da su svagda bili predobri i preblagi ubogim, prezrenim i grešnim ljudima. Tko je pak ohol i misli, da je seljak i sluga i bolesnik i siromah odviše nizak, te bi za nj posegao, on nema duha Hristova, nego duha onoga angjela, koji je radi oholosti postao vrag. A čiji je duh u tebi, njemu ćeš na posljetku pripasti, i pripadat ćeš mu va vijek vijeka.

Pomolimo se.

Na slabost našu ogledaj se, svemogući Bože, i kako nas breme našega djela tišti, neka nas blaženoga Onesima mučenika tvojega i biskupa dični zagovor brani. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen

17. dan veljače.

Sveti Silvin.

U južnoj Francuskoj u gradu Toulouseu rodi se oko polovice sedmoga stoljeća veoma uglednim roditeljima sin, kojemu su na svetom krštenju nadjenuli ime Silvin. Iz početka bio je odgajan za svjetovni stalež, i bio se već zaručio za bogatu djevojku; no poslije osjetivši u sebi poziv Božji k uzvišenijemu življenju, raskine zaruke, da sa čistim srcem i čistim tijelom uzmogne ići za Sinom Djevičinim, koji ostaje vazda čist i kojemu je po volji sve, što je čisto; nije zaboravio za evangjelje, koje veli (Mat. 19, 29): „Svaki koji ostavi kuću ili braću ili sestre ili oca ili mater ili

ženu imena mojega radi, primit će sto puta onoliko i dobit će život vječni“.

U ono vrijeme bilo je u Belgiji jošte neznabožaca; onamo odluči Silvin ići, da ljudima, što sjede u sjenu smrtnom, donese svjetlo evangjelja. A da mogbude sveti taj posao vršiti s većom milošću Božjom i s većom vlašću, posvećen bi za biskupa. I dovede neznabošce k poznavanju Boga živoga koje besjedom (riječju) propovijedi koje pak primjerom pravedna života. Pa kad je vjera u narodu rasla, svi su ga pazili (ljubili) kao oca i poštovali kao gospodara. I pravo je bilo, što su ga mnogo cijenili, jer je bio gotovo od svih tada živućih ljudi svetiji u dobrim djelima i u svemu ponizniji: bio jako darežljiv k svima, umiljat u govorenju, razborit u naučavanju, ponizan u druženju, svet u življenju, lijep u licu, veseo u obrazu, ubog u odijelu, bogat u Gospodinu; kad bi na sebi našao kakovu pogrešku, popravio bi najprije sâm sebe, i onda bi gledao druge popraviti propovijedajući i opominjući svaki dan. Jer mu je sva briga bila, da mu djela budu Bogu ugodna, i drugih ljudi što više da dovede u ovčinjak poglavara pastirskoga, Hrista.

Putnike je i goste u kućicu svoju primao kao Hrista, prao im noge i davao po mogućnosti jela i odijela; želio je biti u broju onih, kojima će Gospodin u dan sudni kazati (Mat. 25, 35. 36): „Gost bijah, i primiste me; gol bijah, i odjenuste me“. Što god bi imao imuća, ne bi nikad odgagjao udijeliti siromasima; nije hotio ni misliti na sutra znajući što veli evangjelje (Mat. 6, 34): „Dosta je svakomu danu zla svoga“. Prezirao je svijet i prolazio

kroz nestalne i raspadljive stvari vijeka ovoga ljubeći Boga svim srcem i ginući svom dušom za životom nebeskim.

Iz ove žarke ljubavi k svemogućemu Bogu često je sv. Silvin polazio takova mjesta, gdje su se osobitim načinom štovali sveci i svetice Božje, da isprosi njihov zagovor, kako bi lakše došao u slavu vječnu. Išao je pače tija u Svetu Zemlju, u kojoj je Gospodin naš Isus Hrist po tijelu rodio se i živio. Obišavši mnoga mjesta došao je na Golgotu, gdje je Spasitelj naš bio raspet na križ, da barem mjesto ono vidi, gdje nas je Sin Božji krvlju svojom otkupio iz ropstva gjavolova, kad nije tjelesnim očima mogao vidjeti samoga Gospodina, premda ga je vazda imao pred duševnim očima. Došavši napokon k potoku Jordánu, u kojem je Hrist sin Božji i čovječji bio kršten, da naše krštenje posveti: uze odanle svete vode, i pokropi se njom po svem tijelu. A odanle veseo i kao preporogjen i sav iznutra popravljen povrati se u Belgiju držeći, da su mu se već sve želje na ovome svijetu ispunile.

Kad se sv. Silvin na posljetku, učinivši premnoga sveta i dobra djela, smrtno razbolio, nije nimalo prestao hvaliti i dičiti stvoritelja svojega: svaki dan se pred njim sveta misa služila i psalmi se pjevali, niti je zaboravio primati presveto tijelo i krv Gospodnju, križajući se znamenjem svetoga križa. I nazočne je neprestano opominjao, da vazda misle na dan smrti, i da se čuvaju grijeha hodeći po stazi životnoj.

Kako je sv. Silvin za svega vijeka svojega slavio Otkupitelja, tako je u tome istrajao i u čas samrtni, pa kada je nastalo doba večernje u dan

subotni, smotri (spazi) gdje mu dolaze angjeli Gospodnji, i motreći malo tu veličanstvenu prikazu, skupi sve sile svoje i reče na sav glas, tako da su čuli svi nazočni: „Evo ângjêlâ Gospodnjih k nama! Eto ângjêlâ Gospodnjih k nama!“ I rekavši ove svete riječi, ispusti odmah dušu, godine po Hristu 720.

* * *

Kad tko kod nas ide k daljnoj crkvi, gdje je Bog dušama bogoljubnim udijelio već osobitih milosti, na primjer k blaženoj djevici Mariji Bistričkoj, ili putuje u dalek grad koji je kršćanima svet, kao na priliku u Jerusalem ili u Rim, kažemo za nj, da ide na proštenje ili da hodočasti.

I sveti je Silvin hodočastio u Svetu Zemlju, pa smo u životu njegovu čitali, da se je sa svetoga putovanja povratio veseo i kao preporogjen i unutri popravljen, i držao je, da ga je po tom na ovome svijetu već svaka želja minula.

I kod nas ide svijet rado na proštenja. Na to mnogi viču, osobito gospòda, da je hogjenje takovo tobože ludo praznovjerje i cigla danguba. Mi pak kažemo, da putovanje na proštenje može biti jednomu na veliku korist a drugomu na štetu. Da vidimo kako.

Evo kako može hodočašćenje koristiti. Mnogi ljudi ne mogu doma nikako duha sabrati; spriječeni su svijetom i poslovima svakidašnjega života. Kad takov izmučeni čovjek ide za koji dan na proštenje, duša mu otpočine i razvedri se, i on lakše pozna, u kakovu se stanju nalazi, i pogled k Bogu bude mu bistriji. Tako se i vrelo, koje si uzmutio, opet razbistri, kad ga pustiš na miru. — Osim toga ljudima, koji se cijelu godinu kinje

(muče) radnjom, može se ipak bez zavisti dopustiti, da se barem jedan put na godinu idući na proštenje malko oporave, to većma što je takova oporava zajedno i duševna, kao kupelj duši, u kojoj spere sa sebe prah svakidašnjih nedostataka i pogrešaka. — Zatim, ljudi koji imaju kakve zle navade (običaje), lakše ih se okane, ako otidu od kuće za neko vrijeme, nego ako su vazda istim svijetom i istim poslom zaokupljeni. — Nadalje, propovijed tugjega svećenika i opomene tugjega ispovjednika više puta prodru dublje u srce nego li propovijed i opomene domaćega duhovnika, kojemu si se već obikao; a gdjekoji se i istinitije ispovjedi u tugjem kraju nego doma. — Povrh toga, kad gledaš silnu svjetinu, koja se iz različitih krajeva zgrnula, da u jednoj istoj vjeri po jednom istom načinu svrši pobožnost: pamet ti se i duša uzvija k nebesima, i kao da vidiš krasotu, jedinstvo i veličinu svete crkve katoličke. — Napokon, može ti Gospodin Bog molitve na proštenju radije uslišiti već toga radi, što ih srdačnije i s većim pouzdanjem moliš; ali može biti i mjesta milosnih, kao što ima vreménâ milosnih, gdje lakše od Boga isprosiš milost kakvu nego li na drugom mjestu ili u drugo vrieme; tà tko će spriječiti Boga, ako on hoće po nedosežnoj odluci svojoj na slavu imena svojega i na čast presvete Bogorodice ili kojega god sveca na nekim mjestima da podijeli ljudima osobitih milošta?

A evo sada, kako može hodočašćenje biti i škodljivo: kad tko ide na više dana na proštenje, a doma pusti u nemar porodicu ili posle, od kojih živi; kad tko ide na proštenje, što mu se doma ne će raditi, ili da se proveseli, ili da se s ovim

ili s onim čeljadetom ondje sastane; kad tko ide k crkvi kojoj uzdajuć se ludo, da će mu se tamo na ispovijedi grijesi lakše oprostiti bez prave poboljšice; kad tko drži, da je hodočašćenje samo od sebe dobro djelo, kojim se mogu grijesi zakriti. Tko s takovom mišlju i s takovom namjerom kani na proštenje, neka radije doma ostane.

Ako li ne znaš, šta bi bilo po tebe bolje: ići na proštenje ili ne ići, pitaj duhovnika razborita i pobožna.

Pomolimo se.

Daj molimo, svemogući Bože, da nam blaženoga Silvina ispovjednika tvojega i biskupa časna svečanost poveća i pobožnost i spasenje. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

18. dan veljače.

Sveti Simeon.

Kad je predragi Spasitelj naš počeo službu svoju proročku: navješćivati ljudima istinu i život, skupi se i oko njega, kao što su se skupljali oko prórôkâ u starom zavjetu, nekoliko učenika, koji će nebeski njegov nauk na sve strane rasprostranjavati i o životu njegovu svjedočiti svemu svijetu. Megju tima učenicima Isusovim bila su i nekolika njegova rogjaka, koji se u Svetom Pismu zovu braća Isusova, a po imenu: Jakob, Josip, Juda Tadej i Simon, koji se obično piše Simeon, koje je sve jedno. Ovomu Simeonu svetkuje se danas spomen.

Presvete Bogorodice sestra, koja se takogjer Marija zvala a bila udata za Alfeja iliti Kleofu, rodila je današnjega svetitelja Simeona, i apostole Jakoba Mlagjega i Judu Tadeja, i Josipa, o kojem više ništa ne znamo. Ova dakle četvorica bili su tetići Isusovi, pa se radi toga bližnjega rodbinstva po običaju naroda Židovskoga zovu braća njegova.

Prvi je biskup u Jerusalemu bio brat Simeonov, sv. apostol Jakob Mlagji, koji godine 62. po rogjenju Hristovu umre smrću mučeničkom, kao što ćemo vidjeti u historiji života njegova na dan 1. svibnja. Tada se država Židovska već raspadala i sve se većma približavalo vrijeme, za koje bješe Isus prorekao (Luk. 21, 22): da su dani osvete, da se izvrši sve, što je napisano. I kako je Isus takogjer naprijed kazao (Mat. 24, 24), da će tada izići lažni Hristi i lažni proroci i pokazati znake velike i čudesa, ne bi li prevarili, ako bude moguće, i izabrane, trebalo je na praznu biskupsku stolicu posaditi čovjeka puna čvrste vjere i žarke ljubavi Božje i neumorna poslenika u vinogradu Gospodnjemu. A takov je bio Simeon. Sastavši se apostoli i učenici Isusovi u Jerusalemu, izabraše njega jednoglasice za našljednika bratu, apostolu i mučeniku Jakobu.

Približio se već čas, kad će na Jerusalem doći sve ono zlo što je Spasitelj prorekao: Rimski vojskovogja Vespasijan savladavši Galileju i Judeju primakao se sa silnom vojskom k Jerusalemu gradu. Kršćani sjećajući se očinske opomene nebeskoga učitelja svojega (Luk. 21, 20. 21): „Kad vidite, da Jerusalem opkoli vojska, onda znajte, da se približilo vrijeme, da opusti. Tada koji budu u Judeji, neka bježe u gore, i koji budu usred nje, neka otidu“ — odoše s biskupom svojim sv. Simeonom iz Jerusalema na onu stranu Jordána potoka, u

grad Pellu. Nevolja Isusom prorečena dogje na Jerusalem: glad zavlada u njemu toliki, da su ljudi jeli stvari, koje se drukčije gruste naravi ljudskoj, pače žena jedna, po imenu Marija kći Eleazarova, ispeče svoje dijete, da glad utaloži; prekrasni hram (crkva) pretvori se u prah i pepeo; više od milion ljudi pade što od glada što od mača.

Kršćani uklonivši se po opomeni Isusovoj ispred onih jada, koji su došli na Jerusalem, kasnije su se opet pomalo vraćali megju razvaline svetoga grada; i sv. Simeon vrati se onamo iz Pelle i uze opet upravu kršćanske općine, koja očišćena od Židovske primjese rascvjeta se po tom u nov duhovniji život.

Već je četrdeset pet godina sv. Simeon upravljao biskupijom Jerusalemskom i doživio rijetku starost od sto dvadeset godina, kad ali pade kao dragovoljna i plemenita žrtva u progonstvu, koje se zapodjelo na kršćane u Siriji i Svetoj Zemlji godine 107. za Rimskoga cara Trajana. Ovaj car ne izdade istina zakona protiv kršćana, no upitan jednom, što da se radi s kršćanima, odgovori, da ne treba kršćana potraživati, ali kad ih tko optuži pa ostanu tvrdoglavi u praznovjerju svojem, da ih treba kazniti (kaštigovati). Tako su kršćani bili predani na dobru ili zlu volju Židovima i poganima. Jedni su pak i drugi zavidnim okom glédali na rascvjetavanje kršćanske općine u Jerusalemu, i zato mrzili na svetog Simeona. Optuže ga dakle kod carskoga namjesnika Atika kao kršćanina i kao biskupa; k tomu, kako su Rimljani tada nastojali iskorijeniti sve potomke Davidove, jer su Židovi od toga koljena očekivali kralja i spasitelja, tužitelji Simeonovi reku još Atiku,

da je Simeon, budući rogjak Isusov, takogjer od plemena Davidova.

Doveden na sud sveti je Simeon bez straha ispovijedao vjeru svoju u Isusa raspetoga. Udaren je bio i na muke, ali Bog, koji je ne rijetko dječacima i djevojčicama podijelio svrhunaravnu silu, da su strpljivo podnosili sve muke od krvòlôkâ, krijepio je milošću svojom i mlohava starca, tako da su se Atik i svi nazočni ćudom čudili, kako može stodvadesetogodišnji čovjek onako srčano snositi muke. Na posljetku osudi Atik sv. mučenika na smrt na križu; i tako prevrijedni učenik i rogjak Isusov bješe dostojan umrijeti istom smrću, kojom je umro i nebeski njegov učitelj i gospodar Isus Hrist, kojemu neka bude čast i slava u vijeke.

* * *

Sveti Simeon bio je od koljena kralja Davida, bio rogjak Gospodina našega Isusa Hrista i bio brat dviju svetih apostola Jakoba Mlagjega i Jude Tadeja, pa ipak sve mu to ne bi bilo ništa koristilo za vječnost, da nije pobožno i pravedno živio. Čitamo u evangjelju sv. Mateja (12, 46—49): „Dok Isus još govoraše k ljudstvu, gle, mati njegova i braća stajahu vani tražeći govoriti s njim. I netko mu reče: Eto mati tvoja i braća tvoja vani stoje tražeći te. A on odgovarajući onomu, koji mu kaza, reče: Koja je mati moja, i koja su braća moja? I pruživši ruku na učenike svoje, reče: eto mati moja i braća moja. Jer tko izvršuje volju oca mojega, koji je na nebesima, on je moj brat i sestra i mati“. Ne će ni tebi, kršćanine dragi, na smrtnom času ništa pomoći ni visok rod ni velika čast, do jedina vjera i dobra djela. „Vi ste prijatelji moji,

ako tvorite (činite), što vam ja zapovijedam", kaže Spasitelj. (Iv. 15. 14).

Sv. Simeon doživio je 120. godinu vijeka svojega i dugovječni život završio blaženom smrću. Hoćeš li i ti doživjeti onoliku starost? Hoćeš li i ti blaženo preminuti? Sv. Augustin kaže; „Tko pobožno živi, ne može zlo umrijeti". Hoćeš li biti dugovječan ili kratkovječan, ne stoji do tebe; ali do tebe stoji, hoćeš li blaženo ili neblaženo preminuti, jer možeš pokoru sad odmah činiti ili je pak odgagjati na stare dane. No pamti, što kaže časni Tomaš Kempenski: „Oh bluno jedna! što misliš, da dugo poživiš, kad ni jedan dan jamačan (siguran) ti nije? Koliki se nijesu prevarili, koji mišljahu Bog zna dokle živjeti, pak se iznenada tijelu izmakli! Koliko puta slušao nijesi gdje govore: ovoga je posjeklo, onaj se utopio; onaj strmeknuo te vrat slomio, onaj se za stolom ukočio, a onaj se ohladio lijepo za igrom? Ovoga je spržila vatra, onoga kuga umorila; ovoga koplje probolo, a onoga razbojnik smaknuo; te tako je svačiji konac smrt, i život nas minuje kao sjen... Ded miljane ded, sad upri, što ga ikad možeš; jer ne znaš, što te iza smrti čeka. Dok je na dobi, prikupi neumrla blaga". O Nasljedovanju Hristovu (knj. I. gl. 23).

Pomolimo se.

Na slabost našu ogledaj se, svemogući Bože, i kako nas breme našega djela tišti, neka nas blaženoga Simeona mučenika tvojega i biskupa dični zagovor brani. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

19. dan veljače.

Sveti Konrad.

Okolo godine 1310. živio je u Piaćenci imućan i ugledan plemić po imenu Konrad. Kako je bio milosrdan k potrebnicima, umiljat sa svakim, iskren i pravedan: ljubili su ga i veoma poštovali svi gragjani; kako je k tomu oženjen bio dobrom i kreposnom dušom Eufrosinom, bio je jedan od onih prerijetkih ljudi na ovome svijetu, koji sámi osjećaju da su sretni, i koje i drugi za sretne drže a da im ne zavide.

Konrad je bio, što no se kaže, poštenjak: svakomu dobar i pravedan, uljudan i uslužan; no srce mu je više ginulo za srećom zemaljskom nego za blaženstvom nebeskim. I uživao je dobra zemaljska u punoj mjeri: rado polazio vesela društva, igre i zabave; ugagjao tijelu izabranim jelom i pilom, ušima pjesmom i svirkom, i očima lijepim pokućtvom i uresom u kući i ubavim vrtovima. Ali mu je od svih zabava najmiliji ipak bio lov.

Bio Konrad jedan put u jesensko doba u lovu; hajkana zvjerad pobježe u guštaru, kamo nije lovac mogao. Strasni lovdžija upali guštaru, da iz nje zvjerke poplaši. No kako je silan vjetar duvao a lišće bilo suho, uhvati oganj šumu, te se brzo na sve strane raširi. Konrad videći da ne može požara utrnuti, a kako će silna šteta izaći gragjanima, vlastnicima šume: sav blijed pobježe iz šume i došuljà se tajom kući ne rekav nikomu ništa o nesreći. No nabrzo raznese se po gradu glas o nesretnom dogagjaju, načelnik pošlje odmah pandure, neka krivca uhvate i dovedu pred sud. Panduri se namjere kod šume na nekakva čovječuljka, i kako

stanu na nj vikati i psovati, siromašak od straha zanijemi, a oni misleći da su zbilja našli krivca, kad sav zabezeknut samo gleda a ne brani se ništa, zgrabe ga, svežu i odvedu pred sud. Razabravši se ondje stane uvjeravati suce, da nije on zapalio šume; no udaren na muke izjavi napokon pod silu, da je krivac zločina, kojega nije učinio. Siromaha čovjeka, ni kriva ni dužna, osude na smrt.

No Bog koji prävednîkâ ne ostavlja, uze uznemirivati savjest Konradovu: boljelo ga, da nevin čovjek mjesto njega strada; ali — govorio sâm sebi — ako kažem, da sam ja krivac, kolika sramota, kolika graja na me, pa ne će li od mene tražiti, da naknadim silni kvar?! Dugo se ovako sam sa sobom borio, dok na pošljetku savjest ne savlada sve obzire i prigovore: ode pred sud, izjavi onoga čovječuljka nedužnim a sebe krivcem, pripovjedi sve, kako se dogodilo, i reče, da je gotov štetu naknaditi.

Budući Konrad općenito ljubljen i štovan, ne bi mu ništa, nego je bio dužan samo oštećenike izmiriti; a to da uzmogne učiniti, morade više od polak imuća svojega rasprodati.

Konrad izagje ovako siromašniji u imutku no bogatiji u poznavanju: progleda bistro, kako su sve stvari ovoga svijeta tašte, od danas do sutra, i ništave, da ih može jedna iskra uništiti. Odluči Bogu, koji je jedino pravo i vječno dobro, sasvim posvetiti se. Nakanu svoju kaže ženi, a ona, kako je bila bogodušna, pristane drage volje, i odluči i sáma odreći se svijeta. Što im je od imanja još ostalo, porazdijele megju uboge, općenito korisne zavode i kloštre, te Eufrosina otide u duvne (redovnice), a Konrad sám samcat i bez svega izagje

noću iz Piačence, da potraži skrovište, gdje će bez svake smetnje Bogu služiti.

Najprije se nastani kod redovníkâ sv. Franciska u malenu mjestancu nedaleko od Piačence. No kako su ga rogjaci i znanci posjetima svojim bunili u pobožnim zabavama, otide u Rim, da pohodi sveta mjesta, a odanle na otok Siciliju, poimence u grad Noto, gdje je više godina u bolnici badava dvorio bolesnike a živež sebi isprva prosjačio, kasnije mu ga pak podavao bogoljuban gragjanin. Pošto se ovako služeći nekoliko godina bolesnike odužio ljubavi k bližnjemu, odluči izaći iz vreve svjetske i skrbiti se što većma za svoju dušu. Otide dakle iz Nota u bližnju goru, koja se još i sada zove gora Svetokonradska, i nastani se ondje u jednoj pećini (spilji). Tu ostade do smrti svoje; samo katkada bi iz pećine izašao, da naprosi malo hljeba, da ide u crkvu ili napokon da bližnjemu u čemu pomogne. U pećini se Bogu molio gotovo dan i noć, hranio se jedino korijenjem i darovanim hljebom, spavao pak na golim tlima. Koliko je god bio oštar sa samim sobom, toliko je bio blag i ljubežljiv s drugima: na licu mu se zrcalio unutrašnji mir i blaženstvo. Svemogući Bog, s kojim se sv. Konrad neprestance družio, nadari ga izvanrednim milostima, da je buduće dogagjaje naprijed kazivao, tajne stvari doznavao i načinom čudesnim to jest molitvom i znamenjem sv. križa ozdravljao mnoge bolesnike, osobito kilavce, zato imajući tu bolest prizivaju ga kao zagovornika. No premda je sv. Konrad tolikim milostima bio nadaren od Boga, nije ipak bio bez napasti tjelesnih, pa znajući iz riječi Isusovih (Mat. 17, 20), da se ovaj rod ne izgoni do molitvom i postom, to se je

vrüće Bogu molio, a hrane tako malo uživao, te se je moglo kazati, da i kod jela posti. Tako savlada napokon sve požude tjelesne, i sveti mir nastani mu se u duši. Poradi svetoga življenja, poradi čudotvorne moći, koju mu udijeli Bog, i poradi iskrene ljubavi k bližnjemu, sav ga je okolni svijet poštovao i pazio, i dolazili bi k njemu ljudi takogjer iz udaljenih krajeva, da u njega kao u oca pitaju za savjet, ili da po njemu isprose od Boga kakovu milošťu. Kad je bilo sv. Konradu šezdeset jedna godina, doznavši od Boga, da će poslije dugovječne viteške borbe dobiti napokon vijenac besmrtnosti, otide u Noto k ispovjedniku svojemu, pa primivši sv. sakramente, moli, da ga nakon tri dana u pećini posjeti. Dogje ispovjednik, i nagje sv. Konrada gdje kleči; u to divna svjetlost rasvijetli pećinu, a svetac preda dušu Gospodinu. To se zbilo dne 19. veljače godine 1354.

* * *

Sveti Konrad rasprodao je više od polak svojega imutka, da naknadi štetu, koju je iz lakoumnosti počinio bližnjemu. Nijesi li ti, kršćanine dragi, nikad nikomu hotimice ili nehotice učinio štete (škode)? Pa jesi li štetu naknadio? Nijesi li nikad tugje stvari posvojio? Pa jesi li tugju stvar povratio? Bez naknade, brate, i bez povrata ne oprašta se grijeh.

„Podajte svakomu, šta ste dužni“ — uči nas sv. Pavao. (Rimlj. 13, 6.) A dužni smo podati stvar drugomu otetu, dužni smo podati naknadu za štetu bližnjemu učinjenu. Bog veli kod proroka Ezekiela (33, 14. 15): „Kad rečem bezbožniku: doista ćeš poginuti, a on se obrati od grijeha svojega i stane činiti sud i pravdu i vrati onaj bezbožnik zalog, i vrati što je oteo, i stane hoditi po uredbama životnim i ne činiti nikakve krivice, doista će biti živ i ne će umrijeti“. Dakle onda će istom bezbožnik živ biti pred Bogom, onda će dobiti oproštenje, kad se obrati od grijeha svojega i vrati što je oteo. Sveti Augustin kaže za one, koji bi hotjeli, da im se grijesi oproste a tugju stvar da ipak zadrže, da su „najgora vrsta ljudi, kojima lijek pokore ništa ne pomaže. Jer ako se tugja stvar, zbog koje se je zgriješilo, ne vrati a mogla bi se vratiti, onda se ne čini pokora, nego se hini: Bog oprostit grijehe krati, dok se tugja stvar ne vrati“. Ove pošljednje riječi sv. Augustina valjaju kao pravilo u sudnici i ispovijedaonici.

A svaku štetu dužni smo naknaditi oštećeniku. „Tko potre njivu ili vinograd, i pusti stoku svoju, da pase po tugjemu, neka naknadi najboljim sa svoje njive i najboljim iz svojega vinograda. Ako izagje vatra i naigje na trnje, pa izgori stog ili žito, koje još stoji na njivi, neka naknadi štetu onaj, koji je zapalio“ — zapovijeda Bog preko Mojsija. (Knj. II. 22, 5. 6.)

Naknadi štetu bližnjemu, vrati tugju stvar, jer ti od nje nema blagoslova Božjega; pače prokletstvo, što je na stvari tugjoj, zahvatit će ti i ono imuće, koje baštiniš ili drukčije poštenim načinom privrijediš. „Tko blago skuplja jezikom lažljivim (načinom krivičnim), tašt je i lud i zapinje za zamke smrti. Grabež će bezbožnike upropastiti“ — veli premudri Salomon (u Pričama 21, 6. 7); i opet (20, 21): „Našljedstvo koje se iz početka brzo (pohlepno) dobiva, na pošljetku nema blagoslova“.

Ako li ne znaš, kako da naknadiš štetu ili vratiš stvar tugju, pitaj razborita svećenika u ispovijedi.

Pomolimo se.

Pridogji, Gospodine, k prošnjama našim, koje donosimo o svetkovini blaženoga Konrada ispovjednika tvojega: koji nemamo pouzdanja u svoju pravednost, da nam on, koji ti je ugodio, molitvama svojim pomaže. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

20. dan veljače.

Sveti Euherije.

Euherije rodio se u Francuskoj u gradu Orleansu od roditéljâ veoma plemenitih i u svijetu cijenjenih no još više Bogu dragih radi kršćanskoga življenja. Dokle ga je majka još pod srcem nosila, svaki bi ga dan srdačnom molitvom preporučila Bogu; a Bog je uslišio prošnju njezinu. Jer je iz malena bilo srce Euherijevo kao plodno tlo, koje je željno primalo sjeme roditeljskih opomena, a um, kako mu je bio bistar, lako je shvaćao nauke, u kojima je bio poučavan. Tako je lijepo rastao kao drvo, što je usagjeno kraj potoka, i u svoje vrijeme donosio obilat rod dobrih djela. Osobita mu je pak bila slast čitati Sveto Pismo: svaki dan bi čitao koji dijelak iz njega, naročito iz poslanica (listova) sv. Pavla apostola.

Kad je Euherije jednom u prvoj poslanici Pavlovoj pisanoj Korinćanima (7, 31) čitao: „Prolazi obličje ovoga svijeta“, i o tom razmišljao, ove su mu se riječi tako primile srca, da je samo njih imao na umu, kad je izabirao stalež za sav život svoj. Rasvijetljen naime milošću Božjom pro-

gleda, količka je — beskrajna — vječnost, a kolišan — ništav — ovaj svijet, te otigje u monastir Jumieges. Ondje se trudio zdušno ispunjivati teške dužnosti redovničke, no najviše mu je pred očima bila zapovijed: ljubi Boga nada sve i bližnjega kao samoga sebe, s toga su ga štovali i ljubili koliko drugari njegovi u monastiru toliko i okolni svijet; ali upravo je to bio uzrok, što mu je bilo ostaviti omiljelu samoću. U to bješe naime umro biskup Orleanski, stric Euherijev. Orleanci čuvši za Euherija, koliko je svima mio radi nehinjene kreposti, izabraše ga jednodušno za biskupa, pa da ne bude tomu izboru ni otkle prigovora, moliše Karla Martella tadašnjega upravitelja kraljevine Franačke, da izbor potvrdi. Karlo Martello učini to drage volje. Pogjoše dakle u Jumieges. Euherije plačuć moli drugare svoje u monastiru, da ga ne puste odanle; no kad mu sami redovnici kažu, da se valja pokoriti volji Božjoj, pogje u Orleans praćen blagoslovom opata i sve braće u monastiru.

Čim je sv. Euherije bio posvećen za biskupa, nastojao je potpuno izvršivati dužnosti visokoga staleža: brinuo se za čistoću i nakit u crkvama biskupije ne trpeći u njima nikakve nagrde i neopranštine; duhovnike pritjerivao k življenju duhovnomu prednjačeć im sâm s dobrim primjerom: često propovijedao puku, da ga pouči u istinama kršćanskim; polazio više puta župe i kloštre u cijeloj biskupiji, da iskorijeni zlo, što bi se gdjegod ukorijenilo; od dohodaka svojih udjeljivao veći dijel siromasima davajuć im ne samo hranu nego i odijelo i druge potrepštine. Kako je bio uz to i mirne ćudi, vedra lica, mila pogleda, lijepa tijela a sveta života, sve ga je ljubilo i poštovalo.

*

Pa taj blagi i sveti čovjek znao bi se i mogućnicima ovoga svijeta oprijeti, kad bi trebalo braniti prava crkvena. Karlo Martello posvajao dobra crkvena pod izlikom, da mu treba troška za rat na Saracene, i samovoljno podjeljivao crkvene službe i časti. Sv. Euherije opre se tomu mogućniku veleć, da se crkveni dohoci po zakonima crkvenim ne mogu upotrebljavati za stvari svjetovne. Kako svaki i najbolji čovjek ima svojih nenavidnika, tako su se i sv. Euheriju našli protivnici, koji su po tom Karla Martella dotle uškali na Euherija, dok ga nije izagnao iz biskupije njegove u Köln.

Šesnaest godina bio se trudio sv. Euherije u biskupiji Orleanskoj kao skrban pastir za spasenje duhovnoga stada svojega. I nije se više megju ovce svoje povratio. U Kölnu bio samo kratko vrijeme; jer kad su Karlu Martellu dojavili, da Euherija i u Kölnu puk veoma poštuje i pazi i svega mu obilato podava, bude na zapovijed Karlovu iz Kölna odveden u Lüttich pod pasku vojvode Roberta Ovaj brzo pozna kreposti Euherijeve, te mu dopusti, da može u crkvi svetu službu činiti i puk poučavati. To je činio sv. Euherije šest godina s onom istom trudbom, s kojom prije u svojoj biskupiji. Za ovih šest godina ne ču iz usta Euherijevih nitko ni jedne žalne riječce na Karla Martella ili druge nenavidnike njegove. Tada se razboli, pa držeći bolest za glasnicu skore smrti, pomnjivo se na nju pripravi. Bijaše dan 20. veljače godine 743, kad se bolesniku lice nebeskom svjetlošću zasja, i preseli mu se duša onamo, gdje nema više progonstva ni plaća ni bolesti ni smrti.

* * *

„Prolazi obličje ovoga svijeta!“ Kad je ove riječi apostola Pavla razmislio sv. Euherije, onemilješe mu sva dobra, časti i naslade ovoga svijeta, i odreče ih se za uvijek. A zašto je tebi, dragi čitaoče, svijet ovaj toliko omilio? Ne razmišljaš nikad ozbiljski o tom, da su sve časti, naslade i dobra ovoga svijeta pusto obličje, slab dah i prazna sjenka, i da brzo i prebrzo prolaze. Ništa nije postojano; zato je Salomon okusivši svakoga dobra na ovom svijetu ciknuo napokon: „Taština nad taštinama, i sve je taština!“ (Prop. 1, 2.) I opet: „Sve bješe taština i muka duhu, i ništa nije postojano pod suncem“. (Prop. 2, 11.) Časni Tomaš Kempenski veli: „Što je god preko službe i ljubavi Božje, sve je taština nad taštinom i ništa nego taština . . . S toga je taština: iskati prohodljivo blago i uzdati se u nj. Taština i to: na časti hlepiti i visoko se penjati. Taština je: puti (tijelu) ugagjati ter ono žudjeti, s čega poslije da ostaneš teško nagrgjen i nakazan. Taština je: dug život izgledati a o dobru se ne starati. Taština je ovaj samo život prigledati a ne prozirati prihodni. Taština je: uz ono se prilijepiti, što za čas umine, a onamo ne spješiti, gdje radosti konca ne ima“. (O Nasljedovanju Hristovu, knj. I. gl. 1.) Gledaj dakle, kršćanine, da srce odlijepiš od stvari ovoga svijeta, a da ga prilijepiš za dobra vječna. Jer nema sumnje nimalo, da su sve naslade i dobra ovoga svijeta pravo ništavilo (taština), od danas do sutra. Zar da te sa psalmistom pitam (4, 3): „Sine čovječji! dokle ćeš ljubiti ništavilo i tražiti laži?“ „Vjerujmo ipak mudromu Salomonu — kaže sv. Ivan Zlatoust — pak tražimo takove stvari, koje nijesu ništave (tašte) i koje ne prolaze“. Ako ne vjeruješ ni Salomonu, vjeruj barem

samomu sebi. Gdje li su ti one naslade i ona veselja, što si uživao o pokladama ili drugda? Minuše, nema im traga. Pa gdje će biti naskoro ono blago, što si poštenim ili nepoštenim načinom stekao? Skorim ćeš ga morati ostaviti, pa može doći u ruke tvojim najvećim neprijateljima. Teci, brate, takovo blago, koje do vijeka traje. „I svijet prolazi i želja njegova; a koji tvori (čini) volju Božju, ostaje do vijeka“ — piše sv. Ivan (u I. poslanici svojoj 2, 17).

Pomolimo se.

Usliši, molimo Gospodine, prošnje naše, koje donosimo o svetkovini blaženoga Euherija ispovjednika tvojega i biskupa, i koji ti je vrijedan bio dostojno služiti, njegovim odvjetnim zaslugama od svih nas oslobodi grijèhâ. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

21. dan veljače.

Blaženi Pipin.

U zlatnoj knjižici časnoga Tomaša Kempenskoga: O Nasljedovanju Hristovu (knj. I. gl. 9.) čitamo: „Istina je: svakomu se hoće po svojoj glavi raditi, i nagibljemo se k onima, koji jedno misle kako i mi. Ali čim je Bog megju nama, nije druga, no svakomu nas ohajati se kadšto misli svoje, tà već i mira radi. Tko je tako mudar, da može sve i potpuno znati? Po tom ne uzdaj se odviše u svoju pamet, no drage volje i drugih posluhni... Često sam slušao, da je manje brige čovjeku, ako savjet (tolnač) posluhne i primi, nego da ga poda. Primjeri se, da su dobre i jedna misao i druga, ali ne htjeti uz inoga pristati, gdje je razlog

i prilika: to dokazuje, da si ohol i uporan“. Da vidimo u životu, koliko je istinita Tomaševa besjeda.

Od Franačkih kraljeva, što su vladali u sadašnjoj Francuskoj, Belgiji i zapadnjoj Njemaćkoj, prvi se krstio godine 496. Hlodvik, muž kreposne Klotilde, koja ga i jest najviše nagovorila, da primi vjeru kršćansku. Hlodvikovi potomci bili su većinom slabotinje, pa su mjesto njih kraljevinom Franačkom vladali dvorski župani iliti dvorski. Ovakov dvorski, Latinski major domus zvan, bio je i onaj Karlo Martello, o kojem smo govorili jučer u životu sv. Euherija. A sto godina od prilike prije Karla Martella upravljao je kraljevinom kao dvorski župan pradjed njegov Pipin Landenski, čiji se spomen slavi danas.

Pipin bijaše dvorski za tri Franačka kralja: Hlotara, Dagoberta i Sigeberta. Hlotar bješe povjerio upravu kraljevine njemu, čovjeku prijeko čestitu, razboritu i pravednu. A tako se i Dagoberto iz početka u svemu povodio za mudrim savjetima (tolnačima) Pipinovim, te nije kralj imao gotovo kada jesti i piti od velike želje, da učini sve po pravu i pravici i nevoljnicima da pomože. Ali je zato i narod kralja ljubio kao oca svojega.

No ovim doista kraljevskim putem išao je Dagoberto samo dotle, dok se je držao zdravoga nauka savjetnika svojega Pipina. Ali dovuku se do kralja bezdušni savjetnici, i priližu mu se puzanjem i laskanjem; pa od onoga časa okrene sve na zlo.

Slušajuć naime kralj savjet svojih ulizica, pusti zakonitu svoju ženu, tobože što je nerotkinja, a uze drugu. Pa kako grijeh ragja grijeh, Dagoberto izagje naskoro razkalašan čovjek, polakomi se na blago i stade tugje otimati. Bogoljubni i srčani

biskup sv. Amando prekori kralja zbog grešnoga života, no bude zato s biskupske stolice zbačen. Kod toga Pipin nije prestao kralja svjetovati na sve što je dobro i pravedno, pače ga i koriti, što je toliko nezahvalan Bogu za sve blagodati od njega dobivene; a činio je to Pipin, što se bojao Boga, i što je po samoga kralja zbilja dobro mislio. Kralj je pak volio zadovoljavati ružne strasti svoje nego slušati pametne savjete Pipinove, pače ga je hotio, kao lugjak liječnika, ukloniti, na što su kralja i rgjave udvorice tutkale (dražile). No Pipin bio je na opazu (oprezu), da nije kralj mogao ni izlike naći, pod kojom će mu nauditi; pače na pošljetku se kralj opet posve povjerio Pipinu, i sina svojega, kraljevića Sigeberta, predao mu na skrb i odgoju.

Pa kad je Pipin riječju i djelom bio kraljev doglavnik, nije nimalo sebi ubijao u glavu, da znade sâm sve najbolje i da ne treba ničijega savjeta, nego je sâm našao pouzdanika i prijatelja, s kojim će o znatnijim stvarima vijećati; a to mu bio Arnulfo biskup u Metzu. Buduć naime da Pipin nije bio baš visoko učen, i buduć da svatko u svojim stvarima lako krivo sudi: on je u znatnim poslovima pitao svojega učenoga i pobožnoga prijatelja za savjet i po tom opet sâm kralja svjetovao, kako je iskalo pravo i poštenje. Kad je Pipinu umro prijatelj Arnulfo, držao je, da će biti bolje tražiti nova pouzdanika nego raditi sve po svojoj domisli. I izabra Kuniberta nadbiskupa u Kölnu, koji je imao dobar glas kao i blaženi Arnulfo. Tako je bio Pipin ponizan i tako skrban izvršivati vlast svoju po volji Božjoj, da nije hotio nikakve znatnije stvari učiniti bez savjeta razboritih i bogoljubnih ljudi.

Kad je godine 644. umro Dagoberto, opet je Pipin s prijateljem Kunibertom mladoga kralja Sigeberta tako sretno upravljao mudrim savjetom svojim, da su bile sve tegobe savladane i svi protivnici uklonjeni. Ali premda se Pipinu starati bilo za najveće i najteže poslove u kraljevini, nije ipak zaboravio ni porodice svoje; dvije kćeri njegove Gertruda i Bega takov su život iz malena provodile, da se sada u crkvi katoličkoj broje u svetice, Gertruda slavi se na 17. dan ožujka a Bega na 17. prosinca; a bez pomnjive roditeljske odgoje ne mogu se ovako valjana djeca ni pomisliti.

Ali već za dvie godine iza smrti Dagobertove dne 21. veljače godine 646. uze Gospodin Bog Pipina s ovoga svijeta k sebi u vječno blaženstvo, a tugova za njim kralj Sigeberto i plaka sav Franački narod.

* * *

Eto vidjesmo u životu blaženoga Pipina, kako je on, i sâm razborit i bogodušan, ipak druge ljude pitao za savjet. A kako rade danas mnogi? Čuti možeš često puti propala trgovca gdje se razmeće mudrošću svojom: da je on kralj ili ministar, kako bi umio sve tako lijepo urediti u državi, da bi cvjetala trgovina i porez bio manji; a nije znao jadnik urediti bokčije svoje u dućančiću. Drugda opet istaknut će se mudri pisar, ugojeni krčmar ili brzoreki brijač: e! da sam ja ban, ne bi se to i to zgagjalo u domovini, ili da sam ja biskup, drukčije bi se propovijedalo u crkvi i drukčije živjelo u biskupiji; a kukavci ne znaju u redu držati kućan-

stva svoga: nevaljale im žene, ispuštena djeca. Ne će tako dobar kršćanin; čedan i zdušan budući nepozvan ne daje savjeta, a u znatnijim stvarima pita druge, što će i kako će? Kao što ne može ni naj jači čovjek sâm samcat sagraditi kuće, tako ne će ni najpametniji svagda i u svakoj stvari sâm pogoditi upravo ono što valja.

Ako nepromišljeno radiš ne pitavši nikoga za savjet, možeš i sebe i druge, svu svoju porodicu kadšto uvaliti u veliku nesreću. Kad se radi o veoma znamenitoj stvari, kao što je na primjer ženidba ili udaja, izbor staleža iliti zvanja, odgoja ili opskrba djece, ne odluči ništa prije, što će te posavjetovati razborit i zdušan prijatelj.

No rekosmo, pitaj za savjet čovjeka razborita i zdušna; jer što će ti pomoći blebetalo, što ni o čem ne promišlja a o svačem naklapa? Pa ako je tko i razborit a nije zdušan (savjestan) kršćanin, ne išti savjeta od njega, jer nevaljao kršćanin svjetovat će te ili tako kako zna, da će tebi goditi, ili onako kako će po njega samoga biti bolje, a ne će se nikako obzirati, je li ono grijeh ili nije. Blaženi Pipin imao je zasopce dva savjetnika, koji su bili i razboriti i zdušni, jer bogoljubni; pa dok je Dagoberto poslušao savjete Pipinove, bio je sretan u svemu, narod ga ljubio, a slava mu se raznosila i preko granica kraljevine. Ali čim je kralj Dagoberto priklonio uho bezdušnim savjetnicima, ugreze u svaku grehotu i sramotu kao kralj Salomon za pošljednjih godina svojih.

Pročitaj de sad još jednom Tomaševe riječi o savjetovanju, što su gore na početku napisane.

Pomolimo se.

Bože, koji nas godišnjom svetkovinom blaženoga Pipina ispovjednika svojega razveseljavaš, dopusti milostivo: čije rogjenje slavimo, da mu i djela nasljedujemo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

22. dan veljače.

Sveta Margarita Kortonska.

Historija ove svetice pokazuje nam bjelodano, kako milost Božja sud (posudu) za sramotu pretvara u sud za čast, kako desnica Božja čovjeka ogrezla u blato nečistoga življenja izvlači i dovodi na put svetosti.

Margarita rodila se godine 1249. u selu Lavianu u pokrajini Toskanskoj u Italiji. Roditelji joj bili dosta mućni i bogobojazni ratari. Margarita je već djevojčicom od šest sedam godina sijevala neobičnom ljepotom, a godilo joj, kad bi je tko zvao malu krasoticu, i još bi se nakitila cvijećem ili svilenim vrpcama (vezankama), da joj bude i više hvale. Dobra majka opažala na žalost taštinu malene kćerke, i opominjala je, neka se za Boga čuva gizde, jer je može navesti na veliko zlo. No žalibože majka umre, kad je Margariti bilo istom osam godina, pa tako se za uvijek zaklopiše one oči, koje su je vazda brižljivo motrile, utrnu ona ruka, koja ju voćkala kao angjel stražanin na stazi životnoj, prestade biti ono srce, koje ju materinskom ljubavi obuhvatalo: Margarita ostade kao netom usagjeno nejako stabalce, koje će prvi vihar slomiti; jer premda se i otac starao za dijete, no kako je bio najviše u polju, nije mogao onako

skrbno paziti na nj kao pokojna majka, pa osim toga kod ženskoga djeteta ne može ni najbolji otac odmijeniti dobre matere.

Što je više rasla Margarita, više joj se rascvjetavala tjelesna ljepota, ali zaboravivši opomene majčine, sve više se u njoj razvijala i taština. Kad ne bi bio otac kod kuće, dolazili bi k njoj mladići, i rado bi slušala njihove slatke i zamamljive besjede; no od svih mladića najmiliji joj bio bogat plemić iz obližnjega grada Monte-Pulciana, koji zagledavši je jednom, pogibao za njom i medenim joj riječima obećavao raj u svojoj kući. Nesretna djevojka vjerova zavoditelju. Ne bješe joj još ni cijelih šesnaest godina, kad jedne noći pobježe s njim u Monte-Pulciano. Ne našavši otac u jutru kćeri u kući, odmah posumnja, da je pošla zlim putem. Sva je okolina govorila o tom dogagjaju, pa se naskoro općenito sumnjalo, da je nesretnica kod onoga mladoga plemića u gradu. Jadan otac ode k mladiću, i uze ga zaklinjati, neka mu vrati dijete. Bezobrazni čovjek uvjeravajući oca, da nije oteo djevojke, otvori mu sve sobe u kući svojoj, neka se sâm uvjeri, da mu nema kćeri u njega — a Margaritu bješe sakrio.

Cijelih devet godina življaše po tom Margarita u grijehu sa zavoditeljem i ljubovnikom, i rodi mu sina. No premda je bila toliko lakoumna, nije bila u njoj još ugasnula svaka iskra vjere i poštenja, paće majčinim opomenama ukresana sijevnula bi kadšto jošte slabim svjetlom; tako je na primjer bila milostiva ubogima i potrebnima, kad i kad bila joj draga samoća, i kad bi je ljudi na ulici pozdravljali, rekla bi koji put sáma, da ne zaslužuje pozdrava nego prezir. Ali da se ozbiljski k Bogu

obrati, na to nije ni mislila, paće joj je grešno življenje čisto godilo.

No dobri Bog, kojega je Margarita svaki dan teško vrijegjala, ne pusti je s oka, ne da joj odmasti (plati), nego da je spase.

Ljubovnik Margaritin ode jednom na daljni put. Iza nekoliko dana vrati se samo pseto, koje bješe s njim pošlo; ono stade oko Margarite nemilo zavijati i potezati za haljinu, kao da je želi iz kuće izvući. Sva u čudu pogje zbilja za psetetom, i tako dogje do jame zatrpane granjem i svržjem. Pseto uze gubicom granje otiskivati, kao da gospodaricu opominje, neka hvoje oturi. Kad to ona učini, — ha za Boga, što joj oči vide? — mrtvo truplo ljubovnikovo, već na polak trulo i od crvi izjedeno! Razbojnici navalili na nesretnika, i ubili ga.

Što je Margarita pri tom groznom pogledu mislila, što osjećala, nije moći iskazati; no to je jamačno, da je ovim strahotnim načinom pretrgnut onaj lanac, kojim je Margarita bila privezana za svijet, za grijeh i za gjavola. Tu joj puče megju očima, kako je svijet i sve što je na njemu, pravo ništavilo, požude tjelesne kako su gnusne i smradne.

Od čemera satrta, suzama nakvašena, raskuštrane kose a poderane haljine kamo će sada nego k ocu, kojega je pred devet godina onako ružno ostavila? No Bog htjede jadnoj duši ovoj tako sve udesiti, da će tražiti boljeg oca od oca tjelesnoga. Kad se naime Margarita vratila u očinsku kuću, natutka oca druga njegova žena, maćeha Margaritina, da ju je bez milosrgja otjerao.

Istjerana ovako iz očinske kuće sjede djevojka u vrtu pod drvo, i plačući razmišlja, šta će sada i

kamo. Probugjena savjest govorila joj, neka za oca i za hranitelja i za ljubovnika odabere Boga; ali joj i gjavol prišaptavao: lijepa si još i mlada, pa kad te je rogjeni otac odbacio, ne će ti nitko zamjeriti, ako se podaš bogatašima; živjet ćeš opet lijepo i bez brige.

Teška to bila borba u srcu Margaritinu, no milost Božja napokon sasvim nadvlada. Povikavši odrešito: ne, nikad više! ustade i ode u grad Kortonu, gdje je sav ostali vijek svoj izvila u preoštroj pokori. Od toga joj grada pridjevak: Kortonska. Prve tri godine bila u dvije bogobojazne gospogje, a poslije stupila u zadrugu pokornica redovnica sv. Franciska. One dvije gospogje opskrbile joj i sina. Sve do smrti trapila se najtežim pokorama: hrana joj bila malo hljeba i vode, postelja tvrda zemlja, uzglavlje kamen ili drvo, bičem krotila tijelo, noć provodila većinom u molitvi i razmišljanju o muci i smrti Isukrstovoj, i više puti tako žuhko plakala za grijesima svojim, da su i drugi čuvši plač njezin sámi plakali, i da joj je kadšto krv pomiješana sa suzama brizgala iz očiju. Od jela što bi dobivala, zadržala bi za sebe najmanje i najgore, a ostalo bi dala ubogima. Nikomu nije nikada više u lice pogledala, i nije hotjela nikad razgovarati o stvarima svjetovnim, da je takvi razgovori ne smetaju u mišljenju na Hrista. Kako obični ljudi zavide bližnjemu zdravlje, bogatstvo, časti; ona je nasuprot sebi željela sve ono zlo: siromaštvo, bolesti i bijede, što bi u drugih vidjela. Da je ljubav Božja u srcu njezinu bila istinita, prava i zdrava, najbolje se pokazivalo u tom, što je sve ljude ljubila i štovala, nikoga ni mišlju osugjivala, ne dala, da joj u srcu

nikne zlovolja ma na koga, žao joj bilo svakoga nesretnika, a veselila se svačijoj sreći.

Gospodin pokaza na Margariti očevidno, kako mu je grešnik, koji se zbiljski obrati i revnosno ga služi, mnogo miliji od čovjeka, koji ga istina teškim grijesima ne vrijegja ali je drukčije u svačemu mlitav kršćanin. Sveta se Margarita popela na veliku visinu kršćanskoga savršenstva i dobivala od Isukrsta izvanrednih milosti. Jer kako žarka istinita ljubav k Bogu ruši svaki pregradak megju Bogom i bogoljupcem, to je i Margarita, kao nekad prvi mučenik Stefan, „gledajući na nebo, vidjela slavu Božju i Isusa gdje stoji s desne strane Bogu", i dobila od njega izvanrednih objava. Tako joj jednom Isus objavi: „Odijeli se sasvim od svijeta, koji ne da duhovno živjeti. Ako se (u samoći) i boriš s napastima, pouzdaniji ti je ipak taj put nego družiti se sa svjetoljupcima. Jer se u napastima čistiš borbom, a u druženju sa svijetom srce ti se muti". Kad je sv. Margaritu zli duh mučio mišlju, da je njena unutrašnja radost i utjeha puka tlapnja, reče joj Gospodin: „Kako bi ti takove slatke radosti u srce mogao uliti onaj zli duh, koji je njih lišen do vijeka? On bi ti samo hotio uzeti ono, čega sâm nema". Drugda ju opet zli duh napastvovao mišlju, da je ona ipak veoma sveto čeljade, kad je dolaze tako silni ljudi gledati, ali Margarita tražeći samo slavu Božju, ustade noću, kad joj došla ona napast, i uze s prozora vikati: „Ustajte, Kortonci, ustajte, pa me istjerajte iz grada, jer ja sam ona grešnica, koja sam to i to suprot Bogu i ljudima počinila". Jaučući i plačući pripovjedi po tom na sav glas pregjašnji opaki život svoj; a ljudi čudeći se tolikoj skrušenosti hvališe Boga za milost i pokajaše se i

sami za grijehe svoje. Tako je ponizna Margarita nadvladala duha oholosti. Pače njena poniznost bijaše tolika, da je bila nakanila u poderanu odijelu i ostrižene kose poći u Monte-Pulciano i onako prosjačiti od praga do praga; ali joj to ne dopusti ispovjednik. Po tom ipak pogje jedne nedjelje u crkvu svojega rodnoga sela, pa objesivši o vrat uže na koljenima moli puk za oproštenje, što ga je grešnim življenjem sablažnjavala (pačila).

Posljednjih godina života sveta je Margarita veliku bol trpjela u ustima i u grlu. Kad je vidjela, da joj se približava čas samrtni, zamoli sve za oproštenje, pobožno primi presvetu pričest i sa osmijehom na usnama preminu u Gospodinu na 22. dan veljače godine 1297, pošto je dvadeset godina u zadruzi redovničkoj proživjela u preteškoj pokori. Tijelo njezino ostalo do danas cjelokupno.

* * *

Margarita živi devet godina u grijehu, obrati se, čini pokoru i spase se. Mladić, njezin zavoditelj, živi takogjer u grijehu, ali u grijehu naprečac i umre i strmekne u propast vječnu. Kako su nedokučljivi sudovi Božji! Na Margariti pokaza Bog milosrdnost, na mladiću pravednost svoju.

A kako radi Bog s tobom, dragi kršćanine? Nije li već mnogi čovjek, koji je živio u grijehu kao i ti, ili pače tvoj drugar bio u grijehu, umro naprečac bez svetih sakramenata, a ti ostao živ? Ti se možeš još svejednako obratiti i spasti. Tebi Bog još daje i vremena i načina k pokori. „Gledaj dakle dobrotu i oštroću Božju!“ dovikuje ti sveti Pavao. (Rim. 11, 22). „Oštroću na onima, koji padoše, a na tebi dobrotu Božju“. Ako zbiljski promisliš dobrotu i milosrdnost, koju ima Bog k tebi, doista ćeš mu biti zahvalan, kajati se za grijehe, poboljšati život i u dobru istrajati do smrti. Sveti Pavao dodaje k napomenutim riječima još ove: „Ako li ne ostaneš u dobru, i ti ćeš biti odsječen“. Smrću bit ćeš odsječen i bačen u oganj vječni!

Pomolimo se.

Bože, koji si službenicu svoju Margaritu s puta propasti milosrdno povratio na stazu spasenja, po istoj nam milosrdnosti dopusti: koji se nijesmo stidjeli nju grešnicu nasljedovati, da se ponosimo za njom pokornicom idući. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

23. dan veljače.

Sveti Petar Damjanov.

Talijanska varoš Ravenna, u kojoj su neko vrijeme sjedjeli cari Rimski a kasnije kralji Istočno-gotski, više je čuvenih svetaca rodila crkvi katoličkoj. Čuli smo već ovoga mjeseca za svete Fusku i Mavru, da su bile iz Ravenne, i sv. Romualdo bio Ravennac, a i današnji svečar rodom je iz Ravenne, pa smo o njemu već na 7. dan ovoga mjeseca kazali, da je opisao život svojega zemljaka sv. Romualda.

Petar rodio se godine 988. od ubogih roditelja. Imali su već mnogo djece, pa kad im se još i Petar rodio, reći će jedan već odrasli sin: puna kuća djece, maleno nasljedstvo (baština) a mnogo nasljednika! Majka i bez toga već satrvena brigom za djecu a onim riječima sinovljim još većma ozlojegjena, odbaci Petra, i bilo bi jadno djetence po-

ginulo, da nije majku s toga nečovještva prekorila gazdarica jednoga svećenika, što je nastavala u susjedstvu. No i majka i otac umru naskoro, i tako sirota Petar dogje pod skrb baš onoga svojega brata, koji se bio onako na nj srdio već kod rogjenja. Brat nije s malim Petrom radio čovječki kamo li bratski: jadno dijete dobivalo više batina nego kruha; a još ga više progonila žena bratova. Čim je Petar malko ponarastao, poslalo ga svinje pasti. Tako je on već u djetinjstvu iskusio, da je ovaj svijet zbilja suzna dolina.

Bivši jednom na paši sa svinjama nagje slučajno novac, pa ne mogavši doznati čiji je, sav veseo stade razmišljati, šta će kupiti? bi li kakvu igračku, bi li kruha, bi li odjećicu? Napokon se dosjeti: ha, to će biti najbolje! Pa šta misliš, dragi čitaoče, za što je ubogi dječak upotrebio nagjeni novac? Dao ga svećeniku, neka mu za pokojnoga oca služi misu!

Megjutim vrati se iz tudjinstva Petrov brat Damjan, pa videć, kako se Petru zlo godi kod onoga drugoga brata, uze ga k sebi, obuče i posla u školu. Iz zahvalnosti za ovu bratsku ljubav pridjenu Petar sebi pridjevak: Damjanov (brat), Latinski Damiani (frater).

Petar je u školi po svojoj naravnoj oštroumnosti i po velikoj marljivosti tako krasno napredovao, da je i sâm postao učitelj u visokim školama u Parmi. Kao vrlo vješt učitelj imao mnogo gjaka i stekao mnogo slave i mnogo dohodaka. No uz ovu izvanju sreću počela mu se duša mutiti: je li to prava staza u nebo? Razmišljao ozbiljski: šta će mi na posljetku koristiti, ako me svijet slavi i ako imam svega obilato? Može li me to sretna i

blažena učiniti? Zašto više ne mislim na spasenje duše? Zar da to odgagjam na starije dane? A hoću li do onda živjeti? Pa nije li mudrije početi odmah danas, što ipak jednom treba učiniti? Od onda je Petar sve više ostavljao svijet a sve revnosnije služio Bogu. U izvanjem življenju svojem nije isprva puno mijenjao; ali je pod lijepim odijelom nosio pokornički pojas, duže se bavio u crkvi pred presvetim oltarskim sakramentom, postio, jelo dijelio sa siromasima i putnike nastanjivao kod sebe.

Sve je više želio odreći se svijeta sasvim i poći za Hristom. Ova odluka dozreli u njemu, kad je jednom na stan primio dva pustinjaka iz monastira, koji se zvao Fons Avellanus, Hrvatski bi se reklo: Izvor Ljeskovac. Godili su mu razgovori s njima, pa im na rastanku pokloni za njihova opata dragocjen srebrn kalež; no pustinjaci ne htješe ga primiti rekavši, da bi im bio pretežak na putu. Divio se Petar njihovu preziranju stvari zemaljskih, pa odluči poći u njihovu zadrugu. Ali prije što će to učiniti, htjede iskusiti, hoće li moći samotovati: četrdeset dana ne izagje iz ćelije, u koju se bješe zatvorio.

Po tom ode u Fons Avellanus, i bi primljen u pustinjake: dva a dva stanovali bi u jednoj špilji, četiri dana u sedmici postili bi o samom kruhu i vodi, vina bi okusili samo kod svete mise, Bogu bi se molili raširenih ruku i veći bi dijel noći prebdjeli pjevajući psalme. Izvršujući ove teške dužnosti Petar se brzo istakao pred sve ostale redovnike; uz to marljivo čitao Sveto Pismo.

Poslije zapovjedi opat Petru Damjanovu, da braći propovijeda. Akoprem ga je samo trideset pet redovnika slušalo, proču se ipak glas o bogodanu

propovijedanju njegovu, pa je bio prinugjen ići i u druge monastire propovijedati na prošnju glavara njihovih.

Kad je godine 1041. umro opat monastirski, izabran bude za opata Petar. Kao glavar zadruzi redovničkoj nastojao je osobito, da im naukom, primjerom i dobrom upravom usadi u srca duh ljubavi i poniznosti i prezir taština svjetovnih; a to mu je toliko pošlo za rukom, da je nekoliko od Petrovih učenika uvršteno u broj svetaca u crkvi katoličkoj, kao na primjer sv. Ivan Lodski kasnije biskup u Gubbiju, od kojega imademo i opis života Petrova.

Glas o vrsnoći opata Petra Damjanova raznese se tija u Rim. Papa Stefan Deveti htjede ga imenovati za biskupa u Ostiji i za stožernika iliti kardinala svete Rimske crkve, da bude ovako na korist sve kolike crkve katoličke; stožernici su naime savjetnici papini i pomagači u upravi crkve po svemu svijetu razgranane, a megju stožernicima prvi je biskup Ostijski. Petar se branio primiti toliku čast i ujedno toliki teret; ali se napokon morao pokoriti naročitoj zapovijedi papinoj.

S jednakom je trudbom vršio Petar novu stožerničku i biskupsku službu kao prije redovničku i opatsku. Kad bi znao, da će se gdje god na blagdan mnogo svijeta skupiti, išao bi onamo propovijedati, a navješćivao bi riječ Božju tako jedro, krepko i živo, da ga se ne bi mogli dosta naslušati.

Premda je pak imao mnogo posla i brige za crkvu, nije zaboravljao djela ljubavnih ni prema pojedinim ljudima. Biskupski mu dvorovi bili kao javna gostionica, gdje su siromasi, koji god bi došli, nahranjeni bili i napojeni, a sâm stožernik biskup

Petar noge im prao. Pa koliko je dobar bio k drugima, toliko je trapio svoje tielo i sada na stolici biskupskoj kao i prije u samotinji.

U doba Petrovo dogodi se u crkvi katoličkoj dva puta velik nered i velika nesreća. Poslije smrti naime pape Stefana Devetoga zakonito bi izabran za našljednika mu papa Nikola Drugi; no neki nezadovoljnici protiv Nikole izabraše drugoga papu, koji nadjene sebi ime Benedikto Deseti. A tako isto i poslije smrti Nikole Drugoga protiv pravoga pape Aleksandra Drugoga izabraše neki Kadolaja biskupa Parmskoga za lažipapu. Na tu sablazan u crkvi Hristovoj ustane sv. Petar Damjanov svom snagom uma svojega i srca: sazivaj skupštine, nagovaraj štožernike na otpor suprot lažnim papama, piši caru i kraljima, putuj u različne kraje, zaklinji lažne pape, da se odreku sâmi časti, koja ih ne ide. I zbilja sv. Petru sretno pogje za rukom Benedikta Desetoga nagovoriti, da se sâm odrekao papinstva, i dokazati o Aleksandru Drugom, da je on jedini pravi papa, pa su ovoga svi katolici priznali a Kadolaja ostavili.

U gradu Milanu i u biskupiji ondješnjoj zavladao bješe hudi običaj, da su se crkvene službe i časti za novac prodavale. Papa Nikola Drugi pošlje onamo Petra, da zlo iskorijeni. Kad je prispio u Milan, pobune neki nevaljali svećenici svjetinu na poslanika papinskoga, i on dogje u veliku pogibao. Megjutim proturi se ipak nekako na propovijedaonicu, pa odanle puku tako mudro i jasno razloži, zašto je došao, da su mu po tom obećali sve učiniti, kako on naredi. I zbilja uvede Petar opet red u biskupiju Milansku.

Ali ta vreva svjetska nije prijala duhu Petrovu: zaželje opet samoću pustinjačku. Nakon mnogih molba dopusti mu papa Aleksandar Drugi, da se vrati u Fons Avellanus. No vrativši se onamo nije hotio biti opat nego prosti brat i poslušnik.

Ele Damjanov ne osta za dugo na miru. Nastale raspre megju nekim biskupima u Francuskoj; papa posla onamo Damjanova, da ih poravna. Poslije morade Petar opet u Njemačku k caru Henriku Četvrtomu, koji je kanio pustiti ženu svoju Bertu pa se drugom oženiti. I u Francuskoj i u Njemačkoj Petar sretno otrsi posao.

I opet se vratio Petar u samotinju nadajući se, pustit će ga barem sada, da u miru umre, buduć već starac od osamdeset godina. I sad je još oštar život provodio kao i prije. No ne bi mu sugjeno, da umre u miloj samoći i u miru. U rodnom mu mjestu u gradu Ravenni okrenulo sve u bespuće, jer se ondješnji nadbiskup nije hotio pokoravati stolici apostolskoj u Rimu. Papa Aleksandar Drugi posla onamo i opet Petra, nadbiskup megjutim umre, a Ravennci dočekaše svojega zemljaka s najvećim veseljem, učiniše pokoru po naputku njegovu, i bjehu opet pomireni s papinskom stolicom.

Kad se Petar vraćao iz Ravenne, u Faenci poduzme ga groznica, koja mu i skonča sveti i blagotvorni život 1072. u osamdeset četvrtoj godini dobi njegove. Sveti je Petar Damjanov po spisima i djelima svojim puno nalik na sv. Jeronima, glasovitoga učitelja crkvenoga; zato ga gdjekoji i zovu Jeronimom Mlagjim.

* * *

Ako, dragi kršćanine, misliš, da je sv. Petar Damjanov kao stožernik i biskup odviše nad tobom

uzvišen a da se u životu povodiš za njim, a ti uzmi sebi nauk iz onoga, što si čitao o djetinjstvu njegovu. Kad se s djetetom onako nemilo postupa, kako su radili s Petrom, bojati se, da mu ne će samo tijelo zahiriti, nego da će mu i duša biti mrka, nemila, čemerna, odurna. Pa nuto, u Petra ostade usred svih nevolja duša dobra i milostiva: nagjeni novac prinosi za pokoj duše očeve! Neka ne bude ni tvoje srce jalno i kivno na druge ljude, zato što je tebi zlo. Baš je onda ljubav i dobrota, koja niče iz srca čovječjega, osobito lijepa, kad nikne usred nevolje i nepravde ovoga svijeta. Kako li je milo putniku gledati cvijetak podremušak, kad se na nj iznenada namjeri pod konac ružne zime, ili motriti zeleni dragušac, kad ga uz polusmrzli potočić zapazi; no još je krasnije dobro srce i milosrdno djelo usred zime i snijega nemilih i opakih ljudi. Odluči de sada, kad ti se bude što dalo na žao pak ti bude duša jadna i čemerna, da ćeš baš onda komu dobro učiniti, potrebnu što udijeliti, bolesna posjetiti ili još žalosnijega utješiti. Vjeruj: ne će to biti tek lijepo kršćansko djelo, nego će i tebi samomu u srce kanuti s neba kaplja utjehe; bit će ti, kao da se u mračnoj i burnoj noći crni oblaci u jedan put raskinu, pa ti kroz onu raskidu sine blago svjetlo sjajne zvijezde.

Pomolimo se.

Dopusti nam, molimo svemogući Bože, blaženoga Petra ispovjednika tvojega i biskupa opomene i primjere tako slijediti, da prezirući zemaljske stvari dobijemo vječne radosti. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

24. dan veljače.
Prijestupni dan.

Vrijeme ono, u koje se zemlja jednom okrene okolo sunca, zove se sunčana ili naravna godina, a iznosi 365 dana i 6 sati manje nekoliko časova (minuta). Vrijeme pak od 1. siječnja do 31. prosinca kaže se gragjanska godina, te ova ima 365 ili 366 dana; naime po tri godine imadu 365 dana, i ove godine zovu se proste godine, a onih šest sati manje nekoliko časova, što ima sunčana godina preko 365 dana, iznose u 4 godine gotovo jedan dan, pa se taj dan umetne u mjesec veljaču na 24. dan, a spomen sv. Matije prestupi se to jest pomakne se s 24. na 25. dan, spomen sv. Valburge pomakne se s 25. na 26, spomen sv. Nestora s 26. na 27. dan, i tako dalje. Onaj umetnuti dan zove se prijestupni, pa tada ima mjesec veljača 29 dana, a godina ima 366 dana i zove se prijestupna godina. Kako ćeš izračunati, koja je godina prijestupna? Ako broj godine razdijeliš sa 4, pa ti kod diobe ništa ne ostane, ona je godina prijestupna. Na primjer ako 1892 razdijeliš sa 4, ne će ti ništa ostati, dakle je godina 1892. prijestupna; pa isto tako bit će priestupne godine 1896, 1904, 1908, i tako dalje. Ako li broj godine razdijeliš sa 4, pa ti ostane 1, onda je ona prosta godina prva poslije prijestupne; ako ostanu 2, onda je druga prosta godina poslije prijestupne. Tako ako razdijeliš 1895 sa 4, ostanu ti 3; dakle je godina 1895. treća prosta godina poslije prijestupne. Ali smo rekli, da sunčana godina nema 365 dana i 6 cijelih sati nego za nekoliko časova manje; ako bi dakle svaka sljednja četvrta godina bez razlike bila prijestupna,

napokon bi za mnogo i mnogo godina nastala razlika megju sunčanom i megju gradjanskom godinom, pak da se to spriječi, odregjeno je, da izmegju četiri zasopce godine, koje imadu za deseticu i za jedinicu ništice (0) i koje bi imale drukčije biti prijestupne (na primjer godine 1700, 1800, 1900, 2000, i tako dalje), prve tri budu proste, a samo četvrta da bude prijestupna; po tom dakle godine 1700. i 1800. bile su proste, i godina 1900. bit će prosta, godina pak 2000. bit će prijestupna. Tako je koledar popravio i uredio godine 1582. papa Rimski Gregorije Trinaesti, pa se po njemu zove koledar gregorijanski, i poprimili su ga ne samo svi narodi katolički nego i protestanatski; samo pravoslavni zadržali su jošte stari koledar od Julija Cesara uregjen, u kojemu je svaka četvrta godina bez svake razlike prijestupna, dakle će i godina 1900. biti prijestupna; nasuprot po novom, gregorijanskom koledaru bit će prosta. I po tom je već do sada nastala razlika megju gregorijanskim i julijanskim koledarom za cijelih 12 dana; tako kad mi imademo dan 13. siječnja, pravoslavni imadu istom 1. dan siječnja. A ova će razlika po vremenu postanuti još veća, ako pravoslavni ne prihvate popravljenoga koledara.

* * *

Što je pisac ove knjige izdavajuć godine 1874. prvi put u svijet svesku od ove knjige za mjesec veljaču rekao na ovom mjestu, namijenjeno je istina tadašnjim čitaocima, ali ne će biti bez koristi ili barem bez zanimljivosti, da se preštampa ovamo:

„Na prijestupni dan ne svetkuje se ni jedan svetac. Budući ovako danas na dokolici (imajući kada), porazgovorit ćemo se prijateljski o jednoj

stvarci. Piscu naime ovih Života Svetaca i Svetica Božjih rekli su već mnogi: ako se budu životi svetijeh svake godine samo za jedan mjesec izdavali, tko će ih se cijelih dočekati za dvanaest godina! Mnogi želeći imati cijelo djelo, prije će umrijeti, a može umrijeti i sâm pisac prije, nego dopiše djelo do kraja.

Istina je, pisac može umrijeti prije, nego dovrši spis o životih svetačkih za cijelu godinu; no za to neka te ne bude, dragi čitaoče, najmanja briga: naći će se već pisac, koji će započeto djelo poprimiti i dokončati. Ako li je tebi prije umrijeti, nego se dočekaš cijeloga djela, ništa zato: dede marljivo čitaj samo ovo od života svetačkih, što je dosele na svjetlo izdano i život svoj po tom upravljaj, pak možeš lijepo doći u društvo ugodnika i ugodnica Božjih. A za onakve čitaoce, koji bi živote svetijeh čitali samo za zabavu kao kakve pripovijetke ili od same radoznalosti, da čuju, gdje se taj i taj svetac rodio, kako živio, kako umro, bez namjere, da odanle što sakupe kao pravilo za svoje življenje, za takve čitaoce ova se knjiga ne piše. Tko pak želi iz života svetačkoga što god naučiti za svoj život, on će jamačno jedan isti životopis više puti pročitati; pače to i treba svatko da čini, tko god hoće, da mu nauk u pameti živo ostane i u srce duboko prodre. Više ti koristi jednu knjižicu deset puta pročitati nego li deset knjižica samo jedan put".

Piscu je dao Bog milost, da je dovršio cijelo djelo za svih dvanaest mjeseci. Pisac je bio voljan, a i Društvo Svetojeronimsko, koje je štampalo djelo, bilo je nakano, da se po jedna sveska za jedan mjesec izdava u svijet svake godine bez prekida, tako da bi čitavo djelo izašlo od 1873. do 1884. godine. No bilo je prekida: godina 1875. i 1879. bio je pisac spriječen pisati, a godina 1884. i 1887. nije moglo Društvo izdati ni jedne sveske od ovoga spisa, jer je trebalo štampati drugih knjiga. Tako se djelo dovršilo istom godine 1888. Prve su se sveske već rasprodale, pa zato ih evo po drugi put u svijet.

Jošte držim za dužnost ovamo prepisati ono, što sam napisao pod konac predgovora k prvomu izdanju prve sveske. „Kakova je ova ragjevina moja, neka sude pravedni čitaoci. Gledao sam u životu svakoga sveca ono pokupiti, što najviše naznačuje osobnost njegovu. Nastojao sam, da mi bude govor razgovijetan ali uz to da ne bude suhoparan. Što sam dobro i lijepo našao u drugih pisaca, nijesam oklijevao u njih uzajmiti; a nijesam ih citovao (napominjao) u samoj knjizi, jer mi se to u pučkom spisu čini nepotrebno. Megjutim čije su god misli ili riječi, bile sve Bogu na slavu, svecima na čast i nama na korist vremenitu i vječnu!"

A Bog dragi blagoslovio tebe, čitaoče, da ti se ono što čitaš, korijeni u srcu i duši kao dobro sjeme, da cvjeta u tebi kao mirišljivo cvijeće u bogoljubnom osjećanju i mišljenju, i da donosi plemenit rod u dobrim djelima.

Pomolimo se.

Djela naša, molimo Gospodine, nadišući pretječi i pomažući produžuj, da se svaka naša molitva i radnja po tebi vazda počinje i početa da se po tebi dokanča. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

24. dan veljače.

Sveti Matija apostol.

Crkvi Božjoj kamen od ugla sâm je Isukrst, a temelj su joj apostoli, svjedoci njegova nauka, života i uskrsnuća, kojih Spasitelj dvanaest izabra jamačno gledeć na dvanaest plemênâ naroda Israelskoga, budući odregjeni, da sa sinom Božjim, sucem u dan sudni, sjede i oni na dvanaest prijestola i sude dvanaest plemênâ Israelskih i sav ljudski rod.

Kad je pak Juda Iškariot, jedan od dvanaestorice apostola, izdavši nedužnu krv, božanskoga učitelja svoga, otišao te se objesio, ostade jedan prijestol apostolski prazan.

Sv. Petar, prvak apostolski, kojemu je povjerena bila briga za svu crkvu, odredi po dužnosti svojoj, da se izabere zamjenik nesretnomu Judi, i izabran bi sv. Matija. O tom izboru čitamo u Djelima Apostolskim (1, 11—26) ovo. Kad je Isus uzišao na nebo, vratiše se apostoli s Maslinske gore u Jerusalem, da čekaju, dok prime Duha svetoga. S apostolima bijahu i blažena djevica Marija mati Isusova i braća njegova i drugi, svih zajedno oko sto dvadeset. „U dane one ustavši Petar izmegju üčeníkâ reče: Ljudi braćo! trebalo je, da se izvrši ono pismo, što proreče Duh sveti ustima Davidovim za Judu, koji bješe pred onima, koji uhvatiše Isusa; koji se brojaše s nama i bješe primio dijel ove službe. On dakle steče njivu od plaće nepravedne, i objesivši se puče po srijedi, i izasu se sva utroba njegova. I postade znano svima, koji žive u Jerusalemu, tako da se ta njiva prozvala njihovim jezikom Hakeldama, to je njiva krvna. Jer se piše u knjizi psalama: Bio dvor njihov pust, i ne bilo nikoga, tko bi živio u njemu! I vladičanstvo njegovo primio drugi! Treba dakle od ovih ljudi, koji su bili s nama za sve vrijeme, kako megju nas ugje i izigje Gospodin Isus, počevši od krštenja Ivanova do dana kad se uze od nas, da bude s nama svjedok njegova uskrsnuća jedan od ovih. I postaviše dvojicu, Josipa, koji se zvaše Barsaba prezimenom Just, i Matiju. I pomolivši se Bogu rekoše: Ti, Gospodine, koji poznaješ srca svih, pokaži jednoga od ove dvojice, koga si izabrao, da primi dijel ove službe i apostolstva, iz kojega ispade Juda, da ide na mjesto svoje. I baciše kocke za njih, i pade kocka na Matiju, i primiše ga megju jedanaest apostola“. Zatim se odmah u istim Djelima Apostolskim čita (2, 1—4): „Kad se navrši pedeset dana, bijahu zajedno svi na istom mjestu. I u jedan put postade huka s neba kao duhanje silnoga vjetra, i napuni svu kuću, gdje sjegjahu. I pokazaše im se razdijeljeni jezici kao oganj, i sjede na svakoga od njih. I napuniše se svi Duha svetoga, i stadoše govoriti različnim jezicima, kao što im Duh sveti davaše govoriti“.

Iz ovih riječi Svetoga Pisma doznajemo, da je sv. Matija od onoga vremena, kako je sv. Ivan Krstitelj navješćivao pokoru, bio megju učenicima Isusovim, i da je Hrista vidio poslije uskrsnuća njegova, dakle da je o svemu nauku i svim čudesima Isusovim mogao biti istinit svjedok; a na duhove da je primio Duha svetoga kao i drugi apostoli.

Nakon rastanka apostolskoga na koju je stranu svijeta otišao sv. apostol Matija, ne zna se za cijelo; sva je prilika, da je obišao više zemalja propovije-

dajući sveto evangjelje. Stari crkveni pisci pripovijedaju, da je najprije u Židovskoj zemlji više godina navješćivao nauk Isusov, odanle otišao u Malu Asiju i Maćedoniju i napokon megju Crnce. Iz Crnačke zemlje vrati se sv. Matija natrag u Židovsku, gdje su ga Židovi kamenjem zasuli, pa kako je umirući digao ruke k nebu, da dušu preporuči Spasitelju, priskoči krvnik i sjekirom mu odsiječe glavu.

* * *

Historija sv. Matije apostola sjeća nas na zlosretni svršetak drugoga apostola: izdajnika Isusova, Jude Iškariota. Kolikim milostima bješe obasut Juda, a kako duboko pade! A što bijaše uzrok njegovoj grozovitoj propasti? Škrtost — lakomstvo — pohlepa na blago zemaljsko! Na nesretnome Judi obistinilo se, što kaže Sveto Pismo (Tim. I. 6, 9): „Koji hoće da se obogate, oni upadaju u napast i zamku gjavolovu i u mnoge lude i škodljive želje, koje potapaju ljude u propast i pogibao". Da, škrtost, lakomstvo na blago, prekoredna želja za novcem i drugim dobrom zemaljskim navesti može čovjeka, da laže, vara, pretvara se, haholji, krade, otima, robi, guli, ubija. Pa kako takov čovjek napokon dokrajči? Umre u grijehu bez pokore i propane za uvijek. A kakov mu je bio život još na ovom svijetu? Lakomac, škrtac ne može obično ni sebi nekmo li drugima i šta pregorjeti. I ako uživa blago za gdjekoje vrijeme, kad se najmanje nada, navali smrt i sve mu otme. Što god ima, sve mu je ostaviti drugima, a on ide goloruk u vječnost. Neka dakle srce tvoje, dragi kršćanine, ne prianja odviše za blago zemaljsko, niti ga teci načinom nedopuštenim. „Bezumniče! ovu noć uzet

će dušu tvoju od tebe; a što si pripravio, čije će biti?" privikuje ti Spasitelj (Luk. 12, 20). „Ni lakomci . . kraljevstva Božjega ne će naslijediti". Sv. Pavao (Kor. I. 6, 10).

Pomolimo se.

Bože, koji si blaženoga Matiju pridružio zboru svojih apostola, daj, molimo, da njegovim zagovorom utrobu tvoje k nama blagosti vazda osjećamo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

25. dan veljače.

Sveta Valburga.

Sedam sto godina poslije rogjenja Hristova sv. Bonifacije rodom iz Engleške s tolikom je trudbom a i s tolikim plodom navješćivao i širio vjeru kršćansku u Njemačkoj, da su ga prozvali apostolom Njemačkim. Sestra Bonifacijeva bila je majka današnjoj svečarici sv. Valburgi. Cijelo ono stablo, na kojem je niknula ova ugodnica Božja, bijaše kreposno i sveto: otac njezin Rihardo Engleški koljenović broji se megju svece u crkvi katoličkoj, a tako i braća njezina sv. Vilibaldo i sv. Vunibaldo.

Kršćanska odgoja zasadi iz mala u srce Valburgino sjeme žive vjere i klicu straha Božjega. Rasla djevojka u blaženom miru nevinosti i čistote, baveći se u kući očinskoj kao u kakvoj kloštarskoj samoći o molitvi, čitanju i ručnom djelu. Netaknuta zadahom ovoga svijeta i požuda njegovih stupi u ženski monastir, da cvijet mladosti i djevojaštva posveti zaručniku, koji pase megju ljiljanima. Vili-

baldo i Vunibaldo, braća Valburgina, zaklonili se bjehu u Italiju na Monte Kassino, gdje su živjeli po pravilima sv. Benedikta, dok nijesu na poziv svojega ujca sv. Bonifacija otišli u Njemačku, da mu budu pomagači kod djela apostolskoga. Ali je Njemačkomu apostolu trebalo i učiteljica kršćanskih; zato pozove i nèćaku svoju sv. Valburgu iz Engleške. Ona zbilja zaputi sa svojim rodicama sv. Liobom i śv. Teklom i sa više drugih djevica u daleku Njemačku. Kad su se prevozile na moru iz Engleške u Njemačku, nastade strašna oluja, da se bilo bojati, utonut će brod i svi poginuti; no na molitvu sv. Valburge utaloži se bura i more, i svi se sretno prevezoše. Sv. Valburga prispje sretno k sv. Bonifaciju, a kasnije otide u Heidenheim, što je sada trgovište u kraljevini Bavarskoj a onda bio malen monastir u pustoj gori, kamo se bješe već prije nje sklonio brat njezin Vunibaldo. Za sestru sagradi poseban stan, kamo naskoro dogju i više drugih djevica, koje su život svoj posvetile Bogu.

Koliko su god brat i sestra živjeli zaklonjeni od svijeta, pročulo se ipak brzo, kako su plemić i plemićka ostavili domovinu i rod i bogatstvo iz ljubavi k Bogu, i kako sada u pustoj gori provode život tih, ponizan i oštar. Svi su okolni ljudi bez razlike visoko štovali brata i sestru, pa ako ih i nijesu nasljedovali, željeli su ipak tim načinom djelnici biti njihova življenja, što su bogate darove i zaklade činili obadvjema monastirima, da uzmogu što više onakvih ljudi primati, koji bi se htjeli Bogu posvetiti.

Poslije devet ili deset godina preminu sv. Vunibaldo u Heidenheimu. Muški dakle monastir ostade bez opata iliti glavara. Drugi brat Valburgin sv.

Vilibaldo bijaše biskup u Eichstädtu, kamo je i Heidenheim pripadao. Vilibaldo nije znao ni za koga, koji bi po razboritosti svojoj, pobožnosti i općenitom štovanju bio vredniji zamjenik pokojnomu opatu nego sestra njegova sv. Valburga. Ona se dakako branila primiti tešku službu, da nadzire dva monastira, ali joj se bilo pokoriti naročitoj zapovijedi a na korist monastirskoga reda. Izbor biskupov bio sretan. Valburga je kao opatica iliti glavarica monastirska tako lijepo umjela složiti oštroću i blagost, da je bila i poštovana kao glavarica i ljubljena kao majka, a podložnicima i podložnicama bila ogledalo svake kreposti.

U sv. Valburge bilo veoma milostivo srce: svakomu potrebniku i nevoljniku pomogla bi, ako bi joj bilo i kako moguće. U jednoj kuli nedaleko od Heidenheima sjedio vlastelin, kojemu se kćerka na smrt razboli. Ocu bila kći jedina radost, te bio veoma rascviljen s njene teške bolesti. Doznala za to sv. Valburga, pa pošla pod večer u kulu. No bijesni psi, koji su vazda stražili oko dvorova navale na Valburgu; u to dolete gospodar i sluge, da je obrane od pasa. Valburga reče im sasvim mirno, da se ne boji ničega budući pod obranom Svemogućega. Kad vlastelin dozna, da je ona opatica Valburga, pozdravi je s velikim štovanjem, i priredi gostinsku sobu, gdje će prenoćiti. No Valburga zahtijeva, da joj postelju spreme u sobi bolesne kćerke, i da je puste samu kod nje cijelu noć. Premda je bila kći već gotovo na umoru, puste ipak Valburgu samu u sobi s bolesnicom. Ona zatvori vrata; ali ne ide spavati, nego klekne i moli se vruće Bogu, neka po neizmjernoj milosrdnosti svojoj povrati djevojci zdravlje, da čudo takvoga

zdravlja ne samo roditelje nego i ostale ljude u okolini podžeže k živoj vjeri i ljubavi Božjoj. Megjutim roditelji ne dvojeći da će dijete umrijeti, već sve pripravljahu za pogreb. Ele Bog usliši molitvu vjerne službenice svoje Valburge. Jer u jedan put otvori Valburga vrata i pozove roditelje, a oni ne nagju kćer mrtvu nego potpuno zdravu. Presretni roditelji hvale Boga, padnu ničice pred Valburgu i nude joj dragocjenih darova. Ali ona ne hoteći ništa primiti vrati se mirno u monastir.

Sveta Valburga bila je preko šesnaest godina nastojnica od oba monastira u Heidenheimu i učinila primjerom svojim, riječju i upravom, da je sva zadruga bila Bogu draga i ljudima mila. Umrla je oko godine 778. Sveti ostaci njeni bili su kasnije preneseni u Eichstädt, gdje se još danas mnogo poštuju. Kako je bilo srce njezino izabrana posuda milosti Božje, živo vrelo ljubavi i blagoslova, tako je još i poslije smrti iz tijela njena tekla bistra tiječ kao ulje, kojom su mnogi čudesno stekli zdravlje. S toga slikuju ovu sveticu sa uljenkom u ruci.

* * *

Po molitvi sv. Valburge utaložila se bura na moru, i po njenoj je molitvi ozdravilo na smrt bolesno dijete. Ali i poslije smrti svoje može nam i hoće sv. Valburga mnoge milosti isprositi od Boga; jer je nauk crkve katoličke, da sveci zajedno sa Hristom kraljujući molitve svoje prinose Bogu za ljude, i da je dobro i korisno prizivati ih i pribjegavati k molitvama, pomoći i zagovoru njihovu.

I doista, kako se je svaki svetac na zemlji za ljude Bogu molio, jer je ljubio Boga i bližnjega; i kako ljubav njegova nije umrla s tijelom nego

s dušom ušla u nebo: svetac se još jamačno i na nebu za ljude Bogu moli, jer bi drukčije sada bio manje svet i manje ljubavan, nego je bio prije na zemlji.

Pa kako nije sv. Valburga čekala, da je dogje otac bolesne kćeri moliti za pomoć, tako se možemo nadati, da se sveci kadšto za nas Bogu mole iz ljubavi k nama, kada ih i ne prizivamo; no to će se jamačnije za nas moliti, kad ih budemo prizivali a za dobru stvar.

Ali kako mogu sveci znati za naše molitve? Zar su sveznajući? — Nijesu, brate, sveci sveznajući, ali mogu znati ono, što se njih tiče, mogu znati, kad tko na njih misli, kad ih tko s pouzdanjem i sa štovanjem priziva. Tä evo što se i na ovom svijetu kadšto dogodi: prijatelj misli živo na udaljena prijatelja, pa u onaj tren sjeti se i ovaj onoga; dakle duh udaljenoga prijatelja kao da je osjetio, da na nj netko misli, koji je s njim svezan ljubavlju. A sveci preselivši se s ovoga na drugi svijet, valja da nijesu po tom izašli nedotupavniji (nerazumniji), nego nasuprot njihovo je znanje postalo potpunije, bliže su se primakli Bogu i sveznanstvu njegovu, nego što su bili na zemlji, mogu dakle znati i za naše molitve. Vidio si i čuo već za cijelo, kako se žicom, što je na visokim motkama nataknuta, može u nekoliko časova po sto sati daleko javiti što god. Ti dakako ne znaš, kako to može bivati, pa ipak biva. Pa ako ima već vidljivi ovaj svijet tako čudnovatih zakona i sila, to je nevidljivi duhovni svijet jamačno još tajinstveniji i čudnovatiji. Nije dakle nikako nemoguće, da naša molitva dospije ne samo do Boga nego i do svetaca. A znamo takogjer, da je na nebu veliko veselje za grešnika

što pokoru čini; a kako bi se mogli sveci na nebu veseliti, kad ne bi znali, da li grešnik pokoru čini ili ne?

Ali zašto da tebi, kršćanine dragi, dokazujemo, da sveci u nebu znadu za naše molitve i da su nam voljni pomoći, kad znaš po iskustvu, da je to živa istina? Čuo si već jamačno ili čitao, kako je tomu i tomu po zagovoru kojega sveca uslišena bila u Boga molitva. Starija pisma baš nam za sv. Valburgu pripovijedaju, kako je po zagovoru njezinu i nakon smrti njene Gospodin Bog već mnoge milosti udijelio ljudima.

Mi smo istina svi djeca Oca nebeskoga, pa možemo pred njega doći s prošnjom kakovom bez i kakova odvjetnika ili zagovornika; ali imamo i razloga bojati se, da smo mu se zamjerili koječim. Zato će molitva naša prije prodrijeti do prijestola Oca našega nebeskoga, ako onu braću našu, koja su mu ugodna, a to su sveci, svesrdno prosimo, neka molitve svoje s našima ujedine i neka nas zagovaraju u Boga Oca svemogućega.

Pomolimo se.

Usliši nas, Bože spasitelju naš: kao što se radujemo svetkovini blažene Valburge djevice, tako da se u osjećanju iskrene pobožnosti obučavamo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

26. dan veljače.

Sveti Nestor.

Najveća je slava u kraljevstvu nebeskom vijenac mučenički. Zato megju svecima treba da najviše štujemo mučenike, i život njihov i muke često puti da spominjemo. Pa tim ne ćemo samo njih po dužnosti poštovati, nego ćemo i sebi koristiti; jer ako i ne trebamo krv lijevati za vjeru kršćansku, kao što su je oni lijevali, možemo se sa svim tim iz života njihova puno naučiti za život svoj. S toga budući da nijesmo već od dne 18. ovoga mjeseca opisali život mučenika kojega, svetkovat ćemo evo danas spomen dičnoga mučenika i biskupa sv. Nestora.

O Rimskom caru Deciju, koji je vladao od godine 249. do 251., već smo više puti čuli, koliko je na kršćane mrzio i kako ih nemilice gonio. Osobito je bio kivan na biskupe i svećenike, te ih dao ubijati misleć, kad udari pastire, da će se ovce same od sebe razbjeći.

Za toga cara bijaše sv. Nestor biskup u Magidi, pomorskom gradu u Maloasijskoj pokrajini Pamfiliji. On bijaše ne samo prijeko pobožan nego i tako čedan, umiljat i blag, da su ga i sámi pogani mnogo štovali i ljubili. Čim je došla carska zapovijed protiv kršćana, nagovaraše svoje, neka se kamo god zaklone, dok prestane progonstvo; da ne bi — kazivaše brižljivi pastir — vuk uljezavši u stado razderao koju ovcu. No on sâm ostade u gradu moleći se Bogu bez prestanka dan i noć, da se sačuva stado Hristovo.

Kad se tako jednom biskup Bogu molio, dogje četa, koja je potraživala kršćane, pred nje-

govu kuću i opkoli je odasvud. Sluga to javi biskupu. Svrši dakle molitvu, reče Amen, izigje iz kuće, i pita četu: „Sinci, koji je razlog, da ste došli k meni?“ Rekoše mu: „Zove te Irenarh i sav sud.“ Nestor se prekriži i pogje za njima kao ovca na pokolj. Kad je došao u sudnicu, ustadoše svi i pozdraviše ga; pače ga iz javne sudnice odvedoše u posebnu sobu i posadiše na lijepu stolicu, što su činili samo najuglednijim ljudima. Sv. Nestor zahvali na tolikoj časti i pita, zašto su ga zvali? Sudac Irenarh reče: „Znadeš li, gospodine, zapovijed carevu?“ Nestor odgovori: „Ja znam zapovijed Svemogućega, a ne znam zapovijedi careve.“ Irenarh reče: „Nestore, privoli se dragovoljno, da ne budeš osugjen.“ Nestor pita: „Na što da se privolim?“ A onaj reče: „Na zapovijedi kraljeve“. Nestor odgovori: „Na zapovijedi kralja nebeskoga privoljujem se“. Irenarh mu reče: „Bijesa (gjavola) imaš“. Nestor odreče: „Kamo sreće, da nemate vi bjesova i da bjesova ne štujete“. Irenarh reče: „Kako si se usudio bogove nazvati bjesove?“ i zaprijeti mu, da će ga mukama prinuditi na priznanje, da su bogovi pravi bogovi. Na to zlamenova Nestor čelo zlamenjem sv. križa i reče: „Šta mi prijetiš mukama? Ja se bojim mûkâ Boga svojega, a tvojih se ne bojim; ali i u mukama i osim mûkâ priznavat ću Hrista sina Boga živoga“.

Onda sudac zapovjedi, da svetoga biskupa odvedu u Pergu, glavni grad Pamfilije, gdje je sjedio carski namjesnik Polion. Sudac Irenarh ode i sâm u Pergu i iskaza namjesniku sve, kako je s Nestorom blago postupao, no da je sve uzalud, pače da je biskup tvrdoglavošću svojom još i druge kršćane podraživao na otpor i grdio bogove i sa-

moga cara. Namjesnik reče Nestoru: „Kako se zoveš?“ Blaženi Nestor odgovori: „Sluga Gospodina mojega Isukrsta“. Namjesnik reče: „Nijesam te pitao za službu nego za ime tvoje“. Nestor odreče: „Moje je pravo ime kršćanin; ako li želiš znati moje vremenito ime, zovu me Nestor“. Onda ga stade namjesnik nagovarati, neka drage volje bez sile žrtvuje bogovima; obeća mu u ime carevo, ako prinese žrtvu, da će biti carski veliki svećenik i dobiti velike časti i darove. A sveti mučenik pogledavši na nebo i prekriživši se svetim križem reče: „Ako mi tijelo i najgroznijim načinom izmrcvariš, ako mi pripraviš okove, zvjerove, mačeve, dok je u meni duše, ne ću zatajati ime Gospodina mojega Isusa Hrista“. Onda Polion zapovjedi krvnicima, da svetoga mučenika udare na muke; a oni mu kliještima tako izdriješe meso, da su mu se rebra vidjela. A sveti Nestor usred tih strašnih muka govoraše: „Blagoslivam Gospodina u svako doba, hvala je njegova svagda u ustima mojima“.

A namjesnik čudeći se mukotrpnosti mučenikovoj, reče mu: „Nesretniče, ne sramiš li se uzdati se vazda u čovjeka, i to u čovjeka pogubljena?“ Nestor otkaza: „Ova je sramota na čast meni i svima, koji prizivaju ime Gospodina našega Isukrsta“. Puk poče tada vikati, neka se pogubi; i namjesnik ga pita jošte po glasniku: „Hoćeš li žrtvovati bogovima ili ne ćeš?“ Sveti mučenik uzdajući se u Hrista reče: „Bezbožni i zlopaki sine sotonin, ne samo da se ti ne bojiš Boga, koji ti je dao tu vlast, nego i mene nagoniš, da ostavim njega, jedinoga i pravoga Boga, stvoritelja i spasitelja svijeh, a da se poklonim ništavim i kamenim idolima, krivim bogovima?“ Namjesnik reče mu: „Šta ćeš, da budeš

s nama ili sa Hristom tvojim?“ Odmah odgovori mučenik Gospodnji: „Sa Hristom mojim bio sam vazda i jesam i bit ću“.

Videći dakle namjesnik postojanost Nestorovu, izreče osudu: „Buduć da ne ćeš, Nestore, da se pokoriš svijetlomu caru i besmrtnim bogovima, nego ideš radije za Isusom, kojega su, kako čujem, za Poncija Pilata Židovi na križ razapeli; da ne budeš bezbožan prema Bogu svojemu, neka ti bude njegova osuda, da na drvo raspet pogineš“. I na zapovijed namjesnikovu priprave odmah drvo, da ga razapnu.

A kad je blaženi Nestor bio na drvo raspet, govorio je kršćanima što su ondje stajali: „Sinci, stalno neka bude naše priznanje k Bogu, i ne odričimo se onoga Boga, koji je za nas stradao, da se ne bi radovao gjavol za sluge Hristove; stradajmo s njim, da budemo s njim proslavljeni; ne odričimo se njega, da se on nas ne odreče. Spominjite se, da je Otac njega, koji nije učinio grijeha, poslao za otkupitelja dušama i žrtvu za grijehe naše, i sve nas darovao Otac njemu, da se u ime Isusovo pokloni svako koljeno onijeh, koji su na nebu, koji su na zemlji i koji su pod zemljom, i svaki jezik da prizna, da je Gospodin Isus Hrist u slavi Boga Oca“. I još reče ljudstvu ondje skupljenomu: „Sinci, molimo se i pokleknimo ka Gospodinu po istom Isukrstu“. I kad su svi poklekli i molili se Bogu, sveti mučenik ispusti dušu.

* * *

Sv. Nestor raspet na križu nagovaraše vjerne, da se ni za što na svijetu ne odreku Hrista spasitelja. Ako se ti, čitaoče, ipak odrečeš Isusa, akoprem ispovijedajući ga nemaš se bojati mûkâ ni križa, to si ti grdna nevjera i rgja. Na primjer: duša ti kaže, da ideš k svetoj misi ne samo u nedjelju i blagdane nego koji put i u djelatnik, kad si dokolan (imaš vremena); savjest te opominje, da ideš k svetoj ispovijedi i pričesti, a ti se bojiš, ako me taj ili taj vidi, šta će o meni misliti? reći će, da sam glupak, bogomoljac i pretvorica! Ili ti ideš kraj crkve ili kraj raspela, pa ti ruka kao sama od sebe hvata za klobuk ili kapu, da se otkriješ; ili ideš ulicom, kad zvoni na pozdravljenje o podne ili u večer; ti bi se otkrio i Bogu pomolio, ne bojiš se, da će ti se glava nahladiti; no eto gospodina prosvjetljenjaka: on će mi se porugljivo nasmijati, ako me vidi, da sam se otkrio pred crkvom ili raspelom ili da sam se gologlav ulicom Bogu molio; reći će, da sam prostak i bezjak! Sveti Nestor i tisuće drugih mučenika u najvećim su mukama priznavali Gospodina Isusa; a ti da se sramiš priznavati ga pred kakvim god nitkovićem? Onda nijesi ništa bolji od onoga nitkovića. Pa čuj na pošljetku riječ Hrista sina Boga živoga (Luk. 12, 8. 9): „Koji god prizna mene pred ljudima, priznat će i sin čovječji njega pred angjelima Božjim; a koji se odreče mene pred ljudima, njega će se odreći pred angjelima Božjim“.

Pomolimo se.

Bože, koji nas godišnjom svetkovinom blaženoga Nestora mučenika svojega i biskupa razveseljavaš, udijeli milostivo: čije rogjenje slavimo, da se i s njegove zaštite radujemo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

27. dan veljače.

Sveti Leandar.

U šestom stoljeću po rogjenju Hristovu življahu u Kartageni gradu Španjolskom veoma ugledni, imućni i bogobojazni ženidbeni drugovi Severijan i Teodora. Bog im ženidbu blagoslovi djecom; pa držeći oni da je djeci najbolje nasljedstvo (baština) dobra na strahu Božjem osnovana odgoja, starali su se, da djeci odmah iz mala u srca zasade bogoljubnost i bogobojaznost, kako ne će kasnije moći požude (želje) tjelesne i napasti svjetske i gjavolske u njima proklijati. I brigu čestitih rodítéljâ blagoslovio Bog, i upisao imena djece njihove u knjigu životnu. Djeca su im evo ova: sv. Leandar biskup u Hispali iliti Sevilli, sv. Fulgentije biskup u Eciji, sveta Florentina i sv. Isidor po smrti Leandrovoj biskup u Sevilli.

Sv. Leandar još dosta mlad stupi u monastir reda benediktinskoga, da udaljen od buke i taštine svjetske zaputi uskom stazom kršćanskoga savršenstva. Mnogo je godina u tihom skrovištu gradio zgradu unutrašnjega duševnoga života: spoznavao sve na ovom svijetu kao štetu prema uzvišenomu poznanju Isukrsta Gospodina našega i prema mudrosti, koja je odozgor; odričući se svaki dan sebe i trapeći tijelo svlačio je staroga čovjeka koji se raspada u željama prevarljivim, i oblačio novoga čovjeka koji je po Bogu stvoren u pravdi i u svetosti istine. Velika učenost, nehinjena pobožnost i u ono doba rijetka lijepa rječitost Leandrova svijetlila se iz skrovitoga monastira kao sjajna luč u tamni svijet.

Okolo godine 576. umre biskup u varoši Hispali, koja se danas zove Sevilla. Jednodušan izbor svećenstva i puka izvede Leandra iz monaške ćelije, i posadi ga na biskupsku stolicu. Sv. Leandar postavljen ovako na visok svijetnjak svijetlio je kao svijeća svima, koji su u kući: bio od srca ponizan bez i kakve himbenosti, radin bez umora, trpljiv u tegobama, a uz to život provodio u pokori kao da je najveći grešnik.

Za vrijeme sv. Leandra vladali su u Španjolskoj zapadni Goti, koji su bili krivovjernici arijani ne vjerujući, da je Isukrst pravi Bog. I mnogi katolici bjehu prešli ka krivovjerstvu nadajući se odatle častima i bogastvu, ili su to činili od neukosti ili od mlitavosti u vjeri. Sv. Leandar kleče pred oltar i plačući moli od Boga milost, da zašle ovce dovede u ovčinjak Hristov. I usliši ga Bog, i dade mu mudrost, kojoj nije mogao nitko odoljeti i kojom je svakoga uvjerio o svetoj istini. Katolike učvrsti u vjeri, a mnoge krivovjernike dovede k poznanju istine. Najviše se pak trudio, da obrati velikaše naroda Gotskoga; jer je pravo mislio, da će po tom svjetlo istine iz velikaških palača brzo prodrijeti u kolibe seljačke. I zbilja s milošću Božjom obrati samoga kraljevića Hermenegilda. Otac Hermenegildov Gotski kralj Leovigildo, velik neprijatelj katolicima, tako se ražljutio, što mu je sin prigrlio vjeru katoličku, da je sv. Leandra istjerao iz kraljevine, a Hermenegilda najprije bacio u tamnicu, i napokon, kada nije hotio o uskrsu iz ruke arijanskoga biskupa primiti svete pričesti, dao ga pogubiti.

Sv. Leandar istjeran iz domovine ode u Carigrad, gdje se upoznao s potonjim papom Grego-

rijem Velikim, koji je tada bio papinski poslanik kod Grčkoga cara. Po nagovaranju Gregorijevu napisa Leandar više spisa, u kojima pobija krivi nauk Arijev. Megjutim dogodi se na grobu sv. Hermenegilda mnogo čudésâ i Leovigilda stade duša peći, što je sina pogubio zato, što je u najsvetijoj stvari slijedio svoje uvjerenje, pa pozove Leandra natrag, i preda mu drugoga sina svoga Rekareda na othranjivanje. Pod rukom Leandrovom izagje Rekared tako vatren katolik, da se je s krivovjercima upuštao u javne prepirke, no sa svim tim kad je po smrti očevoj postao sâm kralj Gotskoga naroda, nije hotio nikoga natjerivati na vjeru katoličku, nego je želio, da mu podanici po uvjerenju prihvate istinu. Sv. Leandar produžio je tada bez svake smetnje svoj apostolski rad, da obrati Gote, i doživio skorim neiskazanu radost, da je vidio cijeli Gotski narod povraćen u pravu crkvu Hristovu.

Godine 590. dobi sv. Leandar glas iz Rima, da mu je znanac iz Carigrada Gregorije postao Rimski papa. Leandar čestita prijatelju i javi radosnu vijest, da se sav Gotski narod obratio od krivovjerstva Arijeva. Gregorije primi s velikim veseljem poslanicu Leandrovu, posla mu plašt nadbiskupski i posveti spis svoj o knjizi Jobovoj. I kasnije su papa i nadbiskup megju sobom dopisivali; jedan i drugi je mnogo trpio od úlôgâ, pa kad se jedan put Leandar papi potužio na bolest, otpisa mu Gregorije: „Šta ćemo u bolima našim drugo raditi nego sjećati se grijèhâ naših i hvaliti Boga svemogućega; jer nas boli tjelesne čiste od onoga, što smo tijelom sagriješili. Treba nam se dakle samo brinuti, da s ove muke, koju trpimo, ne prijegjemo na veću muku.“ Još one iste godine sazvao je sv. Leandar sinodu (crkvenu skupštinu), da megju svećenstvo povrati red, gdje je bio poremećen, i da vjernima poda nove hrane. I u glasovitoj trećoj sinodi u Toledu bio je on nazočan.

Od starosti i bolesti na tijelu satrven no na duhu jošte krepak preseli se sv. Leandar kao osamdesetogodišnji starac u vječnost, da primi plaću, koju je Gospodin pripravio vjernim slugama svojim.

* * *

Čestiti roditelji Severijan i Teodora držali su, da će djeci najbolje našljedstvo ostaviti, ako ih kršćanski odgoje. Leandra, Fulgentija i Florentinu sami su odgajali, a po njihovoj smrti prihvatili se odgajanja malenoga brata Isidora Leandar i Florentina.

Čovjek ima istina slobodnu volju te se može i dobro odgojeni iskvariti, kao što nasuprot zlo odgojeni nije prinugjen baš opak život živjeti; sa svim tim ljudi su s veće strane onakvi, kako su bili odgojeni. Pače možemo reći, da će mnogi čovjek dobrotu lakše usaditi na djeci svojoj nego na samom sebi; jer je lakše mladu dušu djetinju zasaditi svakim dobrom nego li isisanu, suhu i okorjelu dušu starijega čovjeka. Kako mladu dušu iz malena navrneš na dobro ili zlo, onako će većinom i ostati, kao drvo što raste i ostaje krivo ili ispravno, kako si ga isprva navrnuo. Zato je roditeljima i svim odgojiteljima sveta dužnost djecu kršćanskom odgojom i dobrim naukom pripravljati na pošteno življenje. Djecu kršćanski odgajati neizmjerno puno više vrijedi nego li sabirati im blago a dušu njihovu zapuštati. Roditeljima, koji se sta-

raju djecu opskrbiti kršćanskim duhom i potrebnim naucima, obična je plaća radost i slava na ovome svijetu i veselo pouzdanje, da će se jednoć s njima u vječnom blaženstvu opet sastati. To smo vidjeli i u životu današnjega svetitelja Leandra i braće njegove, kojima su skrbni roditelji ostavili mnogo imutka no još više duha kršćanskoga. Po kršćanskoj odgoji izagje sv. Leandar bogodušan redovnik, velik biskup, revnostan širitelj prave vjere Isusove, mukotrpan u progonstvu i bolesti, blažen u samrtnome času.

Pomolimo se.

Bože, koji si arijansku pakost naukom svetoga ispovjednika i biskupa tvojega Leandra iz Španjolske otjerao, daj puku svojemu, da se njegovim zaslugama i molitvama od svake ljage zàblûdâ i opàčînâ vazda prost učuva. Po Hristu Gospodinu našemu Amen.

28. dan veljače.

Bezimeni Sveci.

Najstrašnija je od svih ljudskih bolèstî kuga. Ona se počinje obično s tim, da se čovjeku mozak zavrti; oči mu se i lice iskrive, jezika, koji kadšto kao vapno pobijeli, ne može više pravo micati (gibati), ter tepa kao da je pijan, i teturajući malko, sruši se na tle a da ne pruži ni rùkû naprijed. Onda stane bolesnik bljuvati nekakvu zelenu tiječ. Boli koje postaju u glavi i u različitim stranama tijela, peku tako ljuto, kao da je u njima živo ugljevlje; zato gdjekoji od velike muke gotovo pobjesni. Po tijelu se izaspu crvene, modre i crne pjege, koje su gotovo svagda znak

smrti. No osobiti biljezi kuge jesu bolni mozulji (micine), što izrastu pod pazuhima, pod stegnima, pod koljenima i za ušima; takovi mozulji budu olovasti ili crni. Kuga usmrti čovjeka za nekolika dana ili ure; pače gdjekoji se odmah sruši mrtav na tle, čim se okuži. Pa ova se strahotinja od bolesti priljepljuje, to jest onaj koji se dotakne okuženika živa ili mrtva ili odijela njegova ili koje god okužene stvari, dobi i sâm kugu.

Ovakova morija (kuga) strašno je morila ljude u Rimskom carstvu za cara Galliena, koji je vladao od godine 260. do 268. U samom gradu Rimu umrlo je u jedan dan pet tisuća ljudi od kuge. Ali najstrahovitiji je pomor bio u Misiru u gradu Aleksandriji. Tada je u tom gradu bio biskup sv. Dionisije, onaj isti koji je opisao smrt sv. Apolonije i drugih mučenika ubijenih od pobunjene svjetine Aleksandrijske za cara Filipa Arapina.

Sv. Dionisije napisao je o uskrsu pastirsku (biskupsku) poslanicu, u kojoj megju ostalim ovo čitamo: „Drugim se ljudima ovo vrijeme počem ne čini vrijeme svečano, jer tužaljka i lelek jekće sa svih strana po ulicama, a u kućama je plač i žalost radi množine onih što umiru. Jer kao što se pripovijeda za nekadašnje prvence u zemlji Misirskoj, tako je i sada svigdje velika vika. Jer nije kuće, kao što stoji pisano, u kojoj nije mrtvaca. Prvo su oni sámi svojima rukama poubijali najveći i najbolji dijel naroda progoneći svece (kršćane); drugi dijel ugrabile su domaće bune, a dijel, koji je ostao, sada kužna bolest mori. Ali mi ni u progonstvima, kad su nas ubijali, nijesmo prestajali svetkovati svetkovine, niti se može i kada spriječiti svetkovanje nama, kojima se zapovijeda, da se

radujemo, što stradamo (Petr. I. 4, 13) . . . Po tom dogje ova strašna kužna bolest; ali je njima mnogo strašnija i groznija, kojih ne podiže ni ufanje u budućnost. A nama je sve ovo kao vjedžbanje u kreposti i kušanje vjere . . . Većina od naše braće tolikim su se žarom ljubavi i bratske dobrote rasplamtjeli, da ne štedeći nimalo svojega života bez svake su brige okuženike marljivo polazili, dvorili ih pomnjivo, iz ljubavi k Hristu liječili, s njima skupa umirali, budući dragovoljno okuženi od drugih. I mnogi, dok druge bolesne njeguju i njima zdravlje povraćaju, uzimajući s drugih na sebe smrt sami gube život; i riječ onu, što se tek govori i što kao da dolikuje samo istinitoj dobroti, da naime svaki umire za prijatelje svoje, oni su doista ispunili. Od braće dakle oni, koji su bili jamačno najčestitiji, na taj su način umrli; od njih su bili gdjekoji svećenici, drugi gjakoni, neki iz naroda radi kreposti mnogo poštovani; pa ova vrsta smrti, na koju ih je navela velika pobožnost i čvrsta vjera, nije čini se manje slavna od smrti mučeničke. Oni se nijesu ustručavali tjelesa braće rukama obuhvatati, u naručje sebi metati, oči im zaklapati, usta zatvorati, trupla na plećima nositi, pristojno kititi, uz njih stajati, prijateljski grliti, čisto umivati i u mrtvački plašt umatati; i ovima, kad su umrli, opet su drugi isto tako činili. Nasuprot pogani su ostavljali svoje, čim bi se razboljeli: roditelje, djecu, muže, žene; čim bi roditelji spazili, da su djeci počela tjelesa drhtati, odmah bi ih iz kuće na ulicu bacili polužive, i onako nesahranjene mrtvace ostavili; pa tako su podvostručili silu smrti, kojoj su hotjeli izmaknuti, jer se sa bjesnoćom kuge pridružio smrad od neukopanih mrtaca.“

* * *

U Rimskoj mučeničkoj knjizi slavi se na današnji dan spomen onih kršćanskih vitezova, o kojima govori sv. Dionisije u uskrsnoj poslanici. Imèna im se ne spominju u knjigama ovoga svijeta, ali su za cijelo zapisana u knjizi životnoj na nebesima. Slave se kao mučenici, jer je Bogu doista toliko milo, kad tko prinese život svoj iz ljubavi k ljudima, koliko mu je drago, kad tko umre, da prizna vjeru ili da sačuva čistoću. Ovi Bezimeni Sveti Mučenici čut će u dan sudni riječi Hristove (Mat. 25, 34. 36. 40): „Hodite blagoslovenі Oca mojega; primite kraljevstvo, koje vam je pripravljeno od postanka svijeta . . . Jer bolestan bijah, i obigjoste me . . . Kad učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste.“

Ti si, dragi kršćanine, već više puta čuo, da nam se zapovijeda: bolesnike obilaziti (pohagjati). Činiš li više puti ovo djelo tjelesne milosrdnosti? Ti možeš to činiti bez one velike pogibli, u koju su dolazili Bezimeni Sveci Aleksandrijski njegujući okuženike. Može biti da imaš baš u ovaj par, kad ovo čitaš, bolesna susjeda, kojega još nijesi obišao. Bolesnik puno više trpi, nego što i misle zdravi ljudi. Trpjeti mu je ne samo na tijelu svakojake boli, nego mu više puta i dušu muče muke svakake. A ti bi mu mogao pomoći različitim načinom. Na primjer, može biti da je bolesnik mnogo sâm, pa kako je naučen na rad, strašno mu dosagjuje samoćovanje; posjetom mogao bi ga malko zabaviti i razveseliti. Bolesnik bi trebao svagda imati ne-

koga uza se, ali ukućanima njegovim ići je za poslom; ne bi li ih ti koji put odmijenio? Bolesnik je ručnim djelom privregjivao žitak sebi, ženi i djeci, sad ne može raditi a troši na liječnika i lijekove, trebalo bi mu bolje hrane, da se oporavi; ti bi mu mogao pomoći; hoćeš li? Kad se tko razboli, isprva se većinom za nj brinu ukućani, ali kad bolest potraje, dodija im bolesnik, ne mare puno za nj, mrmljaju, pače kadšto ga i vrijegjaju nemilim pogledom, osornom besjedom ili neuljudnim postupkom; ako li takova jadnika pohodiš, doći ćeš mu kao angjel s neba, i mnogo mu pomoći, i bit ćeš njegov branič i jedini tješilac na ovome svijetu.

No pri obilaženju bolesnika glavna je ipak ova, koju ćemo sada kazati. Bog hoće vazda, kad čovjeku pošlje bolest, da mu dobročinstvo učini: grešnik neka se obrati, mlitav kršćanin neka se navede na veću trudbu, dobar neka se vjedžba u trpljivosti i još većma odbije od svijeta. No bolest sáma sobom ne će to učiniti; treba tudijer obično tugjega napućivanja. Može se dogoditi, da bolesnik svejednako samo na boli i muke svoje misli, a na vjeru i zakon još i manje nego otprije. Kad sunce žeže na njivu a nema joj ni otkle vlage, ne će na njoj ništa rasti, pače još će izgorjeti i ono malo zeleni, što je ima na njoj; a kad uz sunčanu žegu ima njiva vode, sve će na njoj rasti i roditi, da je milina gledati. Tako će i bolest čovjeka iznutra isisati i osušiti, ako mu nitko ne podava vode vjerske utjehe; ako se pak tko pred bolesnikom Bogu moli i čita mu ili govori o riječi Božjoj, tada će bolest i riječ Božja zajedno učiniti, da se u duši bolesnikovoj rodi lijep i obilat rod. To čini

i ti, kršćanine dragi, kad pohodiš bolesnika: govori mu o dragom Bogu, o nebu, o besmrtnoj duši, o vječnosti, čitaj mu iz pobožnih knjiga, nagovaraj ga, da prima češće svete sakramente, pomaži mu, da se k tomu dostojno pripravi. Onda se nadaj, da ćeš u dan sudni iz usta božanskoga našega Spasitelja čuti one utješljive riječi, koje smo već gore kazali. A čuj na posljetku i one strašne riječi, što će Isus reći onima, koji bolesnîkâ ne obilaze (Mat. 25, 41. 43): „Idite od mene prokleti u oganj vječni pripravljeni gjavolu i angjelima njegovim . . . Jer bijah bolestan, i ne obigjoste me.“

Pomolimo se.

Užezi, Gospodine, u srcima našim oganj ljubavi tvoje, da tebe radi tebe sámoga nada sve i bližnjega svojega radi tebe kao same sebe ljubeći k tebi doći zaslužimo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

*

ŽIVOTI
SVETACA I SVETICA BOŽJIH.

NAPISAO

DR. FRANCISKO IVEKOVIĆ,

KANONIK.

MJESEC OŽUJAK.

DRUGO IZDANJE.

S DOPUŠTENJEM DUHOVNE OBLASTI NADBISKUPIJE ZAGREBAČKE.

ZAGREB.
NA SVIJET IZDALA KNJIŽARA DIONIČKE TISKARE.
1892.

DIONIČKA TISKARA U ZAGREBU.

PREGLED.

Strana

Ožujak.

1. Sveti Albin 341
2. Blažena Agneta 346
3. Sveta Kunegunda 354
4. Sveti Kazimir 360
5. Svete Perpetua i Felicitata 365
6. Sveti Fridolin 369
7. Sveti Toma Akvinski 375
8. Sveti Ivan od Boga 381
9. Sveta Franciska Rimska 390
10. Svetih Četrdeset mučenika 397
11. Sveti Eulogije 402
12. Sveti Gregorije Veliki 407
13. Sveti Nićefor 415
14. Sveta Matilda 420
15. Sveti Zaharija 427
16. Sveti Hilarije i drugari mučenici 432
17. Sveti Josip Arimatejski 438
18. Sveti Ćirilo Jerosolimski 443
19. Sveti Josip zaručnik blažene Djeve Marije 447
20. Sveti Kutberto 455
21. Sveti Benedikto 462
22. Blaženi Nikola von der Flüe 467
23. Sveti Liberat i drugari mučenici 477

		Strana
24.	Sveta Katarina Švedska	480
25.	Blagovijest iliti navieštenje preblaženoj Djevi Mariji	486
26.	Sveti Kastul	489
27.	Sveti Ruperto	494
28.	Sveti Guntram	500
29.	Sveti Jona i Barahisije	505
30.	Sveti Ivan Ljestvičnik	513
31.	Sveti Akacije	517

MJESEC OŽUJAK.

(MARTIUS.)

---

1. dan ožujka.

Sveti Albin.

Rimskoj mučeničkoj knjizi slavi se danas spomen 281 svetaca, od kojih ima 278 mučenika a 3 ispovjednika. Od svih ovih ugodnika Božjih u nas je slabo koji poznat; samo se u gdjekojim okolinama našim katkada čuje ime Albin. Zato smo za današnji dan od svijeh ovoga sveca izabrali, da mu opišemo život.

Albin rodi se godine 469. u sadašnjoj Francuskoj u gradu Vannesu. Iz malena priviče se nositi jaram Gospodnji, pa mu po tom postade lako breme. Poznavši brzo kako je sve na ovome svijetu ništavo, uprije oči u vječnost, i koliko god je ljubio oca i majku, iz veće ljubavi k Hristu ostavi kuću roditeljsku i otide u samoću monastirsku, da sav život svoj posveti jedino službi Božjoj. Neprestanim na-

stojanjem i vjedžbanjem toliko obuzda izvanja osjetila, naročito oči i uši, i toliko sabra pamet, da je kod svih poslova u monastiru i izvan njega, moleći se vazda, bio sve jednako s Bogom i u Boga. I mi smo svagda u Boga i Bog je s nama, ako svaki posao činimo iz ljubavi k Bogu.

Braća monastirska, rasvjetljivana svjetlom dobrih djela Albinovih, izabraše njega po smrti opata svojega glavom zadruzi redovničkoj. Bilo mu je tada istom trideset pet godina. Cijelih dvadeset pet godina vodio je zadrugu više primjerom nego naukom i opomenom; jer lijepa riječ mnogo vrijedi ali lijepo djelo mnogo više. Krepost je i mudrost opata Albina rodila krasan rod: redom i čistoćom, dostojnim vladanjem i ljubežljivim i poniznim postupanjem natkrilili su redovnici u njegovu monastiru premnoge druge.

Ime se Albinovo izmegju uskih zidova monastirskih pronese u daleke krajeve, pa kad je biskup u Angersu umro, na njegovo mjesto izabra narod jednoglasice Albina, i silom ga posadi na biskupsku stolicu. Sad je ljubav njegova dobila šire polje za rad, i jest mnogo uradila: bio je dobar pastir i pravi otac svima svojim vjernima. Kad treba siromahu pomoći, evo obilate ruke Albinove; kad teška bolest koga pritisne na krevet, evo Albina s balsamom svete i utješljive besjede; kad se nevoljan čovjek goni i zatire, evo mu od Albina obrane: bio je svima sve, kao sv. Pavao apostol (Kor. I. 9, 22), da spase sve. I kad naravnim načinom nije mogao pomoći jadniku, Bog mu dade dar, te je pomogao načinom svrhunaravnim. Tako dogje jednom biskupu Albinu u susret žena po imenu Grata, kojoj bješe usahla ruka. Biskup smilovavši se na

nevoljnicu prekriži joj ruku znamenjem sv. križa, i odmah se po ruci razli toplina životna. Sjutradan dočeka opet žena biskupa, da je prekriži, i kad to učini biskup, poče joj žilami teći krv; a treći dan, čim biskup treći put prekriži zamrlu ruku, postade ruka gipka, i žena se njom prekriži u ime Hristovo.

Ali ljubav Albinova k bližnjemu nije bila slabost, kao što žalibože često bude: sâm se je držao čvrsto zakona crkvenih, pa je i od drugih i od svèćenîkâ i od svjetovnjákâ oštro zahtijevao, da ih zdušno izvršuju. Već je u starom zavjetu bila zabranjena ženidba u bližnjoj rodbini; i u pogana Rimljana bilo je to zabranjeno. Crkva je katolička takogjer vjernima svojim zabranila, da se žene u rodu do četvrtoga koljena. To je ona zabranila, jedno, da se učuva svetost obiteljskoga života, jer kad bi moguća bila ženidba megju bližnjim srodnicima, njihovo svagdašnje pouzdano druženje davalo bi priliku nečistu življenju, odakle bi dakako nastala velika pokvarenost tjelesna i duševna; drugo, što se znade, da djeca bližnjih srodnika često okržljave; a treće, da se ljubav i prijateljstvo raširi na više porodica. Sa svim tim zabranu ovu crkvenu često kuša prevrnuti slijepa ljubav ili škrtost ljudi, koji bi hotjeli, da im se blago ženidbom ili udajom tobože ne razaspe. Tako se dogagjalo i u vrijeme sv. Albina: svijet nije mario za crkvenu zabranu, pa su se ženili i udavali i u rodbinstvu i svaštvu, u kojem se ne bi bili smjeli, osobito su to radili velikaši. Na ovu zlu porabu ustade sv. Albin svom snagom svojom: udari oružjem zakona na takve ženidbe ne gledeći, je li se protiv zakona oženio velikaš ili ubogac, opominja jednako velike i male,

šiba i visoke i niske, pa kad bi tko prkosio, izbrisa ga iz crkvene općine, ne plašeći se ni moći vladalačke ni sile velikaške. Zakon mu je bio pravilo, pa uzdajući se u pomoć Božju nije se bojao ljudskoga prkosa i otpora. Trudbom Albinovom potaknuti skupljali su se istina biskupi u sinode (crkvene skupštine), da vijećaju, šta će suprot zloj porabi srodničkih ženidaba? No nijesu ništa učinili, jer se većina bojala, da će uvrijediti veliku gospodu, razdražiti silne velikaše i razjariti žene, i govorili su: a šta ćemo? zlo se već duboko ukorijenilo, ako ga stanemo iskorjenjivati, zlo će biti još göre, svijet i tako nema vjere, i tako dalje; pa je ostalo sve kako i bilo. Ali sv. Albin ne mirova: pogje mu napokon za rukom godine 538. skupiti u Orleansu sinodu od najuglednijih i najpobožnijih biskupa iz svih pokrajina, i ovi izdadoše oštre naredbe suprot srodničkim ženidbama te povratiše zakonu silu i svetost. Po tom je sv. Albin još jedanaest godina živio i radio; kad je bio već u velikoj starosti, sile su mu tjelesne ginule, no volja mu je bila jaka sve do zadnjega trenutka. Glas o svetosti Albinovoj raznesao se brzo svakuda; i još sada ima u Francuskoj mnogo crkava i mjesta, koja se po ovom svecu zovu St. Aubin.

* * *

Napomenuli smo gore Rimsku mučeničku knjigu; već smo je i otprije koji put napomenuli, i još ćemo je kadšto spomenuti. Da vidimo dakle, šta je u opće mučenička knjiga i na pose Rimska mučenička knjiga.

Tri četiri stotine godina poslije rogjenja Hristova pogani su kršćane radi vjere njihove gonili i mnoge mučili i ubijali. Kršćanin, koji bude radi vjere svoje mučen i ubijen, zove se mučenik. U ono su se doba biskupi brinuli, da se dogagjaji takvih mučenika vjerno popišu, pa su za tu stvar imenovali i posebne bilježnike. Kadšto su biskupi dali iz sudskih spisa prepisati, što je ondje bilo pobilježeno o zgodama mučeničkim. Biskupi bi po tom pomnjivo pregledali popisane dogagjaje, pa kad bi se uvjerili, da taj i taj mučenik nije ni zbog čega drugoga poginuo nego samo zbog vjere i kreposti svoje, onda bi dali one dogadjaje u crkvama čitati i imèna svetih mučenika kod službe Božje javno spominjati. Tim što se je ime kojega mučenika kod službe Božje javno čitalo, bješe on proglašen svetac. A svaki biskup mogao je u svojoj biskupiji imèna svetih mučenika ovako predložiti za javno štovanje. Biskupi bi jedan drugomu pošiljali povjesti onih mučenika, koji su bili priznani i štovani u njihovim biskupijama, pa tako je štovanje svetih mučenika postalo pomalo općenito, i od popisa onolikih mučenika narasle su čitave knjige, mučeničke knjige prozvane; u istočnoj crkvi zovu se mjesecoslovi, jer su popisi mϋčenîkâ poregjani po mjesecima. Najglasovitija je mučenička knjiga Rimska (Latinski: martyrologium Romanum), u kojoj su popisani svi sveci priznani i štovani u crkvi katoličkoj. U prvo doba kršćansko zapisivali bi u takve knjige samo imèna svetih mučenika, i zato se i zovu knjige mučeničke i imade u njima popisanih najviše mučenika. Tako od dvjesta osamdeset i jednog svetaca, kojima se spomen svetkuje danas, dvjesta sedamdeset osam njih su mučenici. Istom kasnije počeli su u knjige mučeničke upisivati takogjer imèna onih kršćana, koji nijesu istina smrću posvjedočili vjeru svoju u Hrista Boga, ali

su je ispovijedali (izjavljivali) svetim življenjem, te su zaslužili, da se življenje njihovo popiše za ugled i primjer drugim kršćanima; takvi sveci zovu se sveti ispovjednici. Sv. Hilarije biskup Poitierski (umro godine 368), čije ime spomenusmo na 13. siječnja, i sv. Martin biskup Tourski (umro 11. studenoga godine 397) prvi su kao sveti ispovjednici bili upisani u knjigu mučeničku. Sveti ispovjednici opet su ili takvi, koji su bili biskupi, ili takvi, koji nijesu bili biskupi. Današnji je svečar sv. Albin ispovjednik biskup. — Po tom riječ ispovjednik u nas znači dvoje, prvo: svet čovjek, koji je svetim življenjem izjavljivao (ispovijedao) i potvrgjivao vjeru svoju kršćansku; drugo: svećenik, koji ispovijeda pokornike, sluša ispovijedi njihove.

Pomolimo se.

Daj molimo, svemogući Bože, da nam blaženoga Albina ispovjednika tvojega i biskupa časna svečanost poveća i pobožnost i spasenje. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

2. dan ožujka.

Blažena Agneta.

Na današnji se dan godine 1876. u Češkoj slavila velika crkvena svečanost: Agnetu, blaženom proglašenu, počeli su javno štovati i prizivati.

Agneta rodi se u Pragu dne 20. siječnja godine 1205. od oca: kralja Češkoga Premisla Otakara Prvoga, i majke: kraljice Konstancije, kćeri Ugarskoga i Hrvatskoga kralja Bjele Trećega, i krsti se dne 21. siječnja, na dan sv. Agnete djevice

i mučenice Rimske, po kojoj su joj ime nadjeli. Majka, kraljica Konstancija, žena bogoljubna i podatljiva, vrlo je milovala i s najvećom pomnjom othranjivala kćerku.

Po običaju onoga vremena Agneta bi već poslije treće godine dobi svoje zaručena za Sleškoga kneza Boljeslava, i poslana u Slešku u Trebnički monastir k redovnicama cistercitkama, da se odgoji po običajima tamošnjim, kad jednom uz muža svojega sjedne na prijestol kneževski, da ne bude tugjinka u novoj postojbini. No zaručnik Boljeslav umrije za tri godine, a ona se povrati u Češku, i bi predana dalje na odgajanje redovnicama premonstratkama u Doksanih, gdje se je nad sve druge gojenice istjecala bistrom glavom i čistim bezazlenim srcem. Kad se po dokončanoj odgoji povratila u kraljevske dvorove u Prag, ništa nije popuštala od bogoljubnih djela, poimence od kreposti odricanja i od dijeljenja milostinje.

Po volji roditeljskoj po drugi put zaručena za Henrika sina Njemačkoga cara Friderika Drugoga, ode s pratnjom dvoru Austrijskih vojvoda, da se ondje navikne na življenje dvorsko. Ali ona je već više čeznula za kraljevstvom nebeskim nego li zemaljskim; zato s veseljem dočeka vijest, da je zaručnik carević Henrik odrešuje od zaruka, i povrati se opet kući u Češku.

Megjutim umre Agnetin otac kralj Premisao Otakar, i naslijedi ga sin Većeslav Prvi, koji je po tom kraljevao od 1230. do 1253. U Većeslava prosili su za ruku sestre njegove Agnete: Njemački car Friderik Drugi, koji sada budući udovac htjede oženiti se bivšom zaručnicom sina svojega, i kralj Engleški Henrik Treći. Većeslav nastojaše nagovo-

riti Agnetu, da dade ruku najsilnijemu tadašnjemu vladaocu, caru Frideriku. No ona se već zavjerila vjereniku nebeskomu, pa ne mogavši više odolijevati odlučnoj volji bratovoj, uteče se ka glavi crkve, papi Gregoriju Devetomu, kojemu razloži, kako je Hrista Gospodina izabrala za vjerenika i s toga da nije voljna ruke dati ni jednomu čovjeku. Sveti otac papa pisa zbilja kralju Većeslavu pismo, kojim ga lijepo opominje, neka sestre ne prinugjava na udadbu. Na to kralj javi caru Frideriku, da Agneta želi ostati neudata. Kasniji dogagjaji pokazali su, da je Agneta na veliku sreću svoju zakratila ruku caru Frideriku; ovaj, kao silovit čovjek i tvrdoglav protivnik vjere kršćanske, izlučen bi iz crkve katoličke i zbačen s prijestola carskoga, i umrije u tugjoj zemlji. Kolika žalost za Agnetu, da je bila s takovim čovjekom svezana svezom, koju samo smrt prekida!

To revnosnije prione tada Agneta za život bogoljubni. Marljivo polazi crkve, i više puti na dan sluša sv. misu. Izvana nosi istina odijelo kraljevsko, no pod njim ima na tijelu košulju od struna i pojas od žica. Što oštrija je sa sobom samom, to milokrvnija siromasima i nevoljnicima, kojima obilato dijeli milostinje i pomaže ljubežljivom besjedom i mudrim savjetom. Upravo u to doba utemelji sv. Francisko Serafski muški red, koji se po njemu prozva franciskanski, i kojemu je poglavita namjera bila Gospodina našega Isukrsta našljedovati u potpunom siromaštvu. Pomenuti svetac utemelji i za ženske red sa istom namjenom; ženskoj zadruzi prva glavarica bi sveta Klara, pa se po njoj redovnice toga reda zovu klarise. Agneta sagradi u Pragu za novi red kloštar s prekrasnom crkvom, kamo sv. Klara s dopuštenjem papinskim posla pet redovnica. Po tom sagradi veliku kuću za uboge i bolesnike, bogato je opskrbi, i brigu za siromahe i bolesnike izruči redovnicima, koji su se zvali križari sa crvenom zvijezdom. Napokon blažena Agneta odrekavši se sve slave svjetovne i sjajnosti kraljevske stupi u red klariški, u kloštar, koji je sama sagradila, a s njom stupe ujedno drugih sedam djevica iz najznatnijih kuća Čeških. Po zapovijedi pape Gregorija Devetoga postade Agneta odmah opatica iliti poglavarica kloštru. Ona je megjutim druge sestre redovnice na stazi kreposti držala više sjajnim primjerom svojim, poniznošću i ljubežljivošću nego li oštrim naredbama. Sáma sv. Klara visoko je cijenila Agnetu, kao što svjedoče pisma, koja joj pisa; ista svetica posla joj na spomen križić, pojas, drven pehar i zemljanu zdjelu, što je sve Agneta više cijenila od srebra i zlata.

Pod upravom bl. Agnete kloštar klariški u Pragu lijepo procvjeta; naskoro bijaše u njoj više od sto redovnica. Ali je Agneta držala za svoju to veću dužnost, da drugim sestrama u svoj poniznosti služi. Bojeći se, da joj ne bi nazivanje opatice iliti glavarice u srcu potaklo oholost, naredi, da je drukčije ne zovu nego „starijom sestrom". Bolesnim sestrama sáma bi postelje spremala, i jelo bi kuhala, i rublje siromasima prala i krpila. Visoko cijeneći siromaštvo kloštarsko nije nikako hotjela od brata svojega kralja Većeslava primiti stalnih dohodaka za kloštar, koji se imao izdržavati od samih milostinja. Bog dade te se našlo velikodušnih dobročinaca kloštru; no dogodi se ipak kadšto, da su redovnice sjele za prazan stol;

a takvom zgodom Agneta bi ljubaznim riječima nagovarala sestre, neka hvale Gospodina, što se dostoji kušati revnost njihovu u trpljenju siromaštva. Otuda je postao običaj, da su kloštar blažene Agnete zvali kloštrom ubogih gospogja.

Ljubeći Boga, ljubila je Agneta i bližnjega, ljubila narod i domovinu svoju. Kad su divlji Tatari navalili u Evropu i poplavili Moravsku, posla kralj Većeslav na njih vojvodu Jaroslava. Agneta sa sestrama u kloštru neprestano se Bogu molila, da kršćanima dade pobijediti divlje pogane. I Jaroslav s vojskom svojom ametice potuče nepozvane goste. Poslije toga nova napast dogje narodu Češkomu. Kralj Većeslav stao je zaboravljati dužnosti vladalačke; Agneta ga opominjala no uzalud. Napokon ustane plemstvo na kralja, i sâm njegov sin Premisao Otakar dade se proglasiti kraljem. Gledajući razmiricu megju ocem i sinom i nered u zemlji, nije dotle prestala nagovarati na ljubav i slogu, dok se koje trudbom njezinom koje nagovaranjem pape Inocentija Četvrtoga ne povrati zemlji mir.

Kad je po smrti Većeslavovoj okrunjen kraljem sin njegov Premisao Otakar Drugi, Češka pope se na vrh slave i sile; no sve to ne traja za dugo. Godine 1278. pade kralj Premisao Otakar Drugi kao junak u boju na polju Moravskom, a onda nastadoše crni dani po narod Češki. Sin poginuloga kralja Većeslav bio još dijete, pa su tugjinci Nijemci po dragoj volji žarili i palili po Češkoj. Po tom dogje u zemlju strašan glad i pomor, kakova nije bilo od pamtivijeka. Sve ove nevolje teško su ranile žalostivo srce Agnetino. Na pošljetku godine 1282. pohodi je Bog teškom bolešću, kojoj tijelo njezino starošću i vazdašnjim postom oslabljeno nije više moglo odoljeti. Agneta nije se bojala časa samrtnoga, pače je s pouzdanjem čekala onoga trenutka, kad će se za uvijek ujediniti sa nebeskim vjerenikom svojim Isusom. Pošlje po ispovjednika, roneći suze žali na grijehe u svojem vijeku učinjene, skrušeno ih ispovjedi, i po tom s prevelikom pobožnošću primi sveti oltarski sakramenat i pošljednje pomazanje. Sestre redovnice plačući opkole umiruću; jedna od njih po imenu Katarina Chardova bolujući već deset godina od uzme, prosi družice svoje, da je odnesu k Agneti, i kad je donesu, moli opaticu, neka je blagoslovi, nadajući se od toga zdravlju. Kad se Agneta iz poniznosti ustručavala to učiniti, bolesnica prihvati sáma ruku njezinu i položi na svoje bolesne noge: Katarina ozdravi i hodi kao otprije. Još dade Agneta lijep nauk sestrama, neka nastoje oko života kreposna, ljube siromaštvo i u svemu idu za sv. Franciskom i sv. Klarom, i onda na 2. dan mjeseca ožujka 1282. preda svetu dušu Stvoritelju svojemu u sedamdeset sedmoj godini dobi, od kojih je četrdeset sedam provela u kloštru. Po smrti njenoj Bog obilato blagoslovi zemlju Češku, nestade glada, nestade pomora, a mladi kralj Većeslav Drugi povrativši se u Prag zavlada zemljom i upravlja njom blago, mudro i sretno. Sve ove blagodati pripisiva narod zagovoru blažene Agnete.

Stari ljetopisi pišu, da se je na grobu blažene Agnete zbilo mnogo čudesa, Bog je naime po njezinu zagovoru mnogim bolesnicima povratio zdravlje i ljudima udijelio druge milosti. Češka kraljica Judita, žena kralja Većeslava Drugoga, položi bolesnu kćerku, koju liječnici bjehu već ostavili, na

grob Agnetin, i dijete ozdravi. Kad se kraljici Elisabeti sinčić, potonji car Njemački i kralj Češki Karlo Četvrti, teško razbolio, uteče se majka molitvama blaženoj Agneti, i sinčić se iscijeli. — Tako se počelo po smrti Agnetinoj u narodu Češkom širiti štovanje njezino, i sve se više javljala želja, da najviša oblast u crkvi katoličkoj, sveta Rimska stolica, javno štovanje Agnete kano ti ugodnice Božje dopusti i potvrdi. Želja se ova naroda katoličkoga u Češkoj ispuni: sveti otac papa Pije Deveti vlašću svojom apostolskom potvrdi dne 3. prosinca 1874. štovanje blažene Agnete djevice i dopusti, da se u javnoj službi Božjoj i u časoslovu svećeničkom spomen iste ugodnice Božje slavi svake godine na 2. dan mjeseca ožujka. Dao Bog po zagovoru blažene djevice Agnete, da se u bratskom nam narodu Češkom širi vjera i zakon i svaki blagoslov nebeski i zemaljski!

* * *

U ovoj knjizi opisujemo živote svetaca i svetica Božjih, a megju njima nalazi se kadšto koji blaženik ili blaženica. Tako je u mjesecu siječnju opisana dne 10. blažena Hristijana, dne 13. blažena Juta, dne 28. blažena Margarita; u mjesecu veljači opisan je dne 21. blaženi Pipin; danas pak blažena Agneta. Kakova je razlika megju svetima i blaženima?

Riječi sáme znače gotovo isto, jer tko je svet, on je i blažen, i tko je blažen, on je i svet, i zato i o presvetoj Bogorodici, koja je nad svim angjelima i svecima, kažemo: blažena djevica Marija. No ipak one riječi znamenuju takogjer nešto različno. Kad bi u staro doba koji biskup ostatke pobožna sluge Božjega podigao iz staroga groba, u nov slavniji grob prenesao, i spomen onoga sluge Božjega počeo svetkovati u biskupiji svojoj, kazalo bi se, da je onoga slugu Božjega proglasio blaženim. Ako li su ovo svetkovanje i štovanje blaženoga prihvatile i druge biskupije i naročito sveta apostolska stolica u Rimu, onda se ovakov blaženik držao svecem i spominjao se u mučeničkim knjigama. No po vremenu je samoj Rimskoj stolici pridržano pravo, da ime kojega pokojnika blaženo u Gospodinu preminula zapiše u mučeničku knjigu i za javno ga štovanje predloži. Sada dakle samo papa Rimski proglašuje svete i blažene; pa kad se kaže, da je kojega pokojnika proglasio svetim, to će reći, da ga je zadnjom i najvišom odlukom svoj kolikoj crkvi kao takova predložio i svima katolicima preporučio za štovanje; a kad koga proglasi blaženim, to će reći, da ga kršćani katolici mogu i smiju štovati crkvenim načinom. Proglas da je tko blažen, kao da je priprava k proglasu da je on svet. Kada papa proglasi koga blaženim, onda dopušta štovanje njegovo, a kada koga proglasi svetim, onda preporučuje štovanje. Kada se tko proglasi svetim ili blaženim, sámo se kaže, da ne postane istom onda svet ili blažen u nebu; nego se tim sämo objavi svijetu, da dobro razmotrivši život i smrt njegovu i čudesa, koja su se zbila zbog njega i preko njega, ne možemo više dvoumiti, da se on nalazi u vječnom blaženstvu, i zato da ga možemo kao prijatelja Božjega štovati i u pomoć prizivati, i izvrsne kreposti njegove naš1jedovati.

Pomolimo se.

Bože, koji si udostojio blaženu Agnetu djevicu odbacivanjem slave kraljevske i našljedovanjem tvojega križa podignuti u nebo; dopusti, molimo, da njezinim zagovaranjem i našljedovanjem zaslužimo postati djelnici vječnoga blaženstva. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vijeka. Amen.

3. dan ožujka.

Sveta Kunegunda.

Kunegunda bila je kći Sigefrida grofa Luxemburškoga. Odgojena u strahu Božjem istjecala se iz malena srdačnom bogoljubnošću, istinitom smjernošću i potpunom čistoćom srca. Ove vrline davale su prirogjenoj ljepoti njenoj još veću sjajnost, pa su se mnogim vojvodićima i kneževićima u Njemačkoj otimale oči za njom; Henrik vojvoda Bavarski, kasnije kralj i car Njemački, bio sretan isprositi ruku njenu. Lijepa li zgloba! Jedno je i drugo puno duha Božjega, pa koliko vjerenicu kiti kršćanska čednost, toliko se vjereniku srce zanosi za slavom Božjom i dobrom podložnika svojih. Pripovijedaju pisci života njihova, kako su poslije vjenčanja jedno drugomu obećali, da će svega vijeka svojega živjeti djevičanski, da će biti kao brat i sestra ili kao prijatelj i prijateljica; viša ljubav, misao Bogu posvećena neka ih veže a ne tijelo i krv. I držali su obećanje, neka svijet vidi, što čovjek bogodušan može učiniti s milošću Božjom. Ne spominje se to ovdje ženidbenim drugovima za našljedovanje nego za razmišljanje: kako potpuna čistoća i pored slabosti našega tijela nije nemoguća, kako čovjek s pomoću

Božjom može učiniti i stvar najtežu i najvišu, kako je duh čovječji jak skinuti sve spone zemaljske požude (želje) i vinuti se do visine i slobode, u kojoj je bio prije prvoga grijeha.

Kunegunda vezana ovako s mužem svojim svezom nebeske ljubavi, živjela je s njim u lijepoj slozi i trudila se jednako s njim širiti slavu Božju i pomicati dobro vremenito i vjekovito naroda svojega, zasnovavši novu biskupiju u Bambergu i sagradivši i nakitivši mnoge crkve. Tim se glas o svetosti Kunegundinoj sve više raznosio u puku, kao što svjedoče kojekakve priče, što su se o njoj pripovijedale. Tako su govorili, kad se gradila crkva sv. Stefana u Bambergu, da je milošću svojom velikom u Boga prinudila zle duhove te su kamenje lomili za crkvu. To spomenusmo zato, neka se zna, kako su Kunegundu već vršnjaci njezini držali sveticom čudotvorkom. A koliko je bila štovana toliko i ljubljena: uza svu izvanju sjajnost bila je u srcu ponizna, prema visokim i niskim ljubazna, podložnicima kao majka i sestra dobra. Godine 1014. ode s mužem u Rim, gdje je po tadašnjem običaju zajedno s mužem okrunjena bila carskom krunom.

S ove visine sreće i časti pade vjerna službenica Gospodnja po dopuštenju Božjem u veliku žalost i sramotu. Sveta ljubav i lijepa sloga megju Kunegundom i Henrikom i trudba njihova oko širenja vjere i svega dobra mrska bijaše duhu zlomu, koji nagje orugje, opake ljude, kako će onu svetu svezu megju njima raskinuti. Caru zuknuše pakosnici, da su vidjeli mlada čovjeka gdje u jutru rano izlazi iz ložnice caričine. Čini se, da se u samom bogoljubnom srcu carevu zalegla sumnja;

a carica dozna za to. U ono pak doba držali su se sudovi nazvani Božji. Kad bi naime tko god bio obijegjen (okrivljen) s velika prijestupa, a ne bi se moglo običnim načinom doći do istine, onda bi iskali od Boga, neka on vidljivo pokaže, šta je i kako je. Tako bi na primjer obijegjeni išao bos po dvanaest usjalih lemeša (raonika), pa ako bi mu se noge ožegle, bio bi kriv, ako li se ne bi opekao, to se držalo za svjedočanstvo Božje, da je nevin (prav). No taj zahtjev, da Bog čudo tvori, bijaše grešan, pa zato bjehu kasnije takvi sudovi Božji zabranjeni crkvenim zakonima.

Carica znajući da je nevina a da bi ona razglašena sumnja mogla biti ljudima dobromisaonim na veliku žalost i smutnju, a lakomisaonima na zao primjer, izjavi, da je pripravna poći na sud Božji. Svrhunaravnom pomoću Božjom prijedje bosa preko usjala željeza, a da nije nimalo boli osjećala ili se ožegla; tim se je nevinost njezina dokazala pred svim svijetom. Car pade ničice pred nju i moli za oproštenje, što joj je sumnjom učinio krivo. Kunegunda oprosti mu odmah veselim licem i blagom riečju. Na onom mjestu, na kojem je ona stupala po usjalim lemešima, sazidana je kasnije kapelica, i kažu, da su u lijesu sv. Henrika u crkvi Bamberškoj još sada dva od onih lemeša, po kojima je sv. Kunegunda bosa išla bez ozljede.

Historija pripovijeda mnoga dobra djela, što je učinio car sv. Henrik, a većinom dodaje, da ga je na to nagovorila sv. Kunegunda; no ona je i sáma od svoje imovine učinila mnoge zadužbine.

Kad je car Henrik bio na umoru, reče rogjacima i velikašima, koji su bili do njega: „Ovu koju mi dovedoste vi, pače Hrist, istomu Hristu Gospodinu našemu i vama vraćam evo kao djevicu čistu“. Obudovjela Kunegunda preda sve znake carske našljedniku i posveti se sasvim molitvi. Ima još jedno pismo, što je pisala monastiru Kauffungenskomu, koji bješe ona sazidala i kojemu je poslala dragocjenih darova. U pismu kaže se: „Pošiljem vam malen darak za okrepu tijela, da neprestanom hranom molitve kriјepite carevu dušu; jer jednodušne i neprestane molitve tolikih pravednih mogu u Boga mnogo koristiti, kao što svjedoči Jakob: neprestana molitva pravednikova može mnogo“.

Provedavši cijelu godinu u neprekidnim bogoljubnim djelima, dade godišnjicu za pokojnoga muža svečano služiti u crkvi onoga monastira, o kojem je upravo bio govor. Kad se pročita evangjelje, Kunegunda snimi javno carski nakit sa sebe, redovničko ruho (odijelo) što je ona sama sašila, preda svećeniku, da ga blagoslovi, dade kosu (vlase) sebi ostrići i učini evangjeoske zavjete. U onom monastiru ostade po tom sve do blažene smrti svoje. Bijaše ogledalo svih kreposti i dobrih djela; nevina i čedna bješe drugima majka i službenica ujedno. Prva prispje svagda k molitvi i k djelu. Umjela je prekrasno vesti zlatom i dragim kamenjem, i marljivo je vezla, da nakiti crkve i oltare. I u ozbiljnosti bješe ona ljubazna i u ljubaznosti ozbiljna. Osobito je voljela bolesne pohoditi i njegovati, i potrebne pomagati; u takvim djelima milosrdnosti svima je bila za ugled.

Kad se i njoj približavao samrtni čas, već su u naprijed sve pripravljali, da bude sprovod što sjajniji, kako carici dolikuje. No ona umirući već opazi priprave i reče: „Odijelo to nije moje; odnesite ga; nakit taj tugj je . . . Tijelo moje u po-

sebnom lijesu metnite kraj lijesa brata mojega i gospodara Henrika cara, kojega već vidim gdje me zove". Kao što je željela, tako se i dogodi: tijelo bi joj sahranjeno u Bamberškoj crkvi sv. Petra pokraj sv. Henrika godine 1040.

* * *

Koje o čemu iz života sv. Kunegunde mogli bismo promišljati; no uzmimo na um samo onu žalost i sramotu, koja bješe sveticu snašla, kad se posumnjalo o vjernosti njezinoj. O njoj, onolikoj bogodušnici, posumnjaše, da je učinila grdnu opačinu, pa posumnja i sâm muž njezin, bogobojazni Henrik! A rado se je i o tebi, dragi čitaoče, već koješta zlo posumnjalo; i rado si već i ti koji put o bližnjem svojem zlo mislio i sudio. Ako se u kući koja stvar brzo ne nagje, odmah posumnja gospodarica, da ju je jadna sluškinja uzela; ako čega nestane u dućanu ili kod meštrije, kriv je šegrt (dječko), pa često na puku sumnju dobije još i batina.

Sumnja pak ovakova puno je gòra stvar, nego na prvi mah i pomisliti možeš. Ljuto boli nevina (nedužna), kad dozna, da se je o njemu zlo sumnjalo; a bol je još ljuća, kad sumnjaju o njemu ljudi, koji su drukčije kreposni. Doista je sv. Kunegundu više pekla sumnja njezina muža, nego da bosa stoji na usjalu željezu. Pa ako si ti i toliko savjestan te svoje krive sumnje nikomu i ne kažeš, ti sa svim tim griješiš. Kao što naime možeš u srcu ubijati mrzeći na bližnjega, i kao što možeš u srcu preljubu činiti naslagjujući se bludnim željama, tako je i kriva sumnja potvora na bližnjega u srcu, a jednako je znak neljubavi kao potvora jezikom.

Ne ćeš moći dakako uvijek spriječiti, da ti se u glavi ne rode sumnjive misli; često si u takvim prilikama, da ako si i takve ćudi, da ti lako na pamet padaju zle i crne misli; ali si ti gospodar svojim mislima, pa si dužan držati ih u redu. Ako i ne možeš svagda spriječiti, da te salete zle misli; ali ih možeš iz pameti istjerati, čim ih zapaziš. Kad ti se u srcu sumnja rodi na bližnjega, a ti promisli: ne može li stvar i drukčije biti; koliko puti se je svatko već prevario? Pak se pomoli za čovjeka, na kojega si posumnjao: dao Bog, da nije učinio zla.

Ako li o tebi drugi zlo posumljaju, kako se dogodilo i sv. Kunegundi, posve je naravno, da te to boli i da gledaš opravdati se, to jest dokazati nevinost svoju. Ako se pak ne možeš opravdati ili drugi ne će da vjeruju, ne žalosti se s toga odviše. Tà napokon gdje možeš naći pravu čast i poštenje do u Boga? Bog znade, da si nevin, i još te voli, kada te drže za kriva, a ti si prav: i svanut će onaj dan, u koji će svako djelo doći na vidjelo. Kolika sramota onda za premnoge, koji su se pred svijetom pričinjali bolji nego su u istinu bili! A kolika opet čast i slava svima onima, o kojim se je krivično sumnjalo i koji su bili ozloglašivani, kad na posljetku Bog sâm pred svim svijetom izjavi, da su pravi i nevini!

Pomolimo se.

Bože, koji si blaženoj Kunegundi djevici svojoj udijelio zemaljske stvari prezirati i na vrh nebeskoga carstva hlepiti, dopusti, molimo, da njezinim našljedovanjem, pogazivši svjetske zamame, k radostima vječnim za cijelo doći uzmognemo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

4. dan ožujka.
Sveti Kazimir.

Poljaci su po plemenu nama Hrvatima braća. U njih se je vjera katolička čvrsto ukorijenila kao drvo, kojega ne može slomiti nikakov vihor i koje je rodilo već mnogo dobra roda. Takov dobar rod sa drveta katoličke crkve usagjenoga u Poljskoj i današnji je svečar.

Kazimir rodi se godine 1458. u Krakovu tadašnjem glavnom gradu kraljevine Poljske od oca kralja Kazimira Četvrtoga i majke kraljice Elisabete, kćeri cesara Njemačkoga i kralja Češkoga, Ugarskoga i Hrvatskoga Alberta Drugoga, žene mnogo kreposne i veoma poštovane. Majka mu zarana usadi u srce klicu straha Božjega, a ta klica niče i lijepo napredova pod rukom učitelja i odgojitelja Ivana Dlugoša kanonika Krakovskoga, najznatnijega Poljskoga ljetopisca, čovjeka i bogoljubna i učena. Dlugoš je osim Kazimira poučavao i odgajao i braću njegovu: starijega Vladislava, koji je bio kasnije kralj Češki, Ugarski i Hrvatski, i mlagje Ivana, Alberta, Aleksandra i Sigismunda, koji su po tom bili svi redom kraljevi Poljski. No od sve braće Kazimir je najviše prianjao za učitelja, i najviše istjecao se naukom i čednim vladanjem. Na trudbu Dlugoševu pade jošte rosa nebeske milosti, pa Kazimir izagje već u prvom cvijetu mladosti za čudo ozbiljan i misaon. Dok su se drugi šalili, zabavljali i igrali, on bi kod knjige sjedio ili Bogu se molio ili crkve polazio. Jošte djetetom ustajao bi rano, da bez smetnje može svršiti jutarnje molitve, i kod sv. mise sa tolikim bi se žarom Bogu molio, da je bio nalik na angjela.

Kad je ponarastao, ustajao bi i noću, da se pokloni Gospodinu našemu Isukrstu u presvetom oltarskom otajstvu i da promišlja muku i smrt njegovu; jedan pogled na raspelo ganuo bi ga do suza. Sa jednakom nježnošću ljubio je prečistu djevicu Mariju, koju i ne bi drukčije zvao nego predragom majkom svojom. Njoj na čast spjevao je lijepu Latinsku pjesmu: Omni die dic Mariae, koja se nalazi i u nekim našim molitvenicama prevedena na Hrvatski: Danak svaki Božjoj majki, i t. d. Iz ljubavi k presvetoj Bogorodici zavjetova se Bogu, da će va vijek ostati u djevičanstvu. Sa svojim nedužnim tijelom bio je vrlo oštar: pod odijelom na golu tijelu nosio pokornički pojas, spavao na tvrdu tlu i često postio. Siromahe je pazio kao braću svoju po Hristu; još djetetom skupljao bi ih u pritvoru kraljevske palače i dijelio im svojom rukom milostinju, zato ga prozvaše ocem uboškim. Mnogo se trudio, da se sveta vjera katolička raširi i učvrsti u Poljskoj a zatre razkolništvo. Nikad ne ču nitko iz usta njegovih opasti ili potvore na bližnjega ili puste riječi. Nesretne bi zagovarao u oca. Pogreške služinčadi svoje pokarao bi i kaznio s blagošću i nastojao, da se poprave.

Ovakov čovjek da je sio na prijestol kraljevski, bio bi zaista velika sreća za narode. I zbilja pošto je stariji brat Vladislav postao već kralj Češki, neki Ugarski velikaši nezadovoljni budući kraljem Matijašem, pozvaše Kazimira na Ugarski kraljevski prijestol. Kazimir je dugo oklijevao odazvati se tomu pozivu; samo na zapovijed očevu pogje sa dvadeset tisuća vojske u Ugarsku. Megjutim se kralj Matijaš pomiri sa nezadovoljnim velikašima i skupi vojsku na Kazimira. A on se vrati u Poljsku nimalo tužan

pače hvaleći Bogu, što se oprostio teška tereta. Čeznuo je više za krunom nebeskom nego kraljevskom.

Od onda se Kazimir još više trudio, da se posve odreče svijeta ovoga. Klonio se svake raskošitosti i mekoputnosti, pomnjivo obuzdavao osjetila kao oči i uši, i tijelo krotio još češćim i oštrijim postom; pače kad je bio i bolestan, nije hotio u posni dan da mrsi govoreći, da je iskusio, kako mu posno jelo ne pogoršava bolesti, i kako mu meso ne hasni, ako mu ne koriste drugi lijekovi.

A kako je duša Kazimirova bila Bogu mila, popašti se Bog — kako čitamo u knjizi Mudrosti (4, 11. 14) o pravedniku rano preminulu — popašti se, da ga izvede isred opačina; ote ga, da zloća ne promijeni razuma njegova i da varka ne prevari duše njegove. Svetoga kraljevića u 25. godini dobi njegove pohodi Bog teškom bolešću. Kad nijesu lijekovi ništa koristili, rekoše liječnici, da ima samo jedan način, kako će spasti život: neka odustane od odluke, da živi u djevičanstvu. Nagovarahu ga na to i liječnici i srodnici, no uzalud; on bi im jednako odgovarao, da voli umrijeti nego izgubiti čistoću. Na salijetanje njihovo: kolika nesreća da umre u cvijetu života! otkazivao bi: moj je život, moja sreća, moje zdravlje Hrist Gospodin; i govorio s apostolom Pavlom (Filip. 1, 23): želju imam rastvoriti se i biti sa Hristom. I rastvori se i bi sa Hristom: od bolesti izleže mu se sušica, od koje umrije. Kazimir kaza sâm naprijed čas smrti svoje, i primivši prije pobožno svete sakramente, kad onaj čas prispje, uze u drkćuće ruke još jednom sliku Raspetoga, pa poljubivši je zamrlim već ustima, ispusti čistu dušu. To se dogodi dne 4. ožujka 1484.

u Vilni, gdje bi sahranjen u crkvi sv. Stanislava pod oltarom presvete Bogorodice. Sto dvadeset godina poslije smrti Kazimirove otvoriše mu grob i nagjoše tijelo cjelokupno i na prsima onu pjesmu, koju bješe sastavio na čast majke Božje. Po zagovoru sv. Kazimira Poljaci pobijediše više puti neprijatelje, i mnogi zadobiše raznih milosti od Boga.

* * *

Sveti Kazimir, čiji smo život danas u kratko opisali, bio je kraljevski sin; sv. Kunegunda, o kojoj smo jučer govorili, bila carica; blažena Agneta, koju smo slavili prekjučer, bila takogjer kraljevska kći. Eto, kazat ćeš, svetaca i svetica sve samo iz carskih i kraljevskih kuća; a gdje su siromasi? zar njih nema megju svecima? Ima, dragi kršćanine, i takvih svetaca i svetica u nebu, koji su na ovom svijetu bili ništi i ubogi, pače njih mnogo više nego onakvih, koji su ovdje bili bogati i mogući. No kada Gospodin Bog hoće sjajan primjer sveta življenja svijetu da predoči, onda k tomu izbira ljude, u koje svi drugi oči upiru, a to su vladaoci i mogućnici ovoga svijeta; jer kao što se sunce, mjesec i zvijezde sjaju na svodu nebeskom i odanle prosvjetljuju zemlju našu a zemlja lice svoje k njima okreće, tako mogući, znameniti, slavni ljudi, koji su uz to kreposni, šire na ovom svijetu duhovno svjetlo vjere i dobrih djela i nehotice na sebe navraćaju oči drugih ljudi. Osim toga, što je tko silniji i imućniji na ovome svijetu, to je veće časti dostojan, ako se dragovoljno iz čiste ljubavi k Bogu odreče svih dobara zemaljskih, i ako se i pored mnogih i teških napasti, u koje dolazi takov čovjek, učuva čist od svake ljage. „Blago čovjeku,

koji se nagje bez ljage, i koji ne ode za zlatom, i ne uzda se u novac i blago. Tko je taj, i slavit ćemo ga? jer učini divne stvari u životu svojem. Koji je u tom iskušan, i ostao savršen, onomu će biti slava vječna; on može zgriješiti, a ne zgriješi; učiniti zlo, a ne učini; zato su utvrgjena dobra njegova u Gospodinu, i milostinje njegove pripovijedat će sva općina svetaca"; kaže Duh sveti (u knjizi Crkvenici 31, 8—11). A u svetom evangjelju po Mateju (19, 20—23) čitamo, kad je mladić pitao Isusa: šta mi još treba? „Reče mu Isus: Ako hoćeš savršen da budeš, idi prodaj što imaš i podaj siromasima, i imat ćeš blago na nebu; pa hajde idi za mnom! A kad ču mladić riječ, otide žalostan; jer je imao mnogo dobara. A Isus reče učenicima svojim: Zaisto vam kažem, da je teško bogatomu ući u kraljevstvo nebesko!"

Nije li siromahu, koji je prinugjen odreći se gotovo svega dobra na ovome svijetu, velika olakšica i utjeha, kad vidi, da ima ljudi, koji su se svega toga odrekli bez nužde, posve drage volje, jedino iz ljubavi Božje? Čini i ti barem od nužde krepost!

Pomolimo se.

Bože, koji si usred kraljevskih naslada i svjetskih zamama svetoga Kazimira okrijepio krepošću postojanosti: molimo, da po njegovu zagovoru vjerni tvoji stvari zemaljske preziru i na nebeske vazda teže. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

5. dan ožujka.

Svete Perpetua i Felicitata.

Spomen ovih dviju svetica ne slavi se u crkvi danas nego istom posutra, dne 7. ovoga mjeseca. No buduć da se u današnji dan ne časti ni jedan svetac, koji bi bio u nas poznat ili drukčije vrlo znamenit, i buduć da posutra ne možemo izostaviti sv. Tome Akvinskoga, to ćemo danas opisati žića svetih Perpetue i Felicitate, koje sv. Augustin broji megju najveće svetice i kojima se imèna svaki dan u svakoj misu spominju kao i sv. Agate slavljene dne 5. veljače.

Za Rimskoga cara Septimija Severa, koji je carovao od godine 193. do 211. poslije rogjenja Hristova, imali su kršćani iz početka mir. Ali kad je car otišao na Istok u rat, na Zapadu počeše namjesnici njegovi progoniti kršćane; a upravo grozno progonstvo nastade, kad se sâm car povratio u Rim. On je naime pobijedivši Parćane slavio pobjedu u Rimu svakojakim igrama, kojih su se kršćani klonili, jer su bile većinom ili nesramne ili okrutne. Car Sever misleć da mu kršćani zavide slavu, zamrzi na njih te izda zakon, po kojem se je vjera kršćanska zabranjivala i svatko se imao oštro kazniti, tko god bi za njom pristajao.

U to doba umriješe smrću mučeničkom u gradu Kartagi u Africi svete Perpetua i Felicitata. Perpetua bila od veoma ugledne kuće, žena jošte mlada od dvadeset dvije godine i imala dijete napršče. I Felicitata bila udata a trudna (noseća) već osmi mjesec. Obje bjehu uhvaćene zbog vjere kršćanske. Perpetua imagjaše oca, kojega je veoma pazila, no koji je ostao neznabožac (poganin). Kad on začuje, da mu je kći

uhvaćena, dotrči i stane je prijetnjama odmetati od kršćanstva. Ona mu reče: „Oče, vidiš li ovaj zemljani sud, krčag ili što je?“ I odgovori otac: „Vidim“. Onda ona upita: „Može li se ovaj zemljani sud ili krčag drukčije zvati?“ On će: „Ne može“. „Tako se i ja ne mogu drukčije zvati, nego što jesam, kršćanka“, odreče kći. Onda otac malo ne pobjesni: navali na kćer, da joj oči iskopa, tuče je i gazi nogama; po tom otide sav smućen i ljutit.

Dovedena na sud postojano tvrgjaše s drugim kršćanima, da ne će idolima (lažnim bogovima) da žrtvuje, nego će ostati kršćanka. Tada je odvedoše u smradnu tamnicu. Perpetua je sama opisala muke svoje, pa u tom spisu priznaje, da joj je prvi dan bilo vrlo teško u tamnici zbog zapare (sparine) koja je bila od množine sužanja, zbog zlostavljanja koje je trpjela od vojnika, i zbog brige za svoje čedo. Sa svim tim je utješavala i sebe samu i majku i brata, koji su je došli posjetiti; pa kad je i dijete dobila k sebi u tamnicu, veli, da joj se tamnica prometnula palačom.

Za nekoliko dana kad se pročulo da će sužnji biti preslušani, dogje opet otac Perpetuin i uze je molbama salijetati, da prevjeri vjeru; govoraše joj: „Smiluj se, kćeri, na sijedu moju kosu, smiluj se na oca; ako sam vrijedan, da me zoveš ocem ... ne čini mi tolike sramote od svijeta. Gledaj braću, gledaj majku svoju i tetu, gledaj sina svojega, koji ne će moći živjeti bez tebe. Ne budi tvrdoglava, da nas svih ne ubiješ“. Tako joj je milo govorio, cjelivao ruke, klekao pred nju i roneći suze nazivao je gospodaricom svojom. Boljelo je Perpetuu, što se od svega roda samo on ne veseli muci njezinoj, i tješila ga veleći: „U sudnici dogodit će se, što

bude Bog hotio; jer nijesmo u vlasti svojoj nego u Božjoj“. I ode otac žalostan.

Sjutradan budu sužnji iznova odvučeni u sudnicu; oni pred silnim svijetom pitani, priznaše Hrista. Kad je sudac stao Perpetuu ispitivati, doleti iznenada otac sa sinčićem njezinim na rukama, zgrabi je i prosi: „Smiluj se na sinka!“ I sucu samomu milo bijaše mlade žene, zato je nagovaraše, neka žrtvuje (idolima) za carevo zdravlje. Perpetua odgovori: „Ne ću učiniti“. Pa kad ju je otac hotio silom odvući iz sudnice, sudac ga dade otjerati, i pri tom dobi otac nekoliko udaraca batinom. Perpetua veli, da ju je to tako jako boljelo, kao da je nju samu tko tukao; odatle se vidi, da nije ona od tvrdoglavstva odbijala prošnje očeve nego od vjernosti i ljubavi k Hristu. Tada sudac sve kolike osudi na smrt, i to da ih divlji zvjerovi raskinu; a oni radosni sigjoše u tamnicu. Kad se Perpetua povrnula u tamnicu, pošlje po dijete, ali joj ga otac ne da. Ona kaže, da od onoga časa po volji Božjoj niti je diete željelo sisati, niti su nju sise boljele. Sužnji su žalili, što ne će s njima zajedno muku pretrpjeti i Felicitata, jer po zakonu Rimskom nije se mogla trudna žena prije poroda pogubiti; a i ona je sáma tugovala, što će joj se odgoditi toliko žugjeni čas mučeništva, i što se je bojala, da će kasnije s drugim zločincima a ne s braćom kršćanima prolijevati krv. S toga se tri dana prije muke svi jednoglasno moljahu Bogu, da i Felicitatu s njima zajedno k sebi primi; i zbilja se odmah po molitvi poče ona truditi, akoprem bi bila po naravnom redu imala roditi tek poslije mjesec dana. Kad je kod poragjanja od boli jaukala, kao druge žene kod toga što jauču, reče joj jedan od stražara: „Sada li

jaučeš! A šta ćeš raditi, kad te bace pred zvjerad?“ Felicitata odreče: „Sada ja trpim, što trpim; a ondje bit će drugi u meni, koji će trpjeti za mene; jer ću i ja za njega trpjeti“. Tako porodi žensko dijete, koje nekakva kršćanka odgoji sebi za kćer.

Prispje napokon sedmi dan mjeseca ožujka (godine 203), dan odregjen za gledalište svijetu i angjelima i ljudima: Perpetuu i Felicitatu osudilo, da budu bačene pred divlju kravu, neka ih rogovima raskine.

Dovedoše mučenice nasred amfiteatra . . . divlja krava od hajkáčâ razdražena zaleti se na svete žrtve . . . baci ih na tle i pogazi. Perpetua većma zabrinuta za stid svoj nego li za bol od rânâ skupi po sebi odijelo poderano. Onda ustade i pogje k Felicitati, koja ležaše još na tlima; i pruži joj ruku, da je digne. Premda se svjetina poganska bila privikla najokrutnijim sličnim igrama, ipak joj pogled taj umekša srce, pa zahtje, neka se na žene ne puštaju jošte druga zvjerad, nego neka im se mačem odrube glave. Kad je došao krvnik, svete se mučenice još jednom poljubiše i primiše udarac od mača, ne ganuvši se i ne rekavši ni riječi. Samo Perpetua zavrisnu, kad krvnik prvi put umaši ter je udari po krkači.

* * *

Kad sam čitao živote ovih dviju kršćanskih junakinja, srcem mi se prelijevahu čuvstva one tuge, koja razblažuje, i čuvstva onoga blaženstva, od kojega grudi ne bujaju . . . kao da u crkvi sv. Kralja u Zagrebu u sumrak uza svjetlucanje stotine svjećica slušaš žalobno pjevanje Tužbalica Jeremijnih i uzdisanje melanholičnih orgulja. Svaka riječ od koga god, svaki šapat neugodno bi te dirao u uši.

Pusti čuvstva neka ti se talasaju — talasaju do bregova vječnosti . . .

A ne zaboravi riječî Sina Božjega (Mat. 10, 37. 38): „Koji ljubi oca ili mater većma nego mene, nije mene dostojan. I koji ne uzme križa svojega i ne pogje za mnom, nije mene dostojan“.

Pomolimo se.

Daj nam, molimo, Gospodine Bože naš, svetih mučenica tvojih Perpetue i Felicitate palme neprestanom pobožnošću poštovati, i kojih ne možemo dostojnom pameću svetkovati, da njih poniznim barem službama častimo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

6. dan ožujka.

Sveti Fridolin.

U Irsku, ostrvo (otok) što leži na zapad od Engleške, zarana bješe bačeno sjeme vjere kršćanske; no istom četiri stotine godina po rogjenju Hristovu, ponajviše trudbom sv. Patricija prozvanoga apostola Irskoga, sjeme ono lijepo niče, naraste i rodi obilata roda ne samo za samu Irsku nego i za ostalu Europu, naročito za Francusku i Njemačku. U ove naime zemlje opustošene navalama divljih naroda dolažahu iz Irske vjesnici vjere kršćanske, a s njima prosvjeta i pitomost. Megju takove mironosce pripada i sv. Fridolin.

On se rodio u Irskoj od uglednih roditelja i bio iz malena temeljito poučen u znanostima; no milošću Duha svetoga nadahnut odrekao se svjetovnih posala i stupio u službu Hristovu, da propovijedajuć širi kraljevstvo Božje na zemlji. Pogje dakle po domovini od mjesta do mjesta, da navje-

šćuje riječ Božju te vjeru kršćansku u zemljaka svojih još više oživi, učvrsti i raširi. Trudba njegova i sila govornička, svet život i ugledan rod pribave mu brzo kod svijeh veliku ljubav i štovanje; no upravo s toga zabrine se Fridolin, ne bi li mu se u srce potkrala taština i oholost; osim toga htjede, da sa pet talenata, koje mu dade Bog, dobije ne samo još jedan ili dva talenta nego drugih pet, to jest htjede još više učiniti za slavu Božju. Zato odluči poći u tugje zemlje, imenito takve gdje je bilo još poganstva, da širi ondje kršćanstvo. Veliki imutak svoj podijeli rogjacima, siromasima i sirotama, i ostavi dom i rod i prijatelje, premda su ga svi prosili, neka nikamo ne ide.

Pogje dakle na more i dogje u današnju Francusku. I tu zaputi od mjesta do mjesta kao apostol propovijedajuć svagdje riječ Božju. Tako dogje napokon oko godine 507. do grada Poitiersa ka grobu biskupa i crkvenoga učitelja Hilarija, čije je spise od mladosti rado čitao; no nagje monastir i crkvu sv. biskupa porušenu od nárôdâ, koji su sa istoka i sa sjevera navaljivali na zapad i jug. U okolini gradskoj navješćivao je Fridolin jednako kao i drugdje s prevelikom revnošću i plodom nauk kršćanski; uz to pak postom i molitvom prosio od Gospodina Boga milost, da ostatke sv. Hilarija nagje pod razvalinama i opet sagradi staru crkvu. Po tom pogje u grad k biskupu, koji čuvši o njemu već mnogo dobra, lijepo ga dočeka i povede sa sobom ka Hlodviku kralju Franačkomu; a ovaj mu dragovoljno dopusti, da isprekopa razvaline i na njihovu mjestu opet sagradi crkvu i monastir, pače mu dade i obilate potpore za taj posao. Vrativši se u Poitiers lati se odmah u ime

Božje posla i brzo iskopa ispod razvalina ostatke sv. Hilarija na veliku radost okolnoga naroda, koji po tom Fridolina to radije potpomaga u gragjenju krasne crkve i monastira. Po volji ondješnjega biskupa bude u tom monastiru prvi opat sâm Fridolin. Kad je monastir posve dobro uredio, javi mu se u snu sv. Hilarije i opomenu ga, neka dvjema rogjacima, koji su došli za njim iz Irske, ostavi upravu monastira i crkve i zaputi u Alemanniju (Švapsku, južnozapadnu Njemačku); ondje da ima u rijeci Rheni otok, odakle mu je ostali svoj vijek širiti kraljevstvo Božje.

Posluhne Fridolin i na veliku žalost biskupa, redovníkâ i naroda otide ponesavši sa sobom nešto od ostataka sv. Hilarija. Ne znajući isprva, je li onaj otok na gornjoj ili dolnjoj Rheni, zaputi najprije k rijeci Moseli, koja kod Koblenca utječe u Rhenu. Ondje se dotle bavio, dok su na čast sv. Hilariju sagragjeni bili monastir i crkva. Odanle pogje u Waslen i dalje u Strassburg, i u oba mjesta sagradi crkve na čast istomu sv. Hilariju. Zatim progje Burgundiju i Švajcarsku svigdje propovijedajući i gradeći crkve i monastire na čast istomu svecu. Na pošljetku prispije u okolinu Rhensku, gdje je sada Sickingen, mjesto u velikoj vojvodini Badenskoj. Smotrivši otok u Rheni odmah vidi, da je to onaj otok, na kojem mu je ostali vijek provesti. Otok bješe pust, kamo su ljudi iz okoline Rhenske tjerali marhu na pašu. Fridolin pogje na otok i traži najzgodnije mjesto za crkvu. Kad to opaze okolni ljudi, pomisle, da je Fridolin skitalica i kradljivac, koji hoće da im marhu otjera, pa ne hoteći ni čuti njegova izgovaranja, izlupaju ga i otjeraju. No Fridolin tim nimalo zastrašen vrati

se na otok; ali ga ljudi svaki put onako otjeraju. On pak uvjeren da mu je po volji Božjoj ostati na ostrvu, nije mu bilo drugo do uteći se kralju Teoderiku sinu Hlodvikovu, koji mnogo štujući i pazeći Fridolina pokloni mu ono ostrvo i dade pismo, kojim zabranjuje pod smrtnu kazan dirati u Fridolinovu imovinu. Fridolin s učenicima, koji su pristali za njim, povrati se natrag na otok.

Ali se na otoku, pustu i divljem, nije još moglo nastaniti; zato se Fridolin sa svojima svrati blizu otoka u kuću imućna čovjeka po imena Wachera. Čovjek nije bio kod kuće, a žena navali na Fridolina grdnjama: kako može ljudima u takva skupa vremena dodijavati, kad vidi, da u kući nema ni prostora! Fridolin mirno sluša psovke, u to dogje čovjek, koji ućutka ženu a Fridolina ljubazno dočeka, jer je odmah vidio, da je došljak čestit. Kad je po tom žena rodila kćer, moli Wacher gosta, da kumuje. Na to se žena još većma ražesti, kako joj muž može kumiti čovjeka tugja a siromaha! No što je žena više poznavala Fridolina, njezina se je zlovolja sve većma mijenjala u poštovanje i pouzdanje k njemu, pa ga napokon zamoli, da joj on kćerku odgaja i poučava. Pa ova je kći poslije prva stupila u ženski monastir, koji je Fridolin sagradio na otoku; i roditelji njeni darovali su velik dijel imutka, da Fridolin izvede naume svoje.

Fridolin se naprtio dvojakim poslom: iskrčio šume i šikarje na otoku, da bude za stan ljudima, i gledao rasijati riječ Božju u okolini. Megjutim umrije kralj a protivnici Fridolinovi, koji ga bjehu otprije tjerali, počeše se iznova buniti i otimati se za otok. Da se stvar tobože po pravu riješi, odabraše protivnici suce; no odabrani suci bili su protivnicima zemljaci, s toga se Fridolin slabo uzdao u pravednost njihovu. Ovaj dogagjaj Fridolina veoma rastuži; utječe se zato srdačnom i postojanom molitvom k Bogu, neka mu u toj nevolji pomogne. Otok bio je tako u rijeci Rheni, da mu je voda otjecala gotovo sva s desne strane, a s lijeve, kad nije voda nabujala od okopnjela snijega, moglo se pregaziti do otoka. Sjutradan doći će suci na otok. U večer prije toga pogje Fridolin s drugima u šumu, nasiječe jélâ i spusti u rijeku s one strane, kud je matica tekla, i onda se cijelu noć Bogu moli. Sjutradan nagjoše tijek rijeke promijenjen: rijeka naime okrenula teći lijevom stranom. Protivnici videći to priznaše krivdu svoju i prosiše Fridolina, da se za njih Bogu moli.

Uklonivši tako Fridolin sve smetnje sagradi crkvu i monastir, u koji je primao svećenike, koji bi željeli voditi život bogobojazan i širiti vjeru kršćansku. Fridolin sâm bijaše duša toj zadruzi; najprije nastojaše riječju i djelom i redom u svima uzbuditi sve većma duh prave bogoljubnosti i kreposti, a onda ih pošiljaše navješćivati nauk Hristov. Kako je pak u crkvi i u monastiru Fridolinovu vladala prava pobožnost, to je ne samo mnogo svijeta onamo išlo na proštenje, nego su se mnogi ondje blizu monastira i nastanili; tako je pomalo nastalo mjesto Sickingen, koje još i sada stoji i u kojem se sv. Fridolin još danas visoko štuje. Monastir sv. Fridolina, prvi u Švapskoj, bijaše kao rasadnik, iz kojega se kršćanstvo rasagjivalo po sadašnjoj velikoj vojvodini Badenskoj i kraljevini Würtenberškoj, jer su redovnici iz onoga monastira izlazili kao propovjednici i duhovni pastiri u bližnje i daljne okoline i sijali sjeme kršćanstva.

Sv. Fridolin preminu u velikoj starosti 6. ožujka za kralja Franačkoga Teodeberta, koji je vladao od godine 533. do 548. Godina smrti Fridolinove ne zna se više pouzdano.

* * *

Sv. Fridolin mnogo je putovao, rad šta ga prozvaše Putnikom. Putovi njegovi bili su veoma teški; a zašto se onoliko trudio? Da raširi što više može slavu Božju na svijetu. I doista mnoge okoline, mnogi ljudi imadu njemu zahvaliti, što su našli ono blago sakriveno u polju, o kojem govori Spasitelj (Mat. 13, 44), to jest vjeru kršćansku, pa zato ga još i sada poslije mnogo stotina godina časti sva crkva katolička i štuje mnogo tisuća ljudi. A ti si, kršćanine dragi, vidio iz življenja sv. Fridolina, kako je on to sve postigao: pripravnošću na žrtve, neumornošću, postojanošću i snošenjem svakojakih nevolja. No to valja za svako vrijeme i za svako mjesto: samo se žrtvama, neumornošću i postojašću može učiniti što valjano i dugovito. To vrijedi i za vremenite i svjetovne stvari: hoćeš li da ti domovina bude sretna i u svijetu časna, ili pače da ti bude sretna porodica, i zato treba žrtve i postojanosti. Pa ako i nijesi Bogom zvan na prevelik posao: da budeš misionar iliti vjesnik vjere megju svojima zemljacima ili megju tugjincima; svakako si zvan na veliko djelo: spasti dušu svoju. A i to može se tek žrtvama, neumornošću i postojanošću postići; može se postići — jednom riječju da kaženo — samo krepošću to jest jakošću. Sv. Fridolin krčio je otok od grmlja i šikarja, i ti valja dušu svoju da krčiš od grmlja svjetovnih požuda i običaja; sv. Fridolin nailazio je

kod djela svoga na protivnike, i tvojemu će se djelu protiviti želje tjelesne, opaki ljudi i napasti gjavolje; i ti valja da gradiš crkvu: duša tvoja treba da bude stan, crkva Duha svetoga, nakićena pobožnošću i bogodušnim naporima, da bude Hrist Gospodin rado u njoj nastavao. Nije dakako svakomu isto trpjeti, da bude dobar kršćanin, ali bez napora i bez protivštine ne može nitko krepostan biti. Samo se râdom dobiva vječno spasenje; jer „kraljevstvo nebesko na silu se uzima, i siloviti otimaju ga“, kaže Hrist Gospodin. (Mat. 11, 12).

Pomolimo se.

Zagovor blaženoga Fridolina opata neka nas, prosimo Gospodine, preporučuje: što svojim zaslugama ne možemo, da njegovom zaštitom postignemo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

7. dan ožujka.

Sveti Toma Akvinski.

Koji su učeni, sjat će se kao svjetlost svoda nebeskoga; i koji mnoge naučavaju pravdi, kao zvijezde vazda i do vijeka“, veli prorok Daniel (12, 3). Tako se sjaje na svodu crkve katoličke svetac, čiji spomen danas štujemo.

Toma, sin grofa Landolfa Akvinskoga i grofice Teodore, rodi se godine 1225. u grofovskom dvorcu Rokka-Sekki u Kalabriji u južnoj Italiji. Kad mu je bilo pet godina, dade ga otac na odgajanje i obučavanje benediktinima u monastir, koji je na gori Monte-Kassinu. Mladac prekrasnim umnim darovima Bogom nadaren pod vještom upravom

učenih i vrijednih redovnika toliko napredova, da je već za šest godina dakle u jedanaestoj godini dobi svoje mogao prijeći u visoke škole u Napulju. U tom gradu vladaše tada velika raskalašnost naročito kod gjákâ; zato Toma povukavši se od društva njihova tražaše razgovor kod Boga i u knjigama; osim toga bješe tada u Italiji velik metež i divljaštvo nastalo od vojske, koju su vodili carevi Njemački na Rimske pape. Sve to još većma omrazi mladiću ovaj svijet, te on odluči sasvim predati se službi Božjoj. Kad mu je bilo sedamnaest godina, obuče bez znanja svojih roditelja redovničko odijelo sv. Dominika i zakloni se u Rim. Majka (otac bješe megju to umro) poleti za njim, da ga izvuče iz kloštra, ali ne mogaše razvaliti vrata kloštarskih. Redovnici dominikani, da novaka otmu majčinim napastima, pošlju ga u Pariz; no njegova dva brata, koji su bili u Toskani u carskoj vojski, doznaju za to, dadu ga na putu uloviti i otpraviti u majčin dvorac, u Rokka-Sekku. Majka i dvije sestre nastoje milom i silom odvratiti Tomu od odluke, da bude redovnik; no sve uzalud; on drži da ima potpuno pravo i slobodu odabrati onaj stalež, za koji misli da ima zvanje, u kojem se nada najlakše postići svrhu života svojega. Kad je majka vidjela, da ga nikako ne može odgovoriti od nakane, zatvori ga u kulu, kamo su samo sestre mogle ulaziti dakako s naputkom, da ga odvraćaju od koraka, koji bješe učinio. Ali se protivno dogodi: Toma sestrama tako krasno opisa blaženstvo vjernoga službovanja Božjega, da su se obje istinito k Bogu obratile, i jedna od njih kasnije sáma postala redovnica. U to se povrate oba dva brata Tomina iz vojske. Strašno se ljute, da bi sin grofa Akvinskoga

nosio kukavnu mantiju, da bi prosjačio sebi hranu i hodio ošišane glave kao rob; grde ga, tuku i poderu na njemu redovničko odijelo; no jaki duh Tomin odolijeva svemu tomu. Napokon se braća domisle upravo gjavolskomu načinu, kako će Tomu odmetnuti od svete odluke: dovedu mu lijepu i lukavu grešnicu iz Napulja, ne bi li ga ona zavela s puta pravedničkoga na stazu grešničku. A kad je Toma zapazi, pograbi s ognjišta goruću cjepanicu i otjera besramnu žensku; onda ugljenom načini na duvaru (stijeni) križ i klekne preda nj proseći od Boga pojas vječne čistoće. Moleći se tako Bogu po dugo, iznemogao od prerazličnih osjećaja što su mu se ragjali u srcu, usne. U to sigju dva angjela k spavajućemu mladiću i opašu mu boke pojasom čistoće, kojega ne će moći nikakova napast raskinuti. U snu zaboli ga okò bôkâ, na što se probudi; a po tom po milosti Božjoj ne osjeti u sebi nikad više tjelesne požude.

Toma bio je od prilike dvije godine zatvoren u kuli, kad mu napokon pogje za rukom pobjeći: na užetu spusti se kroz prozor na polje i uteče u Napulj. Od onda rodbina ne hoteći se više suprotiti volji Božjoj prestade napastvovati ga. Toma bi poslan iz Napulja u Rim, a iz Rima u Köln (u Njemačku) u školu glasovitoga dominikana Alberta Velikoga (Albertus Magnus). Toma je predavanja učiteljeva slušao mučeć, ne upuštajući se ni u kakve prepirke nego marljivo samo sabirajući u pameti, što će danas sutra kazivati ustima; radi ove šutljivosti pa valjada i radi toga, što je imao veliku glavu, prozvaše ga drugovi nijemim volom. No jednom kod javne rasprave tako je temeljito i oštroumno odgovarao, da su se svi čudili a sâm Alberto

rekao: „Ovoga zovete nijemim volom; ali će on još tako mukati naukom, da će se čuti po svemu svijetu.“ Svršivši nauke dobi akademijske časti, bude regjen za svećenika i postade učitelj u Parizu, gdje je s prevelikom slavom predavao više nauke i kamo su gjaci grnuli iz sve Europe. Toma je tumačio svete knjige i spise svetih otaca jasno i temeljito, prodirao kroz ljupinu do jezgre, kroz tijelo slova do duha nauka božanstvenoga. K nauku pak pripravljao se uvijek molitvom: strah Božji da bude vrelo, slava Božja svrha mudrosti. Knjigama, koje je pisao, pronese se ime Tomino brzo po svemu kršćanstvu: svi su se divili dubljini i opsežnosti znanja njegova.

Pored sve slave ostade ipak priprost i smjeran kao najprostiji brat redovnik. Jedan put čita Toma za objeda, kao što je običaj u kloštrima, nešto drugima na glas; glavar ga mrmljajuć opomene, da jedne riječi nije dobro izgovorio; Toma je drukčije izgovori i čita dalje. Poslije objeda pitaju ga braća, zašto je to učinio, kad je prvi put dobro čitao? a on odgovori: „Malo je do toga, kako se koja riječ izgovori, ali mnogo stoji do toga, da redovnik bude poslušan.“ Papa Klemente Četvrti vrlo pazeći sv. Tomu nudio mu časti i dohotke, i htio ga povisiti na stolicu nadbiskupsku u Napulju; no on ponizno moli svetoga oca, neka ga pusti u uboštvu i nizini: dobro njegovo i dijel bijaše sâm Bog.

Dok se sv. Toma bavio mnogo o knjizi, nije se uz to gasio u njemu plamen bogoljubnosti, niti je popuštala trudba oko spasenja drugih ljudi. Osobitu je pobožnost osjećao k presvetomu oltarskomu sakramentu. Služba za tijelovo (brašančevo) i lijepe one pjesme, koje se pjevaju na taj praznik (blagdan), djelo su njegove pobožnosti. Svaki dan ako nije bio spriječen slabošću, služio je sv. misu s angjelskim poštovanjem, i još bio kod druge koje mise, a često je i dvorio kod mise drugomu svećeniku. Uz službu učiteljsku svagdje je vršio i službu propovjedničku, samo da što više dúšâ privede Gospodinu. Pravo je čudo, kako je čovjek, kojemu je tijelo veoma oslabilo oštrim pošćenjem, mnogim nespavanjem i čestim bolovanjem, dospijevao pripraviti se i za školu i za proprovijedaonicu i k tomu napisati onoliko besmrtnih knjiga!

Dvadeset je godina sv. Toma bio dika učiteljskoj stolici u Parizu i po gradovima Talijanskim; onda se odreče učiteljstva, da se uzmogne ostali još vijek dati posve na pisanje knjiga. U to vrijeme napisa glavno djelo svoje: skup bogoslovja (summa theologiae), u kojem je gledao zglobiti sve pošljetke svojih i tugjih dotadašnjih iztraživanja u polju bogoslovja i mudroslovja (filosofije). Ovo je djelo još i danas prebogat majdan (ruda) od znanja za bogoslovce i filosofe kršćanske. Kad je jednom Toma pred raspelom klečao moleći se i suze lijući, ču u jedan put sa lika Raspetoga ovaj glas: „Toma, dobro si pisao o meni; koju ćeš dobiti od mene za svoj trud plaću?“ Toma odgovori: „Gospodine, samo tebe!“ Tada je baš pisao treći dijel svoje Summe o muci i uskrsnuću Gospodina našega Isukrsta. Od onda je malo što više pisao. Osjećao je, da će se naskoro rastvoriti i biti sa Hristom, kojega je izabrao za plaću. Pustivši knjigu i pero, pripravljao se na sretnu smrt.

Za godinu 1274. bješe raspisan vasioni (općeniti) crkveni sabor u Lyonu; onamo se sv. Toma, premda već bolestan i slab, dade na put po želji

Rimskoga pape. No došavši do cistercitskoga monastira kod Terracine (u srednjoj Italiji) posve obnemože. Braća monastirska opkole postelju umirućega i glavar hoće po propisu reda da mu čita vjerovanje; no Toma izgovori ga sâm tako razgovijetno i odrešito, kao da jošte sjedi na stolici učiteljskoj. Toma blaženo preminu na 7. ožujka iste godine, ostavivši svim stoljećima bogatu baštinu spisa svojih (ima ih osamnaest debelih knjižetina), i slavu najvećega bogoslovca i najvećega mudroslovca u zapadnoj crkvi. Navršio bješe tek četrdeset devet godina života svojega. Zbog mudrosti, koju je sv. Toma stekao više moljenjem nego učenjem, i zbog angjelske čistoće prozvaše ga učiteljem (doktorom) angjelskim.

* * *

U crkvi, koju je utemeljio Hrist Gospodin, bilo je apostola, evangjelista i mučenika. Apostoli su nauk Isusov živom besjedom navijestili, evangjelisti ga pismom ovjekovječili, a mučenici krvlju svojom zapečatili. Megjutim je Bog već u prvo doba kršćanstva a i kasnije podizao takvih ljudi, koji naučni u svakoj struci ljudskoga znanja navlastito pak u Svetom Pismu i ostavi vjerskoj i puni duha Božjega, riječju su i pismom jedinstvo, čistoću i božanstveni postanak vjere Isusove razlagali, dokazivali i branili, i borili se sa onima, koji su se usudili skrnaviti svetost vjere ili zakona Hristova. Takve ljude, koji su s naučnošću združivali svet život i tvrdu vjernost k vjeri, i koji su se mnogo trudili oko širenja i branjenja prave vjere, sveta crkva zove crkvenim ocima ili svetim ocima. Oni pak od svetih otaca, koji su odvojili od drugih slavom nauka svojega i kojima je spise crkva odo-

brila, zovu se učitelji (doktori) crkveni. Megju Grčkim svetim ocima časte se imenom crkvenih učitelja: sv. Atanasije, sv. Basilije, sv. Gregorije Nazijanški, sv. Gregorije Niški i sv. Ivan Zlatoust; megju Latinskima: sv. Ambrosije, sv. Jeronim, sv. Augustin i sv. Gregorije Veliki; kojima se još pribrajaju: sv. Toma Akvinski i sv. Bonaventura. Bog istina u svako doba podiže ljude, koji imajući učenost i svetost tumače i brane vjeru kršćansku, jer i u tome valja ona Isusova (Mat. 28, 20): „Ja sam s vama u sve dane do svršetka vijeka"; ali da se takvi mogu nazivati svetim ocima ili crkvenim učiteljima, k tomu treba izjava crkve ili glave njezine Rimskoga pape. Sv. Tomu Akvinskoga proglasio je ocem i učiteljem crkvenim papa sv. Pije Peti godine 1567. a nebeskim zaštitnikom svih škola katoličkih papa Leon Trinaesti godine 1881.

Pomolimo se.

Bože, koji crkvu svoju blaženoga Tome ispovjednika svojega divnom učenošću proslavljaš i svetim radom rasplogjuješ, daj nama, molimo, i što je naučavao razumom zgledati, i što je radio našljedovanjem ispuniti. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

8. dan ožujka.

Sveti Ivan od Boga.

Ivan prezimenom Ciudal rodi se u Portugalskoj godine 1495. od neimućnih ali bogobojaznih roditelja. Kad mu je bilo devet godina, svrati se jedan putujući svećenik u kuću roditelja njegovih, da prenoći, i ispripovjedi im čudila o divoti Španjolskoga glavnoga grada Madrida.

I Ivan je slušao pripovijedanje, pa ga zanijela tolika želja vidjeti divote Madridske, da je sjutradan bez znanja roditeljskoga otišao za svećenikom; ali ga ovaj ostavi u Oropesi. Sad kud će i kamo? Srećom ga primi u službu nastojnik ovčarski grofa Oropeškoga. Ivan je isprva nosio jelo ovčarima, kasnije pazio na služinčad i tako omilio gospodaru, da mu je nudio za ženu kćer svoju. No Ivan ljubeći slobodu ne htjede se vezati svezom ženidbenom nego htjede u svijet. Tomu se lijepa zgoda udesi, kad je grof Oropeški u okolišu svom kupio vojsku za kralja Španjolskoga, koji je ratovao s Francuzima. I Ivan se priseže zastavi vojničkoj. Vojnikom izgubi pregjašnju pobožnost, a priviče se gdjekojim vojničkim zlim običajima Pa i drukčije nije bio sretniji u tom staležu. Španjolci su opkoljivali grad Fuenterabiju, gdje je bio i Ivan. Jednom imao je poći u selo, da dobavi živeža sebi i drugovima. Jašio je konja, koji je bio Francuzima otet. Kad konj dogje do mjesta, koje mu bješe poznato, zagrebe, te će s jašiocem onamo, gdje su Francuzi; Ivan ga drži, ali se konj uzvrpolji i tako silno baci sa sebe konjika o kamen, da je po dugo ležao bez svijesti. Osvijestivši se razabere, u kolikoj je bio pogibli, da pane Francuzima u šake. Jedva se pridigne i prizove majku Božju u pomoć, da ga izbavi oda zla. Poslije molitve toliko skupi sile, da se mogao povratiti u logor Španjolski. No ondje ga čeka druga bijeda. Kad se naime oporavio, satnik mu zapovjedi, da pazi na plijen otet Francuzima; ali netko ukrade dragocjenih stvari od plijena, i kako se Ivan nije mogao opravdati, osudilo ga na vješala. Samo na molbu žalostiva časnika poklone mu život, ali ga iz tabora sramotno otjeraju.

Ivan povrati se u Oropesu k pregjašnjemu gospodaru. On ga ljubazno primi i dade mu pregjašnju službu, pače mu opet ponudi kćer za ženu. Onda odluči opet otići. Karlo Peti car Njemački i ujedno kralj Španjolski kupio je vojsku na Turskoga sultana Sulejmana, koji je dopro tija do Beča. Ivan pomisli, i to će biti djelo Bogu drago, ako ide u vojsku na nevjernike. Za ovoga rata čuvao se Ivan od razuzdanosti i pače revnosnije činio djela bogoljubna i pokornička. Poslije rata raspusti se četa, u kojoj je služio Ivan. On pogje u domovinu svoju, u Portugalsku, da posjeti roditelje, o kojima nije već trideset godina ništa čuo. Ali kad dogje kući, nagje sve pusto; čuje, da mu je majka od žalosti umrla za tri nedjelje, pošto je njega nestalo, i otac udovac da je otišao u fratre franciskane i ondje umro. Vijest ova ožalosti ga jako, pa nemajući mira na razvalinama djetinjske sreće svoje, povrati se u Španjolsku i bude kod jedne bogatašice ovčar, jer se pastirovanju privikao iz malena. Dok je Ivan kao ovčar pasao ovce i bio dužan paziti, da ih očuva od grabljivih zvjerova, i gledati, da se što bolje nadadu, dolazilo mu na pamet: ne bi li bilo bolje, da se ovako brine za ljude, za besmrtne duše? Razmišljajuć o tom prosio je Boga dan i noć za milost i tvorio djela pokornička. Napokon odluči poći u Afriku, ne bi li mu se ondje pridesila zgoda, da učini što god dobro za ljude.

U Gibraltaru, odakle će prijeko u Afriku, namjeri se na Portugalskoga plemića, kojega je sa ženom i četirim malim kćerima kralj otjerao iz domovine prijeko u Afriku u grad Ceutu. Ivan stupi

u službu ove obitelji. Obitelj bila u vrlo jadnom stanju: morala ostaviti zavičaj svoj, imovina joj bila većim dijelom oteta, pa nenavikli na vrući vazduh Afrički, razboljeli se svi, i u bolesti potrošili ono malo siromaštva, što im je ostalo. Plemić dogje tako u skrajnju bijedu, a pomoći mu ni otkle do od svojega sluge Ivana. Odvede plemić Ivana nàsâmo, pa mu ispripovjedi nevolju: djeca otprije privikla svemu dobru sad da moraju gladovati; on, Ivan, da može jedini porodicu spasti, ako hoće kao nadničar da radi kod utvrgjivanja Ceute, pa što zasluži, ako dade porodici. To Ivan odmah svesrdno učini, pa što bi na dan zaslužio, predao bi u večer gospodaru. Ovo prekrasno djelo Ivanovo ne ostavi bez plaće Gospodin, koji čašu vode naplaćuje. A Gospodin dvjema načinima naplaćuje dobra djela već na ovome svijetu: manja je plaća, kad Bog za pojedina dobra djela i dobra svojstva i sámim grešnicima daje zdravlje, imutak, i tako dalje; a veća je plaća, kada Bog za dobro djelo dava milost, da može čovjek tvoriti djela još veća i zaslužnija od onoga prvoga. Tako je Bog naplatio Ivanovo dobro djelo u Africi, kao što ćemo dalje čuti.

U to se vrijeme zbio dogagjaj, koji je Ivana jako rascvijelio i smeo. Neki naime od radnika na tvrgjavi odmetnu se od kršćanske vjere i prijegju k islamu (vjeri muhamedovačkoj), megju njima i jedan Ivanov prijatelj. To tako zabuni Ivana, da nije mogao naći mira i malo da nije očajao (zdvojio). Po savjetu ispovjednika svojega vrati se Ivan u Europu u Španjolsku, da daleko od onoga žalosnoga dogagjaja za nj što prije zaboravi. U Gibraltaru je najprije kojegdje služio, dok je nešto pri- štedio, pa onda počeo trgovati svetim slikama, mo-

litvenicama, katehismima, i tako dalje. S torbom na legjima pogje od kuće do kuće i nudi robu; Bog mu blagoslovi posao, pa za malo vremena toliko steče, da je mogao poći u Granadu i ondje otvoriti pravu knjižaru. I u Granadi dobro mu išla trgovina, jer je za malen dobitak prodavao knjige, bio svakomu veoma usrdan, umio lijepo preporučivati čitanje dobrih knjiga i pripovijedati zgode iz svojega življenja.

Bila svetkovina svetih Fabijana i Sebastijana godine 1539., kad se čulo, da će u crkvi sv. Sebastijana, koja je bila na brdašcu blizu Granade, propovijedati tadašnji najglasovitiji Španjolski propovjednik, učeni i bogoljubni Ivan de Avila. Dogje i knjižar naš u crkvu. Čuveni propovjednik dokazivao je iz života sv. Sebastijana, da nam treba prije tisuću puti umrijeti nego li griješeći veličanstvo Božje vrijegjati; a riječi su njegove Ivana tako silno ganule, da je iz crkve istrčao, glasno vikao Boga za oproštenje, udarao se, kosu čupao, sve svoje razdao i u opće tako se vladao, da su ga na pošljetku kao luda zatvorili u bolnicu. Iz početka jako su nemilo s njim postupali; no kad su vidjeli, da nije poludio, puste ga, neka hodi slobodno po bolnici. Ivan prihvati ovu zgodu, da bolesnicima svakim mogućim načinom čini ljubav. Zavjetovao se bješe, da će Hristu služiti u siromasima njegovim; pa da to bude mogao još potpunije, izigje iz bolnice.

Nemajuć Ivan više ništa počne s tim, što je išao svaki dan pobirati suhar, prodavao ga na tržištu Granadskom i novce za nj dobivene dijelio siromasima. Takvim je načinom poznao tek, koliko ima bijede u gradu i u okolini; i zato je smišljao, kako bi joj se moglo i bolje doskočiti. Potpomožen od

nekoliko dobromisaonih ljudi najmi kuću, u koju će primati bolesnike i druge nevoljnike. Iz početka nije im mogao ništa davati do stan i postelju; zato bi im govorio: „Braćo, hvalite Bogu, što vam je dao vrijeme za pokoru; promislite, što ste mu zgriješili; dovest ću vam duhovnoga liječnika, koji će vam izliječiti duše; tada će Bog onima, koji se uzdaju u nj, poslati pomoć i za tijelo“. Po tom bi Ivan za hranjenike svoje tražio ispovjednika, da mu ispovjede grijehe.

Svaki dan pogje s bisagama na legjima i sa dva velika lonca po gradu vičući: „Tko hoće sam sebi da čini dobro? Činite dobro sebi sámim za ljubav Božju, braćo u Hristu Isusu ljubazna!“ Kako se je znalo, za koga sabira, i pomagala milost Božja, svagda je mnogo sabrao novaca, odijela i hrane. Kad bi se vratio k siromasima, opomenuo bi ih, da se za dobrotvore Bogu mole; onda bi sam skuhao jelo, podijelio ubogima, oprao posugje, izmeo sobe i u svemu poslužio siromasima. A broj njihov bio je svaki dan veći; gdjekoji bi došli sami, druge bi Ivan potražio i doveo, pače slabije donio bi na legjima. S toga je trebalo naći veću kuću; pa je dobi s pomoću Boga i dobrih ljudi. Prilozi od imućnih ljudi sve su više dolazili, tako da nije mogao samo bolesnike i uboge u kući njegovati nego takogjer potpomagati uboge udovice i sirote iz boljih kuća, davati potporu otpuštenim vojnicima i u crne dane opskrbljivati seljake hranom. Dok je šta imao, rad je davao; a kad nije više ništa imao, utješavao je nevoljnike barem ljubaznim riječima i nagovarao na pouzdanje u Boga. Ali još ni to nije bilo Ivanu dosta: hotio je takogjer da pomogne ubogim gospogjama i gospodičnama, koje su se stidjele prosjačiti a željele su živjeti bogoljubno. Za njih je išao k bogatim gospogjama i molio potpore i radnje, davao im korisne opomene, i utvrgjivao ih u kreposnu življenju.

Jednom bukne požar u kraljevskoj općoj bolnici u Granadi. Na viku: požar, požar! prvi dotrči Ivan, sune se bez straha usred ognja i bolesnika za bolesnikom iznosi na legjima, za tim baca pokućtvo kroz prozore, i napokon stane oganj gasiti. Sva kuća već je u plamenu, u tom plamenu izgine Ivan; već se čuje po gradu, da je u požaru izgorio . . no evo ga isred ognja zdrava i čitava, samo su mu se obrve osmudile.

Sv. Ivan ovako je uredio svakidašnji svoj posao: rano bi ustao i onda ukućane svoje, bolesne i nište, opskrbio potrebnim stvarima, potješio ih i razgovorio; onda bi od deset sati prije podne do jedanaest u večer išao kupiti milostinju za uboge. A svaki petak išao bi tražiti opake ženske, kojima je grešan život bio zanat (meštrija). Kad bi takvu našao, pa mu se činilo, da još nije posve okorela, molio bi je uljudno, da je rad u sobici njezinoj s njom govoriti. Kad ga je posluhnula, moli je, da sjedne, a on sâm klekne na tle, izvadi malo raspelo i uze skrušeno i plačući tako gorko tužiti se na svoje grijehe, da se je i grešnice prihvatila jednaka žalost za grijehe njezine. Onda joj glasom srdačne žalostivosti čita muku Hristovu i završi ovima od prilike riječima: „Promisli, sestro draga, promisli, molim, koliko si stajala Gospodina svojega, koliko je trpio, da ti ne propadneš, već ako navlaš hoćeš da propadneš. Promisli vječnost i plaću, koja je pripravljena dobrima, i kazan, koja čeka grešnike, kojima, dosta je, da si dosele bila pribrajana, i ne

draži tako Gospodina, da te bude morao prokleti . ." Bilo je dakako dosta takvih nesretnica, kod kojih je sva muka Ivanova bila uzalud, i koje su ga samo pogrdile i psovale; ali bilo je i takvih, koje su zbilja okrenule na bolji put. Ovakve je najprije upotrebio za podvorbu bolesnicima u bolnici, po tom je gledao, da ih namjesti po ženskim monastirima, neka prave pokoru, ili ako ne bi za to zvanja pokazivale, sabrao bi im od imućnih kršćana novacâ za miraz, pa ih poudao.

Kad bi Ivan sav umoran noću kući došao, nikad ne bi legao, dok ne bi pregje sve bolesnike još jednom obišao i svakoga pitao, kako mu je i treba li šta? Onda bi još išao pred kuću, da udijeli onakvima, koji su se stidjeli po danu prosjačiti. U jutru ustao bi rano, išao k svojim njegovanima i rekao: „Hajdmo braćo, hvalu dajmo Bogu, kad je i ptičice na svoj način davaju!" Onda bi na glas molio jutarnje molitve i tumačio jedno poglavlje iz kršćanskoga nauka. Nastojao je u opće, da svakako s tjelesnim dobročinstvima združi duševna, brinući se za vječno spasenje onih, kojima je činio tjelesno dobro. Živeći tako Ivan i radeći po volji Božjoj dobi ime: Ivan od Boga. Kad je naime jednom u Granadu došao biskup iz Tuya, pozva i Ivana k svojemu stolu, i upita ga, kako se zove? i kad mu je Ivan kazao, reče biskup: „Od sada ćeš se zvati Ivan od Boga"; na što Ivan: „Ako bude volja Božja". I od onda su ga svi tako zvali.

Kako je Ivan živio, tako je i umro: čineći ljubav bližnjemu. Neprestani napor oslabio mu već sile tjelesne jako, te nije više mogao sakrivati bolešljivosti. U to se još ovo dogodi: od silne kiše nabuja potok Xenil kod Granade i ponese sobom

mnogo drveća. Tu zgodu upotrebi Ivan, da za bolnicu nabere drva; ali se pri tom nahladi; još je i kod te prilike jednoga dječarca, koji je takogjer došao drveće loviti, bujica zahvatila i sobom ponijela, a Ivan skočio za njim u vodu, da ga spase, premda mu je muku bila uzalud. Tu Ivan još više nazebe, od čega se teško razboli i dne 8. ožujka 1550. izustivši riječi: „Isuse, Isuse, u ruke se tvoje preporučujem", premine u Gospodinu.

Sveti Ivan od Boga radio je ne samo riječju i djelom, nego još više primjerom svojim, pa i poslije smrti. Primjer njegov navede mnoge i ugledne ljude, da su ostavivši svijet stupili u bolnicu dvoriti bolesnike; navede vladaoce, biskupe i bogatune, da su sila novaca darovali za potporu ubogima. Poslije smrti sv. Ivana sastaviše učenici njegovi zadrugu, koja se zove: milosrdna braća sv. Ivana od Boga. Drugari osim tri obična redovnička zavjeta čine još četvrti: da će bez plaće njegovati bolesnike. Ovaj se red iliti zadruga raširi iz Španjolske brzo po Europi. U Zagreb uvedena su milosrdna braća godine 1804.

* * *

„Blago milosrdnima, jer će milosrdnost postići", kaže Isus. (Mat. 5, 7.)

Pomolimo se.

Bože, koji si učinio, da je blaženi Ivan tvojom ljubavlju ražaren usred ognja hodio neozlijegjen, i koji si po njemu crkvu svoju novom djecom rasplodio: udijeli po njegovim odvjetnim zaslugama, da se ognjem ljubavi tvoje opačine naše iscijele i lijekovi da nam vječni dopadnu. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

9. dan ožujka.
Sveta Franciska Rimska.

Franciska rodi se od plemenitih i imućnih roditelja u Rimu godine 1384. Već iz malena opažalo se, da joj srce smjera na više, sveto življenje. Milena djevojčica bila većma nalik na angjela s neba nego li na čedo ovoga svijeta; najradije bila u samoći i na miru, gdje se kao s vidljivim drugovima zabavljala s angjelima i sa svecima, cvijeće im darivala i vijence plela i iskazivala im radost svoju i žalost. Kad se rascvjetala djevojkom od dvanaest godina, živa joj bila želja povući se u samoću kloštarsku; ali roditelji na to ne pristaše, nego je zaručiše za mlada i bogata plemića, Lovrencija de Ponziani. Franciska držeći nalog roditelja svojih za opomenu Božju, poslušnu i postade još one godine žena Lovrencijeva. I Bog naplati poslušnost njezinu, blagoslovi joj ženidbenu svezu. Cijelih četrdeset godina živjela je u nepromjenitoj ljubavi i srdačnoj slozi s mužem, a da nije nikad ni riječju jedno drugoga uvrijedilo. Ženom izvršivala je svaku dužnost, svaku želju muževljevu: polazila društva, odijevala se po staležu svojem, bila u druženju ljubežljiva i udvorna, ali se klonila bučnih zabava, plesova i javnih igara. U društvu s muškarcima umjela od sebe odbijati njihovo laskanje i udvoravanje, u društvu ženskom zagaćivati tijek suvišnjih i neljubavnih riječi: bila i toliko ljupka, da je svakomu omiljela, i toliko dostojanstvena, da je obuzdala svačije oko i jezik.

Francisku snagje teška bolest, ne mogaše se ni maći. Kad liječnici nijesu ništa mogli pomoći, dovedoše joj babu vračaru, ali je ona otjera; onda

joj se druge noći u snu prikaza sv. Aleksije pitajući je: „Hoćeš li da ozdraviš?“ Franciska reče: „Hoću samo ono, što je Bogu drago“. Sjutradan ustade zdrava s kreveta i ode u crkvu ispovjedniku svojemu.

Oživjevši životom novim odluči posvetiti ga većemu savršenstvu. Od onda je — s dopuštenjem muža svojega — uvijek mjesto svilenoga odijela nosila vuneno, klonila se svijeta, društva i zabave, pa što joj je tako preteklo vremena od kućnih poslova, upotrebila je na molitvu, promišljanje vječnih istina i vršenje djela ljubavnih: postala majka svim bolesnicima, koje je polazila u bolnicama, donosila im okrepe, dvorila ih i tješila; i majka ubogima, koji nijesu nikad uzalud pokucali na vrata njezina Kad su joj jednom znanice govorile, zašto budući tako mlada i ugledna gospogja bježi od svijeta, što bi trebalo da ga dopuštenim načinom uživa, odgovori im: „Jesam istina mlada i od dobra roda, no zato nijesam prestala biti kršćanka, dakle sam dužna živjeti po naputku evangjeoskom“. U kolu obiteljskom — imala je četvero djece — bilo za nju dosta zabave, a u bogomolji obilata uživanja. Bješe naime u vrtu skrovitu, tamnu pećinu (špilju) pretvorila bogomoljom (kapelom) načinivši u njoj malen oltar i uresivši je slikom blažene djevice Marije. Tamo bi pošla, kada god bi dospjela od kućne brige; ondje bi se krijepila za ispunjanje dužnosti, koje je imala kao žena, majka i gospodarica. No kad bi se ondje i najvruće Bogu molila ili se posve zadubla u razmišljanje, na riječ muževljevu ili na poziv dužnosti kakove odmah bi ustala. „Udata žena — rekla bi više puti — treba svako djelo pobožnosti da prekine ili odgodi na drugo vrijeme,

kada god je zovu domaći poslovi". Djecu svoju cijenila je za dar nebeski, za imovinu Gospodnju; zato im je srca upravljala k nebu, govorila s njima o ljubavi Božjoj i o svemu što je Spasitelj učinio za nas, s njima se i za njih Bogu molila, neka ih blagoslovi, da budu dostojna jednoć prispjeti u kraljevstvo nebesko. Mnogu čeljad u kući, sluge i sluškinje, držala je za svoju braću i sestre u Isukrstu, koji su tako zvani kao i ona sáma, da naslijede vječno blaženstvo. Zato bi ih pokarala za pogreške, nagovarala na slogu, opominjala na strah Božji i svaku večer s njima molila večernje molitve. Kad bi se koje služinče razboljelo, sáma bi ga njegovala i ne dopuštala, da se prenese u bolnicu, veleći: „Mi sámi polazimo u bolnicama tugje bolesnike; zašto da ne činimo ovakve ljubavi svojoj služinčadi?"

Bog kuša krepost i vjernost službenice svoje različnim tegobama. Umre joj drugorogjeni sin, ljubimac njezin, i jedno žensko dijete. Poteku joj suze; no brzo se utješi mišlju, da ih je Bog uzeo k sebi. Kad je Napuljski kralj Ladislav godine 1413. uzeo Rim, uhvati muža Franciskina, što je vojevao protiv njega, zasužnji njega i sina i zaplijeni im sva dobra. Ove teške udarce snosi Franciska s kršćanskom trpljivošću, ne zamrmlja niti se uzvrpolji nego s mnogostradalnim Jobom reče: „Gospodin je dao, Gospodin je uzeo; bilo ime Gospodnje blagosloveno!" U Gospodina se pouzda i Gospodin je ne postidi: mir se povrati, i Franciska dobi natrag i muža i sina i imutak. Kod toga žalosnoga dogagjaja vidje ona bistro, kako je sva sreća na ovome svijetu ništava i sve blago nepostojano. Zato je još s većom revnošću činila djela bogoljubna,

svaki dan naprijed koračala na putu kršćanskoga savršenstva i rasla u milosti Božjoj. Pobožnost Franciskina toliko se primala muža njezina, da joj je potpunu slobodu dao, neka uredi življenje kako hoće, i da je od onda s njom živio kao brat sa sestrom, čim su im se srca još većma ujedinila.

Življenje Franciskino, premda je ona dobra djela svoja krila od svijeta, nije moglo ostati sasvim nepoznato drugim gospogjama. Mnoge po primjeru njezinu svukoše gizdavo odijelo i dragocjen nakit, i da se budu mogle s većim napretkom truditi oko savršivanja svojega, učiniše zadrugu pod rukovogjenjem redovníkâ benediktínâ iz monastira nazvanoga od sv. Marije na gori Maslinskoj. Gospogje ostadoše u svijetu, u kućama svojim, i ne imadoše osobita odijela, nego se samo obavezaše služiti Bogu i stradajućim ljudima. Ima i sada ovakvih zadruga u velikim gradovima, pa nije rijedak dogagjaj, da gospogja iz najvišega staleža, koja je dužna po zvanju svojem odijevati se svilom i kadifom i više puti blistati se zlatom i dragim kamenjem, svukavši sve to sa sebe ide u prostoj odori od kuće do kuće, i traži siromahe, da ih nadijeli, i bolesnike, da ih njeguje. Ali neke od onih gospogja, navlastito udovice, željele su pod jednim krovom u zajedini živjeti, zajednički vršiti djela bogoljubna i stupati na stazi kršćanskoga savršenstva a da zato ne moraju postati duvne (redovnice). Za takve žene, što su težile na više življenje, sagradi Franciska s dopuštenjem muževim kuću iliti kloštar, pa kad se sve više ženskih pridruživalo zadruzi, poslije nekoliko godina kuću još poveća. Franciska je i sáma željela stupiti u zadrugu, da još više odijeljena od svijeta pošljednje dane vijeka svo-

jega posveti posve Bogu; no nije hotjela to učiniti, dok joj je muž bio živ. Kad li je ovaj godine 1436. umro, uredi najprije kuću, onda s konopcem oko vrata i bosa pogje pred vrata onoga kloštra, koji je sáma sazidala, i klečeći moli poglavaricu, da je primi u zadrugu. Akoprem je pak sáma utemeljila zadrugu i kloštar, htjede biti zadnja u svemu, i samo prinugjena primi kasnije poglavarstvo.

Franciskina poniznost bijaše svima za ugled. Više puti bi ona išla u vinograd svoj, ondje nabrala rožgja ili suhara, i nosila ga na glavi ili magarca njim natovarena tjerala u grad, i drva dala siromasima. Poniznu službenicu svoju Gospodin proslavi još za života njezina mnogim čudesima i izvanrednim milostima. Jedan put Bog nekoliko komadića kruha, od kojih bi se jedva tri sestre nasitile, na prošnju njezinu tako namnoži, da se je petnaest njih najelo i još se košara napunila od otražaka. Pisac života Franciskina, bivši posljednjih deset godina ispovjednik njezin, svjedoči, da je ona uza sebe uvijek vidjela angjela čuvara. Taj angjel rasvjetljivao joj duh, rješavao sumnje, tješio je u nevoljama i pomagao u borbama protiv gjavolskih napasti. Kad bi Franciska taštom mišlju, ludom željom, neopreznom riječju, kakvom god pogreškom pomutila čistoću duše, onda bi se angjelu namrštilo čelo, potamnjelo oko, ili bi on posve iščezao ispred očiju njezinih, i tek onda joj se opet pojavio, kad bi se pokajala za pogrešku. Tako bijaše lice nebesnikovo sv. Franciski vjerno ogledalo, u kojem je opažala najmanje pogreške svoje.

Četiri je godine živjela u samoći u bogoljubnoj zadruzi, kad joj se razboli sin. Akoprem postom, nespavanjem, pokorničkim djelima a i godinama

oslabljena, polazila je bolesnoga sina. Jedne pak večeri polazeći od njega tako joj se smuči, da se je morala povratiti. Naprijed kaza uru samrti svoje, primi svete sakramente, oprosti se sa svima, i angjel koji joj je u životu bio vjeran provodič, odnese dušu njezinu pred prijestol pláca dobrim djelima 9. ožujka 1440. Mrtvoj ugodnici Božjoj preobrazi se lice milinom, i soba se napuni slatka mirisa kao od ruža i ljubica.

* * *

Vjera nas uči, da svaki nas ima svojega angjela čuvara iliti stražanina. Angjeli čuvari brinu se za naše duševno i tjelesno dobro, nastoje od nas odvratiti pogibli, podbadaju nas na krepost, sokole plašljive, pomažu nevoljnima, podižu pale, utješavaju žalosne, davaju dobre savjete, prikazuju molitve Bogu, i primaju preminule i prenose ih u vječnost. Mi dakako angjela čuvara svojim očima ne vidimo, ali su ih vidjeli gdjekoji sveci, kao sv. Franciska, jer je njihovim prosvijetljenim i pročišćenim dušama Bog dao milost, te su mogli i tako što opažati.

Svaki je čovjek gdjegod kao dijete, koje se često nalazi u pogibli duševnoj i tjelesnoj a da i ne opazi. Zato Otac nebeski daje svakomu čovjeku duha, koji ima veću razboritost i vlast, neka ga čuva od svih zala, od kojih se sâm ne može učuvati. Nema gotovo oca ili majke na svijetu, koji bi onako pazili čedo svoje, kao što ga pazi angjel čuvar; jer je ljubav roditeljska naravna, ukorijenjena u krvi, a ljubav je angjela stražanina nebeska, pa zato i mnogo plemenitija, dublja i čišća.

A kako si ti, dragi čitaoče, zahvalan čuvaru svojemu, koji te već toliko godina nevidljivo no uvijek vjerno prati? Može biti da progje i godina

a ti se i ne sjetiš svojega angjela, koji te nikada ne zaboravlja. Često ga i žalostiš zlim mislima, riječima i djelima, ili si ga pače već od sebe otjerao grehotama, koje su toliko gadne, te ih angjel ne može podnositi. Ako li je tako, dozovi ga skorim natrag. Kako nam skrušena ispovijed vraća milost Božju, tako se jamačno i angjel čuvar veselo vraća k obraćenu grešniku.

Promisli još ovo: uz nevinu djecu jesu za cijelo angjeli stražani. Nijesi li u nazočnosti djeteta i angjela njegova tako govorio i tako radio, da se duša djetetu pokvarila i angjel se njegov uvrijedio? Ne znaš li ono, što kaže Hrist Gospodin, koji će ti jednom suditi (Mat. 18, 6. 7): „Koji sablazni jednoga od ovih malih, koji u mene vjeruju, bolje bi mu bilo, da se objesi kamen vodenični o vratu njegovu i da potone u dubinu morsku . . . Teško onomu čovjeku, kroz koga dolazi sablazan".

Život sv. Franciske neka ti dozove opet na pamet angjela čuvara. Misli često na njega i tako se vladaj, kako se pristoji u nazočnosti duha nebeskoga. Pazi na unutrašnje opomene i nagovore njegove. Štuj angjela čuvara kao svojega najboljega prijatelja i najvjernijega druga.

U nedjelju, koja je najbliža 1. danu mjeseca rujna, svetkuje crkva blag dan svetih angjela čuvara. Učini u onaj dan kakvo dobro djelo na čast svojemu angjelu stražaninu.

Pomolimo se.

Bože, koji si blaženu Francisku službenicu svoju megju ostalim darovima milosti svoje ukrasio pouzdanim druženjem s angjelom, dopusti molimo, da s pomoću zagovora njezina zaslužimo prispjeti u društvo angjelsko. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

10. dan ožujka.

Svetih Četrdeset mučenika.

U životu sv. Blaža (3. veljače) rekosmo, da su trista godina poslije rogjenja Hristova u carevini Rimskoj vladala dva cara: krščanin Konstantin Veliki na Zapadu a poganin Licinije na Istoku. Ovaj savladan od Konstantina zamrzi na kršćane i stade ih goniti. U istom gradu i za istoga carskoga namjesnika, gdje je i kada je poginuo sv. Blaž, muku pretrpješe i današnji svečari, naime u gradu Sebasti u Jermenskoj i za namjesnika Agrikolaja.

Od cara Licinija dogje i u grad Sebastu zapovijed, da svi, i vojnici, imadu žrtvovati bogovima za dokaz, da nijesu kršćani. U četi, koja je onda taborila u Sebasti, bijaše Četrdeset vojnika kršćana. Bili su valjano poučeni u nauku kršćanskom i po njemu su živjeli; k tomu su svi bili ljudine, čvrsta i visoka tijela, hrabri u ratu, valjani u svemu. Kad je carski namjesnik Agrikolaj pozvao četu, neka za znak vjernosti svoje caru žrtvuje bogovima, izigju ona Četrdesetorica i izjave, da su kršćani i da ne mogu žrtvovati. Agrikolaj pozove ih preda se i zapovjedi im, da se pokore nalogu carevu; oni odgovore, da ih nikakova ni najteža kaštiga na svijetu ne će odmetnuti od vjere kršćanske. Tada ih namjesnik saleti obećanjima i prijetnjama, no sve uzalud. Na to ih zatvori u tamnicu, gdje su bili sedam dana, dok je došao vojvoda Lisija. I pred ovim slobodno priznaše vjeru; na što budu osugjeni na smrt.

Jermenska je mnogo brdovitija zemlja nego li naša Hrvatska, i nebo je oštrije te ondje ne raste

vinova loza, i zima je jača i duže traje nego u nas. One godine, kad su današnji svečari bili osugjeni na smrt, bijaše oko 10. ožujka u Jermenskoj još ciča studen. Vojvoda dakle osudi Četrdesetoricu, neka budu goli noću na najveću zimu pod vedro nebo postavljeni i tako neka od studeni poginu. Slavni crkveni otac i učitelj sv. Basilije Veliki besjedio je u slavu Četrdeset mučenika besjedu, u kojoj ovako opisuje muku, što trpi onaj, koji se smrzava: „Kad tijelo gubi toplinu, najprije blijedi i modri od stinule krvi, zubi klocaju, živci se i sve tijelo silovito grče. Oštra vrtnja, neizrečena bol prodire do kosti i zadaje groznu muku. Onda obamiru izvanji udi, kao da ih vatrom žežeš. Jer kad se toplina potiskuje iz izvanjih česti tijela pa se utječe u unutrašnje, koje su bliže srcu, tada obamiru oni udi, iz kojih je toplina uzmakla, a one česti, u koje je potisnuta, muče strašne muke, i tako se smrt sve pomalo dalje pomiče".

No Četrdesetorica ne uplaše se ni toliko grozne smrti. Odu na odregjeno mjesto, svuku se veselo i ne zadrže ni košulja na sebi. Mjesto pak bješe navlaš odregjeno blizu javnih toplica, i rečeno stradaocima, čim se odreku vjere kršćanske, da im je prosto odmah uljesti u toplice i tako dokončati muke. Premda im je već prodirala studen i s njom smrt kroz kožu i kosti, ipak su ostali postojani. Slobodili su jedan drugoga i jednodušno Bogu se molili, da ih svih Četrdeset uzdrži zajedno. Tako se i zgodi — no nešto drukčije nego su oni mislili.

Kod toplica bila je postavljena straža, neka pazi na onu Četrdesetoricu, i ako bi koji od njih došao i hotio žrtvovati, neka ga odmah pusti u toplu kupaonicu. Od stražara vidje jedan noću veliku svjetlost nad Četrdeset mučenika, i vidje gdje iznad njihovih glava s neba trepte prekrasne sjajne krune. Ali kruna nije bilo četrdeset nego samo trideset devet. Odmah se vidjelo, šta to znači.

Na žalost ostalih mučenika jedan se od njih odmetnuo. Muka od smrzavanja činila mu se nesnosna, pa pobjegne u toplu kupaonicu s nakanom, da se odrekne kršćanstva. No čim stupi unutar, padne mu kap, i izdahne; tako izgubi vremeniti i vjekoviti život zajedno. Ali milost Božja, koju bješe odmetnik od sebe oturio, vrati se k drugomu. Stražar onaj koji je vidio svjetlost i krune nad mučenicima i smrt odmetnikovu, sve misli na jedno smisli: svuče se i otrči k mučenicima vičuć: „I ja sam kršćanin!" Pridruživši se s njima pomoli se: „Gospodine, Bože moj, ja vjerujem u tebe, u kojega vjeruju ovi tvoji pravi službenici. Primi i mene, Gospodine, i pribroj me k ovima i učini me dostojna, da za tebe iste muke pretrpim!" Drugi veseli zbog ove naknade hvale Boga. Kad im je napokon studen uzela život, imala su im se tjelesa spaliti, i zato ih zbacaju na kola. Krvnici koji će taj posao obaviti, opaze, da je najmlagji i najkrepči megju Četrdesetoricom jošte živ; ime mu bilo Meliton. Pogani su se jošte nadali, da će njega moći prevjeriti; zato ga ne metnu k drugima na kola. Meliton imao majku, ubogu udovicu. Kad ona vidje, kako su joj krvnici htjeli poštedjeti sina, pristupi i nagje sina od studeni posve obamrla, samo mu se jošte po dahu pozna, da ima u njemu još toliko života, da može osjećati grozne muke. Još je pogledao na majku ugaslim, obamrlim očima. Pomislite, što je majčino srce osjećalo! A što ona? Srce njezino nije klonulo s toga pogleda, nego na-

protiv ona je sina još nagovarala na postojanost. Tada ga obuhvati svojim rukama i metne na kola k drugim mučenicima, koje će baciti u oganj; ne proli ni jedne suze, ne reče ni jedne žalne riječi, nego pogje za kolima, kao da joj se sin kao triumfator (pobjednik) vraća iz rata. Krvnici naložiše vatru i spališe tjelesa svetih mučenika.

Evo čestitih iménâ dičnim junacima kršćanskim: Kvirion, Kandid, Domno, Meliton, Domitijan, Eunoik, Sisinije, Heraklije, Aleksandar, Ivan, Klaudije, Atanasije, Valente, Helijan, Ekditije, Akakije, Vibijan, Helija, Teodul, Ćirilo, Flavije, Severijan, Valerije, Hudion, Sacerdon, Prisko, Eutihije, Eutih, Smaragdo, Filoktimon, Aetije, Nikolaj, Lisimah, Teofil, Ksanteja, Angija, Leontije, Hisihije, Kaj i Gorgonije.

* * *

Čim su dični mučenici savladali groznu muku od smrzavanja? Živom vjerom.

Običan čovjek vidi samo jedan svijet, zemlju. Što god ljubi i traži i čega se god straši i kloni, sve to nalazi na vidljivom svijetu, na zemlji. Ako katkada i pomisli na Boga i vječnost, to mu je odviše daleko i maglovito te se na to slabo i obzire. Da nijesu Četrdesetorica mučenika imali žive vjere, bilo bi im više stalo do života, časti i zapovijedi carskoga namjesnika i vojvode nego do neba i pakla; i majka Melitonova bila bi voljela sina kući odnijeti i ondje ga oživiti nego li metnuti na kola megju mrtve. No čovjek imajući živu vjeru ima pred očima dva svijeta, kao što zbilja i jesu dva. Duh njegov osim ovoga svijeta vidi još drugi mnogo veći, prema kojemu je sve na ovoj zemlji pravi sitniž; nebo mu je i pakao prema radosti i žalosti

na ovome svijetu kao sve koliko neizmjerno more prema kapljici rose, koja o sunčanom rogjaju treperi na vrbovu listu. Zato je vjerni gotov izgubiti imanje, poštenje i življenje i pretrpjeti sve muke, kad mu je o dobitak vječnoga blaženstva. O takvim junacima u vjeri govori sv. Pavao apostol (u poslanici Hebrejima 11, 36—38) veleći: „Vjerom ruganje i boj podnesoše, pa još i okove i tamnice, kamenovani biše piljeni biše, iskušani biše, od mača pomriješe, idoše u kožusima, u kožama kozjim, življeše u siromaštvu, u tjeskobi, u nevolji; kojih ne bijaše dostojan svijet; po pustinjama potucaše se, po gorama i pećinama, i po rupama zemaljskim". Svima ovim bilo je više do duševnoga spasenja nego do svega vidljivoga svijeta, pa su samo oni bili razboriti i mudri. Bezvjerac pak koji gleda samo na vidljive stvari, tako je lud kao lugjak u ludnici, koji krnjagu od stakla drži za skupocjen dragac kamen. Samo je u vjeri prava razboritost, ljubav i sila i nada; dà, vjera je korijen svoj kreposti i blaženstvu. S toga nastoj, da rasteš u vjeri, svaki dan moli se Bogu, neka oči duha tvojega prosvjetljuje, da ti vječne istine vjerske budu sve bistrije; povećavaj sebi i sâm vjeru čitajuć, slušajuć i razmišljajuć riječ Božju, a navlastito trseći se da po vjeri živiš, jer će ti tada biti razumljiva.

Pomolimo se.

Daj, molimo, svemogući Bože: koji slavne mučenike poznasmo jake u njihovu ispovijedanju, da ih pobožne kod tebe u našem zagovaranju osjećamo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

11. dan ožujka.

Sveti Eulogije.

edam sto godina poslije rogjenja Hristova Mavri muhamedovci prijegjoše iz Afrike u Španjolsku i velik dijel njezin uzeše. Istom godine 1492. bjehu Mavri posve nadvladani i natrag u Afriku potisnuti. Za onih sedam sto godina, što su Mavri vladali dijelom Španjolske, mnogi su kršćani radi vjere svoje umrli smrću mučeničkom. Tako i sv. Eulogije.

Eulogije rogjen u Kordovi od plemenite i bogate kršćanske kuće, iz malena je bio znatan pravim kršćanskim životom i velikim napretkom u različitim naucima. Primivši sveti red svećenički imenovan bi za učitelja u biskupskoj školi u Kordovi. Godine 850. za Mavarskoga kralja Abd-er-Rahmana Drugoga bješe nekoliko kršćana radi vjere bačeno u tamnicu, megju njima i Eulogije i djevice Flora i Marija. Za ove dvije djevice napiše Eulogije poveći spis, kojim ih nagovara na postojanost u mukama, što trpe Hrista radi. I zbilja Flora i Marija podnesu radije smrt, nego da se odreku vjere kršćanske. Šest dana iza smrti njihove pušteni bjehu iz tamnice ostali kršćani i s njima Eulogije. Oni su slobodu svoju pripisivali zagovoru onih dviju svetih mučenica. Kad je kasnije umro nadbiskup u Toledu, sabrani biskupi držeći Eulogija najvrednijim, izabraše njega jednoglasice nadbiskupom Toledskim. No prije nego je primio posvetu i stolicu nadbiskupsku, dobi višu posvetu i slavniju stolicu: posveti se krvlju svojom i sjede megju svete mučenike na nebesima.

Po smrti Abd-er-Rahmanovoj postade kralj Mavarski u Kordovi sin njegov Mahomed, ljut neprijatelj kršćanima. On odluči u kraljevini svojoj zatrti kršćanstvo. U tom progonstvu kršćani su se različito vladali. Gdjekoji su tako čezli za vijencem mučeničkim, da su se sámi i nepozvani javljali sucima muhamedovcima; zato je crkveni sabor u Kordovi izrijekom naredio, da se kršćani ne smiju sami izdavati. Neki nijesu bili onako nagli, ali su po dužnosti svojoj postojano ispovijedali vjeru, kad su bili za nju pitani. Ali mnogi su se žalibože odrekli vjere od straha ljudskoga.

U to vrijeme djevojka po imenu Leokricija, iz ugledne Mavarske kuće, bješe bez znanja roditelja svojih potajno poučena u vjeri kršćanskoj i krštena od svoje rògjakê, koja je bila kršćanka. Što je Leokricija rasla godinama, to je u njoj rasla i vjera i ljubav k Isukrstu, tako da se to nije više moglo kriti od roditèljâ. Oni su je isprva neprestance nagovarali, da se kani vjere u Hrista, pa kad nijesu ništa opravili opomenama i obećanjima, počeli su je zlostavljati. Ali ona osta postojana; ipak se poboja, ako bude dugo ovako zlostavljana, da bi joj se mogla vjera uskolebati. Poruči s toga Eulogiju, u kakovu se stanju nalazi i kako bi rado uteći kamo god na mjesto zaklonito, gdje bi mogla takogjer izvršivati dužnosti svoje vjerske. U onaj par bila u Leokricijnoj rodbini svadba; Leokricija gradila se pripravna posluhnuti roditelje i obukla se u najljepše odijelo, tako da su otac i majka mislili, ona ide na svadbu, i napokon da će se podati volji njihovoj. Čim je djevojka dobila dopuštenje, da ide na svadbu, pobjegne brže bolje k Eulogiju i sestri njegovoj Anuloni. Ovi je veseli dočekaju i odvedu

k pouzdanim prijateljima, da je sakriju. Kad se Leokricija nije povratila kući, roditelji se odmah osjete, što se je dogodilo, i malo ne pobjesne od žalosti i ljutosti, trče k znancima i neznancima, da traže kćer, i salijeću suce, neka im kćer potraže u kućama kršćanskim. Suci zbilja premeću po kućama kršćanskim i mnoge kršćane ni krive ni dužne zlostavljaju. Eulogije megjutim sve jednako mijenja skrovište Leokriciji, da ne padne u ruke nevjernicima, i ujedno se vruće Bogu moli, da ovcu ovu obrani od grabljivih vukova. No misli Božje i putovi Božji viši su od misli i putova ljudskih. Voljom se Božjom dogodi, da su Leokriciji u trag ušli, baš kad je bila sakrivena u stanu Eulogijevu. Stražari opkole kuću, Eulogija i Leokriciju uhvate, i tukući ih i grdeći odvedu k sucu. Ovaj razjaren navali na Eulogija, zašto je djevojku držao u kući svojoj. Eulogije pripovjedi sve iskreno i reče: „Nama je svećenicima dužnost, da podamo svjetlo vjere onima, koji ga traže, i da nikomu, koji se žuri na staze života, ne zakratimo što je sveto. I buduć da je ova djevojka od nas tražila pravilo svete vjere, trebalo je, da joj to radije učinimo po volji, što je ona za tim više gorjela. Niti bi dolikovalo, da je onaj odbije, koji je na to zvan službom Hristovom. Zato sam je, koliko sam mogao, prosvjetljivao i obučavao, i razlagao joj, da je vjera Hristova put u kraljevstvo. Tako bi i tebi, da me pitaš, drage volje učinio“. Poslije odvedu Eulogija pred kraljeve savjetnike. Megju njima bio jedan dobar Eulogiju, pa ga svjetovao, neka samo na oko zataji vjeru kršćansku, poslije, izbavljen iz sadašnje neprilike, da će moći opet slobodno ispovijedati Hrista. Za odgovor stane Eulogije savjetnicima pro-

povijedati istinu vjere kršćanske; a oni ne hoteći ga slušati zapovjede, da se mačem pogubi.

Eulogija odvuku na stratište, i odrube mu glavu dne 11. ožujka 859. Poslije njegove smrti nastoje Leokriciju odmetnuti od vjere kršćanske milom i silom; ali kad vide, da je sve uzalud, odsijeku i njoj glavu četiri dana kasnije.

* * *

U Djelima Apostolskim (4, 1—20) čitamo: „Kad Petar i Ivan govorahu narodu, naigjoše na njih svećenici i vojvoda hramski i Saduceji, koje je boljelo, što uče ljude i javljaju u Isusu uskrsnuće iz mrtvih. I digoše na njih ruke, i metnuše ih u zatvor do u jutru; jer već bijaše večer. A od onih, koji slušahu riječ, mnogi vjerovaše; i postade broj ljudi pet tisuća. A kad bi u jutru, skupiše se knezovi njihovi i starješine i književnici u Jerusalemu; i Anna poglavar svećenički i Kaifa i Ivan i Aleksandar i koliko ih god bješe od roda svećeničkoga. I metnuvši ih na sredinu pitahu: Kakvom silom ili u čije ime učiniste vi ovo? Tada Petar napunivši se Duha svetoga reče im: Knezovi narodni i starješine, čujte! Ako nas danas pitate za dobro djelo, koje učinismo bolesnu čovjeku, te on ozdravi, na znanje neka bude svima vama i svemu narodu Israelovu, da u ime Isusa Hrista Nazarejina, kojega vi raspeste, kojega Bog podiže iz mrtvih, stoji ovaj pred vama zdrav. Ovo je kamen, koji vi zidajući odbaciste, a postade glava od ugla. I nema ni u jednome drugom spasenja; jer nema drugoga imena pod nebom danoga ljudima, kojim bi se mi mogli spasti. A kad vidješe postojanost Petrovu i Ivanovu, znajući da su ljudi neknjiževni i prosti, divljahu se, a

znadijahu ih, da bijahu s Isusom. Videći takogjer čovjeka gdje stoji s njima, koji bješe iscijeljen, ne mogahu ništa protivu reći. Zapovjediše im dakle, da izigju na polje iz savjeta. I pitahu jedan drugoga govoreći: Šta ćemo činiti ljudima ovim? Jer učiniše znak poznat svima, koji stanuju u Jerusalemu; očevidno je, i ne možemo nijekati. Ali da se dalje ne razilazi po narodu, zaprijetimo im, da više ne govore u ime ovo nikomu. I dozvavši ih, zapovjediše im, da ništa ne govore niti uče u ime Isusovo. A Petar i Ivan odgovarajući rekoše im: Sudite, je li pravo pred Bogom, da vas većma slušamo nego li Boga? Jer ne možemo ne govoriti, što vidjesmo i čusmo". U takovu priliku, u kakovu su došli apostoli Petar i Ivan, može svaki čovjek doći češće u životu svojem: ne slušati Boga ili pak ljude. Ti si dužan slušati roditelje i poglavarstvo i gospodara svojega, ako si sluga; tako Bog hoće, tako je Bog naredio. Ali ako bi ti roditelji ili starješine zapovjedili, što je očevidno protiv volje Božje, na primjer da lažeš, da drugomu što ukradeš ili otmeš, i tako dalje, ili bi ti zabranili, što Bog hoće, na primjer: sin ili kći ili žena, koja je druge vjere, dogje do uvjerenja, da je vjera katolička prava vjera, a roditelji ili muž ne dopuštaju, da prijegje na vjeru katoličku, onda ti valja vršiti volju Božju a ne strašiti se gnjeva ili progonstva ljudskoga; jer je grijeh većma slušati ljude nego li Boga. Prekrasan primjer tomu imademo u životu današnjega sveca: sv. Eulogije volio je slušati zapovijed Božju nego zabranu poglavarstva svojega, da u vjeri kršćanskoj učvrsti sv. Leokriciju; i sv. Leokricija voljela je slušati volju Božju nego volju roditelja svojih, koji su od nje iskali, da se odreče Isusa.

„Sudite, je li pravo pred Bogom, da vas većma slušamo nego li Boga?" valja da i mi više puti u življenju svojem kažemo, kao što kazaše apostoli Petar i Ivan, i kao što djelom pokazaše sv. Eulogije i sv. Leokricija.

Pomolimo se.

Udijeli, molimo, svemogući Bože: koji blaženoga Eulogija mučenika tvojega rogjenje svetkujemo, da se od svih nastajućih zala po njegovu zagovoru oslobodimo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

12. dan ožujka.

Sveti Gregorije Veliki.

Rimskomu papi sv. Gregoriju Prvomu crkva je katolička za veliku svetost i učenost njegovu i za velika djela pridjela pridjevak: Veliki.

Gregorije rodi se oko godine 540. u Rimu. Otac mu bijaše Gordijan senator Rimski a majka Silvija visokorodna i mnogo čestita gospogja. Dobro odgojen i poučen u svakovrsnom znanju pope se već u tridesetoj godini dobi svoje na čast carskoga namjesnika u Rimu. No videći u kolike ga napasti za dušu dovodi visoka čast, po smrti roditéljâ odreče se službe, i sagradi šest monastira na imanjima svojim na otoku Siciliji i sedmi u Rimu u palači svojoj, ostali imutak porazdijeli siromasima i svećenicima i skloni se u svoj monastir u Rimu, gdje se marljivo bavio o moljenju, pošćenju i čitanju svetih knjiga.

Nije sv. Gregorije pošao u samoću monastirsku, da kao nevaljali sluga u evangjelju u zemlju sa-

krije talenat, koji bješe dobio od Gospodina, nego da se u miru sabere, prosute duševne sile da skupi i za nov râd, za službu crkvenu da se okrijepi. Veliku je ljubav i štovanje bio stekao u Rimljana, i crkva je trebala službe njegove, zato ga ne pustiše u tihoj ćeliji. Brzo ga papa Benedikto Prvi imenova gjakonom svete Rimske crkve, a kao takov imagjaše ne samo paziti na potpomaganje ubogih nego i pomagati kod upravljanja sve kolike crkve katoličke; a našljednik Benediktov, papa Pelagije Drugi, posla ga za poslanika svojega u dvore cara Rimskoga, koji je tada sjedio u Carigradu. Gregorije povede sa sobom u Carigrad nekoliko svojih drugara redovnika, s kojima je u carskim dvorovima živio kao u monastiru kakovu, i poče na molbu prijatelja svojih, navlastito pak sv. Leandra biskupa Sevilskoga koji se tada desio u Carigradu, o Jobu pisati izvrsnu knjigu, još i danas mnogo cijenjenu. Tadašnji Carigradski patrijarh Eutihije krivo je pisao o uskrsnuću tijela našega; Gregorije tako ga čvrsto uvjeri o krivini njegovoj, da je na umoru uhvativši se za kožu pred svima rekao: „Priznajem, da ćemo svi u ovom tijelu uskrsnuti". Gregorije i od sámoga cara mnogo štovan, vršio je nekoliko godina časnu ali tešku poslaničku službu na veliko zadovoljstvo i pape Rimskoga i dvora Carigradskoga. Po tom od pape u Rim natrag pozvan, smio se na prošnju svoju opet skloniti u tišinu monastirsku, gdje su ga za tim braća izabrala opatom. Kao opat idući jednom po tržištu vidje megju robovima što su se prodavali, i dječake krepke, bjelolike i plavokose, i pita, otkuda su; čuvši da su iz Engleške i da su još pogani, teško uzdahnu i reče: „Jao žalosti, kako svijetla lica

ima vladalac tmine u vlasti svojoj!" Gregorije pogje k papi i dobi dopuštenje, da ide sa nekoliko drugova u Englešku navješćivati evangjelje. Gregorije zaputi zbilja u daleku Englešku; no kad sazna puk, kojemu je Gregôrije bio otac i majka, saleti papu, i ovaj morade brže bolje poslati ljude za Gregorijem, nek se kući povrati. Gregorije se pokori; no jadnih pogana u Engleškoj ne zaboravi.

U jesen godine 589. potok Tiber strašno poplavi i opustoši sav Rim i okolinu njegovu; a iza poplave izleže se od kaljuža i gliba (blata) pomor, koji ne poštedi kako pozemljušice tako ni palače: umre od njega i papa Pelagije Drugi. U tolikoj nevolji nije smio Rim za dugo ostati bez pape, kojega su Rimljani držali za najboljega oca svojega. Svi, senat, svećenstvo i puk, izabraše papom jednodušno opata Gregorija. No ovaj se tako plašio pustiti monastirsko ubožtvo, kao što se škrtac boji izgubiti bogatstvo. S toga pisa u Carigrad caru Mavriciju, čijemu je sinu kumovao, srdačno moleći ga, da izbora ne potvrdi; ali carski namjesnik u Rimu dočepa se Gregorijeva pisma, i pisa caru, neka izbor po volji svega naroda potvrdi. Gregorije ne znajući ništa o tom, što je učinio namjesnik, a nadajući se svejednako da će mu car kum uslišiti prošnju, ostane u Rimu i pozove narod, da čini pokoru i u procesijama moli Boga za smilovanje. Kasnija priča pripovijeda: kad je treći dan procesija došla do grobnoga spomenika cara Hadrijana, zapazi Gregorije na spomeniku angjela, koji je mač, mač pomora, utakao u korice za znak, da se je Gospodin narodu umilostivio; i prestane pomor. Spomenik Hadrijanov sad je u Rimu tvrda kula,

i na vrhu joj je angjel, pa odatle se kula i zove: Angjelov grad.

Gregorije doznavši poslije, što je učinio carski namjesnik, pobježe iz Rima, samo da ne bude natjeran primiti papinstvo, i sakri se u šumi u pećinu. Narod ga pogje tražiti, i vogjen prstom Božjim, znakom stupa što se svijetlio nad skrovištem njegovim, nagje ga i odvede u Rim. Gregorije videć u tom volju Božju, ne suproti se više, nego primi sveti red biskupski godine 590, akoprem mu je muka bila tiho i mirno monastirsko življenje zamijeniti mjestom, na kojem je mnogo skrbi, odgovornosti, raztresenosti i pogibli. K tomu je bilo tada stanje crkve katoličke veoma žalosno. Divlji Langobardi provalili bjehu u Italiju i prijetili samomu Rimu, a bili su koje još pogani koje pak krivovjerci arijani. I u južnoj Francuskoj i u Španjolskoj pristajali su zapadni Goti za bezbožnim Arijem. Englešku uzeli pogani Anglosasi. U Africi razdirao već trista godina crkvu katoličku krivi nauk Donatov. U Asiji rastao korov jeresi (krivovjerstva) Nestorijeve i Eutihove. U Istri bio razdor megju samim pravovjernim biskupima. I u one krajeve kršćanskoga svijeta, gdje je još ostala prava vjera, potkrale se svakojake zle upotrebe.

Da tko iskorijeni samo jedno od ovih zala, koja smo upravo izbrojili, učinio bi djelo veliko i stekao bi neizmjerne zasluge. A sv. Gregorije neumornim nastojanjem doskoči svim onim zlima, akoprem je mnogo bolovao, budući mu tijelo jako oslabilo od mnogoga pošćenja i trapljenja. On privede Langobarde k vjeri katoličkoj, uduši smutnje donatista u Africi, pomiri Gote s crkvom, očisti kršćanstvo od mnogih zlih poraba, i dade navješćivati evangjelje poganima Anglosasima. Želja naime, da se oni po naravi krepki ljudi prosvijetle svjetlom nauka Hristova, nikad ga nije minula; pa kako nije sada kao glava crkve mogao sâm poći, posla u Englešku opata Augustina sa četrdešet benediktina. Ovi misionari (vjerski poslanici) propovijedali su riječ Božju megju Anglosasima tako sretno, da je za nekoliko godina bilo utemeljeno više biskupija.

Premda je sv. Gregorije bio mnogo opterećen poslovima visoke službe, držao je sa svim tim za dužnost svoju, da sâm propovijeda narodu riječ Božju, i napisao mnogo spisa, koji se još sada broje megju ponajbolje u književnosti kršćanskoj. Popravio je takogjer pjevanje u crkvi, pa se sadašnje crkveno pjevanje po njemu zove gregorijansko. Velika je djela počinio sv. Gregorije, zato mu nadješe pridjevak: Veliki; uza sve to ostade vazda ponizan. Kad se patrijarh Carigradski počeo nazivati suprot svakomu pravu biskupom „općenitim“, uprije se proti tomu Gregorije i suprot oholosti patrijarhovoj nazva sebe slugom nad slugama Božjim (servus servorum Dei), po čemu se sve potonje Rimske pape tako nazivaju do dandanas.

Kako je sv. Gregorije bio majka sirotinji, dok je bio još carski namjesnik i kasnije opat, sada se je kao glava sve kolike crkve još više skrbio za nevoljne i nište. Već je tada imao Rimski papa mnogo zemalja u Italiji, Siciliji i drugdje, za dobru upravu tih zemalja Gregorije brinuo se sâm, da može to obilatije darivati crkve i uboge. Po tisuću siromaha dobivalo je od njega na početku svakoga mjeseca hrane; svaki dan se jelo na kolima pošiljalo siromašnim bolesnicima i starcima; kod nje-

gova stola bilo svaki dan prostrto za dvanaestoricu ubogih putnika ili stranaca; i za daleke nevoljnike skrbio se: u Siciliji je zarobljenike i sâm otkupljivao i biskupe ondješnje nagovarao, da to učine, ma morali za to prodavati i sveto posugje; kupovao u Galliji (sadašnjoj Francuskoj) mlade Sase, koji su bili dovogjeni na prodaju, i dao ih odgajati u monastirima; utemeljivao na mnogim mjestima za siročad kuće i za siromahe škole — stvar nečuvena prije njega.

Premda se je sv. Gregorije mnogo trudio oko širenja i utvrgjivanja vjere katoličke, ipak nije nimalo mrzio na inovjerce, pače ih branio od krivičnih napasti, imajući svagda pred očima, da je ljubav znak prava kršćanina. Jedan biskup u Italiji uze Židovima zbornicu (sinagogu), i naznači im drugo mjesto, gdje će moći službu Božju činiti; a kasnije ne dopusti im ni toga mjesta. Židovi se potužiše papi. Gregorije pisa biskupu: „Ako je zbilja tako, hoću, da se tužba ukloni, i da pustiš, neka se Židovi po običaju skupljaju na mjestu, koje su imali otprije. Jer takove, koji ne pripadaju vjeri kršćanskoj, treba blagošću, dobrotom, opominjanjem i nagovaranjem dovesti k jedinstvu vjere, da ne budu prijetnjom i strahom uplašeni, koje bi ljepota evangjelja mogla dozvati k vjeri".

Sv. Gregorije, slaba zdravlja, mnogo je bolovao, pošljednjih četiri pet godina malo kada bi se pridigao; ali je zato, silan duhom, i s kreveta upravljao crkvom, brinuo se za siromaš, drugima u pero kazivao listove. Mnogo je radio, mnogo je trpio, mnogo pisao; knjige njegove u svim knjižnicama, misna knjiga na svim oltarima još danas raznose slavu Gregorija Velikoga po svemu svijetu.

Vjernoga slugu svojega odazva Gospodin s ovoga svijeta k sebi na 12. dan ožujka godine po Hristu 604.

* * *

Vidjeli smo u životu sv. Gregorija Velikoga, koliko se je branio, da primi čast papinsku, a poslije kad je primi, kako ju je revnosno vršio. Tako smo čitali i u životu sv. Ivana Zlatousta (na 27. siječnja), sv. Euherija (na 20. veljače), sv. Petra Damjanova (na 23. veljače) i sv. Albina (na 1. ožujka), kako su prinugjeni sjeli na stolice biskupske, a kako su za tim bili revnosni duhovni pastiri; čitat ćemo to isto još u životu i više drugih svetaca. Nasuprot naći ćemo u svijetu često ljudi, koji dužnosti zaboravljaju ili nijesu dorasli službi svojoj, a kopali su rukama i nogama, dok su se dokopali one službe. Kako to?

Sve ljude na ovom svijetu mogli bismo podijeliti u dva reda: jedni se povode samo za prirogjenim nagonima svojim, a drugi su preporogjeni od Duha svetoga. Čovjek je po naravi svojoj više manje ohol; rado bi se istaknuti, rado bi dobiti čast ili službu veću od svojih vršnjaka, rado bi vladati i zapovijedati. Ne budući ponizan ne tare glave, je li za veću službu takogjer vrstan, koliko će veću imati odgovornost. Tko se pak bez poniznosti i zdušnosti tura naprijed, takov ne će imati više one milosti, koja je potrebna za višu koju službu, ne će imati blagoslova Božjega. A tko je preporogjen od Duha svetoga, on je i ponizan i savjestan. S toga se ne veseli velikoj časti, pače zazire od nje, jer zna, kolika je radi nje odgovornost pred Bogom i svijetom. Ako sa svim tim ovakova čovjeka izaberu i natjeraju, da

primi veću čast ili službu, on će je savjesno izvršivati i držati je samo za zgodu, da može što više dobra tvoriti; i Bog koji ga je podigao, dat će mu k tomu pomoć svoju.

Malo koji čitalac ove knjige doći će u priliku, da se bude imao otimati časti biskupskoj nekmo li papinskoj. No što ovdje rekosmo o toj časti, valja i za druge časti i službe. Tko nije samo po imenu nego i po duhu kršćanin, ne će mnogo žudjeti, da se na ovom svijetu što više popne, još će manje gledati, da laskanjem, nagovaranjem, obećavanjem, mićenjem i opadanjem i ocrnjivanjem drugih dobije kakovu službu, i ne će drugomu zavidjeti, ako mu ista služba dopadne. Prekoredna želja proturiti na višu ljestvicu sebe ili koga svoga, može te nesretna učiniti već i na ovome svijetu. Imaš na primjer birati ženu ili snahu od dvije ženske; jedna je bogata ali nevaljala, druga siromašnija no čestita; ako odabereš prvu, možeš najveću nesreću dovesti pod krov. Hotio bi, da ti sin bude gospodin; pošilješ ga u škole; glave je slabe ili nema volje k nauku, ali ti ga turaš do trećega, četvrtoga gimnasijskoga razreda; dalje ne možeš. Sad ti je sin najveći nesretnik: za gospodina nije, u zanat poći stidi se — postane nevaljalac. U svim prilikama ostavi, neka Bog boguje. Ti čini samo dužnost svoju, pa ako si vrstan i vrijedan, Bog će ti već i bez tvojega vrkanja i trkanja prokrčiti put do višega mjesta, na kojem ćeš moći više dobra raditi. Pa misli i na to: svakako je lakši put po nizini nego li po visini, i pad s visoka teži je nego s niska.

Pomolimo se.

Bože, koji si duši sluge svojega Gregorija podijelio plaću vječnoga blaženstva, dopusti milostivo: koje težina grijeha naših tišti, da nas molitve njegove kod tebe podignu. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

13. dan ožujka.

Sveti Nićefor.

Crkva katolička uči, da je dobro i korisno imati slike i likove Hrista Gospodina, Djevice Bogorodice i drugih svetaca, i da ih treba štovati. Kako svaki nauk vjere katoličke tako je i ovaj imao i pròtîvnîkâ i mūčenîkâ. Izmegju mnogih drugih i današnji je svetitelj postradao radi ovoga nauka.

Od prvo doba kršćanstva bile su kod kršćana upotrebljavane slike svete, tako na primjer slika Isusa Hrista kao dobroga pastira, niti je komu na pamet padalo spoticati se o porabu ovu sve do Grčkoga cara Leona Trećega Isaurskoga, koji godine 726. po svojoj domisli ne pitavši crkvenih poglavara zabrani porabu svetih slika u crkvama, na putovima i u kućama. I našljednici Leonovi, izuzevši samo gdjekoje, borili su se za zator svetih slika (ikona). Neprijatelji svetih slika iliti ikona zovu se ikonoborci, a trajalo je ikonoborstvo cijelih sto godina. Ikonoborci pak bjesnili su ne samo na slike nego i na štovaoce slika, i mnoge su pogubili. U to vrijeme živio je i sv. Nićefor (Nikifor).

Otac Nićeforov Teodor bijaše tajnik cara Konstantina Petoga Kopronima prozvanoga, koji je vladao u Carigradu od godine 741. do 775. a bio glavni neprijatelj slikama. Doznavši car da Teodor

ima slike Spasiteljevu i Bogorodičinu, pozva ga na račun. Teodor slobodno prizna, da štuje slike; zato ga car dade izbiti i protjerati iz domovine.

Teodorov sin Nićefor toliko je izobilovao krepošću i znanošću, da ga je car Konstantin Šesti, štovalac svetih slika, uzeo sebi za tajnika, kao što je bio otac njegov kod Konstantina Petoga. Kako je Nićefor naslijedio službu očevu, tako je naslijedio i vjeru njegovu, kojom se je čvrsto držao štovanja slika kršćanskih. No za neko vrijeme zaželi Nićefor odreći se svijeta. Odreče se dakle visoke službe i sagradi sa nekolicinom jednomislenih u pustinji monastir, gdje se posve predao molitvi, postu, nauku svetih knjiga i drugim pobožnim djelima. Nićefor daleko napredova u znanosti svetih stvari i u kreposti, pa se tako i neznajućke pripravi za novo, veoma znamenito potrkalište.

Patrijarh Carigradski, tada u kršćanskom svijetu prvi biskup iza pape Rimskoga, umrije, a na njegovo mjesto izabraše jednoglasno Nićefora. Oklijevao je Nićefor primiti veliku službu patrijaršku, i primi je napokon na naročitu želju cara Carigradskoga. Pošto je kao patrijarh besjedom i djelom revnosno širio kraljevstvo Božje na zemlji, uzagje na prijestol carski godine 813. Leon Peti Jermenin, ikonoborac ljući od svih prije njega. Znao je dobro taj car, da ne će moći dokinuti štovanja kršćanskih slika, ako ne uspije kako god na svoju ruku premamiti mnogo poštovanog poglavara crkvenoga, patrijarha Nićefora. Zato je car najprije gledao patrijarha uvjeriti, da prava vjera zabranjuje štovati slike; no on mu dokaza, da se upotrebljavanje i štovanje slika posve podudara (slaže) sa Svetim Pismom i prastarim običajima crkve kršćanske.

Onda će mu car: „Zar Mojsije ne naučava pravoga nauka? Dvoumiš li, da su Mojsijeve riječi Božje riječi? A Mojsije zapovijeda, da se ne čini slika ili lik bilo čovjeka ili i kakve stvari pod suncem?“ Sveti patrijarh odgovori: „Mojsije je narod svoj izveo iz Misira (Egipta), gdje su se slike i prilike ljudske i životinjske štovale kao bogovi; s toga da Israelce odvrati od takvoga neznaboštva, zabrani im Bog praviti slike, da im se naime ne bi klanjali, kao što se izrijekom kaže u Svetom Pismu; jer i samim Israelcima nije bilo naprečac zabranjeno imati likove i slike. Tako čitamo, da je kralj Salomon u hramu dao načiniti likove volova, a na prijestolu svojem likove lavova. Pače i sâm Mojsije načini nad kovčegom zavjetnim zlatne herube, i na zapovijed Božju sagradi mjedenu zmiju, kad su otrovne zmije ujedale Israelce; da bi svaki koga bi zmija ujela, pogledavši na onu mjedenu zmiju iscijelio se i ozdravio. Ali kad su Israelci načinili sebi zlatno tele te mu se klanjali, to bi im u Boga velika grehota, naime ne sâm lik, nego što su se liku kao Bogu klanjali. Zato i mi kršćani ne griješimo gradeći slike i likove mučeničke i svetačke; jer im se ne klanjamo i ne držimo ih za bogove“.

No ovo pravdanje prave vjere nije u cara ništa koristilo, nego ne mogavši on sv. patrijarha oprovrći razlozima, htjede ga natjerati silom, zabrani mu u naprijed propovijedati i crkveno posugje upotrebljavati kod svete liturgije. Protiv svakoga prava i zakona sazva car više biskupa, koji su takogjer bili protivnici štovanju svetih slika, neka sude patrijarhu, čije je dostojanstvo bilo puno više od njihova. Oni ga svečano pozovu, neka se premisli i isto uči, što i oni, to jest da valja slike utamaniti

i štovanje njihovo zabraniti, jer će drukčije biti dostojan kaštige. Kad im je Nićefor predočio krivicu njihovu, isture ga iz crkve, skinu sa patrijarštva i zabrane, da ga tko više drži za patrijarha, pače naume smaknuti ga potajno. Patrijarh bolešljiv priteče k caru, da ga obrani; a ovaj zapovjedi, da ga istjeraju iz grada. I tako Nićefora zbog vjernosti, kojom se je držao crkvenoga štovanja svetih slika, odvuku po naredbi carevoj u dalek monastir preko mora.

Po tom imenuje car patrijarhom čovjeka nevaljala, koji nije pitao što hoće Bog nego samo što će car. Svećenike, koji nijesu hotjeli da izbace slike i likove, stanu progoniti, neke izbiju, neke pozatvore, neke i pogube. U crkvama okreče zidove (duvare), na kojima su bili naslikani dogagjaji iz Sv. Pisma ili djela i muke sv. mûčenîkâ, ili ih blatom zamrljaju, likove drvene sjekirom sasijeku, kamene razbiju.

No dogje očevidna kazan Božja. Od silna potresa propadnu mnogi gradovi; nerodica nastane tolika, da nijesu žita želi srpom nego su klas po klas rukom brali; izleže se domaći rat, i cara Leona vojnici njegovi licem na božić u crkvi uhvate i ubiju. I našljednik Leonov car Mihael Drugi nije bio prijatelj štovanju slika; ali ipak ponudi patrijarhu Nićeforu slobodan povratak pod uvjet, da o štovanju slika u opće šuti. No sveti patrijarh ne prihvati uvjeta i ostane radije u zatočenju, gdje je četrnaest godina boravio i blaženo umro godine 828.

* * *

Rekosmo na početku životopisa ovoga, kako crkva katolička uči, da je dobro i korisno imati svete slike; dobro je i korisno dakako samo za onoga, koji umije na svoju korist slike upotrebiti. Čovjeka tijelo vuče svejednako dolje, na zemlju, a stvoreni smo, da težimo gore, u vječnost. Ako si se zadubao u razmišljanje o istinama vječnim, ili ako si propovijed pažljivo slušao, ne treba ti ni pol ure a da ti se duh opet posve rastrese po svijetu. Pa ako i čvrsto odlučiš, da ćeš ostati sabrane pameti, ê dogju svakidašnje brige, poslovi i zabave, a duh ti se opet rastepe po prahu zemaljskom. Nije li onda dobro, da ti oko zapne za raspelo na raskršću, za svetu sliku u sobi ili prečistu Djevu Bogorodicu na medalji? Jedan pogled često će ti na um dovesti sve ono, što si slušao, čitao, razmišljao i molio. Kolika utjeha kršćaninu, kad na umoru može mutno već oko još uprijeti na raspelo, što mu visi o zidu kraj odra tuge i boli!

Sveti Nićefor mnogo je i dugo stradao zbog toga, što nije htio odustati od štovanja svetih slika. Ti možeš bez svake smetnje i straha imati i štovati svete slike i likove. A šta ćemo reći o kršćaninu, koji u stanu svojem nema raspela i ni jedne svete slike? On voli imati slike, koje mame na grijeh njega, ženu i djecu. Komu nije ugodno društvo svetih na ovome svijetu, teško će moći dospjeti megju njih u nebo!

Pomolimo se.

Na slabost našu ogledaj se, svemogući Bože, i kako nas breme našega djela tišti, neka nas blaženoga Nićefora mučenika tvojega i biskupa dični zagovor brani. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

14. dan ožujka.

Sveta Matilda.

atilda od grofovskoga roda odgojena bješe u monastiru, u kojem je njezina baba bila glavarica. Baba joj odabra od redovnica najučenije i najbogodušnije za učiteljke i odgojiteljke; ove pod nadziranjem babinim tako lijepo razviše naravne darove Matildine, da je daleko pukao glas o njezinoj čestitosti, razboritosti, ljubežljivosti i ljepoti. Začu za nju i Henrik sin vojvode Saskoga, pa pogje u crkvu, u kojoj se Matilda molila Bogu, zamilova je i zaprosi ruku njezinu. Godine 913. postade Matilda žena Henrikova, pa kad joj je zatim za šest godina muž izabran za kralja i cara Njemačkoga, sjede i ona uz njega na kraljevski i carski prijestol. Sjajnost tolike časti ne zabliješti je, pače joj samo još većma rasvijetli ništavost svih zemaljskih stvari, te koliko se više uzvisi pred ljudima, toliko se više ponizi pred Bogom.

Matilda je bila milokrvna i milosrdna, navlastito nevoljnicima: ubogima obilato davala milostinje, bolesne utješavala i sužnje izbavljala. Veliku je radost nalazila u molitvi: i noću ustala bi s kreveta i išla pomoliti se Bogu.

U ženidbi je bila veoma sretna s iskrene one ljubavi, koja ju je s mužem vezala. U oba ženidbena druga bila ista ljubav ka Hristu, ista bogodavna volja, ista ljubav k bližnjemu, ista pripravnost tvoriti dobro. Bog blagoslovi brak (ženidbu) složnih drugova trima sinima i dvjema kćerima. Dok je car ratovao u dalekim zemljama, Matilda bila kući angjel čuvar, tetošila oko djece, brinula se za red, i obilazeći bolesnike, nadjeljujući

potrebnike i nagovarajući ih na strpljivost i poslušnost volji Božjoj trudila se takvim dobrim djelima u Boga steći milost, da joj se muž sretno kući povrne.

S pomoću muževljom pogradi Matilda više monastira kano ti najboljih u ono doba rasadnika pobožnosti, prosvjete i napretka svakovrsnoga; osobito obilno nadari ženski monastir u Quedlinburgu, gdje je gospodaru svojemu i sebi odabrala vječno počivalište. Trideset tri godine življeše drugovi u presretnoj ženidbi, kad se car Henrik na putu razbolje i osjeti, da mu je kucnuo pošljednji čas. Brže dozva k sebi Matildu, pa govorivši s njom mnogo nàsâmo, napokon završi ovim riječima: „Prevjerna i predraga družice! Zahvaljujemo Hristu, da tebe u životu ostavljamo. Jer nitko nije imao žene vjerom čvršće, u svakom dobru valjanije. Budi ti dakle hvala, što si nas ljutite svagda ublaživala, i u svakoj stvari davala nam koristan savjet, češće si nas dozvala od nepravde k pravdi i vazda nas opominjala potlačenu činiti milosrgje. Sada tebe i sinove naše preporučujemo svemogućemu Bogu i molitvama izabranika Božjih zajedno s dušom, koja će evo iz tijela izići". Po tom carica, tužna i žalosna, ode u crkvu, da sebe i sve svoje preporuči Bogu, kao što je svagda činila. U to dozna po plaču, koji se čuo tija u crkvu, da joj je gospodar preminuo, pade ničice i u molitvi preporuči dušu pokojnikovu milosti Hristovoj. Zatim ustavši pita, je li koji svećenik još na tašte, da može za pokojnika pjevati misu? Jedan se svećenik prijavi, a Matilda se s toga toliko utješi, da je dvije zlatne narukvice sa sebe snimila i dala ih svećeniku veleći: „Uzmi ovo zlato i pjevaj misu zadušnu". I dok

je god Matilda živjela, bila je onomu svećeniku zahvalna, što je prvu misu ispjevao za dušu Henrikovu, i poslije mu je od sina svojega Otona izmolila biskupiju.

Kad se pak svršila misa zadušna, carica plačući uljeze u sobu, gdje je ležalo mrtvo tijelo, i unutri nagje sinove careviće gdje gorke suze rone i s njima sve vojskovogje. Kad to ona vidje, još je većma obliše suze i pripadavši k nogama mrtvoga muža žuhko se rasplaka, kao što je zavrijedio poštovani car; ali i u žalosti pokaza toliko umjerenosti, da nije Boga uvrijedila nestrpljivošću a opet dostojno oplakala smrt carevu. Onda dozvavši k sebi sinove, opominja ih, da se boje Boga i jedan drugoga da ljube. Henrik bi sahranjen u Quedlinburgu.

Matilda je živjela u udovstvu tako, da se na nju mogu sve udovice ugledati. Bila stidna, oštro pazila na tijelo svoje i ljubila samoću kao kakova djevica. Najmiliji joj bio posao molitva ili kakovo djelo milosrdnosti. Uza sve to i njoj je bilo srkati iz gorke čaše jada i nevolje. Od tri njezina sina najmlagji Brunon posvetio se staležu svećeničkomu i postao kasnije nadbiskup u Kölnu. Stariji pak sinovi Oton i Henrik otimali se po smrti očevoj za carstvo: Oton dokazivao, da njemu kao prvencu pripada carstvo, a Henrik tvrdio, da njega ide carstvo, jer se je prvi rodio od oca kao cara, a Oton se rodio ocu, dok je ovaj još bio vojvoda Saski. Dogje i do rata megju rogjenom braćom. Kolika žalost srcu materinu! Napokon se braća ipak poravnaše: Oton bude car, a Henrik vojvoda Bavarski. No tim nije bio kraj jadima Matildinim: opaki ljudi zuknuše Otonu i Henriku, da majka ima nebrojeno blago, a da ga ludo prosipa. Braća prije

nesložna, sada se složiše suprot majci: oteše joj imutak. Boljelo je to dakako svetu Matildu, navlastito što je na nju ustao i Henrik, njezin od djetinjstva ljubimac; sa svim tim je i tu nepravdu strpljivo snosila kao kazan (kaštigu) za grijehe svoje. Ali Bog kazni nemile sinove: Oton bi nesretan u ratu, a Henrika snagje teška bolest. Ove kazni, opomene dobromisaonih ljudi i neprestane molitve svete Matilde učiniše, da su se sinovi dozvali, majku za oproštenje molili i svesrdno se s njom pomirili. Žensko srce malo kada potpuno oprašta teške uvrede. A kako je duh kršćanski u srcu sv. Matilde istro svaki trag pizme i zle volje na nezahvalnu djecu, pokazuje ovaj dogagjaj. Najstariji sin Oton, tada već car Njemački, posjeti majku u Nordhausenu i boravi kod nje osam dana. Kad je hotio na put, pogju majka i sin pregje k svetoj misi. Poslije mise oproste se pred crkvom, zagrle se, poljube se i tako proplaču, da su i svim nazočnima navalile suze na oči. Matilda povrne se u crkvu, dok Oton usjeda na konja, potraži mjesto, gdje joj je sin za mise stajao, klekne i plačući cjeliva tragove sinovlje. To opazi grof Vitigo, izigje iz crkve i kaže caru. Ovaj skoči s konja, pohiti u crkvu i nagje majku gdje se na onom mjestu još Bogu moli i plače. Savladan od tolike ljubavi pade ničice pred nju i reče: „O štovana gospogjo, kakvom službom možemo vam te suze naplatiti?“

Kad se sv. Matilda baš desila u samostanu Quedlinburškom, dopade joj crn glas, da je ljubimac njezin sin Henrik umro. Od žalosti nije mogla cijel dan ništa okusiti. Sazvavši pak duvne (redovnice) u crkvu, nagovori ih, da se Bogu mole za dušu preminuloga, i ona se sáma ovako pomoli:

„O Gospodine Bože svemogući, smiluj se na dušu sluge svojega, kojega si s ovoga svijeta preselio; opomeni se, molim, da je vrlo rijetko veselo živio i da je gotovo sve vrijeme smrtnoga življenja proveo u tjeskobi". Od ono je doba sv. Matilda bila uvijek u koroti (žalila pokojnika) i klonila se svake igre i zabave. Sagradila monastir, u kojem su Bogu posvećene djevice bile dužne za pokoj dušama preminuloga muža i sina Bogu prinositi molitve i dobra djela. Dva puta na dan hranila bi siromahe, pače im sa svojega stola pošiljala jela. Kad bi kamo na put pošla, vozila bi se za njom kola puna hrane za potrebnike. Zimi dala bi na javnim mjestima u jutru i u večer ložiti vatru, da se prolazeći svijet ugrije. Svake bi subote priredila tople kupelji za uboge, da se očiste i okrijepe za dan Gospodnji. Kod kuće nije bila nikad besposlena, da u lijenosti ne jede hljeba, kao što se u Sv. Pismu (Prič. Sal. 31, 27) kaže za vrsnu ženu; pače ona — careva žena i careva majka — zapregla bi se i sáma zgotovila sebi objed.

Opazi sv. Matilda, da se i njoj sve polako približava smrt; pogje zato u Quedlinburg, da se ondje upokoji, gdje joj već počiva muž. Bolesnu posjeti i unuk njezin Vilhelmo nadbiskup u Mainzu. Ona se veoma obradova posjetu svojeg unuka, ispovjedi se kod njega i moli, da misu služi za nju i za pokojnoga muža, a poslije mise dobi od njega svetu pričest i pošljednje pomazanje. Odilazeći kući Vilhelmo htjede jednoga svoga svećenika ostaviti u bolesne babe, kad ona umre, da dogje odmah po njega. No bolesnica Bogom nadahnuta reče mu, neka uzme onoga svećenika sa sobom, jer će ga sâm većma trebati. Kad je dakle Vilhelmo bio na

putu, umrije nenadanom smrću; a i za to zna bolesna carica prije, nego joj je i tko kazao, pa zapovjedi, neka se zvona zvone i siromasima novac dijeli, da se mole za dušu pokojnikovu. Dvanaest dana iza toga, dne 14. ožujka godine 968. preminu sveta Matilda blaženo u Gospodinu, u devet sati u jutru, u onaj isti sat, u koji je ubogima običavala davati hranu.

* * *

Sv. Matilda dade odmah po smrti muža svojega za dušu njegovu služiti sv. misu; saznavši za smrt sina Henrika, prva joj briga bi Bogu se za nj moliti; još prije smrti svoje dade za pokojnoga svojega muža prinijeti žrtvu sv. mise. Vjera nas uči, da možemo preminulima pomagati žrtvom sv. mise, molitvom, milostinjom i drugim dobrim djelima. Već su se u Starom Zavjetu za pokojnike prinosile žrtve i molitve. Čitamo naime u Sv. Pismu, kako je hrabri junak Juda Makabejin „naredivši sabiranje, poslao dvanaest tisuća drama srebra u Jerosolim, da se prinese žrtva za grijehe umrlih, dobro i bogoljubno misleći o uskrsnuću (vječnom blaženstvu). Jer da se nije nadao, da će uskrsnuti oni, koji su pali (u boju), činilo bi se suvišnje i tašte moliti se za umrle . . . Dakle je sveta i korisna misao moliti se za preminule, da se odriješe od grijèhâ". (Mak. II. 12, 43. 44. 46).

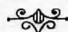
A što nas vjera uči, na to nas i srce nuka. Ljubav ne prestaje smrću, zato ne prestaje ni želja, da preminulima dobro činimo. Dobra žena, koja sav vijek svoj za muža i djecu živi i radi, ne će samo jaukati i plakati, ako joj smrt otme koje od dragih njezinih, nego će rekao bi još na drugi svijet za njim poći, da mu i ondje učini što dobro.

Mi znademo, da ništa nečisto ne može uljesti u kraljevstvo nebesko, jer po izjavi Gospodnjoj (Mat. 5, 27) treba pregje i pošljednji dinar isplatiti; a znamo opet, da ima i na najboljim ljudima barem pomanjih pogrešaka i da se gdjekojima oproste teški grijesi i vječne kazni za njih, a preminu prije nego li mogu pretrpjeti vremenite kazni. Kada dakle takvi ljudi ne mogu odmah unići u nebo, milostivi Bog ne će ih doista zato za sve vijeke osuditi i prokleti. S toga treba da bude megju nebom i paklom nekakovo srednje stanje, u kojem se još može za manje grijehe pokora učiniti, mogu se pogreške popraviti i vremenite kazni pretrpjeti. To se zove čistilo. Pa kao što je jamačno, da nama ljudima na zemlji koriste molitve svetačke na nebu, tako može za cijelo i naša molitva, kojom se Bogu molimo za trpeću našu braću u čistilu, njima na drugome svijetu olakotiti i pokratiti kazni.

Pokazuj dakle, dragi čitaoče, vjeru svoju i ljubav te nastoj, da žrtvom svete mise, molitvom, milostinjom dobro činiš onima, s kojima si na ovom svijetu bio združen rodbinstvom ili prijateljstvom ili drugom kojom god svezom, i u opće svim dušama preminulim. Nije zlo, da se i izvanjim načinom pokaže ljubav k preminulomu, na priliku: svečanim sprovodom (pokopom) i spomenikom na grobu, samo ako u tom nema taštine; ali uz to ne zaboravi skrbiti se i za duševno njegovo spasenje čineći dobra djela.

Pomolimo se.

Usliši nas, Bože spasitelju naš: kao što se radujemo svetkovini blažene Matilde, tako da se u osjećanju iskrene pobožnosti obučavamo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

15. dan ožujka.

Sveti Zaharija.

Anastasije, koji je u devetom stoljeću poslije rogjenja Hristova bio svećenik i knjižničar u Rimu i opisao živote Rimskih papa, ovako počinje opisivati današnjega svečara: „Zaharija rodom Grk od oca Polihronija sjedio je (na papinskoj stolici) deset godina, tri mjeseca i četrnaest dana. Čovjek veoma krotak i ljubak, svakom dobrotom nakićen, ljubitelj svećenstva i svega puka Rimskoga. Spor na srdnju i brz na milosrgje; nikomu zla za zlo ne vraćajući, niti osvećujući se po zasluzi, nego pobožan i milosrdan. Od vremena kad je bio posvećen, i onima koji su mu otprije bili progonitelji, vraćao je dobro za zlo, i podižući ih u častima, ujedno ih obogaćivao imovinom.“

Zaharija bješe za papu izbran godine 741. U ono doba bijaše u Italiji velik metež. Dok su na Istoku Saraceni mnogo jada zadavali carevini Grčko naumi hrabri kralj Langobardski Luitprando svu Italiju spraviti pod svoju vlast; on uze već mnoge krajeve i četiri grada, koji su pripadali vojvodini Rimskoj. Zaharija bio bi mogao suprot Luitprandu u pomoć dozvati kralja Franačkoga, kao što se već i otprije dogagjalo; no on voli stvar poravnati mirnim načinom. Najprije pisa kralju nagovarajući ga na mir i pravicu, onda pogje sâm glavom u kraljev okol (tabor). Kralj ga veoma lijepo dočeka i stane se s njim dogovarati; a papa je s takovom evangjeoskom prostodušnosti i jasnoćom upućivao junačkoga vladaoca, da je ovaj pristao povratiti sve nepravedno uzete gradove i darovao papi sve sužnje, to jest pustio ih bez otkupa na slobodu.

Kad se je po tom sv. papa vraćao u Rim, pogjoše mu na susret svi stanovnici gradski s maslinovim granama u rukama, i odvedoše ga u palaču njegovu pjevajući od radosti i blagoslivljajući ga za povraćeni mir.

Poslije nekoga vremena kad umrije u Carigradu car Leon, kojemu je pripadao u Italiji grad Ravenna s okolinom, htjede opet kralj Luitprando ovu oblast osvojiti. Namjesnik Grčkoga cara bijaše preslab a da odoli kralju Langobardskomu, koji je već uzeo nekoliko gradova, što su pripadali oblasti Ravennskoj. U toj nevolji pribjegnu poglavari duhovni i svjetovni iz Ravenne papi Zahariji, neka i opet stvar poravna lijepim načinom. Papa pošlje dva veoma ugledna čovjeka s velikim darovima ka kralju moleći ga, neka odustane od nepravednoga osvajanja; no kralj se ne da skloniti. Ali to ne prepadne miroljubivoga pape. Pogje sâm k Luitprandu, koji je boravio u gradu Paviji. Papa dogje u Paviju u oči praznika svetih apostola Petra i Pavla. Najprije stupi u crkvu posvećenu sv. Petru i odsluži svečanu misu, da od Boga isprosi blagoslov za djelo mira. Sjutradan ide ka kralju i dokaže mu, kako je započeti rat nepravedan, koliko se nevolja izleže od rata, kakve strahote počinjaju sirovi ratnici, koliko se nevine krvi prolije i koliko je odgovoran Bogu i ljudima čovjek, koji krivičan rat zameće. Zatim papa tako srdačno moli kralja, neka jadnomu narodu povrati mir, da potresen u duši po volji papinoj učini mir s carskim namjesnikom u Ravenni. Na povratku su svagdje i u najmanjim selima Zahariju svečano dočekivali; navlastito su Ravennci hvalili i slavili mirotvora. I ovaj put zahvali papa onomu, od kojega dolazi svako dobro: povrativši se u Rim prinese sa svim narodom Bogu žrtvu zahvalnicu.

Po smrti Luitprandovoj bude kralj Langobardima Rahis. Papa Zaharija popašti se, da mu mu preko ugledna poslaništva čestita i da ga nagovori, neka obeća, da će dvadeset godina mirovati; Rahis pristane na to iz štovanja k prvaku apostolskomu. No Rahis zaboravi obećanje i pogje s vojskom na sâm Rim, da ga osvoji. U Rimu svi se prestrave; svu nadu i uzdanje imaju do Boga u jedinoga papu Zahariju. Kod velike starosti pogje Zaharija s pratnjom nekolicine samo svećenika na susret kralju Rahisu i gleda najprije ublažiti ga dragocjenim darovima, a po tom mu tako živo predoči nepravednost rata i množinu i veličinu zala, što se od rata ragjaju, da je kralj odustao od rata i učinio mir, pače dragovoljno povratio sve otete gradove i dvorove. A kad su se velikaši Langobardski, pohlepni na bogat plijen, s toga gnjevili i zahtijevali, da se rat produži, pokaza se, kako su se riječi Zaharijne silno prihvatile srca Rahisova; on bijaše naime gotov radije sve pregorjeti nego li smutiti učinjeni mir. Zato se dragovoljno odreče krune kraljevske i došavši u Rim izjavi papi, da su nakani on i žena mu i kći odreći se svijeta i život završiti u monastiru. To i bude; pred samim papom učini kraljevska porodica zavjete evangjeoske; Rahis bude redovnik na Monte-Kassinu, a žena njegova i kći sagradiše monastir, u koji su zatim stupile kao duvne.

Sv. Zaharija brinući se za mir u Italiji nije zaboravio skrbiti se za mir i korist cijele crkve katoličke. Baš u njegova doba — kao što vidjesmo u životu sv. Nićefora — bjesnili su carevi Grčki

na svete slike i likove. Zaharija pisa caru Konstantinu Petomu, posla mu vjerovanje Rimske crkve i nastoja poukom i opomenom dovesti ga na pravu stazu; njegovo nastojanje na Istoku bijaše uzalud, ali zato imagjaše utjehe na Zapadu: vjera kršćanska lijepo napredova i vlast papinske stolice poče silno rasti. Sv. Bonifacije, prozvan apostol Njemački, upravo je tada s velikim blagoslovom obraćao Nijemce ka kršćanstvu, a sv. Zaharija lijepo ga potpomagao. U Franačkoj sjedio na prijestolu kraljevskom samo sjen od kralja a kraljevinom upravljao Pipin. Velikaši Franački pitaše papu Zahariju: tko da se zove kralj, onaj koji ima samo ime kralj, ili onaj koji ima vlast kraljevsku? Papa odgovori, da je za držanje reda bolje, ako se kraljem zove onaj, koji već ima najvišu vlast. Franci na to nazovikralja ostrigu i ture u monastir, a Pipina po starom običaju dignu na štit i pomažu za kralja. Tako se po promislu Božjemu tada crkva s državom lijepo složila i ujedinila, da crkva državi dava višu posvetu i prosvjetu, a država da crkvu štiti i brani.

Zaharija je u Rimu držao više puta crkvene sabore, da ukloni nerede i zle porabe, koje su se u gdjekoje Talijanske crkve potkrale za onih neprestanih ratova, i da popravi življenje svećenstva i svjetovnjašta. On je popravio, povećao i poljepšao mnoge crkve i druge zgrade; ali nije pri tom zaboravio ni za živu crkvu Histovu; za uboge, bolesne i sirote, kojima je bio otac i majka, navlastito je pak posezao za jadno roblje, koje se na sramotu vjeri kršćanskoj javno prodavalo na tržištima. Jednom dogjoše Mlečani u Rim i pokupiše robova, muškaraca i žena, da ih odvedu na pazar u Afriku. Doznavši za to sv. Zaharija povrati Mlečanima novce, što su za roblje dali, robove pusti na slobodu i zabrani u naprijed kršćane poganima prodavati. Uza sve velike brige i posle još je sv. papa dospijevao neke spise sv. Gregorija Velikoga i pravila sv. Benedikta prevesti na Grčki jezik. Vladavši deset godina crkvom katoličkom, pun zasluga uljeze u veselje Gospodina svojega, i bi sahranjen u crkvi sv. Petra.

* * *

Isukrst nam kaže (Mat. 5, 48): „Budite savršeni, kao što je savršen Otac vaš nebeski.“ Dakle po zapovijedi Spasiteljevoj treba da se ugledavamo na samoga Boga, za njim da se povodimo; to više bit će nam moguće ugledavati se na ljude, za njima se povoditi, ma bili oni koliko god im drago nad nama visoko postavljeni. Možemo s toga i u svetoga pape Zaharije naći nešto, u čem da se povodimo za njime, ako i nijesmo mogući miriti careve i kraljeve i obustavljati ratove. Bit ćemo dostojni nasljedovači sv. Zaharije, ako budemo mir tvorili, gdje se mir muti ili gdje je već gotov nemir, pa bilo to i megju dva samo čovjeka. Tko mir tvori megju dva čovjeka, ljubi mir, pa kad bi on imao zgodu, za cijelo bi drage volje tvorio mir i megju dvije vojske. Gospodin kaže (Luk. 16, 10): „Koji je vjeran u najmanjem, i u većem je vjeran.“

S toga, čitaoče dragi, gledaj ne samo da živiš sa svima ljudima u miru, koliko ti je i kako moguće, nego i megju drugima tvori mir, gdje god ti se nagje zgoda. Ima ljudi na svijetu, kojima ne da vrag mirovati, nego obilaze tugje kuće, blebeću i kleveću, lažu i mažu, dok zavade mirne ljude, a onda se tomu još vesele; za njih može se reći, da su pravo vražje leglo. A Bog naš Bog je mira i

ljubavi (Kor. II. 13, 11); ako dakle želiš biti dijete Božje, ljubi i tvori mir. Kojekad se zavade najbolji prijatelji, pače i braća i sestre, pa mjesto pregjašnje ljubavi izleže im se u srcima mržnja. Nastoj, brate, takve ljude pomiriti; bit će ti za dušu u Boga! Ako li ih ti nikako ne možeš pomiriti, moli se barem Bogu, neka ih on opet složi.

„Blago miroljubivima, jer će se sinovi Božji nazvati.“ Mat. 5, 9.

Pomolimo se.

Usliši, molimo Gospodine, prošnje naše, koje donosimo o svetkovini blaženoga Zaharije ispovjednika tvojega i biskupa, i koji ti je vrijedan bio dostojno služiti, njegovim odvjetnim zaslugama od svih nas odriješi grijèhâ. Po Hristn Gospodinu našemu Amen.

16. dan ožujka.

Sveti Hilarije i drugari mučenici.

U Austrijskom Primorju ima mjesto, koje se Slovenski naziva Voglej a nema ni dvije tisuće duša. Ondje je bio nekad preveliki, prekrasni grad Rimski Akvileja. Kažu, da je za najljepšega cvjetanja u njemu bilo do osam sto tisuća duša, a i razvaline što se vide još dan danas, svjedoče veličinu njegovu. U Akvileji posija se zarana sjeme sv. evangjelja; vele, da je sâm sv. evangjelist Marko propovijedao Akvilejcima sveti nauk Hristov; zato su od prastarih kršćanskih vreménâ ondje sjedjeli nadbiskupi (metropoliti), koji su poslije sve do prije sto godina imali čast patrijaršku. Godine 452. po Hristovu rogjenju razvali Atila s divljim Hunima grad Akvileju, stanovnici se razbjegoše na obližnja ostrva i udariše temelj sadašnjim Mlecima; od onda se Akvileja nikad više ne pridiže.

Godine 285. bijaše u Akvileji biskup **Hilarije**. On bješe od djetinjstva poučen u nauku kršćanskom, i oružavši se oružjem vjere, milosrdan i dobar, odijeljen od svakoga djela svjetovnoga, tako napredova u nauku Sv. Pisma, da ga je znao na pamet. Još je bio mladić, kad je po želji puka (kršćanskoga) posvećen za gjakona. I kada opet po volji puka za nekoliko godina bude biskup, držao je vjerno zapovijedi Božje ne obzirući se niti na čije laskanje niti na čije lice, kako rade ljudi, koji se uzdaju u svijet. I kad je s pomoću Božjom dobro upravljao duhovnom djecom, imao je učenika po imenu Tacijana, i videći da se dobro vlada, povisi ga na čast gjakonsku. Ovaj Tacijan bude poslije arhigjakon crkve Akvilejske.

U ono vrijeme zapovjedi namjesnik Rimskoga cesara u Akvileji po imenu Beronije, neka se izvedu preda nj kršćani, koji bjehu u tamnicu bačeni, da idolima (lažnim bogovima) zapale tamjana. Dogje pak k njemu svećenik idolski, čovjek pun zlobe, i reče mu, neka radije potraži biskupa Hilarija, pa kad njega udari na muke, da će se već pokoriti ostali kršćani. Zakaže dakle namjesnik, da se dovede Hilarije. Onaj svećenik idolski pohiti sâm po njega i reče mu, da ga zove namjesnik. Sv. Hilarije s riječima: „Hodimo u ime Gospodina našega Isusa Hrista“, pogje odmah u sudnicu. Kad vesela lica stupi pred namjesnika, ovaj se začudi i pita: „Kako se zoveš?“ Sv. Hilarije odgovori: „Hilarije se zovem i biskup sam kršćanski.“ Namjesnik reče: „Kad si sâm kazao, da si kršćanin,

žrtvuj bogovima po zapovijedima cesarskim, jer su carevi zapovjedili, da svi kršćani žrtvuju bogovima. Koji ne ushtiju, kaznit će se, a koji poslušaju, dobit će časti i blaga. Kako si razborit, pokori se dakle i žrtvuj bogovima.“ Sv. Hilarije odreče: „Od mladosti svoje naučio sam se žrtvovati Gospodinu Bogu živu, i Isusu Hristu sinu njegovu klanjati se sa srcem čistim ne prestajem; praznima pak i taštim bjesovima, koji se nazivaju bogovi a nijesu, ja ne žrtvujem.“ Kad je dalje sv. Hilarije namjesniku dokazivao ništavost idôlâ, zaprijeti mu namjesnik, da će mu dati jezik odrezati, ako ne žrtvuje. Sv. Hilarije odgovori: „Ako hoćeš da me uplašiš, nemoj prijetiti riječima, nego čini odmah šta si naumio; jer je kraj mene izbavitelj moj, kojemu ja vazda prinosim žrtvu čistu.“

Na to razljutivši se namjesnik otide u poganski hram (crkvu), koji je bio prekrasno sagragjen i pun srebrnih i zlatnih idola, i zapovjedi, da dovedu tamo i sv. Hilarija. Namjesnik reče dovedenomu Hilariju: „Žrtvuj velikomu Herkulu (bogu), i vidi slavu i silu njegovu.“ Sv. Hilarije sažali namjesnika, što se klanja idolima kamenim, drvenim i željeznim, rukama ljudskima načinjenim i zlatom i srebrom nakićenim, koji ne vide, ne čuju i ne mogu se sâmi izbaviti, ako tko hoće da ih skrši. Slušajući to Beronije još se većma razgnjevi, ter ga dade svući i šibati. Sv. Hilarije, kad su ga već dugo šibali, podigne oči k nebu i reče na glas: „Vidi Gospodine, i pomozi sluzi!“ Onda ga namjesnik dade još nemilije tući i na muke raspeti; a svetac usred muka vesela lica pjesmu pjeva Bogu govoreć: „Izbavi me od neprijatelja mojih, Bože moj; i od onih, što ustaju na mene, zakloni me. Izbavi me od onih, koji čine bezakonje, i od krvopija sačuvaj me!“ (Psalm. 58, *2.* 3.) I čudi se sav puk, što se ovako grozno mučen čvrsta srca i vesela lica raduje.

Opet reče namjesnik: „Žrtvuj barem sada, pa ću te pustiti.“ Sv. Hilarije ništa ne odgovori. Tada namjesnik razjaren zapovjedi, da mučeniku živim ugljevljem legja pale, i solju i octom posipaju, i kostrijeću rane mu taru. I dok su to radili, sv. Hilarije gledajući na nebo reče: „Koji si zemlju Sodomsku radi opačine popalio i opustošio, i sada, Gospodine, pokaži preko mene znak sile svoje, da se smete bezbožni sudac ovaj sa svim idolima svojim i s onima, što idole štuju.“ I prekriživši usta puhne u idole, koji se odmah smrve u prah. Tada svećenici idolski stanu namjesniku vikati: „Pogubi vješca, ubij vračara!“ A namjesnik zapovjedi, da ga odvuku u tamnicu.

Sjutradan jave namjesniku, da sv. Hilarije ima gjakona. Po nalogu Beronijevu dovedu dakle i Tacijana preda nj, pa kad mu on zapovjedi, da žrtvuje bogovima, odgovori blaženi Tacijan: „Nikada; zar da žrtvujem bogovima, koji su propali po molitvi oca mojega Hilarija biskupa? Ne stidiš li se?“ Onda i njega udare na muke, išibaju i zatvore napokon u tamnicu, u kojoj je već bio sv. Hilarije. Kad biskup smotri gjakona, zahvali Bogu, i onda obadva kleknuvši pomole se Bogu veleći: „Gospodine Bože svemogući, Oče Gospodina našega Isukrsta, koji kraljuješ sa Sinom svojim i Duhom svetim, usliši molitve naše na slavu imena tvojega, da se smetu svi, koji se klanjaju likovima i koji se ponose idolima svojim; pokaži svima, kakva je sila, u koju vjerujemo. Pruži, Gospodine, ruku svoju s visine, da padne sâm hram, u kojem su idoli

*

njihovi, neka znadu svi narodi, da nije drugoga Boga do tebe.“ I mahom nastane strašna grmljavina, da su se tresli gradu temelji i prestravili se svi neznabošci u gradu i razvalio se hram Herkulov, te mu je traga nestalo. Na viku svećenika poganskih posla namjesnik Beronije u tamnicu krvnike, neka sužnjima odsijeku glave i mač im rinu u prsa. I kad se to učinilo, ispustiše svete duše. A s njima su pretrpjeli smrt i drugi, koji bjehu za ime Hristovo okovani u tamnici, to jest: Feliks, Largo i Dionisije, dne 16. ožujka. Onu pak istu noć dogjoše ljudi od svete crkve ujedno s drugima vjernim ljudima, koji su stražarima dali obilatih i vrlo dragojenih darova, pa uzevši tjelesa, ukopaše ih dostojno izvan gradskih zidova, na slavu imena Hristova. A rasla je po milosti Božjoj vjernima slava, poganima pak i štovaocima idôlâ smetnja, za vladanja Gospodina našega Isusa Hrista, kojemu je čast i slava u vijeke vijeka. Amen.

* * *

Može biti da se gdjekoji čitalac začudio, kako carski namjesnik Beronije i poganski svećenici, videći gdje se idoli njihovi kameni, drveni i željezni na dûh sv. Hilarija satiru u mlivo, nijesu se uvjerili o ništavosti idolopoklonstva i obratili se k Bogu živu i pravu. No minut će ga čudo, ako zdravo promisli, šta su okoreli grešnici. Bog hoće, da se svi ljudi spasu, i zato daje svima milosti k spasenju potrebne, daje Duha svetoga, koji ih uči svakoj istini (Kor. I. 12, 4). I pogane je rasvjetljivao isti Duh Božji, da mogu poznati istinu i po njoj živjeti. No čovjek imajući slobodnu volju može se milosti Božjoj suprotiti, a suproti se griješeć. Zgriješivši ožalosti Duha svetoga Božjega (Efes. 4, 30); po tom bude svakim grijehom djelo Duha svetoga u njemu slabije, dok ga napokon Duh sveti posve ne ostavi. Tada se čovjeku srce okori, on pije bezakonje kao vodu (Job. 15, 16), postane neprijatelj križu Hristovu, Bog mu je trbuh, i slava u sramoti njegovoj, zemaljski misli, a svršetak mu je propast (Filip. 3, 18. 19). Ovo je najstrašnije stanje, u koje može čovjek doći: on je kao faraon, kralj Misirski, kojega ne mogu orazumiti onolika čudesa Bogom preko Mojsija stvorena; on je kao okoreli Herod, koji na glas, da se u Betlehemu rodio Spasitelj, šilje onamo krvnike, da ga smaknu; on ne bi ništa vjerovao, ma i gledao svojima očima gdje mrtvi ustaju iz grobova (Luk. 16, 81). Pri svemu tom još je najgroznije, što takov okoreli grešnik ne osjeća jadnoga stanja svojega: u srcu je njegovu mir i tišina grobna, iz koje će ga probuditi tek trublja vječnoga suda; pa zbilja, takova grešnika ne može ništa uzdrmati iz duševnoga sna do ruka Božja, koja ga obično iznenada takne. Gotovo je svatko već doživio, da je taj i taj tvrdoglavi grešnik umro smrću nenadanom.

A kakovo je tvoje srce, čitaoče dragi? Je li još meko te može primati sjeme riječi Božje i osjećati dûh Duha svetoga? Ako ti se duri molitva i propovijed; ako ne ideš k svetoj ispovijedi izgovarajući se: pa što bih se i ispovijedao, tä nijesam nikoga ubio i nikomu ništa oteo ili ukrao; ako se brineš samo za zemaljske stvari a na vječne gotovo i ne pomišljaš; ako živiš s osobom, s kojom ti nije dopušteno ni po Božjem ni po ljudskom zakonu; ako se gotovo svaki dan više manje opijaš; ako te nevolja bližnjega tvojega nimalo ne dira —

onda srce tvoje ili je već posve otvrdnulo ili barem tvrdne.

Može biti da te dragi Bog još nije ostavio; opominje te raznim načinima, kuca ti na srce; ne ogluši ga se.

„Danas, kad glas njegov čujete, nemojte otvrditi srca svojih!“ Psalm. 94, 8.

Pomolimo se.

Bože, koji nas godišnjom svetkovinom svetih mučenika tvojih Hilarija i drugara njegovih razveseljavaš, dopusti milostivo: kojih se zaslugama radujemo, da se njihovim primjerima užežemo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

17. dan ožujka.

Sveti Josip Arimatejski.

Sva četiri sveta evangjelja govore o Josipu Arimatejskom, s malo istina riječi, no koje mnogo znače. Zato ne možemo ni mi prećutjeti spomen ovoga sveca, ako i ne znamo mnogo o njemu pisati.

Josip življaše u vrijeme, kad je Sin Božji postavši čovjek na vidljivi način ljudima udjeljivao milosti kraljevstva nebeskoga. Zvaše se Arimatejski, jer je bio rodom iz Arimateje, mjesta, što je bilo na putu, kojim se išlo iz Jerusalema u primorski grad Joppe; sad je na onom mjestu selo Ramleh. Bijaše pak čovjek bogat, uz to dobar i pravedan, ugledan vijećnik, koji nije pristao na savjet i posao onih, što su Isusa osudili na smrt. Josip čekaše kraljevstva Božjega, i bješe učenik Isusov, ali kradom od straha Židovskoga. I Nikodem Josipov drug u

vijeću dolažaše samo noću k Isusu bojeći se takogjer Židóvâ, ali ipak imadijaše srce u vijeću Isusa braniti (Iv. 7, 50ss); a Josip bijaše hrabren za Isusa po smrti njegovoj raditi. Bivši naime po svoj prilici na Kalvariji kod smrti Isusove (isp. Mark. 15, 40ss) i vidjevši ona čudesa, što su se tada zbivala, uvjeri se sasvim, da je Isus Sin Božji, obećani Spasitelj svijetu, pa se usudi i ugje k Pilatu i zaiska mrtvo tijelo Isusovo. A Pilat se začudi, da je već umro, i dozvavši satnika, zapita ga, je li već umro. I doznavši od satnika, dade tijelo Josipu. A Josip kupi platno, pogje na Kalvariju i skide tijelo Isusovo. U to dogje i Nikodem i donese pomiješane smirne i aloja oko sto litara. I uzeše tijelo Isusovo, i obaviše ga platnom s mirisima, kao što je običaj Židovima ukopavati, i metnuše ga u novi grob, koji bješe Josip ondje blizu u vrtu za sebe isjekao u kamenu i u koji grob ne bješe još nitko metnut. Ondje dakle radi priprave Židovske, jer bješe blizu grob, metnuše Isusa, i navališe veliki kamen na vrata od groba i otidoše. To kazuju evangjelisti o sv. Josipu Arimatejskom.

Dalje o životu njegovu nemamo pouzdanih vijesti. Piše neki Petar de Natalibus, da je sveti Josip poslije uzašašća Isusova bio uvijek s učenicima Isusovim i da je umro u dobroj starosti. Jedan put da su ga Židovi uhvatili no angjel izbavio. Po drugim opet takogjer nepouzdanim vijestima otišao je u Španjolsku i kasnije u Englešku, gdje da je u kršćanskoj vjeri poučio sv. biskupa Elvana i utemeljio kloštar Glastonbury.

Megjutim što kaže o Josipu Sv. Pismo, da je bio naime pravedan i da je ukopao presveto tijelo

Isusovo, to nam je prijeko dosta a da ga poštujemo sa iskrenim i pobožnim srcem.

* * *

Kad je Marija sestra Lazarova i Martina na glavu Isusovu izlila dragocjene masti, Isus reče, da je ona učinila dobro djelo na njemu, da je pomazala naprijed tijelo njegovo za ukop, i zato gdje se god uspropovijeda evangjelje po svemu svijetu, kazat će se i to za spomen njezin. Kad je dakle po riječima Isusovim djelo Marijno, akoprem samo priprava za ukop njegov, djelo dobro i dostojno, da se navješćuje po svemu svijetu, kamo li je djelo Josipovo, sâm ukop presvetoga tijela Isusova, veće i dostojnije da se slavi po svemu svijetu. I slavi se svagdje, kamo je godijer doprlo svjetlo evangjelja.

Ukopavanje mrtvih broji se u nauku kršćanskom megju tjelesna dobra djela milosrdnosti.

Već se u Starom Zavjetu slavi pobožni Tobija, što je i s velikom pogibli ukopavao mrtve. ‚Kada si se molio sa suzama — kaže starcu Tobji angjel Rafael (Tob. 12, 12) — i ukopavao mrtve, i ostavljao objed svoj, i mrtve sakrivao danju u kući svojoj, i noću ih ukopavao, ja prinosih molitvu tvoju Gospodinu“.

Kršćani još se većma od vajkada brinu, da tjelesa preminulih, navlastito vjernih koji su usnuli u miru, budu učuvana od svake pozljede i dostojno sahranjena. Znadu kršćani, da mrtva tijela ništa više ne osjećaju, da se brzo sáma od sebe raspadnu, i da im s toga ne može nauditi nikakvo sakaćenje ni sámo uništavanje, na primjer spaljivanje; sa svim tim imadu dosta razloga, zašto lijepo barataju s mrtvacima.

Sv. Pavao apostol uči nas (Kor. I. 6, 15. 19), da su tjelesa vjernih udi (kotrizi) Hristovi i hram Duha svetoga dijel imajući kod svih blagodati i milosti, koje milosrgje Božje udjeljuje ljudima na ovome svijetu. Tijelo se kršćaninu na svetom krštenju posvećuje i pri ovom duhovnom preporodu pomazuje se svetim uljem; ono nosi gotovo na svim udima znak spasenja, sveti križ; kroz njega ide pečat Duha svetoga na dušu, i kroz njega dobiva duša hranu angjelsku, zalog života vječnoga. Naša su dakle tijela, kako veli sv. Augustin, posude i orugja, koja je Duh sveti upotrebljavao za sva dobra djela. Ako nam je dakle drago i vrijedno odijelo ili prsten od oca, koliko draže treba da nam bude tijelo, koje je bilo odijelo duši. — A znamo takogjer, da će „mrtvi ustati neraspadljivi, i mi ćemo se pretvoriti. Jer ovo raspadljivo treba da se obuče u neraspadljivost, i ovo smrtno da se obuče u besmrtnost“. (Kor. I. 15, 52. 53.) Ova slava koja će pripasti uskrslim tjelesima, daje im poštu i vrednoću, koje ne možeš povrijediti a da ne odbaciš vjeru u uskrsnuće tijela.

Zato su se kršćani već u prastaro doba brinuli, da se mrtva tjelesa dostojno sahrane, pa kad bi umro siromah ne ostavivši ničega, onda bi imućniji kršćani dali novaca za ukop. Tako svjedoči već Tertullijan, crkveni pisac, koji je živio 200 godina po rogjenju Hristovu, da su kršćani svaki mjesec prilagali malene priloge za prehranjivanje i ukopavanje ubogih. — Imade po gradovima zadruga kršćanskih pod okriljem sv. Josipa Arimatejskoga za pokopavanje ubogih kršćana. I kod nas u Zagrebu združilo se bješe godine 1861. društvo sv. Josipa Arimatejskoga, koje bi imalo skrbiti za kr-

šćanski ukop siromašnih kršćana. Drugari toga društva prilagali su svaki mjesec po deset novčića; kad bi koji kršćanin umro, pa se ne bi ni koji od rogjaka, ni općina, ni koja druga zadruga hotjela ili mogla pobrinuti za dostojan mu pogreb, za takova siromaha društvo bi od onih mjesečnih priloga nabavilo mrtvački lijes (sanduk), ukopno odijelo, uzglavnicu i voštano raspelce, još se za sve ovako ukopane svaki mjesec služila jedna sveta misa. A i za žive dobrotvore i drugare društvene služile su se svake godine tri mise: 17. ožujka kao na dan spomena na sv. Josipa Arimatejskoga, 16. kolovoza na Rokovo i 21. studenoga na Prikazanje blažene Djevice Marije u hramu. Ali ovo čovjekoljubno kršćansko društvo raspade se već za nekoliko godina, jer u nas Hrvata ima slabo trudbe i postojanosti i za najbolju stvar: iz početka ima dosta vatre, ali je ta vatra kao od slame — brzo dogori.

Sprovedi koji put — zgodu za to imaš često — mrtvo tijelo brata svojega kršćanina do groba i moli se Bogu za pokoj duši njegovoj. Sjeti se one: danas meni, sutra tebi.

Pomolimo se.

Bože, oproštenja djelitelju i ljudskoga spasenja ljubitelju, prosimo blagost tvoju, da od našega zbora braći, srodnicima i dobrotvorima, koji se s ovoga svijeta prestaviše, po zagovoru blažene Marije svagda djevice s blaženim Josipom i sa svima svecima tvojim, u društvo vječnoga blaženstva doći dopustiš. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

18. dan ožujka.

Sveti Ćirilo Jerosolimski.

v. Ćirilo (Kirilo), sin bogoljubnih i pravovjernih roditelja, bješe prije godine 348. po rogjenju Hristovu svećenik kod crkve Jerosolimske (Jerusalemske). Biskup njegov Maksim povjeri mu navješćivanje riječi Božje i poučavanje onih, koji su se pripravljali za sv. krštenje. Od poučenja njegovih imademo još sada dvadeset tri katehesi, koje su veoma lijepe i poučne i povrh toga glasito svjedoče najznatnijim istinama naše svete vjere, naročito presvetomu oltarskomu sakramentu. Kad je godine 349. umro biskup Maksim, na njegovo mjesto bude izabran Ćirilo. Postavljen ovako za čuvara Sionskoga hrabreno je i revnosno branio čisti nauk apostolski i svom se snagom opirao krivomu nauku Arijevu, koji je pristaša i pomagača nalazio u samom dvoru cara Konstantija, kao što smo čuli u žiću sv. Meletija na dan 12. veljače. S toga su gledali arijani sv. biskupu nauditi opadanjem, pa ne mogavši mu ništa drugo prišiti, klevetali su, da je rasprodao sv. posugje i crkveno blago; jest rasprodao sv. biskup, ali je to učinio, kad je nastala strašna glad, da siromaši kupi hljeba, te ih spase od grozne smrti.

Za biskupovanja Ćirilova dogodi se u Jerusalemu jedno od najvećih čudesa, koja su se i kada zbila za svjedočanstvo istinitosti vjere kršćanske. Kad je naime godine 361. umro Rimski car Konstantije, zacari se Julijan prozvan Odmetnik, što se je odmetnuo od kršćanstva i prešao poganstvu. On bijaše ljut neprijatelj kršćanstvu, no kako se je kršćanstvo već jako raširilo i učvrstilo, znadijaše,

da ga silom ne može zatrti. S toga kuša vjeru kršćansku rekao bi duhovnim otrovom rastvoriti. Kršćanima zabrani škole, da natjera mladež njihovu u pogana tražiti nauku; sve krivovjerce podupira, i osobito gleda podići i okrijepiti zaklete neprijatelje kršćanstvu, Židove.

Isus bješe o Židovskom hramu u Jerusalemu prorekao, da ne će ondje ostati ni kamen na kamenu, koji se ne bi razmetnuo. (Mat. 24, 2. Mark. 13, 2. Luk 21, 6). Car Julijan htjede to proročanstvo u laž utjerati. Sazove dakle najuglednije Židove, i reče im, narod njihov nek se opet povrati u domovinu svoju, neka iznova sagradi hram i živi po zakonu svojem. Da se to sve zbude, dade car sila novaca iz carske blagajnice, namakne râdnîkâ i imenuje gospòdu, koja će sve to pokretati.

Židovi se uzvrpolje; pošlju na sve strane svijeta glasnike zemljacima, neka dogju u djedovinu i pomognu graditi hram. Dogje mnogo Židóvâ, da sámi rade, a drugi pošlju priloge za gragjevinu. Ugledne i bogate Židovke ne samo da su drage volje dale zlatninu, srebrninu i dragocjene nakite, nego su još i sáme gizdavo odjevene nosile gragju. Pače kažu, da su obijesni Židovi načinili srebrne košare i lopate, kojima će raditi kod gragjenja. Kao da su već svijetom zavladali, kršćanima su se rugali i iz zagogja prijetili pokoljem. I pogani su potpomagali Židove ne dakako iz ljubavi k njima ili k vjeri njihovoj nego iz mržnje na vjeru kršćansku, koju su mislili gradnjom hrama Židovskoga utjerati u laž.

Sveti Ćirilo tvrdo vjerujući riječi Isusovoj nije se nimalo smeo silnim onim pripravama za gragjenje hrama, pače je tvrdio, da Židovi ne će ni kamena na kamen postaviti.

Židovi počnu raditi na onom mjestu, na kojem je otprije bio hram njihov. Poruše ono, što je još ostalo od starih zidova hoteći od temelja novo djelo izvesti, pa tako nehotice pomognu sámi, da se potpuno ispuni riječ Gospodnja: ni kamen ne će ostati na kamenu. Onda iskopaju zemlju, da polože nove temelje. No što danju nebrojeno ljudstvo načini, to se noću sve opet poruši. Ali se Židovi ne uplaše; počnu iznova posao, pa kad je već toliko bio dotjeran, da bi se imao sjutradan položiti temelj, noću nastane strahotan potres, koji porazbaca gragju i razori gotovo sve zgrade blizu gradilišta. Sruši se takogjer jedan trijem, gdje je noćilo mnogo Židova, koji svi poginu.

Ali se Židovi ukopistili, pa kad prestade potres, opet će na posao. Što se po tom dogodilo, pripovijedaju mnogi stari pisci, od kojih su gdjekoji živjeli u vrijeme, kad se to dogodilo, a pripovijeda i pisac poganin Ammijan Marcellin. Kad su naime Židovi iskopali razvaline, plane oganj iz zemlje, obuhvati radnike, sažeže mnogo njih, a drugi jedva uteku. Mnogi Židovi pobjegnu u obližnju crkvu, da se spasu od ognja; no kad su jatomice onamo grnuli, plane i ondje vatra, gdjekoje ubije a mnogima oprži ude. I u drugoj zgradi, u kojoj su Židovi čuvali orugje, provale ognjane grude i ubiju mnoge. Ustravljeni Židovi prinugjeni bjehu napokon priznati, da je Isus Hrist Bog. I izgubiše volju i Židovi i car Julijan produžiti posao, i sve ostade u razvalinama, i hram nije nikad sagragjen do dana današnjega. — Tako se dakle zbilo, što su sveti Ćirilo i svi pravi kršćani tvrdo očekivali; jer „nebo i zemlja proći će, a riječi Hristove ne će proći“. Luk. 21, 33.

Bogoljubni i revnosni sv. biskup mnogo je stradao od protivnika svojih: od 35 godina, što je biskupovao, samo je 19 godina proveo na stolici svojoj u Jerusalemu; sve je ostalo vrijeme, tjeran od neprijatéljâ, probavio u tugjim krajevima. Sa svim tim crkva je Jerusalemska za njega lijepo cvjetala, kao što svjedoči sv. Basilije. Trudeći se neprestano za slavu Božju i spasenje ovaca svojih, nagje ga tako Gospodin i kao vjerna slugu primi u vječne svoje stanove godine po Hristu 386.

* * *

Isus proreče, da će se hram Jerusalemski razoriti, te ne će ni kamen na kamenu ostati. Tako se i dogodi. Ali Isus na onom istom mjestu, na kojem je prorekao razor hrama, naprijed kaza takogjer, da će sin čovječji (Isus Hrist) doći u oblaku sa silom velikom i slavom suditi živima i mrtvima. Pa kao što se ispunilo ono proroštvo, tako će se za cijelo izvršiti i ovo; jer „nebo i zemlja proći će, a riječi Isusove ne će proći". Bit će dakle sudni dan, i upravo će se onako suditi, kako je prorekao Gospodin. „Kad naime dogje sin čovječji u veličanstvu svojem i svi angjeli s njime, onda će sjedjeti na prijestolu veličanstva svojega; i sabrat će se pred njim svi narodi, i razlučit će ih izmegju sebe, kao pastir što razlučuje ovce od jaraca. I postavit će ovce s desne svoje, a jarce s lijeve. Tada će reći kralj onima, što mu budu s desne: Hodite blagosloveni Oca mojega, primite kraljevstvo, koje vam je pripravljeno od postanka svijeta. Jer ogladnjeh, i daste mi jesti; ožednjeh, i dadoste mi piti; gost bijah, i primiste me; gol, i odjenuste me; bolestan, i obigjoste me; u tamnici bijah, i dogjoste k meni... Zaisto vam kažem, kad učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste. Tada će reći i onima, što budu s lijeve: Idite od mene prokleti u oganj vječni, koji je pripravljen gjavolu i angjelima njegovim. Jer ogladnjeh, i ne dadoste mi jesti; ožednjeh, i ne daste mi piti; gost bijah, i ne primiste me; gol, i ne odjenuste me; bolestan i u tamnici, i ne obigjoste me... Zaisto vam kažem, kad ne učiniste jednomu od ovih najmanjih, ni meni ne učiniste. I ovi će otići u muku vječnu, a pravednici u život vječni". Mat. 25, 31ss.

Pomolimo se.

Daj nam, molimo svemogući Bože, po zagovoru blaženoga Ćirila biskupa, tebe jedinoga pravoga Boga i koga si poslao Isusa Hrista poznati, da megju ovce, koje slušaju glas njegov, va vijek pribrajati se zavrijedimo. Po istom Hristu Gospodinu našemu. Amen.

19. dan ožujka.

Sveti Josip zaručnik blažene Djeve Marije.

Kao što je Marija blagoslovena megju ženama, tako je Josip blagosloven megju muževima, jer ga je Bog izabrao za hranitelja svojemu jedinorogjenomu Sinu, za drûga Djevi Bogorodici, za glavu svetoj porodici. S toga je do imena Isusova i Marijina ime Josipovo u crkvi katoličkoj najviše slavljeno.

Josip je lozu vukao upravice od starih patrijarha i od kralja Davida preko njegova sina Salomona, kao što svjedoči sv. Matej (1, 1—16). Josipov pravi otac bio je Jakob, o kojem ipak ne znamo ništa više kao ni o precima njegovim natrag sve

do Zorobabela, koji bješe Židove izveo iz sužanjstva Babilonskoga. U evangjelju pak sv. Luke (3, 23) Josip zove se sin Helijev; no sv. Luka izvodi upravo rekavši pleme preblažene Djevice Marije, koja je bila takogjer od krvi kralja Davida ali po sinu njegovu Natanu. Budući Marija jedinica u oca i po tom njegova našljednica, valjalo je po zakonu Mojsijevu da se zaruči i uda za čovjeka svojega roda; pa kad ju je zaručio sv. Josip, po običaju Židovskom bude on upisan u pleme Marijina oca Helija i po zakonu držan za sina njegova. Pravi je dakle otac Josipov Jakob, a otac samo po zakonu Helije. Ali za mnogih stoljeća potamnje svjetlost rodu Davidovu; potomci njegovi dogjoše u zaborav i tako osiromašiše, da su bili prinugjeni ručnom radnjom hljeb služiti. I o sv. Josipu kaže Sv. Pismo, da je bio drvodjelja. Gdje se on rodio, ne znamo za cijelo, no po svoj prilici u Nazaretu, gradiću Galilejskom, gdje je i nastavao i živio od djela ruku svojih. I drukčije znamo slabo šta o življenju Josipovu sve do zaruka njegovih s preblaženom Djevicom, no da je i do onda zdušno vršio zakon Gospodnji i sveto živio, razabiramo iz toga, što ga sv. evangjelje naziva čovjekom pravednim, to jest čovjekom, koji ima sve kreposti u potpunoj mjeri. Sv. Jeronim oslanjajući se jamačno na pouzdano usmeno predanje (tradiciju) tvrdi, da je sv. Josip bio još djevac, kad je zaručio Djevu Mariju; a sva je prilika, da je tada sv. Josip bio već vremešan (pridoban).

„Kad je Marija mati Isusova bila zaručena Josipu, prije nego se sastaše, nagje se, da je zatrudnjela (zanosila) od Duha svetoga. A Josip muž njezin, budući pravedan ne hoteći je sramotiti, namisli je tajno pustiti. No kad on to pomisli, gle,

angjel mu se Gospodnji javi u snu govoreći: Josipe sine Davidov! nemoj se bojati uzeti Mariju ženu svoju; jer ono što se u njoj začelo od Duha je svetoga; pa će roditi sina, i nadjeni mu ime Isus, jer će on izbaviti narod svoj od grijèhâ njihovih". (Mat. 1, 18—21.) Sv. Josip pokorivši se nalogu Božjemu uze zaručnicu svoju Mariju k sebi. „U ono vrijeme izigje zapovijed od cesara Augusta, da se popiše sav svijet. I igjahu svi, da se popišu, svaki u svoj grad. Uzagje pak i Josip iz Galileje iz grada Nazareta u Judeju u grad Davidov, koji se zove Betlehem, jer on bijaše iz doma i plemena Davidova, da se popiše s Marijom zaručenom sebi ženom, koja bješe trudna (noseća). I kad ondje bijahu, dogje vrijeme da ona rodi. I rodi sina svojega prvenca, i povi ga, i metnu ga u jasle; jer im ne bijaše mjesta u gostionici. I bijahu pastiri u onom kraju, koji čuvahu i noćnu stražu stražahu kod stada svojega. I gle, angjel Gospodnji stade medju njima i svjetlost Božja obasja ih, i prepadoše se vrlo. I reče im angjel: Ne bojte se; jer gle, javljam vam veliku radost, koja će biti svemu narodu; jer vam se rodi spasitelj, koji je Hrist Gospodin, u gradu Davidovu... I dogjoše (pastiri u Betlehem) žureći se, i nagjoše Mariju i Josipa, i dijete gdje leži u jaslima... I kad se navrši osam dana, da obrežu dijete, nadjenuše mu ime Isus, kao što je rekao angjel, prije nego se u utrobi zače". (Luk. 2, 1—11. 16. 17. 21.) U Betlehemu doživje sv. Josip još radost te vidje, kako su sinu zaručnice njegove presvete djeve Marije došli pokloniti se mudraci od istoka i darivali ga zlatom, tamjanom i smirnom. (Mat. 2, 1—12.) Ondje je on majku i božanstveno čedo njezino njegovao za če-

trdeset dana očišćavanja njezina, i „kad se izvršiše dani očišćavanju Marijinu po zakonu Mojsijevu, donieše (Marija i Josip) Isusa u Jerusalem, da ga prikažu Gospodinu... I kad donesoše roditelji dijete Isusa, da učine za njega po običaju zakona, Simeon ga uze na ruke svoje, i hvali Boga i reče: Sad otpuštaš s mirom slugu svojega, Gospodine, po riječi svojoj; jer vidješe oči moje spasenje tvoje... I otac njegov i majka čugjahu se tomu, što se govoraše za njega... I Ana proročica u taj isti čas dogje i hvaljaše Gospodina i govoraše za njega svima, koji čekahu otkupa Israelova". (Luk. 2, 22. 27—30. 33. 38.) Po tom se „angjel Gospodnji javi Josipu u snu i kaza mu: Ustani i uzmi dijete i mater njegovu, pa bježi u Misir (Egipat), i budi ondje, dok ti ne kažem. Jer će Herod tražiti dijete, da ga pogubi. I on ustavši uze dijete i mater njegovu noću, i otide u Misir. I bi ondje do smrti Herodove... A po smrti Herodovoj, gle, angjel Gospodnji javi se u snu Josipu u Misiru i reče: Ustani i uzmi dijete i mater njegovu, i idi u zemlju Israelsku; jer su umrli, koji su tražili dušu djetinju. On ustavši uze dijete i mater njegovu, i dogje u zemlju Israelsku. Ali čuvši da Arhelaj vlada u Judeji mjesto Heroda oca svojega, poboja se onamo ići; nego opomenut u snu otide u krajeve Galilejske. I došavši onamo, namjesti se u gradu, koji se zove Nazaret". (Mat. 2, 13—15. 19—23.) „A dijete rastijaše i jačaše puno mudrosti; i milost Božja bješe na njemu. I igjahu roditelji njegovi svake godine u Jerusalem o prazniku pashe. I kad bi mu dvanaest godina, pogjoše oni u Jerusalem po običaju praznika; i kad dane provedoše i oni se vratiše, osta dijete Isus u Jerusalemu, i ne znadoše roditelji njegovi. A misleći da je s društvom, otidoše dan hoda, i stadoše ga tražiti megju rogjacima i znancima. I ne našavši ga vratiše se u Jerusalem, da ga traže. I poslije tri dana nagjoše ga u hramu gdje sjedi megju učiteljima gdje ih sluša i pita ih. I svi koji su ga slušali, divljahu se razumu i odgovorima njegovim. I vidjevši ga, začudiše se; i mati njegova reče mu: Sine, šta učini nama tako? Evo otac tvoj i ja žalosni smo te tražili. I reče im: Zašto ste me tražili? Zar nijeste znali, da meni treba u onom biti, što je oca mojega? I oni ne razumješe riječi što im reče. I sigje s njima i dogje u Nazaret, i bijaše im poslušan. (Luk. 2, 40—51.) Toliko znademo o sv. Josipu iz svetih evangjelja.

U ostalom nema sumnje, da je sv. Josip, kojega su držali za pravoga Isusova oca, Hrista Gospodina pazio više nego li očinskom pažnjom i kao hranitelj njegov za nj se najbrižnije skrbio, a s druge ruke da je i Isukrst, kojega su držali za pravoga sina Josipa drvodjelje (Mat. 13, 55. Iv. 6, 42), njega sinovski poslušao, ljubio i štovao; pače da je Isukrst sv. Josipu kod radnje pomagao, razabiramo odatle, što su mnogi Židovi slušajući nauk Isusov i gledajući čudesa njegova u čudu pitali: Nije li ovo drvodjelja? (Mark. 6, 3). A dokle je sv. Josip živio, ne znade se. Sva je prilika, da je onda već umro, kad je Isukrst počeo naučavati; barem se na svadbi u Kani Galilejskoj ne spominje. Za cijelo pak možemo držati, da nije više živio, kad je Isus umirao na svetom križu; jer inače ne bi bio Isus umirući predragu majku svoju preporučio sv. Ivanu, nego bi bio skrb za nju pustio sv. Josipu. Po tom nema sumje, da su pri smrti sv. Josipa nazočni bili Isus i Marija. Kolika njemu

*

utjeha, kolika sreća, kolika milost! Doista veća nije mogla dopasti ni jednomu samrtniku. S toga kršćani sv. Josipa pravedno poštuju i prizivaju kao osobita braniča umirućima, da im naime u Boga isprosi sretnu smrt.

No nije sv. Josip u Boga jak zagovornik samo umirućima nego i živućima. Sin Božji koji mu je na ovom svijetu bio poslušan, hoće li mu moći zakratiti i koju molbu sada na nebesima, gdje ga naplaćuje za svu trudbu i brigu? U to uzdajući se sv. otac papa Pije Deveti i pristajući na želje bìskûpâ katoličkoga svijeta, postavi godine 1870. svu katoličku crkvu svečano pod obrambu sv. Josipa i na radost vjernih proglasi sv. Josipa zagovornikom sve kolike crkve katoličke

* * *

Sveto Pismo naziva Josipa pravednim; a riječi Sv. Pisma riječi su Božje. Dakle je sâm Bog izjavio, da je Josip pravedan, da je pravedan pred njim. Da vidimo, kako se u življenju Josipovu pokazuje pravednost njegova pred Bogom.

Kad je Marija začela od Duha svetoga, o tom nije Josipu ni ona sáma ništa kazala, niti mu je Bog objavio. Kad je dakle on to opazio, nije mogao drugo misliti, nego da mu se je zaručnica iznevjerila. Židovski zakon osugjivao je nevjernu ženu ili zaručnicu na smrt, jer je nevjera ženina mužu najveća uvreda. Sa svim tim odluči Jósip ne osvećivati se Mariji, pače ne kaza o tom ništa ni drugim ljudima, nego namisli je tajno pustiti. Srce dakle Jósipovo bilo je kršćansko prije, nego je Isus proglasio nauk: Ljubite neprijatelje svoje. Njegov postupak bio je to plemenitiji, što se je moglo zbog

toga na njega samoga posumnjati. Tako je radio Josip, koji je bio pravedan pred Bogom. A oni koji trče odmah na sud, kad misle, da im je bližnji učinio krivo, koji máne (pogreške) bližnjih prokazuju, koji tobože da obrane svoje poštenje, tugj dobar glas kaljaju, takvi ljudi, ma i bili pravedni pred samima sobom ili pred svijetom, pred Bogom lje nijesu.

Kad je po tom angjel Josipu kazao, da će Marija roditi sina Božjega i zato da se neka ne ustručava uzeti je za ženu, pokori se odmah nalogu, koji mu Bog dade preko angjela. Ako hoćeš ti da budeš pravedan pred Bogom, valja i tebi često napustiti pomisao svoju, pa se pokoriti volji Božjoj. Pa kako je Bog volju svoju Josipu javio preko angjela u snu, tako je često tebi javlja preko savjesti tvoje. Savjest ti je kao uho, na koje ti duh sluša, šta mu Bog kaže i zakazuje. I kako nije sluga pravedan, koji ne će da zna i ne će da čini volju gospodarevu, tako nijesi ni ti pravedan, ako ne pitaš savjesti svoje i po njoj ne radiš.

Znademo dalje iz nauka crkvenoga, da su Josip i Marija premda zakonito vjenčani megju sobom uvijek živjeli u djevičanskoj čistoći. To je najveća čistoća: živjeti u braku (u ženidbi), a opet odricati se svake tjelesne naslade. Ako je ženidbenim drugovima i dopušteno, da žive kako se u ženidbi obično živi, ali je svakako potrebno, tko hoće da bude pravedan pred Bogom, da se neoženjen čuva svake nečistoće i samih svojevoljnih nečistih želja, a oženjen da samo ono čini, čim se na zakoniti način množi ljudski rod. Nijesu dakle pred Bogom pravedni oni, koji kako god griješe suprot čistoći ma i u ženidbi.

Premda nije Josipu Isus bio pravi sin, i premda on nije s Marijom živio, kao drugi muževi što žive sa ženama, ipak smo vidjeli, kako je on vjerno i srčano činio sve, što god je mogao za dijete i ženu, koji su mu bili povjereni; nije ga na to gonila prirogjena pažnja nego viša ljubav, koja je od Boga. Grehota je pred Bogom ne brinuti se za one, koje nam je povjerio; strašna grehota sebi ugagjati, a žena i djeca kod kuće neka stradaju. Sveti Pavao apostol kaže (Tim. I. 5, 8): „Ako se tko za svoje a osobito za domaće ne brine, odrekao se je vjere i gòri je od neznabošca“. Ako se brineš za svoje, jer ih po prirodi ljubiš, to je dobro, ali nijesi s toga bolji od neznabošca, jer i neznabožac to čini, nijesi dakle jošte pravedan pred Bogom. Pače ako i više činiš, ako se kinjiš i stradaš za svoje a to sve iz prirogjene ljubavi k njima, još nijesi pravedan pred Bogom kao sv. Josip. Treba prije da počiniš djela, na koja te ne nagoni krv i meso nego čista ljubav k Bogu i k slici i prilici njegovoj, k čovjeku.

Ne znademo mnogo iz žića sv. Josipa; on je živio kako dolikuje rukotvorcu, u tišini, bez svake talabuke. No i u onom malom, što znamo o sv. Josipu, pokazuje se njegova potpuna pravednost pred Bogom, kao što i na sitnom zlatnom žućaku nalaziš svagdje samo zlato, motrio ga s preda ili s traga, s ove ili s one strane. Motri često zlatnu sličicu sv. Josipa, ugledavaj se na nj, pa ćeš zavrijediti, da ti bude u samrtni čas s Isusom i Marijom u pomoć.

Pomolimo se.

Presvete roditeljke tvoje zaručnika, molimo Gospodine, zaslugama neka budemo pomagani: što mogućtvo naše ne postigne, da nam se njegovim zagovorom daruje. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vijeka. Amen.

20. dan ožujka.

Sveti Kutberto.

Ovaj izabranik Božji zove se čudotvorac Velike Britanije zaradi silnih čudesa, koja je tvorio Bog preko njega.

Sv. Kutberto rodio se oko godine 635. u Škotskoj blizu monastira Melrosa; za mlada pasao je po brdima stada očeva. Videći bogoljubno življenje redovníkâ u Melrosu, odluči povoditi se za njima koliko god bude mogao, a po tom stupiti u monastir i služiti Bogu. Tako i učini: za sv. opata Eate obuče se u odijelo redovničko i nauči se Svetomu Pismu i življenju kršćanskomu. Kad je sv. Eata bio iz Melrosa premješten u monastir Rippon, uze sa sobom i sv. Kutberta i povjeri mu dočekivanje i njegovanje stranaca, koju je službu vršio s najvećom pomnjom i vještinom sebi i drugima na spasenje. Za dokaz njegove ljubavi pri tom poslu, kažu, da je bio sretan jednom primiti angjela Gospodnjega kao gosta. Došavši naime jednom rano u sobu gostinsku, nagje ondje mladića gdje sjedi. Misleći da je čovjek, po običaju uljudno ga pozdravi, dade mu vode, da ruke umije, noge mu sâm opere i ručnikom otare i moli, neka ostane, dok bude ručak gotov, da ga ne bi glad i zima na putu umorila, ako bi na tašte dalje pošao. Stranac se izgovara, no mnogo moljen i zaklinjan od Kutberta

ostane napokon. Kad je bilo vrijeme ručku, donese Kutberto jela i prosi stranca, neka se za časak strpi, dok mu i hljeba donese, jer će odmah biti pečen. Povrativši se Kutberto ne nagje gosta, kojega je ostavio u sobi. Pogje tražiti kamo je stranac, no ne nagje mu ni traga. A bješe snijeg cijelac pokrio zemlju, te bi se bio mogao lako naći trag strancu, da je kuda otišao. Čudeći se čovjek Božji i razmišljajući o tom povrne se u gostinsku sobu, da spremi jelo, pa kad unigje, razblaži ga ugodan miris. Ogledajući se pak odakle taj miris, zapazi tri vruća hljeba neobično bijela i lijepa. Uplašiv se reče u sebi: „Vidim, da je bio angjel Gospodnji, koga sam dočekao; dogje, da nahrani a ne da bude hranjen". Čovjek Božji skrušen radi čuda još se je više trudio oko dobrih djela. A kako su rasla dobra djela, rasla je i milost Božja.

Kad je u Melrosu umro prior (poglavar), bude onamo za priora poslan Kutberto. Došavši tako natrag u zavičaj svoj, ne bijaše mu dosta, da područne redovnike sazigjuje besjedom i djelom, nego nastojaše u okolini megju pukom iskorijeniti praznovjerje a raširiti čisti nauk Isusov. Zapušteni narod toliko bijaše pohlepan na riječ Božju, da je jatomice odasvud grnuo i kao gladan slušao besjede, gdje god bi se pojavio sv. Kutberto. On je pak najradije išao u daleke gore, gdje su ljudi nemajući svećenika ni učitelja boravili u tami neznanja, pa ih razgovijetnim, krepkim i duhovitim propovijedanjem povraćao k Bogu. Kad je jednom tako pošao narodu propovijedati, umori se na putu i ogladnje on i dječak koji je s njim išao, a bjehu još daleko od mjesta kamo su zaputili. Dječak se potuži, što nemaju ništa kod sebe i nije moći ništa dobiti.

Sv. Kutberto reče mu: „Uči se, sinko, imati vazda vjeru i nadu u Gospodina; jer nikad ne umre od gladi, koji Bogu vjerno služi." I pogledavši na nebo i opazivši orla gdje visoko leti; „Vidiš li — kaže — onoga orla gdje leti? Gospodin nas može i preko njega danas podvoriti". Tako razgovarajući se išli su kraj jednoga potoka, kad ali u jedan put vide gdje se orao spustio na brijeg, a čovjek Božji reče: „Vidiš li, gdje sjedi naš podvornik, za kojega ti naprijed rekoh? Trči, molim, i gledaj, šta nam je donio jela poslana od Gospodina, i brže donesi". Dječak otrčavši donese ribu ne malenu, koju bješe orao iznio iz potoka. No čovjek Božji: „Šta — reče — učini sine? Zašto nijesi podvorniku dao dijela njegova? Odsijeci brže polovinu, i odnesi mu dijel, koji je zaslužio dvoreći nas." Učini tako dječak, a s polovinom ribe svratiše se u obližnje selo, gdje je zgotoviše i nasitiše njom sebe i one, koji ih primiše; za toga je pak sv. Kutberto propovijedao riječ Božju i slavio dobročinstva njegova. Zatim pogjoše dalje, kamo bjehu nakanili poći naučavati.

Obilazeći tako kao apostol sela, da sije riječ Božju, dogje jednom u kuću bogobojazne žene, koju bi češće obišao, jer je znao, da vrši dobra djela, i jer je ona njega od mladosti hranila, zato ju je majkom nazivao, a bila joj kuća selu na zapad. Dok se dakle desio kod nje, u jedan put bukne požar na istočnoj strani sela, a duhao je odanle i vjetar, te se bilo bojati, izgorjet će cijelo selo. Onda ona žena dotrči kući i prosi sv. Kutberta, neka se pomoli Gospodinu Bogu, da joj ne izgori kuća i s njom cijelo selo. Sv. Kutberto reče: „Ne boj se, majko; ne će tebi ni tvojima ovaj ko-

liko god bijesan požar nauditi". I izagje i pred vratima pade ničice. I dok se on tako molio Bogu, bukne silan vjetar od zapada i spase kuću staričinu i druge od požara.

Više je godina sv. Kutberto tako radio ljudstvo prosvijetliti naukom Isusovim, kad ga po tom sv. Eata pošlje u Lindisfarne za priora. Uredivši i u ovom monastiru sve po pravilima sv. Benedikta, ode na malen skrovit otočić, Farne prozvan, da u samotinji družeći se samo s Bogom dokonča život. Načini ondje kolibicu i posija ječma, da bude imao oda šta živjeti. No kad je ječam zreo, dolazíše ptice te ga izjedaše. Dogje k njima sv. Kutberto i reče: „Šta dirate u usjeve, kojih nijeste sijale? Ili zar vi to većma trebate nego ja? Ako ste od Boga dopuštenje dobile, činite, šta vam je dopustio; ako li vam nije, otidite i ne dirajte više u tugje". Na ove riječi odleti jato ptica, i nikad više ne navale na usjev.

Nije dugo sv. Kutberto na otoku Farni samoćovao: crkveni sabor, kojemu je predsjedao Teodor nadbiskup Kanterburyjski i u kojem je nazočan bio sâm kralj, izabra sv. Kutberta jednoglasno za biskupa Lindisfarnskoga. Mnogo se sv. Kutberto otimao toj časti, dok se napokon ne skloni na želju kralja i svih drugih primiti službu biskupsku. Prije što će biti posvećen za biskupa, pogje u Melros na dogovor k sv. Eati, a kad se odanle vraćao, dočeka ga jedan kraljev knez i moli, neka se svrati u kuću njegovu, da je blagoslovi. Kad unigje u kuću i svi ga lijepo dočekaše, pripovjedi mu knez, da ima slugu, koji već mnogo vremena boluje, a sada mu je tako pozlilo, te bi rekao, sad će izdahnuti; već mu je skrajnji dijel tijela obamro, i jedva još dušicom dišće. Sv. Kutberto odmah blagoslovi vodu i preda sluzi kneževu, kojemu je ime Baldhelmo i koji „još sada — kao što piše životopisac sv. Kutberta, Beda Poštovani — živi kao svećenik u crkvi Lindisfarnskoj i drage volje pripovijeda kreposti čovjeka Božjega svakomu tko god hoće, i meni je ovo isto čudo kazivao." Ovomu dakle dade čovjek Božji blagoslovenu vodu i reče: „Idi i daj bolesniku piti". Baldhelmo odnese vodu bolesniku, pa kad mu je treći put nalije u usta, bolesnik savladan snom cijelu noć mirno probavi i sjutradan zdrav stvori se pred gospodarom svojim.

Primljeni pak sveti red biskupski poštovani je čovjek Božji Kutberto po zapovijedima i primjerima apostolskim ukrašivao djelima kreposnim, jer je povjereni puk neprestanim molitvama štitio i korisnim opomenama pozivao na stvari nebeske, i (što učitelje najviše pomaže) izvršivao najprije sâm ono, čemu je druge učio. Izbavljao je iz ruku jačih siromahe i branio od otimača uboge; trudio se utješiti žalosne i malodušne, a one koji su se zlo ili naopako veselili, obratiti na žalost koja je po Bogu. Štedljivo je i oštro i sada živio sve jedno kao prije, dok je bio monah (fratar). Zato je mogao gladnima davati to više jela i golima to više odijela. A unutrašnje, duševne njegove vrline posvjedočavala su čudesa, koja je tvorio i koja pripovijedaju pisci žića njegova: jedan monah Lindisfarnski, suvremenik (vršnjak) Kutbertov, i već napomenuti Poštovani Beda.

Samo je dvije godine sveti Kutberto biskupovao; onda osjetivši da mu se približava samrtni čas, odreče se biskupije i vrati se u samotinju svoju na otok Farne, da se mogne dostojno pripraviti

na put u vječnost. Za dva mjeseca razbolje se u samotinji i blaženo preminu dne 20. ožujka godine 687. Tijelo bi mu doneseno u crkvu Lindisfarnsku i ondje sahranjeno a poslije preneseno u Durham, gdje se nakon četiri stotine godina našlo posve cjelokupno. Kad je opet nakon drugih trista godina bezbožni Engleški kralj Henrik Osmi sažizao svete moći (ostatke) i tjelesa svetačka, našli su još tijelo sv. Kutberta cjelokupno, ali su oplijenili samo dragocjeni kovčeg, u kojem bijaše tijelo, a ovo su ostavili i opet ukopali.

* * *

U životu sv. Kutberta i mnogih drugih svetaca čitamo, kako su po milosti Božjoj činili mnoga čudesna djela, kako su reći bi lako vladali prirodom i silama njezinim. Tako nam Bog dade nazreti, kako bi bilo na ovoj zemlji, da su ljudi ostali bez grijeha: oni bi bili pravi gospodari ovoj zemlji i stvorenjima njezinim.

A sada dok ovako živimo u grijehu, uvijek se imamo boriti s prirodom. Koliko nam se je mučiti, dok iz tla zemaljskoga izmamimo hrane; ako li njive ne obradimo, ne će roditi pšenicom nego dračem i korovom. Voćku valja gojiti, čokot (trs) obrezivati, ako hoćemo, da okusimo s njih roda. Pa kad smo lijepo obradili njivu, očistili voćke, obrezali i okopali vinograd, eto ti mraza ili velike žege, tuče (gràda) i zla vremena, bolestí svakojake i bûbâ — uništena nam je muka. Suprot izvanjim zasjedama treba da gradimo kuće, odijelo, svakojako orugje, treba da se mučimo i brinemo i da promišljamo, kako ćemo učuvati život.

Tako od iskona (od početka) ne bijaše; Bog je stvorio čovjeka za potpuna gospodara zemlji i svemu što je na njoj; zemlja je isprva rodila sve dobro i obilato, a zvjeradi nije trebao čovjek silom da kroti i od nje da se silom i lukavštinom brani, nego mu je ona bila sama od sebe poslušna No kad je čovjek grijehom postao Bogu neposlušan, onda je i sva zemlja i sva priroda čovjeku izašla neposlušna, pače je u koječem prava ljudòmora. Kad se pak gdjekoji ljudi uspnu na visoku ljestvicu svetosti; kad se u njima reći bi posve zatre i trag grijehu, njima se kadšto kao povraća nešto od onoga iskonskoga gospodovanja nad prirodom, te oni tvore djela, kojima se mi čudimo i kojima zato i kažemo čudesa, jer smo se navikli gledati prirodu gdje nam se tugji i opire.

Divnim djelima, koja su činili izabranici Božji, dade nam Bog takogjer kao prozreti, kako će opet biti, kada kraljevstvo Božje sasvim nadvlada, kada se grijeh posve zatre i Gospodin obnovi sve. S toga se svaki dan molimo Bogu: Dogji kraljevstvo tvoje!

Pomolimo se.

Usliši, molimo Gospodine, prošnje naše, koje donosimo o svetkovini blaženoga Kutberta ispovjednika tvojega i biskupa, i koji ti je vrijedan bio dostojno služiti, njegovim odvjetnim zaslugama od svih nas odriješi grijèhâ. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

21. dan ožujka.

Sveti Benedikto.

Ako veličinu čovječju valja mjeriti po tom, dokle mu doseže blagodjetan râd, onda treba sv. Benedikta pisati ne samo megju najveće svece nego i megju najveće ljude ovoga svijeta, jer se blagoslov njegova djela osjeća još sada nakon trinaest stotina godina a gotovo u svima stranama svijeta.

Benedikto (u nas i Benedik, Benko, Bedenik, Bedenko) rodi se godine 480. u Norčiji gradiću na sjeverni istok od Rima od roditelja imućnih i uglednih, koji ga u nauke poslaše u Rim. Ali videći Benedikto kako je mladež u Rimu pokvarena, a bojeći se da se i za njega ne prilijepi opće zlo, odluči ostaviti svijet i otići u samotinju. Bilo mu istom četrnaest godina, kad pobježe iz Rima na južnoistočnu stranu u gore Subiačke, gdje ga po promislu Božjem nagje redovnik (monah) Roman, koji mu dade redovničko odijelo, nauči ga dužnostima redovničkim i odvede dalje u goru do velike pećine (špilje). U ovu pećinu spusti se sv. Benedikto i preboravi ondje tri godine moleći se Bogu i promišljavajući istine vječne, a hraneći se od ono malo hljeba, što mu je Roman spuštao na užetu. Poslije tri godine nagjoše ga pastiri, pa kad se tako o njemu prosuo glas, dolažaše mnogo svijeta k njemu, da ga vide i čuju iz usta njegovih riječi života vječnoga. Polaznici donošahu mu sve, što su mislili da mu je potrebno za život tjelesni, a on im duše hranjaše naukom nebeskim. Premda je pak ostavio svijet i naslade njegove, nije mu ipak bilo živjeti bez borbe: požude tjelesne, raspaljivane zlim

duhom, uznemirivale su ga i u samotinji, pa kad ih jednom nije mogao ugasiti ni pošćenjem ni nespavanjem ni moljenjem, baci se napola gol u trnje i koprive i dotle se u njima valja, dok se u okrvavljenu tijelu ne utrnu žar grešne želje. Ova pobjeda tako mu pokori tijelo duhu, da od onda nije više osjećao one jezive (pogibeljne) upale.

Kad se glas o svetosti Benediktovoj sve većma raznosio, zamoliše ga redovnici u Vikovaru, selu megju Subiakom i Tivoliem, da im bude opat iliti glavar. Otimao se tomu dugo sv. Benedikto, no pristade napokon na mnoge prošnje njihove. Ali brzo opazi, da ima posla s ljudima, koji bi hotjeli redovnici biti samo imenom a ne i životom; revnost njegova za molitvu, red i râd ne svidje im se, oni požališe, što su ga izabrali za opata, pače gdjekoji toliko zamrziše na nj, da su odlučili oprostiti ga se ma i zločinom; u čašu vina pomiješaju otrova i pruže opatu, da pije. On po običaju prekriži čašu znakom sv. križa, a u onaj par čaša prsne, kao da je u nju kamen bacio. Iz toga razabere, da je u čaši bilo otrova, pa sabravši braću reče im posve blago i mirno: „Smilovao se na vas, braćo, svemogući Bog! Zašto ste mi ovo hotjeli učiniti? Zar vam nijesam naprijed kazao, da se vaši i moji običaji ne slažu? Idite i tražite sebi oca po vašim običajima, jer mene ne ćete više imati". I vrati se u Subiako.

Ondje se naskoro oko sv. Benedikta nakupi mnogo učenika, pa za njih pogradi pomalo dvanaest monastira, i u svaki metne po dvanaest monaha s jednim poglavarom. Sve je više svijeta grnulo odasvud k njemu, da pod upravom njegovom sebe i imutak svoj posvete Bogu, i roditelji su mu djecu

svoju pošiljali za odgajanje i poučavanje. Tako su mu i Rimski senatori Eutihije i Tertullije doveli sinove Mavra i Placida, koji su poslije sámi postali monasi, pa uradivši mnogo za slavu Božju sad se u crkvi katoličkoj slave kao sveci, i to sv. Mavro na 15. dan siječnja (gledaj kod 15. siječnja), a sv. Placid na 5. listopada. Ali sotòna gledajući kako sv. Benedikto kraljevstvo Isukrstovo sve više širi na zemlji, nagje sebi orugje, nevaljala svećenika, koji je sotonskom zavišću zaslijepljen odvraćao narod od sv. Benedikta i nastojao učenike njegove zavesti sa staze kreposna življenja. Sv. Benedikto je neko vrijeme strpljivo i krotko podnosio zadjevice onoga nevaljalca, a onda, najviše iz straha za učenike svoje, ode na brdo Monte-Kassino. U ono je doba vjera kršćanska već svom Italijom zavladala; samo se još gdješto u gorama i šumama krilo poganstvo; i na Monte-Kassinu nagje sv. Benedikto prastari hram, u kojem su gorštaci bogu Apollu prinosili žrtve. Sv. Benedikto propovijedajuć nevjernicima bez prestanka sv. evangjelje obrati ih pomalo k vjeri Isusovoj, satre idol Apollov, poruši žrtvenik, pa ondje sagradi dvije bogomoljnice, jednu na čast sv. Ivanu a drugu na čast sv. Martinu. To je početak slavnomu, po svemu svijetu znanomu monastiru Monte-Kassinskomu, koji još i sada stoji, jer su ga poštedjeli i najveći inače neprijatelji življenju monaškomu. Ondje na Monte-Kassinu napisa sv. Benedikto glasovita pravila za svoje monahe (redovnike), benediktine. Ova pravila poprimiše po vremenu i drugi monasi na Zapadu, pa tako sv. Benedikto izagje patrijarh zapadnih redovnika, kao što je sv. Basilije patrijarh istočnih monaha.

Kako je milost Božja u Benediktu sve više i više rasla, dobio je dar tvoriti čudesa i prozirati tajne sadašnjih i idućih vreménâ. Što se je većma dizao iznad stvari zemaljskih, sve se više očima njegovima otvarao svijet duhovni; pogled mu je dopirao u dubinu srdaca i razabirao potajne misli i osjećaje u grudima (prsima) ljudskim. Dočuvši to Gotski kralj Totila, da vidi je li istina, javi svecu, da će ga posjetiti; no obuče svoga dvoranina u kraljevsko odijelo i pošlje ga naprijed. A sv. Benedikto čim ovoga uoči: „Svuci — kaže — svuci, što imaš na sebi, jer nije tvoje“. Kad je Totila po tom sâm prispio, proreče mu sv. Benedikto, da će uljesti u Rim, preploviti more, devet godina još kraljevati a desete umrijeti.

Pod konac življenja svojega pošlje sv. Benedikto Placida sa više drugova u Siciliju, da ondje osnuje monastir, i Mavra u današnju Francusku. Pošto je još sestru svoju sv. Skolastiku svetim razgovorom rekao bi blagoslovio za ukop (gledaj 10. dan veljače), minuše i njemu samomu dani života brzo. Šest dana prije smrti, koju je naprijed kazao, dade otvoriti grob, u kojem je sv. Skolastika bila već sahranjena. Onda ga odmah poduze groznica, a šesti dan odnesoše ga u crkvu, gdje primi svete sakramente, i poduprt òd učenîkâ raskriljenih ruku moleći se Bogu izdahnu dne 21. ožujka godine 543.

Redovnički red, po svojem utemeljitelju sv. Benediktu prozvan benediktinski, pretekao je sve druge redove na Zapadu starodrevnošću, raširenošću i korisnom djelatnošću. Red se taj razgranavao upravo u ono doba, kad je gotovo sva stara prosvjeta zasuta bila razvalinama, koje su za sobom ostavljali divlji narodi seleći se. Učenici sv. Bene-

dikta obraćali su divljake k vjeri Isusovoj, pa ih pitomili i prosvjetljivali; oni su se u monastirima bavili o znanosti i umjetnosti, prepisivali stare rukopise i tako čuvali književnost Grčku i Latinsku od potpune propasti; odgajali su i obučavali mladež, krčili šume, isušivali močvare, natapali suhote, krajeve divlje pretvarali u pitome, oko monastira njihovih naseljavao se svijet, odakle su nastajala sela, trgovišta i gradovi; gradili su ubožnice i bolnice; iz reda njihova izlazili mnogi sveci, pape, biskupi i slavni naučnjaci. Nema povjesničara (historika), koji ne bi benediktinima priznavao velikih zasluga za prosvjetu ljudskoga roda. I sada još ima glasovitih monastira benediktinskih u starom i novom svijetu; i u nas ih je nekad bilo, ali su zatrti što rukom Turskom što duhom neprijateljskim prosvjeti kršćanskoj.

* * *

Sv. Benedikto zarana je poznao, kako su sve stvari na ovom svijetu ništave, kako brzo prolaze, s toga se odrekao svijeta, pobjegao u samotinju i težio samo na stvari vječne i nebeske. A ti, dragi kršćanine, koliko si puta već iskusio, kako zbilja sve na tom svijetu kratko traje, kako nema gotovo radovanja iza kojega ne bi bilo tugovanja, kako ne možeš ni jedne čaše sladosti isrkati a da ne okusiš u njoj barem po koju kapljicu gorčine, kako se upravo pod lijepim cvijetom najradije krije zmija, koja će te ujesti za srce, kako te gotovo na svakom koraku opkoljuju odasvud pogibli, pa opet ti ljubiš ovaj svijet i hitiš u pogibli njegove! Ti znadeš, kako je svijet prijevaran, i opet mu vjeruješ!

Sv. Benedikto je prezirao svijet i bježao od njega; ipak svijet njega sada štuje. Nebrojeni ljudi zazivaju ga, preporučuju se molitvama njegovim i povode mu se za primjerom svetim. Vjeruj: tko služi svijetu i traži slavu njegovu, njega svijet prezire, a tko svijet prezire, kako nam zapovijeda Isukrst, njega svijet prije ili kasnije poštuje i slavi.

Sv. Benedikto se preselio s ovoga svijeta, pošto je neizmjerno mnogo dobra učinio i redovničku družbu svoju ostavio kao drvo svojom rukom usagjeno, koje još sve jednako rod donosi i njegovo takogjer nebesko blaženstvo neprestano namnožava. Nastoj i ti dobrim djelima steći bogatu glavnicu, od koje ćeš imati vječnu dobit.

Pomolimo se.

Zagovor blaženoga Benedikta opata neka nas, prosimo Gospodine, preporučuje: što svojim zaslugama ne možemo, da njegovom zaštitom postignemo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

22. dan ožujka.

Blaženi Nikola von der Flüe.

Akoprem u žiću ovoga izabranika Božjega ima mnogo čudesnih stvari, dosele još ih nije nitko poricao. Svjedočanstva koja nam historija podaje o životu njegovu, nebrojena su i složna, te ih priznavaju kako katolici tako i protestanti.

Nikola rodio se dne 21. ožujka 1417. a Švajcarskoj kod Sakselna u kantonu Unterwaldeňu od oca Henrika Löwenbruggera s pridijevkom von der Flüe, imućna seljaka, i od majke Heme Robertove.

*

Već za djetinjstva pokazivao je mirnu i blagu ćud, pa kad bi se djeca, osobito braća njegova, posvadila, on bi ih mirio i tišio. Što bi od roditéljâ čuo dobro i korisno u opće i slavno o precima svojim, sve bi to pomnjivo sahranjivao u srcu i paméti. I u mladenačkoj dobi bio je čedan, krotak i bogoljuban, i mila mu je bila samoća. I kod radnje bavio se mišlju s Bogom, i kad bi od radnje dospio, išao bi u skrovito mjestance, da se nevigjen može moliti Bogu. Sve je više u njemu rasla želja, da otide kamo u samotinju; ali je želju ovu još ugušivao u sebi pokoravajući se volji roditeljskoj. Još djetetom otkidao bi sebi od jela, a poslije postio bi svake sedmice po jedan dan, kasnije po dva, tri, napokon po četiri dana. U posni dan ne bi nikad okusio jela kuhana ili topla, nego uvijek tek suhih krušaka i kriščicu hljeba i to samo jedan put na dan. Kad bi ga nagovarali, neka više jede, odgovorio bi: „Pustite me, Bog tako hoće.“ Svatko bi bio mislio, da će mladić, koji je provodio život ovako različit od života vršnjaka svojih, zaputiti stazom izvanrednom, da će odmah postati pustinjak; no to se ne dogodi: Nikola ostade na običnom putu života, oženi se čestitom djevojkom Dorotejom i bavi se o ratarstvu i stočarstvu.

Ali Nikola i oženjen ne promijeni življenja svojega. Često bi ustao o polnoći s kreveta, da se Bogu pomoli, pače bi pošao kadšto, kad bi mislio, da ga ne će nitko opaziti, u staru župsku crkvu posvećenu sv. Nikoli, njegovu zagovorniku imenjaku. Živio je pak sa ženom u najljepšoj ljubavi i slozi, u vjernosti i poštenju, u ženidbenoj čistoći i pobožnosti; desetero dušom i tijelom zdrave djece, pet sinova i pet kćeri, bilo je plod svete sveze.

Nikola je i kao sin slobodne Švajcarske činio vazda dužnost svoju. Još prije ženidbe kad mu je bilo istom dvadeset godina, ratovao je u Züriškom ratu i istjecao se: „podnosio se — kažu pisma — kao hrabar, čvrst i pošten čovjek.“ No i u ratu upotrebio bi svaki slobodni čas za molitvu i za polazak crkve. I poslije se opet u ratu na Austrijskoga nadvojvodu Sigismunda tako junački ponio, da je dobio zlatnu medalju. A premda je u borbi bio junak, gledao je opet svagda, da se nadvladanim neprijateljima oprosti, kuće i polja njihova da se poštede, i udovice i siročad poginulih da se opskrbe; u opće je gledao, da se strahote ratne što više umanje i ublaže. Kad su se neprijatelji jednom povukli u ženski monastir sv. Katarine i odanle se branili, vojska, u kojoj je bio Nikola, htjede monastir upaliti. No Nikola uze ih zaklinjati, da to ne čine, uvjeravajući da će neprijatelji sámi otići odanle, a monastir da će mnogo stoljeća biti znamenit i koristan za Švajcarsku. Posluhnuše ratnici Nikolu, i što je rekao dogodi se: neprijatelji otidoše iz monastira, a drugovi Nikolini bijahu preveseli, što su poštedjeli sveto mjesto.

Nikolu su Švajcari njegova kantona (županije) mnogo štovali zbog hrabrosti, razboritosti i poštenja, te ga izabrali kantonskim vijećnikom, pače mu više puta ponudili najvišu vlast i čast u kantonu, no on ju je svagda odrešito odbio. Čast vijećničku i ujedno sudačku tako je savjesno i pravedno izvršivao te je mogao reći, da nije s pomoću Božjom nikad skrenuo s puta pravednosti.

Sve je Nikolu štovalo, žena ga i djeca ljubila, kuća mu bila puna blagoslova Božjega, lijep mu bio i sretan žitak; ali nešto ga ipak neprestano

vuklo u samotinju, nagonilo ga, da se odreče svega, da bude u svemu jednak Bogu i Spasitelju svojemu, kako bi jednoć bio vrijedan s njim i u slavu doći. Napokon nije više mogao odolijevati pozivu Božjemu; trebalo je da se stvari zemaljskih posve oprosti. Uredi kućne poslove, poskrbi se za djecu, dobije nakon duge i teške borbe dopuštenje od žene svoje, i oprosti se s njom, s djecom, rodom i prijateljima: sve plače i jeca oko njega, njemu samomu puca srce, ruku pritisne na grudi, pogleda na nebo i prinese ponajveću žrtvu, koju može na ovom svijetu učiniti ljubav ka Hristu — ostavi sve!

Pedeset godina bijaše Nikoli, kad je ostavio ženu, koja je tada imala trideset tri godine, djecu, od kojih je mezimčetu bilo tek trinaest nedjelja, i kuću, kojoj nije nikad više prekoračio praga, i otišao odjeven u dugu mrku odjeću, bos i gologlav, bez novca i bez torbe, s batinom u ruci u dalek svijet, da sasvim nepozat služi Bogu i umre. Bješe došao već do Basela, kad se opet povrati u zavičaj svoj, ondje blizu doma svojega četvrt ure daleko popne se na planinu, gdje sebi nagje stan pod jednim drvetom obraslim odasvud gustim grmljem. Tu preboravi osam dana u takovu stanju, kao da mu je duša treptjela megju nebom i zemljom; u crijevima osjeti bol, kao da mu ih tko nožem izrezuje, i od onda ne osjeti više gladi ni žegje ni i kakve mučnine. Poslije ga nagju lovci i razglase to u selu; dogje po nj brat Petar i moli ga, da se povrati kući, tà nije zvijer, da živi u šumi, a ni duh, da živi bez jela i pila; no on mu mirno odgovori, da je već jedanaest dana bez hrane a ipak da nije nimalo potreban jela, pa da će tako i ostati, dok bude mogao. Ipak Nikola, da se ne bi činilo

kao da kuša Boga, dozove po poruku svećenika Osvalda Isnera, kojega, iskazavši mu sve iskreno, pita za savjet, što da čini? a u naprijed mu obeća, da će mu se u svem pokoriti. Svećenik sav u čudu vidi lice blijedo, pipa rukama tijelo, ne nalazi na njemu ništa do kosti i kože; ali opaža takogjer, kako je u tom zamrlom tijelu posve zdrav duh i sile duševne neoslabljele; držeći pak da čovjek ne bi mogao tako živjeti bez volje i osobite pomoći Božje, reče Nikoli, neka i u napredak tako živi, dok bude u sebi osjećao tako krepak duh i toliko sile. Od onda je blaženi Nikola cijelih dvadeset godina živio bez svake hrane zemaljske.

Glas o čudnu čovjeku pronese se brzo po Švajcarskim gorama i dolinama; svijet grnuo, da ga vidi. To je Nikolu bunilo u pobožnim razmišljanjima, za to se skloni dalje u goru, gdje od granja načini kolibicu; no druge godine sagrade mu zemljaci kamenu kapelicu i kraj nje daščaru za obitavanje. Na daščari bio je jedan obločić, kroz koji je Nikola gledao na oltar u kapelici, i dva još manja prozorčića, kroz koje se vidjelo na polje. U toj daščari proživio je Nikola dvadeset godina u najvećem odricanju; postelja mu bila dvije daske, uzglavlje kamen, jio i pio nije nikad ništa. Prvih deset godina samoćovanja išao je k misi u župsku crkvu u Sakselnu; poslije je utemeljio od darova, što su mu davali polaznici, kod kapelice svoje kapelaniju i ondje slušao sv. misu i barem svaki mjesec jedan put primio presvetu pričest.

Mnogo je svijeta dolazilo k Nikoli; za svakoga bi našao blagih, poučnih i utješljivih riječi; nego do podne ne bi obično nikoga pustio k sebi. Kad ne bi mogao odoljeti nalogi svjetine, pobjegao bi

rano u zoru daleko u goru, da se može nàsâmo Bogu moliti. Svršivši molitve sigje pobožni starac, kadšto tek za nekoliko dana, kao duh k ljudstvu, koje ga čeka. Već prve godine samoćovanja Nikolina bukne strašan požar u Sarnenu; svijet se trudi, gasi, no sve uzalud. U toj nevolji pošlju poruke k blaženomu; on stane na mjesto, odakle se mogao vidjeti požar, i prekriži ga znakom sv. križa, i plamen se utrne. Od onda, kažu, nije nikad više u Sarnenu bilo požara.

Najviše se svijet čudio, kako može Nikola živjeti bez i kakve hrane. Želja za jelom i pilom tako je u njemu posve obamrla, da mu je bilo mučno pače gotovo nemoguće i najmanje šta okusiti. To nijesu dakako ljudi hotjeli vjerovati, pa su koješta kušali, da se uvjere, je li to istina. Stvar je istraživalo duhovno i svjetovno poglavarstvo. Četiri je nedjelje po cijeloj dolini na svim stazama bila straža dan i noć, tako da nije nitko mogao k Nikoli, da mu donese što jesti; i opet nije se poslije četiri nedjelje na njemu opažala nikakva promjena. Toma posvećeni biskup iz Konstanza, došavši godine 1469. k blagosivljanju kapelice, poslije svečanosti pita Nikolu, koju krepost drži za poglavitu? pa kad mu ovaj odgovori: poslušnost, metne pred njega kriščicu kruha i nekoliko kapi vina i reče: „Evo, brate moj, kruha, što ti poslušnost pred tebe postavlja, evo vina, što ti ista krepost nudi; uzmi, gucni, da na nebu dobiješ plaću poslušnosti.“ Iz poslušnosti učini to Nikola: kriščicu hljeba smrvi u tri mrve i tako ih proguta, onda uspe u se one kapljice vina; ali ga na to spopadne tolika bol u želucu, da su se bojali, umrijet će. I drugi ljudi, kojima se odviše čudno činilo, kako

bi mogao čovjek živjeti bez hrane, pazili su i vrebali Nikolu, ali nikad nijesu mogli zapaziti, da bi bio ma samo jagodu metnuo u usta. Zato svi pisci priznavaju neobični post Nikolin, samo jedni tvrde, da je to gdjekojemu čovjeku moguće i po naravnom načinu, a drugi misle, da to ne može biti bez svrhunaravne pomoći Božje. Na salijetanje pouzdanih prijatelja, kako može živjeti bez jela i pila, odgovarao bi samo: „To znade Bog;“ ali sâm nije do toga ništa držao. Čini se sa svim tim, da je osjećao, odakle mu život bez hrane zemaljske. Kad ga je naime jednom napomenuti svećenik Osvaldo Isner mnogo o tom ispitivao, iskaže na pošljetku stvar ovako: „Kada, oče moj, klečim uza služećega svećenika i gledam gdje se hrani nebeskim onim jelom, ili se sâm u svoje doba onom božanstvenom gozbom častim, duh se moj tolikim morem nebeske naslade i duševne sile zalijeva, da od njega obilato dospijeva i tijelu mojemu. Odatle je naime, što ništa zemaljsko ne gladujem i ne žegjam; odatle snaga, odatle sila moja; Hristovo tijelo i njegova krv meni je jedina okrepa. On u meni ostaje, i ja u njemu; živim ja, ali ne ja, nego živi u meni Hrist; on je meni jelo, pilo, zdravlje i lijek.“ Tako mu je bilo, kao što sâm pripovijeda, i onda kad je razmatrao stradanje Spasiteljevo, naročito preklanjanje presvete glave njegove.

Blaženi Nikola bijaše više puta izvan sebe, kad se Bogu molio. Jednom nagjoše ga prijatelji gdje u ćeliji leži kao mrtav. Kad je k sebi došao, na pitanje prijateljâ odreče: „Gospodin me bješe odveo na daleko mjesto. O kakovih slasti okusih ondje; ono su drukčija jela, drukčija pila!“ Drugda vidje gdje svijetlo lice, s krunom na glavi, puno

božanstvenoga veličanstva silazi s neba do njega. Oko lica bijahu dva isto onako svijetla kolobara. Tri svijetle zrake izlažahu iz lica, kao da mu izlaze iz očiju, ušiju i ustiju, i nadsvjetljivahu one svijetle kolobare; a druge tri zrake kao da se izvana vraćaju k unutrašnjemu svijetlomu kolobaru. Kod toga vigjenja sruši se Nikola na tle kao gromom udaren, tolika ga strava snagje, da je mislio, srce će mu prsnuti na tisuću komadića; a od onoga doba ostane na licu njegovu kao iskra neka, od koje se svatko u prvi mah žacnu. Ono vigjenje tumačio je blaženi Nikola pojavom presvete Trojice i dao po njemu načiniti sliku, koja se još sada čuva u Sakselnu.

No što se dogagjalo drugim svecima, to se i blaženomu Nikoli: zli duh i njemu nije dao mira. Svakojake načine je upotrebljavao, da slugu Božjega odvrne od svete nakane: podjarivao u njemu misli malodušnosti, nestrpljivosti i odurnosti, pače i na tijelu ga mučio. Ali svim tim zasjedama gjavoljim odolje blaženik preporučujući se postojanim i jakim duhom pomoći Božjoj i zagovoru presvete Marije, odabrane majke svoje.

Akoprem je blaženi Nikola živio u samotinji i bavio se jedino o promatranju vječnih istina, ipak je za čudo dobro znao za sve dogagjaje i potrebe naroda svojega. Godine 1481. imagjahu Švajcari skupštinu u Stanzu; raspraljalo se već više godina o tom, bi li se gradovi Solothurn i Freiburg primili u savez Švajcarski. Skupštinari nijesu se mogli nikako porazumjeti, razdor gotov, bilo se bojati, izleći će se domaći rat. U to bane megju njih visok starac, bos i gologlav, u dug prost haljinac zaodjeven, u rukama mu štap. Svi skupštinari ustanu, poklone se došljaku i čekaju, šta će on. Bio je

Nikola von der Flüe. Onda im govori s tolikom istinitošću, ozbiljnošću i silom o potrebi sloge, da su se već iza nekoliko sata svi porazumjeli, gradove Solothurn i Freiburg u savez primili i skupštinari još onaj dan u svoje zavičaje raznijeli veselu vijest o miru i jedinstvu. Sjutradan je po svim gradovima i selima od veselja zvonilo, kao da je dobilo veliku bitku.

Iza toga je Nikola živio još šest godina po dosadašnjem načinu, i umro blaženo nakon kratke no teške bolesti na svoj rogjeni dan 21. ožujka 1487. Kod smrti su mu bili nazočni mila njegova žena Doroteja, djeca i dva svećenika. Spomen mu se obično slavi na 22. dan ožujka.

* * *

Isus Hrist Sin Božji reče: „Ja sam hljeb života. Ovo je hljeb, koji s neba sigje, tko od njega jede, da ne umre. Ja sam hljeb živi, koji s neba sigjoh. Tko jede od ovoga hljeba, živjet će u vijeke; a hljeb, koji ću ja dati, tijelo je moje za život svijeta. Zaisto, zaisto vam kažem: ako ne jedete tijela sina čovječjega i ne pijete krvi njegove, ne ćete imati života u sebi. Koji jede moje tijelo i pije moju krv, ima život vječni; i ja ću ga probuditi u pošljednji dan.“ (Ivan 6, 48. 50—52. 54—56).

Presveto tijelo Isusovo jedemo kod svete pričesti. U svetoj hostiji nazočan je istinito, stvarno i sućno Isus Hrist Sin Božji i Spasitelj naš s tijelom i krvlju, s tijelom i dušom, da se dade za hranu i za piće onima, koji hoće da ga ljube i u vijeke slave. Bez te nebeske hrane i toga nebeskoga pića kršćanin ne može živjeti: „ako ne jedete tijela sina čovječjega i ne pijete krvi njegove, ne ćete imati

života u sebi.“ Bog je život, i samo onaj u istinu živi, koji je s njim ujedinjen. Primajući dostojno presvetu pričest pričesnici smo iliti djelnici Hristovi, sa Hristom se ujedinjujemo a preko njega s Ocem i Duhom Svetim. Treba da se ujedinimo s Bogom, jer zato nas je Bog stvorio i otkupio; a ujediniti se s Bogom možemo samo preko Hrista, samo primajući presveto njegovo tijelo i krv.

Dostojna pričest udržavala je već tijelo blaženoga Nikole živo i zdravo; a koliku je istom snagu (jakost) davala duši njegovoj!

A kada ti, dragi kršćanine, primaš sveto tijelo Isusovo? Čezneš li za tim nebeskim hljebom? A kad ga i primaš, kako ga primaš? da li dostojno? da li sa čistim srcem? „Koji god uzjede hljeb ovaj ili uspije čašu Gospodnju nedostojno, kriv će biti tijelu i krvi Gospodnjoj. A čovjek neka ispituje sebe, pa tako od hljeba onoga neka jede i od čaše neka pije. Jer koji jede i pije nedostojno, sud sebi jede i pije ne razlikujući tijela Gospodnjega. Zato su megju vama mnogi bolesni i slabi i spavaju mnogi“, opominje sv. Pavao apostol. (Kor. I. 11, 27—30).

Primajući sv. pričest mećemo u tijelo svoje takogjer klicu besmrtnosti: ono će u dan sudnji slavno uskrsnuti iz mrtvih.

Kolike nebrojene milosti od dostojne sv. pričesti: s Bogom se ujedinjujemo, Hrist postaje čest (dijel) naša i mi njegova, brašnjenicu primamo za život vječni!

Pomolimo se.

Bože, koji si blaženomu Nikoli pustinjaku svojemu, što je stupao putem uzdržavanja angjelskoga i svih kreposti, pokazao svjetlo milosti svoje, dopusti milostivo, da njega osjećamo zagovornikom našim na nebu, čijega se života primjerom obasjavamo na zemlji. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

23. dan ožujka.

Sveti Liberat i drugari mučenici.

Po rogjenju Hristovu četiri sta godina provališe Vandali, ljudi okrutni a ljuti krivovjerci arijani, iz Španjolske u Afriku i zadadoše ondje teške rane crkvi katoličkoj.

Godine 484. dne 23. ožujka za Vandalskoga kralja Hunerika mučeničkom smrću umriješe u Africi radi katoličke vjere sv. Liberat, žena i dvoje djece njegove i još jedan drugi dječak. Očevidac Viktor biskup Vitski, koji je i sâm mnogo pretrpio za vjeru, opisuje taj dogagjaj ovako:

„Vidjesmo na svoje oči, kako su u Kartagi plemenitim roditeljima oteli sina od sedam po prilici godina; majka je bez sramežljivosti ženske raščupane kose po cijelom gradu trčala za otimačima a dijete vikalo, šta je moglo: kršćanin sam, kršćanin sam, kršćanin sam! I začepivši mu usta, nevino djetence u svojem vrtlogu utopiše. Tako se znade, de se dogodilo i sinovima poštovanoga liječnika Liberata. Jer kad je kralj zapovjedio, da se Liberat sa ženom i djecom istjera, bezbožnost arijanska izmisli malene sinčiće odvojiti od roditéljâ, ne bi li čuvstvom ljubavi skrhali snagu (jakost) roditeljima. Odvoje od roditéljâ nedužnu nejač, pa

kad se Liberatu nadalo da proplače, žena ga ukori i odmah mu suze usahnu. Jer mu reče žena: „Zar da zbog djece, Liberate, izgubiš dušu? Misli, da se ni rodila nijesu; pa i za njih će poseći Hrist. Ne vidiš li gdje viču i govore: kršćani smo!“ Ne smijemo takogjer prećutjeti, šta je ova žena radila pred sucima. Zatvore nju i muža u tamnicu ali svako njih na pose, tako da nijesu mogli jedno drugoga vidjeti. Onda kažu ženi: „Umekšaj napokon tvrdo srce; gle, muž se je tvoj pokorio zapovijedi kraljevoj i postao naš kršćanin“. Ona odgovori: „Dajte da ga vidim, i učinit ću što Bog da“. Izvedena dakle iz tamnice nagje muža gdje s mnoštvom svijeta stoji pred sudom, pa držeći za istinu, što su izmislili neprijatelji, uhvati ga rukom za kraj haljine pod grlom i pred svima, kao da ga guši, reče: „Propali i osugjeni, milosti Božje i milosrgja nevrijedni! zašto si htio za časak da se podičiš a za vijeke da propadneš? Šta će ti zlato? šta srebro? hoće li te izbaviti iz peći paklene?“ Reče i drugo koješta. A muž joj odreče: „Šta te je snašlo, ženo? šta ti je? ili valja da si za mene što čula? Ja u ime Hristovo ostajem katolik, niti ću ikad izgubiti, što držim“. Tada krivovjerci nijesu mogli više kriti laži svoje i prijevare. Govorili smo već gore o okrutnosti njihovoj, pa bojeći ih se mnogi sakrivali su se bez i kakve krivnje gdjekoji u pećinama a drugi u pustinjama, gdje su od gladi i od studeni umirali noseći sa sobom neoskvrnjenu vjeru. Tako su u pećini našli svećenika Kreskonija mrtva i već sagnjila.“

Pozniji pisci pripovijedaju, da je Liberata i ženu mu ubilo, a dva njihova sinčića kao i onoga već pomenutoga dječaka utopilo u vrtlogu.

* * *

Iz historije mŭčenîkâ, koje danas slavimo, lijepo možemo razabrati, kolika li je razlika megju tjelesnom prirogjenom ljubavlju i megju ljubavlju višom, koja je od Duha svetoga.

Može biti da si već sâm mislio ili si bar čuo govoriti ovako: ako dvije osobe, koje su na ovom svijetu čvrsto svezane, kao na primjer majka i sin, budu na sudni dan rastavljene, te majka na primjer dogje na desno to jest bude spasena, a sin dogje na lijevo to jest bude vijekom proklet, ne će li onda biti obadvije osobe nesretne? Ne će li prokletstvo dragoga sina i za spasenu majku biti tolika nesreća, te se ona ni na nebu ne će moći radovati?

Na sve ovo možeš sebi lijepo odgovoriti iz današnje historije. Žena sv. Liberata jamačno je muža svojega i djecu ljubila, koliko i kad može žena ljubiti porodicu svoju; no kad se radi o vjeri, o Bogu: ona mirno predaje djecu svoju i kori muža, što je htio da plače. I dok je god krivo mislila, da joj se muž odmetnuo od vjere, ona se gnjevila i odvraćala od njega. Što više naime u nama vlada nebesna ljubav, koju u srcima našim razlijeva Duh sveti, to više nestaje ljubavi tjelesne, ne kao da ne bismo ljubili svojih rogjaka i prijatelja kao i otprije, nego što ih manje ljubimo iz prirogjene ljubavi a više iz Boga, jer nam ih je dao Bog. Ako se s toga srodnici i prijatelji očevidno odmetnu od Boga, srce se pravoga kršćanina na pošljetku odlijepi od njih; kad se naime pravi kršćanin oprosti mesa i krvi, prestaje u njemu i ona ljubav, koja se temelji samo na mesu i krvi. Zato će on bez svake boli moći gledati, kako su od njega oni odlučeni, koji nijesu u Bogu imali s njim dijela, pače koji su pravo

reći bili njegovi najveći protivnici, jer su mrzili na Boga, kojega kršćanin nada sve ljubi.

S toga trudi se, da svojat privedeš sa sobom u nebo, skrbeći se svojski za duševno spasenje njihovo. No bude li sav tvoj trud uzalud, znaj, Bog će ti srce napokon odljuštiti od zaludne ljubavi i brige, to jest od ljubavi k takvima, koji su za vijeke propali. Ako li si ti sâm na zloj stazi, promisli dobro, ne obratiš li se za vremena, da ne ćeš biti samo za sve vijeke odlučen od svojih, nego da će i ovi izgubiti svaku ljubav k tebi, pogju li naime oni u dobru a ti u zlu s ovoga svijeta.

Pomolimo se.

Bože, koji nas godišnjom svetkovinom svetih mučenika svojih Liberata i drugara njegovih razveseljavaš, dopusti milostivo: kojih se zaslugama radujemo, da se njihovim primjerima užežemo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

24. dan ožujka.

Sveta Katarina Švedska.

Svetica, koju danas častimo, rodila se godine 1330. u Švediji; zato se i piše Švedska za razliku od drugih istoimenih svetica. Otac joj je bio Ulfon knez Niricijski a mati sv. Brigita, o kojoj ćemo jošte govoriti 8. listopada.

Sv. Katarina kao da se je već s majčinim mlijekom zadojila pravom ljubavlju Božjom, pokazivaše od samoga djetinjstva neobičnu krepost i bogoljubnost. Da se još većma savrši, dadoše je roditelji na odgajanje poglavarici kloštra Risaberškoga; a kad je bila djevojka za udaju, udaše je

za mlada plemića Egarda, koji je takogjer bio uzorito bogodušan. Mladi je zglob provodio život više nebeski nego li zemaljski: slobodili se uzajmice k molitvi, trpežu i svakomu dobromu djelu, pa da se uzmognu potpunije predati Bogu, obećali su jedno drugomu, da će i u ženidbi živjeti u vazdašnjoj čistoći; uz to su ipak trajali dane u najljepšoj slozi i ljubavi.

Ne dugo nakon udadbe Katarinine umrije joj otac, a udova majka otigje u Rim, da obigje svete grobove. A poslije stade i Katarina toliko čeznuti za Rimom, da se umalo ne razboli. Muž joj dopusti, da ide za majkom; rastade se dakle Katarina s dobrim Egardom a da ga na ovom svijetu nikad više ne vidi.

Kad je Katarina došla u Rim, ne nagje majke ondje, jer je bila otišla u Bolonju. Pogje dakle za njom, i obje se opet povrate u Rim. Megjutim dobije glas, da joj je umro muž, pa odluči ostati uz majku. Tada je bilo Katarini tek osamnaest godina; čim se pak pročulo po Rimu, da je obudovjela, kako je bila lijepa tijelom i puna duha, mnogi velikaši zaprosiše ruku njenu, no ona ih odbi veleći, da se je zavjetovala ostati u vazdašnjoj čistoći i ne vjenčati se više ni s kojim samrtnim čovjekom.

Bogoljubna Katarina tako je uredila vrijeme, da joj ni jedan čas nije minuo uzalud: svaki dan molila časoslov blažene djevice Marije, sedam pokorničkih psalama i druge obične molitve, i u večer prije što će leći, po četiri sata razmišljala o muci i smrti Gospodina našega Isukrsta, ostalo pak vrijeme provela polazeći crkve, svete grobove i bolnice, gdje je bolesnike sáma dvorila i utješavala i ubogima pružala pomoći.

Odrešito je sv. Katarina odbila sve prosce; ali joj oni sa svim tim ne dadoše mira; naročito jedan grof zatravljen ljubavlju njenom, videć da uzalud prosi, nakani je silom materi oteti, jer se je nadao, da će tako kćer lakše privoljeti na udaju. Čuje, da će bogoljubne žene poći na proštenje u crkvu sv. Lovrencija izvan zidova gradskih; pogje dakle sa slugama prije osvitka u zasjedu u vinograd uz put, kojim se ide k sv. Lovrenciju. Čekaju, čekaju vrlo dugo, sunce već odskočilo; onda će sluge gospodaru: „A šta čekamo ovako dugo ovdje?“ Grof prihvati: „Tä čekamo onu gospogju, koju kanimo uhvatiti!“ Onda mu sluge reku, da je ona već davno otišla u crkvu. „A što je već dan?“ pita grof. „I kako je već sunce odskočilo;“ ogovore oni. Tada tek opazi grof, da kod otvorenih očiju ne vidi, i dade se odvesti u crkvu, gdje klekavši pred bogoljubne gospogje, iskaže im sve, moli ih za oproštenje i prosi, neka se za nj Bogu pomole, da opet progleda. Čim su se one počele moliti, progleda grof. Od onoga časa bio je grof najveći štovač i branič objema gospogjama; i kasnije je taj dogagjaj sâm pripovjedio pred papom Vrbanom Petim i njegovim kardinalima u Avignonu.

Prije smrti željela je majka Katarinina sv. Brigita jošte obići grob Hristov i druga znamenita mjesta u Svetoj Zemlji. I tamo je majku pratila bogoljubna kći. No u Jerusalemu razboli se sv. Brigita, pa poslije povratka u Rim naskoro umre. Tada se Katarina povrati u domovinu svoju, u Švediju, i ponese sa sobom ostatke svete majke, i ukopa ih u kloštru Wadstenskom, koji bješe utemeljila sáma sv. Brigita. U taj kloštar skloni se i Katarina i bude ugled svim duvnama u poniznosti, strpljivosti i svakoj drugoj kreposti; ona ih nauči živjeti po pravilima svoje blaženo preminule majke, i postane im po tom na njihov zahtjev glavarica. Megjutim dogagjala su se mnoga čudesa na grobu Brigitinu, pa je narod želio, da ona bude proglašena sveticom. Kralj i velikaši crkveni i svjetovni odluče poslati koga u Rim, da kod svete stolice nastoji, neka bi se ispunila želja narodna, a za taj posao nijesu nikoga držali za vrednijega od Katarine. Pogje zbilja Katarina zbog te stvari u Rim; ona istina nije postigla, za što je pošla onamo, jer je upravo onda razdor nastao u crkvi zbog izbora novoga pape, ipak je stvar bila početa a kasnije i dovršena. Za ovih pet godina, što je sv. Katarina bila drugi put u Rimu, mnogo se proslavi nebrojenim dobročinstvima i mnogim čudesima.

Iz Rima povrati se sv. Katarina opet u kloštar Wadstenski. Po povratku brzo osjeti, da su joj tjelesne sile malaksale koje od mnogih pokorničkih djela koje pak od teška putovanja, da joj je dakle blizu samrtni čas. S toga pomnjivo ispita savjest svoju, ne bi li se i najmanje šta na njoj našlo, što bi je ma i za časak spriječilo od gledanja zaručnika svojega na drugom svijetu; po tom lijući gorke suze ispovjedi sve grijehe svega življenja svojega. Željela je još jednom primiti Spasitelja u presvetom oltarskom sakramentu; no zbog slaba želuca nije se mogla ispuniti njena vruća želja, nego su joj na prošnju donijeli u ćeliju presveti oltarski sakramenat, da mu se još jedan put pobožno pokloni. Pri tom svetom djelu, podigavši oči na nebo, blaženo preminu u Gospodinu godine 1381. u oči Blagovijesti. Kako je bila pokojnica od svih mnogo štovana, na pogreb njezin dogje kraljević i mnogo

velikaša i naleže nebrojeno mnoštvo naroda. Na grobu njezinu i na spomen njezin mnoge milosti svijetu udijeli onaj, koji je u svetima svojim slavan i divan u vijeke vijeka.

* * *

Sveta Katarina ispitivala je savjest (dušu), ne bi li se na njoj tako što našlo, zbog čega bi ma samo i za časak spriječena bila uljesti u slavu Božju, i prije smrti ispovjedila se općenito za sav svoj život. Ove dvije stvari: ispit savjesti i općenita ispovijed, vrlo su znamenite u življenju kršćanskom.

Što se prve tiče, svjetujem te, dragi čitaoče, izaberi kad i kad, na primjer na koncu svakoga mjeseca, koju četvrt sata, pa sazvavši najprije pomoć Duha svetoga, ispituj savjest svoju, nije li na njoj tako što god, što bi te ili posve izlučilo iz slave nebesne ili bi ti barem za neko vrijeme spriječilo ulazak onamo. Ako li nagješ tako što, kao kršćanin znadeš, šta ti valja činiti.

Što se druge tiče, promisli ovo: sv. Katarina je već davno prije smrti učinila općenitu ispovijed, i zatim se gotovo svaki dan skrušeno ispovjedila, kao što izrijekom pripovijeda pisac njezina žića; nije dakle trebala, da se opet općenito ispovjedi, pa je ipak to učinila; a tebi je vrlo potrebita ispovijed općenita; može biti da nijesi za mlada bio dosta poučen o ispovijedi, kadšto nijesi prije ispovijedi dosta ispitivao savjesti, nijesi se pravo pokajao, nijesi čvrsto odlučio, da ćeš se popraviti, gledao si samo, kako ćeš brže bolje ispovijed otrsiti, prećutio (zašutio) si koji težak grijeh, ili učinio drugu koju takovu pogrešku. Može ti na um padati, kako bi bilo dobro, da se jednom ispovjediš valjano o grijesima i prestupcima svega življenja

svojega; ali misliš: jošte ću dospjeti, ako ne prije, a to na smrtnoj postelji! Ako li ispitavši savjest nagješ, da ti je općenita ispovijed doista potrebna, onda je, brate, ne odgagjaj, najmanje pak do časa samrtnoga. Što je više odgagjaš, sve će ti biti teža; a da je odgagjaš tija do smrti, to po gotovo nije razborito; jer ne znaš, ne ćeš li umrijeti naprečac a da se ne uzimaš kada ispovjediti; pa ako prije smrti i duže vremena uzboluješ, hoćeš li se moći od boli onako ispovjediti kako valja? Bojati se, da nije velike koristi od ispovijedi, koja se čini u velikoj boli ili pače u nesvjestici. Svakako ćeš bolje proći, ako se sada općenito ispovjediš, dok si zdrav. Pa ako i misliš, da ti općenita ispovijed nije potrebna, a nijesi je do sada nikada učinio, bilo bi svakako dobro, da je učiniš, bilo bi ti dobro za veću čistoću i veći mir duši. Ako li na pošljetku odlučiš, da ćeš se općenito ispovjediti za sav život svoj, pripravi se veoma pomnjivo, da ti ne bude trebalo još jedan put činiti ispovijed općenitu. Kad si se pak dobro pripravio k ispovijedi, izaberi za nju zgodno vrijeme, u koje ćeš je moći lijepo mirno učiniti, ne čini pak nikako općenite ispovijedi u vrijeme, kad k ispovijedaonicama nalegne mnogo svjetine, na primjer kad je proštenje (zbor) ili kad je korizmena ispovijed za svu župu (parohiju). Svršivši jednom dobro općenitu ispovijed, nije trijebe, da je više puti činiš; ali se svaki dan pokaj za grijehe. „Promišljat ću ti sve godine svoje u gorčini duše svoje“, reče pobožni kralj Ezekija. (Is. 38, 15.)

Pomolimo se.

Bože, koji si povlasticom izvrsne čistoće i svetošću krèpostî blaženu Katarinu po milosti tvojoj mnogovrsno ukrasio za ugled vjernima; daj slugama svojim po njezinim odvjetnim zaslugama čistoću pameti i tijela, po kojoj da uzmognemo primiti od tebe obećanu sreću. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

25. dan ožujka.

Blagovijest iliti navieštenje preblaženoj djevici Mariji.

Predobri i premilostivi Bog bješe od iskona odlučio, da će jedinorogjenoga Sina svojega poslati na svijet za spasenje ljudskomu rodu. Kad se dakle navršilo vrijeme, kao što kaže sv. Pavao (Gal. 4, 4), to jest kad je došao dan Bogom od vijeka odregjeni, posla Bog arhangjela Gabriela, koji bješe već prije toga četiri stotine godina proroku Danielu objavio dolazak i smrt Pomazanika Gospodnjega iliti Otkupitelja svijetu (Dan. 9, 21ss.) i nekoliko mjeseci pregje navijestio svećeniku Zahariji rogjenje Ivana preteče istomu pomazaniku (Luk. 1, 13ss.), „posla dakle Bog angjela Gabriela — kao što čitamo u evangjelju sv. Luke (1, 26—38) — u grad Galilejski po imenu Nazaret k djevici zaručenoj mužu po imenu Josipu iz doma Davidova; i djevici bješe ime Marija. I ušavši angjel k njoj, reče: Zdravo, milosti puna, Gospodin s tobom, blagoslovena ti megju ženama! A ona čuvši ovo, poplaši se od riječi njegove i pomisli, kakov bi ovo bio pozdrav. I reče joj angjel: Ne boj se, Marija! jer si našla milost u Boga. Evo zatrudnjet ćeš, i rodit ćeš sina, i nadjeni mu ime

Isus. On će biti velik i nazvat će se sin Višnjega, i dat će mu Gospodin Bog prijestol Davida oca njegova, i kraljevat će u domu Jakobovu u vijek, i kraljevstvu njegovu ne će biti kraja. A Marija reče angjelu: Kako će to biti, kad ja ne znam muža? I odgovarajući angjel reče joj: Duh sveti doći će na tebe, i sila Višnjega osjenit će te; zato će se i ono sveto, što ćeš ti roditi, nazvati sin Božji. I eto Elisabeta rogjakinja tvoja, i ona zatrudnje sinom u starosti svojoj, i ovo je šesti mjesec njojzi, koju zovu nerotkinjom; jer u Boga nije ni jedna stvar nemoguća. A Marija reče: Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj. I angjel otide od nje."

* * *

Od onoga časa kako je Gospodin Bog preko arhangjela Gabriela pozdravio djevu Mariju, nema stvora na ovom bijelom svijetu, koji bi bio više čašćen i slavljen nego li ona. Njoj na čast mnogo se praznika svake godine svetkuje, njoj na čast mnogo se prekrasnih crkava sagradilo, i u svakoj crkvi, gdje ima više nego jedan oltar, naći ćeš barem na jednom sliku presvete Bogorodice. Njoj na čast pjevaju se litanije pri večernicama, pjeva se njezina pjesan: Veliča duša moja Gospodina; i kada god kršćanin katolik moli Očenaš, moli i Zdravomariju. I kada u jutru, o podne i u večer zvoni na pozdravljenje, onda milioni katolika u svim stranama svijeta pozdravljaju majku Isusovu: „Angjel Gospodnji navijesti Mariji... Zdravo Marija!"

I pravo rade kršćani casteći ovako svetu Bogorodicu; jer ju je sâm Bog počastio onolikom čašću, kolikom nije ni jedno drugo stvorenje zemaljsko; on ju je pozdravio preko jednoga od naj-

viših duhova, koji stoje pred priestolom njegovim, preko arhangjela Gabriela. Pa ako je Marija onda bila dostojna ove visoke časti od Boga, i sada je dostojna, jer do smrti svoje nije nikad učinila ni najmanjega grijeha. A kakov bi ti bio kršćanin, kad ne bi one častio, koju je častio sâm Bog? Ti bi bio u neslozi s Bogom, bio bi protivnik njegov, bio bi pristaša onomu, komu je sjeme ženino glavu satrlo.

U deset zapovijedi Božjih prve tri nalažu nam dužnosti k Bogu, ostalih sedam dužnosti k bližnjemu, a na čelu ovih je zapovijed: poštuj oca svojega i mater svoju. Kao što je pak Isus Hrist sve zapovijedi Božje najpotpunije izvršivao, za cijelo je po četvrtoj zapovijedi i majku svoju potpuno poštovao, a poštuje ju potpuno i sada, jer uzišavši na nebo uze sa sobom i svoje čovječje srce i u srcu poštovanje majčino. Budući dakle da sin Božji toliko poštuje majku svoju Mariju, može li njemu biti sve jedno, da li je ti poštuješ ili ne? Što je on većma poštuje, to mu je za cijelo draže, ako je i ti poštuješ.

Znademo napokon, da je svaka svetost ljudska djelo Duha svetoga; Duh sveti je posvetitelj, on nastava i živi u svakom svetom čovjeku. A Marija bijaše najčišća, najsvetija i najpunija milosti megju svim ženama na ovome svijetu, bijaše najljepše djelo Duha svetoga; kao što je dakle drago slikaru, kad mu hvališ lijepu sliku, i kiparu, kad mu se diviš umjetnoj rukotvorini, i neimaru (graditelju), kada čudeći se gledaš ponosnu njegovu gragjevinu, tako je milo i Duhu svetomu, kad s poštovanjem motriš duhovno djelo njegovo, punu milosti, blagoslovenu djevicu Bogorodicu. No i sámo štovanje blažene

Marije djelo je Duha svetoga; sve naime kreposti, što se nalaze u svetaca, na priliku: blagost, poniznost, umjerenost, ljubav k bližnjemu, i tako dalje, djela su Duha svetoga, ali se u svih svetih ljudi nalazi i veliko štovanje djevice Marije, s toga možemo za cijelo držati, da je i štovanje djevice Marije djelo Duha svetoga. Pače kad je angjel rekao: Zdravo Marija, kroz njega je upravo rekavši Duh sveti govorio: jer što je koji angjel viši, to jasnije sijeva i misli i govori iz njega Duh sveti.

Časteći dakle onako mnogo presvetu Bogorodicu, podudaraš se (slažeš se) sa sámim Bogom, Ocem, Sinom i Duhom. Samo gledaj, da je ne častiš tek ustima nego i duhom i srcem, da s radošću, milinom i unutrašnjom poštom govoriš: Zdravo Marija, milosti puna, Gospodin s tobom, blagoslovena ti megju ženama!

Pomolimo se.

Bože, koji si hotio, da od utrobe blažene Marije djevice Riječ tvoja, po angjelovu naviještenju, tijelo uzme, udijeli tvojim poniznim prosiocima: koji nju u istinu roditeljku Božju vjerujemo, da njezinima u tebe zagovorima budemo pomagani. Po istom Hristu Gospodinu našemu. Amen.

26. dan ožujka.

Sveti Kastul.

Za Rimskih careva Dioklecijana i Maksimijana, koji se zacariše godine 285, najnemilije je progonilo crkvu Hristovu, te je gotova smrt čekala svakoga kršćanina, kojega bi pogani dobili u šake a ne bi se hotio odreći vjere.

Da mogu što lakše razaznati kršćane, namjestiše na tržištima, uza zdence i kod vodenica (mlinova) idole (likove lažnih bogova), pa je bio dužan svatko idolu zapaliti tamjana prije, nego će što god kupiti ili prodati, vode iz zdenca zahvatiti ili dati mljeti. Znali su pogani, da pravi kršćani to učiniti ne mogu i ne će, pa su se nadali ovako ih dobiti u šake.

Tada je crkvom Rimskom upravljao papa sv. Kaj. Po savjetu njegovu Hromatije čovjek vrlo ugledan otvori palaču svoju kršćanima za utočište i svakom ih potrebom oskrbi, tako da nije ni jedan bio prinugjen žrtvovati idolima. Ali se ta stvar nije za dugo mogla kriti; doznaše za nju pogani, a tada Hromatije ode, tobože da se izliječi od bolesti, u Kampanju u svoj zaselak, i dopusti svakomu kršćaninu, koji god bi se hotio ukloniti progonstvu, da dogje onamo. I zbilja otide mnogo kršćana za Hromatijem u Kampanju, a s njima posla papa sv. Kaj svećenika Polikarpa, da bi u nuždi srca vjernima slobodio i duše im utješavao. U Rimu ostade samo malo kršćana, od kojih sv. Kaj posveti svete Marka i Marcellijana za gjakone, oca njihova sv. Tarkvillina za svećenika, a sv. Sebastijana visokoga vojničkoga časnika postavi za branića kršćanima.

Ne mogavši ni ovo maleno stado Hristovo nigdje naći pouzdana skrovišta, skloniše se svi u stan vrla kršćanina po imenu Kastula, koji je bio komornik u carskoj palači i u njoj nastavao u najgornjem katu; a to učiniše zato, što su i Kastul i svi njegovi bili prevjerni kršćani, i što na njih boraveći u carskoj palači nije mogla pasti nikakova sumnja. Boravili su dakle svi ovi, kao što rekosmo,

sa svetim papom Kajem kod Kastula i baveći se dan i noć uzdasima, plačem, postom i molitvom, prosili Gospodina, da budu dostojni za ime njegovo stradati i pribrojeni biti svetim mučenicima.

Kako je Kastul prosto izlazio i ulazio, on je i sada za najbjesnijega progonstva srčano i postojano propovijedao Gospodina i Spasitelja i mnoge, koje bješe gjavol prevario te ih držao spućene u idolopoklonstvu, izbavio iz ralja njegovih i priveo k pravomu svjetlu kršćanstva. Ovakve bi Kastul potajno doveo u kuću svoju, gdje bi ih sv. Kaj krstio i pridružio sa svecima.

Preko Kastula i drugova njegovih, naročito blaženoga Tiburtija, Bog je mnoga čudesa tvorio: slijepi su progledavali, bolesnici iscjeljivali se i iz bjesomučnika izgonili se bjesovi. Jednom nagje Tiburtije čovjeka, koji padavši s visoka glavu je i sve ude tako smrskao, da su mu se roditelji samo brinuli, kako će ga ukopati. Tada im reče Tiburtije: „Dajte, da se pomolim nad njim, da ako ozdravi." I kad su mu svi ustupili mjesto, pristupi i nad ranama paloga tiho izgovori molitvu Gospodnju i vjerovanje; i učvrstiše se udi njegovi i glava i sva utroba, kao da mu se nije ništa zlo dogodilo. Kad su to vidjeli roditelji, na propovijedanje Tiburtijevo odmah vjerovaše Hristu, i dovedeni u kuću Kastulovu kršteni biše oni i sin njihov.

A bješe se sa sv. Kajem prijevarno pridružio neki Torkvat veleći da je kršćanin a bijaše odmetnik i čovjek lažan u svakom govoru i lukav u svakom djelu. Njega je sv. Tiburtije često korio, što se kingjuri, neprestano se gosti i igra, na žene rado pogledava, postu se i molitvi uklanja, radije spava nego da bude noću budan kod pjevanja pje-

sama na slavu Božju. Torkvat se pretvarao, kao da opomene Tiburtijeve sluša; ali je gledao, kako će ga nevjernicima lukavo odati. I zbilja jednom kad se Tiburtije Bogu molio, navale pogani, uhvate ga, odvuku i odrube mu glavu. Poslije je Torkvat još gledao, da uhvate i Kastula, glavnoga prijatelja Tiburtijeva: zuknu načelniku gradskomu Fabijanu, da kod carskoga komornika Kastula borave kršćani, a Fabijan dojavi to samomu caru Dioklecijanu. Ovaj razljutivši se strašno zapovjedi Fabijanu, neka Kastula i sve kršćane u njega uhvati i baci u tešku tamnicu. Svi uhvaćeni kršćani, različne muke mučeni, umriješe ispovijedajući ime Hristovo. Zatim je Fabijan izveo preda se Kastula iznemogla već od dugovitoga tamnovanja. Načelnik navali na nj prijetnjama, ako ne ostavi vjere kršćanske i ne žrtvuje i tamjana ne zapali bogovima Martu i Jupitru; ali mučenik Kastul ne uplaši se nimalo prijetnji njegovih. Pa kad nije bezbožni načelnik mogao riječima srca sluge Božjega odmetnuti od ljubavi Hristove, dade ga na grozne muke raspeti i kandžijama biti. I kad su ga dugo tukli, on hvaljaše Boga govoreći: „Evo preslavnoga dana, koji sam vazda želio, evo preslatkoga časa, koji sam željno očekivao! Hvalim tebi, Gospodine Isuse Hriste, koji si me učinio dostojna, da stradam za ime tvoje!“ A krvološni načelnik videći toliku postojanost poštovanoga mučenika u vjeri Hristovoj, zapovjedi, da ga različnim načinom kinje; ali nije mogao savladati junaka Hristova. Blaženi Kastul bude drugi i treći put preslušan, na muke udaren i teškim udarcima isprebijan, pa kad je ostao čvrst u ispovijedanju Gospodnjemu, baciše ga u jamu i zasuše na nj pijesak, i tako s palmom mučeničkom

preseli se ka Hristu, i na istom mjestu, na putu Lavikanskom ne daleko od grada Rima, tijelo njegovo počiva ukopano, na kojem je mjestu Hrist mnoga dobročinstva udijelio na slavu imena svojega do dana današnjega. Za vladanja Gospodnjega. Amen.

* * *

U prekrasnu sjajnu sliku, koju sačinjaju sv. Kastul, Tiburtije i drugi izbranici Božji danas spomenuti, miješa se kao mrka sjenka odavač Torkvat.

Već od prvoga vremena, kako se stala vjera kršćanska širiti po svijetu, nalazilo se onakvih gnusnika, kakov je bio Torkvat: hineći vjeru kršćansku zavukli bi se u sastanke kršćanske, pa ih onda odali neprijateljima njihovim, koji bi tada provalili u one sastanke, kršćane pohvatali, u tamnice pobacali i na pošljetku poubijali. Onakve gnušnike zvali bi denuncijantima, odavačima.

Hvala Bogu — reći ćeš — sada se nemamo bojati onakvih odavača: prosto nam je u crkvi sastajati se, Bogu se moliti, riječ Božju propovijedati i slušati; svakomu su naši crkveni sastanci otvoreni i svatko zna, šta se u njima zgagja. Doista hvala Bogu što je tako!

Ali ima i sada u velikim gradovima ljudi, koji se zavuku u crkvu, da slušaju propovjednika jedino s namjerom, da mu izvrnu riječi i izvrnute napišu u novinama, pa tako stave na smijeh i rug ne samo propovjednika nego i riječ Božju. Ima i u manjim mjestima ljudi, koji čuvene u crkvi riječi izvrću i kadšto još krivo dojavljuju višemu poglavarstvu, oda šta se većinom izleže velika smutnja. Takvi ljudi gadni su koliko oni odavači u staro doba.

No ima još i više vrsta gnusnih odavača. Dogagja se osobito u politično burno, uskomešano vrijeme, da ti se ljudi tobožnji tvoji prijatelji dokradu u sastanak, u društvo, tija u kuću tvoju, ne bi li što god zanjušili, što bi drugdje mogli odati i tim doći u milost mogućnicima.

Odavač koje mu drago vrste bio oduran je svakomu i samomu onomu, koji se služi njime. Pa da sâm ugleda crni obraz svoj u onom ogledalu, u kojem će ga vidjeti na strašnom sudu, zgrozio bi se od sebe.

Kršćanin će se odavaču uklanjati, po zapovijedi Isusovoj za nj se moliti, i radeći vazda pošteno uzdati se u Boga, bez čijega znanja ne spadne ni vlas s glave čovječje. „U Boga se uzdam, ne bojim se, šta će mi učiniti čovjek." Psalm. 55, 11.

Pomolimo se.

Udijeli, molimo svemogući Bože: koji blaženoga Kastula mučenika tvojega rogjenje poštujemo, da se njegovim zagovorom u ljubavi tvojega imena učvrstimo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

27. dan ožujka.

Sveti Ruperto.

Ovaj je svetac u negdašnjoj vojvodini Bavarskoj, koja je obuhvatala sadašnju kraljevinu Bavarsku i vojvodinu Salzburšku što pripada carevini Austrijskoj, zapalio svjetlo sv. evangjelja, koje još i sada žarko plamti.

Sv. Ruperto rodio se okolo godine 550. po rogjenju Hristovu. Bio je od roda kraljeva Franačkih. Za kralja Franačkoga Hildeberta bude zbog

bogoljubnosti i naučnosti svoje posagjen na biskupsku stolicu u Wormsu. A u gradu ovom kao i u okolini njegovoj bilo je tada još mnogo neznabožaca i krivovjernika arijana. Jedne i druge gledao je pobožni biskup revnosnim propovijedanjem i očinskim opominjanjem dovesti u ovčinjak Hristov. Mnogi su se od njih zbilja obratili; no zato su na nj to većma mrzili ostali ne podnoseći svetosti njegove, pa, pograbivši ga i ružno izbivši sramotno su ga istjerali iz grada. Akoprem je pak znao riječ Gospodnju (Mat. 10, 23): „Kad vas potjeraju u jednom gradu, bježite u drugi", nije ipak htio ostaviti ovaca svojih, dok mu Gospodin nije kazao, i nenazočan brinuo se za njih i kojekad došao u grad, da ih obigje, potješi i utvrdi.

U ono vrijeme bijaše vojvoda u Bavarskoj Teodon, istina poganin ali čovjek čestit i trudom žene svoje kršćanke gotov prihvatiti vjeru Hristovu. Žalosno je bilo stanje zemlje njegove; bio istina mir, bilo stoke, žita i svega u obilju, no puk je bio sirov, neotesan, prkosit, starinskih vrlina: čistoće, vjernosti i poštenja nestalo, a najveće veselje svima bilo besposličiti, tući se i svagjati se. Glupost bila tolika, da velikaši nijesu znali ni imena svoga potpisati; oni su se najradije bavili lovom, gozbom, pijankom i tučnjom, dok je seljak radeći za njih na robiji sve više divljao. Nalazilo se gdješto i vjere kršćanske, naime u Rimskim naseljima; no to je bilo vrlo slabo svjetlucanje u tami barbarstva a i u samih kršćana nalazilo se grdnoga praznovjerja. Vojvodu Teodona srce boljelo, kad je motrio ovo jadno stanje naroda svojega, pa doznavši za trudbu, svetost i naučnost Ruperta biskupa Wormškoga, posla po njega i moli ga,

neka dogje u Bavarsku i pokaže im put spasonosne vjere. Sv. Ruperto obradova se tomu pozivu i posla najprije nekoliko svećenika u Bavarsku, a malo kasnije zaputi sam onamo.

Sâm vojvoda Teodon pogje s velikom pratnjom na susret sv. Rupertu, dočeka ga najljubaznije, odvede u Regensburg, gdje je vojvodi sijelo bilo, i izjavi želju, da bude poučen u zakonu Hristovu. Ruperto uze poučavati Teodona i dvoranike njegove, a drugare svoje rasposla po zemlji, da pouče puk. Kad su bili svi dosta poučeni, sv. Ruperto svečano krsti najprije Teodona, onda dvoranike njegove i mnoge velikaše i gragjane Regensburške; po tom se otište niz Dunav te propovijeda evangjelje u svim gradovima i selima, koja su bila na desnom i lijevom brijegu Dunavskom, sve do Lorcha, odakle krenu u krajeve Salzburške. Svagdje je sv. Ruperto kamo god je dospio, neumorno propovijedao vjeru Hristovu, obarao idole, sagragjivao crkve, i poučivši narod u zakonu Gospodnjemu, krštavao mnoge tisuće ljudi i sve odregjivao, što je držao potrebnim ili korisnim za postajanje i učvršćivanje vjere kršćanske. U Salzburgu osnova biskupsku stolicu, sagradi crkvu na čast prvaku apostolskomu sv. Petru i uz nju monastir za svećenike redovnike, koji će započeto obraćanje produžiti i podržati. Pokršteni vojvoda Teodon davao je za sve to obilate dohotke i potpomagao sv. biskupa kršćanskim življenjem. Bivši Teodon na umoru dozva k sebi sina Teodoberta, i opomenu ga, da bude postojan u vjeri kršćanskoj i da je nastoji raširiti, a sv. Ruperta da sluša kao oca i u svemu da ga potpomaže. Slušao je Teodoberto opomene očine, pa je za njegova vojvodovanja nebrojeno mnoštvo

svijeta prigrlilo vjeru kršćansku. A da bude sve to i u naprijed postojalo, dozva sv. Ruperto još dvanaest svećenika iz zavičaja svojega, i obigje s njima svu državu Teodobertovu, i zatim svakomu od njih odredi po jedan okoliš, u kojem će izvršivati službu duhovničku. Imao je sv. Ruperto nećaku po imenu Erentrudu, koja se bješe zavjetovala Bogu i u monastiru sveto živjela; i nju pozva u svoje novo područje, da žensku mladež vodi na put kršćanske prosvjete i kreposti. Sv. Ruperto sagradi kod Salzburga monastir ženski i u nj uvede Erentrudu i djevice Bogu posvećene, koje su s njom došle. Mnogo je stotina godina proujalo od vremena sv. Ruperta, no oba monastira od njega osnovana još sada stoje i po mogućnosti produžuju djelo njegovo. No i za vremenitu sreću naroda mnogo je učinio sv. Ruperto: utemeljio škole, sagradio putove, popravio ceste i otvorio bogate majdane (rude) od soli.

Kad je taj apostolski čovjek sve tako lijepo uredio što je bilo potrebno za opstanak prave vjere u cijeloj vojvodini, objavi mu Bog, da mu se primiče kraj življenju na ovome svijetu. A on imajući nadu u Hrista preporuči grad Salzburg, sav narod Bavarski i sve obraćenike svemogućemu Bogu višnjemu, i pošto je još na praznik uskrsnuća Gospodnjega dne 27. ožujka 623. služio misu, okrijepio se brašnjenicom presvetoga tijela Hristova i braću ljubaznim riječima utješio, predade Bogu čistu dušu.

* * *

Vidjeli smo kako već više puti u historiji drugih svetaca tako i opet u žiću sv. Ruperta, koliko su se najplemenitiji ljudi svakoga doba tru-

dili, da na ovom svijetu rašire kraljevstvo Božje, vjeru Isusovu. Trudio se sv. Ruperto, da sjeme riječi Božje posije u zapuštenu zemlju, trudio se i čestiti poganin vojvoda Teodon, da sjeme ono i u njemu i u drugima nikne i dobar rod rodi. Valja da je veliko dobro za ljude vjera kršćanska, kad su se onoliki preplemeniti ljudi mučili, da je rašire na svijetu! I za cijelo nema za ljudski rod većega dobra od kršćanstva. Pa ne misli, da je kršćanstvo samo zato toliko dobročinstvo za ljude, što nas jasnije i istinitije uči o Bogu i volji Božjoj nego li druge vjere. To nije jedini razlog, zašto je ono ljudima potrebno. I nejako djetence koje još ništa ne zna o Bogu, ako umre, dogje samo po kršćanstvu u nebo. Jer je i najbolji čovjek grešan i okaljan i s toga ne može da od Boga presvetoga zasluži nebo. Samo je jedan bio za zemlji, koji je svojima neizmjernim zaslugama zavrijedio nebo i to za sve ljude, koji za njim pristanu. To je onaj, koji je rekao (Ivan. 14, 6): „Ja sam put i istina i život; nitko ne dogje k Ocu do kroz mene“. To je onaj, o kojem je apostol Petar pred visokim vijećem svjedočio (Djel. Ap. 4, 12): „I nema ni u jednome drugom spasenja; jer nema drugoga imena pod nebom danoga ljudima, u koje da se spasemo“. To je onaj, o kojem piše sv. Ivan (I. 4, 14): „I mi vidjesmo i svjedočimo, da Otac posla Sina svojega za spasitelja svijetu“.

Dakle samo po Hristu može se čovjek spasti. Zato je najveće dobro, što može čovjek steći: kršćanstvo. Dakako po tom nije pošteno življenje suvišnje. Dobro ono što čovjek tvori bez kršćanstva, lakše mu pribavi milost, da ga Bog još i k živomu kršćanstvu podigne, kao što je i čestitomu poganinu Teodonu Bog dao milost, da je postao kršćanin; nasuprot tko je već kršćanin a ne tvori dobra po zapovijedima evangjeoskim, njegova je vjera mrtva i bez blagoslova, pače često se u njemu ugasi i sáma vjera, kad Bog dopusti, da posve uzgrezne u bezvjerstvo.

Ako li je kršćanstvo dobro tako neizmjerno i potrebno za život vječni, ono je ujedno veliko dobročinstvo za ovaj zemaljski život. Kršćanstvo ljude uljugjuje, pitomi, oplemenjuje, prosvjetljava, u nesreći utješava i hrabri, u sreći od oholosti i obijesti uzdržava. Bavarska i Salzburška imadu sadašnju prosvjetu svoju, pitomost i dobro stanje zahvaliti vjeri kršćanskoj, koju je navješćivao sv. Ruperto; priznavaju to Bavarci i Salzburžani, pa mnogo poštuju toga sveca.

Nastoj, brate, da se kreposnim življenjem pokažeš dostojan tolikoga dobročinstva Božjega, što si naime bez i kakove zasluge svoje rogjen i odgojen u kršćanstvu.

Pomolimo se.

Usliši, molimo Gospodine, prošnje naše, koje donosimo o svetkovini blaženoga Ruperta ispovjednika tvojega i biskupa, i koji ti je vrijedan bio dostojno služiti, njegovim odvjetnim zaslugama od svih nas odriješi grijeha. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

*

28. dan ožujka.
Sveti Guntram.

Sv. Guntram, svijetao primjer pravedna vladaoca, bijaše sin Franačkoga kralja Hlotara Prvoga, a unuk Hlodvika Prvoga i sv. Klotilde, rogjen godine 525. Guntram imadijaše tri brata, s kojima po smrti očinoj baštinu, kraljevinu Franačku, podijeli na četiri dijela kao na četiri kraljevine; njega zapade Burgundija s prijestolnim gradom Orleansom. Braća njegova brzo se svadiše; svaki od njih, hoteći svoj dijel povećati, otimao bi drugomu susjedne gradove. Samo Guntram zadovolji se svojim dijelom; pa ne samo da nije drugima ništa otimao, nego pače doznavši da ima zbilja u kraljevini njegovoj gradova, koji po pravu pripadaju braći njegovoj, drage volje ih preda pravim gospodarima, i nastoja razdražena srca braće ublažiti, i kad su mu dva brata umrla, obrani sinovima njihovim očevinu od otimača. Kad su mu se neki ljudi pritužili, da su jedan pokojni brat i dvoranici njegovi podložnicima krivično pooteli dobra, dade sve savjesno istražiti i svakomu svoje povratiti; jer je ljubio pravednost i mrsko mu sve bilo, što nije pravedno stečeno. Siromasima i crkvama udjeljivao je rukom podatljivom. Mnogo je crkava, monastira i bolnica ili iznovice pogradio ili boljim dohocima nadario.

Crkvi katoličkoj bijaše sv. Guntram srcem i dušom predan; zato je i službenicima njezinim, biskupima i drugim duhovnicima pokazivao veliku poštu, što mnogim primjerima zasvjedočava sveti Gregorije Tourski, koji je živio upravo u njegovo doba. Na molbu njihovu oprostio je mnogima, koji su ga bili uvrijedili, i nova im dobročinstva učinio. Budući revnostan katolik nije dopuštao, da se druge vjere razvriježe. Već davno bjehu kršćani u Orleansu razorili zbornicu Židovsku. Židovi htjedoše laskanjem od kralja dobiti nalog, da im se zbornica sagradi državnim troškom, pa kad se jednom kralj vraćao u prijestolni grad, dočeka ga silna svjetina vičući: „Živio kralj! kraljevstvo se njegovo širilo u narodima nebrojene godine!“ a Židovi su vikali: „Svi narodi tebi se klanjali, i pred tobom na koljena padali, i tebi bili podložni!“ Razumio je odmah kralj, što hoće Židovi, te kad je poslije mise sjedio za stolom, reče: „Zato su mi Židovi danas laskajući privikivali, neka mi se svi narodi kao gospodaru klanjaju, da zapovjedim zbornicu njihovu javnim troškom sagraditi; šta proti volji Božjoj nikad ne ću učiniti!“ I kad je Gotski kralj u Španjolskoj Leovigildo, krivovjerac arijanin, ubio sina svojega sv. Hermenegilda zbog katoličke vjere, zavojšti na nj Guntram, no radi grijèhâ vojske svoje ne steče pobjede. Sa svim tim nije Guntram hotio s Gotima mir učiniti, pače ni s Leovigildovim sinom Rekaredom, čija je maćeha bila u rodu s kućom Guntramovom. Nastojao je takogjer kralj, da se u kàtolîkâ iskorijene sve zle upotrebe, koje su probujale za neprestanih buna i ratova, i zato je biskupe sazivao u sabore, gdje su se mnoge korisne odredbe stvorile, naročito oštra naredba, da se nedjelje i praznici svetkuju potpuno po zapovijedi crkvenoj.

No upravo velika briga kraljeva za slavu Božju i za spasenje pòdložnîkâ toliko ogorči neke zlotvore, koji bi bili željeli živjeti pustopašice po staroj navadi, te su se dogovorili, da će ga

smaknuti. Kad je jednom kralj u crkvi u Chalonu išao k oltaru, da se pričesti, doleti najmljeni krvnik, kao da ima nešto silno kralju kazati. Ali u onoj naglosti spadne mu nož, kojim je kralja kanio ubiti. Zlotvori budu po zasluzi smrću kažnjeni, no najmljenomu krvniku oprosti kralj smrtnu kazan iz štovanja k mjestu Bogu posvećenomu.

Nastao bio pomor, koji se od Marseille raširio već do Lyona. U toj nesreći dokazao je sv. Guntram očinsku brigu svoju za podložnike. Kako je bila velika pogibao, svi se silno uplaše; mnogi pobjegnu iz grada, da spasu život. Ali kralj ne ostavi svojih, nego se trsi molitvom, postom i drugim pokorničkim djelima umilostiviti Boga; na djela takva nagovara i podanike, pa doživi radost, da je je Gospodin Bog odvratio pogibiju što je prijetila. No premda je minula velika nesreća, nije ipak sveti Guntram odustao tvoriti djela pokornička, i još i druge nagovarao, da ih i u napredak čine.

Nevino progonjene Guntram je vazda srčano branio. Vojvoda Amalo, kad mu žena nije bila kod kuće, dade k sebi po slugama dovući djevojku koliko lijepu toliko kreposnu. On joj svima načinima kuša nanijeti sramotu. Siromašica brani se, moli, viči, plači, no sve uzalud; u toj skrajnjoj nevolji pograbi mač što je visio nad posteljom, i udari njim vojvodu tako silno, da ga odmah svega krv oblila. Sluge dotrčavši na viku ranjenikovu htjedoše djevojku ubiti, no on im sâm zabrani. „Ne mojte! — reče — Ja sam kriv, koji sam hotio njenoj čistoći silu nanijeti. Neka ne pogine ona, koja je nastojala sačuvati stidnoću svoju". Ovo izusti i dušu ispusti. Djevojka sretno pobježe odmah ka kralju, sve mu ispripovjedi i moli za obranu,

a kralj proglasi, da je djevojku uzeo pod svoju zaštitu i s toga da se nitko od rodbine ubijenoga vojvode ne usudi njoj i malo na žao učiniti. Kralj je u opće branio i pazio sve one, koji su po staležu svojem živjeli u čistoći, kao što je nasuprot razuzdanike oduravao i ne puštao bez kazni. On je istina i sâm u mladosti, zaveden zlim primjerima, gdjekoji put zagalio slabost svoju i zgriješio; ali je učinjene grijehe žuhko oplakao, ispovjedio i teškom pokorom okajao kao nekad David kralj.

Sv. Guntram je trideset tri godine slavno kraljevao, onda ga Bog blaženom smrću prenese u slavnije vječno kraljevstvo nebesko, godine po Hristu 593. Biskupi sabrani u crkvenim saborima velikom su hvalom obasipali svetoga kralja, koju je hvalu on potpuno zavrijedio, jer je srčano branio nevoljnike, činio svakomu pravdu, ljubio mir i slogu, bio blag i milosrdan ubogima, marljiv u službi Božjoj, postojan u molitvi, postu i djelima pokorničkim, vršio, jednom riječju da kažemo, sve one kreposti, koje su i kad kojega vladaoca krasile. Napomenuti već sv. Gregorije, bivši biskup u Toursu, piše mnogo koješta na vjekovitu slavu sv. Guntrama, i kaže, da je bio sâm svjedok mnogim čudesima, koja je Bog po zagovoru sv. Guntrama učinio na mnogim bolesnicima.

* * *

Sv. Guntram ljubio je pravicu i mrsko mu bilo sve, što se nije pravedno steklo; zato doznavši da ima u kraljevini njegovoj gradova, koji po pravu pripadaju braći njegovoj, dragovoljno ih preda pravim gospodarima, i našavši da je jedan brat njegov podanicima krivično pooteo dobara, povrati

ih vlasnicima. Ah, koliko ljudi pogine za sve vijeke, što krivičnim načinom steku tugje dobro ili što ga znajućke zadrže a ne povrate; jer je tvrda istina, da je ovo i ono težak grijeh.

Već smo čuli u opisu sv. Konrada (19. veljače), kako smo dužni tugje povratiti i svaku štetu bližnjemu naknaditi. Samo ćemo ovdje napomenuti, kako ludo radi, tko povrat tugje stvari ili naknadu učinjene štete odgagja do časa smrtnoga. Jer odgagjajući griješi; k tomu koliko puta bolesnik prije smrti bude u nesvjestici, te ne može ništa više odregjivati; i ako bi i mogao svojima kazati, da tugje povrate ili štetu naknade, hoće li oni to i učiniti? Ako li si ti, čitaoče dragi, što god krivično stekao ili štetu komu nanio, daj povrati tugje i naknadi štetu, hoćeš li da budeš spasen. Ne budi kao neki, koji zato ne vraćaju tugje, da im našljednici, žena ili djeca, ostanu bogati, ili zato što se boje, da će drukčije oni sámi ili djeca njihova obubožati i prteno živjeti. Jer je strašna ludost sebe strmoglaviti u vječnu propast, a da mogu žena i djeca ili drugi našljednici za neko vrijeme biti bogati. Nije li grozna sljepota bojati se oskudice ili siromaštva a ne bojati se izgubiti nebo i doći u muke paklene? Tà sto puti je bolje neko vrijeme biti siromah ili prteno živjeti, a onda na vijeke biti sretan i blažen, nego li neko vrijeme biti bogat, a onda u sve vijeke biti ubog i nesretan. Doista je velika ludost ženi, djeci ili drugomu komu za ljubav survati se u ponor vječnih muka. K tomu ne činiš ni djeci baš prave ljubavi, kad im ostavljaš krivičnim načinom stečeno blago; jer je na njemu prokletstvo Božje, pa ono može tvoju djecu isto tako unesrećiti kao i tebe. Ako im ne možeš ostaviti blaga pravedno stečena, zato ne ćeš Bogu odgovarati. Preporuči ih promislu Božjemu. Ona mogu i po siromaštvu biti blažena; rad krivičnoga blaga mogu doći u vječno prokletstvo kao ti. Pače i na ovom svijetu slabo će imati sreće i mira sa krivičnim blagom. Ne će ga dugo imati, jer kako došlo tako prošlo, k tomu ono upropašćuje i pravedno stečeno blago; jamačno si već sâm doživio, da su roditelji veliko ali nepravedno stečeno blago ostavili djeci, a djeca umrla u kuburi. Pa napokon da i budu djeca tvoja bogata i zadovoljna na ovom svijetu, šta će tebi to koristiti, ako budeš ti megjutim grozne muke trpio u paklu?

Promisli sve ovo te radi kao razuman čovjek.

Pomolimo se.

Bože, koji si blaženoga Guntrama od brigâ ovoga svijeta prenesao u nebesku slavu, dopusti nam, molimo, tako prijeći kroz ove vremenite stvari, da društvo vječnoga života zavrijedimo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

29. dan ožujka.

Sveti Jona i Barahisije.

Kad je crkva Hristova za cara Konstantina Velikoga imala potpun mir po svoj Rimskoj cesarevini, vjera se kršćanska lijepo širila i u kraljevini Persijskoj. Ali se to na žao dalo Židovima i Persijancima poganima, te su oni Persijskoga kralja Sapora Drugoga podjarili na kršćane. Ovaj dakle kralj godine 326. zapovjedi, da se crkve kršćanske poruše, monastiri popale, kršćani natjeraju bogovima žrtvovati, i koji se od

njih pokore, da se njima učini svaka čast, a koji ne posluhnu, da se udare na najteže muke. U tom strašnom gonjenju pogibe kršćana do osamnaest tisuća.

U ono vrijeme bijahu u Persiji u mjestu Jasi — tako piše očevidac Isaija sin Adamov konjanik kralja Persijskoga — dva brata Jona i Barahisije, ljudi puni pravednosti i vjere, koji su s velikim štovanjem držali zapovijedi Gospodnje. Ovi sveci ostavivši svoje mjesto pogjoše onamo, gdje su kršćane najnemilije mučili. Dogjoše tako u selo Bardiaboh, gdje je bilo devet kršćana u tamnicu bačeno vjere radi. Jona i Barahisije mole stražara, neka ih pusti, da obigju sužnje. Dobivši dopuštenje unigju i nagovaraju kršćane, da budu postojani i mučeništvom zavrijede krunu vječnu. Tako i bude: sva devetorica za ime Isusovo različito mučena i ubijena s mučeničkim vijencem odlete na nebo megju angjele.

Tada budu obadva brata Jona i Barahisije tužena, da se zapovijedima kraljevim ne pokoravaju, da se ne klanjaju suncu, ognju i vodi i da su onu devetoricu nagovarali na neposluh. Dovedu ih dakle pred tri poglavara poganskih svećenika, koji im ovako stanu govoriti: „Zaklinjemo vas našim kraljem nad kraljevima Saporom, da nam istinito odgovorite na sve, što vas uspitamo: pokoravate li se kraljevoj volji i slušate li naredbe njegove i klanjate li se suncu, ognju i vodi, kako zapovijeda sâm kralj, ili ne?“ Odgovore sv. Jona i Barahisije: „Kazat ćemo vam; a vi nas tako slušajte, kako dolikuje poglavarima i sucima kralja Persijskoga. Zaklinjemo dakle i mi vas, da nam iskreno i istinito kažete, kojega Boga da se odre-

ćemo: da li nebeskoga ili zemaljskoga? vječnoga ili smrtnoga? Jer mi vjerujemo u Boga koji je stvorio nebo i zemlju, a ne vjerujemo smrtnomu čovjeku. Jer kako da vjerujemo čovjeku, koji kratko vrijeme živi i umre i ukopa se kao i mi?“

Čuvši ovo poglavari svećenički silno se razljute, jer da su oba brata pogrdila kralja veleći da je on samrtan čovjek. Najprije odvoje brata od brata, da ne budu jedan drugoga u borbi Hristovoj hrabrili; onda opet dovedu samoga Jonu. „Šta ti je činiti — reku mu poglavari — promisli dobro! Ako se pokloniš bogovima i žrtvuješ suncu i ognju i vodi i učiniš sve što je zapovjedio kralj nad kraljevima Sapor, bit ćeš pušten slobodan i sa čašću; drukčije ćemo te mučiti muke najteže. Ali ne misli, da smo ti neprijatelji; jer mi ti ne ćemo ništa zlo učiniti, ako se ti sâm ne usprotiviš dobru svojemu“. Odgovori sv. Jona: „Toga dobra ja ne trebam zbog života Isusa Hrista; jer ono mine i ne ostane za uvijek. Zato se ne ću nikada odreći Gospodina svojega Isusa Hrista, koji živi u vijeke, jer je on nadanje svim kršćanima, i ne postide se, koji se u nj nadaju; jer nam je ovako obećao: Zaisto, zaisto kažem vam, tko god se mene odreče pred ljudima, i ja ću se njega odreći pred ocem mojim, koji je na nebesima, i pred svetim angjelima. Jer će doći u oblacima nebeskim u slavi oca svojega i ângjêlâ i àrhângjêlâ, i već je gotov, da svakoga čovjeka naplati po djelima njegovim. Kad je tomu tako, radite sa mnom, što vam je zapovjegjeno, a ne mislite, da ćemo mi kuću Božju ostaviti ili da ćemo se od njega ma zbog kakovih godijer muka odmetnuti.“

Kad su to čuli poglavari svećenički, srditi zapovjede, da sv. Jonu po zakonu Persijskom svežu, povale na tle i megju ruke mu i noge metnu kolce. Kad je svetac ovako ležao kao kamen, stanu ga sluge tući trnovim šibama, i dotle ga tuku, dok mu boke ne razderu. Za toga okrutnoga šibanja sv. Jona hvali Boga govoreći: „Slava tebi, Bože otaca naših Abrahama, Isaka i Jakoba, koji si nas izveo iz ovoga svijeta i udostojio nas privesti k ljubavi i vjeri svetoj tvojoj, da malo trpimo za mnogo. A sada, Gospodine, daj nam trpljivost, da izvršimo sve, što nam je zapovjedio tvoj Duh sveti. Jednu prosih od Gospodina, ovu ću opet prositi, to jest, da budem uvijek s tobom, Gospodine. To, Gospodine, šta svaki dan očekujem, udijeli mi po mučeništvu“. Tada sv. Jona iza glasa reče poglavarima: „Ja se odričem sunca i mjeseca i zvijezda i ognja i vode, za koje vi kažete, da su bogovi, i nikako im se ne klanjam; nego vjerujem u Oca i Sina i Duha svetoga, istinitu trojicu, koja podržava sav svijet i načini i vaše bogove, za koje vi misliti, da im se treba ma i na silu klanjati“. Po tom privežu sv. Joni za jednu nogu uže, i odvuku ga ovako na polje, i ostave svu noć na studeni i ledu, jer je bila zima.

Skupivši se opet poglavari poganskih svećenika, dovede se pred njih Barahisije. „Šta ćeš ti? — pitaju ga — Hoćeš li ti žrtvovati i klanjati se suncu i ognju i vodi, kao što je i brat tvoj premislivši se učinio; ili hoćeš da budeš na muke udaren?“ Odgovori sv. Barahisije: „Kao što se klanjao brat moj, tako se i ja klanjam i častim i štujem. Vi ste mi za njega krivo kazali; jer istina nije dopustila, da to učini. Ta tko bi bio mogao um njegov zaslijepiti, da ostavivši onoga koji je njega stvorio, klanja se onim stvarima koje su stvorene, da služe ljudima? Kad bi im se trebalo klanjati, ne bi one služile ljudima, nego bi ljudi njima služili; jer bi bila sramota ognju, da nam služi kao sluga, kad bi bio Bog. A vidimo gdje se ognjem služe ne samo bogati nego i ubogi, ne samo dobri nego i zli. Kad je dakle onaj koji je stvorio oganj, odredio njega nama za slugu, krivično je nas nagoniti, da se klanjamo ognju koji je Bog stvorio za potrebe ljudske, a da se odrečemo onoga Boga koji je stvorio nebo i zemlju i more i sve što je u njima. Pače pravo je, da kraljevi i vladaoci i knezovi davaju onomu slavu i poklon i svaku čast, koji je načinio visoko i nisko, čijih tajnih odluka nitko ne može shvatiti, niti se uspeti do visine njegove; dok nasuprot svi ljudi trebaju njegove pomoći, jer on sve hrani, ničega ne treba, svim upravlja, ali od nas ište, da ime Gospodnje priznajemo a ne dajemo se varati izmišljotinama i varancijama; jer ovako zapovijeda: Ne gradite sebi idôlâ, niti se klanjajte djelima ruku svojih, niti i jednoj drugoj stvorenoj stvari, jer sam ja Gospodin Bog vaš, koji sam od početka i ostajem do kraja, i nema drugoga Boga do mene, i slave svoje drugomu ne ću dati ni sila svojih rezanim likovima ni časti svoje idolima; ja ubijam i oživljavam, i nema nikoga, tko bi izbavio iz ruke moje“.

Poglavari premda ljuti prinugjeni bjehu diviti se postojanosti sv. Jone i Barahisija, i odlučiše preslušavati ih noću, da se ne bi koji od svjetine, koja je onamo nalegla, odmetnuo od vjere poganske. Noću dakle kad se sve utišilo, dovedu opet svetog Barahisija, i govorivši mnogo s jedne i druge strane,

zapovjede, neka se dvije usjale mjeđene ploče metnu pod pazuha sv. Barahisiju, i reku mu, neka jednu ploču spusti za znak, da se odriče Boga svojega. Sv. Barahisije prihvati: „Ne bojim se kralja vašega, i ne ću ni jedne ploče na tle spustiti, nego ću obje za ime Isusovo snositi. Pače zaklinjem vas Bogom živim, da dodate još većih muka, ako imate; jer tko ide u borbu, gotov je i umrijeti, da veliku slavu i plaću dobije od kralja svojega". Kad su ovo čuli, rastope olovo, pa ga mučeniku Hristovu uliju u nos, usta i uši, da ne bude mogao čuti i govoriti, zatim ga odvedu u tamnicu i objese o jednu nogu.

Onda dovedu opet sv. Jonu. „Kako je — pitaju ga — tvoje tijelo? i kako si onu cijelu noć proveo u studeni i ledu? Blaženi Jona odgovarajući reče: „Vjerujte mi, kako me je majka rodila, nikad mi nije ni jedna noć bila onako slatka; jer sam utjehu dobivao s onoga svetoga drveta, na koje bi pribit Gospodin naš Isus Hrist". Glavari reku: „Ali se brat tvoj odrekao Boga tvojega; a ti si tako tvrdoglav!" Odgovori sv. Jona: „Znam i ja, da se je brat moj odrekao vraga i svih angjela njegovih i da je sasvim prionuo za Hrista Gospodina". „Ali nije li bolje — opet će poglavari — da se odmetneš od Boga svojega, nego da izgubiš život?" Odkaže sv. Jona: „O vi slijepci i lugjaci, kako se držite mudri! Promislite, molim vas, šta je bolje, da tko uzme pšenice iz žitnice, akoprem ima kiše i groma i drugih vazdušnih nepogoda, pa je posije u ime Božje, nadajući se da će o žetvi napuniti žitnicu; ili da pšenicu pusti u žitnici, pa da mu je nestane? Tako je i s ljudima: ako tko u ovom svijetu za ime Isusovo život svoj izgubi, Isus

će ga u novom svijetu, kad dogje obnoviti ljude, obnoviti svjetlom svojim, kojega ne će nikada nestati". Poglavari ušute diveći se govoru Joninu. A poslije mu reku: „Ne varaj se, Jona, i ne povodi se za pismima, jer pisma mnoge zalugjuju". Odreče Jona: „Pravo rekoste, da pisma zaludjuju, pisma naime poganska, naročito pak zalugjuje život ovoga svijeta; ali tko strada Hrista radi, nikad se ne vara."

Po tom izjave poglavari, da su dali već odviše govoriti Joni, i zapovjede, neka mu se prsti na rukama i na nogama odsijeku. Učinivši to krvnici, bace pred sv. Jonu prste i reku: „Gle sada, kako smo ti prste po zemlji posijali; čekaj dakle, pa kad dogje vrijeme žetvi, imat ćeš mnogo prsta." Odgovori sv. Jona: „Ja ne trebam mnogo prsta i ruku; Bog koji me je stvorio, on će kod one obnove, koju će u nama učiniti, i njih obnoviti".

Poglavari dršćući od ljutine dadoše sv. Joni kožu s glave sadrijeti, jezik iščupati, u tijesku sve mu kosti zdrobiti i napokon rasjeći ga na dvoje. Kad je bio sv. Jona mrtav, dovukoše opet svetog Barahisija; buduć da je i ovaj bio postojan kao i brat mu, odlučiše ubiti ga najgroznijim načinom: najprije bude valjan po trnju, onda mu oštre trstike u meso zabijane, po tom u tijesku kosti polomljene, napokon u usta mu vrela smola ulivena, i tako sv. Barahisije ispusti dušu i upisa se u broj svetih mučenika. Sveta braća slavno pogiboše dne 29. ožujka.

* * *

Čitajuć historiju sv. braće Jone i Barahisija svatko će se doista diviti postojanosti njihovoj u onim groznim mukama, ali će se svatko takogjer

čuditi sljepoti Persijanaca, što su se klanjali suncu, ognju i vodi. Ali diveći se kršćanskoj hrabrosti svetih mučenika i čudeći se nerazumu neznabožaca neka svatko dobro razmotri, da li se i sâm ne klanja kakovu stvorenju, da li se i sâm i sva kuća njegova ne klanja idolima (lažnim bogovima), da li dakle nije i sâm sa svojima idolopoklonik? Imaju naime na ovome svijetu tri vrste idôlâ, kojima se još dan danas premnogi ljudi vjernije i revnosnije klanjaju nego li Bogu živu i istinitu. Svi ljudi koji Boga istinito nada sve ne ljube, klanjaju se bilo trbuhu ili zlatnomu teletu ili pak samima sebi; to su njihovi idoli iliti bogovi. Tko je kurvar, proždrlica, pijanica, mekoputac ili ljenivac, njemu je Bog trbuh. Tko nada sve ljubi zlato i blago, pa zato laže i vara, ili barem više misli na zlato i blago i više se za nj brine nego li za kraljevstvo Božje, on se klanja zlatnomu teletu. Tko se pak u oholosti i taštini sâm sebi najviše dopada i više se trudi, da bude sâm slavljen i čašćen, nego li da bude čašćen i slavljen Bog, on je sâm svoj idol. Tà napokon kakova je razlika, klanjao se tko suncu, ognju i vodi, ili pak trbuhu, zlatnomu teletu ili samomu sebi? Tko koju god stvar na ovome svijetu više ljubi nego Boga, on joj se klanja, jest idolopoklonik. To kaže sámo Sveto Pismo: škrtac, koji hlepi samo na bogatstvo, po Sv. Pismu je idolopoklonik (Efes. 5, 5); za čovjeka, koji čezne samo za nasladama tjelesnim, veli Sv. Pismo, da mu je Bog trbuh (Filip. 3, 19). Zato piše sv. Ivan (u poslanici I. 2, 15—17): „Dječice, nemojte ljubiti svijeta, ni ono što je na svijetu. Ako tko ljubi svijet, nema ljubavi Očine u njemu. Jer sve što je na svijetu, želja je tjelesna i želja očiju i oholost života, koja

nije od Oca, nego je od svijeta. I svijet prolazi i želja njegova; a koji tvori volju Božju, ostaje do vijeka.“

Pomolimo se.

Prosimo, svemogući Bože, da nas dočeka dvojaka radost današnje svečanosti, što dolazi od slavljenja blaženih Jone i Barahisija, koje je ista vjera i muka učinila pravom braćom. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

30. dan ožujka.

Sveti Ivan Ljestvičnik.

vomu je svecu naški pridjevak Ljestvičnik, jer je napisao knjigu, koja se Grčki zove klimaks a naški ljestvica; kažu mu i Skolastik zbog velike naučnosti njegove.

Gdje se sv. Ivan Ljestvičnik rodio i kada, ne znamo pravo; umro je okolo godine 580. Ovo što dalje o njemu uskažemo, napisao je monah Daniel, koji je s njim u isto vrijeme živio.

Sabravši u svijetu puno znanja dogje Ivan imajući tek šesnaest godina u monastir na goru Sinajsku, gdje je nekad Bog preko Mojsija dao zakon narodu Israelskomu; ondje nakani mladić velikomu svećeniku Bogu prinijeti sebe za žrtvu istinitu i dragovoljnu. U monastiru imao je četiri godine starca na stazi savršenstva kršćanskoga uvjedžbana za nastavnika (učitelja), pa kad mu je umro nastavnik, skloni se u samoću nedaleko od monastira Sinajskoga i probavi ondje četrdeset godina baveći se neprestano o molitvi, razmišljanju i ručnom djelu. U monastiru bješe se naučio volju svoju tugjoj volji sasvim pokoravati; u

samoći promišljajući stvari nebeske tolikim plamenom ljubavi nebeske rasplamti srce, da je vazda kao gorio. U jelu bijaše tako umjeren, te se činilo, kao da jelo samo kuša; što bi rukama svojima privrijedio a preteklo mu, dao bi u ime Božje sirom̃asima. Lijenost držao bi za smrt duši. Spavao bi samo toliko vremena, koliko bi trebalo za zdravlje pameti, da mu se od vazdašnjega nespavanja ne pomuti. No prije što bi legao, mnogo bi molitava izmolio i pisao knjige, čim je otjerivao lijenost i besposlenost.

Videći sveto življenje Ivanovo neki Mojsije htjede postati učenik njegov; zato namoli starješine, neka idu k Ivanu za njega prositi. Na prošnju njihovu primi Ivan Mojsija za učenika. Jednom naloži Ivan učeniku, neka izdaleka donese nešto zemlje, da načine vrtić i posade zeleni. Mojsije učini, kako mu bješe zapovjegjeno, pa kad se noseći zemlju vraćao baš oko podne, od one neizmjerne žege skloni se pod velik krš (kamen), da malo otpočine. Za toga je Ivan u skrovištu svojem razmišljavao o pobožnim stvarima; pa kad je i njega drijem stao hvatati, vidi u jedan put pred sobom čovjeka od prilike čovječje krasnijega, koji ga opomene, da je Mojsije u pogibli. Skoči Ivan odmah i za učenika maši se oružja molitve. Kad se Mojsije pod večer povratio, pita ga Ivan, nije li mu se putem dogodilo kakvo zlo? Tada Mojsije pripovjedi, da ga malo nije ubio krš, pod koji se je o podne sklonio, ali mu se pričinilo, da ga Ivan zove, pa čim je na taj poziv iskočio ispod krša, svalio se krš sa strašnim praskom.

Nekoga Isaka jako su mučile tjelesne želje te malo nije očajao (zdvojio). Dogje k Ivanu i razloži

mu iskreno bijedno stanje svoje. Ivan čudeći se vjeri Isakovoj reče mu: „Ajde, prijatelju, pritecimo oba zajedno k molitvi“. Pomole se dakle obojica Bogu, i od onoga časa nije Isak više osjećao tjelesnih napasti. Isak lijepo zahvali Ivanu i ode veseo kući.

Kako je sv. Ivan svakomu rado dao savjet, naputak i nauku, prozvaše ga neki zavidnici brbljavcem i šaljivcem. Svetac je tu opast primio za ljubaznu opomenu, pa odluči šutjeti. Šutio je već godinu dana, onda dogjoše sámi opadači prositi ga, neka više ne zatvara živoga vrela korisne nauke i šućenjem svojim neka ne dovodi u pogibao spasenje drugih. Ivan pristade odmah na želju njihovu i poče opet živjeti, kako je živio otprije. Čudeći se svi kreposti njegovoj, prinudiše ga, da im bude u monastiru opat iliti glavar. I ne prevariše se oni, koji su ga postavili na svijetnjak učiteljski; jer je i sâm uzišao na goru Božju i drugima onamo pokazao put napisavši knjigu, u kojoj napućuje, kako se valja kao na ljestvici popinjati od kreposti do kreposti i tako popeti se u raj, zato je i prozvao knjigu: Ljestvica rajska. Sv. opat doživje radost, da je brojio toliko vjernih sluga Božjih koliko učenika.

Imadijaše sv. Ivan rogjenoga brata Georgija, kojega je postavio sebi zamjenikom u službi opatskoj. Kad se pak sv. Ivan umirući spremao na put ka Gospodinu, Georgije brat plačući reče mu: „Gle, gospodaru moj, ti odlaziš, a mene ostavljaš? Ja sam se molio, da prije tebe otidem, jer ne mogu bez tebe upravljati ovom svetom obitelju, a evo kuku meni, ti odlaziš prije mene!“ A Ivan će njemu: „Nemoj se žalostiti; ako se smijem i čemu

nadati i pouzdati se u Boga, ne ću te pustiti, da proživiš ovu godinu a da ne dogješ za mnom". Tako se i dogodi; jer još iste godine otigje i Georgije ka Gospodinu.

* * *

Sv. Ivan uči u Ljestvici, da hoteći popraviti se valja od svih mana i od svih opakih običaja, koji se u nama nalaze, najprije gledati jednu manu da popravimo ili jedan rgjav običaj da odviknemo. Doista mudar i koristan nauk, kojega treba da se držiš, ako ozbiljski kaniš pogreške svoje i grijehe popraviti! Ti na primjer dosta često kuneš, govoriš neistinu, opadaš druge, opijaš se, zabavljaš se nepristojno, i drugo koješta. Ako li kaniš zbilja poboljšati se, valja dakako da zamrziš jednako na sve grijehe i mane, ali za prvi put od svih pogrešaka odaberi jednu samo manu, na priliku: proklinjanje ili psovanje, pa odluči, da ćeš najprije tu manu popraviti. A kod toga radi evo ovako: u jutru kad ustaneš, odluči, da ćeš se onaj dan uklanjati svim grijesima, onda dodaj, da ćeš se naročito kloniti psovkama ili kletvama, i moli od Boga milost, da možeš tu odluku izvršiti; jer, kao što kaže pisac knjižice O nasljedovanju Hristovu, odluka pravednička više je u milosti Božjoj nego li u njihovoj mudrosti, u kojega se takogjer vazda uzdaju, kad se čega hvataju. Knj. I. gl. 19. Danju valja da se često sjetiš odluke. Prije što ćeš u večer leći, ispituj savjest iliti dušu za onaj dan, to jest promisli, što si sve onaj dan radio, i onda se skrušeno pokaj iz ljubavi Božje za sve grijehe, što si učinio. Ali na pose promisli, da ako nijesi onaj dan kleo? Ako li se ne sjetiš, da bi bio i koji put onaj dan kleo, zahvali Bogu za milost, i odluči opet, da ćeš se i

sjutradan habati kletve; ako se pak sjetiš, da si koji put kleo, pokaj se na pose za taj grijeh, daj odmah sebi sâm pokoru, na primjer: da izmoliš onoliko Očenaša, koliko puta si kleo, ili da se onoliko puti udariš u prsi, i odluči, da ćeš se sjutradan pažljivije uklanjati kletvi. Vjeruj, ako se tako uzboriš s pojedinom manom nekoliko nedjelja ili mjeseci, onu ćeš manu savladati. Pa kad si jednu manu, recimo kletvu, iz sebe iskorijenio, onda uzmi drugu; recimo laž, i tako sve redom. Taj postupak kod popravljanja življenja našega preporučuju svi duhovni oci, tako imenito današnji svečar sv. Ivan Ljestvičnik, tako i pisac knjižice O nasljedovanju Hristovu. Ovaj pošljednji kaže: „Kad bismo svake godine iskorijenili jednu pogrešku, brzo bismo izašli ljudi savršeni". Knj. I. gl. 11.

Pomolimo se.

Zagovor blaženoga Ivana opata neka nas, prosimo Gospodine, preporučuje: što svojim zaslugama ne možemo, da njegovom zaštitom postignemo. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

31. dan ožujka.

Sveti Akacije.

a Rimskoga cara Decija, koji je vladao od godine 249. do 251, u gradu Melitini u Maloj Jermenskoj bijaše biskup Akacije (Akakije). Kršćani zvahu ga dobrim angjelom. Što je pak neumorno navješćivao vjeru kršćansku, uhvatiše ga pogani i dovedoše pred carskoga namjesnika Marcijana.

Marcijan reče sv. Akaciju: „Dužan si ljubiti vladaoce naše, kad živiš pod Rimskim zakonima“. Odgovori Akacije: „A komu je većma na srcu ili tko tako ljubi cara kao kršćani? Jer se za njega najprije i neprestano Bogu mole, da mu bude dug život na ovom svijetu, narode da vlada pravedno, i carstvo da mu bude mirno. Onda za zdravlje vojníkâ i za sretno stanje svega svijeta“. Marcijan kaže: „To i ja sâm hvalim, nego da potpunije priznaš poslušnost caru, daj s nama njemu žrtvuj“. Akacije odreče: „Ja Boga svojega, koji je istinit i velik, molim za zdravlje carevo; ali žrtve ne može ni on od nas iskati, niti smo mi dužni činiti. Jer tko da žrtvuje čovjeku?“ Marcijan reče: „Odgovori mi, kojemu se od bogova moliš, da se i mi njemu poklonimo?“ Akacije odgovori: „Želio bih, da znadeš, koliko koristi priznavati Boga istinita“. Marcijan veli: „Kaži mi ime njegovo“. Akacije reče: „Bog Abrahamov, Bog Isakov, Bog Jakobov“. Marcijan pita Akacija, jesu li to imèna bogovima? Akacije ga pouči, da su to imèna onima, kojima je govorio istiniti Bog, kojega treba bojati se. Kad je Marcijan dalje pitao, tko je taj Bog? odgovori Akacije: „Višnji Adonaj, koji sjedi na herubima i serafima“. Marcijan pita, što je serafin? Odgovara Akacije: „Sluga Višnjega Boga i pristav visoke stolice“. Marcijan kaže: „Kakvo te je tašte mudrovanje zaludilo! Prezri ono šta ne vidiš, pa radije priznavaj bogove koje gledaš“.

Po tom dokaziva sv. Akacije, da se poganskim bogovima i božicama, na primjer Veneri, takove gadne stvari pripisuju, koje činiti bila bi sramota i grehota; onda pita: „Zar dakle da se onima klanjam, za kojima se ne smijem povoditi, kojih optužujem, od kojih se zgražam, koje prezirem, koji počiniše opačine, zbog kojih vi sâmi po svojim zakonima svakoga oštro kaznite?“. Marcijan veli: „U kršćana je običaj našim bogovima kojekakve zloće pripisivati . . . Ili žrtvuj ili umri“. Odgovori Akacije: „Tako i Dalmatinci rade, zloglasni razbojnici, koji kad iz zasjede koga uhvate, daju mu na izbor, hoće li da ostavi novac ili život. Ne pitaju oni što je pravo, nego što mogu. Takova je tvoja izjava, kojom zapovijedaš ili da činim krivo ili mi prijetiš smrću. Javno pravo kazni kurvara, preljubočinca, tata, razbojnika i druge zlotvore; ako sam kriv takovih zločina, sâm se osugjujem prije tvoje osude. A evo vode me na kazan zato, što poštujem Boga istinita; gone me ne po zakonu nego po volji sučevoj. Ali je pisano: kako sudiš, onako će ti se suditi, i kako radiš, onako će ti biti“. Marcijan kaže: „Meni nije zapovjegjeno suditi nego silom nagoniti; zato ako se ne pokoriš, bit ćeš za cijelo kažnjen“. Odgovori Akacije: „A meni je zapovjegjeno, da se nikad ne odrečem Boga svojega. Ako li ti služiš čovjeku raspadljivu i tjelesnu, koji će brzo minuti s ovoga svijeta i kojega će crvi odmah rastočiti, kamo li sam ja većma dužan pokoravati se Bogu svemogućemu, čijom je silom utvrgjeno sve, što je na svijetu, i čija je riječ ona: Koji se mene odreče pred ljudima, i ja ću se njega odreći pred Ocem svojim nebeskim, kad dogjem u slavi i sili suditi živima i mrtvima“. Marcijan kaže: „Što sam vazda želio saznati, ovaj par si priznao, ludost naime vašega uvjerenja i zakona. Zar dakle, kao što veliš, ima Bog sina?“ Odgovori Akacije: „Ima“. Opet će Marcijan: „Tko je sin Božji?“ Odgovori Akacije: „Riječ istine i milosti“. Marcijan reče: „Je

li mu to ime?" Odreče Akacije: „Nijesi me pitao za ime nego za sámu vlast Sinovu". Kad je po tom Marcijan pitao za ime Sinovo, Akacije ga imenova, Isusa Hrista. Na to će Marcijan: „Reci, od koje se je žene začeo?" Akacije odgovori: „Nije Bog poput čovjeka rodio sina od žene; nego je najprije načinio Adama od zemlje, i kad je tijelo bilo gotovo, dade mu dušu i duh. Tako je i Sin Božji, riječ istine, izišao iz srca Božjega". Marcijan reče: „Dakle ima Bog tijelo?" Akacije odreče: „On sâm znade što je, a mi mu ne možemo vidjeti nevidljive naravi, nego poštujemo silu i moć". Marcijan veli: „Ako Bog nema tijela, nema ni srca ni uma, jer um nemože postojati bez tijela i bez uda njegovih". Akacije odgovori: „Ne ragja se mudrost u tijelu i udima njegovim, nego se od Boga daje; šta ima dakle tijelo s umom?"

Ješte kuša Marcijan sv. Akacija prevjeriti primjerom katafriga iliti montanista, koji su bili kršćani no krivovjerci, pa su na zapovijed Marcijanovu žrtvovali lažnim bogovima. Reče dakle Marcijan Akaciju: „Gledaj katafrige, ljude starovjerce; oni su se obratili k našoj vjeri, ostavili su što su bili, i s nama žrtvovali bogovima; daj se i ti tako pokori. Skupi sve kršćane katoličke vjere i s njima prihvati vjeru cara našega. Neka dogje s tobom sav narod, koji tebe u svemu sluša". Odgovori Akacije: „Oni svi ne vladaju se po mojem migu nego po zapovijedi Božjoj. Slušaju me, dok im pravo govorim; a prezirali bi me, da im govorim krivo i škodljivo".

Zatim htjede Marcijan saznati imèna svih kršćana. Akacije reče: „Imèna njihova napisana su u knjizi nebeskoj; njih znade sâm Bog". Marcijan

kaže: „Gdje su vračari, drugovi vještine tvoje, ili učitelji te umiješne varancije?" Odgovori Akacije: „Mi smo sve od Boga dobivali i dobivamo; a na vračariju mrzimo". Marcijan reče: „Zato ste vračari, što započinjete nekakovu novu vrstu vjere". Odreče Akacije: „Mi odbacujemo one bogove, koje vi najprije načinite a onda ih se bojite, jer ne biste imali bogova, kad ne bi kamenar imao kamena ili kamen kamenara. A mi se bojimo onoga, kojega nijesmo mi načinili nego koji je nas načinio; koji nas je stvorio kao gospodar, ljubio kao otac, i izbavio nas od vječne smrti kao dobri pastir". Marcijan kaže: „Kaži imèna, da ne budeš sâm kažnjen". Otkaže Akacije: „Evo ja stojim pred sudom, a tražiš ime? Nadaš li se, kad nas bude mnogo, da ćeš nas moći savladati, a ne možeš mene sáma? Ako ti je do imena, meni je ime Akacije, a drugovi su mi Pison biskup i Menandar svećenik". Marcijan reče: „Odvest će te natrag u tamnicu, dok car stvari ne prosudi i ne odluči, šta će biti s tobom".

Car Decije pročita zbilja sve, pa diveći se odgovorima Akacijevim, udobri se i zapovjedi, da Akacija puste na slobodu. U Grčkim mjesecoslovima kaže se, da je sv. Akacije izišavši iz tamnice na tijelu svojem nosio znake pretrpljene za Isusa muke, mnoge obratio k vjeri kršćanskoj i slavan bio naukom i čudesima, koja je tvorio, zato ga istočna crkva naziva čudotvorcem. Ali ovoga sveca mnogo štuju i u zapadnoj crkvi kao jednoga od Četrnaest Pomoćnika u nevolji.

* * *

Za cara Decija znademo već otprije iz žića više svetih mučenika i mučenica, kako je bio okrutan s kršćanima; a evo sv. Akacija pusti slobodna iz

tamnice! Nema dakako tako nemila čovjeka, kojemu ne bi barem kad i kad srce umeknulo; ali je kod toga poglavito ono, što kaže Sv. Pismo (Prič. Sal. 21, 1): „Srce je kraljevo u ruci Gospodinu kao potoci vodeni; kamo god hoće, savija ga". Akoprem pak sv. Akacije nije umro smrću mučeničkom nego je lijepo u miru preminuo, sa svim tim u njemu nalazimo u glavnom sve ono, što čini zaslugu i slavu mučeničku: on je postojano ispovijedao vjeru kršćansku gotov umrijeti za nju. Zato je Gospodin Bog sv. Akacija jamačno onako dragovoljno i u isto blaženstvo primio, kad je kasnije preminuo u miru, kao što bi ga bio primio, da je poginuo usred muka; jer je srce i duša svakomu dobromu djelu iskrena dobra volja učiniti ono djelo, i svako je djelo samo onoliko dobro, koliko ima u njemu dobre volje, ni više ni manje. To izrijekom uči Spasitelj naš veleći, da je siromašna udovica koja je u blagajnicu u hramu Jerusalemskom metnula samo dvije pare, metnula više od svih koji su metali, a mnogi bogati metali su mnogo, jer su svi metnuli od suviška svojega, a ona je od sirotinje svoje metnula sve što je imala, svu hranu svoju. (Mark. 12, 41 do 44. Luk. 21, 1—4.)

Gledaj dakle, kršćanine dragi, da kod svakoga djela imadeš čistu, iskrenu, dobru volju, a hoće li ono djelo i uspjeti, hoće li donijeti rod, to pusti Bogu; svijet slavi djelo i uspjeh, a Bog gleda na volju i po njoj sudi djelo. Bog upisuje u zaslugu, kad bi siromah htio još većemu siromahu udijeliti milostinju, ali kako mu ne može ništa dati, barem se za nj Bogu moli; kad dobar kršćanin opaka čovjeka bratinski i neprestano opominje i nagovara, da se obrati, a opaki čovjek ne mari; kad čovjek miroljubac nastoji dva neprijatelja pomiriti, ali mu je posao uzalud, neprijatelji ne dadu se pomiriti; kad se mnogo i pobožno moliš Bogu, da ti zdravlje povrati bolesnu ocu, majci, ženi, djetetu, a ono ti ipak umre; sve to upisuje Bog u zaslugu. Jer je Bog duh, i zato gleda prije svega na duh, koji živi u nastojanjima i djelima tvojim.

Pomolimo se.

Usliši, molimo Gospodine, prošnje naše, koje donosimo o svetkovini blaženoga Akacija ispovjednika tvojega i biskupa, i koji ti je vrijedan bio dostojno služiti, njegovima odvjetnim zaslugama od svih nas odriješi grijèhâ. Po Hristu Gospodinu našemu. Amen.

